

nte ase hou-te na yera na.

The Lama New Testament

This Bible is copyrighted by Alliance Biblique du Togo & Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

MATIIO	4
MARKE	35
LIKI	54
SAN	85
TEMER	108
ROM ÑEMPA	136
1 KORENTE ÑEMPA	150
2 KORENTE ÑEMPA	163
KALATE ÑEMPA	171
EEFESE ÑEMPA	176
FIILIIPI ÑEMPA	181
KOLJSE ÑEMPA	185
1 TEESALONIIKI ÑEMPA	188
2 TEESALONIIKI ÑEMPA	191
1 TIIMOTEE	193
2 TIIMOTEE	197
TIITI	200
FIILEEMDN	202
EEPER ÑEMPA	203
SAKE	213
1 PLER	217
2 PLER	221
1 SAN	224
2 SAN	228
3 SAN	229
SUTI	230
SAN NARTE	232

MATIIO

Yeesu caasna

(Te we rere-ɔ Liik 3:23-38)

- 1** !lu na, Yeesu Kiriisitu* ñl ci Tafiiti* n'Aperaham* wa yikee na, ɩ caasna.
- 2** Aperaham ka lel na Iisake*, n'Iisake lel Sakope*.
Sakope lel Suta, na ɩ ritafala.
- 3** Suta lel Farese, na Seerake. (A ka yaa wa rii se Tamar.)
Farese lel Eserom,
n'Eserom lel Aram.
- 4** Aram lel Amiinatape.
Amiinatape lel Nasɔɔ.
Nasɔɔ lel Salmɔɔ.
- 5** Salmɔɔ lel Poase. (A ka yaa ɩ rii se Rahape*.)
Poase lel Opete. (Le rii ka ci Ruti.)
Opete lel Iisai*.
- 6** Iisai lel Tafiiti*.
Tafiiti lel Salomɔɔ. (ɩ rii kidinkidɩn waal ka ci Urii.)
- 7** Salomɔɔ lel Ropoam.
Ropoam lel Apla.
Apla lel Asa.
- 8** Asa lel Sosafate.
Sosafate lel Soram.
Soram lel Oslase.
- 9** Oslase lel Soatam.
Soatam lel Akase.
Akase lel Eeseekɩase.
- 10** Eeseekɩase lel Manasee.
Manasee lel Amɔɔɔ.
Amɔɔɔ lel Sosɩase.
- 11** Sosɩase lel Seekonɩase, na ɩ ritafala, k'aluante nte taa a kpa Iiserael* ñempa n'a wan-wa Papiilon* kɔɔ taa na.
- 12** A kpa Iiserael ñempa ka wonte n'a wan-wa Papiilon kɔɔ taa n'u kper na,
Seekonɩase lel Salatɩel.
Salatɩel lel Soropapel.
- 13** Soropapel lel Apiiuti.
Apiiuti lel Eelakiim.
Eelakiim lel Asɔɔɔ.
- 14** Asɔɔɔ lel Satɔke.
Satɔke lel Asiim.
Asiim lel Eeliuti.

15 Eeliuti lel Eeleeasar.

Eeleeasar lel Matanɔ.

Matanɔ lel Sakope.

16 Sakope lel Sosefe.

Yeesu ñl a yaa-ɩ se Kiriisitu* na, ɩ rii Marɩ waal kele Sosefe ñl.

17 Su Aperaham* n'u re n'u tal Tafiiti*, caasna lii hiiu na nnausa, wa-n'wa wiisi. U su Tafiiti n'u re n'u tal aluante nte taa, a kpa Iiserael* ñempa n'a wan-wa Papiilon* kɔɔ taa na, caasna lii kuɔemte rere-ɔ hiiu na nnausa. U su renaa n'u re n'u tal Kiriisitu lelte taa, caasna lii hiiu na nnausa rere.

Yeesu lelte

(Te we rere-ɔ Liik 2:1-7)

18 !lu na, a lel Yeesu Kiriisitu* ka wonɔɔn'ɔɔna. ɩ rii Marɩ ka ci Sosefe arantu yal kena. Ama, se fe nɩ wa sem ɔɔemaɔ na, Ase Fiisu kam ɩ ree n'ɩ lau ho. **19** Sosefe ka ci riyuyuti kena, n'ɩ ñɔɔ Ase tentente. Semp'ɔɔna, ɩ ciwa s'ɩ kisi Marɩ k'amɩɩɔɔ taa, nɩ yer ra nɩ. **20** N nɔɔn ɩ wɩ ɩ t'ɔ semp'ɔɔ wonte na, Ase tirir neer kam ɩ cal-ɔ reeser taa, n'ɩ yaa-ɩ se: «Wuroo Tafiiti* yikee Sosefe, !ɔa kisi s'n kan Marɩ, wonte ree na, Ase Fiisu kan-na ɩ ree, nɩ ku yeu n'ɩ lau ho. **21** Yo nka ɩ kaa s'ɩ lel-ka na, ɩn kaa s'n yaa-ka se Yeesu, wonte ree na, ka kaa se ka lese ka yera ka w'awarkase taa.»

22 U lau sempe se fe n'ase ka siir wonte na ɩ tentente reeser na, te lau. Nt'ɔle se:

23 «Asar kaa se re lau ho, nɩ re lel yo k'a kaa s'a yaa-ka s'Eemanuel.»

(Es. 7:14,8:8)

(Yeɔe nde kutihuɔi kele s'ase we ra cal.)

24 Sosefe hom wonte na, ɩ lau s'ase tirir siir-ɩ wonɔɔn'ɔɔna, n'ɩ su Marɩ ka ɩ te s'ɩ yal, **25** nɩ wa ta sem ɔɔemaɔ, nɩ Marɩ re n'ɩ lel yo. Sosefe yaa yo nka se Yeesu.

Mɩse riliindɩ lenciina kɔɔ se wa na Yeesu

2 A lel Yeesu ka Peteehem kɔree t'ɔ Sutee kɔɔ t'ɔ wonte na, n nɔɔn Eerote* ka ci na wuroo. A lel Yeesu n'u kper wonte na, lenciina mpa sem terase ñente na, wa kuren na mɩse riliindɩ, nɩ wa kan Seerusalem kɔɔ taa. **2** Wa wɔse wuroo Eerote se: «Kaa yo nka, a kuren ka lelɩu ree-ɔ ka kaa se ka ci Suiifi ñem-

pa wuroo na? Ðe na ka terɔ ka ka lii na mɔse riliindji. Semp'ɔna, ɔe kan se re kur ka tɛɛ, ɔe sɛɛ-ka.»

³ Wuroo Eerote nɔu-te semp'ɔ wonte na, ñi-n'Seerusalem yera ka wa ten, u ta kɔ wa t'ɔ akɔu sen. ⁴ L yaa kɔru taa Ase laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulɔa n'l kpol-wa n'l wɔse-wa se: «A ka s'a lel Kiriisitu* ka ɔɔ?»

⁵ Wa wusen-l se: «A kaa s'a lel-l Sutee kɔru t'ɔ Peteelehɛm kɔree taa, wonte rɛɛ na, Ase tentente reser ka maa se:

⁶ «Peteelehɛm ñempa mi we Sutee kɔru taa na, tufelem mi kɔree ta ci cunko ka Sutee kɔren cekpɔlen ten taa, wonte rɛɛ na, nka t'ɔna wuroo kaa se ka lii, ka rukun Iiserael* yera mpa, m'ɔ Ase ma ti-wa na.» *(Mi. 5:2 2S. 5:2)*

⁷ Ka nɔ wuroo Eerote ñi yaa lenciina mp'ɔ rehɛ k'amɛsɔŋ taa se wa rɔn wa cɛse-l aluante nte taa teter wa na terɔ nka na. ⁸ Fe n'l tir-wa Peteelehɛm kɔree taa n'l siir-wa se: «!l wal n'u cii yo nk'ɔ sarte. ?l wala n'u na-ka, !l wuse n'u siir-m wundjiindji ka we na, fe nɔ ma rere, me wal me kur ka tɛɛ, me sɛɛ-ka.»

⁹ Wuroo nka siir-wa sempe n'u kper wonte na, wa rɛ. Wa na terɔ nka, wa ka teem ka nau na mɔse riliindji na. Terɔ nka walɔ wa ñesa taa, ka tal yo awɔr t'ɔ wonte na, ka sende. ¹⁰ Wa na terɔ nk'ɔ wonte na, u kɔ wa t'ɔ ten-ɔ ka rɛɛ. ¹¹ Wa sɔ rɛɔ taa, wa kɔnɔ yo nka, na ka rii Marɔ. Wa kur wa renkpa rɛɛ-ɔ yo nka tɛɛ, nɔ wa sɛɛ-ka. Wa tel wa hurin, nɔ wa ha-ka sika, na teraɔe nde we yawɔ ka ten na, na sensemen nim. ¹² Fe n'Ase siir-wa reeser taa se wa ra wuse-na wuroo Eerote tɛ. Ðen'ɔna, wa kunta wa tenke ñempu nenkur, wa kpeem wa tɛ.

Sosefe seen Marɔ na Yeesu ka Eesiipete kɔru taa

¹³ Lenciina mpa kpeem wonte na, Ase tirir nɛer kan Sosefe cal, n'l siir-l reeser taa se: «!Kur kɔhen, n'n su yo nka na ka rii, n'n wal Eesiipete kɔru taa. !Cɔ renaa n'u rɛ n'u tal aluante nte taa, me kaa se me siir-n s'n wuse n'n kan na, wonte rɛɛ na, wuroo Eerote* kaa s'l cii yo nka s'l ku-ka.»

¹⁴ Ðen'ɔle aho nya taa, Sosefe kura n'l su yo nka na ka rii, wa rɛ Eesiipete kɔru taa. ¹⁵ L ɔ renaa n'u rɛ n'u tal aluante nte taa wuroo Eerote sepa na. U lau sempe se fe n'Ase ka lau s'l tentente reser siir wonte na, te lau. Nt'ɔle se:

«Me yaa me yo se ka kur Eesiipete kɔru taa, nɔ ka kan.»

(Os. 11:1)

A ku wiisi

¹⁶ Wuroo Eerote* na wonte se lenciina teke-l kena na, u saa l t'ɔ ten ɔekatekate. L tir n'a ku Peteelehɛm kɔree taa apalawiisi, na kɔrsi nse koote Peteelehɛm na, se

taa ñense. A ku apalawiisi nse we wuse ka nasel, na wonse take tal sempe na. L lake sempe n'u tɔŋ na aluate nte taa lenciina ka siir-l se wa na terɔ ka ka kpaasa na. ¹⁷ Semp'ɔna, wonte Ase tentente reser Seereemii ka siir-te na, te lapa. Nt'ɔle se:

¹⁸ «A nɔ yera kukolse na wulim ka Rama kɔru taa. Rasel* ko na l wiisi rɛɛ, n'l pe cii s'l sim, wonte rɛɛ na, a ku-se, se ten.»

(J'e. 31:15)

Marɔ, na Sosefe, na Yeesu, wa wusu Iiserael kɔru taa

¹⁹ Wuroo Eerote* sepa n'u kper wonte na, Ase tirir kan Sosefe cal-ɔ Eesiipete kɔru taa, ²⁰ n'l siir-l se: «!Kur n'n su yo nka na ka rii, n'n wuse Iiserael* kɔru taa, wonte rɛɛ na, wompa ka ciwa se wa ku yo nka na, wa sepa.»

²¹ Sosefe kur n'l su yo nka na ka rii, n'l wuse Iiserael kɔru taa. ²² Ama, l nɔ wonte s'Arkeelausi mu l cii Eerote wurti ka Sutee kɔru taa na, nafate kpa-l ten s'l ɔ kɔru nku taa. Ase tirir rɔna n'l cɛse-l wont'ɔ reeser taa na, l kur n'l wal na Kaliilee kɔru taa, ²³ n'l ɔ Nasarete kɔree taa. U lau sempe se fe n'Ase tentente resera ka siir wonte na, te lau. Nt'ɔle se:

«A kaa s'a yaa-l se Nasarete ti.»

(Es. 11:1 53:2)

Ase leem ser San hosu

(Te we rere-ɔ Mar 1:1-8 Liik 3:1-18 San 1:19-28)

3 Te wara na, n kɔnɔ Ase leem ser San ka we Sutee ñite taa n'l hosu se: ² «!l kisi mi awarkase, wonte rɛɛ na, Ase wurti* ñuta.»

³ San ci woñi Ase tentente reser Eesal ka wute l ñente na se:

«Yer nɛer hosu na ñite taa s'a rɔn Aci Sesɛɛ ñempu, n'a sese l ñempen ka riyuyu.»

(Es. 40:3)

⁴ San wɔwu hen na, a lau-ku na kɔnkakɔna fente kena, n'l sii-ku wonte na, l kpekɔ kpekɔ ka l temɔ taa. L tuku alaka kena n'asɔŋ tɔn tite. ⁵ Seerusalem kɔru taa yera, na Sutee kɔru taa yera, na Surteŋ carɔ cal yera, wa ten wa kɔŋ na l rɛɛ, ⁶ wa yeedɔ w'awarkase rɛɛ-ɔ yera ñesa taa, nɔ San limsu-wa leem t'ɔ Surteŋ carɔ taa.

⁷ San na Fariisii akpar taa ñempa*, na Satusee akpar taa ñempa* ka wa kɔŋ na l cal-ɔ tempe ka wonte s'l limsi-wa leem taa na, l tam-wa se: «Womɔ we ñan se wasa na, anɔ wul-mi s'l see Ase huhur nde kɔŋ na?»

⁸ !l lau lakase nse pɔsu se se wul s'l kisi mi awarkase na. ⁹ !l ra mɔse mi taa n'u siir s'Aperaham* ci mi caase n'u cɛse, wonte rɛɛ na, me siiru-mi se weɛ nya we cee hen na, Ase pɔsu s'l su-ya, n'l wuse-ya Aperaham ka yikiisi. ¹⁰ A teem laɔe ru ka teen tilila rɛɛ s'a pel-ñi. Semp'ɔna, teen ñi pe lelu wii sarteñenya na, a kaa s'a pel-ñi n'a re-ñi min taa. ¹¹ Ma, me limsu-mi

leem t'ɔna, se fe n'a na s'u kisi mɪ awarkase. Ama, me kaa se me tɛsu me temer nɪ woŋɪ kan na, ɪ kaa s'l limsi-mɪ Ase Fiisu taa, na min taa. Ma teter, me ta tal wur taa se me su ɪ nahentɛna nɪ me kan-ɪ. L we cepate n'l kelen-m. ¹² L rukun ɪ niij t'ɔ wolateyo nka a falu na-ka na. L kaa s'l sii ɪ tute nt'ɔ ɪ kpu taa, n'l weɖe lete ka min neñer t'ɔ ñɪ pe ruŋ arem.»

San limsu Yeesu ka leem taa

(Te we rere-ɔ Mar 1:9-11 Liik 3:21,22)

¹³ Yeesu kuren na Kaliilee kɔru taa, ɪ walu na Surteŋ carɔ cal, n'l tal San cal se le limsi-ɪ leem taa. ¹⁴ San cii s'l kisi, n'l tam-ɪ se: «Newur taa, ña'a kɔŋ-na s'n limsi-na-m'ɔ leem taa, ña kunti-na, n'n kɔŋ-na me rɛe se me limsi-n leem taa ya?»

¹⁵ Yeesu wusen-ɪ se: «!Yeu n'u ruku-lau sempe, wonte rɛe na, semp'ɔna re kaa se re lau wonte ten we riyuyu na.»

Ka nɪ San tisi, n'l limsi Yeesu ka leem taa. ¹⁶ A limsi-ɪ leem t'ɔ wonte n'u kper na, Yeesu kuren na leem taa n'l lii. Aseta hul, n'l na Ase Fiisu ka ku tiu n'asete s'alɔnkuku, ku cɔ ɪ rɛe ¹⁷ n'a nɪ wutɔ n'asete se: «Yer ñɪ hen ci-na, me Yo. Me we-ka lu ka ten. Nñɪ yeke-na, n'u kake me taa.»

Aluacii taku Yeesu

(Te we rere-ɔ Mar 1:12,13 Liik 4:1-13)

4 Ka n'Ase Fiisu wan Yeesu ka ñɪtte taa, s'aluacii take-ɪ. ² Yeesu hɔɔ nɔ k'ayuken ka hiin nniisa ka wont'ɔ ɪ ta tu wur na, ñuse ku-ɪ. ³ Aluacii tiisi n'l kpɛun-ɪ, n'l siir-ɪ se: «?N ci Ase Yo, !wute nɪ wee nya wuse tute.»

⁴ Yeesu wusen-ɪ se: «A maa Ase tekara taa se: <U ta ci yer tuku tute receel-ɔna, s'l tɛl. Ama, na wutɔ se wutɔ nka lii n'Ase nɔ taa na.» »

(De. 8:3)

⁵ L tam semp'ɔ wonte na, aluacii wan-ɪ Seerusalem kɔru taa n'l re-ɪ Ase rɛɔ ñuŋ taa. ⁶ L tam-ɪ se: «?N ci Ase Yo, !kur n'n maa atɛ, wonte rɛe na, a maa Ase tekara taa se:

<Ase kaa s'l tir ɪ tirira se wa teemle-n wa niij taa, se fe nɪ weer ra tul n nankpɔŋ.» »

(Ps. 91:11,12)

⁷ Yeesu wusen-ɪ se: «A maa Ase tekara taa rere se: <!Da take Aci Sesɛɛ ñ'Ase.» »

(De. 6:16)

⁸ Aluacii ñɪ wan-ɪ wuu nenkur rɛe-ɔ, ku kpɔɔ ten, n'l wul-ɪ kɔren ka ñɪ ten-ɔ tete nte rɛe, na wonte we kɔren ñɪ t'ɔ, te kpɔɔ ten na, ⁹ n'l siir-ɪ se: «?N kur me tɛe n'n sɛe-m, me kaa se me ha-n wonte ten n na-te hen na.»

¹⁰ Ka nɪ Yeesu wusen-ɪ se: «Aluacii Sataŋ, !wal na lii, wonte rɛe na, a maa Ase tekara taa se:

<!Sɛɛ Aci Sesɛɛ ñ'Ase, n'n lau nñɪ receel temer kena.» »

(De. 6:13)

¹¹ L tam semp'ɔ wonte na, aluacii rɛ n'l yeu-ɪ. Ka n'Ase tirira tenke wa kan Yeesu cal, wa sen-ɪ.

Yeesu paasu ɪ temer ka Kaliilee kɔru taa

(Te we rere-ɔ Mar 1:14,15 Liik 4:14,15)

¹² Yeesu nɪ wonte s'a kpa San n'a re-ɪ sarka na, ɪ wal Kaliilee kɔru taa. ¹³ L ta cɔ Nasarete kɔree taa, ɪ wala n'l cɔ Kapernaum kɔree t'ɔna. Kɔree nka we Kaliilee apu leem nɔ rɛe-ɔ Sapulɔŋ, na Nefetalii kɔru cekpɔɔ taa.

¹⁴ U lau sempe se fe nɪ wonte Ase tentente rɛser Eesal ka siir-te na, te lau. Nt'ɔɛ se:

¹⁵ «Sapulɔŋ na Nefetalii kɔren ñɪ we apu leem cal-ɔ Surteŋ carɔ war'ɔ Kaliilee kɔru nku taa wompa ta ci Sui-ifi ñempa na, wa we na,

¹⁶ kɔren ñɪ taa yera mpa cɔ tawundɔ taa na, wa na hulmɪn cekpɔɔn.

Hulmɪn kan ɖere-ɔ wompa see sem ka nafate na, wa rɛe.»

(Es. 9:1,2)

¹⁷ Aluate nte t'ɔna, Yeesu paase tentente hosuu se: <!L kisi mɪ awarkase, wonte rɛe na, Ase wurti* ñuta.»

Yeesu yaa tunakpara ka nnausa

(Te we rere-ɔ Mar 1:16-20 Liik 5:1-11)

¹⁸ Yeesu walɔ Kaliilee apu leem nɔ rɛe, n'l na yera ka naul-ɔ wa ci tunakpara. A yaa kuɖem se Siimɔŋ n'a tase-ɪ yeɖe se Pɛɛr, n'a yaa neer s'Anterɪ. Wa ci raal na ritafal kena, wa kpa tuna ka Kaliilee apu leem taa.

¹⁹ Yeesu tam-wa se: «!L tenke-m. Antaŋ u ka kpa tuna, u sn kɔhen ñɪ hen na, u kaa s'u kpa yera se wa lii w'awarkase taa.»

²⁰ Wa tenke wa yeu wa wurin, wa tenke-ɪ.

²¹ L tase waɖe ka wonte na, ɪ na Seepeete wiisi, a yaa-se se Sake na San. N kɔn se we se kpilu t'ɔna, se-n'se cii, ka wa kɔn wa wurin. Yeesu yaa-se. ²² Se tenke se yeu se kpilu, na se cii, se tunku-ɪ.

Yeesu sun yera akpidɔ

(Te we rere-ɔ Liik 6:17-19)

²³ Yeesu wal ɖiinan ten-ɔ Kaliilee arekpolende nampin taa, ɪ hosu tentente sarteñente nte wutu Ase wurti* ñente na, n'l kusu wɪsetuna n'atemenciina ka wa ten. ²⁴ A nɪ Yeesu tan ka Siirii kɔru t'ɔ ku ten, a kan-ɪ yera ka wa we wɪsase ka kutɛkute s'l lau n'u fe wa rɛe. Alua caru nɛmpar, nɛmpar seke tema, nɛmpar ci atintiya, nɪ Yeesu kuse-wa, wa ten. ²⁵ Yera akpila kuren na Kaliilee kɔru taa, na Kɔren Hiiu kɔru taa, na Seerusalem kɔru taa, na Sutee kɔru taa, na Surteŋ carɔ wara, ya tunku Yeesu.

Tentente nte Yeesu wulu-te wuro rɛɛ na

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 6:20-23)

5 Yeesu na yera akpila ka wonte na, ɪ kpa wuro nenkar rɛɛ n'ɪ ɔ. ɪ waratenkera kam ɪ cal ² n'ɪ wulu-wa sɛ:
³ «Wompa sem sɛ wa ta tal nter t'ɔ Ase ñesa taa se wa ci ahusa na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, mpa kɔŋ-na sɛ wa sɪ Ase wurti* taa.
⁴ Wompa tuku kuñuŋ na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'ɪ hɛse wa hɔya.
⁵ Wompa hɔya taa wɛ lelen na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, wa kaa sɛ wa hiiu wonte Ase yii-wa-te na.
⁶ Wompa cii ten sɛ wa lau wonte wɛ riyuyu na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'ɪ ha-wa wonte wa cii-te na.
⁷ Wompa na wa raana kuñemen na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'ɪ na wa kuñemen dɛɛ.
⁸ Wompa hɔya kpese rekpesekpese na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, wa kaa sɛ wa na Ase.
⁹ Wompa lake sɛ rehɛser kan tɛte rɛɛ na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'ɪ yaa-wa s'ɪ wiisi.
¹⁰ Wompa a naasu-wa sɛ wa lake wonte wɛ riyuyu na, wa nɪw lelen, wonte rɛɛ na, mpa kɔŋ-na sɛ wa sɪ Ase wurti* taa.
¹¹ Nne yera naasu-mɪ, wa hɔke tentariya ka mɪ rɛɛ, nɪ wa siiru tansarteñente ka mɪ rɛɛ s'ɪ ci me waratenkera, ɪ kaa s'ɪ nɪw lelen. ¹² ɪ! ɪ kɔ mɪ taa, n'ɪ ñante, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'ɪ rɛte-mɪ rɛter cekpɔɔde k'asɛta. Semp'ɔna, a lau Ase tentente rɛsɛra mpa ka wɛ mɪ nɛla na.

Yase, na hulmɪn

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 9:50 Liik 14:34,35)

¹³ «ɪ wɛ tɛte rɛɛ se yase. ?Yase nse tan tan, a lake-se senɔ se fɛ nɪ se lau tan? ?Se tan tan, a pe lake-se na wur. A suku-se s'a wɛde awaren dɛɛ-ɔna nɪ yera waa-se naase.
¹⁴ Mɪ ci-na hulmɪn ka tɛte rɛɛ. Kɔru nku wɛ wuro ñuŋ dɛɛ na, yer ra pɪse s'ɪ tam s'ɪ pe na-ku. ¹⁵ A pe sɛke kandɛ s'a wɔm-dɛ risuŋ tɛɛ. A sɛke-re s'a wu-re lanko rɛɛ-ɔna, nɪ rɛɔ taa yera ka wa ten, wa na hulmɪn. ¹⁶ ɪ mɔna sɛ mɪ hulmɪn metelu yera ñesa taa semp'ɔna, fɛ nɪ wa na mɪ sarte lakase, nɪ wa wɔr mɪ Cii ñɪ wɛ asɛta na.

Wulte ka Moisi ñasete rɛɛ

¹⁷ «ɪ! ɪ ra ɔ n'ɪ hu sɛ me kampa sɛ me rese Moisi ñasete*, na wonte Ase tentente rɛsɛra wul-te na. Me ta kan sɛ me rese-te. Ama, me kan sɛ me yeu wonte ten wa wul-te na, te lau tufelem. ¹⁸ Me siiru-mɪ tufelem kena, se fɛ n'asɛta na tɛte, wa teem na, wonte Moisi*,

n'Asɛ tentente rɛsɛra wul-te na, nter tan k'a wɛdu-te, pa cekeyɔ, a pe kisu nter-ɔ akisu. Te mɪsu semp'ɔna s'ɪ rɛ n'ɪ tal aluante nte taa wonte ten wa maa-te na, te lau. ¹⁹ Nte rɛɛ-ɔna, woñɪ pe ñɔŋ ñasete nte n'ɪ wulu yera sɛ wa lau s'ñɪ na, ?pa ñasete nte ta kɔr te raana taa, nñɪ kɔŋ-na s'ɪ wuse cunku ka wompa wɛ Ase wurti* taa na, wa taa. Ama, woñɪ ñɔŋ ñasete nte n'ɪ wulu yera sɛ wa ñam-te s'ñɪ na, ɪ kaa s'ɪ kpɔɔ wompa wɛ Ase wurti taa na, wa taa. ²⁰ Me tasu mɪ te siiruu, ?ɪ tan dɪyuyu s'ɪ kelen Moisi ñasete* wulɔ, na Fariisii akpar taa ñempa*, ɪ ra pɪse s'ɪ sɪ Ase wurti taa.

Wulte ka ñan kparte rɛɛ

²¹ «ɪ nɪw s'a ka siir mɪ caasuna s'a ra ku yer. ɪ nɪw rɛɛ sɛ: «Woñɪ ku yer na, a kaa s'a hu na-ɪ.» ²² Ma hen na, me siiru-mɪ sɛ, yer ñɪ ñan kpa na ɪ runtɪ na, ɪ wɔsu s'a hu na-ɪ. Woñɪ tu ɪ runtɪ sɛ: «Tankpa ña» na, ɪ wɔsu sɛ tentente hura hɔm ɪ renɔ. Woñɪ tu ɪ runtɪ sɛ: «Wɔku ña» na, ɪ wɔsu s'a re-ɪ min cepan taa. ²³ ?N kɔŋ Ase rɛɔ taa s'n ha-ɪ wur-ɔ ɪ pempɔde rɛɛ, n'n tal dɛnaa n'n tɛse s'n duntɪ rɪ-n wana na ɪ hɔkɔ taa, ²⁴ !yeu wonte n ka wan-te s'n ha Ase ka ɪ pempɔde rɛɛ na, ka re cal, n'n wal nɛɪ, n'n na n duntɪ ñɪ, ña-n'ɪ ɪ kpause tɛse, fɛ n'n kan n'n ha Ase ka n haɔde.

²⁵ ?Yer lau-n sama nɪ ña-n'ɪ ɪ walu arehundɛ, !fiiti fɪfɪ nɪ ña-n'ɪ ɪ rɔn-te ñempu taa, s'ɪ ra maase-n tentente hur niij taa, fɛ nɪ tentente hur ra maase-n apaterciina niij taa, sɛ wa-ɪ dɛ-n sarka. ²⁶ Tufelem kena, me siiru-mɪ, n dɔ lii sarka nka t'ɔ n naken n take tɛse piyeer nɔde n kaase-re na, dɛ rɛtuɔ.

Wulte k'ayaɔete rɛɛ

²⁷ «ɪ nɪw s'a ka siir s'a ra lau ayɔde. ²⁸ Ma hen na, me siiru-mɪ sɛ, woñɪ ñɛlu yal yer n'ayaɔete ñesa na, ɪ teem ayɔde lape na yal ñ'ɪ ɪ hɔkɔ taa. ²⁹ Nne n mete niij ñeser rɛɛ-ɔna n feetu awarkɔ taa, !lese-re n'n wɛde-re wolen, ɪ sara n'ɪ kel s'n leese ñeser kuɔemer, n'n tɛse n tɛ s'n ɔ na n tɛnu ka ku ten, n'a wɛde-n min cepan taa. ³⁰ ?N mete niij lake-n s'n feetu awarkɔ taa, !pɛl-ya, n'n wɛde-ya wolen. ?N ɔ na niij ka kpaker, ɪ sara n'ɪ kel, s'n ɔ na n tɛnu ka ku ten, n'ayuku nɛnkur, a wɛde-n min cepan taa.

Wulte ka yalaa runu rɛɛ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 19:9 Mar 10:11,12 Liik 16:18)

³¹ «A ka siir rɛɛ sɛ: «Woñɪ runu ɪ yal na, ɪ mɔna s'ɪ maa-ɪ tekara, n'ɪ cel-ɪ s'ɪ run-ɪ.» ³² Ma hen na, me siiru-mɪ sɛ, woñɪ runu ɪ yal ka ɪ ta lau ayɔde na, nne kuntincɔ nka tase waal nɛer tunkuu, yer ñɪ yeu-na sɛ ka lau ayɔde, nɪ woñɪ kan kuntincɔ na, mpetɪ rɛɛ lake ayɔde kena na-ka.

Wulte ka reerte rɛɛ

³³ «!l nɔw rere s'a ka siir mi caasna se: «Nne yer reewa s'l kaa s'l lau nter-ɔ Ase ñesa taa, !l ra kunti s'l yeu-te.» ³⁴ Ma hen na, me siiru-mi se, !l ra ree na nter-ɔ areeu. !l ra ree n'asete, wonte rɛɛ na, Ase arecɔnde kele. ³⁵ !l ra ree n'ate, wonte rɛɛ na, !l ra naase ka ren'ɔna. !l ra ree na Seerusalem kɔru, wonte rɛɛ na, wuroo cekpɔkɔ kɔru kele. ³⁶ !ɗa ree na nter s'u tam na n ñuŋ, wonte rɛɛ na, n ɗa piise s'n lau ñika kuɗemɔ ka wuse cehulemɔ nawur cipiino. ³⁷ !l tam s'aau nawur aɩ, wa receel-ɔna. Wonte ten yer tasu te ñuŋ taa na, te kɔŋ-na aluacii cal-ɔna.

Wulte ka remaŋ !ɔtuɔ rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Liik 6:29,30)

³⁸ «!l nɔw s'a ka siir se: «?N ɗuntɩ yuke-n ñeser, !yuke ! ñende. ?N ɗuntɩ kpase n ceeɗe, !kpase ! ñende.» ³⁹ Ma hen na, me siiru-mi s'!l ra !ɔte woñ lake-mi teñɔ na. ?Yer mau-n atɔ ka n mete niij ɗentampu, !yeu-!l, n'l mau n nawuti ñenku rere. ⁴⁰ ?Yer cii s'l wan-n wuroo te n'l mu n teeku cunku, !cel-!l n k-aniko wɔwu rere. ⁴¹ ?Yer ñasu-n na reen s'n sul sula ñenyar n'n wan-ya akpar kuɗemer, !sul-ya, n'n wan-ya akpaya naal. ⁴² Pa woñ fa-n wur na, ha-!l. ?Yer cii s'n sl-!l wur, !ɗa kisi.

Wulte ka selem k'amurana rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Liik 6:27,28,32-36)

⁴³ «!l nɔw s'a ka siir s'u mɔna se yer lau ! tantera ka lu, n'l ra lau ! k-amura ka lu k'alape. ⁴⁴ Ma hen na, me siiru-mi se, !l lau mi amurana ka leen n'!l seɛ Ase ka wompa lake-mi kpaukpau na, wa rɛɛ, ⁴⁵ se fe n'!l wuse mi Cii ñl wɛ aseta na, ! wiisi, wonte rɛɛ na, ! lake mise se lii sarteñempa rɛɛ, na ñanciina rɛɛ. ! lake tuŋ nu riyuyunempa rɛɛ, na tandiyuyunempa rɛɛ. ⁴⁶ Nne u lake leen ka wompa wɛ-mi leen na, wa receel-ɔna, kaa wonte rɛɛ u honku Ase reter na? Lampen mura rere lake sempe. ⁴⁷ Nne u seɛ mi raana receel-ɔna, kaa, u lake wonte na ute na? Wompa ta sem Ase na, wa-l lake semp'ɔna. ⁴⁸ Sempe na, !l ɔ rekpelkpel ka tam awarkɔ se mi Cii ñl wɛ aseta na, ! wɛ wo rekpelkpel na.

Wulte ka haya nya a ha-ya ahusa na, ya rɛɛ

6 «!l ra lau mi riyuyu lakase ka yera ñesa taa se wa wɔr-mi. ?l cii s'!l lake-se n'a na-mi, mi Cii ñl wɛ aseta na, ! kaa s'l ra rete-mi.

² Sempe na, ?n ha ahusa ka wur, !ɗa hose reen ka ten s'n kuse yera ñesa. Tekera lake semp'ɔna arekpolende nampin taa, na yapaya taa, se yera wɔr-wa. Me siiru-mi tufelem kena, wa teem wa reter hiiuu. ³ Ña hen na, ?n ha ahusa ka wur, !ɗa yeu se yer sem. Pa n ɗaa wan, !ɗa yeu s'l na, ⁴ se fe ni wonte n ha-te na, te mise amɛɔŋ

taa. N Cii ñl wɛ aseta n'l na wonte n lake-te amɛɔŋ taa na, n'!l kɔŋ-na s'l rete-n.

Wulte ka seerte rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Liik 11:2-4)

⁵ «!l seɛ Ase ka wonte na, !l ra lau se tekera. Wa cii se wa sendu wa naase t'ɔ arekpolende nampin taa, na ya-paya akata taa, wa seɛ Ase se yer ten na-wa. Me siiru-mi tufelem kena, wa teem wa reter hiiuu. ⁶ Ña hen na, n cii s'n seɛ Ase ka wonte na, !sl n nampu taa, n'n ɗu kaɗu, n'n seɛ n Cii ñl wɛ amɛɔŋ t'ɔ renaa na. N Cii ñl na wonte n lake-te amɛɔŋ taa na, n'l rete-n.

⁷ !l seɛ Ase ka wonte na, !l ra wutu n'!l mulu wuɔ kuɗemɔ ka taman hiiu. Wompa ta sem Ase na, wa lake semp'ɔna. Wa mɔsu wa ñiin taa se, ?wa wute kpater kena ya, Ase co na-wa. ⁸ !l ra taasen-wa, wonte rɛɛ na, mi Cii Ase teem sem ka wonte hen-mi na se fe n'!l fa-!l te. ⁹ !l na wonɔk'ɔ u mɔna s'!l seɛ Ase na. !l seɛ-!l se:

ɗa Cii, woña wɛ n'asete na,
!yeu ni yer ten ñam ña yeɗe.

¹⁰ !Ña wurti kan tete rɛɛ.

!Ña selem lau tete rɛɛ,
s'a lake-pe aset'ɔ wo na.

¹¹ !Ha-ra seŋ ka tute nte cesun-ɗa na.

¹² !Tisen-ɗa, ɗ'awarkase
se re tison ɗ'awarkaselaɗa ka wo na.

¹³ !ɗa yeu s'aluacii take-ra. Ama, !lese-ra ! niij taa, ((wonte rɛɛ na, wuse se wuse ña receel, ña ñasu-na, ni ña ci-na cepa n'u mɔna s'a wɔr-n. !U lau sempe.))

¹⁴ ?l tison yera ka tansarteñente nte wa lake-mi-te na, mi Cii ñl wɛ aseta na, ! kaa s'l tisen-mi rere. ¹⁵ Ama, ?l pe tison yera ka tansarteñente nte wa lake-mi-te na, mi Cii ñl wɛ aseta na, ! ra tisen-mi rere.

Wulte ka nɔ hɔpe rɛɛ

¹⁶ «!l hɔke nese ka wonte na, !l ra ɔ atilu, se tekera lake wo na. Wa kuutu wa ñesa taa, se yer ten na se wa hɔu nese. Me siiru-mi tufelem kena, wa teem wa reter hiiuu. ¹⁷ Ña hen na, n hɔke nɔ ka wonte na, !se leem, n'n tiisi nim, n'n saa n ñuŋ taa, ¹⁸ se fe n'n yeu se yera sem s'n hɔke nɔ. Ama, n Cii ñl wɛ amɛɔŋ taa na, n'!l receel sem-na-te. N Cii ñl na wonte n lake-te amɛɔŋ taa na, n'l retu-n.

Aseta sauti

(Te wɛ rere-ɔ Liik 12:33,34)

¹⁹ «!l ra kpol sauti ka tete nte rɛɛ-ɔ cee. Turase tuku-te ni te ya calem, ni mla hɔrsu kaɗen ni wa miɔ-te. ²⁰ Ama, !l kpol sauti k'aset'ɔna, wunɗiindɩ turase ra piise se se warke-te ni te ra ya calem na. ɗenaa hen na, mla ra piise se wa hɔrse kaɗen ni wa miɔ-te. ²¹ Semp'ɔna, wunɗiindɩ n sauti wɛ na, ɗen'ɔna, n hɔkɔ wɛ rere.

Tenu hulmın

(Te we rere-ɔ Liik 11:34-36)

²² «Ñesa we tenu rɛɛ se kanɔe. ?N ñesa na ya ten, n tenu we sarte, ya wulu-ku hulmın. ²³ ?N ñesa ta sar, ya pe na, n tenu ka ku ten ku we tawundj t'ɔna. Nne n hu se hulmın we-na n taa, wiise, tawundj kena, tawundj nɔe kel ten.

Ase, na warase

(Te we rere-ɔ Liik 16:13)

²⁴ «Yer ra piise s'u ɔ ɔɔte ka ciina naul cal. I kaa s'u ra lau kuɔem ka lu k'alape, n'u lau neer-ɔ lu, nawur i huɔ tɛ na kuɔem, n'u pe neer-ɔ te tɛ. U ra piise s'u lau Ase temer n'u kpause na warase.

!U cii Ase ñente

(Te we rere-ɔ Liik 12:22-31)

²⁵ «!U na, nte rɛɛ-ɔna, me siiru-mi s'u ra wɛ mi t'ɔ wonte u cii-te s'u tu n'u ñee na, nawur wɔwen ñu, u cii-ñu s'u sii mi tenen ɔɛɛ na. U pe na se fiisucɔu kelen tute ni tenu kelen wɔwen na? ²⁶ !U na, asimasi pe rii, se pe teedɔ se se sii kpeen taa. Ama, mi Cii ñu we aseta na, i celu-se tute. Mi hen na, u ta kelen asimasi ka ten na? ²⁷ Anɔ piisu s'u wɛ i taa n'u tase ayuku kuɔemu ka i fiisucɔu taa?

²⁸ Ar lapa n'u wɛ mi t'ɔ wɔwen ɔɛɛ? !U na wonɔn'ɔ ñite ya hete na. Te pe lake temer, te pe lee wɔwen. ²⁹ Ama, me siiru-mi se, Salomɔɔɔ teter, na i sauti ka te ten, i ta tan wɔwu nenkur-ɔ ku sara ku tal ñite nte heru kuɔemu. ³⁰ Nne Ase sii ñite nte we seɔ ñu hen-ɔ ñite t'ɔ wɔwen, nku, ceer a kaa s'a seɔ-te min, ar yeke s'u ra sii-mi wɔwen? Mi teter hen na, u ta tisi Ase rɛɛ-ɔ kpater laa. ³¹ Sempe na, !u ra wɛ mi taa se: «Seɔ ɔe kaa se re tu wɔ? ɔe ñee wɔ? ɔe sii wɔ?» ³² Wompa ta sem Ase na, mpa cii-na-te semp'ɔ ayuku s'ayuku. Ama, mi Cii ñu we aseta na, i sem s'u mɔna s'u hiiu-te. ³³ !U cii Ase wurti* ka kiɔinkiɔin na i riyuyũñente, fe n'u ha-mi te ten ñu kaasa na. ³⁴ Sempe na, !u ra wɛ mi taa s'u teɔe mi t'ɔ ceer ñente rɛɛ. ?Ceer u hompa, u na ceer ñente. Pa ayuku nku na, na ku wahala kena.

!U ra hu na mi raana

(Te we rere-ɔ Liik 6:37,38,41,42)

7 «!U ra hu na mi raana, n'Ase ra hu na-mi, ² wonte rɛɛ na, Ase kaa s'u hu na-mi s'u hu na nɛmpar-ɔ wo na. Ase kaa s'u lɔte-mi wonte u lake-te mi raana na. ³ Ar lapa n'n ñelu aseseɔe ka n ɔuntɔ ñeser taa? Nku, n pe na n ñende t'ɔ rakpaker. ⁴ N lake senɔ s'n siir n ɔuntɔ se: «!Yeu me lese n ñeser t'ɔ aseseɔe?» Nku, ña ñende taa we rakpaker. ⁵ Teke ña, !lese ña ñeser t'ɔ rakpaker nɔ'ɔ nɛl, fe n'n na sarte, n'n lese aseseɔe nɔ'ɔ n ɔuntɔ ñeser taa.

⁶ !U ra cel Ase ñente ka haase. Ñemɔ, se wuse mi rɛɛ, ni se rem-mi. !U ra weɔe mi lete k'afana ñesa taa. Ñemɔ, wa hɔr-te.

!Fa, Icii, n'n ɔɔtu nampu ɔ

(Te we rere-ɔ Liik 11:9-13)

⁷ «!U fa n'a ha-mi. !U cii n'u hiiu. !U ɔte nampu ɔ n'a tel-mi, ⁸ wonte rɛɛ na, woñu fa na, a ha-l. Woñu cii na, i hiiuku. Woñu ɔɔtu nampu ɔ na, a telu-l.

⁹ Nne mi taa neer ci acii, i kaa s'u cel i yo ka weer ka n nɔnɔ ka fa-i kpɔnɔ na? ¹⁰ Nawur i cel-ka rem ka n nɔnɔ ka fa-i tundj na? ¹¹ Teñeseeciina mi, nne u sem sarteñente celuu ka mi wiisi, ar yeke se mi Cii ñu we aseta na, i ra ha sarteñente ka wompa fa-l-te na?

¹² !U lau mi raana ka wonte u cii se wa lau-mi-te na, se Moisi ñasete*, n'Ase tentente rɛsera tekarna siiru wo na.

Menɔɔ nka we rekpɛwɛ na

(Te we rere-ɔ Liik 13:24)

¹³ «!U si na menɔɔ nka we rekpɛwɛ na, wonte rɛɛ na, ñempu nku yera tunku-ku wa walu na min cepan taa na, ku tan kaaɔe. Ku menɔɔ wala, ni yera tempe tunku-ku. ¹⁴ Ama, ñempu nku a tunku-ku s'a hiiu fiisu nku tam akperu na, ku we kaaɔe tunkuu, ni menɔɔ nka telu ñempu nku rɛɛ na, ka ta wal. Yera mpa tunku-ku na, wa ta tena.

Wompa teku se wa rɛsu Ase tentente na

(Te we rere-ɔ Liik 6:43,44)

¹⁵ «!U kpa mi te na tantufelem Ase tentente rɛsera mpa teku-mi na. Wa ɔɔɔ na mi rɛɛ se mɛesiin ñu tan ñan na. Ama, wa hɔya taa hen na, wa we se kporen kena. ¹⁶ U kaa s'u sem-wa na wa lakase rɛɛ. A pe he lemen k'asesawase rɛɛ, nawur mankuna k'awum tu rɛɛ. ¹⁷ Teen ñu ten sara na, ñu lelu sarte wii. Ama, tu nku ta sar na, ku lelu tansarte wii. ¹⁸ Tu sarteñenku pe lelu wii nya ta sar na, ni tu nku ta sar na, ku pe lelu sarte wii. ¹⁹ Tu nku pe lelu sarte wii na, a pelu-ku s'a weɔu-ku min taa. ²⁰ Sempe na, u kaa s'u sem tantufelem Ase tentente rɛsera, na wa lakase rɛɛ.

Me ta sem-mi asem

(Te we rere-ɔ Liik 13:25-27)

²¹ «U ta ci wompa ten yaa-m se: «Cii Sesɛɛ, Cii Sesɛɛ» na, mpa ɔɔɔ-na se wa si Ase wurti* taa. Ama, wompa lake me Cii ñu we aseta na, i selem na, mpa ɔɔɔ-na se wa si te taa. ²² U kaa s'u tal ayuku nk'ɔ wonte na, kpater siir-m se: «Cii Sesɛɛ, Cii Sesɛɛ, yaa na ña yeɔe rɛɛ-ɔna, ɔe rɛse n tentente, ni re run alua, ni re lau ham-pate lakase ka tempe na?» ²³ ðen'ɔna, me kaa se me siir-wa se: «Womɔ lake teñese na, me ta sem-mi asem. !U fe me cal.»

Ɖese nasel

(Te we rere-ɔ Liik 6:47-49)

²⁴ «Semp'ɔna, yer ŋi coku tentente nte, me siiru-te, n'l lake-te na, ɪ nusen yer ŋi ma ɪ rɛɔ ka wentenu rɛɛ na. ²⁵ Tuŋ nɪwa, wose siir n'u leente n'u tal dɛɔ nka, ahiilim fete reen ka ten-ɔ ka rɛɛ. Ama, ka ta feete, wonte rɛɛ na, a si k'akuɔɔi ka wentenu rɛɛ-ɔna. ²⁶ Ama, yer ŋi coku tentente nte me siiru-te, n'l pe cii s'l lau-te na, ɪ nusen yer ŋi tan ŋur ka ɪ ma ɪ rɛɔ k'aŋinka rɛɛ na. ²⁷ Tuŋ nɪwa, wose siir n'u leente n'u tal dɛɔ nka, ahiilim fete reen ka ten-ɔ ka rɛɛ, nɪ ka kul, ka ta kaase akaasu.»

Yeesu huku

²⁸ Yeesu kper ɪ tentente wuluu ka wonte na, u lau yera akpila ka reyau ka tempe ka wonɔn'ɔ ɪ wula na, ²⁹ wonte rɛɛ na, ɪ ka wulu-wa na huku, n'u tan se Moisi ŋasete* wulɔa wulu wo na.

Yeesu kusu womlu nenkur

(Te we rere-ɔ Mar 1:40-45 Liik 5:12-16)

8 Yeesu kuren na wuu rɛɛ n'l tiki, ɪ na yera akpila ka ya tunku ɪ wara, ² nɪ womlu nenkur tiisi ku kpeun-l ku kur ku renkpa rɛɛ, ku tam sɛ: «Aci Sesɛɛ, ?n cii, n pɪse s'n lau n'u fɛ me rɛɛ.»

³ Yeesu wul ɪ niij n'l teeken-l, n'l tam sɛ: «Me cii. !U fɛ n dɛɛ.» Womlite nte tenke te fɛ yer ŋi rɛɛ. ⁴ Ka nɪ Yeesu tam-l sɛ: «Wonte me lau-n-te hen na, !ɔa siir-te yer. Ama, !wal, n'n wul n tɛ-ɔ Ase laate laar, n'n ha haade nde Moisi ŋasete* wɔsu s'a ha-re na, fɛ nɪ wa na wonte lapa na.»

Yeesu kusu suca sesɛɛ neer pɔl

(Te we rere-ɔ Liik 7:1-10)

⁵ N nɔnɔn Yeesu si Kapernaum kɔru t'ɔ wonte na, Rom sucana taa sesɛɛ neer see n'l kpeun-l, ⁶ n'l cɛr-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, me pɔl hende rɛɔ t'ɔ u wɪ-l reen ka ten. ɪ naase, na ɪ niij, wa sepa, n'l lake kuŋur ka hal.»

⁷ Yeesu tam-l sɛ: «Me walɔ sɛ me lau n'u fɛ ɪ rɛɛ.»

⁸ Sucana taa sesɛɛ ŋi wusen-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, me ta tal wur taa s'n kan me tɛ. !Wute wutɔ kuɔdem, n'u fɛ me pɔl rɛɛ. ⁹ Me we na sesɛmpa ka wa ŋasu-m. Ma rere, me we na sucana ka me ŋasu-wa. ?Me tam kuɔdem sɛ: «!Wal lii», ɪ wal. Me tam neer sɛ: «!Kan cee», ɪ kan. Me tam me pɔl sɛ: «!Lau sen», ɪ lau.»

¹⁰ Yeesu nɪ semp'ɔ wonte ɪ siir-te na, u lau-l reyau, n'l siir wompa tunku-l na sɛ: «Me siiru-mɪ tufelem kena, me take na yer-ɔ Iiserael* ŋempa t'ɔ, ɪ tisi me rɛɛ-ɔ sen. ¹¹ Me siiru-mɪ tufelem kena, yera kpater kaa sɛ wa kuren qiinan ten, wa lau teenkar, wa-n'Aperaham*, na Iisake*, na Sakɔpe* k'Ase wurti* taa. ¹² Ama, kɔru taa ŋempa mpa kaa sɛ wa ɔ renaa na, ayuku nku a kaa

s'a weɔe-wa n'awaren dɛɛ-ɔ tawunɔi taa. Ɖen'ɔna, wa kaa sɛ wa ko, n'u nɪ-wa, wa kaker wa ceela.»

¹³ Te war'ɔle, Yeesu siir sucana taa sesɛɛ ŋi sɛ:

«!Kpeem n tɛ. U kaa s'u lau-n se wonɔn'ɔ n tisa na.»

U tenke n'u fɛ sucana taa sesɛɛ ŋi pɔl rɛɛ.

Yeesu kusu wusetɪna ka tempe

(Te we rere-ɔ Mar 1:29-34 Liik 4:38-41)

¹⁴ Yeesu wal Pɪer tɛ, ɪ nɔnɔn Pɪer yase nante saa min n'l hende nampu taa. ¹⁵ Yeesu teeken-l, n'l nante nte saa min na, te he, n'l kur n'l mu-l akɔmte.

¹⁶ Ɖaan ɔan wonte na, a kan Yeesu ka wompa alua caru-wa tempe na. Yeesu wute ɪ nɔn'ɔna awutu, n'l run alua mpa, n'l kuse wusetɪna ka wa ten. ¹⁷ ɪ lau sempe se fɛ nɪ wonte Ase tentente rɛser Eesal ka siir-te na, te lau. Nt'ɔle sɛ:

«ɪ su r'aŋemen, na re wɪsase.»

(Es. 53:4)

Wompa cii sɛ wa tenke Yeesu na

(Te we rere-ɔ Liik 9:57-62)

¹⁸ Yeesu na yera akpiɔi ka re koote-l. Ka n'l tam sɛ: «!Ɖe tase n'apu leem leekɔ nenkar rɛɛ.»

¹⁹ Moisi ŋasete* wulɔe neer tiisi n'l kpeun-l, n'l siir-l sɛ: «Wulɔe, pa wunɔiɔndi n walɔ na, me tunku-n.»

²⁰ Yeesu wusen-l sɛ: «Sɛena we nɔn n'asimasi we rana. Ama, Yer Yo* tam awɔr sɛ ka hende.»

²¹ Yer neer-ɔ le ka ci ɪ waratenkera taa tɪ, le siir-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, !ha-m ŋempu, me wal me yim me cii ka nɛl.»

²² Yeesu wusen-l sɛ: «!Tenke-m, n'n yeu asedɔa, wa yim w'asedɔa.»

Yeesu hesu ahiilim

(Te we rere-ɔ Mar 4:35-41 Liik 8:22-25)

²³ Yeesu kpa kpilu taa, ŋi-n'l waratenkera, wa paase rɛu. ²⁴ Ahiilim cekpɔlpe tenke pe fetu reen ka ten-ɔ apu leem dɛɛ nɪ leem cutu, pe limsu wa kpilu. N nɔnɔn Yeesu ree. ²⁵ ɪ waratenkera wose-l, wa siir-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, !telse-ra. Ɖe kaa sɛ re seu.»

²⁶ Yeesu wusen-wa sɛ: «Ar lapa nafate kpa-mɪ? ɪ ta tisi Ase rɛɛ-ɔ kpater.» Ka n'l kur n'l fete ahiilim n'apu leem mp'ɔ reen, n'u sim ɔekalkal.

²⁷ U lau yera ten-ɔ reyau, wa tam sɛ: «Wur taa, yer wo kele n'ahiilim, n'apu leem ɔere ŋɔn-l?»

Yeesu kusu yera naul-ɔ alua caru-wa

(Te we rere-ɔ Mar 5:1-20 Liik 8:26-39)

²⁸ Yeesu tase apu leem n'l tal leekɔ nenkar rɛɛ-ɔ wonte-ɔ Katara ŋempa tɛte taa na, yera naul lii na rawa rɛɛ, wa kɔnɔ ɪ katenu. Yera mpa, n nɔnɔn alua caru-wa na, wa ha yera ka nafate ka ten, yer pe tunku na wa

ñempu taa. ²⁹ Wa paase kou se: «Ase Yo, ña-n'ñ'w won-t? N kan cee s'n naase-r'wona aluate take tala ya?»

³⁰ N kankn afana we tempe ka ren'w calcal-w wa cii wa tute. ³¹ Alua mpa ceru Yeesu se: «?N ñun-ña, !wan-ña n'afana akpiqi nde taa.»

³² Yeesu wusen-wa se: «!lu wal.»

Alua mpa lii yera naul mpa taa, wa si afana mpa taa. Afana mpa tenke wa see wa tiu wuro nka wa maa leem wa seu.

³³ Afana mpa riikira see, wa wal kuru taa, wa siir tentente nte sempe, ni wa siir wonk'w u fe yera naul mpa alua ka caru-wa na, wa ree na. ³⁴ ðen'wona, kuru taa yera lii wa ten, wa walu Yeesu katenu. Wa na-l wonte na, wa cer-l s'l kur wa kuru taa.

Yeesu kusu atintiir nendel

(Te we rere-w Mar 2:1-12 Liik 5:17-26)

9 Yeesu kpa kpilu taa, l wuse n'l tasu apu leem n'l walu na l kuru taa. ² A kan-l atintiir ka re hende candl ree. Yeesu na wonk'w wa tisi l ree na, l tam atintiir nde se: «Me yo, Iciisi n nante. Me tisen-n n k-awarkase.»

³ Moisi ñasete* wulña miintu na wa taa se: «Yer ñi hursu Ase yeqe.»

⁴ Yeesu sem wa mosem n'l wase se: «Ar lapa n'lu we mosem ka pe ta sar? ⁵ Kaa wonte we kaade se me tam-de se: «Me tisen-n n k-awarkase», nawur me tam-de se: «!Kur n'n wal na? ⁶ Ama, me cii s'lu sem se, Yer Yo* we huku ka tete ree se ka tisen yera ka w'awarkase.»

ðen'wona, l tam atintiir nde se: «!Kur n'n su n candl, n'n kpeem n te.»

⁷ Yer ñi kur n'l kpeem l te. ⁸ Yera akpiqi na semp'w wonte na, nafate kpa-wa, ni wa wcr Ase, wonte ree na, l ha yera ka huku nku sen.

Yeesu yaa Matiio

(Te we rere-w Mar 2:13-17 Liik 5:27-32)

⁹ Yeesu kuren na renaa n'l re, l na yer neer-w a yaa-l se Matiio ka l w l temer taa, n'l tam-l se: «!Tenke-m.»

Matiio ñi kur n'l tenke-l.

¹⁰ N kankn Yeesu tuku tute ka Matiio te-w wonte na, lampen mura ka tempe, n'awarkaselaña, wa kan, wa n'Yeesu, na l waratenkera, wa kpol wa tuku taaper kuqemer ree. ¹¹ Fariisii akpar taa ñempa* na semp'w wonte na, wa wosu Yeesu waratenkera se: «Ar lapa mi cii tuku na lampen mura n'awarkaselaña?»

¹² Yeesu nuu wa wutw n'l tam se: «Yera mpa u pe wl-wa na, wa pe cii rakuta, wsetna cii-na-l. ¹³ !lu wal n'lu kpankel n'lu nuu wutase nse kutihuqi, ns'wle se: «Me cii s'a na yera kuñemen kena, n'u ta cii s'a laa-m kpeena», wonte ree na, me ta kan se me yaa riyuyufiempa. Ama, me kampa se me yaa awarkaselaña kena.»

Yeesu wutu n'w hoke fiente

(Te we rere-w Mar 2:18-22 Liik 5:33-39)

¹⁴ Ase leem ser San waratenkera tiisi wa kpeun Yeesu, wa wosu-l se: «Ar lapa ra-n'Fariisii akpar taa ñempa*, ñe hoke nese ka tamtam, ni ña waratenkera pe hoke?»

¹⁵ Yeesu wusen-wa se: «lu hu se wompa a yaa-wa yal kanu teenkar na, wa kaa se wa hcu nese ka waal cal ya? Wa ra pise. Ama, aluate nenter kcr k'a kaa s'a kcr waal ñ-w wa cal. Aluate nte t'wona, wa kaa se wa hcu nese.»

¹⁶ Neer pe suku wawuceeku cefalu s'l tase wawu cepenu, wonte ree na, wawu cefalu nku kaa se ku hcm wawu cepenu, ni ku cer n'u wal n'u tase. ¹⁷ A pe suku rere-w heceeken s'a lase selfam ka taa. ?A lau sempe, selem mpe yeu ni ñi ya ni pe kpeem ate, n'a leese-ñi. U mwna s'a lase-pe hese cefase t'wona, n'a ra leese-pe na hese nse.»

Wuroo yalayo, na yal ñi teeken Yeesu wawu na

(Te we rere-w Mar 5:21-43 Liik 8:40-56)

¹⁸ Yeesu wute semp'w wonte na, wuroo nenkar tal ka kur l tee-w ka renkpa ree, ni ka siir-l se: «Me yalayo kuren sepe ree. Ama, !kan n'n ñe n niij ka ka ree, ka hom.»

¹⁹ Yeesu kur n'l tunku wuroo nka, ñi-n'l waratenkera.

²⁰ N kankn yal neer ka we ka calem kpon na l tee-w wuse ka hiiu na nasel, n'u pe sendu, n'l tiisi n'l kpeun Yeesu na l wara, n'l teeken l wawu nantampiir, wonte ree na, ²¹ n kankn l ri l taa se: «?Me pisa me teeken l wawen k'ateekenu, u kaa s'u fe me ree.»

²² Yeesu cel l te, l na-l, n'l siir-l se: «Me yalayo, !ciisi n nante. N tisi me ree se me pisu se me kuse-n, ka n'ase telse-n.»

U tenke n'u fe yal ñi ree.

²³ Yeesu tal wuroo te-w wonte na, l kankn siin maña, na yeente yiira ka wa honku s'a yim-ka, na yera tempe ka, wa wulu reen ka ten. ²⁴ Yeesu tam-wa se: «!lu lii cee, wonte ree na, yalayo nka ta seu, ka ree kena.»

Wa wonku-l. ²⁵ Yera lii na tu tee n'u kper wonte na, Yeesu si nampu taa, n'l kpa ka niij, ka kur. ²⁶ Tentente nte yase riinan ten-w kuru nku taa.

Yeesu hulu yeelempa naul-w ñesa

²⁷ Yeesu kuren na ren'w wonte na, l re n'awcr nendel taa. Yeelempa naul tunku-l, wa ko se: «Wuroo Tafiiti yi-kee*, !na r'añuñ.»

²⁸ Yeesu tal ñe t'w wonte na, yeelempa tiisi wa kpeun-l, n'l wase-wa se: «lu tisu se me pisu se me hul mi ñesa ya?»

Wa wusen-l se: «Aau, Aci Sesee, ñe tisu.»

²⁹ Ka ni Yeesu teeken wa ñesa n'l tam-wa se: «!U lau-mi se wonk'w u tisi me ree na.»

³⁰ Wa ñesa hul, Yeesu hõse-wa n'li siir-wa se: «Ml, !u co n'lu nu sarte. U ta mɔna se yer nu wonte me lau-mi-te na.»

³¹ Ama, wa lii wonte na, wa wute sarteñente ka Yeesu rɛɛ-ɔ kɔru t'ɔ ten.

Yeesu kusu awutɔ nɛnkar

³² Wa lii nampu t'ɔ wonte na, a kan Yeesu ka yer nɛɛ-ɔ ɔ pe wutu, wonte rɛɛ na, aluu caru-l. ³³ Yeesu run aluu nk'ɔ wonte na, awutɔ nka paase wutuu. Yera mpa ka wɛ tɛmpe ka renaa na, u lau-wa reyau. Wa wutu se: «A take na yer-ɔ anau ka Iiserael* kɔru taa sen.»

³⁴ Ama, u ta kɔ Fariisii akpar taa ñempa* taa, ni wa tam se: «Aluacii yeke-na n'li runu alua.»

Yeesu na yera akpila kuñemen

³⁵ Yeesu walu kɔren cepan ten taa, na kɔrsi taa, ɔ wulu Ase tentente k'arekpolende nampin taa, n'li hosu tentente sarteñente nte wutu Ase wurti* ñente na, n'li kusu wɛsetna n'atintiiya. ³⁶ U lau-l kuñɔŋ ka ten-ɔ yera akpila nya ɔ na-ya na, ya rɛɛ, wonte rɛɛ na, n kɔkɔ u nu yera mp'ɔ ten n'lu tɛde wa taa se mɛɛsiin ñi tan nandjiir na. ³⁷ L siir ɔ waratenkera se: «Tute wɛ tɛmpe s'a teede-te. Ama, temerlaɔa ta tɛna se wa teede-te. ³⁸ !l ɛɛr te Cii s'li tir temerlaɔa ka tɛmpe ni wa teede-te.»

Yeesu tirira hiiu na naul

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 3:13-19 Liik 6:12-16)

10 Yeesu yaa ɔ waratenkera ka hiiu na naul n'li ha-wa huku se wa run n'alua, ni wa kuse wɛsetna n'atemenciina. ² !l na Yeesu tirira mpa hiiu na naul yela ka hen. Kidinkidinti kele Siimɔŋ, n'a tase ɔ yeɔ se Pɛɛr, na ɔ ritafal Anteri, na Seepetee yo Sake, na ɛ ritafal San, ³ na Fiilipi, na Parteeleemii, na Toma, na lampu mur Matiio, n'Alfee yo Sake, na Tatee, ⁴ na Siimɔŋ wo ɛ sɛl ɛ kɔru na, na Suta Iisekarɔte wo maase Yeesu ka yera niŋ taa na.

Yeesu tiru ɔ waratenkera ka hiiu na naul

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 6:7-13 Liik 9:1-6)

⁵ Yeesu tir ɔ waratenkera mp'ɔ hiiu na naul, n'li rɔn n'li ɛse-wa sarte se: «!l ra wal kɔren ñi taa Iiserael* ñempa tan na, n'lu ra si Samarii* ñempa kɔru taa. ⁶ !l wal na Iiserael* ñempa mpa wɛ se mɛɛsiin ñi leepa na, mpa rɛɛ-ɔna. ⁷ !l hosu n'lu walu n'lu siiru s'Ase wurti* ñuta. ⁸ !l kuse wɛsetna, n'lu wose asɛɔa, n'lu ha wom-la k'alafɛ. !l run alua. ɔ hiiu fala ka u ta ka, !l ha rɛɛ-ɔ fala. ⁹ !l ra ruken sika, na warase. !l ra ruken pa farem. ¹⁰ !l ra ruken ñempu hurin, n'lu ra kpause wɔwen ka nu. !l ra su nahentɛna, n'lu ra ruken kpɔden. Tufelem temerlaɔe tuku ɔ temer rɛɛ.

¹¹ Nne u tal kɔru taa, nawur kɔree taa, !l na woñi ñente wɛ sarte ka ɔ pɛsu s'li mu-mi na. Nne ɔ mu-mi, !l

ɔ ɔ tɛ n'lu rɛ n'lu tal ayuku nku, u kuru kɔru nku taa na.

¹² Nne u si rɛɔ nɛnkar taa, !l tam se: «!l ɔ rehɛser taa.» ¹³ Nne rɛɔ nka taa yera mu-mi, !mi rehɛser ɔ na-wa. Ama, nne wa kisu se wa ra mu-mi, !u ɛɛl mi tɛ, ni rehɛser ra ɔ na-wa. ¹⁴ Nne rɛɔ nɛnkar taa, nawur kɔru nɛnkur taa, a kisu s'a ra mu-mi, nawur a kisu s'a ra ɔ na-mi, !u kur ku taa, n'lu kpiisi mi naase rɛɛ-ɔ kunkumer, se wa na s'li tan taa. ¹⁵ Me siiru-mi tufelem kena, ayuku nku Ase kaa s'li hu na kɔren ñi taa ñempa mpa ta mu-mi na, ɔ kaa s'li hɔm wa rena n'lu kelen Sotɔm* na Komɔr* kɔren taa ñempa.

Kuñemen ñi kɔŋ se fɛ tɛte teem na

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 13:9-13 Liik 21:12-17)

¹⁶ «!l kpa mi tɛ, n'lu co sarte. Me tiru-mi se mɛɛsiin kena kporen heku taa. !mi ñesa hul se remna, n'lu ɔ rehɛɛ s'alɔnkukuna wɛ wo wa pe hɔrsu wur na. ¹⁷ !l rɔn mi tɛ, wonte rɛɛ na, yera kaa se wa wan-mi wursi tɛ, ni wa mau-mi kpara k'arekpolende nampin taa. ¹⁸ A kaa s'a wan-mi kɔren dɛɛ ñelɔa ñesa taa, na wursi ñesa t'ɔ me rɛɛ, se fɛ n'lu pɛse n'lu wute me ñente ka wa ñesa taa, na kɔren ten yera ñesa taa. ¹⁹ Nne a wan-mi arehundɛ, !u ra ñente mi tɛ-ɔ wonɔk'ɔ u walu s'li wute n'lu lii tɛm taa na, na wonte u walu s'li siir-te na. Ase tunku s'li ɛɛl-mi-te aluate nte taa. ²⁰ U ta cii mi teter mi kɔŋ-na s'li wute. Ama, mi Cii Fiisu nku wɛ mi taa na, nku wutu-na mi awɔr taa.

²¹ Yera kaa se wa lii wa teter wa ritafala, na wa raalna wara s'a ku-wa. Wiisi lelɔa rɛɛ kaa se wa lau kuɔdemte. Wiisi teter kaa se se wuse se lelɔa rɛɛ ni se ku-wa.

²² Yer se yer kaa s'li ra lau-mi lu k'alape ka me rɛɛ. Ama, woñi kaa s'li ruken ɔ tɛ-ɔ sarte, n'lu rɛ n'lu tal atɛsenu ayuku na, Ase kaa s'li tɛlse-l. ²³ Nne a runu-mi n'a naasu-mi kɔru nɛnkur taa, !u kur n'lu calse na nɛnkur taa. Me siiru-mi tufelem kena, Yer Yo* kaa se ka kan ka n kɔkɔ u take wal Iiserael* kɔren ñi ten taa.

²⁴ Waratenker* nɛɛr tan ka ɔ kelen ɔ wulɔe, ni pɔɔ nɛɛr tan ka ɛ kelen ɛ cii. ²⁵ U ɛsa s'a lau waratenker s'li wulɔe, n'a lau pɔɔ se ɛ cii. Nne a tu rɛɔ cii n'a yaa-l s'aluacii Peeelseepul*, ar yeke s'a kaa s'a ra tu rɛɛ-ɔ ɔ rɛɔ yera sempe.

U mɔna s'a see Ase kena

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 12:2-7)

²⁶ «Sempe na, !u ra see yera. Wonte wɛ amɛɔŋ taa na, a kaa s'a na-te, ni wonte wɛ yer liiti taa na, a kaa s'a sem-te. ²⁷ Wonte me siiru-mi-te tawundji taa na, !u siir-te hulmɔn taa. Wonte a miinti-mi-te na, !u hose-te nampin ñiin taa. ²⁸ !l ra see wompa ku tɛnu ni wa pe pɛsu se wa ku leesɔ na. Ama, u mɔna s'li see Ase ñi pɛsu s'li ku tɛnu, na leesɔ ka taman kuɔdem ka min cepan taa na. ²⁹ A wetu asemptise nasel-ɔ piyeer. Ama, pa kuɔdemɔ pe telu atɛ-ɔ mi Cii ta ha ñempu. ³⁰ Mi

hen na, hal Ase kal mi ñiin taa ñise ka se ten. ³¹ Sempe na, Inafate ra kpa-mi, wonte rɛɛ na, u kelen asem-pɔtise ka hal.

Woñl fɛsu s'l ta sem Yeesu na

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 12:8,9)

³² «Yer ñl wutu reyanta ka yera cal sɛ ma ti-na-ɩ na, ma rɛɛ, me kaa sɛ me wute reyanta ka me Cii ñl wɛ aseta na, ɩ cal sɛ ma ti-na-ɩ. ³³ Ama, woñl fɛsu yera cal s'l ta sem-m na, ma rɛɛ, me kaa sɛ me fɛse sɛ me ta sem-ɩ me Cii ñl wɛ aseta na, ɩ cal.

Yeesu kɔn yeeu

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 12:51-53 14:26,27)

³⁴ «!lɩ ra re mi taa sɛ me kampa sɛ me kan dɛheser kena kɔru taa. Me ta kan sɛ me kan dɛheser. Ama, yeeu kena me kan-ku. ³⁵ Yera kaa sɛ wa yee me rɛɛ, yer na ɩ cii, yalayo na ka rii, wol na ɩ wan.

³⁶ Ðɛɔ kuɔɔmɔ taa yera kaa sɛ wa cɔn dɛm'ɔ wana.

³⁷ Woñl wɛ ɩ cii ka lu, nawur ɩ rii ka lu n'u kelen ma na, ɩ ta tal nter-ɔ me cal. Woñl wɛ ɩ k-apalayo ka lu, nawur ɩ yalayo ka lu n'u kelen ma na, ɩ ta tal nter-ɔ me cal. ³⁸ Woñl pe waa ɩ k-akantemer s'l hɔr me naase taa na, ɩ ta tal nter-ɔ me cal. ³⁹ Woñl cii s'l cɔ na ɩ fiisu ni ku ra tɛl atɛ na, ɩ kaa s'l leese-ku. Ama, woñl fiisu kaa sɛ ku tɛl atɛ-ɔ me rɛɛ na, ɩ kaa s'l hiiu-ku.

Ase kaa s'l rɛte wompa mu ɩ temerlaɔɔ na

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 9:41)

⁴⁰ «Yer ñl mu-mi na, ɩ mu m'ɔna. Yer ñl mu-m na, ɩ mu Ase ñl tir-m na, ñl-ɔna. ⁴¹ Woñl mu Ase tentente rɛser s'l ci Ase tentente rɛser na, Ase kaa s'l rɛte-ɩ s'l rɛtu ɩ tentente rɛser ñ'ɔ wo na. Woñl mu riyuyuti s'l ci riyuyuti k'Asɛ ñesa taa na, Ase kaa s'l rɛte-ɩ s'l rɛtu riyuyuti ñ'ɔ wo na. ⁴² Me siiru-mi tufelem kena, woñl ha aniko leem ka woñl ta tal nter-ɔ me waratenkera taa s'l ci me waratenker* na, Ase kaa s'l rɛte mpetl.»

Ase leem sɛr San tiru ɩ waratenkera ka Yeesu cal

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 7:18-35)

11 Yeesu wulu ɩ waratenkera mp'ɔ wa hiiu na naul-ɔ wonɔn'ɔ wa walɩ sɛ wa hose Ase tentente na. U kper wonte na, ɩ kur renaa s'l wal, n'l wul n'l hose Ase tentente ka, tɛte nte kɔren taa.

² N kɔn San wɛ sarka t'ɔ wonte na, ɩ nuu Yeesu lakase ñente. ɩ tir ɩ waratenkera nɛmpar ³ sɛ wa wɔse Yeesu sɛ: «N ci woñl re sem s'l kaa s'l lii n'Asɛ cal n'l kan na ya, yaa u mɔna sɛ re honke nɛɛr?»

⁴ Yeesu wusen-wa sɛ: «!lɩ wal n'l siir San ka, wonte u nuu-te n'l na-te na. Nt'ɔlɛ sɛ: ⁵ Yeelempa na, n'aruka walɩ, ni womlɩte fɛ womlɩ rɛɛ-ɔ rekpɛlpɛl, ni rentam-

pa nuu, n'aseɔa hom, n'a hose tentente sarteñente k'ahusa. ⁶ Woñl nter ra yeu s'l kisi tisuu ka me rɛɛ na, ɩ nuu lelen.»

⁷ San waratenkera wuse wonte na, Yeesu cɛse San ñente ka yera n'l wɔse-wa sɛ: «!lɩ wal s'l na wɔ ñite taa? ɩ wala s'l na cakenkpaɔɔ nɔɔ ahiilim cutu-re na ya? Al. ⁸ ɩ wala n'l na wɔ? ɩ wala s'l na yer-ɔ ɩ sii wɔwen ka sarte na? Al, wompa sii wɔwen ka sarte na, wa cake wursi rɛse t'ɔna. ⁹ Kaa ɩ wala n'l na wɔ hen? ɩ ta na Ase tentente rɛser nɛɛr ya? Aau, me siiru-mi sɛ, hal ɩ kelen Ase tentente rɛser, ¹⁰ wonte rɛɛ na, San ci woñl a maa ɩ ñente k'Asɛ tekara taa na sɛ:

«!N na, me tiru me tentente rɛser ka n ñesa taa s'l tel-n ñempu.»

(Ex. 23:20 Mal. 3:1)

¹¹ Yeesu tase sɛ: «Me siiru-mi tufelem kena, wompa ten yalaa lel-wa na, nɛɛr tan ka, ɩ kelen San. Ama, woñl ci cunku k'Asɛ wurti* taa na, ɩ kelen-ɩ. ¹² Aluute nte taa, Ase leem sɛr San hose Ase tentente n'u rɛ n'u tal kɔhen na, tansarte yera ka ciiwa sɛ wa hɔrse Ase wurti ni wa lake te yera ka kuñuɔ. ¹³ Ase tentente rɛsera ten, na Moisi* wa wute Ase wurti nte ñente n'u rɛ n'u tal San aluute taa. ¹⁴ Me siir-mi sɛ, San ci Eelii* ñl a ka hose s'l kaa s'l kan na. ?lɩ tisa, nñ'ɔlɛ. ¹⁵ Wompa wɛ rena sɛ wa nuu na, !wa nuu.

¹⁶ Me suku wɔ sɛ me nusen na kɔhen yera? Wa nusen wiisi nse cɔ parci taa, ni se wutun dɛmar na sɛ: ¹⁷ «Ðɛ hul-mi waar yelɩ n'l ta waa. Ðɛ yii-mi sem yeente n'l ta wul.» ¹⁸ Tufelem, San kampa n'l pe tuku wur, n'l pe ñee selem, n'a siiru s'aluu caru-ɩ. ¹⁹ Kɔhen Yer Yo* kan ni ka tuku ka ñee, n'a siiru sɛ: «!lɩ na, yer ñl hen mɔsu tute na selem dɛɛ-ɔna. Lampen mura, n'awarkaselaɔa ci-na ɩ raana.» Ama, wonte re lau-te na, na te rɛɛ-ɔna, yera kaa sɛ wa sem s'Asɛ wɛ riyuyu.»

Kɔren ñl kisu Ase Tentente na

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 10:13-15)

²⁰ Ka ni Yeesu cɔ n'l fetu yera mpa, ɩ lau hampate lakase ka tempe ka wa kɔren taa na, wonte rɛɛ na, wa ta kisi w'awarkase. ²¹ ɩ tam sɛ: «Kɔrasɛɔ ñempa mi, na Pɛtesata ñempa mi, ɩ kaa s'l na wahala, wonte rɛɛ na, hampate lakase nse a lau-se mi tɛ na, ?a ka lau-se Tiir na Siitɔn kɔren t'ɔna, dɛnaa yera mpa ka teem w'awarkase kisuu ka reyase ni wa cɔ atilu wa sii aca-ma, ni wa ka taa tɛlem ka wa rɛɛ. ²² Nte rɛɛ-ɔna, me siiru-mi s'ayuku nku Ase hu na yera na, ɩ kaa s'l ra hɔm Tiir na Siitɔn kɔren ñl taa yera rena s'u tal-mi. ²³ Kapernaum ñempa mi, ɩ hu s'a kaa s'a kpaase-mi aseta, yaa wɔ-m? A kaa s'a tisi-mi hal aseɔa kɔru t'ɔna, wonte rɛɛ na, hampate lakase nse, a lau-se mi tɛ na, ?A ka lau-se Sotɔm* kɔru taa, kɔru nku ka tɛl sɛɔ. ²⁴ Nte rɛɛ-ɔna, me siiru-mi s'ayuku nku Ase kaa s'l hu na yera na, ɩ kaa s'l ra hɔm Sotɔm ñempa rena s'u tal-mi.»

!lu kan na me rɛɛ n'u fiisi

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 10:21,22)

²⁵ Yeesu wute sempe n'u kper wonte na, ɪ tam sɛ: «Aciɪ, ña ñasuna aseta na tete rɛɛ. Me wɔru-n, wonte rɛɛ na, n wul yera cunkuwa ka wonte n mese-te lenci-ina, n'añesehulwa na. ²⁶ Aciɪ, tufelem, me wɔru-n, wonte rɛɛ na, na n selem t'ɔna n lau sempe.

²⁷ Me Cii cel-m te ten te ten. M'ɔ Yo hen na, ?u ta ci me Cii sem-na-m, yer ta sem-m. Me Cii hen na, ?u ta ci m'ɔ ɪ Yo, na wompa me cii sɛ me wul-l-wa na, yer ta sem-l.

²⁸ Womɪ sul yin sula n'u nu-mɪ na, !u kan na me rɛɛ, nɪ me yeu-mɪ n'u fiisi. ²⁹ !lu waa mɪ rɛɛ-ɔ wonte me wul-mɪ-te na, wonte rɛɛ na, me ci woñɪ tisu ɪ tɛ n'u hɔɔ taa wɛ lelen na. Mɪ teter, ɪ kaa s'u fiisi. ³⁰ Wonte me wulu-mɪ-te na, te tan kaadɛ, nɪ wonte me kaa sɛ me sul-mɪ-te na, te tan yin.»

Yeesu, na Suiifi ñempa fiisiti ayuku

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 2:23-28 Liik 6:1-5)

12 Aluate nte taa, Yeesu kur n'u tasu sun t'ɔ Suiifi ñempa fiisiti ayuku* rɛɛ. N nɔɔ ñuse ku ɪ waratenkera ka ten, wa kaɖu tute nɪ wa ñu. ² Fariisii akpar taa ñempa* na semp'ɔ wonte na, wa siir Yeesu sɛ: «!Ñel n'n na, ña waratenkera lake wonte u ta ha ñempu s'a lau-te ra fiisiti ayuku rɛɛ na.»

³ Yeesu wusen-wa sɛ: «ɪ ta kal wonte Tafiiti* lau-te ka n nɔɔ ñuse ku ñ-l-n'ɪ yera na ya? ⁴ ɪ sɪ Ase rɛɔ taa, ñ-l-n'ɪ yera, wa tu kpɔnen ñ n nɔɔ a ha-ñɪ Ase na. Nku, n nɔɔ Ase ta ha-wa ñempu sɛ wa tu-ñɪ. Ñasete ha ñempu k'Ase laate laara receel-ɔna sɛ wa tu-ñɪ. ⁵ Yaa ɪ ta kal Moisi ñasete* tekara taa? Fiisiti ayuku nku rɛɛ, Ase laate laara mpa lake Ase rɛɔ taa temer na, wa lake temer ka ku rɛɛ. Wa wɛ wa lantu ñasete rɛɛ, nɪ wa wɛ wa wɛ tufelem. ⁶ Nku, me siiru-mɪ s'nter wɛ cee-ɔ, te kpɔla te kelen Ase rɛɔ. ⁷ Ase siir sɛ: «Me cii s'a na yera kuñemen kena, n'u ta ci s'a laa-m kpeena.» ?ɪ ka sem tufelem ka tentente nte kutihudɪ, ɪ ka ta kaa s'u ku wompa ta lau nter-ɔ te ta sar na, wa ñente, ⁸ wonte rɛɛ na, Yer Yo* ci-na fiisiti ayuku ñunɔɔ.»

Yeesu kusu ñenkpanka tɪ nɛɛr

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 3:1-6 Liik 6:6-11)

⁹ Yeesu kuren na renaa n'ɪ rɛ na w'arekpolondɛ nampɪ nenkur taa. ¹⁰ N nɔɔ yer nɛɛr wɛ ren'ɔ ɪ wɛ ñenkpanka. N nɔɔ wompa ka wɛ renaa na, wa cii sɛ wa siir sɛ Yeesu ta lau sarte, nɪ wa wɔsu-ɪ sɛ: «Ɖa ñasete ha ñempu s'a kuse wɪsetɪna ka re fiisiti ayuku rɛɛ ya?»

¹¹ Yeesu wusen-wa sɛ: «Nne mɪ taa nɛɛr wɛ mɛsɪi ka kuɖem wan wan, nɪ mɛsɪi ñɪ maa wu t'ɔ ku citi ten-ɔ fiisiti ayuku rɛɛ, utɪ ñɪ ra wal s'ɪ kpa-l n'ɪ lese-l ya?»

¹² Yer kelen mɛsɪi ka ten. Sempe na, ñasete ha ñempu s'a lau yera ka sarteñente ka fiisiti ayuku rɛɛ.»

¹³ Ka nɪ Yeesu tam yer ñɪ sɛ: «!Wul n niɪɔ.»

Yer ñɪ wul-ya, nɪ ya tenke ya wuse se niɪɔ nya u ka ta wɪ-ya na. ¹⁴ Fariisii akpar taa ñempa* wal wa kpol sɛ wa mɔse wa taa, nɪ wa na haa, wa lake senɔ sɛ wa ku Yeesu.

Temerladɛ ñɪ Ase lese-l na

¹⁵ Yeesu nuɔ wonte sɛ wa cii sɛ wa ku-l na, ɪ kur awɔr ndɛ taa n nɔɔ ɪ wɛ na, nɪ yera tunku-l tempe, n'ɪ kuse wɪsetɪna ka wa ten. ¹⁶ Ama, ɪ hɔse-wa sɛ wa ra yeu s'a sem woñɪ ɪ ciwa na. ¹⁷ ɪ lau semp'ɔna se fɛ n'a na Ase tentente rɛser Eesal ka siir wonte na, te tufelem. Nt'ɔle sɛ:

¹⁸ «!ɪ ñel n'ɪ na, me temerladɛ ñɪ, me lese-l nɪ me wɛ-l ɪ lu ka ten nɪ me cel-l me ñankete na.

Me kaa sɛ me yeu sɛ me Fiisu ɔ ɪ rɛɛ.

ɪ kaa s'ɪ hose kɔren ten taa,

s'Ase kaa s'ɪ hu na yera na tufelem.

¹⁹ ɪ kaa s'ɪ ra ko, nɪ ñ-l-n'yer, wa ra yee.

A kaa s'a ra nuɔ ɪ tan ka yapaya rɛɛ.

²⁰ ɪ kaa s'ɪ ra kaɖɛ cakenkpaɖɛ ndɛ wɔmpa na, n'ɪ ra rese kanɖɛ ndɛ cii sɛ re rem na.

ɪ kaa s'ɪ lake sempe n'u rɛ n'u tal ayuku nku Ase kaa s'ɪ ñase ten n'ɪ hu na yera na tufelem na.

²¹ Kɔren ten yera kaa sɛ wa honke n'ɔna.»

('Es. 42:1-4)

A siiru s'aluu caru Yeesu

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 3:22-30 Liik 11:14-23)

²² A kan Yeesu ka yer nɛɛr-ɔ ɪ pe na, n'ɪ pe wutu, wonte rɛɛ na, aluu caru-l. Yeesu lau n'u fɛ yer ñɪ rɛɛ, n'ɪ na, n'ɪ wute. ²³ ɪ lau yera akpɪla ka reyau, wa siiru sɛ: «Ya wuroo Tafiiti yikee* kena ya?»

²⁴ Ama, Fariisii akpar taa ñempa* nuɔ-te semp'ɔ wonte na, wa siir sɛ: «Peeelseepul* ñɪ ci aluacii na, n'ɪ yeke-na n'ɪ runu alua.»

²⁵ Ama, Yeesu ka sem wonte wa mɔsu-te wa taa na, n'ɪ siir-wa sɛ: «Kɔru nku taa yera taru wa taa na, ku ra lul. Tete nte taa yera pe nuɔ na remaɲ, nɪ wa fɛɖu na remaɲ na, te ra lul. Nne rɛɔ nenkar taa yera taru wa taa, ka ra lul. ²⁶ Nne alua lake yeu na remaɲ, wa taru wa taa, aluacii Sataɲ kɔru lake senɔ sɛ ku lul? ²⁷ Nne Peeelseepul* yeke-na nɪ me runu alua, anɔ yeke nɪ mɪ yera runu alua mpa? Mɪ yera lakase wulu-na s'ɪ tan tufelem. ²⁸ Nne tufelem Ase Fiisu yeke-na nɪ me runu alua, te wulu s'Ase wurti* teem kanɖɛ ka mɪ cal.

²⁹ Nɛɛr ra pɪse s'ɪ sɪ reencii nɛɛr rɛɔ taa n'ɪ ml-l ka, ɪ ta hɔu-l na nampii. ?ɪ hɔu-l, ɪ pɪsu s'ɪ sɪ ɪ rɛɔ taa, n'ɪ ml ɪ ñente ka te ten ɖɛɪu.

³⁰ Woñɪ tan na me rɛɛ na, ɪ wɛ-m wana, nɪ woñɪ pe sun-m kpoluu na, ɪ yasɪ kena. ³¹ Nte rɛɛ-ɔna, me siiru-

mɪ s'Asɛ pɪsu s'l tɪsɛn yɛra ka w'awarkasɛ na tansartɛ wutasɛ nɛsɛ lɪi na wa nɛsɛ t'ɔ ɪ rɛɛ na, ka sɛ tɛn. Ama, woŋɪ wutu tansartɛ wutɔ k'Asɛ Fiisu rɛɛ na, ɪ ra tɪsɛn-ɪ atɪsɛnu. ³² Woŋɪ kaa s'l wutɛ tansartɛ wutɔ ka Yɛr Yo* rɛɛ na, Asɛ kaa s'l tɪsɛn-ɪ. Ama, woŋɪ wutu tansartɛ wutɔ k'Asɛ Fiisu rɛɛ na, Asɛ kaa s'l ra tɪsɛn-ɪ atɪsɛnu ka tɛtɛ nɛ rɛɛ na tɛ kperu.

Tu, na ku wii

(Tɛ wɛ rɛrɛ-ɔ Liik 6:43-45)

³³ «Nnɛ tu sara, ku wii sar. Nnɛ tu ta sar, ku wii ra sar, wontɛ rɛɛ na, na tu wii rɛɛ-ɔna, a pɪsu s'a sɛm-ku. ³⁴ Womɪ wɛ ŋan sɛ wasa na, ɪ lake sɛnɔ s'l siir sartɛŋɛntɛ, wontɛ rɛɛ na, nɔ wutu wontɛ wɛ hɔɔr taa na, nt'ɔna? ³⁵ Yɛr sartɛtɪ wɪ ɪ hɔɔr t'ɔ sartɛŋɛntɛ kɛna n'l lake-tɛ, nɪ ŋancii wɪ ɪ ŋanŋɛntɛ kɛna ɪ hɔɔr taa, n'l lake-tɛ. ³⁶ Mɛ siiru-mɪ s'ayuku nku Asɛ kaa s'l hu na yɛra na, ɪ kaa s'l wɔsɛ-wa falafala wutasɛ nɛsɛ wa wutɛ-sɛ na, ³⁷ wontɛ rɛɛ na, yɛr wutasɛ rɛɛ-ɔna, Asɛ kaa s'l su-ɪ sɛ riyuyuti, nawur ɪ ku ɪ ŋɛntɛ.»

A wɔsu Yeesu s'l lau hampatɛ lakɛrɔ

(Tɛ wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 8:11,12 Liik 11:29-32)

³⁸ Moii si ŋasɛtɛ* wulɔa nɛmpar, na Fariisii akpar taa ŋɛmpa* nɛmpar tam Yeesu sɛ: «Wulɔɛ, ɔɛ cii s'n lau n'a na hampatɛ lakɛrɔ nɛnkar-ɔ ka wulu nɛr.» ³⁹ Yeesu wusɛn-wa sɛ: «U yusɛ-m kɔhɛn yɛra mpa wɛ ŋan, nɪ wa pɛ cii sɛ wa tɛnkɛ Asɛ rɛcɛɛl na, wa rɛɛ. Wa cii sɛ wa na hampatɛ lakɛrɔ nɛnkar-ɔ ka wulu nɛr. Ama, ?u ta ci wontɛ tal Asɛ tɛntɛntɛ rɛsɛr Sonasɛ* na, a kaa s'a ra lau-wa hampatɛ lakɛrɔ nɛnkar-ɔ ka wulu nɛr, ⁴⁰ wontɛ rɛɛ na, Yɛr Yo* kaa sɛ ka lau ayukɛn ni-itisi n'aho ka tɛtɛ tɛɛ sɛ wonɔn'ɔ Sonasɛ lau ayukɛn ni-itisi n'aho ka tundɔ cɛkpɔɔɔɔ hiilu taa na. ⁴¹ Kɔhɛn yɛra mɪ, ayuku nku Asɛ kaa s'l hu na tɛtɛ rɛɛ yɛra na, Niini-ifi* yɛra kur wa ku mɪ ŋɛntɛ, wontɛ rɛɛ na, wa mu Asɛ tɛntɛntɛ nɛtɛ Sonasɛ hosɛ-tɛ na, nɪ wa kisi w'awarkasɛ. Kɔhɛn yɛr nɛɛr wɛ cɛɛ-ɔ ɪ kɛlɛn Sonasɛ. ⁴² Ayuku nku Asɛ kaa s'l hu na yɛra na, yal ŋɪ ka ci wuroo ka kɔru nku wɛ na mɪsɛ riliindɔ mɛtɛ niinj ɔɛɛ na, ɪ kur n'l ku kɔhɛn yɛra mpa ŋɛntɛ, wontɛ rɛɛ na, ɪ kuren na kɔru nku cal tɛn na, ku taa, n'l kan n'l co Salomɔŋ lɛn wutɛ. Ama, yɛr nɛɛr wɛ cɛɛ-ɔ ɪ kɛlɛn Salomɔŋ.

Aluu wusu yɛr cal

(Tɛ wɛ rɛrɛ-ɔ Liik 11:24-26)

⁴³ «Aluu lii yɛr t'ɔ wontɛ na, ku kaalu ku cii awɔr k'awɔr nya taa u wula na, nɪ ku pɛ hiiuku awɔr sɛ ku cɔ. ⁴⁴ Ku tam sɛ: «Mɛ kaa sɛ mɛ wusɛ antaunɛ mɛ rɛɔ nka taa mɛ ka liiwa na.» Ku wusɛ wontɛ na, ku kɔɔn a rɔna n'a hasɛ awɔr ndɛ taa rɛkɛlɛkɛlɛ, n'a rɔn tɛ tɛn-ɔ sartɛ. ⁴⁵ ɔn'ɔna, ku wusu sɛ ku su ku alua raana ka lɛɔ nɛsɛnautisi, ka wa wɛ ŋan wa kɛlɛn-ku. Wa kan

wa tɛn nɪ wa rɔn wa cɔ rɛnaa, n'u car yɛr ŋɪ n'u kɛlɛn antaunɛ. Kɔhɛn yɛra mɪ ŋɛntɛ ta sar na, u kaa s'u lau-mɪ sɛmp'ɔna.»

Yeesu ritafala na ɪ rii

(Tɛ wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 3:31-35 Liik 8:19-21)

⁴⁶ N kɔɔn Yeesu wɛ n'l wutun yɛra akpila ka wontɛ na, ɪ ritafala, na ɪ rii, wa tal. Wa sɛndɛ awarɛn ɔɛɛ, wa cii sɛ wa wutɛn-ɪ. ⁴⁷ Yɛr nɛɛr siir Yeesu sɛ: «!N na, n dɔi, na n ɔɔitafala kɛɛ, wa sɛndɛ awarɛn ɔɛɛ, wa cii sɛ wa wutɛn-n.»

⁴⁸ Yeesu wusɛn yɛr ŋɪ sɛ: «Anɔ ci mɛ rii, n'ampɔ ci mɛ ritafala?»

⁴⁹ Ka n'l wul ɪ waratɛnkɛra ka niinj n'l tam sɛ: «!Lɪ na, mɛ rii, na mɛ ritafala ka hɛn, ⁵⁰ wontɛ rɛɛ na, woŋɪ lake wontɛ mɛ Cii ŋɪ wɛ asɛta na, ɪ wɔsu-tɛ na, nŋɪ ci-na mɛ ritafal, nawur mɛ ritiwiilu, nawur mɛ rii.»

Woneriiti atintukir

(Tɛ wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 4:1-9 Liik 8:4-8)

13 Ayuku nku, Yeesu lii rɛɔ taa, n'l wal n'l cɔ apu lɛɛm nɔ rɛɛ s'l wul Asɛ tɛntɛntɛ. ² Yɛra nɛmpar kam akpidɔ nɪ wa cɔ wa kootɛ-ɪ, n'l kur n'l kpa kpilu taa n'l cɔ. Yɛra akpidɔ ndɛ mɪsɛ lɛɛm nɔ rɛɛ. ³ Yeesu kpa tɛntɛntɛ n'l tuku-wa atintuka sɛ:

«Yɛr nɛɛr wal woneriiti kɛru. ⁴ L kɛ-tɛ ɪ suu t'ɔ wontɛ na, nɛntɛr maa ŋɛmpu taa. Asimasi kan nɪ sɛ tɛsɛ-tɛ. ⁵ Nɛntɛr maa wɛɛ taa, nɪ tɛtɛ tan s'u cɛntɛ tɛ rɛɛ. Tɛ tɛnkɛ tɛ ŋɛɛ, wontɛ rɛɛ na, tɛ ta tiu tɛtɛ kutihudɔ tɛɛ-ɔ sartɛ. ⁶ Mɪsɛ kan sɛ kpa asɛt'ɔ wontɛ na, sɛ ŋɔ-tɛ, tɛ wul, wontɛ rɛɛ na, n kɔɔn tɛ ka ta tan tilila ka sartɛ. ⁷ Nɛntɛr maa kosii taa, tɛ ŋɛɛ nɪ kosii kɛru tɛ rɛɛ. ⁸ Nɛntɛr maa tɛtɛ sartɛ taa, tɛ lau wii ka sartɛ ka tɛn-ɔ tɛmpɛ. Nɛntɛr lau wii ka hiin hiiu, nɛntɛr-ɔ hiin lɛɔɔ, nɛntɛr-ɔ hiin niitisi.»

⁹ ɔn'ɔna, Yeesu tasɛ siiruu sɛ: «Woŋɪ wɛ rɛna s'l nɪu na, !l nɪu.»

Ar lapa Yeesu tuku atintuka

(Tɛ wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 4:10-12 Liik 8:9,10)

¹⁰ Yeesu waratɛnkɛra tiisi wa kɛru-ɪ wa wɔsɛ-ɪ sɛ: «Ar lapa n'n tuku-wa atintuka?»

¹¹ L wusɛn-wa sɛ: «Mɪ hɛn na, Asɛ yɛu-mɪ s'l sɛm ɪ wurti ŋɛntɛ nɛtɛ wɛ amɛɔŋ taa na, tɛ lɛn. Mpa hɛn na, ɪ ta yɛu-wa sɛ wa sɛm-ɪ, ¹² wontɛ rɛɛ na, woŋɪ wɛ wur na, a kaa s'a tɛsɛ-ɪ n'l hiiu ɪ tɛ-ɔ tɛmpɛ, nɪ woŋɪ tan wur na, ?pa ɪ ka wɛ nɛr-ɔ cɛkɔ, a tɛsu-tɛ kɛrɔru ka ɪ na. ¹³ Sɛmp'ɔna, mɛ tuku-wa atintuka, wontɛ rɛɛ na, wa ŋɛlu, wa pɛ na. Wa cokɔ, nɪ wa pɛ nɪu anɪuu. ¹⁴ Wa lau wontɛ Asɛ tɛntɛntɛ rɛsɛr Eesal ka siir n'Asɛ rɛɛ sɛ tɛ kaa sɛ tɛ lau na. Nt'ɔɛ sɛ:

«Lɪ kaa s'l nɪu na mɪ rɛna, n'l ra nɪu tɛ kutihudɔ. Lɪ kaa s'l ŋɛl sartɛ, n'l ra na nɛr,

¹⁵ wonte rɛɛ na, yera mpa hɔya kper reen ka ten, wa rena tam.
 Wa husi wa ñesa rɛɛ, sɛ wa ñesa ra na, ni wa rena ra nu
 ni wa ra re nter-ɔ wa hɔya taa,
 se fɛ ni wa ra cɛl wa tɛ na me rɛɛ sɛ me kuse-wa.»

(Es. 6:9,10)

¹⁶ Mi hen na, u nu lelen, wonte rɛɛ na, Ase yeu sɛ mi ñesa na, ni mi rena nu. ¹⁷ Me siiru-mi tufelem kena, Ase tentente rɛsera kpater, na riyuyufiempa ka ciwa sɛ wa na wonte u na-te na, ni wa ta na-te. Wa ka ciwa sɛ wa nu wonte u nu-te na, ni wa ta nu-te.

Yeesu lesu wonteriiti atintukir kutihuɗi tɛɛ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 4:13-20 Liik 8:11-15)

¹⁸ «Sempe na, !u co n'lu nu wonteriiti atintukir ndɛ kutihuɗi. ¹⁹ Wonteriiti nte a kpɛ ni te maa ñempu taa na, te wɛ s'Ase tentente nte a hosu-te yera ni wa pe nu te kutihuɗi n'aluacii kan n'l lese-te wa hɔya taa na. ²⁰ Wonteriiti nte a kpɛ ni te maa wɛɛ tɛtɛ taa na, te nusen Ase tentente nte a hosu-te ni yera tenke wa mu-te na ñankete, ²¹ ni wa pe yeke sɛ te kante wa hɔya taa na. Wa mu-te areenanɗee. ?Ka n'a tu-wa, nawur ?a naasu-wa Ase tentente rɛɛ, wa tenke wa kisi-te. ²² Wonteriiti nte a kpɛ ni te maa kosii taa na, te nusen Ase tentente nte a hosu-te yera nu-te, ni wa wɛ wa t'ɔ tɛtɛ rɛɛ ñente rɛɛ, ni sauti tɛku-wa na. Te ten ñi kpɛku Ase tentente nte rɛɛ-ɔ wa hɔya taa, te pe lelu wii nenyar. ²³ Wonteriiti nte a kpɛ ni te maa tɛtɛ sarteñente taa na, te nusen Ase tentente nte a hosu-te, ni yera nu te kutihuɗi tɛɛ na. Wa nusen wonteriiti nte lake wii ka tempe, nenter-ɔ wii ka hiin hiiu, nenter-ɔ hiin leɗe, nenter-ɔ hiin niitisi.»

Larɔ atintukir

²⁴ Yeesu tu-wa atintukir nɛndɛl sɛ: «!lu na wonte Ase wurti* nusen-te na. Te nusen yer nɛr-ɔ l ka rii mela ka l sɛ taa. ²⁵ Aluate nte taa yera ree aho taa na, yer ñi amura kan n'l rii larɔ ka l sɛ taa n'l see n'l kpeem. ²⁶ Tute nte kpɔl wonte te lau wii na, larɔ nka tel ɗere. ²⁷ Sɛ nku cii temerlaɗa kan ni wa wɔse-l sɛ: «Aci, cɔsɛ, n dji mela kena n sɛ taa, kɔhen larɔ liin lɔ?» ²⁸ Ka n'l wusen-wa sɛ: «Amura nɛr kan-na ka hen n'l lau sempe.» Wa wɔse-l sɛ: «N cii sɛ re wal ɗe kpase larɔ nka ya?» ²⁹ l wusen-wa sɛ: «Al, wonte rɛɛ na, ?a kpasu larɔ n'a ta lau sarte, a rɛ s'a kpase na mela rere. ³⁰ !lu yeu-wa, wa pi wa ten. U kaa s'u tal teɗɗu ka wonte na, me tam temerlaɗa mpa teɗɗu na sɛ wa lese larɔ ka nɛl, ni wa hɔ-ka hɔwa ni wa sɛu-ka min, ni wa sii tute ka me kpu taa.» »

Sɔka atintukir

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 4:30-32 Liik 13:18,19)

³¹ Yeesu tu-wa atintukir nɛndɛl sɛ: «Ase wurti* nusen sɔka nka yer su-ka n'l kpɛ l sɛ taa na. ³² Ka ci wiir cunkur ka wii ten taa. Ama, ɗe ñee wonte re kpɔl na, ɗe kelen ɗihati ka te ten. ɗe wuse se tu n'asimasi kɔɗ se kaa se rana ka ku ahulasi rɛɛ.»

Kpɔnu kɔr atintukir

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Liik 13:20,21)

³³ Yeesu tu-wa atintukir nɛndɛl sɛ: «Ase wurti* nusen kpɔnu kɔr ndɛ, yal nɛr suku-re n'l re kpɔnu milim t'ɔ pe wɛ pomna nautisi na. Kɔr ndɛ yeu sɛ milim mp'ɔ pe ten, pe fente.»

Yeesu tuku atintuka semɔ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 4:33,34)

³⁴ Yeesu tu yera akpila ka te ten ñ'ɔ atintuka receel-ɔna. l ta wute nter-ɔ fala ka l ta tu atintuka. ³⁵ l lake sempe se fɛ n'Ase tentente rɛser ka wute wonte na, te lau. Nt'ɔle sɛ:

«Nani se fɛ n'Ase lau tɛtɛ na, wonte wɛ amɛɔɗ taa n'u rɛ n'u tal kɔhen na, me kaa sɛ me siir-wa-te ni me tu-wa atintuka.»

(Ps. 78:2)

Yeesu lesu larɔ atintukir kutihuɗi tɛɛ

³⁶ Yeesu yeu yera akpila n'l wal n'l sɛ rɛɔ taa. l waratenkera tiisi wa kpɛun-l, wa tam-l sɛ: «!ɔn n'n lese-ra sɛ taa larɔ atintukir ndɛ kutihuɗi tɛɛ.»

³⁷ Yeesu wusen-wa sɛ: «Woñ rii wonteriiti sarteñente na, nñ'ɔna Yer Yo*. ³⁸ Sɛ nku ci tɛtɛ. Wonteriiti sarteñente ci wompa ci Ase yera na. Wa ci wompa yaa Ase sɛ wa Cii na. Larɔ ci tansarte yera mpa ci aluacii wiisi na. ³⁹ Amura ñi rii larɔ na, aluacii kena. Teeɗɛte ci ayuku nku te ten kaa sɛ te teem na. Temerlaɗa ci Ase tirira kena. ⁴⁰ S'a lesu larɔ n'a wɛɗu-ka min t'ɔ wonɔn'ɔna, Ase kaa s'l lau semp'ɔna atɛsenu ayuku rɛɛ. ⁴¹ Yer Yo* kaa sɛ ka tir Ase tirira ni wa lese wompa ñente ta sar na, k'Ase yera taa. Mp'ɔle, wompa yeke wa raana feetu awarkase taa na, na wompa lake teñese na. ⁴² Ase tirira kaa sɛ wa lese-wa ni wa wɛɗe-wa min taa. ɗen'ɔna, wa kaa sɛ wa ko n'u nu-wa, wa kaker wa ceela. ⁴³ Ama, ayuku nku, ɗiyuyufiempa kaa sɛ wa metelu se mɛse, ka wa Cii wurti taa. Woñ wɛ rena s'l nu na, !u nu.»

Amɛɔɗ taa sarteñente atintukir

⁴⁴ «Ase wurti* nusen se sauti nter-ɔna te mɛl sɛ nkur taa. Yer nɛr kan n'l kpan sauti nte rɛɛ-ɔ wont'ɔ ayuku nɛnkur na, u kɔ l t'ɔ ten, n'l rɔn n'l mɛse-te n'l

wal n'l wete wonte ten, n nɔɔn ɪ ka wɛ-te na, n'l yau suu nku.

Lɛru atintukir

⁴⁵ «Ase wurti* nusen dɛrɛ-ɔ acarɔ cii nɛɛr-ɔ ɪ cii sarte lɛte s'l yau. ⁴⁶ Ayuku nɛnkur ɪ hiiu sarte lɛru ka ku tan lape. ɪ na-ku semp'ɔ wonte na, ɪ wete wonte ten n nɔɔn ɪ ka wɛ na-te na, n'l yau-ku.»

Tuna wuru atintukir

⁴⁷ «Ase wurti nusen dɛrɛ-ɔ tuna wuru nku a wɛɖu-ku apu leem taa ku kpa tuna ka tɛmpe ka kutɛkutɛ na. ⁴⁸ Ku kpa wonte n'u siir-ku na, tunakpara hɔm-ku, wa lese-ku leem nɔ rɛɛ, nɪ wa ɔ wa tɛse tuna. Wa re-ya utɛ n'utɛ. Wa re wonya sara na, ka kpancaken taa, nɪ wa wɛɖu wonya ta sar na. ⁴⁹ Ase kaa s'l lau semp'ɔna atɛsenu ayuku rɛɛ. Ase tirira kaa sɛ wa kan wa tar yera taa, nɪ wa lese ñanciina ka riyuyunɛmpa taa, ⁵⁰ nɪ wa wɛɖɛ-wa min taa. ðen'ɔna, wa kaa sɛ wa ko n'u nu-wa, wa kaker wa ceela.»

Sauti cefate, na sauti cepente

⁵¹ Yeesu wɔse-wa sɛ: «ɪ nu te ten ñɪ sempe ya?»

Wa tisi wa ten sɛ: «Aau, dɛ nu-te.»

⁵² ɪ siir-wa sɛ: «Semp'ɔna, Moisi ñasete* wulɖɛ ñɪ wusu Ase wurti* waratenker* na, ɪ nusen dɛɔ cii ñɪ lesu ɪ kpeen t'ɔ tute cefate, na tute cepente na.»

Nasarete ñempa pe tisu Yeesu rɛɛ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 6:1-6 Liik 4:16-30)

⁵³ Yeesu tu atintuka nya sempe n'u kper wonte na, ɪ kur renaa ⁵⁴ n'l wuse na ɪ kɔru nku taa, ɪ ka kpɔla na. ɪ tal dɛn'ɔ wonte na, ɪ wal arekpolɛndɛ nampu taa, n'l wulu yera k'Asɛ tentente. N nɔɔn yera mpa wɛ renaa na, u lau-wa reyau ka ten, wa wutu sɛ: «Yer ñɪ hen su ɔ len ñɪ, n'l nɔɔn ɔ hampate lakase nse ɪ lake-se hen na? U ta ci kpinsar Sosefe yo kena ya? U ta ci ɪ rii keɛ Marɪ ya? ⁵⁵ U ta ci ɪ ritafala keɛ Sake, na Sosefe, na Siimɔŋ, na Suti ya? ⁵⁶ U ta ci ɪ ritiwiila keɛ ra-n'wa, dɛ wɛ cee na? ɪ lii ɔ hampate nte rɛɛ?»

⁵⁷ Te ten te ten ñɪ yeke, n'u pe kake wa t'ɔ ɪ rɛɛ. Ka n'l siir-wa sɛ: «A ha ñamte k'Asɛ tentente rɛser ka riinan ten, n'u ta ci ɪ kɔru taa ñempa, na ɪ rɛɔ taa ñempa.»

⁵⁸ Yeesu lau ɪ tɛ-ɔ hampate lakase ka cekɔ kena, wonte rɛɛ na, ɪ tɛ yera ta cii sɛ wa tisi ɪ rɛɛ.

Ase leem sɛr San sem

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 6:14-29 Liik 9:7-9)

14 Aluate nte taa rɛɛ, Eerote* ñɪ a ka tar ɪ cii wurti kɔru ka hɔlen nniisa n'l ñɛlu kuɖemu rɛɛ-ɔ a yaa-ku sɛ Kaliilee na, ɪ nu k'a wutu Yeesu ñente. ² ɪ siir ɪ temerlaɖa sɛ: «Ase leem sɛr San kena ɪ hom asɛɖa taa. Nte rɛɛ-ɔna, ɪ hiiu cepate n'l lake hampate lakase.»

³ N nɔɔn wuroo Eerote ka ha ɪ yera ka ñempu nɪ wa kpa San, wa hɔu-ɪ nampii nɪ wa re-ɪ sarka. Ar lapa n'l lau sempe? ɪ lau sempe, wonte rɛɛ na, ɪ ka mu ɪ raal Fiiliipi yal ñɪ a yaa-ɪ sɛ Eerotase* na, ⁴ ka nɪ San siir-ɪ sɛ: «U ka ta mɔna s'n mu n dɔal yal!»

⁵ ɪ ciuwa s'l ku San. Ama, nafate kpa-ɪ yera rɛɛ, wonte rɛɛ na, yera tɛmpe ka ñɛlu San s'l ci Ase tentente rɛser kena.

⁶ Ayuku nɛnkur, wuroo Eerote* lelte teenkar tal, n'Eerotase* ñɪ yalayo kan nɪ ka waa sarte ka wuroo Eerote na ɪ raana wa ñesa taa. Wuroo Eerote ñɛl-ka n'u lau-ɪ t'ɔ lɛlen ka ten. ⁷ ɪ yii-ka n'l ree ten sɛ pa yalayo nka ta wɔse-ɪ wonte na, ɪ celu-ka-te. ⁸ Yalayo nka rii Eerotase ha-ka len, fɛ nɪ ka wuse ka wɔse wuroo Eerote sɛ: «Me cii s'n cel-m cee ñɪ hen-ɔ Ase leem sɛr San ñuŋ k'akpalɔ taa.»

⁹ Ka tam semp'ɔ wonte na, u tɛɖɛ wuroo Eerote t'ɔ ten. Ama, n nɔɔn ɪ yii yiirti ka yera mpa kan ɪ teenkar na, wa ñesa taa. Yiirti nte yeu-na n'l ha ñempu s'a pɛl San ñuŋ. ¹⁰ ɪ tir yer nɛɛr s'l pɛl San ñuŋ ka sarka taa. ¹¹ A su San ñuŋ n'a re-ku akpalɔ taa n'a wan-ku n'a cel yalayo nka nɪ ka cel-ku ka rii. ¹² San waratenkera kan wa su-ɪ wa wal wa yim-ɪ. U fɛ wa wal wa siir Yeesu ka wonte lapa na.

Yeesu celu tute k'apala ka cakɔsiin hiin nuna (5 | #000)

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 6:30-44 Liik 9:10-17 San 6:1-14)

¹³ Yeesu nu tentente nte semp'ɔ wonte na, ɪ kur renaa n'l wal n'l kpa kpilu taa, n'l rɛ na ñɪte taa. Ama, yera akpila nu wonte s'l rɛ na, ya lii na kɔren taa nɪ ya tunku Yeesu ka naase k'apu leem nɔ rɛɛ. ¹⁴ Yeesu lii na kpilu t'ɔ wonte na, ɪ na yera akpidi cekpɔɖɛ n'u lau-ɪ kuñuŋ ka re rɛɛ-ɔ ten, n'l ɔ n'l kusu re wisetina.

¹⁵ ðaan dɛn wonte na, Yeesu waratenkera tiisi wa kpɛun-ɪ, wa tam-ɪ sɛ: «Aho yiiwa nɪ re wɛ ñɪte t'ɔna cee. !Yeu yera mpa, wa wal kɔrsi taa wa yau tute.»

¹⁶ Yeesu wusen-wa sɛ: «U ta hena sɛ wa wal wa yau wa tute. Mɪ teter ɪu cel-wa tute wa tu.»

¹⁷ Wa wusen-ɪ sɛ: «ðe wɛ kpɔnen ka cee-ɔ nuna kena, na tuna ka naal.»

¹⁸ Yeesu tam-wa sɛ: «!ɪ kan-m-ñɪ semp'ɔ cee.»

¹⁹ ɪ tam yera akpidi sɛ re ɔ ñɪte rɛɛ. Yera mpa ɔ wonte na, Yeesu su kpɔnen ñɪ'ɔ ñɪ nuna, na tuna ny'ɔ ya naal, n'l kpaase ɪ ñesa n'aseta, n'l wɔr Ase. ɪ pate-ñɪ n'l cel ɪ waratenkera nɪ wa-ɪ tar-ñɪ yera mpa. ²⁰ Wa tu wa ten wa hɔ, n'u kaase fakase ka se siir catekpasɪse ka hiiu na nasel, n'l waratenkera kpeen-se. ²¹ Wompa tuwa na, n nɔɔn wa lake apala ka cakɔsiin hiin nuna (5 | #000). A ta kal yalaa na wiisi.

Yeesu walu apu leem dɛɛ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 6:45-52 San 6:15-21)

²² Wa tuwa n'u kper wonte na, Yeesu tenke n'l tam ɩ waratenkera sɛ wa kpa kpilu taa wa tɛl ɩ ñesa wa tase n'apu leem leeko nɛnkar rɛɛ-ɔ n nɔɔn ɩ yeke yera akpidi nde sɛ re yase wonte na. ²³ ɩ yeu-wa wa yase wonte na, ɩ kpa ɩ kuɔdem ka wuro rɛɛ, n'l sɛɛ Ase. Aho yii wonte na, ɩ mɩse ren'ɔ ɩ kuɔdem. ²⁴ N nɔɔn ɩ waratenkera kpilu cal ten, ku wɛ leem hɛku taa. Ahiilim fetu nɩ pe kɔŋ na ku rɛɛ nɩ pe cutu leem ka ten. ²⁵ U tal tantahompa t'ɔ wonte na, Yeesu kur n'l walu leem dɛɛ na ɩ waratenkera rɛɛ. ²⁶ Wa na-ɩ ka ɩ walu leem dɛɛ-ɔ wonte na, nafate kpa-wa ten wa ko sɛ: «Aliliir kena.» Wa mɩse wa ko nafate kukolse.

²⁷ Yeesu tenke n'l wuten-wa sɛ: «!ɩ ciisi mɩ nante. M'ɔna, !nafate ra kpa-mɩ.»

²⁸ Ka nɩ Pɩɛr wusen-ɩ sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, nne ñ'ɔna, !yeu sɛ me wal leem dɛɛ, nɩ me kan na n dɛɛ.»

²⁹ Yeesu wusen-ɩ sɛ: «!Kan.»

Pɩɛr lii kpilu taa n'l walu leem dɛɛ na Yeesu rɛɛ.

³⁰ Ama, ɩ na ahiilim ka pe kelu fetuu, nafate kpa-ɩ. U limsu-ɩ wont'ɔ leem taa na, ɩ ko reen ka ten sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, !ɩɛ-m.»

³¹ Yeesu tenke n'l wul ɩ niij n'l kpa-ɩ n'l tam-ɩ sɛ: «N ta tisi me rɛɛ-ɔ kpater. Ar lapa n'u kaasu n taa.»

³² Wa kpa wa ten-ɔ kpilu taa n'ahiilim sim. ³³ Ka nɩ Yeesu ñɩ waratenkera mpa, n nɔɔn wa wɛ kpilu nku taa na, wa kur wa renkpa rɛɛ-ɔ ɩ ñesa taa, wa sɛɛ-ɩ sɛ: «N ci Ase Yo ka tufelem.»

Yeesu kusu Seeneesarɛte kɔru taa wɩsetɩna

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 6:53-56)

³⁴ Wa tase apu leem n'u kper wonte na, wa tal Seeneesarɛte* kɔru taa. ³⁵ Yera ka sem Yeesu ka kɔru nku taa, nɩ wa kaalu wa siiru riinan ten s'l tala. A kan-ɩ wɩsetɩna ka wa ten, ³⁶ n'a cɛr-ɩ s'l yeu nɩ wa teeken ɩ wɔwɔ nantampiir receel, nɩ wompa teekun-dɛ na, ɩ tel wa rɛɛ.

Da caasuna wulte

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 7:1-13)

15 Fariisii akpar taa ñempa*, na Moisi ñasete* wulɔa, wa kuren na Seerusalem kɔru taa, wa kan Yeesu cal nɩ wa wɔsu-ɩ sɛ: ² «Ar lapa n'n waratenkera pe ñɔŋ wulte nte ra caasuna ka wul-ɔa-te na, wonte rɛɛ na, wa pe sanku wa niij fɛ nɩ wa tuku?»

³ Yeesu wusen-wa sɛ: «Mɩ hen na, ar lapa mɩ pe ñɔŋ Ase ñasete n'l kuntu n'l lake wonte mɩ caasuna wul-mɩ-te na? ⁴ wonte rɛɛ na, Ase tam sɛ: «!Ha n cii na n dji ka ñamte», n'l tam dɛrɛ sɛ: «Wofɩ wɩ ɩ cii nawur ɩ rii ka sem na, ɩ mɔna s'a ku-ɩ.» ⁵ Ama, mɩ hen na, ɩ wulu yera s'u ta ci na reen sɛ yer ñam ɩ cii, na ɩ rii. ɩ wulu sɛ,

yer pɩsu s'l siir ɩ cii nawur ɩ rii sɛ: «Me ñente nte me ka pɩsuwa sɛ me su-te me sen-n na, me kuntu sɛ me hate Ase.» Semp'ɔna, ɩ kpa wonte Ase siir-mɩ-te na, n'l cɛlu-te n'l lake wonte mɩ caasuna wul-mɩ-te na. ⁷ Tɛk-era mɩ, Eesal ka rɛse Ase tentente ka mɩ rɛɛ-ɔ tufelem sɛ:

⁸ «Yera mpa ha-m ñamte na wa nese kena. Ama, wa hɔya calen-m ten.

⁹ Ñamte nte wa ha-m-te na, te ci fala kena, wonte rɛɛ na, wa wulu ñasete nte yera lau-te na, se te ci Ase ñente.» »

(Es. 29:13)

Wonte wusun yer ka tansarteti na

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 7:14-23)

¹⁰ U fɛ nɩ Yeesu yaa yera akpidi n'l siir-wa sɛ: «!ɩ co n'l nɩ. ¹¹ U ta ci wonte sɩ na yer nɔ taa na, nte lake-na-ɩ s'l wuse tansarteti. Ama, wonte lii na ɩ nɔ taa na, nte lake-na s'l wuse tansarteti k'Ase ñesa taa.»

¹² Yeesu waratenkera tiisi wa kpɛun-ɩ, wa siir-ɩ sɛ: «Aciɩ, n na s'u ta kɔ Fariisii akpar taa ñempa* t'ɔ wa nɩ-te semp'ɔ wonte na ya?»

¹³ Yeesu tam sɛ: «Tu nku me Cii ñɩ wɛ aset'ɩ ɩ ta sɛ-ku na, a kaa s'a kpase-ku. ¹⁴ !ɩ yeu-wa. Yeelempa kena wa hɔŋ wa yeelempa raana. ?Yeelem nɛɛr hɔŋ ɩ runtɩ, wa naul wa walu sɛ wa feete wu nɛnkur taa.»

¹⁵ U fɛ nɩ Pɩɛr tam-ɩ sɛ: «!Dɔn, n'n lese-ra atintukir nde kutihuɔi.»

¹⁶ Yeesu wusen-wa sɛ: «Mɩ rere, ɩ tan len kele ya? ¹⁷ ɩ pe nɩ sɛ wonte rɛ na yer nɔ taa na, te tiki ɩ hiilu taa, n'l kan n'l wal dɔmɔŋ ka wonte na, te lii ya? ¹⁸ Ama, wonte lii na yer nɔ taa na, te kuren na ɩ nɔɔn t'ɔna, nɩ nte lake-na s'l wuse tansarteti k'Ase ñesa taa, ¹⁹ wonte rɛɛ na, tansarte mɔsem mpe lii na yer hɔɔr taa na, mpe yeke-na yer wusu tansarteti k'Ase ñesa taa, n'l ku ɩ raana. Mpe yeke-na n'l cii ɩ raana yalaa, n'l lake tansarte lakase, n'l mulu. Mpe yeke-na n'l lake tentarur, n'l wutu tansarteñente ka ɩ raana rɛɛ. ²⁰ !ɩ na wonte yeke yer wusu tansarteti na, nt'ɔɩ. Ama, ?n tuwa ka n ta sanke n niij se caasuna ka wul wo na, ɩ ta ci te-l yeke-na sɛ yer wuse tansarteti.»

Yal nɛɛr tisu Yeesu rɛɛ-ɔ ɩ ta ci Suifi tɩ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 7:24-30)

²¹ U fɛwa, Yeesu kuren na renaa, n'l rɛ n'l wal Tiir na Siitɔŋ, wa tɛte taa. ²² N nɔɔn Kanaaŋ kɔru taa yal nɛɛr kuren na ku taa, n'l kan Yeesu cal n'l ko sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, wuroo Tafiiti yikee*, !na m'añuŋ. Aluu caru me yalayo ka ten.»

²³ Ama, Yeesu ta wusen-ɩ nter-ɔ awusenu. ɩ waratenkera tiisi wa kpɛun-ɩ, wa tam-ɩ sɛ: «!Ñel yal ñɩ ñente n'l rɛ. ɩ wɛ n'l tunku-ra n'l ko reen.»

²⁴ Yeesu wusen-wa se: «Me Cii tir-m Iiserael* ñempa mpa we se mæsiin ñi leepa na, mpa receel dɛɛ-ɔna.»

²⁵ Ama, yal ñi kan n'i kur i renkpa rɛɛ-ɔ Yeesu ñesa taa n'i cɛr-i se: «Aci Sesɛɛ, !ɔa wɛɔɔ-m.»

²⁶ Yeesu wusen-i se: «U ta sar s'a su wiisi tute n'a cel-te haase.»

²⁷ I wusen Yeesu se: «Aci Sesɛɛ, tufelem kena. Ama, wiisi tuku n'u telu atɛ-ɔ wonte na, hawiisi tɛsu.»

²⁸ Ka ni Yeesu wusen-i se: «Yal ña, n tisi me rɛɛ-ɔ tufelem. U kaa s'u lau-n s'n cii wonɔɔɔna.»

U tenke n'u tel i yalayo rɛɛ-ɔ taman kuɔem.

Yeesu kusu wɔsetna ka tɛmpe

²⁹ Yeesu kuren na renaa n'i rɛ n'i wal na Kaliilee apu leem nɔ rɛɛ, n'i kpa wuro nɛnkar rɛɛ n'i ɔ. ³⁰ Yera akpila kɔɔ na i rɛɛ-ɔ ya taa yera kpater rukɛn wɔsetna. Wa kan-i aruka, na yeelempa, n'awutase, na wompa ka ta pɔsu se wa lau wur na wa niij nawur wa wal wa naase rɛɛ na, na wɔsetna nɛmpar-ɔ utɛ n'ute. Wa kan-wa semp'ɔ wonte na, wa re-wa Yeesu naase tɛɛ. Yeesu kuse-wa, wa ten. ³¹ U lau yera ka reyau, wonte rɛɛ na, wa na awutase wutu, ni wompa ka ta pɔsu se wa lau wur na wa niij nawur wa wal wa naase rɛɛ na, wa wuse sarte, n'aruka walu ni yeelempa na. Yera mpa wɛ renaa na, wa na semp'ɔ wonte na, wa wɔr Iiserael* ñempa Aɛɛ.

Yeesu celu tute k'apala ka cakɔsiin hiin nniisa (4 | #000)

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 8:1-10)

³² Yeesu yaa i waratenkera n'i siir-wa se: «U lake-m kuɔɔɔ ka yera mpa rɛɛ, wonte rɛɛ na, u lake ayuken nitisi kele wa wɛ me cal, ni wa tan wur se wa tu. Me pe cii se me yeu-wa ka me ta cel-wa tute. ?Ya sempe, wa kaa se wa feete ñempu t'ɔ ñuse.»

³³ I waratenkera wɔse-i se: «ɔe suku iɔ tute ka ñite nte t'ɔ cee se re cel yera mp'ɔ wa ten sen?»

³⁴ Yeesu wɔse-wa se: «Kɔɔnɛn wɛ mmɔ mi cal?» Wa wusen-i se: «Ñi wɛ leɔe niisiniitisi, na tuna atɛɔɔwa ka cekɔ.»

³⁵ Yeesu tam yera akpidi nde se re ɔ atɛ. ³⁶ ɔen'ɔna, i su kɔɔnɛn ñ'ɔ ñi leɔe niisiniitisi na tuna nya, n'i wɔr Aɛɛ n'u kper wonte na, i pate-ñi n'i cel i waratenkera, wa tar yera mpa. ³⁷ Wa tu wa ten wa hɔ, n'u kaase kɔɔnɛn fakase ka se siir catekpasa ka leɔe nahenatisi, n'i waratenkera kpeen-se. ³⁸ Wompa ka tu kɔɔnɛn ñi na, wa wɛ apala ka cakɔsiin hiin nniisa (4 | #000) k'a ta kal yalaa na wiisi. ³⁹ Wa tu n'u kper wonte na, Yeesu yeu-wa wa yase. Yera mpa yase wonte na, i kpa kpilu taa n'i rɛ n'i wal na Makatɔɔ kɔru taa.

A wɔsu Yeesu s'i lau hampate lakerɔ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 8:11-13 Liik 12:54-56)

16 Fariisii akpar taa ñempa*, na Satusee akpar taa ñempa* tiisi wa kpeun Yeesu se wa take-i. Wa wɔse-i s'i lau hampate lakerɔ nɛnkar-ɔ ka wulu-wa se tufelem i cepate lii n'Aɛɛ cal-ɔna. ² Yeesu wusen-wa se: «Mise kponj wonte na, u siiru se: <ɛɛɔ, u kaa s'u lau sarte>, wonte rɛɛ na, u na asetɔ wɛ cesɛmte. ³ Ntaun tɛɛ lenlen, u siiru se: <Tuɔ kaa se ku nu sɛɔ>, wonte rɛɛ na, u na aset'ɔ tuɔ wura. I sem asetɔ ñente nau, n'u sem te cesuu. Ar lau n'u ra sem wonte wɛ kɔhen aluate nte taa na. ⁴ Kɔhen ñan yera mpa pe cii se wa tenke Aɛɛ receel na, wa cii se wa na hampate lakerɔ nɛnkar-ɔ ka wulu se me cepate lii n'Aɛɛ cal. ?U ta ci wonte tal Sonase* na, Aɛɛ ra yeu s'a na hampate lakerɔ nɛnkar-ɔ ka wulu nter.»

Yeesu wute sempe n'u kper wonte na, i yeu-wa n'i rɛɛ.

Fariisii, na Satusee akpaya taa ñempa kɔɔnɛn kɔɔr ñente

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 8:14-21)

⁵ Yeesu waratenkera tase apu leem na kpilu ka wonte na, wa sɛɛ, wa ta su kɔɔnɛn. ⁶ Yeesu cɛse-wa se: «!U kpa mi tɛ-ɔ Fariisii akpar taa ñempa*, na Satusee akpar taa ñempa* kɔɔnɛn kɔɔr rɛɛ.»

⁷ I waratenkera ɔ ni wa wɔsu remaɔ se: «ɔe ta su kɔɔnɛn ka n'i wutu sempe ya?»

⁸ Yeesu sem wonte wa wɔsu-te remaɔ na, n'i wɔse-wa se: «Wom i pe tisu me rɛɛ-ɔ kpater na, ar lapa n'u wɔsu remaɔ s'u ta su kɔɔnɛn ka ni me wutun-mi sempe ya? ⁹ U take nu te tɛɛ ya? Kɔɔnɛn nuna ñi me cel yera ka cakɔsiin hiin nuna na (5 | #000), u pe tɛsu te rɛɛ ya? Wa tuwa n'u kaase n'u kpeen catekpasise ka mmɔ? ¹⁰ U pe tɛsu rɛɛ-ɔ kɔɔnɛn ñi wɛ leɔe niisiniitisi, ka me cel-ñi yera ka cakɔsiin hiin nniisa na ya? (4 | #000) Wa tuwa n'u kaase n'u kpeen catekpasa ka mmɔ? ¹¹ Ar lapa n'u pe nu s'u ta ci kɔɔnɛn ñente rɛɛ-ɔna me wutun-mi? Me siiru-mi s'u kpa mi tɛ-ɔ Fariisii na Satusee akpaya taa ñempa kɔɔnɛn kɔɔr rɛɛ.»

¹² Yeesu cɛse i waratenkera semp'ɔ wonte na, wa nu s'u ta ci kɔɔr nde a suku-re n'a lake na kɔɔnɛn na, nde ñente rɛɛ-ɔna. Ama, i wutun-wa Fariisii na Satusee akpaya taa ñempa wulte rɛɛ-ɔna.

Pɔɔr siiru se Yeesu ci Kiriisitu

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 8:27-30 Liik 9:18-21)

¹³ Yeesu tal wont'ɔ wuroo Fiilipi Seesaree kɔru taa na, i wɔse i waratenkera se: «Yera siiru se m'ɔ Yer Yo*, me ci anɔ?»

¹⁴ Wa wusen-i se: «Mpar siiru s'n ci Aɛɛ leem sɛr San. Nɛmpar s'n ci Eelii*. Nɛmpar s'n ci Aɛɛ tentente rɛɛɛr

Seereemii. Nempar s'n ci antaun Ase tentente rɛsera taa nɛɛr-ɔna.»

¹⁵ Ka nɪ Yeesu wɔse-wa sɛ: «Mɪ nɪ, mɪ mɔsu sɛ me ci anɔ?»

¹⁶ Siimɔŋ Pɛr wusen-l sɛ: «N ci Kiriisitu*, Ase ñɪ wɛ na, l Yo.»

¹⁷ Ka nɪ Yeesu wusen-l sɛ: «San yo Siimɔŋ, n nɪw lelen, wonte rɛɛ na, tufelem mpe n siir-m-pe hen na, u ta ci pe lii n'atɛ-ɔ cee-ɔ yer cal. Ama, me Cii ñɪ wɛ aseta na, nñɪ yeu-na n'n sem-te. ¹⁸ Ma hen na, me siiru-n s'n ci Pɛr, te kutihudji keɛ sɛ wɛɛr. Wɛɛr ndɛ rɛɛ-ɔna me kaa sɛ me yeu me yera akpar kpɔl. Sem teter kaa sɛ pe ra pɪsɛ sɛ pe lau me yera akpar ndɔ'ɔ nter. ¹⁹ Me kaa sɛ me cel-n Ase wurti* safiya. Wonte n kaa s'n hɔu-te tete rɛɛ na, a hɔu-te aseta. Wonte n kaa s'n yeedɛ-te tete rɛɛ na, a yeedɛ-te aseta.»

²⁰ Yeesu rɔn n'l hɔse-wa sɛ wa ra wute-te nɛɛr cal.

Yeesu wutu l sem, na l homte ñente

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 8:31-9:1 Liik 9:22-27)

²¹ Aluate nte taa, Yeesu paase l waratenkera wuluu ka wonɔn'ɔ l kaa s'l seu na, n'l siiru-wa sɛ: «U mɔna sɛ me wal Seerusalem nɪ me tu kuñunɔ ka ten-ɔ Suiifi ñiempa sesempa n'Asɛ laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulɔa niinj taa, n'a ku-m. Ama, ayuken niitisi ñunɔ dɛɛ, me kaa sɛ me hom.»

²² L tɛse wutu ka semp'ɔ wonte na, Pɛr yaa-l na kpeɛb rɛɛ n'l yeen-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, !Ase ra yeu n'a lau-n sempe.»

²³ Ama, Yeesu cel Pɛr ka suur n'l siir-l sɛ: «Aluacii Sa-taŋ ña, !fɛ me cal, n cii s'n lau-m me feete awarkɔ t'ɔ-na, wonte rɛɛ na, n pe mɔsu s'Asɛ mɔsu wo na. Ama, n mɔsu se yer kena.»

²⁴ U fɛ, Yeesu siir l waratenkera sɛ: «Nne yer cii s'l tenke me wara, !l kisi wonte l tɛnu cii-te na, n'l waa l k-akantemer n'l tenke-m, ²⁵ wonte rɛɛ na, woñɪ cii s'l tɛlse l fiisu na, l kaa s'l leese-ku, nɪ woñɪ seke me rɛɛ na, l tɛlsu-ku. ²⁶ U tasu yer ka wɔ s'l hiiu tɛte rɛɛ sauti ka te ten-ɔ l leese l fiisu? Nter wɛ ka yer pɪsu s'l cel-te n'l yau l leese na? ²⁷ Tufelem, u kaase cekɔ sɛ Yer Yo* kan na ka Cii hampate, na l tirira. Ayuku nku, ka kaa sɛ ka rete yer se yer ka wonte l lau-te na, te rɛɛ. ²⁸ Me siiru-mɪ tufelem kena, nempar wɛ mɪ t'ɔ cee ñɪ hen-ɔ wa ra seu se fɛ nɪ Yer Yo kan ka wurti taa.»

Yeesu ñesa taa lɔsa

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 9:2-13 Liik 9:28-36)

17 U lau ayuken ka ledɛ ka wonte na, Yeesu su Pɛr na Sake, na lɛ ritafal San, n'l wan-wa wa receel-ɔ wuu cekpɔlu ñunɔ taa. ² L tɛnu lɔse wa ñesa taa, n'l ñesa taa metelu melamela se mɪse. L wɔwen wuse cehulemen dɛkasenkasen se hulmun. ³ L waratenkera mp'ɔ wa nautisi, wa na Moisi* na Eelii* ka, wa lii wa rɛɛ nɪ

wa-n'Yeesu wa wutu. ⁴ Pɛr tam Yeesu sɛ: «Aci Sesɛɛ, u sar sɛ re ɔ cee. ?N cii, me kaa cukin ka niitisi, ñ'ɔ kuɔdemu, Moisi ka kuɔdemu, Eelii ka nɛnkur.»

⁵ L wɛ n'l wutu semp'ɔ wonte na, tunɔ wonte nenter kan ka te metelu melamela, te husi wa rɛɛ. Wa nɪw wutu na tunɔ wonte nte taa sɛ: «Yer ñɪ hen ci-na me Yo nka me wɛ-ka lu ka ten na. Nka yeke-na n'u kake me taa. !lɪ co-na-ka.»

⁶ L waratenkera nɪw wutu nka semp'ɔ wonte na, nafate kpa-wa, nɪ wa wɔm wa ñesa n'atɛ. ⁷ Yeesu tiisi n'l kpɛun-wa n'l teeken-wa n'l tam sɛ: «!lɪ kur. !Nafate ra kpa-mɪ.»

⁸ Wa kuse wa ñesa nɪ wa na Yeesu kena l receel.

⁹ Wa kuren na wuu rɛɛ-ɔ wonte wa tiki na, Yeesu tam-wa sɛ: «!lɪ ra siir yer-ɔ wonte u na-te hen na, n'u rɛ n'u tal ayuku nku Yer Yo* kaa sɛ ka hom asɛɔa taa na.»

¹⁰ Yeesu waratenkera mpa wɔse-l sɛ: «Ar lapa nɪ Moisi ñasete* wulɔa siiru s'u mɔna s'Eelii* kan nɛl?»

¹¹ L wusen-wa sɛ: «Tufelem, u mɔna s'Eelii kan n'l rɔn te ten fɛ nɪ. ¹² Ama, me siiru-mɪ s'Eelii teem kandɛ, nɪ yera ta sem-l nɪ wa lau-l wonte wa cii-te na. Wa kaa sɛ wa lau Yer Yo* ka kuñunɔ semp'ɔna rɛɛ.»

¹³ L wute semp'ɔ wonte na, l waratenkera tenke wa sem s'l wutu Ase leem sɛr San ñente kena.

Yeesu runu aluu ka yo nɛnkar taa

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 9:14-29 Liik 9:37-43a)

¹⁴ Wa tal yera akpidji t'ɔ wonte na, yer nɛr tiisi n'l kpɛun Yeesu, n'l kur l renkpa rɛɛ-ɔ l ñesa taa, ¹⁵ n'l siir-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, !na me yo kuñunɔ. Ka seke temer kena n'u caru-ka ten. Ka feetu tamtam ka min taa na leem taa. ¹⁶ Me kan-ka n waratenkera cal, wa ta pɪsɛ sɛ wa kuse-ka.»

¹⁷ Yeesu tam sɛ: «Kɔhen ñanciina mɪ hen na, u pe tisu Ase rɛɛ-ɔ atisu laa. U kaase aluate ka mmɔ sɛ me ɔ na-mɪ? Aluate ka mmɔ, me kaa sɛ me hɛse me hɔɔr ka mɪ rɛɛ? !lɪ kan yo nk'ɔ cee ñɪ hen.»

¹⁸ A kan yo nk'ɔ wonte na, Yeesu fete aluu ka reen ka ten, ku lii yo nka taa n'u tenke n'u fɛ ka rɛɛ-ɔ taman kuɔdem.

¹⁹ L waratenkera tiisi wa kpɛun-l, wa receel wa wɔse-l sɛ: «Ar lapa ra ta pɪsɛ sɛ ra run aluu nku?»

²⁰ Yeesu wusen-wa sɛ: «lɪ ta pɪsɛ, wonte rɛɛ na, u ta tisi me rɛɛ-ɔ kpater. Me siiru-mɪ tufelem kena, nne u tisi me rɛɛ-ɔ aterte se sɔka wiir wɛ aterɔ ka wo na, ?pa u ta tam wuu nku sɛ: «!Kur renaa, n'n maa apu leem taa», ku kaa sɛ ku kur. lɪ kaa s'l u pɪsɛ te ten. ²¹ (?U ta ci Ase sɛerte, na nɔ hɔpe receel dɛɛ, u ra pɪsɛ s'l run aluu nku.)»

Yeesu tasu wutu ka l sem, na l hom ñente

(Te we rere-ɔ Mar 9:30-32 Liik 9:43b-45)

²² Ayuku nenkur Yeesu na l waratenkera, wa kpol wa ten-ɔ Kaliilee kɔru taa, Yeesu siir-wa se: «A kaa s'a maase Yer Yo* ka yera niij taa, ²³ wa ku-ka. Ama, ayuken niitisi ñuŋ dɛɛ, Ase kaa s'l wose-ka.»

l wute semp'ɔ wonte na, u tɛɛ l waratenkera hɔya t'ɔ ten.

Ase rɛɔ lampu rɛtuu

²⁴ Yeesu na l waratenkera, wa tal Kapernaum kɔru t'ɔ wonte na, wompa mu Ase rɛɔ taa lampu na, wa kan Pɛr cal, wa wɔse-l se: «Mɛ Cii pe rɛtu Ase rɛɔ lampu na?»

²⁵ Pɛr tam se: «l rɛtu-ku.»

Pɛr su rɛɔ t'ɔ wonte s'l siir-te Yeesu na, l tenke n'l lɛte-l se: «Siimɔŋ, ña mɔsu semɔ? U mɔna s'anɔ rɛte lampu ka tɛte rɛɛ wursi? Kɔren taa yera na, yaa ankɔma?»

²⁶ Pɛr tam se: «Ankɔma.»

Yeesu siir-l se: «Tufelem. Sempe, u ta mɔna se kɔren taa yera rɛte lampu. ²⁷ Ɖe ra yeu s'u wɛ yera mpa taa. Nte rɛɛ-ɔna, me kaa se me tir-n, n'n wal apu leem taa n'n tɛ tuna ñemer ka pe taa. Tundji nde n kaa s'n kpare kidinkidɛn na, !hul dɛ nɔ, n'n kɔkɔn warase ka renaa. !Su warase nse, n'n dɛte ma-n'ña, dɛ lampu.»

Anɔ ci seseɛ?

(Te we rere-ɔ Mar 9:33-37 Liik 9:46-48)

18 Aluate nte taa, Yeesu waratenkera tiisi wa kɛɛn-l, wa wɔse-l se: «Anɔ ci seseɛ k'Ase wurti* taa?»

² Yeesu yaa yo cunko n'l sese-ka wa ñesa taa, n'l tam se: ³ «Me siiru-mɛ tufelem kena, ?u ta cɛl mɛ tɛ n'Ase rɛɛ s'u wuse se wiisi, u ra sɛ Ase wurti taa. ⁴ Woñl pe wulu l tɛ n'l lake se yo nka na, n'ñi ci-na seseɛ k'Ase wurti taa. ⁵ Woñl mu yo cunko se yo nka na me ñuŋ dɛɛ na, l mu m'ɔna.»

Woñl lake s'l runti feete awarkɔ taa na

(Te we rere-ɔ Mar 9:42-48 Liik 17:1,2)

⁶ «Woñl lake se yo kuɔdemɔ feete awarkɔ t'ɔ ka tisi me rɛɛ na, u ka sara n'u kel s'a hɔu l lu tɛɛ-ɔ namer cepar, n'a maase-l apu leem taa. ⁷ Tɛte rɛɛ yera kaa se wa na wahala, wonte rɛɛ na, nɛmpar wɛ ka, wa lake nɛ wa raana feetu awarkase taa. Yera kaa se wa lake semp'ɔna. Ama, yer ñi lake s'l runti feete awarkɔ taa na, l kaa s'l na wahala.

⁸ ?N niij lake-na-n s'n feetu awarkɔ taa, !pɛl-ya n'n wɛɛ-ya. ?N nankɔŋ lake-na-n s'n feetu awarkɔ taa, !pɛl-ka n'n wɛɛ-ka. ?N hiiu Ase Fiisu nku tam akperu na, na niij kuɔdem, nawur nankɔŋ kuɔdem, u sara

n'u kel s'n ɔ na n niij ka ya ten, na n naase ka se ten, n'a wal n'a wɛɛ-n min ñi pe ruŋ arem na, ñi taa. ⁹ ?N ñeser lake-na-n s'n feetu awarkɔ taa, !lese-re n'n wɛɛ-re. ?N hiiu Ase Fiisu nku tam akperu na, na ñesekɛɛ, u sara n'u kel s'n ɔ na n ñesa ka ya naal n'a wal n'a wɛɛ-n min ñi pe ruŋ arem na, ñi taa.

Mɛesii ñi leepa n'a na-l na, l k-atintukir

(Te we rere-ɔ Liik 15:3-7)

¹⁰ «!l lau sarte, n'u ra pɛ wiisi ns'ɔ te tɛ. Me siiru-mɛ, me Cii ñi wɛ aseta na, l tirira mpa l tir-wa se wa ñel se rɛɛ na, wa wɛ l ñesa t'ɔ ayuku s'ayuku, ¹¹ (wonte rɛɛ na, Yer Yo* kampa se ka tɛse wompa leepa na, mp'ɔna.)

¹² ?Yer wɛ mɛesiin ka cakɔsii, nɛ ñi taa kuɔdem leepa, l kaa s'l lau senɔ? l ra yeu mɛesiin ñi kaasa ka ñi wɛ hiin naku na naku na, ka wuro rɛɛ s'l cii mɛesii kuɔdem ñi leepa na ya? ¹³ ?l cii-l n'l na-l, me pe tɛku-mɛ, u kaa s'u kɔ l t'ɔ ten-ɔ l rɛɛ, n'u kelen mɛesiin ñi ka kaasa ka ñi ta leeu na. ¹⁴ Semp'ɔna, mɛ Cii ñi wɛ aseta na, l pe cii se pa yo nenkar leeu.

Woñl lau-n awarkɔ na

¹⁵ «?N duntɛ nɛɛr lau-n awarkɔ nenkar, !wal n'n na-l n'n wul-l wonte l lau-n-te na, ka mɛ naul taa. ?l nɛ na-n, u sara, n cɛl n duntɛ hɔkɔ na n dɛɛ. ¹⁶ Ama, nne l kisa s'l ra nɛ na-n, !wal n'n su yer kuɔdem, nawur yera naul se wa sende n wara s'a maa Ase tekara t'ɔ wo na se: «Pa tentente nte na, u mɔna se yera naul nawur nautisi sende te wara.» ¹⁷ ?l tasu kisuu s'l ra nɛ na-wa, !n siir-te me yera akpar. ?l kisa s'l ra nɛ na-re, !n ñel-l s'l wɛ se woñl ta ci Suiifi tɛ, nawur lampu mur na.

Hɔpe, na yeedu

¹⁸ «Me siiru-mɛ tufelem kena, wonte u hɔke-te tɛte rɛɛ-ɔ cee na, a hɔke-te aseta. Wonte u yeedu-te tɛte rɛɛ-ɔ cee na, a yeedu-te aseta.

¹⁹ Me siiru-mɛ rere se, nne mɛ taa yera naul nɛ na rem'ɔ tɛte nte rɛɛ-ɔ cee se wa fa nter-ɔ me Cii ñi wɛ aseta na, l kaa s'l ha-wa-te, ²⁰ wonte rɛɛ na, awɔr nde taa, yera naul nawur nautisi, wa kpol na me yeɛ rɛɛ na, me wɛ wa hɛku taa.»

Temerlaɔ ñi kisu s'l ra tɛsen l runti na, l k-atintukir

²¹ Yeesu wute sempe n'u kper wonte na, Pɛr tiisi n'l kɛɛn-l n'l wɔse-l se: «Acii Seseɛ, ?me runti warke-m, me tɛsen-l taman mmɔ? Taman leɛ nasenautisi ya?»

²² Yeesu wusen-l se: «Al, me pe siiru-n s'n tɛsen-l taman leɛ nasenautisi receel-ɔna. Ama, me cii s'n tɛsen-l taman hiin leɛ niisiniitisi ka taman leɛ nase-nautisi rɛɛ.» ²³ Nte rɛɛ-ɔna, l siir-wa se: «!l na wonte Ase wurti* nusen-te na, nt'ɔle s'ayuku nenkur wuroo nenkar rɛ ka taa se ka yeu nɛ ka temerlaɔ kalu warase se ka na wa hiiu mmɔ. ²⁴ Ka paase kaluu ka wonte na, a

kan-ka temerlaḡe n̄er-ɔ ɛ tu ka kumer ka warase ka t̄empe t̄empe. ²⁵ Yer ñi ka ta tan wur s'ɩ rete ɩ kumer nde. ɩ cii tam s'a kpa-ɩ n'a wete-ɩ se kpankɔ* na ɩ yal, na ɩ wiisi, na wonte ten ɩ w̄e-te na, n'a p̄ise n'a rete kumer nde, f̄e nɩ re kper. ²⁶ Ka temerlaḡe ñi kur ɩ renkpa r̄e-ɔ ka t̄e, n'ɩ c̄er-ka se: «Acii, !h̄ese n h̄ɔɔr na-m, me kaa se me rete-n n kumer ka re ten.» ²⁷ Ka ñ̄ente-ɩ nɩ ka t̄isen-ɩ kumer nde nɩ ka yeu-ɩ s'ɩ kpeem.

²⁸ Temerlaḡe ñi lii n'ɩ katen ɩ runti ka ñi-n'ɩe, wa lake temer k'awr kuḡemer taa. ɛ tu ɩ warase ka cekɔ kena. ɩ katen-ɩe semp'ɔ wonte na, ɩ kpa-ɩe lu t̄e n'ɩ ñ̄aase recem, ɩ pe p̄isu se ɩ yiisi n'ɩ siir-ɩe se: «!ḡete-m me kumer.» ²⁹ ɩ runti ñi kur ɩ renkpa r̄e n'ɩ c̄er-ɩ se: «Acii, !h̄ese n h̄ɔɔr na-m, me kaa se me rete-n n kumer.»

³⁰ Ama, afal ñi pe nɩu wonte ɩ runti ñi siiru-ɩ-te na. ɩ yeu n'a kpa-ɩ sarka n'ɩ r̄e n'ɩ r̄ete ɩ kumer nde.

³¹ Temerlaḡa n̄empar na wonte ɩ lau-te na, u ta lau-wa lelen nɩ wa wal wa siir wonte ten ɩ lapa na, ka wa cii.

³² Ka nɩ wa cii ñi yaa temerlaḡe ñi n'ɩ siir-ɩ se: «Ñan temerlaḡe ña, me t̄isen-n n kumer, wonte r̄e na, n c̄er-m se me t̄isen-n-ḡe. ³³ U ka ta m̄ɔna s'n na n ḡunti kuñɔɔ se me na n kuñɔɔ ka wo na ya?» ³⁴ U saa wa cii taa rekatekate, n'ɩ re-ɩ sarka s'a h̄ɔm-ɩ renḡe n'ɩ r̄e n'ɩ tal aluante nte taa, ɩ kaa s'ɩ rete kumer nde re kper na.»

³⁵ Yeesu tase siiruu se: «Woñi pe cii s'ɩ t̄isen ɩ runti na ɩ h̄ɔɔr ka re ten na, me Cii ñi w̄e n'asete na, ɩ kaa s'ɩ lau-ɩ semp'ɔna.»

Yalaa runuu wulte
(Te w̄e r̄e-ɔ Mar 10:1-12)

19 Yeesu wul tentente nte n'ɩ kper wonte na, ɩ kur Kaliilee k̄ɔru taa n'ɩ wal na Sutee k̄ɔru taa. Ku-ɩ w̄e na Surt̄eɔ carɔ war'ɔna. ² Yera akpila tunku-ɩ n'ɩ kusu wa w̄isetina.

³ Fariisii akpar taa ñ̄empa* n̄empar tiisi wa k̄peun Yeesu se wa take-ɩ. Wa w̄ɔse-ɩ se: «ḡa ñ̄asete ha ñ̄empu se yer run ɩ yal ka fala ya?»

⁴ Yeesu wusen-wa se: «ɩ ta kal wonte a maa-te Ase tekara taa na ke? «Kiq̄inkiq̄in Ase lau apal na yal, ⁵ n'ɩ tam se: «Apal kaa s'ɩ lii, ɩ cii na ɩ rii wa cal, ñi-n'ɩ yal, wa ɔ remaɔ cal, nɩ wa naul ñi wa wuse yer kuḡem.» »

⁶ Semp'ɔna, wa tan yera naul. Ama, wa wuse yer kuḡem kena. Sempe na, !yer ra yase wonte Ase k̄pirsi-te na.»

⁷ Fariisii akpar taa ñ̄empa w̄ɔse-ɩ se: «Ar lapa Moisi* ha ñ̄empu se, ?Yer cii s'ɩ run ɩ yal, ɩ maa-ɩ tekara ka nel f̄e n'ɩ run-ɩ?»

⁸ Yeesu tam se: «Mɩ h̄ɔya reen ḡe-ɔna ɩ ha-mɩ ñ̄empu s'ɩ runu-wa. Ama, t̄ete lape akid̄ino r̄e, u ka ta tan semp'ɔna. ⁹ Me siiru-mɩ se, nne yer ta run ɩ yal s'ɩ pe cake reh̄e kena n'ɩ kan yal cefalu, ɩ lau ayad̄ete kena.»

¹⁰ Yeesu waratenkera tam se: «?U w̄e sempe, u sara n'ɩ kel se yer ra kan yal.»

¹¹ Yeesu wusen-wa se: «Yera ten ḡa p̄ise se wa tisi wonte mɩ siiru-te na. Ama, wompa Ase ha-wa se wa p̄ise na, mpa receel p̄isu-na. ¹² Wonte yeke n̄empar se wa ra kan yal na, te tan n̄ɔ. N̄empar hen na, a lel-wa alelase kena. N̄empar hen na, yera wampa lau na-wa, wa wuse alelase. N̄empar r̄er̄e hen na, wa-ɩ pe k̄ɔn yalaa k'Ase wurti* r̄e-ɔna. Woñi p̄isu s'ɩ tisi wulte nte na, !ɩ tisi.»

Yeesu w̄e wiisi cunkusi ka lu
(Te w̄e r̄e-ɔ Mar 10:13-16 Liik 18:15-17)

¹³ Yera n̄empar kan wiisi ka Yeesu cal s'ɩ re ɩ niij ka se r̄e n'ɩ se Ase s'ɩ lau-se sarte. Ama, ɩ waratenkera fete-wa. ¹⁴ Ka nɩ Yeesu tam se: «!ɩ yeu wiisi, ɩ se kan na me r̄e, n'ɩ ra hom-se, wonte r̄e na, wompa w̄e se wiisi nse na, mpa k̄ɔɔ-na se wa sɩ Ase wurti* taa.»

¹⁵ ɩ re ɩ niij ka wiisi nse r̄e n'ɩ se Ase s'ɩ lau-se sarte f̄e n'ɩ kur n'ɩ r̄e.

Yer n̄er-ɔ ɩ ci sau
(Te w̄e r̄e-ɔ Mar 10:17-31 Liik 18:18-30)

¹⁶ Yer n̄er tiisi n'ɩ k̄peun Yeesu n'ɩ w̄ɔse-ɩ se: «Wulḡe, u m̄ɔna se me lau senɔ n'ɩ sar, f̄e nɩ me hiiu fiisu nku tam akperu na?»

¹⁷ Yeesu wusen-ɩ se: «Ar lapa n'n w̄ɔse-m sarteñ̄ente r̄e? Ase receel ci-na sarteti. Ama, ?n cii s'n hiiu fiisu nku tam akperu na, !ñam Moisi ñ̄asete*.»

¹⁸ Yer ñi w̄ɔse-ɩ se: «Ñasete wonto?»

Yeesu wusen-ɩ se: «!ḡa ku yer. !ḡa lau ayad̄ete. !ḡa mul. !ḡa h̄ɔu tentarɩ ka n̄er r̄e. ¹⁹ !Ha n cii, na n ḡii ka ñ̄amte. !Lau n ḡunti ka lu s'n w̄e n te-ɔ lu ka wo na.»

²⁰ Afapee nka siir-ɩ se: «Me ñam ñ̄asete nt'ɔ te ten. U m̄ɔna se me lau w̄ɔ r̄e?»

²¹ Yeesu wusen-ka se: «Nne n cii s'n wuse sarteti, !wal n'n wete wonte ten n w̄e-te na, n'n ha te warase k'ahusa. ḡenaa na, n w̄e na sauti k'asete, f̄e n'n kan n'n tenke-m.»

²² Ama, afapee nka nɩu tentente nte semp'ɔ wonte na, ka r̄e ka, u t̄eḡe ka t'ɔ ten, wonte r̄e na, n k̄ɔn ka w̄e sauti ka paa.

²³ Yeesu siir ɩ waratenkera se: «Me siiru-mɩ tufelem kena, u w̄e kaad̄e ka ten se sau sɩ Ase wurti* taa. ²⁴ Me tasu mɩ siiruu r̄e-ɔ nte ñi hen. U w̄e kaad̄e se sau sɩ Ase wurti taa, n'ɩ kel se k̄ɔnkak̄ɔna sɩ na cecau wu.»

²⁵ ɩ waratenkera nɩu semp'ɔ wonte na, u lau-wa reyau nɩ wa tam se: «Anɔ p̄isu s'ɩ tel hen?»

²⁶ Yeesu ñ̄el-wa n'ɩ siir-wa se: «U w̄e kaad̄e na yera. Ama, Ase p̄isu-te ten. Yera ra p̄ise se wa t̄else wa t̄e. Ama, Ase p̄isu te ten.»

²⁷ ḡen'ɔna, P̄er w̄ɔse-ɩ se: «!N na, ḡa kura nɩ ra yeu te ten nɩ ra tenke-n. ḡe kaa se re hiiu w̄ɔ?»

²⁸ Yeesu wusen-wa se: «Me siiru-mɩ tufelem kena, Yer Yo* kaa se ka ɔ ka hampate wurti k̄peḡe r̄e-ɔ wonte

na, mɩ-ɔ mɩ hiiu na naul ñɩ, ɩ kaa s'ɩ ɔ rere-ɔ wurti kpeeli rɛɛ, s'ɩ hu na Iiserael* nantilii nya wɛ hiiu na naal na, ya rɛɛ yera. ²⁹ N naken wompa kuru wa rɛɛ, nawur wa rɛafala, na wa rɛwilla, na wa ciina, na wa riina, na wa wiisi, na wa sɩn ka me rɛɛ na, wa kaa sɛ wa hiiu wa tɛ-ɔ tempe n'u kel, nɩ wa hiiu fiisu nku tam akperu na. ³⁰ Ama, wompa wɛ ñesa taa na, wa taa kpater kaa sɛ wa wuse wara, nɩ wompa wɛ wara na, wa taa kpater kaa sɛ wa rɛ ñesa taa.

Temerlaɗa atintukir

20 «!ɩ na wonte Ase wurti* nusen-te na. Te nusen yer nɛɛ-ɔ ɩ lii ntauŋ tɛɛ-ɔ lenlen, n'ɩ cii paaciina sɛ wa wal ɩ sɩu taa. ² Ñɩ-n'wa, wa nɩ na remaŋ sɛ yer se yer kaa s'ɩ mu kutuku k'ayuku kuɗemu temer rɛɛ. ɩ kper wonte na, ɩ wan-wa ɩ sɩu nku taa sɛ wa lau temer. ³ Mɩse kpa aset'ɔ wonte na, ɩ tase liiu n'ɩ na yera ka wa sende parcii t'ɔ fala. ⁴ ɩ tam-wa sɛ: «Mɩ rere, !ɩ wal n'ɩ lau temer ka me sɩu taa. Me kaa sɛ me rɛtemɩ temer nɗe ɩ lau-re na, ɗe warase se wonɔn'ɩ ɩ mɔna na.» ⁵ Wa-ɩ wal nɩ wa-ɩ lake temer. Mɩse ñɔ wonte na, sɩu nku cii tase liiu n'ɩ yaa nɛmpar. Mɩse ceel wonte na, ɩ tase liiu, ɩ na nɛmpar n'ɩ lau kuɗemte. ⁶ ɗaan ɗan wonte na, ɩ lii n'ɩ tase yera nɛmpar nau ka wa ɔ fala. ɩ wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'ɩ ɔ cee ñɩ hen-ɔ fala ka ntauŋ tɛɛ n'ɩ rɛ n'ɩ tal ɗaan ñɩ rɛɛ-ɔ ɩ pe lake nter?» ⁷ Wa wusen-ɩ sɛ: «ɗe ɔ fala, wonte rɛɛ na, yer ta mu-ra ɩ temer taa.» ɩ wusen-wa sɛ: «Sempe, !ɩ wal n'ɩ lau temer ka me sɩu taa.»

⁸ ɗaan ɗan wonte na, sɩu nku cii siir woñɩ ñelu paaciina mpa rɛɛ na sɛ: «!Yaa paaciina mpa, n'n ɗete-wa wa warase. !Paase na wompa tɛsen kanɗe na, n'n tɛsen na wompa kiɗin kanɗe na.»

⁹ Wompa kan temer t'ɔ raan ɗɛɛ na, wa mu nñ'ɩ kutuku nñ'ɩ kutuku. ¹⁰ Wompa kan temer t'ɔ lenlen ka ntauŋ tɛɛ na, wa hu sɛ wa kaa sɛ wa mu n'ɩ kel kutuku. Ama, a kunti n'a cel-wa ten-ɔ kutuku kutuku. ¹¹ Wa mu warase nse semp'ɩ wonte na, ɩ ta kɔ wa taa, nɩ wa miintu nɩ wa wutu sɛ: ¹² «Paaciina mpa kan ɗaan ɗɛɛ na, wa lau temer ka lɛɛr kuɗemer, n'n kunti n ɗete ra-n'wa kutaru na? Nku, ɗa lau-na temer ka ntauŋ tɛɛ n'ɩ rɛ n'ɩ tal ɗaan ɗɛɛ, nɩ mɩse ñɔ-ra n'ɩ nɩ-ra hal.» ¹³ Ama, sɩu nku cii wusen wa taa nɛɛr sɛ: «Me raa, ma-n'ña, ɗe ta nɩ na remaŋ s'n lake temer k'ayuku kuɗemu s'n mu kutuku kena ya? ¹⁴ !Mu n warase n'n ɗɛ. Me cii sɛ me ha yer ñɩ me tɛsen ɩ kanu ka raan ɗɛɛ na, se me cel ñ'ɩ wo na. ¹⁵ Me pɩsu sɛ me lau wonte me cii na, na me warase. Me sarteñente rɛɛ-ɔna n lake ñesemer na?» ¹⁶ Yeesu tam sɛ: «Semp'ɩna, wompa ci ñesa taa ñempa na, wa kaa sɛ wa wuse wara ñempa, nɩ wompa ci wara ñempa na, wa kaa sɛ wa wuse ñesa taa ñempa.»

Yeesu wutu ɩ sem, na ɩ hom ñente ka taman nautisi rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mar 10:32-34 Liik 18:31-34)

¹⁷ Yeesu walu Seerusalem kɔru t'ɔ wonte na, ɩ su ɩ waratenkera n'ɩ wan-wa kpeelɔ rɛɛ, wa walu n'ɩ siiru-wa sɛ: ¹⁸ «!ɩ na, ɗe walu Seerusalem kɔru taa s'a su Yer Yo* n'a maase-ka Ase laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulɗa niŋ taa. Wa kaa sɛ wa siir s'a ku-ka ¹⁹ nɩ wa maase-ka wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa niŋ taa, wa-ɩ wonke-ka, wa mau-ka kpara, wa kam-ka akantemer rɛɛ, nɩ ka seu. Ama, ayuken niitisi ayuku rɛɛ, Ase kaa s'ɩ wose-ka.»

Sake, na San, wa rii fa Yeesu

(Te wɛ rere-ɔ Mar 10:35-45)

²⁰ ɛɛ nɩ, Seepeetee wiisi rii tiisi n'ɩ kpɛun Yeesu, ñɩ-n'ɩ wiisi. ɩ kur Yeesu tɛɛ n'ɩ fa-ɩ s'ɩ ha-ɩ nter. ²¹ Yeesu wusen-ɩ sɛ: «N cii wɔ?»

ɩ wusen-ɩ sɛ: «Me cii s'n yeu me wiisi nse wɛ nasel-ɔ cee ñɩ hen na, se ɔ kuɗemɔ na n mete niŋ ɗɛɛ, nɛnkar na n nawɩ rɛɛ-ɔ n kaa s'n kam n wurti t'ɔ wonte na.»

²² Yeesu wusen-wa sɛ: «ɩ ta sem wonte ɩ fa-te na. ɩ pɩsu s'ɩ ñee na-m wahala kɔnkɔ nka, me kaa sɛ me ñee na-ka na ya?»

Wa wusen-ɩ sɛ: «ɗe pɩsu.»

²³ Yeesu siir-wa sɛ: «Tufelem, ɩ kaa s'ɩ ñee na-m wahala kɔnkɔ. Ama, ma pe lesu-na wompa kaa sɛ wa ɔ na me mete niŋ ɗɛɛ, na me nawɩ rɛɛ na. Wompa Ase rɔn awɔɩ nya s'ɩ cel-wa-ya na, ya wɛ mpa rɛɛ-ɔna.»

²⁴ ɩ waratenkera hiiu nɛmpar, mpa-ɩ nɩ-te semp'ɩ wonte na, wa ñan kpan Seepeetee wiisi nasel nse.

²⁵ Ka nɩ Yeesu yaa-wa wa ten n'ɩ siir sɛ: «ɩ sem sɛ kɔren taa wursi ñasu se yera rɛɛ, nɩ yera sesempa lake s'a sem sɛ wa wɛ huku. ²⁶ Ama, ɩ ta mɔna s'ɩ lau semp'ɩ mɩ heku taa. Cee hen, ?yer cii s'ɩ wuse sesɛɛ ka mɩ heku taa, ɩ mɔna s'ɩ wuse mɩ pɔɩ. ²⁷ ?Mɩ taa nɛɛr cii s'ɩ wuse kiɗinkidinti, ɩ mɔna s'ɩ wuse mɩ kpankɔ* ²⁸ se Yer Yo* wuse wo na. Ka ta kan s'a lau n'a cel-ka. Ama, ka kampa sɛ ka wuse yera pɔɩ nɩ ka ha ka fiisu nɩ ka yau kpater ñiin.»

Yeesu hulu yeelempa naul ñesa

(Te wɛ rere-ɔ Mar 10:46-52 Liik 18:35-43)

²⁹ Yeesu na ɩ waratenkera, wa lii na Seeriiko kɔru t'ɔ wonte na, yera akpidi nɛndel tunku-ɩ. ³⁰ N kɔnkɔ yeelempa wɛ naul-ɔ wa ɔ yapar kɔ. Wa nɩ sɛ Yeesu re wonte na, wa ko reen ka ten sɛ: «Aci Sesɛɛ, wuroo Tafiiti yikee*, !na r'añuŋ.»

³¹ Akpidi nɗe taa yera fetu-wa sɛ wa sim. Ama, yeelempa mpa rɔn wa ko reen ka ten sɛ: «Aci Sesɛɛ, wuroo Tafiiti yikee, !na r'añuŋ.»

³² Yeesu sende n'l yaa-wa n'l wɔse-wa se: «lu cii se me lau-mi wɔ?»

³³ Wa wusen-l se: «Aci Sesee, llaui ni ra ñesa piise ya na.»

³⁴ U lau Yeesu ka kuñuñ n'l teeken wa ñesa. Yeelempa mp'ɔ wa naul, wa tenke wa na, ni wa tunku-l.

Yeesu si Seerusalem kɔru taa

(Te we rere-ɔ Mar 11:1-11 Liik 19:28-40 San 12:12-19)

21 Yeesu, na l waratenkera, wa ñuten Seerusalem kɔru t'ɔ wonte na, wa tal Petefasee kɔree taa.

Kɔree nka we wuu nenkur rɛɛ-ɔ a yaa-ku s'Oliifi teen wuu. Wa tal den'ɔ wonte na, Yeesu tir l ñesa t'ɔ l waratenkera ka naul, ² n'l tam-wa se: «!lu wal kɔree nka we mi ñesa taa hen na. lu walu s'lu nɔnɔ wonko yal k'a tam-ka, ka-n'ka yo. !lu yeede-ka n'lu kan-m-se. ³ ?Yer wɔse-mi nter, !lu wusen-l se: «Aci Sesee cii-na-se.» ?lu tam sempe, a tunku s'a cel-mi-se. n'lu kan-m.»

⁴ U lau sempe se fe ni wonte Ase tentente reser ka siir-te na, te lau. Nt'ɔle se:

⁵ «!lu siir Sɔɔɔ* ñempa se:

«!lu na, mi wuroo kele ka kɔɔ na mi rɛɛ.

Ka hɔɔ taa sara,

ni ka ɔ wonko yal na ka yo, wa rɛɛ.»

(Es. 62:11 9:9)

⁶ Yeesu waratenkera wal, wa lau s'l ka tam se wa lau wonkɔna. ⁷ Wa kan wonko, na ka yo ni wa wɔ wa wɔwen ka wonko, na ka yo, wa rɛɛ, ni Yeesu kpa n'l ɔ. ⁸ Yera ha Yeesu ka ñamte, wa suku wa wɔwen ni wa wɔ-ñi yapar taa, nɛmpar pelu teen ahuliisi, wa ru-se re taa s'l wal wa rɛɛ. ⁹ Yera mpa walu Yeesu ñesa taa na, na wompa tunku l wara na, wa ko se:

«!Hosana* ka wuroo Tafiiiti yikee* rɛɛ.

!Aci Sesee lau sarte ka woñi kɔɔ l yeɔ rɛɛ na.

!Hosana k'aseta.»

(Ps. 118:26)

¹⁰ Yeesu si Seerusalem kɔru t'ɔ wonte na, kɔru taa yera ka wa ten, wa re rem'ɔ cala cala. Wa wɔsu remaɔ se: «Yer ñi ci anɔ kele?»

¹¹ Yera ko wa ten se: «Ase tentente reser ñi kuren na, Nasarete kɔree nka we Kaliilee kɔru taa na, nñ'ɔna.»

Yeesu si Ase reɔ taa

(Te we rere-ɔ Mar 11:15-19 Liik 19:45-48 San 2:13-22)

¹² Yeesu si Ase reɔ tɔɔ ðee n'l run wetera, na yaɔa ka reɔ nka taa. l kul warase lɔsera taapa n'alɔnkukuna wetera kpeeli rere. ¹³ Fe n'l siir-wa se: «A maa Ase tentente taa se: «A kaa s'a yaa me reɔ se seerte reɔ.» Ama mi, mi kunti mi wusen-ka mlem ðeɔ.»

¹⁴ Yeelempa n'aruka wa tiisi wa kpeun Yeesu k'Asere reɔ taa, n'l kuse-wa. ¹⁵ Ase laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulɔa, wa na wonte Yeesu lake-te ni te lake yera reyau na, wa nu wiisi ka se ko Ase reɔ taa se:

«Hosana* ka wuroo Tafiiiti yikee* rɛɛ.» Wa nu-te semp'ɔ wonte na, u saa wa t'ɔ Yeesu rɛɛ.

¹⁶ Ka ni wa wɔse-l se: «N nu wonte se wutu na ya?»

Yeesu wusen-wa se: «Aau, me nu. l ta kal-te Ase tekara taa se: «N lapa ni wiisi atedewa n'alise, wa wɔn.» ya?»

¹⁷ Yeesu wuten-wa semp'ɔ wonte na, l kur wa cal n'l lii Seerusalem kɔru taa, n'l re n'l wal na Peetanii kɔree taa s'l hende renaa.

Yeesu wɔ amenkalee ka sem

(Te we rere-ɔ Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Ceer u hom wont'ɔ ntauñ tɛɛ-ɔ lenlen na, Yeesu wusu na Seerusalem kɔru taa, ni ñuse ku-l. ¹⁹ l na amenkalee ka ñempu ɔ, n'l tiisi n'l kpeun-ka s'l na haa l ra hiiu wur-ɔ ka rɛɛ s'l tu ya. l kunti n'l nɔnɔ haate kena te receel. Pa amenkaɔe kuɔemer ta lel. l tam-ka se: «!N kuntu s'n ɔa lel pa amenkaɔe kuɔemer k'alelu.»

l tam semp'ɔ wonte na, amenkalee nka tenke ka wul.

²⁰ l waratenkera na semp'ɔ wonte na, u lau-wa reyau ni wa wɔse-l se: «U lau senɔ n'amenkalee nka tenke ka wul kɔhen kɔhen?»

²¹ Yeesu wusen-wa se: «Me siiru-mi tufelem kena, nne u tisu me tentente rɛɛ n'nter pe kaasu mi taa, u ta ci wonte me lau-te amenkalee nka hen na, nte receel-ɔna, u piɔu s'lu lau. Ama, u piɔu s'lu tam wuu nku se: «!Kur renaa n'n maa apu leem taa.» Ase kaa s'l yeu ni ku kur. ²² Ase kaa s'l cel-mi wonte ten u fa-l-te ka u pe taku mi taa na.»

Anɔ ha Yeesu ka huku?

(Te we rere-ɔ Mar 11:27-33 Liik 20:1-8)

²³ Yeesu si Ase reɔ taa n'l wulu Ase tentente ka wonte na, Ase laate laara taa sesempa, na Suiifi ñempa sesempa, wa tiisi, wa kpeun-l wa wɔse-l se: «Na huku wonku rɛɛ-ɔ n lake te ten ñi? Anɔ ha-n huku nku?»

²⁴ Yeesu wusen-wa se: «Ma rere, me kaa se me wɔse-mi wuɔ kuɔemɔ. Nne u piɔa n'lu wusen-m-ka, fe ni me siir-mi woñi ha-m huku, me lake te ten ñi sempe na.

²⁵ Anɔ tir San s'l limsi yera ka leem taa? Ase ya, yera?»

Wa pe na se wa siiru senɔ. Wa mɔsu wa taa wa siiru remaɔ se: «Nne re wusen-l s'Asere tir na-l, l kaa s'l wɔse-ra se re ta tisi San ñi rɛɛ semɔ? ²⁶ Ama, ?ɔe wusen-l se, yera tir na-l, u mɔna se re see yera akpiɔi ñe, wonte rɛɛ na, wa ten wa siiru se San ka ci Ase tentente reser kena.»

²⁷ Ka ni wa wusen Yeesu se: «De ta sem.»

l wusen-wa rere se: «Ma rere, me ra siir-mi woñi ha-m huku ni me lake te ten ñi na.»

Wiisi nasel atintukir

²⁸ Yeesu tase Ase laate laara taa sesempe na Suiifi ñempe sesempe wɔsuu sɛ: «L mɔsu mi taa senɔ nte ñi hen dɛɛ? Yer nɛɛr ka wɛ wiisi ka nasel. L yaa l k- asanuyo n'l siir-ka sɛ: «Me yo, !wal n'n lau temer ka me suu t'ɔ sɛɲ.» ²⁹ L yo nka wusen-l sɛ: «Aci, me ra wal.» Ama, ka kunti ka mɔse ka taa ka wal. ³⁰ U fɛ ni yer ñi wal n'l na l yo nenkar n'l siir-ka kuɖemte. Ka wusen-ka cii sɛ: «Me kaa sɛ me wal.» Ama, ka kunti ka ta wal suu nku taa. ³¹ Wiisi nse nasel taa, anɔ lau wonte l cii cii-te na?»

Wa wusen-l sɛ: «Yo nka l kiɖin ka siiruu na.»

Ka ni Yeesu siir-wa sɛ: «Me siiru-mi tufelem kena, lampen mura, n'ayaɖa, wa kaa sɛ wa tal mi nɛl-ɔ Ase wurti* taa, ³² wonte rɛɛ na, San kan na mi rɛɛ n'l wulu-mi ñempu nku, u mɔna s'u tunku-ku n'u lau wonte wɛ riyuyu na, n'u ta tisi s'u nu na-l. Ama, lampen mura n'ayaɖa, wa tisi l tentente rɛɛ, wa nu na-l. Mi na te ten ñi sempe. Ama, u ta tisi s'u kisi mi awarkase n'u nu na-l.

Tansarte temerlaɖa atintukir

(Te wɛ rere-ɔ Mar 12:1-12 Liik 20:9-19)

³³ «!l co n'u nu atintukir nde. Yer nɛɛr ka wɛ suu. Yer ñi sɛ rɛsɛɲ* teen ñi a suku ñi wii n'a saa na selem cesempe na, n'l ma wanker n'l kooote l suu nku n'l wur wu s'a hɔr wii ka ku taa. L ma pempode k'asete aseta, s'a cake renaa n'a hoɲ l suu nku rɛɛ. L lau sempe n'u kper wonte na, l si yera nɛmpar sɛ wa ñelu l suu nku rɛɛ. L rɛ n'l wal ñempu ka kɔru nenkur taa. ³⁴ Wii nya kampa ya hu wonte na, l tir l temerlaɖa sɛ wa wal wa cal, ni wa-l cel-wa l ñente. ³⁵ Ama, wa kpa temerlaɖa mpa a tir-wa na, wa lau-wa kuñuɲ. Wa mau kuɖem n'u tal lɛ-ɔ ten, wa ku nɛɛr, ni wa yɔ nɛɛr-ɔ wɛɛ. ³⁶ Ka ni suu nku cii tase temerlaɖa nɛmpar tiruu ka wa ten ten. Ama, wa tase wa-l lape ka kuɖemte. ³⁷ Suu nku cii tɛse l yo tiruu n'l mɔse l taa sɛ: «Me yo kena nñi, wa walu sɛ wa ñam-l.» ³⁸ Ama, wa na yo nk'ɔ wont'ɔ ka kɔɲ na, wa siir remaɲ sɛ: «!l ñel n'u na, woñi kɔɲ na, nñi kɔɲ-na s'l wuse suu nku cii k'ayuku nenkur. !l yeu ni, !ɖe ku-l ni ku wuse ra ñuɲ.» ³⁹ Semp'ɔna, wa kpa-l, wa wɛɖe-l na suu wara ni wa ku-l.»

⁴⁰ Yeesu wɔse-wa sɛ: «?U ka ci mi-ɔna, suu cii ñi, u kaa s'u lau temerlaɖa mpa senɔ?»

⁴¹ Ase laate laara taa sesempe mpa, na Suiifi ñempe sesempe, wa wusen Yeesu sɛ: «Nne ra ka ci-na suu nku ciina, ɖe ka sɛ re ku ñan temerlaɖa mpa, ni re ka wala, ɖe ka cii nɛmpar-ɔ wa kaa sɛ wa cel-ɖa re suu taa tute k'aluante nte taa re cii na.»

⁴² U fɛ ni Yeesu siir-wa sɛ: «A maa Ase tekara t'ɔ tentente nenter sɛ:

«Wɛɛr nde nampu mara wɛɖe-re na, ɖe wuse wɛɛr nde kel ten-ɔ nampu cake re rɛɛ na.

N'Acii Sesɛɛ selem t'ɔna l lau-te sempe.

Ɖe na-te re ñesa taa, n'u lau-ra reyau.»

(Ps. 118:22,23)

Ka n'l wɔse-wa sɛ: «L ta kal-te sempe ya?» ⁴³ Yeesu tase sɛ: «Nte rɛɛ-ɔna, me siiru-mi s'Ase kaa s'l wɛɖe-mi, n'l yeu sɛ wompa lake wonte l cii-te na, wa si l wurti taa.

⁴⁴ Woñi kaa s'l feete wɛɛr nde rɛɛ na, l kaa s'l yater l ten. ?Wɛɛr nde yɔ yer, ɖe kaa sɛ re nam-l.»

⁴⁵ Ase laate laara taa sesempe, na Fariisii akpar taa ñempe* nu Yeesu atintuka nya semp'ɔ wonte na, wa sem s'l wutu n'l tɔɲ na mp'ɔna. ⁴⁶ Ka ni wa cii ñempen sɛ wa kpa-l. Ama, wa see yera akpila ka nafate, wonte rɛɛ na, ya siiru sɛ Yeesu ci Ase tentente rɛser kena.

Yal waasete teenkar atintukir

(Te wɛ rere-ɔ Liik 14:15-24)

22 Yeesu tase wompa coku na-l na, wa tuu k'atintuka sɛ: ² «!l na Ase wurti* nusen wonte na. Te nusen se wuroo nenkar lau yal kanu teenkar ka ka yo rɛɛ-ɔ wo na. ³ Ka tir ka temerlaɖa sɛ wa wal wa yaa wompa kaa sɛ wa tu teenkar nde na. Ama, a yaa-wa wa pe cii sɛ wa wal. ⁴ Ka n'l tase temerlaɖa nɛmpar tiruu n'l siir-wa kuɖemte nte sɛ: «!l wal n'u siir teenkar tura sɛ me saa me tute n'u kper, me ku me nawun, na me kpeena nya wɛ tɛna na, ni me honku-wa sɛ wa kan ni wa tu teenkar.» ⁵ Ama, wompa n kɔɲ a yaa-wa na, wa ru wa rena ni wa wal wa tema taa, nñi na lɛ suu taa, nñi na lɛ acarɔ taa. ⁶ Nɛmpar kpa temerlaɖa mpa a tir-wa na, wa lau-wa kuñuɲ, wa ku-wa.

⁷ Wuroo nka ñan kpa ten, ka tir ka sucana wa ku akura mpa, ni wa seɯ wa kɔru ka min. ⁸ U kper wonte na, wuroo nka siir ka temerlaɖa sɛ: «A saa yal kanu teenkar tute n'u kper. Ama, wompa a yaa-wa na, wa ta tal wur taa sɛ wa tu teenkar nde. ⁹ Sempe na, !l wal parcii taa n'u yaa wompa ten u katun-wa na.» ¹⁰ Temerlaɖa mpa wal wa lau se wa cii siir-wa wo na. Wa wal parcii taa ni wa kpol wompa wa kɔɲ-wa na. Wompa sara na, na wompa ta sar na, ni tɔɲ nka rɛɛ n kɔɲ a lake teenkar na, ka siir repetepete.

¹¹ Wa kan n'u kper semp'ɔ wonte na, wuroo rɛ sɛ ka na-wa. Ka rɛ wonte na, ka na yer nɛɛr-ɔ wa t'ɔ l ta sii teenkar wɔsuu. ¹² Ka wɔse-l sɛ: «Aa me raa, n lau senɔ n'n si tɔɲ nka rɛɛ-ɔ cee-ɔ n ta sii teenkar wɔsu?»

Yer ñi pe na s'l wusun-l senɔ. ¹³ Ka ni wuroo tam ka temerlaɖa sɛ: «!l hɔu l naase na l niɲ, n'u wɛɖe-l n'awaren dɛɛ-ɔ tawundji taa. Ɖen'ɔna, l kaa s'l ko, n'u nu-l n'l kaker l ceela.»

¹⁴ Yeesu tase sɛ: «Semp'ɔna, a yaa yera ka kpater. Ama, cekɔ kena, a lese-wa kpater ñi taa.»

Lampu nku a retu-ku komna na

(Te we rere-ɔ Mar 12:13-17 Liik 20:20-26)

¹⁵ Fariisii akpar taa ñempa* wal wa kpol, wa mɔse wa taa se wa na wa lake senc se Yeesu wute nter-ɔ te ta sar n'l maa wa niij taa. ¹⁶ Wa mɔse n'u kper wonte na, wa tir wa waratenkera, na wuroo Eerote* waratenkera, se wa wɔse Yeesu se: «Wulɔe, ɔe sem s'n siiru tufelem, n'n wulu tufelem ka wonɔn'ɔ Ase cii se re ɔ re fiisu taa na. Nafate pe kpa-n wonte yera mɔsu-te n ɔee na, wonte ree na, ?pa yer ta ci wɔ, u pe siiru-n nter.

¹⁷ Sempe na, !siir-ra wonte n mɔsu-te tentente nte ree na. ɔa ñasete ha ñempu s'a rete Rom wuroo Seesar ka lampu na, te pe ha?»

¹⁸ Yeesu sem wa ñanñente, ka n'l siir-wa se: «Tekera mi, ar lapa n'u tɛku n'u taku-m? ¹⁹ !l wul-m warase nse u suku-se n'u retu lampu nku na.»

Wa wul-l warɔ kuɔemɔ. ²⁰ Ka n'l wɔse-wa se: «Anɔ tɩ fetu nku, na yeɔe nd'ɔ warɔ nka ree?»

²¹ Wa wusen-l se: «Rom wuroo Seesar fetu kena.»

Ka nɩ Yeesu wusen-wa se: «!l cel wuroo Seesar ka l ñente, n'u cel Ase ka le ñente.»

²² Wa nɩ wonte Yeesu siir-te na, n'u lau-wa reyau, wa yeu-l, wa re.

Aseɔa kaa se wa hom

(Te we rere-ɔ Mar 12:18-27 Liik 20:27-40)

²³ Ayuku nku Satusee akpar taa ñempa* nempar kan Yeesu cal. Wa ci yera mpa pe tisu s'aseɔa hoj na. Wa wɔse Yeesu se: ²⁴ «Wulɔe, Moisi* siir se: «?Yer kan yal n'l sepa n'l yeu-l ka l ta lel-l na yo, u mɔna s'l ritafal ɔuken leel ñl, n'l lel-l na wiisi se sɩ l raal ñl sepa na, l nanciir.» ²⁵ Nku, yer neer we apalawiisi ka leɔe nase-nautisi. Asanɔyo kan yal, ka seu nɩ ka yeu-l tan yo. l ritafal ɔuken leel ñl, le rere le seu le yeu leel ñ'ɔ tan yo.

²⁶ Afal ñl ritafal ɔ na leel ñl, le cal tɩ rere ɔ na-l, n'afala mpa ten sem yal ñl wa kate wa leɔe nase-nautisi ñl. Wa ten wa seu. ²⁷ Wa seu n'u kper wonte na, fe nɩ yal ñl seu. ²⁸ Ayuku nku aseɔa kaa se wa hom na, anɔ kaa s'l tɩ yal ñl, wonte ree na, wa leɔe nasenautisi ñl, wa ruken-l?»

²⁹ Yeesu wusen-wa se: «lɩ tɛke mi te, wonte ree na, u ta sem Ase tekara, n'u ta sem l cepate. ³⁰ Tufelem, me cesu-mɩ, s'aseɔa kaa se wa hom wonte na, apala ra kan yalaa, nɩ yalaa rere ra tenke waala. Ama, wa ten wa kaa se wa wuse s'Ase tirira k'asete. ³¹ lɩ ta kal wonte Ase wute-te aseɔa hom ñente ree na ya? se: ³² «Me ci Aperaham* Ase, na Iisake* Ase, na Sakɔpe* Ase.» Te kutihuɔi kele se, ?pa wa sepa, wa we wa we fiisu t'ɔ Ase ñesa taa. Ase ci yera mpa we fiisu taa na, w'Ase kena. l ta ci aseɔa Ase.»

³³ Yera akpila nya n nɔnɔn ya we renaa na, ya nɩ Yeesu tentente nte n'u lau-ya reyau.

Ñasete cekpɔte

(Te we rere-ɔ Mar 12:28-34 Liik 10:25-28)

³⁴ Fariisii akpar taa ñempa* nɩ wonte Yeesu siir-te Satusee akpar taa ñempa* wa sim ɔekalkal na, wa-l kpol. ³⁵ Wa taa Moisi ñasete* wulɔe sesee neer cii s'l yim Yeesu ka kparɔ. l wɔse-l se: ³⁶ «Wulɔe, Moisi ñasete* t'ɔ te ten, kaa ñasete nte kpɔla te kelen te raana na?»

³⁷ Yeesu wusen-l se: « «U mɔna s'n lau Aci Sesee ñ'Ase ka lu, na n nɔnɔn ka re ten, na n leesɔ ka ka ten, na n mɔsem ka pe ten.» ³⁸ Kidinkidinqin ñasete nte u mɔna se yer ñam-te na, nt'ɔle. ³⁹ !N na, taman naul ñasete nte, u mɔna se yer ñam-te rere na, te nusen kidinkidinqin ñente, nt'ɔle se: «U mɔna s'n lau n ɔuntɩ ka lu, s'n we ña teter n te-ɔ lu ka wo na.» ⁴⁰ U kaase Moisi ñasete* ka te ten, na wonte ten Ase tentente resera wul-te na, te lii na ñasete natel nte t'ɔna.»

Kiriisitu, na wuroo Tafiiti

(Te we rere-ɔ Mar 12:35-37 Liik 20:41-44)

⁴¹ N nɔnɔn Fariisii akpar taa ñempa* kpola, nɩ Yeesu wɔse-wa se: ⁴² «Mɩ mɔsu Kiriisitu* ñente senc? l caase k'anɔ?»

Wa wusen Yeesu se: «l ci wuroo Tafiiti yikee* kena.»

⁴³ Yeesu wɔse-wa se: «?U ci sempe, u lau senc nɩ wuroo Tafiiti* yaa l yikee s'Aci Sesee? N nɔnɔn Ase Fiisu yeu na n'l tam se:

⁴⁴ «Aci Sesee siir m'Aci Sesee se:

«!ɔ me mete niij ɔee,

n'u re n'u tal ayuku nku me kaa se me re n k-amurana ka n naase tee na.» »

(Ps. 110:1)

⁴⁵ Nne wuroo Tafiiti yaa-l s'Aci Sesee, u lake senc s'l ci l yikee? Te pe siiru se Kiriisitu ci cepa n'l kelen l caase wuroo Tafiiti ya?»

⁴⁶ Wa taa neer ta piise s'l wusen-l wutɔ kuɔemɔ, n'u sun ayuku nku, yer pe katu s'l tase l wɔsuu ka nter.

!l kpa mi te-ɔ Moisi ñasete wulɔa,

na Fariisii akpar taa ñempa ree

(Te we rere-ɔ Mar 12:38,39 Liik 11:43,46 20:45,46)

23 Ka nɩ Yeesu wuten yera akpiɔi na l waratenkera se: ² «Moisi ñasete* wulɔa na Fariisii akpar taa ñempa* wa temer kele se wa wul ñasete. ³ Sempe na, u mɔna s'u lau wonte wa siiru-mɩ-te na. Ama, lɩ ra taasen-wa wa lakase taa, wonte ree na, wonte wa wulu s'a lau-te na, wa pe suku-te se wa lau na temer. ⁴ Wa hɔke rahɔwa cekpɔlɩ ka ya we yin ka ten, wa suku-ya wa rɩ yera hankpantima ree. Ama, wa kisu wa pe sun yera mp'ɔ rahɔwa nya suluu ka pa cekɔ. ⁵ Lakase nse wa lake-se na, wa cii se yer ten na-wa kena. Wa walsu

hursi* nse a ru se t'ɔ ñasete nte, n'a ru tirañase rɛɛ, na hankpan dɛɛ na. Wa ru ayawa nya rola na, ka wa wɔwen dɛɛ rere s'a na-wa. ⁶ Wa cii awɔ sarteñenya ka teenkaya taa, na kpeeli sarteñenya k'arekpolendɛ nampin taa. ⁷ Wa cii s'a sɛɛ-wa na ñamte ka parciina taa, nɩ wa cii se yera yaa-wa se wulɔa. ⁸ Ama, mɩ hen na, !u ra yeu s'a yaa-mɩ se wulɔa, wonte rɛɛ na, mɩ taa nɛɛr ta kelen ɩ runtɩ. ɩ wɛ Wulɔa ka kuɔdem kena. ⁹ !u ra yaa yer-ɔ tete nte rɛɛ-ɔ cee ñɩ s'acii, wonte rɛɛ na, ɩ wɛ Cii ka kuɔdem, nɩ ñɩ'ɔɩ ɩ wɛ aɛta. ¹⁰ !u ra yeu s'a yaa-mɩ se sɛsɛɛ, wonte rɛɛ na, ɩ wɛ na Sesɛɛ ka kuɔdem kena, ñɩ'ɔɩ Kiriisitu*. ¹¹ Woñɩ ci sɛsɛɛ ka mɩ taa na, ɩ mɔna s'l wuse mɩ pɔɩ. ¹² Woñɩ kpaasu ɩ tɛ na, a tisu-ɩ, nɩ woñɩ tisu ɩ tɛ na, a kpaase-ɩ.

Yeesu holu Moisi ñasete wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mar 12:40 Liik 11:39-42, 44, 52, 20:47)

¹³ «Moisi ñasete* wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa* mɩ, ɩ ci tɛkera kena. ɩ kaa s'u na wahala. ɩ ruku Aɛ wurti* ɔ se yera ra sɩ te taa. ɩ pe sɩ te taa, n'u pe yeke se wompa cii na, wa sɩ.

¹⁴ Moisi ñasete wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa mɩ, ɩ ci tɛkera kena. ɩ kaa s'u na wahala. ɩ pa leela n'u mu wonte ten wa wɛ na-te na, n'u tɛku n'u sɛɛ Aɛ ka sɛerte cerɔlte s'a tam s'u ci sarte yera. Nte rɛɛ-ɔna, Aɛ kaa s'l hɔm mɩ rena n'u kel ten.

¹⁵ Moisi ñasete wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa mɩ, ɩ ci tɛkera kena, ɩ kaa s'u na wahala. ɩ walu ñempen ka riinan ten-ɔ tete rɛɛ, na leem dɛɛ s'u hiiu yer kuɔdem s'l ñɔɩ Moisi ñasete*. ɩ hiiuku yer kuɔdem ñ'ɔ wonte na, ɩ rɛse-ɩ mɩ lakase, yer ñɩ kunti n'l tal s'a wɛɔ-ɩ min cepan t'ɔ taman naul n'u kelen-mɩ.

¹⁶ ɩ kura s'u hɔɩ yera s'a hɔɩ yeelempa ka wo na. Nku, mɩ teter ɩ ci yeelempa kena. ɩ kaa s'u na wahala. ɩ siiru sɛ: «Nne yer ree n'Aɛ rɛɔ ya ɩ lake ɩ ɔ t'ɔna. Ama, ?ɩ ree na sika nka wɛ Aɛ rɛɔ nka taa na ya, ɩ mɔna s'l lau wonte ɩ reewa s'l kaa s'l lau-te na.» ¹⁷ Tan ñiin yera mɩ, yeelempa mɩ, newur taa, ar kela? Sika nka ya, yaa Aɛ rɛɔ nka lake-na se sika nka wuse Aɛ ñenka na? ¹⁸ ɩ siiru rere sɛ: «Nne yer ree n'Aɛ laate pempoɔe ya, ɩ lake ɩ ɔ t'ɔna. Ama, ?ɩ ree na haɔɔe nde wɛ laate pempoɔe nde rɛɛ na, ɩ mɔna s'l lau wonte ɩ reewa s'l kaa s'l lau-te na.» ¹⁹ Yeelempa mɩ, newur taa, ar kela? Haɔɔe nde ya, yaa laate pempoɔe nde lake-na se haɔɔe nde wuse Aɛ ñende na? ²⁰ Semp'ɔna, woñɩ ree n'Aɛ laate pempoɔe na, ɩ ree na-re n'l ree na wonte wɛ pempoɔe nde rɛɛ na. ²¹ Woñɩ ree n'Aɛ rɛɔ na, ɩ ree na-ka, n'Aɛ ñɩ sɩ ka taa na. ²² Woñɩ ree n'asete na, ɩ ree n'Aɛ wurti* kpeɔɔe n'Aɛ ñɩ ɔ re rɛɛ na.

²³ Moisi ñasete* wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa* mɩ, ɩ ci tɛkera kena. ɩ kaa s'u na wahala. Pa rihati nte ta kɔr na, sɩse, sɩse kɔɔr, dɛm, ɩ taru te t'ɔ taman hiiu rɛɛ, n'u celu Aɛ ka kuɔdemte. Ama, ɩ pe lake wonte wɛ

ñasete t'ɔ te kpɔɩ ten na. Nt'ɔɩ s'u hu tentente ka riyuyu, n'u na yera kuñemen, n'u lau temer nde ɩ mɔna s'u lau-re na, ka sarte. ɩ ka mɔna s'u lau te ten dɛfɩ, n'u ra yeu wonte me kuren te wutuu rɛɛ na, te lape.

²⁴ Womɩ hɔɩ yeelempa na, mɩ rere ɩ ci yeelempa. ɩ catu mɩ selem s'u ra ñee-pe n'arisi n'u kunti n'u liki kɔnkakɔna.

²⁵ Moisi ñasete wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa mɩ, ɩ ci tɛkera kena. ɩ kaa s'u na wahala. ɩ yaalu ahulo na taser wara, nɩ taa hen na, mɩ mulem ñiente na mɩ tansarte mɔsem ñiente siir-na. ²⁶ Yeelempa Fariisii akpar taa ñempa mɩ, !u yaal ahulo t'ɔ ñel, fɛ nɩ ka wara sar rekpekpel.

²⁷ Moisi ñasete wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa mɩ, ɩ ci tɛkera kena. ɩ kaa s'u na wahala. ɩ nusen afate rawa nya humle ten-ɔ ya wɛ se ya sar ten na. Ama, ya taa siir aseɔa muya n'añamañama. ²⁸ ɩ wɛ kuɔdemte kena. ?Yer na mɩ n'areenandee, ɩ wɛ s'u ci riyuyuñempa. Ama, mɩ hɔɩ taa siir tɛkete kena te re- ceel, na teñese.

Yeesu siiru s'a kaa s'a hɔm yera rena

(Te wɛ rere-ɔ Liik 11:47-51)

²⁹ «Moisi ñasete wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa mɩ, ɩ ci tɛkera kena. ɩ kaa s'u na wahala. ɩ ma Aɛ tentente rɛsera mpa tan na, k'afate rawa. ɩ kaase riyuyuñempa mpa tan na, ɩ lake wa rawa k'afate ³⁰ n'u siiru sɛ: «N kɔɔ, ?ɔe ka wɛ re caasɩna aluate taa, dɛ ka ta lau wonte wa lau-te hen na. Dɛ ka ta ku Aɛ tentente rɛsera.» ³¹ Mɩ teter, ɩ ta sem se wompa ka ku Aɛ tentente rɛsera na, ɩ hɔr mpa naase t'ɔna ya? ³² Mɩ caasɩna ka kiɔi wonte lape na, nt'ɔna ɩ tɛsu te lape. ³³ Dem-na mɩ, wasa mɩ, kaa ɩ lake ɔ s'Aɛ ra kpa-mɩ n'l wɛɔ-ɩ min cepan taa? ³⁴ Nte rɛɛ-ɔna, me kaa se me tir-mɩ Aɛ tentente rɛsera na yera mpa wɛ ñeselen na, na wompa wulu Moisi ñasete* na. ɩ kaa s'u ku nɛmpar n'u kam nɛmpar-ɔ akantema rɛɛ, n'u mau nɛmpar-ɔ kpara ka mɩ arekpolendɛ nampin taa, n'u tenke nɛmpar-ɔ kɔren taa s'u kpa-wa. ³⁵ Semp'ɔna, wompa ku riyuyuñempa na, kuñuɩ nku wa kaa se wa tu-ku na, ku kaa se ku wuse mɩ rɛɛ. ɩ sun ayuku nku a ku Apɛl* na, n'u rɛ n'u tal ayuku nku ɩ ku Parasii yo, Sakarii* k'Aɛ rɛɔ na ɩ laate pempoɔe, wa heku taa na. ³⁶ Me siiru-mɩ tufelem kena, tansarte lakase nse ten wɛ kɔhen yera mɩ ñiin dɛɛ-ɔna.

Yeesu wutu Seerusalem yera ñiente

(Te wɛ rere-ɔ Liik 13:34,35)

³⁷ «Seerusalem ñempa mɩ, womɩ ku Aɛ tentente rɛsera n'u ku rere-ɔ wompa Aɛ tir-wa mɩ cal na wɛɛ na, taman mmɔ me ciwa se me kpɩrsi-mɩ me tɛɛ se ceemu ceentu ku campɩsi rɛɛ-ɔ wo na, n'u kisi. ³⁸ Sem-

p'kna, Ase kaa s'u kisi mi reo ka ka ten, ³⁹ wonte ree na, me siiru-mi s'u sun kohen, u kaa s'u ra na-m n'u re n'u tal ayuku nku u kaa s'u tam se: «!Aci Sesee lau sarte ka woñi koha na u yeqe ree na.»

Yeesu hosu Ase reo timuu ñente

(Te we rere-ɔ Mar 13:1,2 Liik 21:5,6)

24 N koha Yeesu lii n'Ase reo t'ɔ wonte s'u re na, u waratenkera tiisi wa kpeun-u wa tam se: «!Ñel n'na, a ma Ase reo ka sarte ka wo na.»

² Ka n'l wusen-wa se: «!u na te ten ñi na? Me siiru-mi tufelem kena, pa weer kuqemer kaa se re ra mise se re lal de runtɔ ree-ɔ a ta tim-qe.»

Kuñemen ñi koha se fe ni te ten teem na

(Te we rere-ɔ Mar 13:3-15 Liik 21:7-19)

³ Yeesu wal n'l ɔ Oliifi teen wuu ree, n'l waratenkera tiisi wa kpeun-u, wa wase-u se: «!Siir-ra re na, newur taa, te talu uyo? na wonte kaa se te wul s'n koha kele na, na tete kaa se te teem ayuku nku na?»

⁴ Yeesu wusen-wa se: «!lu kpa mi te, n'u ra yeu s'a teke-mi, ⁵ wonte ree na, yera kpater kaa se wa kan na me yeqe ree, ni wa siir-mi se wa ci Kiriisitu*, ni wa teke yera ka tempe. ⁶ ?u kampa n'u nu yeeu tan n'a wutu ku ñente, !nafate ra kpa-mi. U koha se te ten ñi lau. Ama, u ta ci se te ten tunku se te teem. ⁷ Kohen neñer kaa se ñi yee na ñi raana, wursi nenser yee na se-l qaana. Ñuse kaa se se yee, tete kaa se te ñamse awu nenyar taa. ⁸ Te ten te ten ñi kaa se te lau na, te nusen se nne yal tu s'l lel yo, u kidu u wu ka wo na.

⁹ U kaa s'u lau semp'ɔ wonte na, fe ni yera kpa-mi wa maase-mi yera niij taa n'a lau-mi kuñon n'a ku-mi. Yera kaa se wa ra lau-mi lu k'alape ka me ree. ¹⁰ Aluate nte taa, wompa ka tunku-m na, wa taa kpater kaa se wa kisi-m. Wa kaa se wa maase rem'ɔ nempar niij taa, ni wa ra lau rem'ɔ leen k'alape. ¹¹ Tentara kaa se wa kan kpater wa teke yera kpater se wa ci Ase tentente resera. ¹² Teñ kaa se ka yase tete ten t'ɔ riinan ten. Semp'ɔna, kpater kuntu se wa ra lau wa raana ka lu s'antaurj. ¹³ Ama, woñi kaa s'l ruken u te-ɔ sarte, n'u re n'u tal atesenu ayuku na, Ase kaa s'l telse-l. ¹⁴ A kaa s'a hose kohen ten t'ɔ tentente sarteñente nte wutu Ase wurti* ñente na, se fe ni yera ten pise wa nu-te. Wa nu-te wonte s'u kper na, fe ni te ten teem.

Horsar cepa ñi kel ten na

(Te we rere-ɔ Mar 13:14-23 Liik 21:20-24)

^{15,16} «!u kaa s'u na wont'ɔ Horsar cepa ñi Ase pe cii-l aciu na, ka u ɔ Ase awor sarteñende taa s'Ase tentente reser Tanuel ka teem u ñente wutu ka wo na, u koha se wompa we Sutee koro taa na, wa see wa kpa na koha taa. (Woña kalu tekara ñi na, Inu-te sarte.) ¹⁷ N naken woñi we u tona qee na, !u ra si nampu taa s'l su u

wonte n'l see, ¹⁸ ni woñi we suu taa na, !e ra wuse na le wara se le su le aniko wawu se le see. ¹⁹ Hoseciina, n'aluseciina kaa se wa lau kuñon ka kpater. ²⁰ !u see Ase se te ten ñi ra tal yeelem taa, nawur fiisiti ayuku* ree, ²¹ wonte ree na, aluate nte taa, kuñon kaa se ku lau reen n'u kelen kidinkidinq Ase paase tete lape ni kuñon nku lau n'u re n'u tal kohen na. Kuñon nenkur ra tase lape semp'ɔ ayuku nenkur-ɔ alape. ²² ?Ase ka ta wase ayuken ñi taa, yer ka ta telu. Ama, wompa u lese-wa yera taa na, mpa ree-kna, u wase ayuken ñi taa.

²³ Nne yer siiru-mi se: «!u ñel n'u na, Kiriisitu* we cee ñi hen», nawur «Nñ'ɔle lii», !u ra tisi na-u, ²⁴ wonte ree na, wompa siiru se wa ci Kiriisitu na, na tantufelem Ase tentente resera kaa se wa kan, wa lau wonte yusu yera na, na hampate lakase se ?pa wa pisuwa, wa teke wompa Ase lese-wa na. ²⁵ !u na, me hom-mi te siiruu.

²⁶ Sempe na, ?a siiru-mi se: «!u na, Kiriisitu we ñite taa», !u ra wal qena, nawur ?a siiru-mi se: «!u na, nñ'ɔ hen u we nampu taa», !u ra tisi. ²⁷ Se wonk'ɔ ?tun meusu, hulmun metelu aset'ɔ riinan ten ñi kidu na mise riliindj, ñi re ñi talu na se rekpeemende na, semp'ɔna, Yer Yo* kaa se ka kan, yer ten na-ka. ²⁸ Awor nde taa asepe wur we na, qen'ɔna, akunankuna kaa.

Yer Yo kanqe

(Te we rere-ɔ Mar 13:24-27 Liik 21:25-28)

²⁹ «Wahala aluate nte kaa se te kper wonte na, mise wur, honq ra fete reyerr. Terasa kaa se se kpase se yo ate, ni wonte we reen k'asete na, te ñamse.

(Es. 13:10 Ez. 32:7 Jo'el 2:10, 31, 3:15)

³⁰ U kaa s'u lau semp'ɔ wonte na, fe n'a na aset'ɔ hampate lakerɔ nka wulu se Yer Yo* ka ka koha na. Den'ɔna, tete ree yera ten kaa se wa wul, ni wa na Yer Yo koha aset'ɔ tun wonte ree, na cepate, n'Ase hampate. ³¹ A kaa s'a hul kanter ka reen ni ka tir Ase tirira ka tete kpeelase ree-ɔ riinan ten, wa kom wompa Ase lese-wa yera taa na.

Hampate lakase nse wulu se tete kaa se te teem na

(Te we rere-ɔ Mar 13:28-31 Liik 21:29-33)

³² «!u nu wonte amenkalee wulu-te na, te tee. Nne k'ahulasi tuku ni ka lautu, u sem se yeelem ñuta. ³³ Kuqemte nt'ɔna, ?u kampa n'u na te ten ñi tala, !u sem se Yer Yo* kanqe ñuta, ka ni te ten ñi lake. ³⁴ Me siiru-mi tufelem kena se, wompa ten we kohen-ɔ tete ree na, wa kaa se wa ra seu wa ten se fe ni te ten ñi tal. ³⁵ Asete na tete, wa kaa se wa teem. Ama, me tentente pe re ayuku nenkur.

Ase receel sem-na tete teem ayuku

(Te we rere-ɔ Mar 13:32-37 Liik 17:26-30, 34-36)

³⁶ «U kaase ayuku nku n'aluate nte taa Yer Yo* kaa se ka kan na, neer ta sem. Pa aseta tirira mpa we aseta na, pa Yer Yo teter ta sem. Ama, Aci Ase receel sem-na.

³⁷ Wonte ka lau Noee* aluate taa na, Yer Yo kaa se ka kan wonte na, u lau kuɔdemte kena. ³⁸ Aluate nte taa n nɔɔn leem take leente tete rɛɛ na, yera tukuwa wa ñee, wa kɔn ɔemaŋ. Wa celu wa yalawiisi ka nɛmpar se wa kan-se, n'u rɛ n'u tal ayuku nku Noee si kpilu cekpɔlu* taa na. ³⁹ Wa ka ta honku nter kaka n'u rɛ n'u tal ayuku nku tunɔ n'wa n'u kpeen-wa na. Ayuku nku Yer Yo kɔŋ na, u kaa s'u lau kuɔdemte kena. ⁴⁰ Yera naul kaa se wa we silu taa, n'a su wa t'ɔ kuɔdem n'a yeu neer. ⁴¹ Yalaa naul kaa se wa kɔŋ namer rɛɛ, n'a su wa t'ɔ kuɔdem n'a yeu neer. ⁴² Sempe na, !u ɔ mi ñesa rɛɛ, wonte rɛɛ na, u ta sem ayuku nku mi Aci Sesɛ kaa s'l kan na. ⁴³ !u sem nte ñi hen-ɔ sarte. Nne rɛɔ cii ka sem aluate nte taa mul kaa s'l kan aho taa n'l ml-l na, ɔ ka kaa s'l ɔ n'l ñelu, n'l ka ta yeke ml ñi s'l si ɔ rɛɔ taa n'l ml-l. ⁴⁴ Nte rɛɛ-ɔna, mi rere, !u ruken mi te n'u ɔ mi ñesa rɛɛ, wonte rɛɛ na, u ta sem ayuku nku Yer Yo kaa se ka kan na.

Sarte temerlaɔe, na tansarte temerlaɔe

(Te we rere-ɔ Liik 12:41-48)

⁴⁵ «Anɔ ci temerlaɔe ñi we len ka ɔ lake ɔ cii temer ka sarte na? ?l cii tam-l s'l ñelu ɔ temer raana rɛɛ n'l celu-wa tute k'aluate nte taa u mɔna se wa tu na, ⁴⁶ nne ɔ cii ñi wusa n'l nɔɔn ɔ we n'l lake temer nde, temerlaɔe ñi nuw lelen. ⁴⁷ Me siiru-mi-te tufelem kena, temerlaɔe ñi cii ñi kaa s'l cel-l wonte ten ɔ we na-te na, s'l ñel te rɛɛ. ⁴⁸ Ama, ?temerlaɔe ñi hɔɔr taa ta sar, n'l mɔse ɔ ñuŋ taa s'l cii pe kɔŋ lele, ⁴⁹ n'l paase ɔ temer raana mape n'l tuku n'l ñee na selkura, ⁵⁰ ɔ cii kaa s'l kan ayuku nku n'aluate nte taa ɔ ta mɔse s'l cii ñi kɔŋ na. ⁵¹ ɔ cii ñi kaa s'l mau-l kpara ka paa, n'l lau-l s'a lake tekera ka wo na. ɔen'ɔna, ɔ kaa s'l ko n'u nu-l, n'l kaker ɔ ceela.»

Yalawiisi hiiu atintukir

25 Yeesu tase atintukir nendel tuu se: «Ase kaa s'l kan ɔ wurti t'ɔ wonte na, u kaa s'u nusen se yalawiisi ka se we hiiu ka se su se kamɔ ni se lii se se wal se katen waal ñi kɔŋ s'l su ɔ yal na, ka wo na. ² Se taa yalawiisi nauna we wɔkete ka ten, ni nauna we len ka ten. ³ Wonse tan len na, se su se kamɔ, ni se ta ruken nim. ⁴ Nku, wonse we len na, se ruken se kamɔ na ya t'ɔ nim, na nɛmper-ɔ kpalpi taa. ⁵ Waal ɔ n'l !ɔsu n'l pe kɔŋ lele, ɔeem kpa yalawiisi ns'ɔ se hiiu, ni se ree.

⁶ Tawɔr taa, a nuw kukoyɔ ka reen se: «Waal ñi kɔŋ kele. !u lii n'u katen-l.» ⁷ Ka ni yalawiisi ns'ɔ se hiiu se

hom, se kur se seɔ se kamɔ. ⁸ Wɔkete yalawiisi nse fa se raana mpa we len na se: «Ar lapa, !u ha-ra mi nim ka cekɔ, ɔe kamɔ ruŋ.» ⁹ Yalawiisi nse we len na, se wusen se raana mpa se: «Al, u kaa s'u ra tal-ɔa se ra re ra kamɔ taa, na mi ñenya taa. !u wal wetera cal n'u yau mi ñente.» ¹⁰ Se walɔ se se yau nim ka wonte na, waal ñi tenke n'l tal. Len yalawiisi nauna nse ka rɔn se te se honku na, se tenke waal se si yal kanu teenkar nampu taa n'a ru kaɔu na safur. ¹¹ U tase ni tanlen yalawiisi nse tal se nauna ni se ko se: «Aci, aci, !tel-ɔa.» ¹² Ama, waal wusen-se se: «Tufelem, me ta sem-mi asem.» ¹³ Fe ni Yeesu siiru se: «!u ɔ mi ñesa rɛɛ, wonte rɛɛ na, u ta sem ayuku n'aluate nte taa, te kaa se te lau na.

Temerlaɔe nautisi atintukir

(Te we rere-ɔ Liik 19:11-27)

¹⁴ «Ase wurti* nusen se yer neer-ɔ ɔ walɔ ñempu, n'l yaa ɔ temerlaɔe n'l cel-wa ɔ sauti se wa ñelu te rɛɛ. ¹⁵ ɔ cel-wa warase, kiɔinkiɔinti ka miillase nauna, (5 | #000 | #000 CFA) n'l cel naulti ka miillase nasel (2 | #000 | #000 CFA), nautisiti ka miillɔŋ (1 | #000 | #000 CFA). Pa woñi na, ɔ cel-l se wonɔn'ɔ ɔ plsu na, ni yer ñi kur n'l wal ñempu. ¹⁶ Temerlaɔe ñi a ka cel-l miillase nauna na, ɔ car ɔ te-ɔ ten, n'l tenke n'l yau wonte n'l wete, n'l tase miillase nauna hiiuu rere. ¹⁷ Woñi a ka cel-l miillase nasel na, le lau kuɔdemte ni le hiiu miillase nasel ɔere. ¹⁸ Ama, woñi a ka cel-l miillɔŋ na, ɔ wal n'l wur wu n'l yim ɔ cii warase ns'ɔ renaa.

¹⁹ U lul ten-ɔ wonte na, temerlaɔe mpa cii tal n'l ɔ s'l na ɔ temerlaɔe hiiu mmɔ mmɔ. ²⁰ Temerlaɔe ñi a ka cel-l miillase nauna na, ɔ kam ɔ cii cal n'l wul-l miillase nauna rere n'l siir se: «Aci, n ka cel-m miillase nauna. !N na, me hiiu miillase nauna rere.» ²¹ ɔ cii siir-l se: «U sara. N ɔuken n te, n'n lau n temer ka sarte. Nte rɛɛ-ɔna, me kaa se me cel-n wonte kpɔl ten na. !Kan, ma-n'ña, !ɔe ñante.» ²² Temerlaɔe ñi a ka cel-l miillase nasel na, le kan ni le siir se: «Aci, n ka cel-m miillase nasel. !N na, me hiiu miillase nasel ɔere.»

²³ ɔ cii siir-l se: «U sara. N lau n temer ka sarte. Wonte me cel-n-te na, te ta kɔr, n'n lau-te sarte. Me kaa se me cel-n wonte kpɔl ten na. !Kan, ma-n'ña, !ɔe ñante.» ²⁴ U tesen woñi a ka cel-l miillɔŋ na, ɔ tiisi n'l kpeun ɔ cii n'l siir-l se: «Aci, me sem s'n ci yer yer-ɔna, ɔ ñente we kaaɔe ka ten. N teedɔ awɔr nde taa n ta rii na, n'n ku awɔr nde taa n ta leem na. ²⁵ Nafate kpa-m ni me wur ate me yim n warase. !N na, n warase nse n cel-m-se na, ns'ɔ hen.»

²⁶ ɔ cii wusen-l se: «N ci ñancii n'alempatecii kena. N ka sem se me teedɔ awɔr nde taa me ta rii na, ni me ku awɔr nde taa me ta leem na. ²⁷ N ka s'n ɔe remm me warase ka panke taa. Me ka se me wuse wonte na, me ka mu-se na se ñuŋ t'ɔ wur.» ²⁸ Fe n'l siir se: «!u kpɔr ɔ n'ɔ warase ns'ɔ se miillɔŋ n'l cel-se woñi we miillase

ka hiiu na, ²⁹ wonte rɛɛ na, yer ñu wɛ wur na, a kaa s'a tase-ɩ n'u tɛn-ɩ tɛmpe. Ama, woñu tan wur na, a kaa s'a tɛse ɩ n'ɔ kpɔruu ka wonte ɩ ka wɛ te cekeyɔ na. ³⁰ U kaase wolamul ñu hen na, !u wɛɗɛ-ɩ n'awaren dɛɛ-ɔ tawundji taa. Ðen'ɔna, ɩ kaa s'ɩ ko n'u nu-ɩ, n'ɩ kaker ɩ ceela.»

Ase kaa s'ɩ hu na yera k'atɛsenu ayuku rɛɛ

³¹ «Yer Yo* kaa sɛ ka kan na ka cepate, ka-n'Ase tirira ka wa ten-ɔ wonte na, ka ɔ ka hampate wurti kpeede rɛɛ. ³² Yera ka wa ten-ɔ tɛte rɛɛ, a kaa s'a kpol-wa ka cal, ka tar wa taa se nandjiir taru re mɛɛsiin na re wunn t'ɔ wo na. ³³ Ka kaa sɛ ka re wompa wɛ se mɛɛsiin na, na ka mete niij dɛɛ, nɩ ka re wompa wɛ se wunn na, na ka nawutu rɛɛ. ³⁴ Ðen'ɔna, ka kaa sɛ ka tam wompa n naken wa wɛ na ka mete niij dɛɛ na sɛ: «Womɩ me Cii lau-mɩ sarte na, !u kan, n'uu mu wonte ten ɩ rɔn-te n'ɩ sɩ-te reyase ka mi rɛɛ, fɛ n'ɩ lau tɛte na, ³⁵ wonte rɛɛ na, ñuse ka ku-m, n'uu ha-m tute me tu. Lukute ka ku-m, n'uu ha-m leem me ñee. Me ka ci ankɔm, n'uu mu-m mi tɛ. ³⁶ Me ka wɛ atalempoɗe, n'uu ha-m wɔwu me sii. Me ka hende wɩɔ, n'uu ñel me rɛɛ. Me ka wɛ sarka taa, n'uu kan n'uu reke-m.»

³⁷ Ðiyuyunɛmpa mpa kaa sɛ wa wusen-ka sɛ: «Acii Sesɛɛ, dɛ na-n uyo ka ñuse ku-n, nɩ re ha-n tute n'n tu? Nawur re na-n ɩ ka lukute ku-n nɩ re ha-n leem n'n ñee? ³⁸ Ðe na-n uyo n ci ankɔm, nɩ re mu-n dɛ tɛ? Nawur re na-n uyo atalempoɗe, nɩ re ha-n wɔwu n'n sii? ³⁹ Ðe na-n uyo u wɩ-n, nɩ re ñel n dɛɛ? Nawur re na-n uyo n wɛ sarka taa, nɩ re kan dɛ reke-n?» ⁴⁰ Ka kaa sɛ ka wusen-wa sɛ: «Me siiru-mɩ-te tufelem kena, u lake wont'ɔ tamtam ka me ritafala taa woñu ɩ ta tal nter na, m'ɔna, u lake-te.»

⁴¹ Ka n'ɔ kaase ka siir wompa wɛ na ka nawutu rɛɛ na sɛ: «Womɩ a wɩ-mɩ sem na, !u tiisi n'uu calen-m. !u wal min ñu tam akperu k'a rɔn-ñu aluacii na ɩ raana, wa rɛɛ na, ñu taa, ⁴² wonte rɛɛ na, ñuse ka ku-m, n'uu ta ha-m sɛ me tu. Lukute ka ku-m, n'uu ta ha-m leem sɛ me ñee. ⁴³ Me ka ci ankɔm, n'uu ta mu-m mi tɛ. Me ka wɛ atalempoɗe, n'uu ta ha-m wɔwu sɛ me sii. U ka wɩ-m nɩ me ka wɛ sarka taa, n'uu ta kan s'uu reke-m.»

⁴⁴ Wa kaa sɛ wa wusen-ka sɛ: «Acii Sesɛɛ, dɛ na-n uyo ñuse ku-n, nɩ re ta ha-n tute s'n tu, nɩ lukute ku-n, nɩ re ta ha-n leem s'n ñee? Ðe na-n uyo n ci ankɔm, nɩ re ta mu-n? Ðe na-n uyo atalempoɗe, nɩ re ta ha-n wɔwu s'n sii? U wɩ-n uyo, nawur n wɛ sarka t'ɔ uyo, nɩ re ta sen-n?»

⁴⁵ Ka kaa sɛ ka wusen-wa sɛ: «Me siiru-mɩ tufelem kena, u ta lau wont'ɔ alape ka me ritafala taa nɛɛ-ɔ ɩ ta tal nter na, m'ɔna u ta lau-te.»

⁴⁶ Ase kaa s'ɩ wan-wa min cepan ñu tam akperu na, ñu taa, nɩ riyuyunɛmpa wal fiisu nku tam akperu na, ku taa.»

A lake nɔ kuɗemɔ s'a kpa Yeesu

(Te wɛ rere-ɔ Mar 14:1,2 Liik 22:1,2 San 11:45-53)

26 Yeesu kper ɩ tentente nte wuloo ka wonte na, ɩ siir ɩ waratenkera sɛ: ² «ɩ sem s'ɩ kaase ayuken ka nul s'a tu Pake* teenkar. A kaa s'a su Yer Yo*, n'a maase-ka yera niij taa n'a kam-ka akantemer rɛɛ, nɩ ka seu.»

³ Yeesu wɛ n'ɩ wutu semp'ɔ wonte na, Ase laate laara taa sesɛmpa, na Moisi ñasete* wulɗa, na Suiifi ñempa sesɛmpa, wa kpol Ase laate laar sesɛɛ* Kalfe rɛɔ taa.

⁴ Wa mɔse wa t'ɔ wa ten, wa lau nɔ kuɗemɔ sɛ wa kpa Yeesu k'amɛɔɔ taa, nɩ wa ku-ɩ. ⁵ Wa siiru sɛ: «U ta mɔ-na sɛ re kpa-ɩ teenkar taa. ?Ðe lau sempe, yera kaa sɛ wa kur ra rɛɛ.»

Yal nɛɛ wuru teraɗe ka Yeesu ñuɔ dɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mar 14:3-9 San 12:1-8)

⁶ N nɔn Yeesu wɛ Peetanii kɔree t'ɔ afal nɛɛ tɛ-ɔ a yaa-ɩ sɛ womlu Siimɔɔ. ɩ ɔ n'ɩ tuku wonte na, ⁷ yal nɛɛ tiisi n'ɩ kpɛun-ɩ na kpalper nendel-ɔ a lau-re na sarte wɛɛr cehulemer ndɛ a yaa-re s'alpater* na. Ðe taa siir teraɗe ndɛ wɛ yawɔ ka ten na. Yal ñu wur teraɗe nd'ɔ Yeesu ñuɔ taa. ⁸ ɩ waratenkera na semp'ɔ wonte na, wa ñan kpa, nɩ wa siir sɛ: «Ar lapa n'a warku teraɗe ndɛ? ⁹ A ka piɩsuwa s'a wete-re yawɔ, n'a su warase n'a ha ahusa.»

¹⁰ Yeesu sem wonte wa wutu-te na, ɩ wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'uu cii s'uu car yal ñu? Wonte ɩ lau-m-te na, te sara, ¹¹ wonte rɛɛ na, ahusa kaa sɛ wa wɛ na-mɩ ayuku s'ayuku. Ama, ma hen na, me kaa sɛ me ra muse na-mɩ ayuken ten. ¹² ɩ wur teraɗe nd'ɔ me rɛɛ, s'ɩ rɔn me tɛnu kena, fɛ n'a yim-m. ¹³ Me siiru-mɩ tufelem kena, wundji-ndi a kaa s'a hose tentente sarteñente ka tɛte ten taa na, a kaa s'a wute wonte yal ñu lau-te na, n'a tɛsu ɩ rɛɛ.»

Suta cii s'ɩ maase Yeesu k'Ase laate laara taa sesɛmpa niij taa

(Te wɛ rere-ɔ Mar 14:10,11 Liik 22:3-6)

¹⁴ Woñu a ka yaa-ɩ sɛ Suta Iisekarɩte ka waratenkera hiiu na naul taa na, ɩ wal n'ɩ na Ase laate laara taa sesɛmpa, ¹⁵ n'ɩ wɔse-wa sɛ: «?Me maase Yeesu ka mi niij taa, u ha-m wɔ?»

Wa kal warase ka kutuken hiin niitisi, wa cel-ɩ. ¹⁶ Ðen'ɔle Suta ñu cii ñempu s'ɩ na haa, ɩ lake senɔ s'ɩ maase-ɩ wa niij taa, nɩ yer ra na.

Yeesu yepa n'a saa Pake teenkar

(Te wɛ rere-ɔ Mar 14:12-21 Liik 22:7-14, 21-23 San 13:21-30)

¹⁷ Kpɔnen ñu a ta re ñu t'ɔ kɔɔ sɛ ñu kpa na, ñu teenkar* kiɗinkiɗin ayuku rɛɛ, Yeesu waratenkera kan

wa wɔse-ɪ sɛ: «Aci, n cii sɛ re rɔn ɪ, n'n tu Pake* teenkar tute?»

¹⁸ Ka nɪ Yeesu wusen-wa sɛ: «!lɪ wal parcii t'ɔ nɛɛr tɛ n'u siir-ɪ sɛ: «Wulɔɔ siiru sɛ: «M'aluatɛ tala. Ŋa tɛ-ɔna, ma-n'me waratenkera, ɔɔ kaa sɛ re tu Pake teenkar.» »

¹⁹ Yeesu ŋɪ waratenkera mpa lau s'ɪ siir-wa wo na, nɪ wa wal wa rɔn s'a tu Pake teenkar.

²⁰ ɔaan ɔan wontɛ na, Yeesu na ɪ waratenkera mpa hiiu na naul, wa ɔ wa tuku. ²¹ Wa tuku wontɛ na, Yeesu tam sɛ: «Me siiru-mɪ tufɛlem kena, mɪ taa nɛɛr kaa s'ɪ maase-m yera niij taa.»

²² U tɛɔɔ ɪ waratenkera t'ɔ ten, wa ɔ wa wɔsu-ɪ kuɔɔm kuɔɔm sɛ: «Aci Sesɛɛ, m'ɔna ya?»

²³ Yeesu tam sɛ: «Woŋɪ ma-n'ɪ, ɔɔ tisu re niij ka taser kuɔɔmer taa na, nŋɪ kɔŋ-na s'ɪ maase-m yera niij taa.

²⁴ Tufɛlem Yer Yo* kaa sɛ ka seu s'a maa ka ŋɛntɛ ka wo Aɛɛ tekara taa na. Ama, woŋɪ maase-ka yera niij taa na, ɪ kaa s'ɪ na wahala ka paa. ?A ka ta lel yer ŋɪ, u ka sara n'u ka kela.»

²⁵ Suta ŋɪ kaa s'ɪ maase-ɪ yera niij taa na, ɪ wɔse-ɪ sɛ: «Wulɔɔ, m'ɔna ya?»

Yeesu wusen-ɪ sɛ: «Aau, nt'ɔlɛ n wuta.»

Aci Sesɛɛ tɔnɔ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 14:22-26 Liik 22:15-20 1 Kɔr 11:23-25)

²⁶ Wa tuku wontɛ na, Yeesu su kɔɔnɔ n'ɪ sɛɛ Aɛɛ ka ku rɛɛ n'u kper wontɛ na, ɪ pate-ku n'ɪ cel ɪ waratenkera n'ɪ tam-wa sɛ: «!lɪ mu cɛɛ ŋɪ hen n'ɪ tu. Ku ci me tɛnu kena.»

²⁷ Fɛ n'ɪ su selem ka kɔnɔ taa, n'ɪ wɔr Aɛɛ n'u kper wontɛ na, ɪ cel-wa-pe n'ɪ tam sɛ: «!lɪ ŋɛɛ mɪ ten, ²⁸ wontɛ rɛɛ na, mpe ci-na me calem. Calem mpe rɛɛ-ɔna, Aɛɛ hɔɔ raante* na-mɪ. Pe kaa sɛ pe kpeem atɛ-ɔ yera kpater rɛɛ s'Aɛɛ tɪsɛn-wa w'awarkase. ²⁹ Me siiru-mɪ sɛ, me ra tase selem mpe ŋɛɛu hal n'u rɛ n'u tal ayuku nku ma-n'mɪ, ɔɔ kaa sɛ re ŋɛɛ selem cefampe ka me Cii wurti taa na.»

³⁰ Wa yii teenkar nɔɔ yeente n'u kper wontɛ na, wa rɛ na Oliifi teen wuu rɛɛ.

Yeesu siiru sɛ Pɪɛr kaa s'ɪ fɛsɛ s'ɪ ta sem-ɪ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 14:27-31 Liik 22:31-34 San 13:36-38)

³¹ Yeesu siir ɪ waratenkera sɛ: «Aho nya tɛtɛr taa hen na, u kaa s'ɪ kisi-m mɪ ten, wontɛ rɛɛ na, a maa Aɛɛ tekara taa sɛ:

«M'ɔ Aɛɛ, me kaa sɛ me ku nandjir, nɪ mɛɛsiin akpidi yase riinan ten.»

(Za. 13:7)

³² Ama, me kaa sɛ me hom asɛɔa t'ɔ wontɛ na, me rɛ mɪ nɛɪ-ɔ Kaliilee kɔru taa.»

³³ Pɪɛr wusen-ɪ sɛ: «?Pa yer ten ta kisi-n, ma ra kisi-n akisu.»

³⁴ Yeesu wusen-ɪ sɛ: «Me siiru-n tufɛlem kena, sɛ fɛ nɪ cankparɔ ko aho nya tɛtɛr taa na, n naken n teem fɛsuu ka taman nautisi s'n ta sem-m.»

³⁵ Pɪɛr wusen-ɪ sɛ: «?Pa a ta tam s'a ku ma-n'ŋa, me kaa sɛ me ra fɛsɛ sɛ me ta sem-n.»

ɪ waratenkera ka wa ten, wa wute kuɔɔmte nte.

Yeesu sɛɛ Aɛɛ ka Keteseemanɛɛ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 14:32-42 Liik 22:39-46)

³⁶ ɔɛn'ɔlɛ, Yeesu na ɪ waratenkera, wa tal awɔr nɛndɔl t'ɔ a yaa-re sɛ Keteseemanɛɛ n'ɪ tam-wa sɛ: «!lɪ ɔ cɛɛ ŋɪ hen, me wal lii me sɛɛ Aɛɛ.»

³⁷ ɪ su Pɪɛr na Seepɛtɛɛ wiisi ka se nasɛɪ n'ɪ wal. U paase tɛɔɔɔ ka ɪ hɔɔr taa n'ɪ ɔ atilɪ. ³⁸ ɪ siir-wa sɛ: «Me hɔɔr taa kper tɛɔɔɔ ka ten, n'u wɛ sɛ me cii sɛ me seu. !lɪ ɔ cɛɛ ŋɪ hen-ɔ mɪ ŋɛsa rɛɛ. !lɪ ɔ na-m.»

³⁹ ɪ wute semp'ɔ wontɛ na, ɪ calɛn-wa cɛkɔ n'ɪ tiu rek-pasa, n'ɪ wɔm ɪ ŋɛsa n'atɛ n'ɪ sɛɛ Aɛɛ sɛ: «Aci, nne u pɪsu, ɪyɛu nɪ wahala kɔnɔ nka calɛn-m. Ama, !u ra ci-na ma selem taa. !U lau-na ŋa selem t'ɔna.»

⁴⁰ ɪ kur n'ɪ wuse na ɪ waratenkera rɛɛ, n'ɪ kɔnɔ wa rɛɛ. ɪ wɔse Pɪɛr sɛ: «!lɪ ra pɪsɛ s'ɪ ɔ na-m ɪɛɛr kuɔɔmer n'ɪ ra rɛɛ ya? ⁴¹ !lɪ ɔ mɪ ŋɛsa rɛɛ n'ɪ sɛɛ Aɛɛ, sɛ fɛ n'ɪ ra feete aluu takɛtɛ taa. Yer ŋuŋ taa wɛ mɔsem s'ɪ lau wontɛ Aɛɛ ci-te na, n'ɪ tɛnu tan-na rɛɛn.»

⁴² ɪ tase waɔɔ n'ɪ sɛɛ Aɛɛ sɛ: «Aci, kuŋuŋ nku ra rɛ me rɛɛ sɛ me ra tu-ku ya, !ŋa selem lau.»

⁴³ ɪ tase wusu na ɪ waratenkera rɛɛ, n'ɪ kɔnɔ wa rɛɛ, wontɛ rɛɛ na, ɔɔɛm caru-wa. ⁴⁴ Yeesu tase wa cal-ɔ kuruu n'ɪ wal n'ɪ sɛɛ Aɛɛ ka taman nautisi rɛɛ n'ɪ siir kuɔɔmte. ⁴⁵ ɪ tase wusu na ɪ waratenkera mpa rɛɛ n'ɪ siir-wa sɛ: «!lɪ rukɛn ɔɔɛu s'ɪ fiisu ya? Aluatɛ tala keɛ s'a kpa Yer Yo*, n'a maase-ka awarkasɛlaɔa niij taa. ⁴⁶ !lɪ kur, !ɔɔ wal. Yer ŋɪ maase-m yera niij taa na, ɪ ta-la keɛ.»

A kpa Yeesu

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 14:43-50 Liik 22:47-53 San 18:3-12)

⁴⁷ Yeesu wɛ n'ɪ wutu semp'ɔ wontɛ na, Suta ŋɪ ci ɪ waratenkera hiiu na naul taa tu na, ɪ tal na yera akpidi ka wa rukɛn saaren na rahoma. Aɛɛ laate laara taa sesɛmpa na Suiifi ŋɛmpa sesɛmpa tir-na yera mpa. ⁴⁸ Suta ŋɪ wɛtu Yeesu na, ɪ ka wul yera ka wonɔn'ɔ ɪ kaa s'ɪ lau n'a sem Yeesu n'a kpa-ɪ na. ɪ ka siir-wa sɛ: «Yer ŋɪ me kaa sɛ me mɛsɛ ɪ nɔ na, nŋ'ɔlɛ, woŋɪ u cii-ɪ na. !lɪ kpa-ɪ.» ⁴⁹ Suta ŋɪ tiisi n'ɪ kpeun Yeesu ka taman kuɔɔm n'ɪ tam-ɪ sɛ: «Wulɔɔ, u wɛ sɛnɔ?» fɛ n'ɪ mɛsɛ ɪ nɔ.

⁵⁰ Yeesu wusen-ɪ sɛ: «Afal, wontɛ n kampa s'n lau-te na, !lau-te.»

ɪ lau semp'ɔ wontɛ na, yera mpa tiisi wa kpeun Yeesu wa kpa-ɪ wa rukɛn-ɪ. ⁵¹ Wompa ka wɛ na Yeesu na, wa taa nɛɛr kpe ɪ saaru n'ɪ mau Aɛɛ laate laar sesɛɛ* pɔ

n'ɪ pɛl ɪ rɛndɛ. ⁵² Ka nɪ Yeesu tam-ɪ sɛ: «!Wusen n saaru ka ku awɔr taa, wonte rɛɛ na, woŋɪ ku na saaru na, a kaa s'a ku-ɪ na saaru kena. ⁵³ N ta sem sɛ me pɪsuwa sɛ me yaa me Cii n'ɪ yeeke-m ɪ tirira k'akpila ka hiiu na naal ya? ⁵⁴ Ama, u mɔna s'u lau-m s'a maa-te Ase tekara t'ɔ wo na.»

⁵⁵ Yeesu tɛsɛ wutuɔ ka wonte na, fɛ n'ɪ siir yera akpiɔi sɛ: «ɪ kan na me rɛɛ na saaren, na rahoma s'ɪ kpa-m sɛ mɪɪ na? Ayuken ten me ka wulu-mɪ Ase tentente k'Asɛ rɛɔ taa n'ɪ ta kpa-m. ⁵⁶ U lau sempe sɛ fɛ nɪ wonte Ase tentente rɛsɛra ka maa-te na, te lau.»

Ɖɛn'ɔna, ɪ waratenkera ten kisi-ɪ, wa see.

Yeesu wɛ Kaufe, na Moisi ñasete wulɔa, wa ñesa taa
(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 14:53-65 Liik 22:54,55,63-71 San 18:13,14,19-24)

⁵⁷ Wompa kpa Yeesu na, wa walun-ɪ Ase laate laar sesɛɛ* Kaufe tɛ-ɔ awɔr ndɛ taa Moisi ñasete* wulɔa, na Suiifi ñempa sesɛmpa, wa kpola na. ⁵⁸ Pɪɛr tunku Yeesu ka wolen, n'ɪ rɛ n'ɪ tal Ase laate laar sesɛɛ rɛɔ taa, n'ɪ sɪ tɔŋ dɛɛ, ñɪ-n'apaterciina, wa ɔ s'ɪ na haa a kaa s'a hu sɛnɔ.

⁵⁹ Ase laate laara taa sesɛmpa na Suiifi ñempa sesɛmpa ciiwa sɛ wa na awɔnɔ ñente nter wa siir-te Yeesu rɛɛ fɛ nɪ wa pɪsɛ wa ku-ɪ. ⁶⁰ Yera kpater siiru awɔnɔ ñente ka Yeesu rɛɛ. Ama, wa pe na nter-ɔ sɛ tɛŋɔ ñente ka ɪ rɛɛ sɛ wa ta ku-ɪ. U fɛ nɪ yera naul kur, ⁶¹ wa siir sɛ: «Yer ñɪ siir s'ɪ pɪsu s'ɪ yuke Ase rɛɔ n'ɪ su ayuken niitisi n'ɪ wuse n'ɪ ma-ka.»

⁶² Ɖɛn'ɔna, Ase laate laar sesɛɛ kur n'ɪ wɔsɛ Yeesu sɛ: «N pe wusun nter-ɔ wonte wa siiru-te n dɛɛ na kɛ? Yera mpa siiru wont'ɔ n dɛɛ?»

⁶³ Ama, Yeesu sim ɪ nɔ. Ka n'Asɛ laate laar sesɛɛ tam-ɪ sɛ: «!Siir-ra tufelem n'Asɛ ñɪ wɛ fiisu na, ɪ yɛɔ taa. N ci Ase Yo Kiriisitu* ya?»

⁶⁴ Yeesu wusen-ɪ sɛ: «Ña teter, n wute nt'ɔlɛ. Ama, me siiru-mɪ

s'ɪ sɪn kɔhɛn, ɪ kaa s'ɪ na Yer Yo* ka ka ɔ Ase Reentencii mete niij dɛɛ.

ɪ kaa s'ɪ na-ka rɛrɛ-ɔ ka kɔŋ n'aseta tuŋ wonte taa.»
(Ps. 110:1 Da. 7:13)

⁶⁵ Ɖɛn'ɔna, Ase laate laar sesɛɛ cer ɪ teter ɪ wɔwɛn n'ɪ siir sɛ: «ɪ hɔrsɛ Ase yɛɔ. Ɖɛ pe cii rɛrɛ-ɔ warasɛndɛra. ɪ kuren nɔwɔ rɛɛ-ɔ wonte ɪ siir-te n'Asɛ rɛɛ na. ⁶⁶ Mɪ mɔwsɔ sɛnɔ te rɛɛ?»

Wa wusen-ɪ sɛ: «U wɔwsɔ s'a ku-ɪ.»

⁶⁷ Wa wusu ɪ ñesa t'ɔ mantaleem wa make-ɪ akumla. Nɛmpar make-ɪ atase. ⁶⁸ Wa wɔwsɔ-ɪ sɛ: «Kiriisitu*, ɪkpasekpase. Anɔ mau-n? !Siir-ra woŋɪ mau-n na.»

Pɪɛr fɛsu s'ɪ ta sem Yeesu

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 14:66-72 Liik 22:56-62 San 18:15-18,25-27)

⁶⁹ N nɔnɔ Pɪɛr ka ɔ tɔŋ dɛɛ, nɪ yal nɛɛr ka ɔ ɔkɔtɛ k'Asɛ laate laar sesɛɛ* tɛ, ɪ lii, n'ɪ tiisi n'ɪ kpɛun Pɪɛr, n'ɪ

tam sɛ: «Ña rɛrɛ, n wɛ na Kaliilee kɔru taa tɪ Yeesu ñɪ.»

⁷⁰ ɪ fɛsɛ s'ɪ ta sem Yeesu k'asɛm ka yera ten ñesa taa. ɪ fɛsɛ sɛ: «Me pe nɔwɔ wonte n cii s'n siir-te na.»

⁷¹ ɪ rɛ n'ɪ walɔ na mɛnɔŋ tɛɛ. Yal nɛɛr-ɔ ɛ ka ɔ ɔkɔtɛ, ɛ na-ɪ renaa nɪ ɛ siir wompa wɛ renaa na sɛ: «Yer ñɪ hɛn dɛrɛ wɛ na Nasarɛtɛ kɔru taa tɪ Yeesu ñɪ.»

⁷² Pɪɛr tase fɛsu s'ɪ ta sem Yeesu n'ɪ rɛɛ sɛ: «Me ta sem yer ñɪ.»

⁷³ U tase cekɔ, n nɔnɔ wompa wɛ renaa na, wa tiisi wa kpɛun-ɪ, wa siir-ɪ sɛ: «Tufelem, n wɛ wa taa. Ña wuto yeu-na, dɛ sem awɔr ndɛ taa n lii na na.»

⁷⁴ Ɖɛn'ɔna, Pɪɛr fɛsɛ n'ɪ rɛɛ sɛ: «?Me tɛku, !Ase hɔm me rɛndɛ. Me ta sem woŋɪ ɪ wutu ɪ ñente na.»

Cankparɔ tenke ku ko. ⁷⁵ Pɪɛr tɛsɛ ɪ lu tɛɛ-ɔ wonte Yeesu ka siir-ɪ-te na sɛ: «Sɛ fɛ nɪ cankparɔ ko na, n kaa s'n fɛsɛ taman nautisi s'n ta sem-m.» Ɖɛn'ɔlɛ ɪ liiwa n'ɪ wul halt.

A wan Yeesu ka Piilate tɛ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 15:1 Liik 23:1,2 San 18:28-32)

27 Ntaun tɛɛ-ɔ ɪɛnɛn, Ase laate laara taa sesɛmpa na Suiifi ñempa sesɛmpa, wa mɔsɛ wa ñiin t'ɔ wa ten sɛ wa ku Yeesu. ² Wa yeu n'a hɔwɔ-ɪ n'a wan-ɪ n'a maase-ɪ kɔru rɛɛ ñɛldɛ Piilate* niij taa.

Suta sem

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Temer 1:18,19)

³ Suta ñɪ ka maase Yeesu ka yera niij taa na, ɪ na wont'ɔ a kpa Yeesu s'a ku-ɪ na, u lake ɪ hɔwɔ taa n'u pe saru, n'ɪ su kutuken hiin niitisi ñɪ, n'ɪ wuse na n'ɪ cel Ase laate laara taa sesɛmpa na Suiifi ñempa sesɛmpa. ⁴ ɪ siir-wa sɛ: «Me lau awarkɔ, me wete yer ñɪ ta lau nter na, s'a ku-ɪ.»

Ama, wa wusen-ɪ sɛ: «U na-ra ɔ? U wɛ na-n.»

⁵ Suta wɛɔ warase k'Asɛ rɛɔ taa n'ɪ rɛ n'ɪ wal n'ɪ ɛɛ ɪ lu tɛɛ-ɔ nampiiir n'ɪ seu.

⁶ Ase laate laara taa sesɛmpa su warase nse, wa tam sɛ: «Ɖa ñasete pe ha ñempu s'a re warase ns'ɔ Ase rɛɔ warase taa, wonte rɛɛ na, calem warase kena.»

⁷ Wa lau nɔ kuɔɔmɔ ka wonte na, wa su warase nse wa yau ceema mar nɛɛr sɔwɔ, s'a yimu ankɔma ka renaa. ⁸ Nte rɛɛ-ɔna, a yaa sɔwɔ nku sɛ: «Calem sɔwɔ» n'ɪ rɛ n'ɪ tal sɛŋ.

⁹ Semp'ɔna, Ase tentente rɛsɛr Seereemii ka siir wonte na, te lapa. Nt'ɔlɛ sɛ: «Wa su kutuken hiin niitisi ñɪ ¹⁰ wa yau ceema mar sɔwɔ s'Acii Sesɛɛ ka cɛsɛ-m-te wo na. Kutuken hiin niitisi ñɪ ci warase nse ɪsɛraɛl* ñempa lau nɔ kuɔɔmɔ sɛ wa su-se wa yau na-ɪ na.»

Piilate wɔsu Yeesu

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 15:2-5 Liik 23:3-5 San 18:33-38)

¹¹ A wan Yeesu ka kɔru rɛɛ ñɛldɛ Piilate* ñesa taa ɛ wɔsɛ-ɪ sɛ: «N ci Suiifi ñempa wuroo ya?»

Yeesu wusen-l se: «Aau, n siir nt'ɔle.»

¹² Fe n'Asɛ laate laara taa sesem̄pa na Suiifi ñem̄pa sesem̄pa, wa ɔ wa hɔke-l tentarɔr ka wonte na, ɪ ta wusen-wa nter. ¹³ Ka nɪ Piilate wɔse-l se: «N pe nɪu wonte wa siiru-te n dɛɛ hen na kɛ?»

¹⁴ Ama, Yeesu ta wute, ɪ ta wusen-wa nter. U kunti n'u tɛɔen kɔru rɛɛ ñelɔɔe ka ten.

Piilate yeke s'a ku Yeesu

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 15:6-15 Liik 23:13-25 San 18:39-19:16)

¹⁵ U lake n'u talu Pake* teenkar, kɔru rɛɛ ñelɔɔe lɛ sarkacii kuɔɔem ñɪ yera akpiɔi siiru s'a lɛ-l na. ¹⁶ Nku, n nɔɔn sarkacii nɛɛr wɛ ren'ɔ a yaa-l sɛ Parapase nɪ yera ten sem-l. ¹⁷ Piilate* wɔse yera akpiɔi ndɛ wɛ renaa na se: «Lɪ cii sɛ me yeu-mɪ anɔ, Parapase ya, yaa Yeesu ñɪ a yaa-l sɛ Kiriisitu* na?» ¹⁸ Piilate wɔse-wa sempe, wonte rɛɛ na, ɪ ka sem sɛ wa ka maase Yeesu ka ɪ niij t'ɔ wa ñesesem̄er rɛɛ-ɔna.

¹⁹ Piilate ɔ ɪ wurti kpeede rɛɛ-ɔ wonte na, ɪ yal tir s'a siir-l se: «!ɔa lau riyuyutu ñ'ɔ nter, wonte rɛɛ na, aho nya taa, me lau kuñuɔr ka reeser t'ɔ ɪ rɛɛ-ɔ halɪ.»

²⁰ Asɛ laate laara taa sesem̄pa na Suiifi ñem̄pa sesem̄pa, wa sɪsu yera akpiɔi sɛ wa siir s'a lɛ Parapase n'a ku Yeesu. ²¹ Piilate tase wa wɔsuu se: «Wa naul ñɪ taa, ɪ cii sɛ me lɛ-mɪ anɔ?»

Wa ko se: «Parapase.»

²² Piilate wɔse-wa se: «Lɪ cii remm sɛ me lau senɔ Yeesu ñɪ a yaa-l sɛ Kiriisitu na?»

Wa ten wa ko se: «!A kam-l akantemer rɛɛ.»

²³ Piilate wɔse-wa se: «Kaa ɪ lau wont'ɔ te ta sar?»

Ama, wa ɔ wa ko reen ka ten se: «!A kam-l akantemer rɛɛ.»

²⁴ Wa lake mantamanta ka wonte nɪ Piilate na s'l ra piise s'l lau nter na, ɪ su leem n'l sanke ɪ niij ka yera akpiɔi ndɛ ñesa taa, n'l tam se: «Me tan taa, me tan dɪyuyu yer ñɪ sem taa. U wɛ na-mɪ.»

²⁵ Yera akpiɔi ndɛ ten wusen-l se: «!U wɛ na-ra, ɔa-n'ɔa wiisi.»

²⁶ Ka nɪ Piilate lɛ Parapase n'l yeu s'a mau Yeesu ka kpara n'l yeu s'a kam-l akantemer rɛɛ.

Sucana wonku Yeesu

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 15:16-20 San 19:2,3)

²⁷ Sucana wan Yeesu ka rɛɔ nka taa Piilate* huku tentente na, ka taa nɪ sucana mpa kan wa ten wa kpol ɪ cal. ²⁸ Wa lese ɪ wɔwen nɪ wa wu-l wursi wɔwu cesemu. ²⁹ Wa lee kosii se wursi yikir wa wɔm ɪ ñuɔr taa, nɪ wa cel-l candu ka ɪ mete niij taa. Wa kur wa renkpa rɛɛ-ɔ ɪ tɛɛ, nɪ wa wonku-l se: «Suiifi ñem̄pa wuroo, ɪ wɛ senɔ?»

³⁰ Wa wusu mantaleem ka ɪ rɛɛ, wa su candu nku wa make ɪ ñuɔr taa. ³¹ Wa wonke-l n'u kper wonte na, wa

lese-l wursi wɔwu cesemu nku wa wusen ɪ wɔwen wa sii-l, nɪ wa wan-l se wa kam-l akantemer rɛɛ.

A kamu Yeesu k'akantemer rɛɛ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 15:21-32 Liik 23:26-43 San 19:17-27)

³² Wa liin-l kɔru war'ɔ wonte na, wa katen Siiren kɔru taa ɪ nɛɛr-ɔ a yaa-l sɛ Siimɔrɔ. Wa kpa-l na reen s'l waa Yeesu akantemer. ³³ Wa tal awɔr nenɔel t'ɔ a yaa-re sɛ Kɔlkota. Yeɔe ndɛ kutihuɔi kele sɛ wuu nku nusen ñen-wulb na. ³⁴ ðen'ɔna, wa cel Yeesu ka selem k'a rɪ kpan-calɔ ka pe taa. ɪ renke wonte na, ɪ kisi.

³⁵ U fe wa kam-l akantemer rɛɛ, nɪ wa lau kpasekpase ka ɪ wɔwen dɛɛ s'a na haa wa kaa sɛ wa tar-ñɪ senɔ.

³⁶ Wa ɔ renaa wa ñelu ɪ rɛɛ. ³⁷ Wa maa wonte ɪ hiiu sem ka te rɛɛ na, wa tɛ aset'ɔ ɪ ñuɔr taa se: |scYER ÑL CI-NA YEESU, SUIIFI ÑEMPA WUROO. |d ³⁸ Mula nɛmpar ka wɛ naul-ɔ a kam-wa akantema rɛɛ-ɔ Yeesu cal. Kuɔɔem na ɪ mete niij dɛɛ, nɛɛr na ɪ nawɪɪ rɛɛ.

³⁹ Yera mpa rɛ renaa na, wa tu-l, wa kopetu ñiin, ⁴⁰ wa tɔr se: «Woña cii s'n yuku Asɛ rɛɔ n'n ma nenkar-ɔ ayuken niitisi taa na, ?n ci Asɛ Yo ka tufelem, !tɛse n tɛ, n'n tiu akantemer ndɛ rɛɛ.»

⁴¹ Asɛ laate laara taa sesem̄pa, na Moisi ñasete* wulɔa, na Suiifi ñem̄pa sesem̄pa rɛɛ, wa wonku-l wa siiru remaɔ se: ⁴² «L tɛse yera nɛmpar n'l ra piise s'l tɛse ɪ tɛ ya? ?l ci Iiserael* ñem̄pa wuroo kena ya, !l tiu remm kɔhen ñ'ɔ akantemer rɛɛ fe nɪ ra teter, ɔ tisi tufelem na ɪ rɛɛ. ⁴³ L su ɪ tɛ n'l cel Asɛ n'l tam s'l ci Asɛ Yo. !ðe na remm s'Asɛ kaa s'l tɛse-l kɔhen na.»

⁴⁴ Mula mpa a ka kam-wa akantema rɛɛ-ɔ ɪ cal na, wa-l tu-l rɛɛ sempe.

Yeesu sem

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 15:33-41 Liik 23:44-49 San 19:28-30)

⁴⁵ Mɪse sendɛ taase hɛken t'ɔ wonte na, ɪ lau tawundɪ ka kɔru ten taa, kaka n'u rɛ n'u mau raan dɛɛ lɛya natisi. ⁴⁶ U mau lɛya natisi ka wonte na, Yeesu ko reen ka ten se: «|iEelii, Eelii, lama sapaketanii? |d» Te kutihuɔi kele se: «M'Asɛ, m'Asɛ, ar lapa n'n wɛɔe-m?»

⁴⁷ N nɔɔn wompa ka wɛ renaa na, wa taa nɛmpar nɪu wa ko se: «L yaa Asɛ tentente rɛser Eelii* kena.»

⁴⁸ Wa taa nɛɛr tenke n'l see n'l su kɔca n'l limsi-l arala taa n'l tu-l candu rɛɛ, n'l wul Yeesu s'l mese.

⁴⁹ Ama, nɛmpar tam se: «!Ye, ɔe na s'Eelii kɔr s'l tɛse-l ya.»

⁵⁰ Yeesu tase kou ka reen ka ten n'l cel ɪ fiisu k'Asɛ n'l seu.

⁵¹ Yeesu seu wonte na, wɔwu nku a ka tam-ku Asɛ rɛɔ taa na, ku cer na ku aseta n'u rɛ n'u tal atɛ. Tete ñamse nɪ wentenen yater. ⁵² ðawa nese tel n'Asɛ yera mpa ka sepa na, wa kpater hom. ⁵³ Wa lii na rawa taa, nɪ Yeesu hom wonte na, wa wal Seerusalem kɔru taa nɪ yera kpater na-wa renaa.

⁵⁴ Rom sucana cii, na sucana mpa ñelu Yeesu rɛɛ na, wa na tɛte ñamsuɔ, na wonte ten lapa na, nafate kpa-wa. Wa siir sɛ: «Tufelem, yer ñi ka ci Ase Yo kena.»
⁵⁵ Yalaa nɛmpar rere ka wɛ ren'ɔ tempe ka wa sende wolen wa ñelu. Wa ka tenke Yeesu ka hal Kaliilee kena sɛ wa sen-ɩ. ⁵⁶ Yalaa mpa taa na, Maketala kɔru taa ti Marɩ ka wɛ, na Sake na Sosefe, wa rii Marɩ, na Seepee-tee apalawiisi rii.

A yimu Yeesu ka wu taa

(Te wɛ rere-ɔ Mar 15:42-47 Liik 23:50-56 San 19:38-42)

⁵⁷ Ðaan ɗan wonte na, Ariimatee kɔru taa ti nɛɛr kan, k'a yaa-ɩ sɛ Sosefe, n'ɩ ci sau. Nñi rere ɩ ka ci Yeesu waratenker* nɛɛr-ɔna. ⁵⁸ ɩ wal n'ɩ na Piilate* n'ɩ wɔse-ɩ s'ɩ cel-ɩ sedɛ Yeesu. Ka nɩ Piilate tam s'a cel-ɩ sedɛ ñi. ⁵⁹ Sosefe su-ɩ n'ɩ hɔɩ-ɩ akalala cefalu taa, ⁶⁰ n'ɩ wal n'ɩ yim-ɩ ɩ teter ɩ wu cefalu nku ɩ ka tam s'a wur-ku wentenu taa na, ku taa. ɩ wunkil warceelɔ n'ɩ ru wu nku ɔ, n'ɩ rɛ n'ɩ kpeem. ⁶¹ N nɔɔn Maketala kɔru taa ti Marɩ na Marɩ nɛɛr, wa ka wɛ akantemer cal, wa wɛ ren'ɔ wa ɔ Yeesu rawer ñesa taa.

A ñelu wu rɛɛ

⁶² Ðaan ñi rɛɛ n nɔɔn Suiifi ñempa fiisiti ayuku* kidu keɛ. Ase laate laara taa sesɛmpa, na Fariisii akpar taa ñempa*, wa wal wa ten-ɔ Piilate tɛ, ⁶³ nɩ wa siir-ɩ sɛ: «Acii, ɗɛ tɛse sɛ yera teker ñi ka wɛ wont'ɔ ɩ take sepa na, ɩ tam s'ɩ kaa s'ɩ hom ayuken niitisi rɛɛ. ⁶⁴ Sempe na, ɩtam sucana wa sɩ sintir ka ɩ wu rɛɛ, n'ɩ rɛ n'ɩ tal ayuken niitisi ñuɗ ɗɛɛ, fɛ n'ɩ waratenkera ra piɛse wa kul-ɩ amɛɔɗ taa, wa teke yera s'ɩ hom asɛɗa taa. ?U lau sempe, tentarur kaa s'ɩ lau n'ɩ kelen kidinkidɩn ñende.»

⁶⁵ Piilate wusen-wa sɛ: «Me ha-mɩ sucana sɛ wa kpa sintir. ɩlu wal n'ɩ ñel wu nku rɛɛ s'ɩ piɛsu wo na.»

⁶⁶ Wa wal wa ɔn, wa tɛ wu nku ɔ kpɛlu kuɗemu na kpanteente. Wa re sucana ka renaa sɛ wa ñelu.

Yeesu hompa

(Te wɛ rere-ɔ Mar 16:1-10 Liik 24:1-12 San 20:1-10)

28 A tu Suiifi ñempa fiisiti ayuku* n'ɩ kper wonte na, ɩ hom kɔsera. U yaal atɛ-ɔ wonte na, Make-tala kɔru taa ti Marɩ, na ɩ runtɩ Marɩ, wa wal sɛ wa na Yeesu wu. ² Tete tenke te ñamse. Ase tirir nɛɛr tiu n'asɛta n'ɩ wunkil warceelɔ n'ɩ ɔ ka rɛɛ. ³ ɩ ka mɛusuwa se tuɗ mɛusu wo na, n'ɩ wɔwen humle

rekasenkasen. ⁴ Nafate kpa sucana nɩ wa sende wa nante make kpakpakpa, wa wuse s'aseɗa. ⁵ Ase tirir siir yalaa mpa sɛ: «Mɩ, ɩnafate ra kpa-mɩ. Me sem s'ɩ cii Yeesu ñi a kam-ɩ akantemer rɛɛ na, nñ'ɔna. ⁶ ɩ tan cee. ɩ hom asɛɗa taa s'ɩ ka siir-te wo na. ɩlu kan n'ɩ na awɔr nde a ka hɩse-ɩ na. ⁷ ɩlu wal lele n'ɩ siir ɩ waratenkera s'ɩ hom asɛɗa taa. Kɔhen ɩ rɛ mɩ nɛl-ɔ Kaliilee kɔru taa. ɩ kaa s'ɩ na-ɩ ren'ɔna. Wonte wɛ se me siir-mɩ-te na, nt'ɔɛ.»

⁸ U ɔ wa t'ɔ ten, nafate na ñankete siir wa hɔya k'afatelu. Wa kur fɩfɩ ka wu nku cal wa wal sɛ wa siir Yeesu waratenkera ka wonte Ase tirir ñi siir-wa na, na wonte ten lapa na. ⁹ Yeesu tenke n'ɩ katen-wa n'ɩ wute sɛ: «Yalaa mɩ, me sɛɛ-mɩ.» Wa tiisi wa kpɛun-ɩ, wa kpa ɩ naase nɩ wa sɛɛ-ɩ. ¹⁰ Ka nɩ Yeesu ñi tam-wa sɛ: «ɩnafate ra kpa-mɩ. ɩlu wal n'ɩ siir me rɛɔ ñempa sɛ wa wal Kaliilee kɔru taa. Ðen'ɔna, wa kaa sɛ wa na-m.»

Wonte sucana siiru-te na

¹¹ Yalaa mpa wɛ ñempu t'ɔ wont'ɔ wa kporɗ na, sucana mpa ñelu Yeesu wu rɛɛ na, wa taa nɛmpar see, wa wal parcii taa, wa siir Ase laate laara taa sesɛmpa ka wonte ten lapa na. ¹² Ase laate laara taa sesɛmpa na Suiifi ñempa sesɛmpa kpol. Wa lau ɔ kuɗemɔ n'ɩ kper wonte na, wa cel sucana ka warase ka tempe wa siir-wa sɛ: ¹³ «ɩlu na wonte ɩ kaa s'ɩ siir-te na? ɩlu kaa s'ɩ siir s'ɩ waratenkera kam aho taa n nɔɔn ɩ ree, nɩ wa kul-ɩ. ɩlu nu ya? ¹⁴ ?Kɔru rɛɛ ñelɗɛ nu-te sempe, ɗɛ sem wonte re kaa sɛ re siir-ɩ n'ɩ ra lau-mɩ nter na.»

¹⁵ Sucana mu warase nse nɩ wa lau s'ase laate laara taa sesɛmpa siir-wa wo na. Semp'ɔna, tentente nte yase riinan ten-ɔ Suiifi ñempa tɛ n'ɩ rɛ n'ɩ tal sɛɗ.

Yeesu lii ɩ waratenkera ñesa taa

(Te wɛ rere-ɔ Mar 16:14-18 Liik 24:36-49 San 20:19-23 Temer 1:6-8)

¹⁶ Waratenkera hiiu na kuɗem wa wal Kaliilee kɔru taa, wa kpa wuro nka Yeesu ka wul-wa-ka na, ka rɛɛ. ¹⁷ Wa na-ɩ wonte na, wa sɛɛ-ɩ. U kaase rere wa taa nɛmpar ta kper wa taa. ¹⁸ Yeesu tiisi n'ɩ kpɛun-wa n'ɩ siir-wa sɛ: «Ase ha-m huku k'asɛta na tɛte rɛɛ. ¹⁹ Sempe na, ɩlu wal kɔren ten taa n'ɩ hose me tentente, se fɛ nɩ yera wuse me waratenkera. ɩlu sɛ-wa Ase leem k'Acii Ase, na ɩ Yo, na ɩ Fiisu, wa yela taa ²⁰ n'ɩ wul-wa sɛ wa ñam ñasete nte me wul-mɩ-te na. ɩlu sem sɛ, me kaa sɛ me wɛ na-mɩ ayuken ka ñi ten, n'ɩ rɛ n'ɩ tal ayuku nku te ten kaa sɛ te teem na.»

MARKE

Ase leem ser San hosu s'a kisi awarkase

(Te we rere-ɔ Mat 3:1-12 Liik 3:1-18 San 1:19-28)

1 A paase Ase yo Yeesu Kiriisitu* tentente sarteñente hosuu ² se wonɔn'ɔ Ase yepa n'a maa ɩ tentente rɛser Eesal tekara taa na sɛ:

«!N na, me tiru me tentente rɛser ka n ñesa taa, s'ɩ tel-n ñempu.

³ Nñu hosu-na na ñite taa s'a rɔn Aci Sesɛɛ ñempu n'a sese ɩ ñempen ka riyuyu.»

(Es. 40:3 Ex. 23:20 Mal. 3:1)

⁴ Semp'ɔna, Ase leem ser San kampa n'ɩ lii n'ɩ limsu yera ka leem taa n'ɩ hosu na ñite taa sɛ: «!ɩ kisi mɩ awarkase, n'a limsi-mɩ leem taa, n'Asɛ tɩsen-mɩ mɩ awarkase.»

⁵ Yera ka kurun na Sutee kɔren ten taa, na Seerusalem kɔru taa, wa kpolo San ñu cal, wa yeeɖu w'awarkase rɛɛ, n'ɩ limsu-wa leem t'ɔ Surteɲ carɔ taa.

⁶ ɩ ka sii wɔwɔ nenkur-ɔna a lau-ku na kɔnkakɔna fente, n'ɩ kpɛku tenɩ kpɛɖu ka ɩ temɔ taa, n'ɩ tuku alaka n'asɔɲ tɩn tite. ⁷ ɩ hosuwa sɛ: «Me kaa sɛ me tɛsu me temer ka wonte na, nɛɛr kan ka ɩ wɛ cepate n'ɩ kelen-m. Me ta tal wur taa sɛ me kur ɩ tɛɛ me lese ɩ nahentɛna ka ɩ naase taa. ⁸ Ma hen na, me limsu-mɩ leem t'ɔna. Ama, nñu kɔɲ-na s'ɩ limsi-mɩ Ase Fiisu taa.»

Yeesu limsuu ka leem taa, n'aluu takete taa

(Te we rere-ɔ Mat 3:13-4:11 Liik 3:21,22 4:1-13)

⁹ Aluate nte taa, Yeesu kuren na Kaliilee kɔree nenkar t'ɔ a yaa-ka sɛ Nasarete n'ɩ wal nɩ San limsi-ɩ leem t'ɔ Surteɲ carɔ taa. ¹⁰ N kɔnɩ ɩ lii leem t'ɔ wonte na, ɩ na ka u hul n'asɛta, Ase Fiisu tiu ɩ rɛɛ s'alɔnkuku, ¹¹ n'a nɩ wɔtɔ nenkar n'asɛta sɛ: «Ña ci-na me Yo. Me wɛ-n lu ka ten. Ña yeke-na n'ɩ kake me taa.»

¹² Ase Fiisu tenke ku wan-ɩ ñite taa, ¹³ n'ɩ mɩse ren'ɔ ayuken ka hiin nniisa n'aluaɔii Sataɲ take-ɩ. ɩ ka wɛ turen hɛku taa, n'Asɛ tirira sun-ɩ.

Yeesu yaa tunakpara ka nnausa

(Te we rere-ɔ Mat 4:12-22 Liik 4:14,15 5:1-11)

¹⁴ A kpa San n'a re-ɩ sarka ka wonte na, Yeesu kur n'ɩ wal Kaliilee kɔru taa, n'ɩ hosu Ase tentente sarteñente. ¹⁵ ɩ ka hosuwa n'ɩ siiru sɛ: «Aluate tala, n'Asɛ wurti* ñute. !ɩ kisi mɩ awarkase n'ɩ tisi tentente sarteñente rɛɛ.»

¹⁶ ɩ ka tunku Kaliilee apu leem nɔ rɛɛ-ɔ wonte na, ɩ na Siimɔɲ, na ɩ ritafal Anterɩ ka wa tɛ wa wurin ka leem taa. N kɔnɩ wa ci tunakpara kena. ¹⁷ Yeesu tam-wa sɛ: «!ɩ tenke-m, nɩ me yeu-mɩ, n'ɩ wuse wompa kpa yera sɛ wa lii w'awarkase taa na.»

¹⁸ Wa tenke wa yeu wa wurin wa tenke-ɩ.

¹⁹ ɩ tase waɖe ka wonte na, ɩ na Seepeetee yo Sake, na ɩ ritafal San, ka wa wɛ wa kpilu t'ɔ wa rɔnu wurin.

²⁰ Yeesu tenke n'ɩ yaa-wa. Wa yeu wa cii Seepeetee ka kpilu nku taa, na ɩ temerlaɖa nɩ wa tenke-ɩ.

Yeesu ronu aluu ka ku caru yer nɛɛr

(Te we rere-ɔ Liik 4:31-37)

²¹ Yeesu, na ɩ waratenkera, wa rɛ Kapernaum kɔru taa, nɩ Suiifi ñempa fiisiti ayuku* rɛɛ, ɩ sɩ w'arekpolende nampu taa n'ɩ paase Ase tentente wulɩɩ. ²² U ka lau yera ka reyau ka ɩ wulte rɛɛ, wonte rɛɛ na, ɩ ka wulɩ-wa na huku, n'ɩ tan se Moisi ñasete* wulɖa wulɩ wo na.

²³ ɩ wutu semp'ɔ wonte na, n kɔnɩ yer nɛɛr ka wɛ nampu nku t'ɔ aluu siisi-ɩ kpɔkɔn, n'ɩ ko sɛ: ²⁴ «Nasarete kɔru taa ti Yeesu ña, ɖa-n'ñ'ɩ wontɔ? N kampa s'n hɔrse-ra kena ya? Me sem woñ n ciwa na. N ci Sartetu ñu, Ase tir-ɩ na kena.»

²⁵ Yeesu fete-ku sɛ: «!Sim ɖenaa, n'n lii yer ñu taa.»

²⁶ Aluu nku cuti yer ñ'ɩ reen ka ten, ku mau kukoyɔ ka reen ka ten-ɔ ku lii ɩ t'ɩ wonte na. ²⁷ U lau yera mp'ɔ wa ten-ɔ reyau, nɩ wa wɔse remaɲ sɛ: «Wɔ kelɛ? Tentente cefate nter-ɔna, ɩ wulɩ-te na huku, hal n'ɩ ñasu alua rere, nɩ wa ñɔɲ-ɩ.»

²⁸ A tenke n'a nɩ Kaliilee kɔren t'ɩ ñu ten-ɔ tentente nte Yeesu wul-te na, na wonte ɩ lau-te na.

Yeesu kusu wɩsetna ka tempe

(Te we rere-ɔ Mat 8:14-17 Liik 4:38-41)

²⁹ Wa lii Suiifi ñempa arekpolende nampu t'ɩ wonte na, Yeesu, na Sake, na San, wa tenke Siimɔɲ n'Anterɩ, wa wal wa tɛ. ³⁰ Wa tal wonte na, n kɔnɩ Siimɔɲ yase nante saa min n'ɩ hendɛ kaɖu rɛɛ. A siir Yeesu ka ɩ wɩɔ ñente. ³¹ ɩ tiisi ɩ cal n'ɩ kpa ɩ niij n'ɩ kuse-ɩ, n'ɩ nante nte ka saa min na, te hɛ, n'ɩ kur n'ɩ mu-wa.

³² ɖaan kampa n'ɩ ran ka n kɔnɩ mɩse lim wonte na, a kan-ɩ wɩsetna ka wa ten, na wompa alua caru-wa na. ³³ Kɔru nku taa yera ka wa ten kan wa kaa menɔɲ tɛɛ. ³⁴ ɩ kuse wɩsetna ka kpater ka wa wɛ wɩsase ka ute

n'ute, n'l run dɛrɛ-ɔ alua ka kpater ka wompa wa caru-wa na, wa taa, n'l pe yeke alua sɛ wa wute, wonte rɛɛ na, wa ka sem woŋl l ciwa na.

Yeesu walu Kaliilee kɔren t'ɔ ŋi ten

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Liik 4:42-44)

³⁵ Tintahompa taa, Yeesu kur n'l lii n'l rɛ na ŋite taa, n'l sɛɛ Ase. ³⁶ Siimɔŋ-wa rɛ l ciiu. ³⁷ Wa kampa wa na-l wonte na, wa siir-l sɛ: «Yera ten cii-n.»

³⁸ l wusen-wa sɛ: «!De rɛ na kɔrsi nse wɛ calcal na, se taa rɛrɛ, nɪ me hose Ase tentente. Nte rɛɛ-ɔna, me kampa.»

³⁹ Semp'ɔna, l rɛwa n'l wal Suiifi ŋempa arekpolende nampin t'ɔ Kaliilee kɔren ten taa, n'l hosu Ase tentente n'l runu alua ka wompa wa caru-wa na, wa taa.

Yeesu kusu womlu nɛnkur

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 8:1-4 Liik 5:12-16)

⁴⁰ Womlu nɛnkur kan ku kur ku renkpa rɛɛ-ɔ Yeesu tɛɛ ku cɛr-l sɛ: «?N cii, n pɪsu s'n lau n'u fɛ me rɛɛ.»

⁴¹ U lau-l kuŋɔŋ ka ten-ɔ ku rɛɛ, n'l wul l niŋ n'l teeken-ku, n'l tam sɛ: «Me cii. !U fɛ n dɛɛ.»

⁴² Womlute nte tenke te fɛ yer ŋi rɛɛ. ⁴³ Yeesu tenke n'l run-l n'l hɔse-l, ⁴⁴ n'l siir-l sɛ: «!Co sarte, wonte me lau-n-te na, !da siir-te yer. Ama, !wal n wul n tɛ-ɔ Ase laate laar, n'n laa laate nte Moisi ŋasete* wɔsu s'a laate na, fɛ nɪ wa na wonte lapa na.»

⁴⁵ Ama, yer ŋi rɛ n'l hosu riinan ten-ɔ reen ka wonte a lau-l-te na. Nte rɛɛ-ɔna, Yeesu ta pɪsu s'l wal kɔren taa n'l yeu nɪ yera na-l. Ama, l cake na ŋi war'ɔna ŋite taa, nɪ yera kurun djiinan ten wa walu l cal.

Yeesu kusu atintiir nɛndɛl

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 9:1-8 Liik 5:17-26)

2 U tase ayuken cekalen, Yeesu wuse n'l kan Kapɛ-naum kɔru taa, nɪ yera nɪu s'l wɛ rɛɔ. ² Yera kan wa kaa tɛmpe tɛmpe n'u ta kaase awɔr, hal n'u rɛ n'u tal menɔŋ tɛɛ, n'l hosu-wa Ase tentente. ³ Yera nɛmpar kam l cal n'atintiir ka yera nnausa sul-dɛ. ⁴ Ama, wa ta pɪse sɛ wa wan-dɛ Yeesu cal-ɔ yera akpidi ndɛ rɛɛ. Nte rɛɛ-ɔna, wa wo nampu kpɛse n'u cɛsen awɔr ndɛ taa l ka wɛ na. Wa rɛse atintiir ndɛ na wu nku, wa tisi-re, ka re hɛndɛ re candi rɛɛ. ⁵ Yeesu na wonɔn'ɔ wa tisi l rɛɛ na, l tam-dɛ sɛ: «Me yo, kɔhen, me tɪsen-n n k-awarkase.»

⁶ N kɔn Moisi ŋasete* wulɔa nɛmpar ka ɔ renaa, wa wutu na wa taa sɛ: ⁷ «Yer ŋi lau senɔ n'l wutu sempe n'l hɔrsu Ase yɛdɛ? Anɔ pɪsu s'l tɪsen yer-ɔ l k-awarkase ka, u ta ci Ase receel?»

⁸ Yeesu tenke n'l sem wonte wa wutu-te na wa taa na, n'l wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'u wutu na mɪ taa sempe? ⁹ Kaa wonte wɛ kaadɛ sɛ, me tam atintiir ndɛ sɛ: «Me tɪsen-n n k-awarkase», nawur me tam-dɛ sɛ:

«!Kur, su n candi n'n wal na? ¹⁰ Ama, me cii s'u sem sɛ Yer Yo* wɛ huku ka tɛte rɛɛ sɛ ka tɪsen yera ka w'awarkase.»

Den'ɔna, l tam atintiir ndɛ sɛ: ¹¹ «Ma tam-na-n, !kur, n'n su ŋa candi n'n kpeem n tɛ.»

¹² l tenke n'l kur n'l su l candi ka yera ten ŋesa taa n'l rɛ. U lau wa ten-ɔ reyau, wa wɔru Ase wa siiru sɛ: «De take na nter-ɔ sen.»

Yeesu yaa Leefii

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 9:9-13 Liik 5:27-32)

¹³ Yeesu tase wusu na Kaliilee apu leem nɔ rɛɛ, yera akpidi kɔŋ l cal n'l wulu-wa Ase tentente. ¹⁴ l rɛ wonte na, l na Alfee yo Leefii ka, l ɔ lampen mura piiro taa. l tam-l sɛ: «!Tenke-m.»

Leefii ŋi kur n'l tenke-l.

¹⁵ N kɔn l wɛ Leefii tɛ-ɔ wonte n'l tuku na, lampen mura kpater, n'awarkaselaɔa, na l waratenkera, wa kan, ŋi-n'wa, wa ɔ wa tuku, wonte rɛɛ na, wa tenke-l wa tɛna. ¹⁶ Moisi ŋasete* wulɔa mpa ka wɛ na Fariisii akpar taa ŋempa* rɛɛ na, wa na semp'ɔ wont'ɔ ŋi-n'l lampen mura, n'awarkaselaɔa wa ɔwa wa tuku na, wa kpɛun l waratenkera wa wɔsu-wa sɛ: «Ar lapa n'l tuku na lampen mura n'awarkaselaɔa?»

¹⁷ Yeesu nɪu wonte wa wutu-te na, n'l siir-wa sɛ: «Wompa u pe wɪ-wa na, wa pe cii rakuta, wɪsetna cii-na-l. Me ta kan sɛ me yaa riyuyũŋempa. Ama, me kampa sɛ me yaa awarkaselaɔa kena.»

Yeesu wutu nɔ hɔpe ŋente

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 9:14-17 Liik 5:33-39)

¹⁸ Ayuku nɛnkur, Ase leem sɛr San waratenkera, na Fariisii akpar taa ŋempa hɔke nɛse. Yera kan wa wɔse Yeesu sɛ: «Ar lapa n'Ase leem sɛr San waratenkera, na Fariisii akpar taa ŋempa waratenkera hɔke nɛse, nɪ ŋa waratenkera pe hɔke?»

¹⁹ l wusen-wa sɛ: «l hu sɛ wompa a yaa-wa yal kanu teenkar na, wa pɪsu sɛ wa hɔu nɛse k'aluate nte taa waal wɛ wa cal na ya? Aluate nte ten wa kaa sɛ wa wɛ waal ŋi cal na, wa ra hɔu nɛse. ²⁰ Ama, aluate nenter kɔŋ k'a kaa s'a kpɔr waal ŋi'ɔ wa cal, fɛ nɪ wa hɔu nɛse.

²¹ Nɛr pe suku wɔwuceeku cefalu s'l tɔse wɔwu cepenu, ?ya sempe, wɔwuceeku cefalu nku kaa sɛ ku hɔm wɔwu cepenu nku nɪ ku cer, n'u wal n'u tase, ²² nɪ nɛr pe suku rɛrɛ-ɔ hɛceeken s'l lase selfam ka taa, ?ya sempe, selem mpe kaa sɛ pe yeu nɪ hɛceeken ŋi ya, n'a leese-ŋi na selem dɛrɛ. U mɔna s'a lase-pe hɛse ce-fase t'ɔna.»

Yeesu, na Suiifi ŋempa fiisiti ayuku

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 12:1-8 Liik 6:1-5)

²³ Suiifi ŋempa fiisiti ayuku* nɛnkur rɛɛ, Yeesu tasu sun nɛŋer taa, n'l waratenkera kaɔu tute ka ŋempa

na, wa mulu. ²⁴ Fariisii akpar taa ñempa* wɔse-ɪ se: «Ar lapa n'n waratenkera lake wonte, u ta ha ñempu ka fiisiti ayuku rɛɛ na?»

²⁵ Yeesu wusen-wa se: «ɪ ta kal wonte Tafiiti* ka laute, ka n kɔnɔn ñuse ku ñu-n'l yera, nɪ wur tam ɪ cal na ya? ²⁶ ɪ sɪ Ase rɛɔ t'ɔ aluate nte taa Apɪatar ñu ka ci Ase laate laar sesɛɛ* na, n'l tu kɔnɔn ñu a ha-ñu Ase na. Nku, de ñasete ka ha ñempu s'Ase laate laara receel tu-na kɔnɔn ñu, nɪ Tafiiti su-ñu n'l tar ɪ yera rere.»

²⁷ Fe nɪ Yeesu siir-wa se: «Ase sɪ ra fiisiti ayuku ka yer rɛɛ-ɔna, n'u ta ci s'l lau yer ka fiisiti ayuku rɛɛ-ɔna.

²⁸ Sempe na, Yer Yo* ci-na fiisiti ayuku ñunɔcii.»

Yer ñu we ñenkpanka na

(Te we rere-ɔ Mat 12:9-14 Liik 6:6-11)

3 Ayuku nenkur Yeesu tase Suiifi ñempa arekpolende nampu t'ɔ su. N kɔnɔn yer nɛɛr ka we ren'ɔ ɪ we ñenkpanka. ² Wompa ka we renaa na, wa re Yeesu rɛɛ-ɔ ñeser se wa na s'l kaa s'l kuse yer ñ'ɔ Suiifi ñempa fiisiti ayuku* rɛɛ ya. N kɔnɔn wa ciwa se wa siir s'l ta lau sarte. ³ ɪ tam yer ñu se: «!Kur ren'ɔ yera ten ñesa taa.»

⁴ Fe n'l wɔse wompa ka ñeluwa na se: «Moisi ñasete* ha ñempu s'a lau sarte ka fiisiti ayuku rɛɛ ya, yaa a lau wonte ta sar na kena. Te ha ñempu s'a kuse yer fiisu na, yaa a tɛse-ku kena?»

Ama, wa sim dekalal. ⁵ Yeesu ñel-wa na ñan ka ten, n'u tɛde ɪ taa rere-ɔ wonɔn'ɔ wa hɔya ka kper reen wa pe tisu ɪ rɛɛ na, n'l tam yer ñu se: «!Wul n niij.»

ɪ wul-ya wonte na, nɪ ya wuse sarte. ⁶ Fariisii akpar taa ñempa* lii wonte na, wa-n'wompa cii se wuroo Eerote* mise kpeede rɛɛ na, wa kpol se wa na haa, wa lake senɔ se wa ku Yeesu.

Yera akpidi kɔn Yeesu cal

⁷ Yeesu, na ɪ waratenkera, wa lii na Kaliilee apu leem nɔ rɛɛ nɪ yera akpidi cekpɔlde tenke-ɪ. Wa kuren na Kaliilee kɔren taa, na Sutee kɔren taa, ⁸ na Seerusalem kɔru taa, na Iitumee kɔren taa, na Surterɔn carɔ wara, na kɔren nɛɛr t'ɔ Tiir na Siitɔn, wa kɔren cal. Wa kɔn na Yeesu cal, wonte rɛɛ na, wa nɪ wonte ɪ lake-te na. ⁹ ɪ tam ɪ waratenkera se wa kan-ɪ kpilu, se fe nɪ ?yera ñaase ɪ rɛɛ, ɪ pɪse n'l ɔ ku taa, ¹⁰ wonte rɛɛ na, ɪ ka kusu wɪsetɪna ka kpater, nɪ wɪsetɪna mpa we renaa na, wa caru wa tɛ-ɔ ten se wa teeken-ɪ n'u fe wa rɛɛ. ¹¹ Alua na-ɪ wonte na, wa kuru ɪ tɛɛ wa ko se: «N ci Ase Yo ke-na.» ¹² ɪ fetu-wa reen se wa ra yeu n'a sem woñu ɪ ciwa na.

Yeesu lesu ɪ waratenkera ka hiiu na naul

(Te we rere-ɔ Mat 10:1-4 Liik 6:12-16)

¹³ Yeesu kpa wuu rɛɛ, n'l yaa wompa ɪ ciwa na, se wa kam ɪ cal. ¹⁴ Wompa ɪ yaa-wa na, ɪ lese wa t'ɔ ɪ

waratenkera ka hiiu na naul, n'l sɪ-wa ɪ cal, s'l tiru-wa, wa hosu tentente sarteñente. ¹⁵ ɪ ha-wa huku se wa run alua. ¹⁶ ɪ lese yera mp'ɔ wa hiiu na naul n'l sɪ-wa na, mp'ɔ hen, Siimɔn ñu ɪ tase-ɪ yeɔe se Pɛr na, ¹⁷ na Sake ñu ci Seepeetee yo na, na ɪ ritafal San, (Yeesu tase-wa yeɔe se Poanɛrkese. Yeɔe nde kutihuɔi keɛ se, wompa we kuɔemte se tuɔ nasete na.) ¹⁸ n'Anterɪ, na Fiiliipi, na Parteeleemii, na Matiio, na Toma, n'Alfee yo Sake, na Tatee, na Siimɔn ñu ci Kanaaɔn kɔru taa tɪ na, ¹⁹ na Suta Iisekarɔte ñu maase Yeesu ka yera niij taa na.

A siiru s'aluu caru Yeesu

(Te we rere-ɔ Mat 12:22-32 Liik 11:14-23 12:10)

²⁰ Yeesu wuse n'l kan deɔ taa. Yera akpidi cefade nenɔel tase kpoluu, ñu-n'l waratenkera, wa ta hiiu aca-ka se wa tu. ²¹ ɪ yera nɪu-te semp'ɔ wonte na, wa kur wa kpa ñempu se wa kan nɪ wa su-ɪ wa kpeen-ɪ, wonte rɛɛ na, n kɔnɔn wa siiru s'l see kɔnɔn kena.

²² Moisi ñasete* wulɔa mpa kuren na Seerusalem na, wa-ɪ deɛ siiru se: «Aluacii Peeelseepul* caru-na-ɪ.»

Wa tase siiruu se: «Aluacii yeke-na n'l runu alua.»

²³ Deɔn'ɔna, Yeesu yaa-wa n'l tu-wa atintuka nɛnyar se: «Aluacii Sataɔ lake senɔ s'l run ɪ teter ɪ tɛ? ²⁴ Nne kɔru nenkur taa yera taru wa taa, ku ra lul. ²⁵ Nne rɛɔ nenkar taa yera taru wa taa, ka ra lul. ²⁶ Nne alua lake yeu na remaɔ, aluacii Sataɔ wurti ra lul, n'l ñente peter.

²⁷ Nɛɛr ra pɪse s'l sɪ reencii nɛɛr rɛɔ taa n'l mɪl-ɪ ka, ɪ ta hɔu-ɪ na nampii. ?ɪ hɔu-ɪ nampii, ɪ pɪsu s'l mɪl-ɪ ñente ka te ten deɔu.

²⁸ Me siiru-mɪ tufelem kena, Ase pɪse s'l tɪsen yera ka w'awarkase ka se ten, na tansarte wutase nse lii na wa nɛse t'ɔ ɪ rɛɛ na. ²⁹ Ama, woñu kaa s'l wute tansarte wutase k'Ase Fiisu rɛɛ na, ɪ ra tɪsen-ɪ atɪsenu, wonte rɛɛ na, ɪ lau awarkɔ nka tam akperu na.»

³⁰ Yeesu ka wutu semp'ɔ, wonte rɛɛ na, wa siiru s'aluu caru-na-ɪ.

Yeesu ritafala, na ɪ rii

(Te we rere-ɔ Mat 12:46-50 Liik 8:19-21)

³¹ Yeesu ritafala, na ɪ rii, wa tal wonte na, wa sende awaren deɛ, wa tir s'a yaa-ɪ. ³² N kɔnɔn yera kpater ka ɔ ɪ cal, n'a siir-ɪ se: «Acii, n dji na n dɪtafala, wa we awaren deɛ-ɔ wa cii-n.»

³³ ɪ wusen-wa se: «Anɔ ci me rii, n'ampɔ ci me ritafala?»

³⁴ Fe n'l kuse n'l ñel wompa ɔ ɪ cal wa koote-ɪ na, n'l tam se: «!ɪ na, me rii na me ritafala ka hen, ³⁵ wonte rɛɛ na, woñu lake wonte Ase wɔsu-te na, nñu ci-na me ritafal, nawur me ritiwiilu, nawur me rii.»

Woneriiti atintukir

(Te we rere-ɔ Mat 13:1-9 Liik 8:4-8)

4 Yeesu tase-wa Ase tentente wuluu ka Kaliilee apu leem nɔ ni yera akpidi cekpɔlde nendel kan de ɔ re koote-l. Nte rɛɛ-ɔna, ɪ kpa kpilu taa, n'ɪ ɔ apu leem dɛɛ, n'akpidi nde ɔ leem nɔ rɛɛ. ² ɪ wulu-wa Ase tentente ka kpater k'atintuka taa, n'ɪ cese-wa se: ³ «!ɪ ɔ n'ɪ nɪ. Yer nɛɛ wal woneriiti kpeu. ⁴ ɪ kpe woneriiti ka suu t'ɔ wonte na, nenter maa ñempu taa, n'asimasi kan se tɛse-te. ⁵ Nenter maa wɛɛ tete taa, nɪ tete ta citi. Te tenke te ñee, wonte rɛɛ na, te ta tiu tete kutihuɔi tɛɛ-ɔ sarte. ⁶ Ama, mise kampa se kpa aset'ɔ wonte na, se ñɔ-te te wul, wonte rɛɛ na, n nɔɔn te ka ta tan tilila ka sarte. ⁷ Nenter maa kosii taa te ñee nɪ ya kpeu te rɛɛ, te ta lel wur. ⁸ Nenter maa tete sarte taa, te ñee te kpɔl sarte. Nenter lau wii ka hiin niitisi, nenter-ɔ hiin leɔe, nenter-ɔ hiin hiiu.»

⁹ Den'ɔna, Yeesu tase siiruu se: «Woñɪ wɛ rena s'ɪ nɪ na, ɪ nɪ.»

Ar lapa Yeesu tuku atintuka

(Te we rere-ɔ Mat 13:10-17 Liik 8:9-10)

¹⁰ Yeesu calen yera akpidi ka wonte na, yera mpa sende ɪ cal na, na ɪ waratenkera ka hiiu na naul, wa wɔse-ɪ s'ɪ lese-wa atintuka nya kutihula tɛɛ. ¹¹ ɪ wusen-wa se: «Mɪ hen na, Ase yeu-mɪ s'ɪ sem ɪ wurti ñente nte wɛ amɛɔɔ taa na. Ama, wompa tan mɪ taa na, ɪ tuku-wa atintuka kena, ¹² se fɛ nɪ,

«Wa ñielu nɪ wa ra na wur,
nɪ wa coku nɪ wa ra nɪ te tɛɛ,
nɪ wa ra cɛl wa tɛ n'Asɛ rɛɛ, n'ɪ tɪsen-wa w'awarkase.»

(Es. 6:9,10)

Yeesu lesu woneriiti atintukir kutihuɔi tɛɛ

(Te we rere-ɔ Mat 13:18-23 Liik 8:11-15)

¹³ Yeesu tase wa wɔsuu se: «ɪ pe nɪ atintukir nde kutihuɔi tɛɛ ya? ɪ kaa s'ɪ nɪ atintuka ten kutihula tɛɛ senɔ hen? ¹⁴ Kper ñɪ hen na, ɪ kpe woneriiti n'ɪ wɛ se woñɪ hosu Ase tentente na. ¹⁵ Nɛmpar hɔya nusen ñempu t'ɔ wundjiindj Ase tentente maa na. Wa nɪ-te wonte na, aluacii Sataɔ tenke n'ɪ lese-te wa hɔya taa. ¹⁶ Nɛmpar hɔya rere nusen wundjiindj woneriiti maa wɛɛ tete taa na. Wa nɪ tentente n'ɔ wonte na, wa tenke wa mu-te na ñankete. ¹⁷ Wa pe yeke se, te kante wa hɔya taa, te pe lulu wa taa. Nne a tɪl-wa, nawur a naasu-wa te rɛɛ, wa tenke wa kisi-te. ¹⁸ Nɛmpar hɔya rere nusen wundjiindj woneriiti maa kosii taa na. Wa nɪ Ase tentente, ¹⁹ nɪ wa kunti wa wɪ wa t'ɔ tete rɛɛ ñente rɛɛ, nɪ tete rɛɛ sauti tɛku-wa, nɪ wa lake ñesereu ka nenter rɛɛ rere. Te ten ñɪ kpeu Ase tentente nte rɛɛ, nɪ te ta lau te temer ka wa hɔya taa. ²⁰ Nɛmpar hɔya

nusen wundjiindj woneriiti maa tete sarte taa na. Wa nɪ Ase tentente, nɪ wa mu-te wa hɔya taa, nɪ te lake te temer se woneriiti lelu wii ka wo na. Te lelu nɛmpar t'ɔ hiin niitisi, nɛmpar t'ɔ hiin leɔe, nɛmpar taa rere-ɔ hiin hiiu.»

Kande atintukir

(Te we rere-ɔ Liik 8:16-18)

²¹ Yeesu tase wa wɔsuu se: «A seke kande s'a wɔm-de risuɔ tɛɛ ya, nawur a sɪ-re ahendɔ kaɔu tɛɛ ya? U mɔna s'a wu-re lankɔ rɛɛ-ɔna, ²² wonte rɛɛ na, nter tam amɛɔɔ t'ɔ a kaa s'a ra na-te, n'nter tan k'a mese-te n'a ra sem-te. ²³ Woñɪ wɛ rena s'ɪ nɪ na, ɪ nɪ.»

²⁴ ɪ tase wa siiruu se: «!ɪ kpa mɪ tɛ-ɔ wonte, ɪ coku-te na, te rɛɛ. A kaa s'a mɔse-mɪ na wonɔ nku ɪ mɔsu na-ku na, n'a tase-mɪ rere n'ɪ kel, ²⁵ wonte rɛɛ na, woñɪ wɛ wur na, a kaa s'a tase-ɪ n'ɪ hiiu ɪ tɛ-ɔ tempe, nɪ woñɪ tan wur na, ?pa ɪ ka wɛ nter-ɔ cekɔ, a tɛsu-te kpɔruu ka ɪ na.»

Woneriiti nte ñee te tɛ na, t'atintukir

²⁶ Yeesu tase siiruu se: «!ɪ na wonte nusen Ase wur-ti* na. Te nusen yer ñɪ kpe woneriiti ka ɪ suu taa, ²⁷ n'ɪ ree aho taa n'ɪ kuru ayuken ka ñɪ ten, n'ɪ ta sem se senɔ te tuku ho, nɪ te ñee, nɪ te kpɔlu na. ²⁸ Tete tetern-ka yeke te ñee te lau candɔ, nɪ ku lau laru, nɪ wii lau ku taa ya kpɔl ya lau reen. ²⁹ Wii nya pi wonte na, a tenke n'a teede-ya, wonte rɛɛ na, tute teeduu aluate tala.»

Sɔka atintukir

(Te we rere-ɔ Mat 13:31,32,34 Liik 13:18,19)

³⁰ Yeesu tase siiruu se: «De kaa se re nusen Ase wur-ti* na wɔ? De kaa se re tu atintukir wonɔ re nusen-te? ³¹ Te nusen sɔka nka ci wiir cunkur ka wii nya ten a kpe-ya suu taa na. ³² A kpe-re wonte na, de ñee, de kpɔl, nɪ re wuse se tukir, de kelen dɪhati ka te ten, de lau ahulasi ka cekpɔlse n'asimasi pɪsu se se kaa se rana ka se siti taa.»

³³ Yeesu wulu tentente kpater k'atintuka taa s'nya ñɪ hen. ɪ wulu-wa-te sempe se fɛ nɪ wa pise wa ɔ na-ɪ.

³⁴ ɪ tuku-wa atintuka receel-ɔna. Ama, ñɪ-n'ɪ waratenkera, wa wɛ wa receel, ɪ lesu-wa ya kutihula tɛɛ-ɔ ya ten.

Yeesu hesu ahiilim

(Te we rere-ɔ Mat 8:23-27 Liik 8:22-25)

³⁵ Ayuku nku teter rapɛɔɔ dɛɛ, Yeesu tam ɪ waratenkera se: «!De tase n'apu leem leekɔ nɛnkar rɛɛ.»

³⁶ Wa yeu yera akpidi ka wonte na, ɪ waratenkera wan-ɪ kpilu nku taa, ɪ ka wɛ na. N nɔɔn kpilin nɛñer ka wɛ ɪ cal. ³⁷ Fɛ n'ahiilim nɛmpar tenke pe paase fetuu ka reen, nɪ leem kuru pe yake kpilu taa, nɪ ku siiru. ³⁸ N

נכח Yeesu ka we kpilu war'כּ וּ henḏa n'l ree. L co וּ ḥuḡ ka lefeeru. Wa wose-וּ wa wose-וּ se: «Wulḏe, u pe siiru- n nter se re kaa se re seu ya?»

³⁹ L hom wonte na, וּ fete ahiilim n'l tam apu leem se: «!Sim cutuu. !Cḡ rehεε.»

Ḑen'כּna, ahiilim mpe tenka pe sim ḏekalkal. ⁴⁰ Fe n'l wose-wa se: «Ar lapa nafate kpa-mi? U take tisi me reε ya?»

⁴¹ Ama, nafate kpa-wa ten, wa wosu remaḡ se: «Wur taa, yer wo kele n'ahiilim, na leem ḏere ḥuḡ-וּ?»

Yeesu runu alua ka yer nεer taa

(Te we rere-וּ Mat 8:28-34 Liik 8:26-39)

5 Yeesu na וּ waratenkera, wa tase apu leem wa tal na leekḡ nenkar reε-וּ Seeraseen ḥempa kḡru taa. ² L lii kpilu t'כּ wonte na, yer nεer lii na rawa reε-וּ, alua caru-וּ n'l kḡḡ s'l katen-וּ. ³ Yer ḥuḡ ka sḡ rawa nya ḥeken t'כּna, nḡ nεer ta pḡsu s'l kpa-וּ n'l ḥuḡ-וּ na yeenkpase, ⁴ wonte reε na, a ka lakewa n'a ru-וּ naase t'כּ nafiikpase, na וּ niij t'כּ yeenkpase n'l ceεke-se, nḡ nεer tan ḏeen s'l pḡse n'l ḥase-וּ rere. ⁵ L kaalu aho na miεe ka rawa ḥeken taa, na wurasi reε, n'l ko n'l ceru וּ te na weε.

⁶ L kampa n'l na Yeesu ka wolen ka wonte na, וּ see n'l kan n'l kur וּ teε, ⁷ n'l ko reen ka ten se: «Ase Cekpḡlu Yo Yeesu, ma-n'ḥi'כּ wonte? Me cer-n n'Ase yeḏe reε, s'n ḏa car-m.»

⁸ Wonte reε וּ siiru sempe na, n nכּח Yeesu ka ḥase-וּ se: «Aluu ḥa, !lii yer ḥuḡ taa.»

⁹ Yeesu wose-וּ se: «A yaa-n s'ano?»

L wusen-וּ se: «A yaa-m se, Ceemu, wonte reε na, ḏe tena.»

¹⁰ L cer-וּ ten s'l ra run-wa se wa lii kḡru nku taa wa re.

¹¹ N nכּח afana we tempe ka ren'כּ wa cii wa tute ka wuro nka cal. ¹² Alua mpa cer-וּ se: «!Yeu-ra re sḡ afana mpa taa.»

¹³ L yeu-wa wa lii yer ḥuḡ taa, nḡ wa sḡ afana mpa taa. Afana mpa ka we cakḡsiin hiin nuḡ (2 | #000), wa see wa tiu wuro nka wa maa apu leem wa seu.

¹⁴ Afana mpa riikira kur wa see wa wal kḡru taa, na taya taa, wa siir-te, nḡ yera kan, wa na wonte lapa na. ¹⁵ Wa tal Yeesu cal-וּ wonte na, wa na yer ḥuḡ alua ka caru-וּ na, wa nכּח וּ wuse yer wan n'l sii wḡwen n'l cḡ atε. Ḑen'כּle, nafate kpa-wa ten. ¹⁶ Wompa ka na te ten ḥuḡ na, wa siiru-wa wonte ka lau yer ḥuḡ alua ka caru-וּ na, na wonte tal afana na. ¹⁷ Ḑen'כּna, wa cer Yeesu s'l kur wa kḡru taa.

¹⁸ N nכּח וּ we n'l kpa kpilu t'כּ wonte na, yer ḥuḡ cer-וּ s'l yeu-וּ n'l cḡ וּ cal. ¹⁹ Ama, Yeesu kisi na-וּ, n'l siir-וּ se: «!Wuse n te-וּ n yera cal, n'n siir-wa wonte ten Acii Seseε lau-n-te na, na wonḡḡ'כּ וּ na n kuḥuḡ na.»

²⁰ Yer ḥuḡ kur n'l ce Kḡren Hiiu kḡru taa, n'l hose wonte Yeesu lau-וּ-te na. Wompa ten nuḡ wonte וּ siir-te na, u lau-wa reyau.

Saurusi yalayo, na yal ḥuḡ teeken Yeesu wḡwu na

(Te we rere-וּ Mat 9:18-26 Liik 8:40-56)

²¹ Yeesu cḡ kpilu taa n'l wuse n'apu leem leeko nenkar reε, nḡ yera akpiḏi cekpḡḏe kpol וּ cal-וּ n nכּח וּ sende leem nḡ ka wonte na. ²² Afal nεer tal ka וּ ci Suiifi ḥempa arekpolende nampu wuroo k'a yaa-וּ se Saurusi. L na Yeesu ka wonte na, וּ kur וּ teε ²³ n'l cer-וּ ten se: «Me yalayo cii se ka seu. Me cer-n ten, !kan n'n ḏe n ni- iḡ ka ka reε, fe n'u tel ka reε, nḡ ka ra seu.»

²⁴ Ḥuḡ-n'Yeesu, wa re. Yera akpiḏi cekpḡḏe tunku-wa, nḡ wa ḥaase Yeesu ḥuḡ reε-וּ riinan ten.

²⁵ N nכּח yal nεer ka we ren'כּ calem kponḡ na וּ teε-וּ wuse ka hiiu na nasel n'u pe sendu. ²⁶ L ka tu kuḥuḡ ka kpater ka ten-וּ kḡrciina te, n'l warase kper n'u pe lake-וּ sarte. Ama, u kuntu n'u kelu וּ wlu kena. ²⁷ L kampa n'l nuḡ Yeesu ḥente ka wonte na, וּ kan yera ḥeku taa na Yeesu ḥuḡ wara, n'l teeken וּ wḡwu, ²⁸ wonte reε na, וּ ka ru וּ taa se: «Nne me pḡsa me teeken וּ wḡwen k'ateekenu, u kaa s'u fe me reε.» ²⁹ Taman kuḏem calem mpe ka kponḡwa na, pe sende, n'l sem s'l wḡḡ nka fe וּ reε.

³⁰ Yeesu tenke n'l na se reen neḥer lii וּ taa, n'l cel וּ teε- וּ yera akpiḏi ḡḏe ḥeku taa, n'l wḡse se: «Anḡ teeken me wḡwen?»

³¹ L waratenkera wose-וּ se: «N na yera akpiḏi ka re ḥuḡku-n, n'n wḡsu rere s'ano teeken-n ya?»

³² Yeesu ḥelu וּ leekase reε s'l na ano lau sempe. ³³ N nכּח yal ḥuḡ ka sem wonte tal-וּ na, nafate kpa-וּ n'l nante make, n'l kan n'l kur Yeesu teε, n'l siir-וּ, וּ tufelem ka pe ten. ³⁴ Yeesu siir-וּ se: «Me yalayo, n tisi me reε n'Ase telse-n. N wḡḡ fe n ḏεε. !Wal n'n kḡḡ ḥε.»

³⁵ N nכּח וּ wutu semp'כּ wonte na, yera nempar kuren n'arekpolende nampu wuroo Saurusi te, wa tal wa siir-וּ se: «N yalayo sepa. Kaa n cḡ n'n caru Wulḏe semḡ rere?»

³⁶ Yeesu lau s'l ta nuḡ wa tentente nte, n'l siir arekpolende nampu wuroo Saurusi ḥuḡ se: «!Nafate ra kpa-n. Ḥa, !tisi me reε.»

³⁷ L ta yeu yer nεer s'l tenke-וּ, ka ?u ta ci Pḡer na Sake na וּ ritafal San. ³⁸ Wa tal arekpolende nampu wuroo nka te-וּ wonte na, וּ na yera ka wa wulu, nḡ wa ko reen ka ten. ³⁹ L re reḡ t'כּ wonte na, וּ wḡse-wa se: «Ar lapa n'u wulu n'u ko reen ka ten? Yalayo nka ta seu, ka ree kena.»

⁴⁰ L wute semp'כּ wonte na, wa wonke-וּ. L lese-wa, wa ten, n'l su yalayo nka cii, na ka rii, na וּ waratenkera nautisi mpa, wa sḡ awḡr ḡḏe taa yalayo nka ka we na. ⁴¹ L kpa ka niij n'l tam se: «!Taliita kum |d.» Te kuti- huḏi se: «Yalayo ḥa, ma tḡḡ-na-n s'n kur.»

⁴² Yalayo nka tenke ka kur ka walu. N nכּח ka ka we wuse ka hiiu na nasel. Wa na-te semp'כּ wonte na, u lau-wa reyau ka ten. ⁴³ Yeesu ḥose-wa se wa ra yeu se

yer niu-te anuu, fe n'l tam-wa se wa cel-ka wur ni ka tu.

Nasarete ñempa pe tisu Yeesu rɛɛ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 13:53-58 Liik 4:16-30)

6 Yeesu kur awɔr ndɛ taa, n'l wuse na ɩ kɔru nku taa ɩ ka kpɔla na, n'l waratenkera tenke-ɩ. ² Suiifi ñempa fiisiti ayuku* rɛɛ, ɩ paase Ase tentente wulɔu ka w'arekpolendɛ nampu taa. Yera mpa kpater ka coku na-ɩ na, u kunti n'u lau-wa reyau. Wa wutu se: «Yer ñi hen su ɩ te ten ñi, n'l su ɩ len ñi, n'l lake hampate lakase nse sen? ³ U ta ci n'ñ'ɔna kpinsar ñi ci Marɩ yo na, n'l ci Sake na Sosee na Suti na Siimɔɔ, wa raal ya, n'l ritiwiila tan ɔa heku t'ɔ cee na?»

Te ten te ten ñi yeke n'u pe kake wa t'ɔ ɩ rɛɛ.

⁴ Ama, Yeesu siir-wa se: «A ha Ase tentente rɛser ka ñamte ka riinan ten n'u ta ci ɩ kɔru taa ñempa, na ɩ rɛɔ ñempa, na ɩ yera.» ⁵ ɩ ta piɛ s'l lau hampate lakase nser-ɔ ?u ta ci ɩ re ɩ niij ka wɛsetna cekalwa rɛɛ-ɔna n'l kuse-wa. ⁶ U tɛɔun-ɩ, s'l kɔru taa yera ta tisi ɩ rɛɛ.

Yeesu tiru ɩ waratenkera ka hiiu na naul

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 10:5-15 Liik 9:1-6)

Yeesu cɛ n'l wulu Ase tentente ka kɔrsi ten taa, ⁷ fe n'l yaa ɩ waratenkera hiiu na naul mpa n'l paase wa tiruu ka naul naul, n'l ha-wa huku se wa ñase alua. ⁸ ɩ tam-wa se, wa ra rukɛn wur se wa wal ka, ?u ta ci kpaɔu re-ceel-ɔna. Wa ra rukɛn tute na huru, nawur wa hurin t'ɔ warase. ⁹ U mɔna se wa re nahentɛna ni wa ra kpause wɔwen ka nul.

¹⁰ ɩ tase wa siiruu se: «?u tal kɔru nenkur taa, ɩu ɔ rɛɔ nka taa, a mu-mɩ na, n'u re n'u tal ayuku nku ɩ kuru ku taa na. ¹¹ Nne kɔru nkur taa yera kisa se wa ra mu-mɩ, nawur wa ra co na-mɩ, ɩu kur renaa n'lu kpiisi mɩ naase rɛɛ-ɔ kunkumer se wa na s'lu tan taa.»

¹² ɩ waratenkera mpa kur wa wal ni wa hose yera s'u mɔna se wa kisi w'awarkase. ¹³ Wa ka runu alua ka kpater ka ten, ni wa sɔru wɛsetna kpater ñiin ɔɛɛ-ɔ nim ni wa kusu-wa wa wɛsase taa.

Ase leem ser San sem

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 14:1-12 Liik 9:7-9)

¹⁴ Wuroo Eerote* niu k'a wutu Yeesu ñente, wonte rɛɛ na, ɩ cekpɔlte yase riinan ten. Yera nɛmpar siiru se: «Ase leem ser San kena ɩ hom asɛɔa taa. Nte rɛɛ-ɔna, ɩ hiiu cepate n'l lake hampate lakase.»

¹⁵ Nɛmpar siiru se: «Eelii* kena», nɛmpar rere se: «Ase tentente rɛser nɛɛr-ɔna ɩ wɛ s'antaun tentente rɛsera taa nɛɛr.»

¹⁶ Ama, wuroo Eerote niu-te semp'ɔ wonte na, ɩ tam se: «Ase leem ser San ñi me yepa n'a pɛl ɩ ñun na, n'ñ'ɔna, ɩ hom asɛɔa taa.»

¹⁷ N nɔɔn wuroo Eerote teter tam-na s'a kpa San, n'a hɔu-ɩ n'a re-ɩ sarka, wonte rɛɛ na, n nɔɔn wuroo Eerote ñi mu Eerotlase* ñi ci ɩ raal Fiiliipi yal na. ¹⁸ Ka ni San siir-ɩ se: «U ta mɔna s'n mu n ɔaal yal!» ¹⁹ Eerotlase ñan kpan San, n'l cii s'l ku-ɩ. Ama, ɩ ka ta piɛ, ²⁰ wonte rɛɛ na, wuroo Eerote ñɔɔ San ka ten, n'l sem s'l ci riyuyuti, n'Ase yer, n'l ceentu ɩ rɛɛ. ɩ ka coku na-ɩ wonte na, u pintilu-ɩ ten. Ama, u wɛ n'u lake-ɩ lu s'l co na-ɩ.

²¹ Ama, ayuku nenkur tal s'Eerotlase hiiu San. Wuroo Eerote lelte ayuku tal wonte na, ka yaa yera sesɛmpa mpa lake komna temer na, na sucana ciina, na yera sesɛmpa mpa wɛ Kaliilee kɔru taa na, ka teenkar.

²² Eerotlase yalayo si nampu nku taa wa ka wɛ na, ni ka waa n'u kɔ wuroo Eerote ka ten na wompa ten ɩ yaa-wa na. Wuroo nka tam yalayo nka se: «!Wɔse-m wonte n cii-te na, ni me cel-n-te.»

²³ ɩ wute sempe n'l ree se: «Wonte ten n kaa s'n wɔse-m-te na, me kaa se me cel-n-te, pa u ci me wurti hɔu kena.»

²⁴ Yalayo nka lii ka wɔse ka rii se: «Wur taa, u mɔna se me fa wɔ?»

ɩ wusen-ka se: «!Wɔse-ɩ s'l cel-n Ase leem ser San ñun.»

²⁵ Ka tenke ka wuse wuroo cal, ni ka tam se: «Me cii s'n cel-m kɔhen kɔhen ñ'ɔ Ase leem ser San ñun k'ak-palɔ taa.»

²⁶ Ka wute semp'ɔ wonte na, u tɛɔ wuroo nka taa. Ama, ka ta cii se ka kisi, wonte rɛɛ na, ka ka ree yera mpa ten ka ka yaa-wa teenkar na, wa ñesa taa. ²⁷ Ka tenke ka tir suca ñi ka si sintir na, ka tam-ɩ s'l wal n'l pɛl San ñun n'l kan-ku. Suca ñi wal sarka taa n'l pɛl San ñi ñun, ²⁸ n'l re-ku akpalɔ taa, n'l kan-ku n'l cel-ku yalayo nka, ni ka su-ku ka cel ka rii. ²⁹ San ñi waratenkera niu-te semp'ɔ wonte na, wa kan wa su-ɩ wa yim-ɩ.

Yeesu celu tute k'apala ka cakɔsiin hiin nuna

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 14:13-21 Liik 9:10-17 San 6:1-14)

³⁰ Yeesu tirira mpa wuse wa kam ɩ cal, ni wa siir-ɩ te ten ñi wa lau-te na, na wonte wa wul-te na. ³¹ N nɔɔn yera kpater kponɔwa, nɛmpar kɔɔ hal wa tam acaka se wa tu. Semp'ɔna ɩ tam-wa se: «!u kan, ɩɔe wal awɔr ndɛ taa yera tan na, n'lu ɔ ren'ɔ cekɔ n'lu fiisi.»

³² Wa kpa kpilu taa wa re na ñite taa. ³³ Yera kpater na wa rɛu ni wa sem-wa, wa kur kɔren t'ɔ ñi ten, ni wa see naase wa tal wa nɛl-ɔ awɔr ndɛ taa wa walɔwa na.

³⁴ Yeesu lii na kpilu t'ɔ wonte na, ɩ na yera akpidi cekpɔlɔde n'u lau-ɩ kuñun ka re rɛɛ-ɔ ten, wonte rɛɛ na, ɔe ka wɛ se mɛɛsiin ñi tan nandjir na, n'l ɔ n'l wulu-re Ase tentente n'u lul ten. ³⁵ N nɔɔn miɛ kampa se kponɔ wonte na, ɩ waratenkera tiisi wa kpeun-ɩ wa siir-ɩ se: «ɔe wɛ ñite t'ɔ cee ñi hen ni miɛ kpeem. ³⁶ !Yeu-wa

wa wal taya nya, na kɔrsi nse wɛ calcal na, se taa, wa yau tute wa tu.»

³⁷ Yeesu wusen-wa sɛ: «Mɪ teter, !u cel-wa tute, wa tu.»

Ama, wa wusen-ɪ sɛ: «Ɖe wal ɔe yau tute ka kutuken ka cakɔsiin nɪl nɪ re cel-wa, wa tu ya?»

³⁸ ɪ wɔse-wa sɛ: «ɪ wɛ na kɔnɔn ka mmɔ? !u wal n'ɪ na.»

Wa wal wonte na, wa wuse wa kan nɪ wa siir-ɪ sɛ: «Kɔnɔn wɛ nuna, na tuna ka naal.»

³⁹ ɪ tam-wa sɛ wa wɔse-wa akpahula akpahula ka leem ñute rɛɛ. ⁴⁰ Wa ɔ akpahula akpahula k'acaleese ka hiin nuna, pa acalee nka taa na, akpahula wɛ cakɔsiin. ⁴¹ Yeesu su kɔnɔn ñ'ɔ ñ'ɪ nuna, na tuna ny'ɔ ya naal, n'ɪ kpaase ɪ ñesa n'aseta, n'ɪ wɔr Ase. ɪ wɔr Ase n'ɪ kper wonte na, ɪ pate kɔnɔn ñ'ɪ n'ɪ cel ɪ waratenkera nɪ wa tar-ñ'ɪ yera mpa. ɪ tar rere-ɔ tuna ny'ɔ ya naal-ɔ yera mpa ten. ⁴² Wa tu wa ten, wa hɔ, ⁴³ n'ɪ waratenkera kpeen fakase nse kaasa na, ka se siir catekpasise ka hiiu na nasel. ⁴⁴ Wompa ka tuwa na, wa wɛ apala ka cakɔsiin hiin nuna. (5 | #000)

Yeesu walu apu leem ɔɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mat 14:22-33 San 6:15-21)

⁴⁵ ɪ kper wonte na, Yeesu tenke n'ɪ tam ɪ waratenkera sɛ wa kpa kpilu taa wa tɛɪ ɪ ñesa wa tase n'apu leem leekɔ nɛnkar rɛɛ, na Petesaita kɔru cal-ɔ n nɔnɔ ɪ yeke yera akpidi sɛ re yase wonte na. ⁴⁶ ɪ yeu-wa wa yase wonte na, ɪ kpa wuro rɛɛ n'ɪ sɛɛ Ase. ⁴⁷ Aho yii wonte na, n nɔnɔ kpilu nku wɛ apu leem heku taa, n'ɪ kaase Yeesu receel-ɔna ate. ⁴⁸ ɪ na s'ɪ lake ɪ waratenkera ka kaadɛ sɛ wa mel-ku, wonte rɛɛ na, ahi- ilim fetuwa pe kɔɔ na wa rɛɛ. ɪ tal tantahompa t'ɔ wonte na, Yeesu kur n'ɪ walu leem ɔɛɛ na ɪ waratenkera rɛɛ. ⁴⁹ Wa-ɪ na-ɪ wont'ɔ ɪ walu leem ɔɛɛ na, wa hu s'aliliir kena, wa ko kukouse, ⁵⁰ wonte rɛɛ na, wa na-ɪ wa ten, nafate kpa-wa. ɪ tenke n'ɪ wuten-wa n'ɪ siir-wa sɛ: «!u ciisi mɪ nante. M'ɔna, !nafate ra kpa-mɪ.»

⁵¹ Fɛ n'ɪ kpa wa cal-ɔ kpilu taa, n'ahiilim sim, n'ɪ lau-wa reyau wa ɛ nɛse, ⁵² wonte rɛɛ na, wa hɔya ka kper reen ka ten, wa ta nɪ hampate lakase nse, ɪ lau-se kɔnɔ rɛɛ na, se tɛɛ.

Yeesu kusu Seeneesarete kɔru taa wɪsetɪna

(Te wɛ rere-ɔ Mat 14:34-36)

⁵³ Wa tase apu leem n'ɪ kper wonte na, wa tal Seeneesarete* kɔru taa, nɪ wa tam wa kpilu k'apu leem nɔ rɛɛ. ⁵⁴ Wa lii kpilu t'ɔ wonte na, yera sem Yeesu, ⁵⁵ wa see kɔru t'ɔ ku ten, nɪ wa paase ɪ kanu ka wɪsetɪna ka candɪ rɛɛ-ɔ awɔɪ nya ten taa wa ka nɪ s'ɪ wɛ na. ⁵⁶ Wundjiindi Yeesu waluwa na, kɔrsi taa, kɔren taa, nawur taya taa, yera kɔn wa wɪsetɪna nɪ wa sɪ-wa parciina taa, nɪ wa cɛr-ɪ s'ɪ yeu nɪ wa teeken atekenu

kena ɪ wɔwɔ nantampiir. Wompa ten teekun-ɔe na, ɪ telu wa rɛɛ.

Wulte nte ra caasuna wul-te na

(Te wɛ rere-ɔ Mat 15:1-9)

7 Fariisii akpar taa ñempa* na Moisi ñasete* wulɔa nɛmpar kuren na Seerusalem wa kpol Yeesu cal. ² Wa ñelu wa nɔnɔ s'ɪ waratenkera nɛmpar tuku tute ka wa ta sanke wa niij ka sarte se wa kɔter wɔsu wo na.

³ Nku, Fariisii akpar taa ñempa mpa, na Suiifi ñempa ka wa ten, wa pe tuku tute ka wa ta sanke wa niij ka sarte se wa caasuna ka siir-wa wo na. ⁴ Nne wa kuren na parcii taa, wa pe tuku ka, wa ta sɛ leem ɔekpe-sekpese. Wa ñɔɔ kɔta kpater nɛnyar nya siiru wonɔn'ɔ ɪ mɔna s'a yaalu kɔpen, na fiirasi, na ñuru cesemu risisi na.

⁵ Semp'ɔna, Fariisii akpar taa ñempa, na Moisi ñasete wulɔa wɔse-ɪ sɛ: «Ar lapa n'n waratenkera pe ñɔɔ ɔa caasuna wulte, nɪ wa tuku tute na niij ka tasankem?»

⁶ Yeesu wusen-wa sɛ: «Tɛkera mɪ, Eesai ka rɛse Ase tentente ka mɪ rɛɛ-ɔ tufelem s'Asɛ yepa n'a maa-te wo na sɛ:

«Yera mpa ha-m ñamte na wa nɛse kena.

Ama, wa hɔya calen-m ten.

⁷ Ñamte nte wa ha-m-te na, te ci fala kena, wonte rɛɛ na, wa wulu ñasete nte yera lau-te na, se te ci Ase ñente.»

(Es. 29:13)

⁸ ɪ kisu Ase ñasete n'ɪ ñɔɔ yera wampa wulte.»

⁹ Yeesu tase wa siiruu sɛ: «ɪ car mɪ tɛ n'ɪ yeu Ase ñasete ka leekɔ n'ɪ rukun mɪ teterka mɪ kɔta, ¹⁰ wonte rɛɛ na, Moisi* tam sɛ: «!Ha n cii na n dji ka ñamte.» nɪ «Wofɪ wɪ ɪ cii, nawur ɪ rii ka sem na, ɪ mɔna s'a ku-ɪ.» ¹¹ Ama, mɪ hen na, ɪ wulu sɛ, nne yer siir ɪ cii nawur ɪ rii s'ɪ ñente nte, ɪ ka pɪsuwa s'ɪ su-te n'ɪ sen-wa na-te na, te ci |ikɔrpaɔ|d, te kutihuɔi keɛ sɛ, wonte a sɪ-te Ase rɛɛ na, ¹² ɪ ta mɔna s'ɪ tase ɪ cii, nawur ɪ rii, wa senu na-te. ¹³ Nte rɛɛ-ɔna, ɪ yeke Ase ñasete ka leekɔ, n'ɪ rukun mɪ teterka mɪ wulte, n'ɪ rɛsu-te nɛmpar sɛ wa ñam-te. ɪ lake nɛnter-ɔ kpater ka ten-ɔ te nusen-te.»

Wonte lake sɛ yer ra kpese Ase ñesa taa na

(Te wɛ rere-ɔ Mat 15:10-20)

¹⁴ Te wara na, Yeesu tase yera akpidi yaau n'ɪ tam sɛ: «!u co na-m mɪ ten n'ɪ nɪ nte ñ'ɪ hen tɛɛ. ¹⁵ ɪ ta ci wonte sɪ na yer nɔ taa na, nte lake-na-ɪ s'ɪ ra kpese Ase ñesa taa. Ama, wonte lii-na yer hɔɔr taa na, nte lake-na-ɪ s'ɪ ra kpese Ase ñesa taa. ¹⁶ Wofɪ wɛ rena s'ɪ nɪ na, !u nɪ.»

¹⁷ Yeesu kampa n'l we ɾɔ t'ɔ wont'ɔ ɩ calen yera akpiɖi na, ɩ waratenkera wɔsu-ɩ atintukir nde kutihudji. ¹⁸ ɩ wusen-wa sɛ: «Mɩ rere, ɩ tan len kele ya? ɩ pe nu rere sɛ wonte tiki yer taa na, nte pe lake na-ɩ s'l ra kpesɛ Ase ñesa taa ya? ¹⁹ wonte rɛɛ na, te pe tiki ɩ hɔɔ taa. Ama, te tiki ɩ hiilu t'ɔna, n'l kan n'l wal ɖamɔŋ ka wonte na, te lii.»

Na tentente nte rɛɛ-ɔna, Yeesu siiru rere sɛ nante nter tan ka yer tu-te, te lau n'l ra kpesɛ Ase ñesa taa.

²⁰ ɩ tase siiruu sɛ: «Wonte lii na yer hɔɔ taa na, nte lake-na-ɩ n'l pe kpesu Ase ñesa taa, ²¹ wonte rɛɛ na, na ɩ hɔɔ t'ɔna, tansarte mɔsem lii. Mɔsem mpe yeke-na nɩ yer lake ayadeteñente. Mpe yeke-na n'l mulu, n'l ku ɩ raana. ²² Mpe yeke-na n'l cii ɩ raana yalaa, n'l paa yera. Mpe yeke-na n'l lake ñan lakase, na len ñente, na falafala ñente n'awem. Mpe yeke-na n'l wutu tansarteñente ka ɩ raana rɛɛ, n'l kpantu n'l lake wɔketeñente. ²³ Tansarteñente nte ten lii na yer hɔɔ t'ɔna, n'nte lake-na-ɩ s'l ra kpesɛ Ase ñesa taa.»

Yal nɛɛr tisu Yeesu rɛɛ-ɔ ɩ ta ci Suiifi ti

(Te we rere-ɔ Mat 15:21-28)

²⁴ Yeesu kur ren'ɔ wonte na, ɩ rɛ na Tiir kɔru taa, n'l su ɾɔ nenkar taa sɛ yer ra na s'l kampa. Ama, ɩ ta pɩsu s'l mɛl, ²⁵ wonte rɛɛ na, yal nɛɛr ka we yalayo k'aluu caruka, n'l nu Yeesu ñente ka wonte na, ɩ tenke n'l kan na ɩ rɛɛ, n'l kur ɩ tɛɛ. ²⁶ N kɔɔn yal ñu ka ta ci Suiifi ti, n'a lel-ɩ Feeniisii koree t'ɔ Siirii kɔru taa. ɩ cɛr Yeesu s'l run aluu nk'ɔ ka taa. ²⁷ Yeesu siir-ɩ sɛ: «!Duke-yeu wiisi se tu se ho, wonte rɛɛ na, ɩ ta sar s'a su wiisi tute n'a cel-te hawiisi.»

²⁸ ɩ wusen-ɩ sɛ: «Aci Sesɛɛ, tufelem kena. Ama, wiisi toku n'u tɛlu atɛ-ɔ wonte na, hawiisi nse we taaper tɛɛ na, se tɛsu.»

²⁹ Yeesu siir-ɩ sɛ: «Na n wuto nka rɛɛ, !kpeem n tɛ. Kohen aluu nku lii n yalayo taa.»

³⁰ ɩ wuse ɩ tɛ semp'ɔ wonte na, ɩ kɔɔn ɩ yo nka hende kaɖu rɛɛ-ɔ aluu teem ka t'ɔ liiu.

Yeesu yepa, nɩ rentam ñu ci awuto na, ɩ nu

³¹ Yeesu kur Tiir kɔru taa n'l tenke na Siitɔŋ kɔru taa n'l wuse na Kaliilee apu leem cal n'l tal Kɔren Hiiu kɔru taa. ³² A kan-ɩ rentam nɛɛr-ɔ ɩ nansemer kuta, n'a cɛr-ɩ s'l re ɩ niij ka ɩ rɛɛ n'l yeu n'l nu n'l wute. ³³ ðen'ɔna, ɩ su-ɩ, nɩ wa calen yera akpiɖi, n'l re ɩ niij ka yer ñu rena taa, n'l wusi mantaleem n'l teeken yer ñu nansemer. ³⁴ ɩ kpaase ɩ ñesa n'aseta, n'l fiisi refaa n'l tam yer ñu sɛ: «|i|Eefata |d.» Te kutihudji kele sɛ: «!U tel n ɖɛɛ.»

³⁵ ɩ tenke nɩ yer ñu rena tel, n'l nansemer yeede, n'l paase wutuu ka sarte. ³⁶ Yeesu hɔse-wa sɛ wa ra siir-te yer-ɔ asiiru. ɩ ka siiru-wa sɛ wa ra wute-te nɛɛr cal. Ama, wa we wa hosu-te kena n'u kelu n'u walu.

³⁷ Wonte ɩ lau-te na, te lau yera ka reyau ka ten, nɩ wa

siiru sɛ: «Wonte ten ɩ lake-te na, te yusu-ra n'l lake rere rentampa nu n'awutase wutu.»

Yeesu celu tute k'apala ka cakɔsiin hiin nniisa

(Te we rere-ɔ Mat 15:32-39)

8 Ayuken ñu taa, yera akpiɖi cekpɔɖe nendel tase kpoluu nɩ re tan wur sɛ re tu. Yeesu yaa ɩ waratenkera n'l siir-wa sɛ: ² «U lake-m kuñuŋ ka yera mpa rɛɛ, wonte rɛɛ na, ɩ lake ayuken niitisi kele wa we me cal, nɩ wa tan wur sɛ wa tu. ³ Nne me yeu-wa sɛ wa kpeem ka wa ta tu wur, wa feete ñuse ka ñempu taa, wonte rɛɛ na, kpater we wa t'ɔ wa kuren wolen.»

⁴ ɩ waratenkera wusen-ɩ sɛ: «A pɩsu s'a na ɩ tute n'a cel-wa wa ten-ɔ ñite nte taa?»

⁵ Yeesu wɔse-wa sɛ: «Kpɔɔnen we mmɔ mɩ cal?»

Wa wusen-ɩ sɛ: «Ledɛ niisiniitisi.»

⁶ ðen'ɔna, ɩ tam yera akpiɖi nde sɛ re cɔ atɛ, n'l su kpɔɔnen ñ'ɔ ñu ledɛ niisiniitisi n'l wɔr Ase n'u kper wonte na, ɩ pate-ñu n'l cel ɩ waratenkera sɛ wa tar-ñu yera mpa. ɩ waratenkera mpa tar-wa-ñu. ⁷ N kɔɔn tuna cunkui cekalɩ nɛnyar we rere, n'l su-ya-ɩ ɖere n'l wɔr Ase n'l cel-ya ɩ waratenkera sɛ wa tar. ⁸ Wa tu wa ten wa ho n'l waratenkera kpeen catekpasa ka ledɛ nahen-atisi ka ya taa siir fakase nse kaasa na. ⁹ N kɔɔn wa lake apala ka cakɔsiin hiin nniisa (4|#000). Wa tu n'u kper wonte na, Yeesu yeu-wa wa yase, ¹⁰ n'l tenke n'l kpa kpilu taa, ñu-n'l waratenkera wa rɛ na Talmanuta kɔru taa.

A wɔsu Yeesu s'l lau hampate lakerɔ

(Te we rere-ɔ Mat 16:1-4)

¹¹ Fariisii akpar taa ñempa* tenke wa tal Yeesu cal nɩ wa fɛsun-ɩ sɛ wa yim-ɩ kparɔ, nɩ wa wɔse-ɩ s'l lau hampate lakerɔ nenkar-ɔ ka wulu-wa sɛ tufelem ɩ cepate lii n'Ase cal-ɔna. ¹² ɩ tisi añuŋ, ka ku citi na ɩ t'ɔ ten, n'l tam sɛ: «Ar lapa, kohen yera mpa wɔsu hampate lakerɔ nenkar-ɔ ka wulu sɛ tufelem me cepate lii n'Ase cal? Me siiru-mɩ tufelem kena, a ra lau hampate lakerɔ nenkar-ɔ ka wulu nter.»

¹³ ɩ wute semp'ɔ wonte na, ɩ kur wa cal n'l kpa kpilu taa n'l rɛ n'apu leem leekɔ nenkar rɛɛ.

Fariisii akpar taa ñempa, na Eerote kpɔɔn kɔɔn

(Te we rere-ɔ Mat 16:5-12)

¹⁴ N kɔɔn Yeesu waratenkera ka sɛwa, wa ta su kpɔɔnen nɩ kudemu receel we-na wa cal-ɔ kpilu taa.

¹⁵ Yeesu tam-wa sɛ: «!ɩ kpa mɩ tɛ-ɔ sarte ka Fariisii akpar taa ñempa* na wuroo Eerote* kpɔɔn kɔɔn rɛɛ.»

¹⁶ ɩ waratenkera mpa wɔse remaŋ sɛ: «ðe tan kpɔɔnen ka n'l wute sempe ya?»

¹⁷ Yeesu sem wonte wa wɔsu-te remaŋ na, n'l wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'ɩ wɔsu remaŋ s'ɩ ta su kpɔɔnen ka nɩ me wuten-mɩ sempe ya? ɩ take nu te tɛɛ ya? ɩ ta na

ya? Mi hoya we reen ke? ¹⁸ Lu we ñesa, n'lu pe na ke? Lu we rena, n'lu pe nu ya? Lu pe tesu te rɛɛ ya? ¹⁹ Ayuku nku me pate kpɔnen ka nuna n'lu tar-ñi apala ka cakɔsiin hiin nuna na, u kpeen catekpasise ka mmɔ, se taa siir kpɔnen fakase?»

Wa wusen-l se: «Hiiu na nasel.»

²⁰ Yeesu tase wa wɔsuu se: «Ayuku nku me pate kpɔnen ñi we lede niisiniitisi n'lu tar-ñi apala ka cakɔsiin hiin nniisa na, u kpeen catekpasa ka mmɔ ya taa siir kpɔnen fakase?»

Wa wusen-l se: «Ledɛ nahenatisi.»

²¹ Fe n'l wɔse-wa se: «Lu we n'lu take nu te tɛɛ ya?»

Yeesu hulu yeelem nɛɛr ñesa ka Petesaita kɔru taa

²² Yeesu na u waratenkera, wa tal Petesaita kɔru taa. A kan-l yeelem nɛɛr n'a cɛr-l s'l teeken-l. ²³ Lu kpa yeelem ñi niinj, n'l hɔm-l n'l liin-l na kɔree nka kpeelɔ rɛɛ, n'l wusi mantaleem ka yer ñi ñesa rɛɛ, n'l re u niinj ka u rɛɛ, n'l wɔse-l se: «N pɔsu n'n na wur ya?»

²⁴ Yeelem ñi kuse u ñesa, n'l tam se: «Anj, me na yera ka wa we se tuka wa walu.»

²⁵ Lu tase u niinj* dju ka yer ñi ñesa rɛɛ. ðen'ɔna, u fe yer ñi rɛɛ n'l na repɔri n'l ñelu rekalenkal. ²⁶ Fe nu Yeesu run-l s'l kpeem u te n'l siir-l se: «!Ða tase kɔru nku t'ɔ wusu.»

Pɛɛr siiru sɛ Yeesu ci Kiriisitu

(Te we rere-ɔ Mat 16:13-20 Liik 9:18-21)

²⁷ Yeesu na u waratenkera, wa rɛ kɔrsi t'ɔ wuroo Fiilipi Seesaree kɔru taa. N nɔn wa we ñempu t'ɔ wonte na, u wɔse-wa se: «Yera siiru sɛ, me ci anɔ?»

²⁸ Wa wusen-l se: «Mpar s'n ci Ase leem ser San, nɛmpar s'n ci Eelii*, nɛmpar s'n ci antaunj Ase tentente rɛsera taa nɛɛr-ɔna.»

Lu wɔse-wa se: ²⁹ «Mu nu, u mɔsu sɛ, me ci anɔ?»

Pɛɛr wusen-l se: «N ci Kiriisitu* kena.»

³⁰ Yeesu hɔse-wa se wa ra wute-te nɛɛr cal.

Yeesu wutu u sem, na u hom ñiente

(Te we rere-ɔ Mat 16:21-28 Liik 9:22-27)

³¹ Yeesu paase u waratenkera wuluu n'l siiru-wa s'u mɔna sɛ Yer Yo* tu kuñuŋ ka ten-ɔ Suiifi ñempa sesɛmpa, n'Asɛ laate laara taa sesɛmpa, na Moisi ñasete* wulɔa niinj taa. Wa kaa sɛ wa kisi-ka n'a ku-ka n'ayuken niitisi ñuŋ dɛɛ, ka hom.

³² Lu ka siiru-wa-te reyanta kena. Pɛɛr yaa-l na kpeelɔ rɛɛ n'l yeen-l. ³³ Yeesu cɛl-l suur n'l ñelu u waratenkera n'l fete-l se: «Aluacii Satan ña, !fe me cal. N pe mɔsu s'Asɛ mɔsu wo na. Ama, n mɔsu se yer kena.»

³⁴ Fe n'l yaa yera akpidi na u waratenkera n'l siir-wa se: «Nne yer cii s'l tenke me wara, !u kisi wonte u tɛnu cii-te na, n'l waa u k-akantemer, n'l tenke-m, ³⁵ wonte rɛɛ na, woñ cii s'l tɛse u fiisu na, u kaa s'l leese-ku, nu

woñ leesu u fiisu ka me rɛɛ, na tentente sarteñente rɛɛ na, u kaa s'l hiiu-ku. ³⁶ U tasu yer ka wɔ s'l hiiu tete rɛɛ sauti ka te ten-ɔ u leese u fiisu? ³⁷ Nter we ka yer pɔsu s'l cel-te n'l yau u leese na? ³⁸ ?Fer kpa yer ka me rɛɛ, nawur me tentente rɛɛ-ɔ wompa pe tunku Ase receel na, n'awarkaselaɔa, wa ñesa taa, fer kaa sɛ re kpa Yer Yo* rere-ɔ u rɛɛ-ɔ, ayuku nku ka kaa sɛ ka kan ka Cii hampate t'ɔ u tirira sarteñempa heku taa na.»

9 Yeesu tase wa siiruu rere se: «Me siiru-mi tufelem kena, nɛmpar we mi t'ɔ cee ñi hen-ɔ wa ra seu ka wa ta na Ase wurti* kanɔ na hampate.»

Yeesu ñesa taa lɔsa

(Te we rere-ɔ Mat 17:1-13 Liik 9:28-36)

² U lau ayuken ka lede ka wonte na, Yeesu su Pɛɛr, na Sake, na San, n'l wan-wa wa receel-ɔ wuu cekpɔlu ñuŋ taa, n'l tɛnu lɔse wa ñesa taa. ³ Lu wɔwen metelu, nu ñi wuse cehulemen dɛkpeelelee n'u kelen wompa we tete rɛɛ-ɔ wa yaalu wɔwen wa wusun-ñi cehulemen na. ⁴ Fe n'l waratenkera nautisi na Eelii*, na Moisi*, ka wa lii wa rɛɛ nu wa-n'Yeesu wa wutu. ⁵ Pɛɛr siir Yeesu se: «Wulɔa, u sar sɛ re ɔ cee. !Ðe kaa cukin ka niitisi, ñ'ɔ kuɔemu, Moisi ka kuɔemu, Eelii ka nɛnkur.»

⁶ Lu ta sem s'l wutu senɔ, wonte rɛɛ na, nafate ka kpa wa ten.

⁷ Tuŋ wonte nenter lii te husi wa rɛɛ, n'a nu wutu na te taa se: «Yer ñi hen ci-na me Yo nka me we-ka lu ka ten na. !lu co-na-ka.»

⁸ Lu waratenkera tenke wa ñel kaalkaal, wa na Yeesu receel-ɔna.

⁹ Wa kuren na wuu rɛɛ-ɔ wonte wa tiki na, Yeesu tam-wa se: «!lu ra siir yer-ɔ wonte u na-te hen na, n'u rɛ n'u tal ayuku nku Yer Yo* kaa sɛ ka hom asɛɔa taa na.»

¹⁰ Wa ñam tentente nte, nu wa wɔse remanj se: «Lu yaa wɔ s'l kaa s'l hom asɛɔa taa?» ¹¹ Wa wɔse-l se: «Ar lapa nu Moisi ñasete* wulɔa siiru s'u mɔna s'Eelii kan nɛl?»

¹² Lu wusen-wa se: «Tufelem, Eelii kaa s'l kan nɛl n'l rɔn te ten. Ar lapa n'a maa Ase tentente taa rere s'u mɔna sɛ Yer Yo tu kuñuŋ ka halli, n'a pɛ-ka te tɛ? ¹³ Ama, me siiru-mi s'Eelii teem kanɔ nu wa lau-l wonte wa cii-te na, s'a ka maa u ñiente ka wo Ase tentente taa na.»

Yeesu runu alua ka yo nɛnkar taa

(Te we rere-ɔ Mat 17:14-21 Liik 9:37-43a)

¹⁴ Yeesu na u waratenkera nautisi mpa tal wa raana cal-ɔ wonte na, wa nɔn yera akpidi cekpɔlɔ nɛndɛl koote-wa nu wa-n'Moisi ñasete wulɔa nɛmpar, wa fɛsun demanj. ¹⁵ Yera mpa na-l wonte na, u lau-wa reyau wa see wa katen-l se wa sɛɛ-l. ¹⁶ Lu wɔse-wa se: «Lu fɛsun-wa, ar rɛɛ?»

¹⁷ Yer nɛɛr wusen-l na yera akpidi ndɛ taa se: «Wulɔa, me kan m'apalayo ka n cal-ɔ aluu caru-ka ka wuse awuɔ. ¹⁸ Pa awɔr ndɛ taa aluu nku kurun-ka na, ku

yake-ka n'ate, mantaseen kponɔ na ka nɔ nɔ ka kakeru ka ceela, ka wuse recanca. Me cɛr n waratenkera sɛ wa run-ku. Ama, wa ta pɛse.»

¹⁹ Yeesu siir-wa sɛ: «Kɔhen yera mɛ hen na, u pe tisu Ase rɛɛ-ɔ atisu laa. U kaase aluate ka mmɔ sɛ me cɔ namɛ? Aluate ka mmɔ, me kaa sɛ me hɛse me hɔɔr ka mɛ rɛɛ? !Lɛ kan yo nk'ɔ cee ñɛ hen.»

²⁰ A kan-l yo nka. Aluu nku na Yeesu ka wonte na, ku tenke ku cuti-ka reen ka ten. Ka feete atɛ nɛ ka wutilu, mantaseen kponɔ na ka nɔ. ²¹ Yeesu wɔse ka cii sɛ: «U lake wuse ka mmɔ kɔhen-ɔ u lake-ka sempe?»

Ka cii wusen-l sɛ: «Kaka ka wiisi t'ɔna. ²² Aluu nku maasu-ka min taa na leem t'ɔ tamtam, sɛ ku ku-ka. Ama, nne n pɛsu s'n lau nter, !na r'añɔɔ n'n sen-ɔa.»

²³ Yeesu wɔse-l sɛ: «?Me pɛsu ye-l? Woñɛ tisu Ase rɛɛ na, Ase ñɛ pɛsu s'l lau-l te ten.»

²⁴ Yo nka cii tenke n'l ko sɛ: «Aau, me tisa. !Sen-m sɛ me tisi n'u kel.»

²⁵ Yeesu na wont'ɔ yera akpidi ka re see re kɔɔ na, u fete aluu nk'ɔ reen ka ten n'l tam-ku sɛ: «Aluu ña, woña yepa sɛ ka ra wute, nɛ ka ra nu na, me tɔɔ-n s'n lii yo nka taa, n'n ɔa tase ka t'ɔ su.»

²⁶ Aluu nku lau yo nka, ka ko, nɛ ku cuti-ka reen ka ten, fɛ nɛ ku lii ka taa. Ka wuse s'aseɔe. Yera kpater ko sɛ: «Ka sepa kena.» ²⁷ Ama, Yeesu kpa ka niij n'l kuse-ka, ka sende.

²⁸ Yeesu na u waratenkera wa sɛ wa receel-ɔ rɛɔ t'ɔ wonte na, wa wɔse-l sɛ: «Ar lapa ra ta pɛse sɛ ra run aluu nku?»

²⁹ l wusen-wa sɛ: «Na sɛerte receel ɔɛɛ-ɔna, a pɛsu s'a run alua mpa raana.»

Yeesu tasu l sem, na l hom ñente wutu

(Te wɛ rere-ɔ Mat 17:22,23 Liik 9:43b-45)

³⁰ Wa kur ren'ɔ wonte na, wa tase Kaliilee kɔru. Yeesu ka ta cii s'a sem-l, ³¹ wonte rɛɛ na, n nɔnɔ u wulu l waratenkera. l wulu-wa n'l siiru-wa sɛ: «A kaa s'a maase Yer Yo* ka yera niij taa, wa ku-ka. Ama, ayuken niitisi rɛ wonte na, ka hom.»

³² l waratenkera ta nu tentente nte kutihuɔi, nɛ wa see nafate sɛ wa wɔse-l.

Ans ci sesɛɛ?

(Te wɛ rere-ɔ Mat 18:1-5 Liik 9:46-48)

³³ Wa tal Kapernaum kɔru taa. Wa wɛ rɛɔ t'ɔ wonte na, Yeesu wɔse u waratenkera sɛ: «l fɛsun ɔem'ɔ wonte rɛɛ-ɔ ñempu taa?»

³⁴ Ama, wa sim wa nɛse, wonte rɛɛ na, wa fɛsun ɔem'ɔ ñempu taa sɛ wa na s'ans ci sesɛɛ ka wa taa.

³⁵ ɔen'ɔna, u cɔwa n'l yaa u waratenkera mp'ɔ wa hiiu na naul n'l siir-wa sɛ: «Nne nɛɛr cii s'l wuse sesɛɛ, u mɔna s'l wuse cunku ka yera ten ñesa taa, na wa ten ɔɔl.»

³⁶ Fɛ n'l su yo cunku, n'l sese-ka wa ñesa taa, n'l kpa-ka u niij taa n'l siir-wa sɛ: ³⁷ «Woñɛ mu yo nɛkar-ɔ wi-isi nse taa na me yeɔe rɛɛ na, u mu m'ɔna, nɛ woñɛ mu- m na, u pe mu ma receel-ɔna, u mu rere-ɔ woñɛ tir-m na.»

Woñɛ tan-ɔa wana na, u wɛ na ra rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Liik 9:49-50)

³⁸ San siir Yeesu sɛ: «Wulɔe, ɔe na yer nɛɛr-ɔ u runu alua na n yeɔe rɛɛ, nɛ re kisi na-l, wonte rɛɛ na, u pe tunku-ra.»

³⁹ Yeesu wusen-wa sɛ: «!l ra kisi na-l, wonte rɛɛ na, nɛɛr ra pɛse s'l lau hampate nenter na me yeɔe rɛɛ, fɛ n'l tenke n'l siir tansarteñente ka me rɛɛ. ⁴⁰ Woñɛ tan-ɔa wana na, u wɛ na ra rɛɛ. ⁴¹ Woñɛ ha-mɛ leem wampe s'l ñee s'l u ci Kiriisitu* ñempa na, me siir-mɛ tufelem kena, s'Ase kaa s'l rete mpetu.»

Woñɛ lake s'l runtɛ feete awarkɔ taa na

(Te wɛ rere-ɔ Mat 18:6-9 Liik 17:1,2)

⁴² «Ama, woñɛ lake sɛ yo kuɔemɔ feete awarkɔ t'ɔ ka tisi me rɛɛ na, u ka sara n'u kel s'a hɔu u lu tɛɛ-ɔ namer cepar n'a maase-l apu leem taa. ^{43,44} ?N niij lake-n s'n feetu awarkɔ taa, !pel-ya. U sara s'n hiiu fiisu nku tam akperu na, na niij ka kpaker, n'u kel s'n cɔ na n niij ka ya ten n'a wɛɔe-n min cepan ñɛ pe ruɔ arem na, ñɛ taa. ^{45,46} ?N nankpɔɔ lake-n s'n feetu awarkɔ taa, !pel-ka. U sara s'n hiiu fiisu nku tam akperu na, na nankpɔɔ kuɔemɔ n'u kel s'n cɔ na naase ka se ten n'a wɛɔe-n min cepan ñɛ pe ruɔ arem na, ñɛ taa. ⁴⁷ ?N ñeser lake-n s'n feetu awarkɔ taa, !lese-re. U sara s'n sɛ Ase wurti* taa na ñeser kuɔemer n'u kel s'n cɔ na ñesa naal, n'a wɛɔe-n min cepan t'ɔ, ⁴⁸ wunɔiindɔ asesee pe seke nɛ min pe ruɔ arem na, ⁴⁹ wonte rɛɛ na, a kaa s'a nur yera ten ɔɛɛ-ɔ min se yase.»

⁵⁰ Yase wɛ sarte. Ama, ?yase tan tan, a kaa s'a lau-se senɔ fɛ nɛ se lau tan? !Yase lau mɛ taa, n'u cɔ rehɛser taa na remaɔ.»

Yalaa runuu wulte

(Te wɛ rere-ɔ Mat 19:1-12 Liik 16:18)

10 Yeesu kur ren'ɔ wonte na, u wal Sutee tete taa, n'l rɛ n'l tal Surteɔ carɔ wara. Yera akpila tase u cal-ɔ kpɔluu n'l tase ya wuluu k'Ase tentente se wonɔn'ɔ u lake n'l wulu na.

² Fariisii akpar taa ñempa* nɛmpar tiisi wa kpɛun-l sɛ wa yim-l kparɔ. Wa wɔse-l sɛ: «ɔe ñasete ha ñempu s'a run yal na?»

³ l wusen-wa sɛ: «Moiisi* cel-mɛ ñasete wontɔ?»

⁴ Wa siir-l sɛ: «l ha ñempu s'a maa tekara n'a cel yal s'a run-l fɛ n'a run-l.»

⁵ Yeesu siir-wa sɛ: «Mɛ ñiin ɔeen ɔɛɛ-ɔna, Moiisi maa-mɛ ñasete nte. ⁶ Ama, Ase paase te ten lape k'akidino

ka wonte na, ɪ lau apal na yal. ⁷Nte rɛɛ-ɔna, apal kaa s'ɪ lii ɪ cii na ɪ rii wa cal, ñɪ-n'ɪ yal, wa ɔ remaŋ cal, ⁸nɪ wa naul ñɪ wa wuse yer kuɖem. Semp'ɔna, wa tan yera naul. Ama, wa wuse yer kuɖem kena. ⁹Sempe na, !yer ra yase wonte Ase kpirsi-te na.»

¹⁰Yeesu kampa n'ɪ wɛ rɔɔ t'ɔ wonte na, ɪ waratenkera rere wɔse-ɪ te rɛɛ, ¹¹n'ɪ siir-wa se: «Nne yer run ɪ yal n'ɪ kan nɛɛr, ɪ lake ayadete na-ɪ. ¹²Te wɛ kuɖemte nte, nne yal nɛɛr kisi ɪ waal n'ɪ kɔ waal nɛɛr, ɪ lake ayadete kena rere.»

Yeesu waasu wiisi cunkusi rɛɛ
(Te wɛ rere-ɔ Mat 19:13-15 Liik 18:15-17)

¹³Yera nɛmpar kan wiisi ka Yeesu cal s'ɪ re se rɛɛ-ɔ ni-ij n'ɪ sɛɛ Ase s'ɪ lau-se sarte. Ama, ɪ waratenkera fete-wa se wa ra kam ɪ cal. ¹⁴ɪ na semp'ɔ wonte na, ɪ ñan kpa, n'ɪ tam se: «!ɪ yeu wiisi se kan na me rɛɛ, n'ɪ ra hom-se, wonte rɛɛ na, wompa wɛ se wiisi nse na, mpa kɔŋ-na se wa sɪ Ase wurti* taa. ¹⁵Me siiru-mɪ tufelem kena, woñɪ pe mu Ase wurti* se yo na, ɪ ra piɛ se s'ɪ sɪ te taa.»

¹⁶Fɛ n'ɪ kpa wiisi ns'ɔ ɪ niij taa, n'ɪ re ɪ niij ka se rɛɛ-ɔ kuɖem kuɖem, n'ɪ sɛɛ Ase s'ɪ lau-se sarte.

Yer nɛɛr-ɔ ɪ ci sau
(Te wɛ rere-ɔ Mat 19:16-30 Liik 18:18-30)

¹⁷Yeesu kpa ñempu ka wonte na, yer nɛɛr see n'ɪ kan n'ɪ kur ɪ tɛɛ, n'ɪ wɔse-ɪ se: «Wulɖe sarteñen, ɔ mɔna se me lau senɔ, fɛ nɪ me hiiu fiisu nku tam akperu na?»

¹⁸Yeesu wusen-ɪ se: «Ar lapa n'n yaa-m se sarteñen? Ase receel ci-na sarteñen ka ɪ kuɖem. ¹⁹N sem Ase ñasete se: «!ɖa ku yer. !ɖa lau ayadete. !ɖa mul. !ɖa hɔu tentarɪr ka nɛɛr rɛɛ. !ɖa pa nɛɛr. !Ha n cii na n dji ka ñamte.» »

²⁰Yer ñɪ wusen-ɪ se: «Wulɖe, me ñam te ten ñ'ɔ kaka me wiisi t'ɔna.»

²¹Yeesu ñel-ɪ n'ɪ lau-ɪ lu n'ɪ siir-ɪ se: «U kaase-n nter-ɔ kuɖemte. !Wal n'n wete wonte ten n wɛ-te na, n'n ha te warase k'ahusa. ðenaa na, n wɛ na sauti k'aseta, fɛ n'n kan n'n tenke-m.»

²²Ama, yer ñɪ nɪu tentente nte semp'ɔ wonte na, ɪ re ka ɪ ñesa taa tɛɖe ten, wonte rɛɛ na, n nɔnɔ ɪ wɛ sauti ka paa.

²³Yeesu ñel ɪ waratenkera mpa kootu-ɪ na, n'ɪ siir-wa se: «U wɛ kaadɛ ka ten se sau sɪ Ase wurti* taa.»

²⁴Tentente nte tɛɖen ɪ waratenkera ka ten, n'ɪ tase wa siiruu se: «Me wiisi, ɔ wɛ kaadɛ se wompa hɔke wa tɛ na sauti na, wa sɪ Ase wurti taa. ²⁵U wɛ kaadɛ se sau sɪ Ase wurti taa, n'ɪ kel se kɔnkakpɔna sɪ na cecau wu.»

²⁶U tase ɪ waratenkera t'ɔ tɛɖuu n'ɪ kel, nɪ wa wɔse remaŋ se: «Anɔ piɛ s'ɪ tel hen?»

²⁷Yeesu ñel-wa n'ɪ siir-wa se: «Yera ra piɛ-te. Ama, Ase piɛ-ɔna s'ɪ lau-te, wonte rɛɛ na, ɪ piɛ te ten.»

²⁸ðen'ɔna, Pɪɛr siir-ɪ se: «!N na, ɖa kura ra yeu te ten nɪ re tenke-n.»

²⁹Yeesu wusen-ɪ se: «Me siiru-mɪ tufelem kena, nɛɛr tan ka ɪ kur ɪ rɔɔ, nawur ɪ rɛafala, nawur ɪ rewiila, na ɪ rii, na ɪ cii, na ɪ wiisi, na ɪ sun ka me rɛɛ, na tentente sarteñente rɛɛ, ³⁰n'ɪ ra hiiu taman hiin hiiu ka reɛ, na rɛafala, na rewiila, na riina na wiisi, na sun k'aluote nte taa, n'a tase-ɪ kuñuŋ ɖere, n'aluote nte kɔŋ na, ɪ hiiu fiisu nku tam akperu na. ³¹Ama, wompa wɛ ñesa taa na, wa taa kpater kaa se wa wuse wara, nɪ wompa wɛ wara na, wa taa kpater kaa se wa rɛ ñesa taa.»

Yeesu wutu ɪ sem, na ɪ hom ñente ka taman nautisi rɛɛ
(Te wɛ rere-ɔ Mat 20:17-19 Liik 18:31-34)

³²N nɔnɔ wa wɛ ñempu t'ɔ wa walu Seerusalem kɔru taa, nɪ Yeesu walu ɪ waratenkera ñesa taa. U tɛɖe ɪ waratenkera mpa taa, nɪ wompa ka tunku wa wara na, nafate kpa-wa rere. ɪ tase ɪ waratenkera mpa hiiu na naul suu ka leekɔ n'ɪ paase wa siiruu ka wonte kɔŋwa se te tal-ɪ na. ³³ɪ siir-wa se: «!ɪ na, ɖe walu Seerusalem kɔru taa s'a kpa Yer Yo* n'a maase-ka Ase laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulɖa niij taa. Wa kaa se wa siir s'a ku-ka nɪ wa maase-ka wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa niij taa. ³⁴Wa-ɪ kaa se wa-ɪ wonke-ka wa wusi mantaleem ka ka rɛɛ, wa mau-ka kpara, nɪ wa ku-ka, n'ayuken niitisi ñuŋ ɖɛɛ ka hom.»

Wonte Sake na San cii-te na
(Te wɛ rere-ɔ Mat 20:20-28)

³⁵Te wara na, Seepeete wiisi, Sake na San kan Yeesu cal, wa siir-ɪ se: «Wulɖe, ɖe cii s'n lau-ra wonte re wɔsu-n-te na.»

³⁶ɪ wusen-wa se: «ɪ cii se me lau-mɪ wɔ?»

³⁷Wa wusen-ɪ se: «N kaa s'n ɔ ña hampate t'ɔ wonte na, !n yeu-ra re ɔ n cal, kuɖem na n mete niij ɖɛɛ, nɛɛr na n nawɪɪ rɛɛ.»

³⁸Yeesu wusen-wa se: «ɪ ta sem wonte ɪ fa-te na. ɪ piɛ s'ɪ ñee na wahala kɔnkɔ nka, me kaa se me ñee na-ka na ya? ɪ piɛ s'ɪ tu kuñuŋ nku, me kaa se me tu-ku na ya?»

³⁹Wa wusen-ɪ se: «ðe piɛ.»

ɪ siir-wa se: «ɪ kaa s'ɪ ñee na kɔnkɔ nka, me kaa se me ñee na-ka na, n'ɪ tu kuñuŋ nku, me kaa se me tu-ku na. ⁴⁰Ama, ma pe lesu-na wompa kaa se wa ɔ na me mete niij ɖɛɛ, na me nawɪɪ rɛɛ na. Wompa Ase rɔn awɔ nya s'ɪ cel-wa-ya na, ya wɛ mpa rɛɛ-ɔna.»

⁴¹ɪ waratenkera hiiu nɛmpar mpa-ɪ nɪu-te semp'ɔ wonte na, wa ñan kpan Sake na San. ⁴²Yeesu yaa-wa n'ɪ siir-wa se: «ɪ sem se kɔren taa wursi ñasu ñɪ taa yera rɛɛ, nɪ sesempa lake s'a sem se wa wɛ huku. ⁴³Ama, ɔ ta mɔna s'ɪ lau semp'ɔ mɪ heku taa. Woñɪ cii

s'l wuse sesee ka mi heku taa na, u mōna s'l wuse mi pōl, ⁴⁴ n' woñl cii s'l wuse kidjinkidjintu na, u mōna s'l wuse mi kpankō*, ⁴⁵ wonte rēe na, Yer Yo* teter ta kan s'a lau n'a cel-ka. Ama, ka kampa se ka wuse yera pōl, n' ka ha ka fiisu, n' ka yau yera kpater ñiin.»

Yeesu hulu yeelem Partiimee ñesa
(Te we rere-ɔ Mat 20:29-34 Liik 18:35-43)

⁴⁶ Wa tal Seeriiko kōru taa. Yeesu na u waratenkera, wa lii kōru nku t'ɔ wonte wa rē na, yera akpidi cekpōlde tunku-wa. N nōn Tiimee yo Partiimee ñl ka ci yeelem na, u ɔ ñempu n' n' fa. ⁴⁷ L n'w wonte se Nasarete kōru taa ti Yeesu rē-na na, u paase kou se: «Wuroo Tafiiti yikee* Yeesu, !na m'añuɔ.»

⁴⁸ Yera kpater fete-l s'l sim. Ama, u n' n' ko reen ka ten se: «Wuroo Tafiiti yikee, !na m'añuɔ.»

⁴⁹ Yeesu sende n' tam se: «!l' yaa-l n' kan.»

Wa yaa yeelem ñl, wa siir-l se: «!Ñaase n' tē, n' n' kur, u yaa-n.»

⁵⁰ L wede u k-aniko wōwu n' maa ripir n' kan Yeesu cal.

⁵¹ Yeesu wōse-l se: «N cii se me lau-n wō?»

L wusen-l se: «Wulde, !lau me ñesa na.»

⁵² L tam-l se: «!Wal, n' tisi me rēe, n' Ase telse-n.»

L tenke n' na, n' tenke Yeesu wara.

Yeesu si Seerusalem kōru taa

(Te we rere-ɔ Mat 21:1-11 Liik 19:28-40 San 12:12-19)

11 Wa ñuten Seerusalem kōru t'ɔ Petefasee na Peetani kōrsi cal-ɔ Oliifi teen wuu cal. Yeesu tir u ñesa t'ɔ u waratenkera ka naul, ² n' tam se: «!l' wal kōree nka we mi ñesa taa hen na. u walu s' u nōn wonkɔy nēnkar-ɔ a tam-ka, ka yer take ɔ ka rēe. !l' yeede-ka n' u kan-ka cee. ³ Nne yer wōse-mi s' u yeedu-ka semɔ, !l' siir-l se: «Acii Sesee cii-na-ka», n' kaa s' l' tenke n' l' yeu s' u kan-ka cee.»

⁴ Wa rē sempe, wa nōn wonkɔy nēnkar-ɔ a r-ka awaren dēe-ɔ yapar nō, ka rē nēnkar menɔy cal, wa yeede-ka. ⁵ N nōn yera mpa ka we renaa na, wa taa nēmpar wōse-wa se: «l' lake wō na wonkɔy nka n' u yeedu-ka?»

⁶ Wa wusen-wa se Yeesu ka siir-wa wo na, yera mpa yeu-wa wa rē. ⁷ Wa kan wonkɔy nk-ɔ Yeesu cal, wa wō wōwen ka ka rēe, n' Yeesu ɔ ka rēe. ⁸ Yera kpater ha Yeesu ka ñamte, wa wō wa wōwen ka yapar rēe, n' nēmpar wō teen ahuliisi na se haate ka wa pel-se ramase taa. ⁹ Wompa walu Yeesu ñesa taa na, na wompa tunku u wara na, wa ko se:

«Hosana*.

!Acii Sesee lau sarte ka woñl kōy na u yede rēe na.

(Ps. 118:25,26)

¹⁰ !Ase lau sarte ka ra caase Tafiiti* wurti nte kōy na. Hosana k'asete.»

¹¹ Yeesu si Ase rē t'ɔ Seerusalem kōru taa, n' l' ñel kaalkaal ka te ten. N nōn mi se tiki ricii n' l' n' l' waratenkera hiiu na naul, wa kpa ñempu wa wuse na Peetani kōree taa.

Yeesu w' amenkalee ka sem

(Te we rere-ɔ Mat 21:18,19)

¹² Tuɔ hom wonte wa lii Peetani kōree taa wa rē na, ñuse ku Yeesu. ¹³ L na amenkalee ka wolen ka ka we haate rilaulau n' l' wal s' l' na haa ka rēe we wii na. Ama, u tal ka cal-ɔ wonte na, u nōn haate receel-ɔna, wonte rēe na, n' nōn ya ka lelū aluate kele. ¹⁴ L siir-ka se: «!Yer ra tase ña wii tuu k'atuu.»

L waratenkera n'w wonte u wute-te na.

Yeesu si Ase rē taa

(Te we rere-ɔ Mat 21:12-17 Liik 19:45-48 San 2:13-22)

¹⁵ Wa tal Seerusalem kōru t'ɔ wonte na, Yeesu si Ase rē tōy dēe, n' l' run wetera, yaɔa, n' l' kul warase lōsera taapa n' abnkukuna wetera kpeeli rere. ¹⁶ L ka ta yeke yer s' l' sul wur, n' l' tenke n' Ase rē taa. ¹⁷ L wulu-wa Ase tentente n' l' siiru-wa se: «Yaa a maa Ase tekara taa se: «A kaa s' a yaa me rē se kōren ten taa yera seerte rē» na? Ama mi, mi kunti mi wusen-ka mulem dēɔ.»

¹⁸ Ase laate laara taa sesempa na Moisi ñasete* wulda n'w-te semp'ɔ wonte na, wa cii ñempen se wa ku-l. Ama, nafate kpa-wa u rēe, wonte rēe na, u lau yera akpidi ka reyau ka u wulte rēe.

¹⁹ Daan dan wonte na, Yeesu na u waratenkera, wa lii kōru taa, wa rē.

Amenkalee wula

(Te we rere-ɔ Mat 21:20-22)

²⁰ U hom ntauɔ tēe-ɔ wonte wa rē na, wa na amenkalee nk'ɔ ka wul ten, na ka tilila. ²¹ P'ler tēse u lu tēe-ɔ wonte ka lapa na, n' l' siir Yeesu se: «Wulde, !n na amenkalee nka n' w-ka sem na, ka wul ten.»

²² Semp'ɔna, Yeesu siir u waratenkera se: «!l' tisi Ase rēe. ²³ Me siiru-mi tufelem kena, nne nēer tam wuu nku se: «!Kur renaa n' n' maa apu leem taa», n' l' pe taku u taa, n' l' sem dekpam se wonte u wute-te na, te kaa se te lau, u kaa s' l' na-te ka te lapa. ²⁴ Semp'ɔna, me siiru-mi se, nne u se Ase s' l' lau-mi nter, !l' tisi se tufelem, u mutē, n' u kaa s' u hiiu-te. ²⁵ Me siiru-mi rere s' u sendu wonte s' u se Ase na, ?u we yer na wana, !l' tisen-l fe n' l' mi Cii ñl we aseta na, le tisen-mi, mi tansarteñente rere. ²⁶ ?l' pe tison mi raana, mi Cii ñl we aseta na, u ra tisen-mi, mi tansarteñente.»

Ano ha Yeesu ka huku?

(Te we rere-ɔ Mat 21:23-27 Liik 20:1-8)

²⁷ Wa mul kande ka Seerusalem kōru taa. Yeesu kaalu Ase rē t'ɔ wonte na, Ase laate laara taa sesempa, na

Moiisi ñasete* wulḡa, na Suiifi ñempa sesempa tiisi wa kam ɿ cal. ²⁸ Wa wɔse-ɿ se: «Na huku wonku rɛɛ-ɔ n lake nte ñɿ, n'ano ha-n huku nku?»

²⁹ ɿ wusen-wa se: «Ma rere, me kaa se me wɔse-mɿ wuto kuḡemɔ. ?ɿ wusen-m wuto nka, ma rere me siir-mɿ woñɿ ha-m huku me lake te ten ñɿ na. ³⁰ !ɿ siir-m me na, ano tir Ase leem ser San s'ɿ limsi yera ka leem taa, Ase ya, yera?»

³¹ Wa mɔsu wa taa wa siiru remaŋ se: «Nne re wusen-ɿ s'Ase tir na-ɿ, ɿ kaa s'ɿ wɔse-ra se re ta tisi San ñɿ rɛɛ semɔ? ³² Ama, ?ḡe siir-ɿ se yera tir-na-ɿ...»

(Wa see yera akpidi ka nafate, wonte rɛɛ na, yera ten mɔsu se San ci Ase tentente reser kena tufelem.) ³³ Ka nɿ wa wusen Yeesu se: «Ḃe ta sem.»

ɿ wusen-wa rere se: «Ma rere, me ra siir-mɿ woñɿ ha-m huku nɿ me lake te ten ñɿ na.»

Tansarte temerlaḡa atintukir

(Te we rere-ɔ Mat 21:33-46 Liik 20:9-19)

12 Te wara na, Yeesu paase wa wuluu k'atintuka taa se: «Yer neer-ɔna, ɿ se reserŋ* teen ñɿ a suku ñɿ wii n'a saa na selem cesempe na, ka suu nenkur taa. ɿ ma wanker n'ɿ kooto-ku n'ɿ wur wu s'a hɔr wii n'ɿ ma pempoḡe k'asete aseta, s'a cake renaa n'a hoŋ ɿ suu nku rɛɛ, fe n'ɿ sɿ yera nɛmpar se wa ñelu ku rɛɛ, n'ɿ re n'ɿ wal ñempu ka kɔru nenkur taa. ² Wii nya kampa ya hu wonte na, ɿ tir ɿ temerlaḡe neer s'ɿ wal wa cal, nɿ wa cel-ɿ ɿ ñente n'ɿ kan na. ³ Ama, wa kpa temerlaḡe ñɿ wa mau-ɿ nɿ wa run-ɿ, n'ɿ wuse ɿ niij. ⁴ ɿ tase neer tiruu ka wa cal, wa mau le ñuŋ taa, wa tu-le. ⁵ Fe n'ɿ tase nautisiti tiruu, wa ku-le. Wa lau kuḡemte nt'ɔ temerlaḡa ka kpater, wa mau nɛmpar, nɿ wa ku nɛmpar. ⁶ ɿ kaase suu cii ñɿ apalayo ka ka receel, n'ɿ we-ka lu ka ten. ɿ tase ka tiruu ka wa cal, n'ɿ mɔse ɿ taa se: «Wa kaa se wa ñam me yo nka.» ⁷ Ama, wa wuten demaŋ se: «!ɿ na yo nka kaa se ka ɿ suu nku na, nk'ɔle. !ɿ kan, !ḡe ku-ka, fe nɿ ku wuse ra ñuŋ.» ⁸ Wa kpa yo nka, wa ku-ka, wa weḡe-ka na suu nku wara.

⁹ Kɔhen ñɿ hen na, suu cii ñɿ kaa s'ɿ lau yera mpa senɔ? ɿ kaa s'ɿ ku-wa wa ten, n'ɿ cel suu nk'ɔ yera nɛmpar. ¹⁰ ɿ ta kal wonte a ka maa-te Ase tekara taa na ya? Nt'ɔle se:

«Weer nḡe nampu mara weḡe-re na, ḡe wuse weer nḡe kel ten-ɔ nampu cake re rɛɛ na.

¹¹ N'Acii Sesɛɛ selem t'ɔna, ɿ lau-te sempe.

Ḃe na-te re ñesa taa, n'u lau-ra reyau.» »

(Ps. 118:22,23)

¹² Ase laate laara taa sesempa na Moiisi ñasete* wulḡa mpa cii ñempen se wa kpa Yeesu, wonte rɛɛ na, wa sem s'ɿ tu atintukir nḡ'ɔ mpa rɛɛ-ɔna. Ama, wa see yera akpidi ka nafate nɿ wa yeu-ɿ wa re.

Lampu nku a retu-ku komna na

(Te we rere-ɔ Mat 22:15-22 Liik 20:20-26)

¹³ Wa tir Fariisii akpar taa ñempa* cekalwa, na wompa cii se wuroo Eerote* mise kpeḡe rɛɛ na, wa taa cekalwa ka Yeesu cal se wa wɔse-ɿ wɔsete wa yim-ɿ kparɔ. ¹⁴ Wa tal wonte na, wa siir-ɿ se: «Wulḡe, ḡe sem s'n siiru tufelem, nɿ nafate pe kpa-n wonte yera mɔsu-te n ḡɛɛ na, wonte rɛɛ na, n pe ñɔŋ yer ñesa, n'n wulu tufelem ka wonte Ase cii se yera lau-te na. !Siir-ra re na se, ḡe ñasete ha ñempu s'a rete Rom wuroo Seesar ka lampu na, te pe ha? ɿ mɔna se re rete-ɿ ya, yaa re ra rete-ɿ?»

¹⁵ Yeesu sem wa len lakase n'ɿ wɔse-wa se: «Ar lapa n'ɿ tɛku n'ɿ leɛ me taa? !ɿ kan-m warɔ, me na.»

¹⁶ Wa kan-ɿ-ka wonte na, ɿ wɔse-wa se: «Anɔ ɿ fetu nku, na yeḡe nḡ'ɔ warɔ nka rɛɛ?»

Wa wusen-ɿ se: «Rom wuroo Seesar fetu kena.»

¹⁷ Ḃen'ɔna, ɿ siir-wa se: «!ɿ cel wuroo Seesar ka ɿ ñente, n'ɿ cel Ase ka le ñente.»

ɿ lau-wa reyau ka ɿ rɛɛ.

Aseḡa kaa se wa hom

(Te we rere-ɔ Mat 22:23-33 Liik 20:27-40)

¹⁸ Satusee akpar taa ñempa* pe tisu s'aseda hoŋ. Wa taa nɛmpar kan Yeesu cal wa wɔse-ɿ se: ¹⁹ «Wulḡe, Moiisi* cel-ḡa ñasete se: «Nne yer sepa n'ɿ yeu ɿ yal ka ɿ tan yo, ɿ mɔna s'ɿ ritafal ḡuken-ɿ n'ɿ lel-ɿ na wiisi, se sɿ seḡe ñɿ nanciir.» ²⁰ Nku, yer neer we apalawiisi ka leḡe nasenautisi. Asanuyo kan yal, ka seu ka tan yo. ²¹ ɿ cal ɿ ruken ɿ leel, le seu rere, le yeu leel ñ'ɔ tan yo. Taman nautisi ritafal lau kuḡemte nte. ²² Apalawiisi nse ten ḡuken yal ñɿ se seu se ten, se yeu yal ñ'ɔ tan yo, fe nɿ yal ñɿ rere seu. ²³ Ayuku nku asedḡa kaa se wa hom na, ano kaa s'ɿ ɿ yal ñɿ, wonte rɛɛ na, wa leḡe nasenautisi ñɿ, wa ruken-ɿ?»

²⁴ Yeesu wusen-wa se: «ɿ tɛke mɿ te, wonte rɛɛ na, ɿ ta sem Ase tekara n'ɿ ta sem ɿ hampate. ²⁵ Aseḡa kaa se wa hom wonte na, apala ra kan yalaa, nɿ yalaa rere ra tenke waala. Wa kaa se wa wuse s'Ase tirira kena aseta. ²⁶ ɿ kaase asedḡa hom ñente hen na, ɿ ta kal Moiisi* tekara t'ɔ wonte Ase siir-ɿ-te ka n kɔn ɿ we tukir cal-ɔ wonte na ya? Nt'ɔle se: «Me ci Aperaham* Ase, na Iisake* Ase, na Sakɔpe* Ase.» ²⁷ Ase ci yera mpa we fiisu taa na, w'Ase kena. ɿ ta ci asedḡa Ase. ɿ tɛke mɿ te-ɔ ten.»

Ñasete cekpɔlte

(Te we rere-ɔ Mat 22:34-40 Liik 10:25-28)

²⁸ Moiisi ñasete* wulḡe neer nɿu wonte Satusee akpar taa ñempa* na Yeesu wa fesun ḡem'ɔ te rɛɛ na. ɿ sem se Yeesu wusen-wa sarte, n'ɿ tiisi n'ɿ kpeun-ɿ n'ɿ wɔse-ɿ se: «Kaa ñasete nte kpɔla te kelen te raana na?»

²⁹ Yeesu wusen-ɩ sɛ: «Ñasete nte kelen te ten na, nt'ɔɩ sɛ: «Iiserael* ñempa mɩ, !u co n'u nɩ sarte. Aci Sesɛɛ Ase ci-na Aci Sesɛɛ ka ɩ kuɖem, ³⁰ n'u mɔna s'n lau Aci Sesɛɛ ñ'Ase ka lu, na n hɔɔr ka re ten, na n leeso ka ka ten, na n mɔsem ka pe ten, na n deen ka ñ ten.» ³¹ Taman naul ñasete kele sɛ: «U mɔna s'n lau n quntu ka lu s'n wɛ n teter n tɛ-ɔ lu ka wo na.» Ñasete nenter tan ka te kelen ñasete natel nte.»

³² ðen'ɔna, Moisi ñasete* wulɖe ñɩ siir-ɩ sɛ: «Wulɖe, u sara. Wonte n siir-te na, te wɛ tufelem. Aci Sesɛɛ ci-na Ase ka ɩ receel. Ase nɛer tan qere. ³³ Nte rɛɛ-ɔna, u mɔna sɛ yer lau-ɩ lu, na ɩ hɔɔr ka re ten, na ɩ mɔsem ka pe ten, na ɩ leeso ka ka ten, na ɩ reen ka ñ ten, n'u mɔna s'l lau ɩ runtu ka lu s'l lake ɩ tɛ-ɔ lu ka wo na. Te sara n'u kel s'a ha Ase ka kpeena nya a seke-ya min ka ɩ pempoɖe rɛɛ na, n'u kel laate nte ten a laa-ɩ-te na.»

³⁴ Yeesu na wonte s'l wute sarte na, ɩ siir-ɩ sɛ: «N ta calen Ase wurti*.»

Te wara na, nɛer pe katu s'l wɔse-ɩ nter.

Kiriisitu, na wuroo Tafii

(Te wɛ rere-ɔ Mat 22:41-46 Liik 20:41-44)

³⁵ Yeesu wulu Ase tentente k'Ase rɛɔ t'ɔ wonte na, ɩ wɔse yera akpiɖi sɛ: «U lau senɔ, Moisi ñasete* wulɖa siiru sɛ Kiriisitu* ci wuroo Tafii yikee*? ³⁶ Ase Fiisu yepa wuroo Tafii* teternka wute sɛ:

«Aci Sesɛɛ siir m'Aci Sesɛɛ sɛ:

«!Cɔ me mete niij ɖɛɛ,

n'u rɛ n'u tal ayuku nku me kaa sɛ me re n k-amurana ka n naase tɛɛ na.» >

(Ps. 110:1)

³⁷ Wuroo Tafii teternka yaa-ɩ s'Aci Sesɛɛ. Sempe na, Kiriisitu ñɩ pɩsu s'l wuse senɔ ɩ yikee?»

!u kpa mɩ tɛ-ɔ Moisi ñasete wulɖa rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mat 23:1-36 Liik 20:45-47)

Yera kpater cokun Yeesu na lelen ka wa hɔya taa. ³⁸ ɩ siiru yera mpa ɩ wulu-wa na sɛ: «!u kpa mɩ tɛ na Moisi ñasete* wulɖa mpa, u kake wa ten wa kaalu na wɔwen ɖipaal ɖipaal s'a sɛɛ-wa na ñamte ka parciina taa na.

³⁹ Wa cii kpeeli sarteñenya k'arekpolende nampin taa n'awɔ sarteñenya ka teenkaya taa. ⁴⁰ Wa pa leela wa mu wa n'ɔ wonte ten wa wɛ-na-te na, nɩ wa tɛku wa sɛɛ Ase ka sɛerte cerɔlte s'a na-wa. Ase kaa s'l hɔm wa rena n'u kel ten.»

Ahuse leel yal haade

(Te wɛ rere-ɔ Liik 21:1-4)

⁴¹ Araka nenkar ka wɛ Ase rɛɔ taa, Yeesu ɔ awɔr nɖe taa ɩ pɩsuwa s'l ñel n'l na wonɔn'ɔ yera akpiɖi rɩ warase na. Saua kpater kɔɔ wa rɩ warase ka tɛmpe.

⁴² Yal nɛer-ɔna, ɩ ci leel n'l ci ahuse, ɩ tal n'l re farem naul mpa ɩ wɛ-na-wa na, k'araka nka taa. ⁴³ ðen'ɔna,

Yeesu yaa ɩ waratenkera n'l siir-wa sɛ: «Me siiru-mɩ tufelem kena, leel ahuse ñɩ hawa, n'u kelen wa ten, ⁴⁴ wonte rɛɛ na, wa ten ɖɩ warase nse ta hen-wa na. Ama, leel ñɩ su wonse ten ɩ ka wɛ na s'l tel na, n'l ha.»

Yeesu wutu Ase rɛɔ timuu ñente

(Te wɛ rere-ɔ Mat 24:1-14 Liik 21:5-19)

13 N kɔɔn Yeesu lii Ase rɛɔ t'ɔ wonte na, ɩ waratenker* nɛer tam-ɩ sɛ: «Wulɖe, !ñel n'n na wɛɛ nya a su-ya n'a ma n'Ase rɛɔ nka n'u sar wo na!»

² Yeesu wusen-ɩ sɛ: «N na rɛɔ cekpɔɔ nka hen na? Wɛer kuɖemer kaa sɛ re ra mɩse sɛ re lɔl ɖe runtu rɛɛ-ɔ a ta tim-ɖe.»

³ Yeesu ɔ Oliifi teen wuu rɛɛ-ɔ Ase rɛɔ ñesa taa. Pɩer, na Sake, na San, n'Anterɩ, wa wɛ ɩ cal-ɔ wa receel nɩ wa wɔse-ɩ sɛ: ⁴ «!Siir-ra re na, te kaa sɛ te lau uyo, nɩ wonte kaa sɛ te wul-ɖa sɛ te ten ñɩ talu kele na?»

⁵ ðen'ɔna, Yeesu paase wa siiruu sɛ: «!u kpa mɩ tɛ, n'u ra yeu s'a teke-mɩ, ⁶ wonte rɛɛ na, yera kpater kaa sɛ wa kan na me yeɖe rɛɛ, wa siir sɛ wa ci Kiriisitu*, nɩ wa teke yera ka tɛmpe. ⁷ Nne ɩ kampa n'u nɩ yeeu tan, nawur a wutu ku ñente, Inafate ra kpa-mɩ, wonte rɛɛ na, u mɔna sɛ te ten ñɩ lau. Ama, u ta ci sɛ te ten tunku sɛ te teem. ⁸ Kɔren nɛñer kaa sɛ ñɩ yee na ñɩ raana, wursi nenser yee na se-l ɖaana. Tete kaa sɛ te ñamse awɔɩ nɛnyar taa, nɩ ñuse yee. Te ten te ten ñɩ kaa sɛ te lau na, te nusen se nne yal tu s'l lel yo, u kiɖu ɩ wulu ka wo na.

⁹ Mɩ hen na, !u kpa mɩ tɛ-ɔ sarte, wonte rɛɛ na, a kaa s'a maase-mɩ tentente hura niij taa, n'a mau-mɩ kpara k'arekpolende nampin taa. A kaa s'a wan-mɩ kɔren ɖɛɛ ñeldɔ ñesa taa, na wursi ñesa t'ɔ me rɛɛ s'lu wute me ñente. ¹⁰ U mɔna s'a hose Ase tentente ka kidinkidɩn ka kɔren ten taa. ¹¹ ?A kampa n'a wan-mɩ s'a maase-mɩ tentente hura niij taa, !u ra ñente mɩ tɛɛ-ɔ wonte ɩ kaa s'lu siir-te na, te rɛɛ. Ama, !u wute wonte kaa sɛ te kan na mɩ ñiin t'ɔ aluate nte taa na, wonte rɛɛ na, te pe kɔɔ na mɩ cal, te kɔɔ n'Ase Fiisu cal-ɔna. ¹² ðeafala nɛmpar kaa sɛ wa maase rem'ɔ yera niij taa s'a ku-wa. Aciina nɛmpar kaa sɛ wa lau kuɖemte nt'ɔ wa wiisi rɛɛ. Wiisi nenser kaa sɛ se wuse se leɖa rɛɛ s'a ku-wa. ¹³ Yera ten kaa sɛ wa ra lau-mɩ lu k'alape ka me rɛɛ. Ama, woñɩ kaa s'l ruken ɩ tɛ-ɔ sarte n'u rɛ n'u tal atɛsenu ayuku na, Ase kaa s'l tɛse-ɩ.

Kuñuɔ cekpɔɔ

(Te wɛ rere-ɔ Mat 24:15-28 Liik 21:20-24)

¹⁴ «!u kaa s'lu na wont'ɔ hɔrsɛr cepa ñɩ Ase pe cii-ɩ aci-ɩ na k'a sɩ-ɩ wunɖiindɩ a ka ta kaa s'a sɩ-ɩ na, u mɔna sɛ wompa wɛ Sutee kɔru taa na, wa see wa kpa na wɔɔn taa. (Woña kalu tekara ñɩ na, !nɩ-te sarte.)

¹⁵ Woñɩ kaa s'l wɛ ɩ tɔɔ ɖɛɛ na, !u ra sɩ nampɩ taa s'l su wur. ¹⁶ Woñɩ kaa sɛ lɛ wɛ sɩu taa na, !lɛ ra wuse na lɛ

wara se le su le aniko wawu se le see. ¹⁷ Yalaa mpa kaa se wa we hose, na wompa kaa se wa we alse na, wa kaa se wa lau kuñuŋ ka kpater. ¹⁸ !lu see Ase se te ten ñu ra tal yeelem taa, ¹⁹ wonte rée na, aluate nte taa kuñuŋ kaa se ku lau reen n'u kelen kidjinkidjın Ase paase tete lape ni kuñuŋ nku lau n'u re n'u tal kohen na. Kuñuŋ nenkur ra tase lape semp'ɔ ayuku nenkur-ɔ alape. ²⁰ Nne Acii Sesee ka ta wase ayuken taa, neer ka ta pısu s'l tel. Ama, ı wase ñu t'ɔ yera mpa ı lese-wa s'ññı tı-na-wa na, mpa rée-ɔna.

²¹ Nne neer siir-mı se: «!lu na, Kiriisitu* we cee ñu hen», nawur «Nñ'ɔle lii», !lu ra tisi na-ı, ²² wonte rée na, wompa siiru se wa ci Kiriisitu na, na tantufelem Ase tentente rera kaa se wa kan, wa lau wonte yusu yera na, na hampate lakase se, ?pa wa pısuwa, wa teke wompa Ase lese-wa na. ²³ !lu kpa mı te-ɔ sarte, wonte rée na, me hom-mı te ten siiruu.

Yer Yo kanɔe

(Te we rere-ɔ Mat 24:29-31 Liik 21:25-28)

²⁴ «Aluate nte taa kuñuŋ nku kaa se ku kper na, mıse wur, honɔɔ ra fete reyerr.

²⁵ Terasa kaa se se kpase se yɔ ate, ni wonte we reen k'asete na, te ñamse.

(*Es. 13:10 34:4 Ez. 32:7,8 Jo"el 2:10,31 3:15*)

²⁶ ðen'ɔna, a kaa s'a na Yer Yo* ka ka kɔŋ aset'ɔ tuŋ wonte rée, n'Ase cepate na ı hampate. ²⁷ ðen'ɔna, ka kaa se ka tir Ase tirira ka tete kpeelase rée-ɔ riinan ten, wa kom wompa Ase lese-wa yera taa na.

Amenkalee ñente

(Te we rere-ɔ Mat 24:32-35 Liik 21:29-33)

²⁸ «!lu nu wonte amenkalee wulu-te na, te tée. Nne k'ahulasi tuku ni ka lautu, ı sem se yeelem ñuta.

²⁹ Kuɔemte nt'ɔna, ?ı kampa n'ı na te ten ñu tala, !ı sem se Yer Yo* kanɔe ñuta, ka ni te ten ñu lake. ³⁰ Me siiru-mı tufelem kena se, wompa ten we kohen-ɔ tete rée na, wa kaa se wa ra seu wa ten se fe ni te ten ñu tal.

³¹ Aseta na tete, wa kaa se wa teem. Ama, me tentente pe re ayuku nenkur.

Ase receel sem-na atesenu ayuku

(Te we rere-ɔ Mat 24:36-44)

³² «U kaase ayuku nku n'aluate nte taa te kaa se te tal na, pa Ase tirira, pa Yer Yo* teter ta sem. Acii Ase receel sem-na. ³³ !lu kpa mı te n'ı ɔ mı ñesa rée n'ı see Ase, wonte rée na, ı ta sem aluate nte taa te kaa se te lau na. ³⁴ U kaa s'u we se yer neer-ɔna, ı walu ñempu, n'ı yeu ı reɔ na ı temerlaɔa, n'ı cel pa woñı na, na ı temer, n'ı siir menɔŋ tée ñelɔe s'l ɔ ı ñesa rée. ³⁵ Sempe na, !ı ɔ mı ñesa rée, wonte rée na, ı ta sem aluate nte taa reɔ cii wuse s'l kan na. ı ta sem s'l kaa s'l kan ɔaan ɔee ya, aho heku taa ya, tantahompa taa ya,

ntauŋ tée. ³⁶ U ta mɔna ?s'l tal ɔitita, ı kɔn-mı ka ı ree. ³⁷ Wonte me siir-mı-te na, me siiru-te yer ten-ɔna. !ı ɔ mı ñesa rée.»

A lake nɔ kuɔem s'a kpa Yeesu

(Te we rere-ɔ Mat 26:1-5 Liik 22:1,2 San 11:45-53)

14 N kɔn u kaase ayuken ka nuł-ɔ wonte s'a tu Pake* teenkar na kpɔnen ñu a ta rı ñu t'ɔ kɔŋ se ñu kpa na, ñu teenkar* na, Ase laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulɔa cii ñempen se wa kpa Yeesu k'ameseɔŋ taa, wa ku-l, ² wonte rée na, wa siiru remaŋ se: «U ta mɔna se re kpa-l teenkar taa. ?ɔe lau sempe, yera kaa se wa kur ra rée.»

Yal neer wuru teraɔe ka Yeesu ñuŋ taa

(Te we rere-ɔ Mat 26:6-13 San 12:1-8)

³ N kɔn Yeesu ka we Peetani kɔree t'ɔ afal neer te-ɔ a yaa-ı se womlu Siimɔŋ. ı ɔ n'ı tuku wonte na, yal neer sı na kpalper nendel-ɔ a lau-re na sarte weer cehulemer nɔe a yaa-re s'alpater* na, ka re taa siir teraɔe nɔe we yawɔ ka ten-ɔ a lau-re na tukir nendel-ɔ a yaa-re se naar na, n'a ta hute nter-ɔ re taa. Yal ñu pel ɔe nɔ ka wonte na, ı wur teraɔe nɔe Yeesu ñuŋ taa. ⁴ Yera nempar ñan kpan yal ñu, wa miintu na remaŋ se: «Ar lapa n'a hɔse teraɔe nɔe sen? ⁵ A ka pısuwa s'a wete-re n'ı kel kutuken cakɔsiin niitisi (300 |#000) n'a ha ahusa.» ni wa fete yal ñu.

⁶ Ama, Yeesu siir-wa se: «!ı yeu-ı. ı caru-ı semɔ? Wonte ı lau-m-te na, te sara, ⁷ wonte rée na, ahusa kaa se wa we na-mı ayuku s'ayuku. ı pısu s'ı lau-wa sarteñente k'aluate nte taa u make-mı na. Ama, ma hen na, me kaa se me ra mıse na-mı ayuken ten. ⁸ ı lau wonte ı pıse-te na. ı hom me tenu rée-ɔ teraɔe wuruu s'l rɔn-ku fe n'a yim-m ɔawer taa. ⁹ Me siiru-mı tufelem kena, wunɔiindjı a kaa s'a hose tentente sarteñente ka tete ten taa na, a kaa s'a wute wonte yal ñu lau-te na, n'a tesu ı rée.»

Suta cii s'l maase Yeesu k'Ase laate laara taa sesempa niŋ taa

(Te we rere-ɔ Mat 26:14-16 Liik 22:3-6)

¹⁰ Te wara na, Suta Iisekarɔte ñu ka we waratenkera hıu na naul taa na, ı wal n'ı na Ase laate laara taa sesempa s'l maase Yeesu ka wa niŋ taa. ¹¹ Wa nu wonte ı wute-te na, u lau wa t'ɔ lelen, wa yii-ı se wa ha-ı warase. Suta ñu we n'ı cii ñempen s'l maase Yeesu ka wa niŋ taa.

Yeesu tuku Pake teenkar na ı waratenkera

(Te we rere-ɔ Mat 26:17-25 Liik 22:7-14, 21-23 San 13:21-30)

¹² Kpɔnen ñu a ta rı ñu t'ɔ kɔŋ se ñu kpa na, ñu teenkar* kidjinkidjın ayuku rée-ɔ a ku meesiin s'a lau

Pake* teenkar na, Yeesu waratenkera wɔse-l sɛ: «N cii sɛ re wal ɔ, dɛ rɔn n'n kan n tu Pake teenkar?»

¹³ L tir yera naul-ɔ ɩ waratenkera taa n'l siir-wa sɛ: «!l wal parcii taa. l kaa s'u katen afal nɛɛ-ɔ ɩ sul leem ka hɛɔ taa. !l tenke-l. ¹⁴ Wundjiindji ɩ kaa s'l sɩ na, !l wɔse rɛɔ cii sɛ: «Wulɔ dɛ wɔsu-n sɛ: «Kaa nampu nku taa, ma-n'me waratenkera, dɛ kaa sɛ re tu Pake teenkar na?» » ¹⁵ l kaa s'l wul-mɩ aseta nampu cekpɔɩ k'a teem kpeel wɔɩ ka ku taa n'a sɩ. Dɛn'ɔna, ɩ kaa s'u rɔn dɛ tu Pake teenkar ndɛ.»

¹⁶ Wa wal wa nɔnɔ se wonɔn'ɔ Yeesu ka siir-wa na, nɩ wa rɔn s'a tu Pake teenkar.

¹⁷ Daaŋ dɔn wonte na, Yeesu tal na ɩ waratenkera ka hiiu na naul. ¹⁸ Wa ɔ wa tuku wonte na, ɩ siir sɛ: «Me siiru-mɩ tufelem kena, womɩ tuku na-m na, nɛɛr wɛ mɩ t'ɩ ɩ kaa s'l maase-m yera niij taa.»

¹⁹ U paase wa t'ɩ tɛɔɩ, wa wɔsu-ɩ kuɔem kuɔem sɛ: «M'ɔna ya?»

²⁰ l wusen-wa sɛ: «Mɩ hiiu na naul taa kuɔem ñɩ limsi ɩ kpɔnɩ na-m taser taa na, n'ñ'ɔna. ²¹ Tufelem Yer Yo* kaa sɛ ka seu s'a maa ka ñente ka wo Ase tekara taa na. Ama, woñɩ maasu-ka yera niij taa na, ɩ kaa s'l na wahala ka paa. ?A ka ta lel yer ñɩ, ɩ ka sara n'u ka kela.»

Acii Sesɛɛ tɔnɔ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 26:26-30 Liik 22:15-20 1 Kɔr 11:23-25)

²² Wa tuku wonte na, Yeesu su kpɔnɩ n'l sɛɛ Ase ka ku rɛɛ n'u kper wonte na, ɩ pate-ku n'l cel ɩ waratenkera, n'l tam-wa sɛ: «!l mu cee ñɩ hen n'u tu. Ku ci me tɛnu kena.»

²³ Fɛ n'l su selem ka kɔnkɔ taa n'l wɔr Ase n'u kper wonte na, ɩ cel-wa-pe sɛ wa ñee wa ten. ²⁴ l siir-wa sɛ: «Selem mpe ci-na me calem. Calem mpe rɛɛ-ɔna, Ase kaa s'l hɔɩ raante* na-mɩ. Pe kaa sɛ pe kpeem atɛ-ɔ yera kpater rɛɛ. ²⁵ Me siiru-mɩ tufelem kena, me ra tase selem mpe ñee hal n'u rɛ n'u tal ayuku nku me kaa sɛ me ñee selem cefampe mp'ɔ Ase wurti* taa na.»

²⁶ Wa yii teenkar ndɛ yeente n'u kper wonte na, wa rɛ na Oliifi teen wuu rɛɛ.

Yeesu cɛsu sɛ Pɩɛr kaa s'l kisi-l

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 26:31-35 Liik 22:31-34 San 13:36-38)

²⁷ Yeesu siir ɩ waratenkera sɛ: «Mɩ ten, ɩ kaa s'u kisi-m, wonte rɛɛ na, a maa Ase tekara taa sɛ:

«M'ɩ Ase, me kaa sɛ me ku nandjiir, mɛɛsiin yase riinan ten.» »

(Za. 13:7)

²⁸ Yeesu tase wa siiruu sɛ: «Ama, me kaa sɛ me hom aseɔa t'ɩ wonte na, me rɛ mɩ nɛl-ɔ Kaliilee kɔru taa.»

²⁹ Pɩɛr wusen-ɩ sɛ: «?Pa yer ten ta kisi-n, ma ra kisi-n akisu.»

³⁰ Yeesu siir-ɩ sɛ: «Me siiru-n tufelem kena, se fɛ nɩ cankparu ko taman naul-ɔ aho nya teter taa na, n naken n teem kisuu ka taman nautisi s'n ta sem-m.»

³¹ Ama, Pɩɛr tase kou ka reen sɛ: «?Pa a ta tam s'a ku ma-n'ña, me kaa sɛ me ra kisi sɛ me ta sem-n!»

l waratenkera nɛmpar mpa ten wute kuɔemte nte.

Yeesu sɛɛ Ase ka Keteseemanee

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 26:36-46 Liik 22:39-46)

³² Yeesu na ɩ waratenkera, wa tal awɔr nɛndɛl t'ɩ a yaa-re sɛ Keteseemanee, n'l tam-wa sɛ: «!l ɔ cee ñɩ hen, me wal lii me sɛɛ Ase.»

³³ Fɛ n'l wan Pɩɛr, na Sake, na San, nɩ nafate paase ɩ kpau n'l ɔ atilu. ³⁴ l tam-wa sɛ: «Me hɔɩ taa kper tɛɔɩ ka ten n'u wɛ se me cii sɛ me seu. !l ɔ cee ñɩ hen-ɔ mɩ ñesa rɛɛ.»

³⁵ l calen-wa cekɔ, n'l tiu rekpasa n'l sɛɛ Ase ?s'u pɩsu, kuñɔŋ nku aluate rɛ ɩ rɛɛ. ³⁶ l siiru sɛ: «Papa, Acii, ña pɩsu-na te ten. !Yeu sɛ wahala kɔnkɔ nka tiisi me cal. Ama, !u ra ci-na ma selem taa. !U lau-na ña selem t'ɩ-na.»

³⁷ l wuse na ɩ waratenkera rɛɛ n'l nɔnɔ wa ree n'l wɔse Pɩɛr sɛ: «Siimɔŋ, n dɛe kɛ? N ta pɩse s'n ɔ n ñesa rɛɛ-ɔ lɛɛr kuɔemer na? ³⁸ !l ɔ mɩ ñesa rɛɛ n'u sɛɛ Ase, se fɛ n'u ra feete aluu takete taa. Yer ñuŋ taa wɛ mɔsem s'l lau wonte Ase cii-te na, n'l tɛnu tan-na reen s'l lau-te.»

³⁹ l tase waɔɔ n'l sɛɛ Ase n'l wute wutase kuɔemse nse, ⁴⁰ fɛ n'l tase wusu na ɩ waratenkera rɛɛ n'l nɔnɔ wa ree, wonte rɛɛ na, dɛem caru-wa. Wa pe na sɛ wa wusen-ɩ sɛnɔ.

⁴¹ l tase wusu na wa rɛɛ-ɔ taman nautisi ka wonte na, ɩ siir-wa sɛ: «l rukɛn dɛeu s'u fiisi ya? U kpɛra. Aluate tala keɛ s'a kpa Yer Yo* n'a maase-ka awarkaselaɔa niij taa. ⁴² !l kur, !dɛ wal. Yer ñɩ maasu-m yera niij taa na, ɩ tala keɛ.»

A kpa Yeesu

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 26:47-56 Liik 22:47-53 San 18:3-12)

⁴³ Yeesu wɛ n'l wutu semp'ɔ wonte na, Suta ñɩ ka ci ɩ waratenkera hiiu na naul taa tɩ na, ɩ tal na yera akpidji ka wa rukɛn saaren na laken. Ase laate laara taa sesɛmpa, na Moisi ñasete* wulɔa, na Suiifi ñempa sesɛmpa ka tir-na-wa. ⁴⁴ N nɔnɔ Suta ñɩ ka maasu-ɩ wa niij t'ɩna, n'l ka siir-wa sɛ: «Woñɩ me talu sɛ me sɛɛ-ɩ na, n'ñ'ɔlɛ. !l kpa-ɩ n'u rukɛn-ɩ sarte n'u wan-ɩ.» ⁴⁵ Suta tal wonte na, ɩ tiisi Yeesu cal n'l yaa-ɩ sɛ: «Wulɔɔ», fɛ n'l sɛɛ-ɩ.

⁴⁶ Dɛn'ɔna, yera mpa kpa Yeesu. ⁴⁷ Wompa ka wɛ na Yeesu rɛɛ na, wa taa nɛɛr kpɛ ɩ saaru n'l mau Ase laate laar sesɛɛ* pɔɩ nɛɛr rɛndɛ n'l pɛl-dɛ.

⁴⁸ Yeesu wɔse-wa sɛ: «l kan na me rɛɛ na saaren na rahoma s'u kpa-m se mɩ na? ⁴⁹ Ayuken ten, me ka wɛ

mɪ hɛku taa me wulu-mɪ Ase tentente k'Ase rɛɔ taa, n'lɪ ta kpa-m. Ama, te tala sɛ wonte a maa-te Ase tekara taa na, te lau.»

⁵⁰ Ɖen'ɔna, ɪ waratenkera ten kisi-ɪ wa see.

⁵¹ Afapee nɛnkar tenke Yeesu war'ɔ ka rante arantu wɔwu receel-ɔna. A ciiwa s'a kpa-ka, ⁵² ka yeu-wa n'arantu wɔwu, ka see atalempode.

Yeesu wɛ sesɛmpa ñesa taa

(Te wɛ rere-ɔ Mat 26:57-68 Liik 22:54-55 63-71 San 18:13,14,19-24)

⁵³ Wa walun Yeesu k'Ase laate laar sesɛɛ* tɛ-ɔ n ɔɔɔn Ase laate laara taa sesɛmpa ka wa ten, na Suiifi ñempa sesɛmpa, na Moisi ñasete* wuldɔ, ka wa kpol dɛnaa. ⁵⁴ Pɪɛr tunku Yeesu ka wolen n'lɪ rɛ n'lɪ sɪ Ase laate laar sesɛɛ tɔŋ dɛɛ, ñɪ-n'apaterciina, wa ɔ wa woru min.

⁵⁵ Ase laate laara taa sesɛmpa, na Suiifi ñempa sesɛmpa ciiwa sɛ wa na awɔɔ ñente nter wa siir-te Yeesu rɛɛ, fɛ nɪ wa pɪsɛ wa ku-ɪ. Ama, wa ta na nter, ⁵⁶ wonte rɛɛ na, yera kpater hɔke-ɪ tentariya, nɪ ya pe kpake.

⁵⁷ Nɛmpar kur wa hɔɔ-ɪ tentarɪ nɛndɛl sɛ: ⁵⁸ «Ɖe nu, ka ɪ siiru sɛ: «Me kaa sɛ me yuke Ase rɛɔ nka yera ka ma-ka na, n'ayuken niitisi taa, me ma nɛnkar-ɔ yera ta ma-na-ka.» »

⁵⁹ Hal wa tentente nte pe kpake.

⁶⁰ Ɖen'ɔna, Ase laate laar sesɛɛ kur yera ten ñesa taa n'lɪ wɔsɛ Yeesu sɛ: «N pe wusun nter-ɔ wonte wa siiru-te n dɛɛ na kɛ? Yera mpa siiru wontɔ n dɛɛ?»

⁶¹ Ama, ɪ sim ɪ ɔɔ n'lɪ ta wusen-ɪ nter. Ase laate laar sesɛɛ tase ɪ wɔsɔ sɛ: «N ci Ase ñɪ a wɔɔ-ɪ na, ɪ Yo Kiri-itsu* kena ya?»

⁶² Yeesu wusen-ɪ sɛ: «Aau, m'ɔna.

ɪ kaa s'ɪ na Yer Yo* ka ka ɔ Ase Reentencii mete niin dɛɛ.

ɪ kaa s'ɪ na-ka rere-ɔ ka ɔɔ n'aseta tunj wonte rɛɛ.»
(Ps. 110:1 Da. 7:13)

⁶³ Ɖen'ɔna, Ase laate laar sesɛɛ cer ɪ teter ɪ wɔwen n'lɪ siir sɛ: «Ɖe pe cii rere-ɔ warasɛndɛra. ⁶⁴ ɪ nu wonɔɔɔɔ ɪ wuta n'lɪ hɔɔrse Ase yedɛ na. ɪ wɔsɔ sɛɔ te rɛɛ?» Wa ten wa ku ɪ ñente wa siir s'ɪ mɔna s'a ku-ɪ.

⁶⁵ Nɛmpar wusi mantaleem ka Yeesu rɛɛ, wa hɔɔ-ɪ ñesa rɛɛ, wa make-ɪ akumla, wa wɔsɔ-ɪ sɛ: «!Kpasek-pase. Anɔ mau-n?»

Apaterciina su-ɪ nɪ wa mau-ɪ atase.

Pɪɛr kisu s'ɪ ta sem Yeesu

(Te wɛ rere-ɔ Mat 26:69-75 Liik 22:56-62 San 18:15-18 25-27)

⁶⁶ Pɪɛr wɛ tɔŋ dɛɛ-ɔ wonte na, yal nɛɛr-ɔ ɪ ɔɔ pɔte ka renaa, ɪ tal. ⁶⁷ ɪ na Pɪɛr ka wont'ɔ ɪ woru min na, ɪ ñel-ɪ repɪ n'lɪ ko sɛ: «Ña rere, n ka wɛ na Nasarete kɔru taa ɪ Yeesu ñɪ.»

⁶⁸ ɪ fɛsɛ n'lɪ siir sɛ: «Me ta sem-ɪ, nɪ me pe nu wonte n cii s'n siir-te na.»

Ɖen'ɔna, ɪ kura n'lɪ lii tu tɛɛ-ɔ menɔŋ cal, nɪ cankparu ko.

⁶⁹ Ama, yal ñɪ tase ɪ nau n'lɪ tasu siiruu ka wompa ka wɛ renaa na sɛ: «Afal ñɪ wɛ wa taa.»

⁷⁰ Pɪɛr tase fɛsɔ. ɪ tase cekɔ nɪ wompa ka wɛ renaa na, wa tase Pɪɛr siiruu sɛ: «Tufelem, n wɛ wa taa, wonte rɛɛ na, ña rere, n ci Kaliilee kɔru taa ɪ kena.»

⁷¹ Ɖen'ɔna, ɪ paase siiruu sɛ: «?Me tekɔ, !Ase hɔm me renɛ. Me ta sem woñɪ, ɪ wutu ɪ ñente na.»

⁷² ɪ fɛsɛ semp'ɔ wonte na, cankparu tenke ku mul ku ko.

Ɖen'ɔna, Pɪɛr tɛsɛ ɪ lu tɛɛ-ɔ wonte Yeesu ka siir-ɪ-te na sɛ: «Se fɛ nɪ cankparu ko taman naul na, n kaa s'n fɛsɛ taman nautisi s'n ta sem-m.» ɪ mɔsɛ ɪ t'ɔ wonte na, ɪ wulu.

A wan Yeesu ka kɔru rɛɛ ñeldɛ Piilate tɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mat 27:1,2 11-14 Liik 23:1-5 San 18:28-38)

15 Ase laate laara taa sesɛmpa kpol ntaun tɛɛ-ɔ len-len, na Moisi ñasete* wuldɔ, te kutihuɔi keɛ sɛ Suiifi ñempa sesɛmpa akpar ka re ten sɛ wa mɔsɛ kuɔɔemte. Wa yeu n'a hɔɔ Yeesu niin, n'a wan-ɪ n'a maase-ɪ Piilate* niin taa. ² Piilate wɔsɛ Yeesu sɛ: «N ci Suiifi ñempa wuroo ya?»

ɪ wusen-ɪ sɛ: «Aau, n siir nt'ɔɛ.»

³ Ase laate laara taa sesɛmpa hɔɔ-ɪ tentarɪ ka kpater. ⁴ Piilate tase ɪ wɔsɔ sɛ: «N pe wutu nter kɛ? N ta nu wonte a siiru-te kpater s'n lau-te na ya?»

⁵ Yeesu ta tase nter wutuu. Semp'ɔna, ɪ tɛɔɔn Piilate ka ten.

Piilate yeke s'a ku Yeesu

(Te wɛ rere-ɔ Mat 27:15-26 Liik 23:13-25 San 18:39-19:16)

⁶ ɪ lake n'u talu Pake* teenkar, Piilate* ɪ sarkacii ñɪ, yera akpidi siiru s'ɪ ɪ-ɪ na. ⁷ N ɔɔɔn yer nɛɛr ka wɛ sarka t'ɔ, a yaa-ɪ sɛ Parapase, ka ñɪ-n'lɪ raana wa ka ku yer nɛɛr-ɔ, wa ciiwa sɛ wa kuse kɔru rɛɛ ñeldɛ ka kpeɔɔ rɛɛ-ɔ wonte na. ⁸ Yera akpidi kpa Piilate tɛ nɪ re wɔsɛ-ɪ s'ɪ lau wonte ɪ lakewa n'lɪ lake-wa-te na. ⁹ Piilate wɔsɛ-wa sɛ: «ɪ cii sɛ me ɪ-mɪ Suiifi ñempa wuroo ya?»

¹⁰ ɪ wɔsɛ-wa sempe, wonte rɛɛ na, ɪ ka sem sarte s'Ase laate laara taa sesɛmpa ka maase Yeesu ka ɪ niin t'ɔ wa ñesesɛmer rɛɛ-ɔna. ¹¹ Ama, Ase laate laara taa sesɛmpa sɛ yera akpidi sɛ, ɔ wɔsɛ Piilate s'ɪ ɪ Parapase kena. ¹² Piilate tase yera akpidi wɔsɔ sɛ: «ɪ cii remm sɛ me lau sɛɔ, woñɪ ɪ yaa-ɪ sɛ Suiifi ñempa wuroo na?»

¹³ Wa tase kou sɛ: «!Kam-ɪ akantemer rɛɛ.»

¹⁴ Piilate wɔsɛ-wa sɛ: «Kaa ɪ lau wont'ɔ te ta sar?»

Ama, wa ɔ wa ko reen ka ten sɛ: «!Kam-ɪ akantemer rɛɛ.»

¹⁵ Piilate ciiwa s'l lau yera akpidi n'u kɔ-wa. Semp'ɔ-na, l lɛ Parapase n'l yeu n'a mau Yeesu ka kpara n'l maase-l wa niij taa sɛ wa kam-l akantemer rɛɛ.

Sucana wonku Yeesu

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 27:27-31 San 19:2,3)

¹⁶ Sucana sun Yeesu ka rɛɔ nka taa Piilate huku tentente na, ka tɔŋ dɛɛ, nɪ wa yaa sucana ka wa ten. ¹⁷ Wa wu Yeesu ka wursi wɔwɔ cesɛmu, wa lee kosii se wursi yikir, wa wɔm l ñuŋ taa. ¹⁸ Fɛ nɪ wa paase l sɛɛu sɛ: «Suiifi ñempa wuroo, u wɛ senɔ?»

¹⁹ Wa mau l ñuŋ taa na candu, wa wusi mantaleem ka l rɛɛ, wa kur wa wɔm wa ñesa n'atɛ-ɔ l tɛɛ. ²⁰ Wa wonke-l n'u kper wonte na, wa lese l wursi wɔwɔ cesɛmu nku, wa wusen l wɔwen wa sii-l, fɛ nɪ wa liin-l kɔru wara sɛ wa kam-l akantemer rɛɛ.

A kamu Yeesu k'akantemer rɛɛ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 27:32-44 Liik 23:26-43 San 19:17-27)

²¹ N nɔɔn wa walun Yeesu ka wonte na, wa katen yer nɛɛr-ɔ a yaa-l sɛ Siimɔŋ, ka l ci Siiren kɔru taa tɪ, n'l wi-isi kele Alekesanter na Rufusi. N nɔɔn l lii na taar n'l sɪ kɔru taa. Sucana kpa-l na nante taa reen s'l waa Yeesu akantemer. ²² Wa wan Yeesu k'awɔr nɛndɛl t'ɔ a yaa-re sɛ Kɔlkota. Yedɛ ndɛ kutihuɔɔi kele sɛ wuu nku nusen ñenwulɔ na. ²³ Wa cel-l selem k'a hute pe t'ɔ kɔɔr ndɛ a yaa-re sɛ miir na, n'l ta ñee-pe. ²⁴ Wa kam-l akantemer rɛɛ n'u kper wonte na, wa lau kpasekpase ka l wɔwen dɛɛ sɛ wa na haa wa kaa sɛ wa tar-ñi senɔ. ²⁵ N nɔɔn haruu muse tal wonte na ka wa kam-l akantemer rɛɛ. ²⁶ A ka maa wonte l hiiu sem ka te rɛɛ na sɛ: |sc SUIIFI ÑEMPA WUROO KELE| d. ^{27,28} Wa kam mula naul dɛrɛ-ɔ akantema rɛɛ-ɔ Yeesu cal, kudɛm na l mete niij dɛɛ, nɛɛr na l nawɪɪ rɛɛ.

²⁹ Yera mpa rɛ renaa na, wa kopetu ñiin nɪ wa tu-l wa siiru-l sɛ: «Heel ña, woña cii s'n yuke Ase rɛɔ n'n ma nɛnkar-ɔ ayuken niitisi taa na, ³⁰ !tɛlse n tɛ n teter n'n tiu akantemer ndɛ rɛɛ.»

³¹ Ase laate laara taa sesɛmpa rɛrɛ, na Moisi ñasete* wulɔa, wa-l wonku-l wa-l siiru remaŋ sɛ: «l tɛlse yera nɛmpar, n'l ra pɪse s'l tɛlse l tɛ ya? ³² Kiriisitu* ñi ci Iis-erael* ñempa wuroo na, lɪ tiu remm akantemer ndɛ rɛɛ re na, fɛ nɪ re tisi l rɛɛ.»

Wompa a kam-wa akantema rɛɛ-ɔ Yeesu cal na, wa-l dɛrɛ wa-l tu-l.

Yeesu sem

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 27:45-56 Liik 23:44-49 San 19:28-30)

³³ Mɪse sendɛ taase heken t'ɔ wonte na, u lau tawundɔi ka tɛte rɛɛ-ɔ te ten, kaka n'u rɛ n'u mau raan dɛɛ lɛya natisi. ³⁴ U mau lɛya natisi ka wonte na, Yeesu ko reen ka ten sɛ: «|iɛlou, ɛlou, lama sapaketanii?| r» Te kutihuɔɔi kele sɛ: «M'Asɛ, m'Asɛ, ar lapa n'n wɛdɛ-m?»

³⁵ N nɔɔn wompa ka wɛ renaa na, wa taa nɛmpar nuu wa ko sɛ: «!lɪ na, l yaa Ase tentente rɛser Eelii*.»

³⁶ Wa taa kudɛm see n'l su kuca n'l limsi selem cesɛmpa arala taa, n'l tu-l candu rɛɛ n'l wul Yeesu s'l mese n'l siir sɛ: «!Dɛ ñelu re na haa Eelii kɔŋ s'l tisi-l akantemer rɛɛ yaa.»

³⁷ Ama, Yeesu ko kukoyɔ ka reen n'l seu.

³⁸ Wɔwɔ nku a ka tam-ku Ase rɛɔ taa na, ku cer na ku aseta n'u rɛ n'u tal atɛ. ³⁹ Rom sucana cii ñi sendɛ Yeesu ñesa taa na, l na wonkɔn'ɔ l sepa na, l siir sɛ: «Tufelem, yer ñi ka ci Ase Yo kena.»

⁴⁰ Yalaa nɛmpar rɛrɛ ka wɛ ren'ɔ wa sendɛ wolen wa ñelu. Wa taa na, n nɔɔn Maketala kɔru taa tɪ Marɪ, na Marɪ nɛɛr ñi ci Sake cunku na l raal Sosee wa rii na, na Salomee. ⁴¹ Wa tunku Yeesu ka Kaliilee kɔru taa nɪ wa lake-l te ten. N nɔɔn yalaa nɛmpar kpatɛr rɛrɛ wɛ ren'ɔ wa tenke-l wa kpa Seerusalem kɔru taa.

A yimu Yeesu ka wu taa

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 27:57-61 Liik 23:50-56 San 19:38-42)

⁴² N nɔɔn yera tɛ rɔnɔɔ ayuku kele. Te kutihuɔɔi kele sɛ, tuŋ nku hoŋ Suiifi ñempa fiisiti ayuku* na. Daan dɔn wonte na, ⁴³ afal nɛɛr tal ka l ci Ariimatee kɔru taa tɪ, k'a yaa-l sɛ Sosɛfe. l ci Suiifi ñempa sesɛmpa akpar taa tɪ nɛɛr n'a ñɔŋ-l, n'nñi rɛrɛ honku Ase wurti* kandɛ. l ñaase l tɛ n'l wal Piilate* tɛ n'l wɔse s'a cel-l sedɛ Yeesu. ⁴⁴ U ka tɛden Piilate ka ten s'l nuu sɛ Yeesu teem sepe. l tir n'a yaa sucana cii ñi n'l wɔse-l s'l na haa, l seu reyase na. ⁴⁵ Lɛ siir-l wonte s'l sepa na, l ha ñempu sɛ Sosɛfe su sedɛ ñi. ⁴⁶ Sosɛfe ñi ka yau akalala, n'l tisi Yeesu ñ'ɔ akantemer rɛɛ, n'l hɔu-l akalala taa, n'l yim-l wu nku a wur-ku wentɛnu taa na, ku taa, fɛ n'l wunkil warceelɔ n'l ru ku nɔ. ⁴⁷ Maketala kɔru taa tɪ Marɪ, na Marɪ ñi ci Sosee rii na, wa ñelu wundɔindɔi a rɪ-l na.

Yeesu hompa

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 28:1-8 Liik 24:1-12 San 20:1-10)

16 Suiifi ñempa fiisiti ayuku* rɛ wonte na, Maketala kɔru taa tɪ Marɪ, na Marɪ ñi ci Sake rii na, na Salomee, wa yau sensemen nim sɛ wa wal wa taa-pe sedɛ Yeesu rɛɛ. ² Kɔsɛra ntaurɔ tɛɛ lɛnɛn muse lii wonte na, wa rɛ na wu rɛɛ. ³ Wa wɔsu remaŋ sɛ: «Anɔ kaa s'l wunkil-dɔa warceelɔ ka wu nɔ?»

⁴ Wa ñel wonte na, wa nɔɔn a teem warceelɔ cekpɔkɔ nka wunkiluu, nɪ ka wɛ wu leekɔ. ⁵ Wa sɪ ku taa, wa nɔɔn afal nɛɛr-ɔ l ɔɔ wa mete niij dɛɛ-ɔ l sii wɔwɔ ka cehulemu, nafate kpa-wa. ⁶ l siir-wa sɛ: «!Nafate ra kpa-mɪ, u cii Nasarɛte kɔru taa tɪ Yeesu ñi a kam-l akantemer rɛɛ na. l tan cee, l hom asɛdɔa taa. !lɪ na wundɔindɔi a ka yim-l na. ⁷ !lɪ wal n'u siir l waratenkera na Pɪɛr s'l kaa s'l rɛ mɪ nɛl-ɔ Kaliilee kɔru taa. Dɛn'ɔna, u kaa s'ɪ na-l s'ɪ ka siir-mɪ-te wo na.»

⁸ Wa lii wu nku taa, wa see wa calen-ku, wonte rɛɛ na, wa nante make ten n'u lau-wa reyau. Ama, wa ta siir yer-ɔ nter, wonte rɛɛ na, n nɔɔn nafate ka kpa-wa ten.

Yeesu lii ɩ waratenkera rɛɛ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 28:9-20 Liik 24:13-49 San 20:11-23 Temer 1:6-8)

⁹ Yeesu ka hom wont'ɔ kɔsera ntaɔɔ tɛɛ lenlen na, ɩ kiɔi ɩ tɛ-ɔ wulɩɩ ka Maketala kɔru taa tɩ Marɩ ñɩ ɩ run ɩ t'ɔ alua ka leɔe nasenautisi na. ¹⁰ Yal ñɩ wal n'ɩ siir ɩ waratenkera, ka n nɔɔn wa tuku kuñɔɔ wa wulu. ¹¹ Wa nuɩ wonte sɛ Yeesu ñelu n'ɩ na-ɩ na, wa ta tisi-te.

¹² Te wara na, Yeesu wul ɩ tɛ rɛɛ na utɛ-ɔ wa taa yera nauɩ-ɔ n nɔɔn wa lii kɔru taa wa walɩ na kɔree nenkar taa. ¹³ Wa wuse wa siir-te nɛmpar, wa ta tisi-te rɛɛ.

¹⁴ Fɛ nɩ Yeesu wul ɩ tɛ-ɔ ɩ waratenkera hiiu na kuɔem ka n nɔɔn wa tuku. ɩ fete-wa wa hɔya reen ɔɛɛ, na wonɔn'ɔ wa ta tisi ɩ rɛɛ na, wonte rɛɛ na, wa ta tisi

wompa siir s'ɩ ñelu na, wa rɛɛ. ¹⁵ Fɛ n'ɩ siir-wa sɛ: «!ɩ wal kɔren ten taa n'ɩ hose tentente sarteñente ka yera ten. ¹⁶ Woñɩ kaa s'ɩ tisi me rɛɛ n'a sɛ-ɩ Ase leem na, ɩ kaa s'ɩ tɛɩ. Ama, woñɩ ra tisi na, a kaa s'a ku ɩ ñente.

¹⁷ !ɩ na hampate lakase nse wulu nter-ɔ wompa kaa sɛ wa tisi me rɛɛ na, wa kaa sɛ wa lau-se na. Wa kaa sɛ wa run alua na me yeɔe rɛɛ, wa wute wutase cefase.

¹⁸ Nne wa kpa remna ka wa niij taa, nawur wa ñee nter-ɔ te wɛ sete, nter ra lau-wa. Wa kaa sɛ wa re wa niij ka wɩsetɩna rɛɛ n'ɩ tel wa rɛɛ.»

Yeesu kpa aseta

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Liik 24:50-53 Temer 1:9-11)

¹⁹ Aciɩ Sesɛɛ Yeesu tɛse wa wutenu semp'ɔ wonte na, Ase kpaase-ɩ aseta, n'ɩ ɔ ɩ mete niij ɔɛɛ. ²⁰ ɩ waratenkera mpa wal wa hosu tentente sarteñente ka riinan ten. Aciɩ Sesɛɛ lake temer na-wa n'ɩ yeke wa lake hampate lakase, s'ɩ wul sɛ wa tentente nte wɛ tufelem.

LIKI

1 Me raa Teeofiil,
 n sem se yera kpater ka mɔse se wa maa wonte ten ka lau ra hekɔ taa na. 2 Wonte wa maa-te na, de nuu-te na wompa ka we akiɔino ka Yeesu cal, ni wa hose-ra-te na wa nese na. 3 Nte rɛɛ-ɔna, kɔhen, me ɔ-na me wɔse me sem sarte ka wonte ten ka lau kidinkidɔn n'u rɛ n'u tal kɔhen na. Ma ñela ma kɔkɔ s'u sara, se ma rerɛ, ma maa-ñ'ɔ wonte n kaa s'n kal-te cee na. 4 Me lake-te se fe n'n piɔe n'n na wulte nte n ka mu-te na, te tufelem.

Ase leem ser San lelte

5 Afal neer ka we, k'a yaa-u se Sakarii. I ka ci Ase laate laar k'Apɔ laate laara akpar taa. A yaa Sakarii ñi yal s'Eeliisapete, n'u ci Ase laate laar Arɔɔ* yikee. Aluate nte taa, n kɔkɔ Eerote* ka ci na Sutee kɔru taa wuroo. 6 Sakarii na Eeliisapete, wa ci riyuyufiempa k'Asɛ ñesa taa. Wa ñɔɔ ten-ɔ Ase ñasete ka te ten, na wonte i kisu s'a ra lau-te na. 7 N kɔkɔ wa tan yo, wonte rɛɛ na, Eeliisapete ka ci aleɔ, ni wa pi wa naul.

8 U tal Sakarii ayuku ka wonte na, i kpa Ase laate temer k'Asɛ ñesa taa, wonte rɛɛ na, n kɔkɔ u fe ñi akpar kena se re lau-re. 9 A lau kpasekpase s'Asɛ laate laara kɔter wɔsu wo na, n'a lese-u s'u si Aci Sesɛ awɔr sarteñende taa n'u seɔ sensemen nim. 10 Sakarii we n'u seke sensemen nim ka wonte na, n kɔkɔ yera we n'awaren deɛ, wa seɛ Ase. 11 Ase tirir tenke n'u kam i cal n'u sende awɔr nde taa a seke sensemen nim na, de mete niij deɛ. 12 Sakarii na-u wonte na, nafate kpa-u n'u kɔkɔ lii. 13 Ase tirir ñi siir-u se: «Sakarii, Inafate ra kpa-n, wonte rɛɛ na, Ase nu n seerte. N yal Eeliisapete kaa s'u lel-n apalayo, n'n yaa-ka se San. 14 U kaa s'u kɔ n taa n'n ñante, n'u kɔ yera kpater ka ka leluu mpe rɛɛ, 15 wonte rɛɛ na, ka kaa se ka ci cepa k'Acii Sesɛ ñesa taa. Ka kaa se ka ra ñee selem k'añeeu, ka ra ñee selem nemper-ɔ pe piwa. Ase Fiisu kaa se ku si ka kɔkɔ t'ɔ ten, se fe n'a lel-ka. 16 Ka kaa se ka wusen Iiserael* ñempa kpater na w'Acii Sesɛ Ase rɛɛ. 17 Nka teterka, ka kaa se ka walu Ase ñesa taa, na reen ñi Ase ka ha-ñi i tentente reser Eeli* na, se fe n'aciina, na wa wiisi, wa nu na remaɔ, ni wompa ka ta cii se wa nu n'Asɛ na, wa kunti wa mɔse se riyuyufiempa. Ka kaa se ka ɔn yera wa piɔe wa mu Ase.»

18 Sakarii wusen Ase tirir ñi se: «U kaa s'u lau senɔ me na se te we tufelem, wonte rɛɛ na, me piwa, me yal deɛ pi?»

19 Ase tirir ñi wusen-u se: «Me ci Kaperiel* ñi sendu Ase ñesa taa se me lau i temer na. I tir-m se me wuten-n ni me siir-n tentente sarteñente nte. 20 Ama, n ta tisi wonte me siir-n se te kaa se te lau na. Nte rɛɛ-ɔna, n kaa s'n wuse awuɔ n'n da piɔe s'n wute kaka n'u rɛ n'u tal aluate nte, te kaa se te lau na.»

21 N kɔkɔ yera mpa we n'awaren deɛ na, wa honku Sakarii n'u lau-wa reyau ka wonkɔkɔ i luɔ Ase awɔr sarteñende taa na. 22 U feɔa n'u lii wonte na, i pe piɔu s'u wute. Yera sem s'Asɛ wol-u nter-ɔ i k-awɔr sarteñende taa. I wulu-wa i niij kena, n'u mɔse awuɔ.

23 I kampa n'u kper aluate nte, u ka mɔna s'u lau-te Ase nampu taa na, i wuse n'u kpeem i te. 24 Te war'ɔle, i yal Eeliisapete lau ho. Eeliisapete mese i te-ɔ honɔase ka nauna. 25 I siiru i te se: «Me na wonte Aci Sesɛ lau-m-te na. Ase lese me fer ka yera ñesa taa.»

Ase tirir hosu Yeesu Kiriisitu lelte aluate

26 N kɔkɔ Eeliisapete ka we ho ka wont'ɔ honɔase lede na, Ase tir i tirir Kaperiel* ka Kaliilee kɔree nenkar t'ɔ a yaa-ka se Nasarete. 27 I ka tir-u asar neer cal-ɔ a yaa-u se Marɔ k'a rante-u s'a cel-u wuroo Tafiiti* nantidji rɛɛ ti neer-ɔ a yaa-u se Sosefe.

28 Ase tirir ñi si asar ñi te n'u siir-u se: «Marɔ, me seɛ-n, woña Ase lau-n sarte na. Aci Sesɛ we n cal.»

29 Tentente nte lau Marɔ ka pitii. I mɔsu i taa se: «Seerte nte piɔu se te siir semɔ?»

30 Ka n'Asɛ tirir ñi siir-u se: «Marɔ, Inafate ra kpa-n, wonte rɛɛ na, Ase lau-n sarte. 31 N kaa s'n lau ho n'n lel apalayo n'n yaa-ka se Yeesu. 32 Ka kaa se ka ci cepa n'a kaa s'a yaa-ka s'Asɛ cepa Yo. Ase kaa s'u cel-ka ka caase Tafiiti wurti. 33 Ka kaa se ka ɔ Iiserael* ñempa wurti kpeede rɛɛ, ni ka wurti tam akperu.»

34 Marɔ wusen Ase tirir ñi se: «U lake senɔ s'u lau sempe, ka yer take kpeun-m?»

35 Ase tirir ñi wusen-u se: «Ase Fiisu kaa se ku kam n deɛ, n'Asɛ hampate husi n deɛ se siti. Sempe na, sarte yo nka n kaa s'n lel-ka na, a kaa s'a yaa-ka s'Asɛ Yo.

36 In na, n nanɔu rɛɛ ti Eeliisapete honku apalayo, ka le akanɔete nte taa. N kɔkɔ a ka siiruwa se le ci aleɔ. Le we ho ka honɔase lede t'ɔ hen, 37 wonte rɛɛ na, nter tan kaade k'Asɛ cal.»

³⁸ Ka nɪ Marɪ tam sɛ: «Me ci Aciɪ Sesɛɛ wunur kena. !l lau-m s'n siir wonɔn'ɔna.»
 Fɛ n'Asɛ tirir ñɪ rɛ.

Marɪ rɛku Eeliisapɛtɛ

³⁹ Aluɔtɛ nte taa, Marɪ kur n'l wal wɔnɔn t'ɔ kɔrɛɛ nɛnkar t'ɔ Suteɛ kɔru taa, ⁴⁰ n'l sɪ Sakarii rɛɔ taa n'l sɛɛ Eeliisapɛtɛ.

⁴¹ Eeliisapɛtɛ nɪu Marɪ sɛɛrtɛ ka wontɛ na, ɪ yo cuti ɪ taa. Asɛ Fiisu siir ɪ taa, ⁴² n'l kɔ rɛɛn ka ten sɛ: «Asɛ lau-n sarte, n'u kɛlɛn yalaa ka wa ten, n'l lau sarte ka yo nka n kaa s'n lel-ka na. ⁴³ Me ci wɔ sɛ m'Acii Sesɛɛ rii kan mɛ tɛ, ⁴⁴ wontɛ rɛɛ na, mɛ nɪu n sɛɛrtɛ ka wontɛ na, mɛ yo cuti mɛ taa, na ñankɛtɛ. ⁴⁵ Wofɩa tisi Asɛ tentɛntɛ rɛɛ na, n nɪu lɛlɛn, wontɛ rɛɛ na, wontɛ ten Aciɪ Sesɛɛ siir-n-te na, tɛ kaa sɛ tɛ lau.»

Marɪ wɔru Asɛ

⁴⁶ Marɪ siir sɛ:
 «Me wɔru Aciɪ Sesɛɛ na mɛ hɔkɔr ka rɛ ten,
⁴⁷ n'u kɔ mɛ t'ɔ ten-ɔ mɛ tɛlsɛr Asɛ rɛɛ,
⁴⁸ wontɛ rɛɛ na, ɪ rɪ ɪ ñɛsɛr ka woma ci ɪ wunur nɪ mɛ ta tal wur na, mɛ rɛɛ.
 Tufɛlɛm, ɔ sun kɔhɛn ñɪ hɛn na, waraɱɛmpa ka wa ten kaa sɛ wa siir sɛ mɛ nɪu lɛlɛn,
⁴⁹ wontɛ rɛɛ na, Asɛ Reɛntɛncii lau-m nter-ɔ tɛ kpɔɪ ten.
 ɪ yɛɔɔ ci sarteɱɛndɛ.
⁵⁰ ɪ na wompa ñɔŋ-ɪ na, w'aɱɛmɛn ka wusɛ sɛ wusɛ.
⁵¹ ɪ wul ɪ hampatɛ niij n'l yasɛ yɛra mpa wɛ kpantɪtɛ mɔsɛm ka wa hɔya taa na.
⁵² ɪ kusɛ wursi ka sɛ kpeɛlɪ rɛɛ,
 n'l kpaasɛ wompa hu sɛ wa ta tal wur na.
⁵³ ɪ cɛl tute ka tɛmpɛ ka wompa ñusɛ ku-wa na,
 n'l run sauɔ ka wɛɔɔ.
⁵⁴ ɪ sɛn ɪ wolalɔɔɔɔ Iisɛraɛl* waraɱɛmpa.
 ɪ ta sɛɛ s'l na
⁵⁵ Aɛrahaɱ*, na ɪ waraɱɛmpa kuɱɛmɛn ka wusɛ ka sɛ ten,
 s'l ka yii ra caasɩna ka wo na.»

(1 S. 2:1-10)

⁵⁶ Marɪ ɔ Eeliisapɛtɛ cal-ɔ ?u ta kar, ɔ lau honɔɔasɛ nasiisi fɛ n'l kpeɛm ɪ tɛ.

A lɛlu Asɛ lɛɛm sɛr San

⁵⁷ Ayuku nku tala s'Eeliisapɛtɛ lel ɪ yo na, ɪ lel apalayɔ. ⁵⁸ Eeliisapɛtɛ tanterana, na ɪ rɛɔ ñɛmpa, wa nɪu s'Acii Sesɛɛ ka na ɪ kuɱɔŋ, nɪ wa-n'l, wa ñantɛ.
⁵⁹ Yo kampa ka lau kɔsɛra kuɔɔɛm ka wontɛ na, wa wan-ka s'a pɛl k'aniko*. Wa ka ciɪwa sɛ wa yaa-ka ka ciɪ yɛɔɔ sɛ Sakarii. ⁶⁰ Ama, ka rii kisi n'l siir s'a kaa s'a yaa-ka sɛ San.

⁶¹ Wa siir-ɪ sɛ: «Yɛr tan ɔɛɔ nka t'ɔ cɛɛ-ɔ a yaa-ɪ yɛɔɔ ndɛ.»

⁶² Wa wul niij ka ka ciɪ sɛ wa na wonɔn'ɔ lɛ ciɪwa s'a yaa lɛ yo na. ⁶³ Sakarii wɔsɛ n'a kan artɔsɛ n'l maa ɪ rɛɛ sɛ: «ɪ yɛɔɔ kɛlɛ sɛ San.» U lau-wa rɛyau ka wa ten.

⁶⁴ Asɛ tenkɛ n'l yɛu sɛ Sakarii pɩsɛ n'l wutɛ. ɪ kiɔi Asɛ wɔkɔru ka rɛɛn. ⁶⁵ U kunti nafatɛ kpa tanterana mpa, na Suteɛ wɔnɔn taa ñɛmpa ka wa ten, wa siiru wontɛ ten lapa na. ⁶⁶ Wompa ten nɪu-te na, wa wɛ, nɪ wa honku sɛ wa na haa, yo nka kaa sɛ ka wusɛ wɔ?
 Asɛ rɛɛn ka wɛ na-ka.

Sakarii wɔru Asɛ

⁶⁷ Asɛ Fiisu siir yo nka ciɪ Sakarii taa, n'l rɛsɛ Asɛ tentɛntɛ sɛ:

⁶⁸ «ɪɔɔ wɔr Aciɪ Sesɛɛ, Iisɛraɛl* Asɛ,
 wontɛ rɛɛ na, ɪ kam ɪ yɛra cal s'l yau wa ñiɪn.
⁶⁹ ɪ lau sɛ Tɛlsɛr Sesɛɛ nɛɛr lii na ɪ wolalɔɔɔɔ Tafiiti* yikiisi taa,
⁷⁰ s'l ka wul-te wo ɪ tentɛntɛ rɛsɛra sarteɱɛmpa nɪ wa hose-te rɛyasɛ na.
⁷¹ ɪ ka yii-wa s'l kaa s'l lɛsɛ-ra r'amurana niij taa,
 na wompa tan-ɔɔ lɛɛn na, wa niij taa.
⁷² ɪ ka yii rɛrɛ s'l kaa s'l na ra caasɩna aɱɛmɛn,
 n'l tɛsɛ ɪ lu tɛɛ s'l ka hɔru raantɛ* na-wa,
⁷³ wontɛ rɛɛ na, Asɛ ka yii na ra caasɛ Aɛrahaɱ n'l rɛɛ
⁷⁴ s'l kaa s'l lɛsɛ-ra r'amurana niij taa,
 sɛ rɛ pɩsɛ rɛ lau ɪ tɛmɛr, nɪ nafatɛ ra kpa-ra,
⁷⁵ ɔɔ kɛsɛ, nɪ rɛ ci riyuyuyɛmpa k'ayukɛn ten,
 hal n'u rɛ n'u tal ɔɔ sɛm ayuku.
⁷⁶ Ñ'ɔ mɛ yo, a kaa s'a yaa-n s'Asɛ cɛpa tentɛntɛ rɛsɛr,
 wontɛ rɛɛ na, n kaa s'n wal Aciɪ Sesɛɛ ñɛsa taa s'n ɔɔɔn ɪ ñɛmpu.

(Es. 40:3, Mal. 3:1)

⁷⁷ N walɔ ɪ ñɛsa taa s'n siir ɪ yɛra s'l tɛlsɛ-wa n'l tɩsɛn-wa w'awarkasɛ,
⁷⁸ wontɛ rɛɛ na, ɔ'Asɛ na r'aɱɛmɛn.
 ɪ kaa s'l wul min hulmɩn ka ra rɛɛ,
 sɛ mɩsɛ kpa wo na,
⁷⁹ n'u wul hulmɩn ka wompa ɔ tawundɔi taa na,
 na wompa sɛɛ sɛm ka nafatɛ na.
 Hulmɩn ñɪ walun-ɔɔ na ɪ rɛhɛsɛr ñɛmpu taa.»

(Es. 9:2, 58:8, 60:1,2)

⁸⁰ Yo nka kpɔɩuwa, ka lake lɛn. Ka wɛ ñɪtɛ taa, n'u rɛ n'u tal ayuku nku ka wul ka tɛ-ɔ Iisɛraɛl yikiisi na.

Yeesu lɛltɛ

(Tɛ wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 1:18-25)

2 Aluɔtɛ nte taa, Rom kɔrɛn taa wuroo sɛsɔŋ Okusi-ti* maa tekara s'a kal-ɪ kɔrɛn taa ñɛmpa ka wa ten. ² A lau kiɔinkɔiɔɔ kalɛ nt'ɔ wontɛ na, n kɔnɔn Kiiri-niɩsi ka ci na Siirii kɔru taa wuroo. ³ U mɔna sɛ yɛr ten

wuse na ɿ teter ɿ kɔru nku taa a lel-ɿ na, s'a kal-ɿ n'a maa ɿ yeɖe.

⁴ Semp'ɔna, Sosefe rere kur Nasarete kɔree t'ɔ Kaliilee kɔru taa, n'ɿ rɛ n'ɿ tal Sutee kɔru t'ɔ Peteleehem kɔree taa. ɖen'ɔna, a ka lel antaɯ wuroo Tafiiti*. ɿ wal ɖe-naa, wonte rɛɛ na, ɿ ci wuroo Tafiiti yikee* kena. ⁵ Nɿ-n'Maru ñɿ a rante-ɿ s'a cel-ɿ na, wa wal s'a kal-wa ka n nɔkɔ ɿ we ho. ⁶ Aluate nte, ɿ ka we Peteleehem kɔree taa na, ɿ lelɔ ayuku tal. ⁷ ɿ lel ɿ k-asanyo n'ɿ hɔɔ-ka wɔwɔ taa, n'ɿ huse-ka nanɔur taa, wonte rɛɛ na, n nɔkɔ a ka ta tam awɔr k'ankɔma rɛɔ taa s'a mu-wa.

Ase tirir tiki nandjiira cal

⁸ N nɔkɔ nandjiira we kɔru nku t'ɔ ren'ɔ sun t'ɔ wa ñelu wa mɛɛsiin ɖɛɛ-ɔ aho taa. ⁹ Ase tirir tiu wa cal, n'Acii Sesɛɛ hulmɯn metel, nafate kpa-wa ten. ¹⁰ Ase tirir ñɿ siir-wa sɛ: «!Nafate ra kpa-mɿ, wonte rɛɛ na, me kɔn-mɿ sarte tentente nte kaa sɛ te kɔ yera ten taa na, nt'ɔna. ¹¹ Aho nya taa, a lel-mɿ tɛlser ka wuroo Tafiiti* kɔru taa. ɿ ci Acii Sesɛɛ Kiriisitu*. ¹² ɿ na wonte kaa sɛ te yeu n'ɿ sem-ɿ na. ɿ kaa s'ɿ na alɔ k'a hɔɔ-ka wɔwɔ taa n'a huse-ka nanɔur taa.»

¹³ Ase tirira tenke wa tiu n'aset'ɔ tempe, wa tal Ase tirir ñɿ cal, wa wɔru Ase sɛ:

¹⁴ «!ɖe wɔr Ase k'asetɔ.

!ɿ yeke nɿ reheser kɔɯ tete rɛɛ-ɔ wɔmpa ɿ we-wa lu na, wa rɛɛ.»

Nandjiira walu Peteleehem kɔree taa

¹⁵ Ase tirira kampa wa kur wa wuse n'aset'ɔ wonte na, nandjiira mpa siir remaɯ sɛ: «!ɖe kur, ɖe wal Peteleehem kɔree taa. ɿ mɔna sɛ re na wonte lau ren'ɔ Acii Sesɛɛ yepa re nɯ-te na.» ¹⁶ Wa car wa tɛ wa wal wa nɔkɔ Marɿ, na Sosefe, n'alɔ ka wa huse-ka nanɔur taa. ¹⁷ Wa nɔkɔ-wa semp'ɔ wonte na, wa cɛse yera ka wonte Ase tirir ka siir-wa-te yo nka rɛɛ na. ¹⁸ ɿ lau reyau ka wɔmpa nɯ wonte nandjiira mpa siir-wa-te na. ¹⁹ Ama, Marɿ re te ten-ɔ ɿ hɔɔ taa, n'ɿ mɔse te rɛɛ. ²⁰ Nandjiira mpa kpa wa ñempu wa wusu wa wɔru Ase ka wonte ten wa nɯ nɿ wa na-te na, wonte rɛɛ na, te ten lau se wonɔk'ɔ Ase tirir ñɿ ka siir-wa na.

A celu Yeesu ka yeɖe

²¹ A lel Yeesu n'ɿ lau kɔsɛra kuɖem ka wonte na, a wan-ɿ n'a pɛɿ ɿ k-aniko*, n'a cel ɿ yeɖe sɛ Yeesu se wonɔk'ɔ Ase tirir ka siira ka n nɔkɔ ɿ rii take lau ɿ ho na.

A wan Yeesu k'Asɛ rɛɔ taa

²² Aluate kampa te tal sɛ Sosefe na Marɿ, wa tɛse asente kɔter nɖe Moisi ñasete* ka wɔwɔ wo na, ɖe lape. Wa wan yo nk'ɔ Seerusalem kɔru taa sɛ wa wul-ka Acii Sesɛɛ, ²³ wonte rɛɛ na, n nɔkɔ a maa Acii Sesɛɛ ñasete taa sɛ: «!A celu asanuapalawiisi k'Asɛ.» ²⁴ Wa

lau asente kɔter nɖe Acii Sesɛɛ ñasete wɔwɔ-re na, nɖ'ɔɛ, s'a laa acahuse nasel, nawur alɔnkukuna naul.

²⁵ N nɔkɔ afal nɛɛr ka we Seerusalem kɔru t'ɔ a yaa-ɿ sɛ Siimeeɔɯ. ɿ ka ci riyuyutu kena, n'ɿ ñɔɯ Ase, n'ɿ honku woñɿ kɔɯ s'ɿ tɛlse Iiserael* ñempa na, n'Asɛ Fiisu we ɿ cal. ²⁶ Ku ka siir-ɿ s'ɿ kaa s'ɿ ra seu ka ɿ ta na Kiriisitu* ñɿ Acii Sesɛɛ tiru-ɿ na. ²⁷ Ase Fiisu yeu Siimeeɔɯ ñɿ n'ɿ wal Ase rɛɔ taa. Yeosu leɖa kan-ɿ wonte sɛ wa tɛse asente kɔter nɖe lape na, ²⁸ Siimeeɔɯ kpa Yeosu ka ɿ hankpan taa, n'ɿ sɛɛ Ase, n'ɿ siiru sɛ:

²⁹ «Acii Sesɛɛ, kɔhen !yeu woma ci n wolalaɖe na, me seu rehesɛ,

wonte rɛɛ na, wonte n ka siir-m-te na, te lapa.

³⁰ Me na na me teterɔka, me ñesa ka ña tɛlser ñɿ,

³¹ n lese-ɿ yera ten ñesa taa na.

³² Yo nka kaa sɛ ka wul hulmɯn ka yera ten, nɿ ka kaa sɛ ka lau sarte ka Iiserael* ñempa.»

Siimeeɔɯ siiru wonte kaa sɛ te lau na

³³ Siimeeɔɯ siiru-te semp'ɔ wonte na, ɿ lau Yeosu cii, na ɿ rii ka reyau. ³⁴ Siimeeɔɯ sɛɛ Ase ka wa rɛɛ s'ɿ lau-wa sarte. ɿ siir Yeosu rii Marɿ sɛ: «Ase lese yo nka sɛ ka yeu n'Iiserael* ñempa kpater feete, nɿ ka kuse kpater. Ka kaa sɛ ka ci nter-ɔna yera kaa sɛ wa wute ka ñente. ³⁵ Ka kaa sɛ ka lese hulmɯn t'ɔ tansarte mɔsem mpe we yera kpater hɔya taa na. ɿ yeu ña hen na, kuñɯɯ kaa sɛ ku tel n taa se saaru.»

An wutu Yeesu ñente

³⁶ Ase tentente rɛser yal nɛɛr ka we, k'a yaa-ɿ sɛ An. ɿ ci Fanuel yalayo kena, n'ɿ ci Aser nantidɿ rɛɛ tɿ n'ɿ pɿ, n'ɿ ka ɔ wuse ka leɖe nasenautisi na ɿ waal ñɿ ɿ ka kɔ-ɿ ɿ yalawiisi taa na. ³⁷ ɿ wuse leel n'aluate nte taa, n nɔkɔ ɿ we wuse ka hiin leɖe nasennausa na wuse ka nnausa. ɿ ka we Ase rɛɔ t'ɔ tamtam ka ɿ hɔke nɔ, n'ɿ sɛɛ Ase k'aho na mɛse. ³⁸ Siimeeɔɯ tɛse wutu ka wonte na, yal ñɿ tenke n'ɿ tal Yeosu na ɿ yera, wa cal-ɔ renaa. Nñɿ rere, ɿ wɔru Ase n'ɿ we n'ɿ wutu yo nka ñente ka wɔmpa honkuwa s'Asɛ lɛɛ Seerusalem kɔru taa yera na.

Yeesu yera wusu Kaliilee kɔru taa

³⁹ Yeosu cii, na ɿ rii, wa tɛse wonte ten Ase ka wɔse-te na, te lape, nɿ wa wuse. Wa-n'ɿ, wa kpeem wa tɛ-ɔ Nasarete ka Kaliilee kɔru taa. ⁴⁰ Yo nka kpɔɔwa, ka nante cii. Ka we semte, n'ɿ kake Ase ka ka rɛɛ.

Yeesu, na ɿ yera, wa walu Ase rɛɔ taa

⁴¹ Yeosu yera walu Pake* teenkar ka Seerusalem kɔru t'ɔ wuse ka se ten. ⁴² Yeosu kampa n'ɿ we wuse ka hiiu na nasel-ɔ wonte na, ɿ leɖa su-ɿ wa rɛ wa wal Pake teenkar se wonɔk'ɔ wa lake wa walu na. ⁴³ Teenkar nɖe kampa re kper wa wusu wa kponɯ wonte na, n nɔkɔ wa yo Yeosu mɛse Seerusalem kɔru taa, n'ɿ yera ta sem.

⁴⁴ Wa hu se ñi-n'wa raana mpa wa wala na, i we mpa t'kna. Wa lau ayuku kudemu ka ñempu taa, fe ni wa cii Yeesu ñi'wa raana, na wa yera heku taa. ⁴⁵ Wa cii-ɩ, wa ta na-ɩ. ðen'kna, wa re wa wuse Seerusalem kɔru taa, se wa cii-ɩ. ⁴⁶ Ayuken niitisi ayuku rɛɛ, wa nɔnɔ-ɩ Ase rɛɔ t'ɩ ɩ ɔ Moisi ñasete* wulɔa heku taa, n'ɩ cokun-wa, n'ɩ wɔsu-wa tentente. ⁴⁷ Wompa ten nu na, u lau-wa reyau ka ɩ len ñi rɛɛ, na semte nte ɩ wusen-wa na. ⁴⁸ ɩ cii na ɩ rii, wa nɔnɔ-ɩ ren'ɩ wonte na, u lau-wa reyau. Ka n'ɩ rii wɔse-ɩ se: «Me yo, ar lapa n'n lau-ra sempe? Ma n'n cii, u tɛɔ re hɔya t'ɩ ten-ɩ re cii-n wonte na.»

⁴⁹ ɩ wusen-wa se: «ɩ cii-m semɩ? ɩ ta sem s'u mɔna se me ñel me Cii temer ñesa taa ya?»

⁵⁰ Wa ta nu wonte ɩ cii s'ɩ siir-wa-te na.

⁵¹ Te wara na, Yeesu na ɩ yera wa wuse Nasarete kɔree taa, n'ɩ ñɔɩ-wa, n'ɩ rii re ɩ kɔkɩ t'ɩ wonte ten lapa na. ⁵² Yeesu ñi kpɔlɔwa n'ɩ lake len n'u kake Ase na yera ka ɩ rɛɛ, n'u kelu.

Ase leem ser San hosu Ase tentente

(Te we rere-ɩ Mat 3:1-12 Mar 1:1-8 San 1:19-28)

3 Sakarii yo San ka we ñite t'ɩ wonte na, Ase siir-ɩ wonte u mɔna s'ɩ wul-te yera na. Aluate nte taa, n nɔnɔ wursi ten taa wuroo Tiiper* ka ñasowa n'ɩ teem ñasuu ka wuse ka hiiu na nauna. Pɔnse Piilate* ka ci-na kɔru rɛɛ ñeldɛ ka Sutee kɔru taa. Wuroo Eerote* ñasu Kaliilee kɔru taa ñempa. ɩ raal Fiiliipi ñasu Iituree, na Terakoniite kɔru taa ñempa. Liisanlase ñasu Apiilen ñempa. ² Han na Kafɛ, wa-ɩ ka ci Ase laate laara sesempa. ³ San nu Ase tentente n'ɩ wonte na, ɩ kur n'ɩ kan Surteɩ carɩ kɔren taa n'ɩ hosu se: «ɩ kisi mɩ awarkase, n'ɩ yeu n'a limsi-mɩ leem taa, n'u wul s'ɩ kisi mɩ awarkase, n'Ase tisen-mɩ mɩ awarkase.»

⁴ ɩ kan n'ɩ hose sempe se wonɩk'ɩ Ase tentente rɛser Eesal ka maa-te na se:

«Yer nɛer ko-na ñite taa s'a rɔn Aci Sesɛɛ ñempu, n'a sese ɩ ñempen ka riyuyu.

⁵ ɩ hose rere s'a siir leempen n'a tim kɔnɩ, na wurasi. ɩ hose s'a siir ataken n'a sese tansarte ñempen,

⁶ se fe ni yera ten na wonɩk'ɩ Ase tɛsu-ra na.»

(Es. 40:3-5)

⁷ Yera kpater kɔɩ na San dɛɛ, s'ɩ limsi-wa leem taa. Semp'kna, ɩ siir-wa se: «Womɩ we ñan se wasa na, anɩ wul-mɩ s'ɩ see Ase huhur ndɛ kɔɩ na? ⁸ ɩ lau lakase nse pɩsu se se wul s'ɩ kisi mɩ awarkase na. ɩ ra mɔse mɩ taa n'ɩ siir s'Aperaham* ci mɩ caase n'u cɛse, wonte rɛɛ na, me siiru-mɩ se weɛ nya we cee hen na, Ase pɩsu s'ɩ su-ya n'ɩ wuse-ya Aperaham ka yikiisi. ⁹ A teem laɔe ru ka teen tilila rɛɛ s'a pel-ñi. Semp'kna, teen ñi pe lelu wii sarteñenya na, a kaa s'a pel-ñi n'a re-ñi min taa.»

¹⁰ Yera mpa wɔse-ɩ se: «U mɔna se re lau senɩ?»

¹¹ ɩ wusen-wa se: «Woñi we asiiu wɔwen ka nuɩ na, ɩ cel kudemu ka woñi tan wur na. Woñi we tute na, ɩ tar n'ɩ ha woñi tan wur na.»

¹² Lampen mura nɛmpar kan San cal dɛre s'ɩ limsi-wa leem taa. Wa wɔse-ɩ se: «Wulɔe, u mɔna se re lau senɩ?»

¹³ ɩ wusen-wa se: «ɩ ra mu warase n'u kelen wonte komna wɔsu na.»

¹⁴ Sucana wɔse-ɩ rere se: «Da ni, u mɔna se re lau senɩ?»

ɩ wusen-wa se: «ɩ ra mu warase ka nɛer na, na mɩ reen dɛɛ, nawur tentarɩ rɛɛ. ɩ lau-mɩ lelen ka wonte a rɛtu-mɩ-te na, te rɛɛ.»

¹⁵ Yera honku na wa t'ɩ lelen ni pa woñi na, ɩ mɔsu se San ta ci Kiriisitu* kena ya? ¹⁶ San siir-wa se: «Ma hen na, me limsi-mɩ leem t'kna. Ama, nɛer kaa s'ɩ kan ka ɩ we cepate n'ɩ kelen-m. Me ta tal wur taa se me lese ɩ nahentena ka ɩ naase taa. Nñi kɔɩ-na s'ɩ limsi-mɩ Ase Fiisu, na min, wa taa. ¹⁷ ɩ ruken ɩ niɩ t'ɩ wolatelyo, s'ɩ fal n'ɩ yeu lete na utɛ. ɩ kaa s'ɩ sii tute ka kpu taa, n'ɩ weɔe lete ka min nɛñer t'ɩ ñi pe ruɩ arem.»

¹⁸ Sen-kna, n nɔnɩ ɩ hosu tentente sarteñente n'ɩ ciisu yera nante na wutase ka hamɩhamɩ. ¹⁹ Ama, ɩ yeen wuroo Eerote* ñi a ka tar ɩ cii wurti kɔru ka hɔlen nni-isa n'ɩ ñelu kudemu rɛɛ na, wonte rɛɛ na, ɩ ka kan Eerotlase* ñi ci ɩ raal yal na, n'ɩ lake nenter-ɩ tempe ka te ta sar rere. ²⁰ Wuroo Eerote ñi tase nenter lape ka te kel ten. Nt'ɩle s'ɩ su San n'ɩ ru-ɩ sarka.

San limsu Yeesu ka leem taa

(Te we rere-ɩ Mat 3:13-17 Mar 1:9-11)

²¹ N nɔnɩ a limsu yer ten-ɩ leem t'ɩ wonte na, a limsi Yeesu rere-ɩ leem taa. Aluate nte taa ɩ sɛɛ Ase na, aseta hul, ²² Ase Fiisu tiu ɩ rɛɛ s'alɔnkuku, n'a nu wutɩ nɛnkar n'aseta se: «N ci me Yo. Me we-n lu ka ten. Ña yeke-na n'u kake me taa.»

Yeesu caasina

(Te we rere-ɩ Mat 1:1-17)

²³ Yeesu kampa n'ɩ paase ɩ temer ka wonte na, n nɔnɩ ?u ta kar, ɩ we wuse ka hiin niitisi. Yer ten mɔsuwa s'ɩ ci Sosɛfe yo kena. Ama, ɩ ci Heelii yikee.

²⁴ Heelii ci Matata yo.

Matata ci Leefii yo.

Leefii ci Melkii yo.

Melkii ci Sanal yo.

Sanal ci Sosɛfe yo.

²⁵ Sosɛfe ci Matatlase yo.

Matatlase ci Amɔse yo.

Amɔse ci Naum yo.

Naum ci Eselii yo.

Eselii ci Nakal yo.

²⁶ Nakal ci Maate yo.

Maate ci Matatlase yo.
 Matatlase ci Seemeeii yo.
 Seemeeii ci Sosεke yo.
 Sosεke ci Sota yo.
²⁷ Sota ci Soanaŋ yo.
 Soanaŋ ci Reesa yo.
 Reesa ci Soropapel yo.
 Soropapel ci Salatɛl yo.
 Salatɛl ci Neerii yo.
²⁸ Neerii ci Mɛlkii yo.
 Mɛlkii ci Atii yo.
 Atii ci Kosam yo.
 Kosam ci Elmatam yo.
 Elmatam ci Er yo.
²⁹ Er ci Yeesu yo.
 Yeesu ci Eeleeɛɛr yo.
 Eeleeɛɛr ci Soriim yo.
 Soriim ci Matate yo.
 Matate ci Leefii yo.
³⁰ Leefii ci Siimeeɛɛŋ yo.
 Siimeeɛɛŋ ci Suta yo.
 Suta ci Sosεfe yo.
 Sosεfe ci Sonam yo.
 Sonam ci Eelakiim yo.
³¹ Eelakiim ci Meeleea yo.
 Meeleea ci Meena yo.
 Meena ci Matata yo.
 Matata ci Natanŋ yo.
 Natanŋ ci Tafiiti* yo.
³² Tafiiti ci Iisal* yo.
 Iisal ci Sopedε yo.
 Sopedε ci Pose yo.
 Pose ci Salmɔŋ yo.
 Salmɔŋ ci Nasɔŋ yo.
³³ Nasɔŋ ci Amiinatape yo.
 Amiinatape ci Atemeŋ yo.
 Atemeŋ ci Arnii yo.
 Arnii ci Eserom yo.
 Eserom ci Farεse yo.
 Farεse ci Suta yo.
³⁴ Suta ci Sakɔpe* yo.
 Sakɔpe ci Iisake* yo.
 Iisake ci Aperaham* yo.
 Aperaham ci Tara yo.
 Tara ci Nakɔr yo.
³⁵ Nakɔr ci Seeruke yo.
 Seeruke ci Rako yo.
 Rako ci Faleke yo.
 Faleke ci Eeper yo.
 Eeper ci Sala yo.
³⁶ Sala ci Kaunam yo.
 Kaunam ci Arfakesate yo.
 Arfakesate ci Sɛm yo.
 Sɛm ci Noee* yo.

Noee ci Lameke yo.
³⁷ Lameke ci Matusala yo.
 Matusala ci Eenɔke yo.
 Eenɔke ci Sarεte yo.
 Sarεte ci Maleeleeel yo.
 Maleeleeel ci Kaunaŋ yo.
³⁸ Kaunaŋ ci Eenɔse yo.
 Eenɔse ci Sete yo.
 Sete ci Atam* yo.
 Atam ci Aɛe yo.

Aluacii taku Yeesu

(Te wε rere-ɔ Mat 4:1-11 Mar 1:12,13)

4 Aɛe Fiisu siir Yeesu t'ɔ ten n'l kuren Surteŋ carɔ cal nɪ ku wan-ɪ ñite taa, ² n'aluacii take-ɪ ayuken hiin nniisa, n'l ta tu wur-ɔ ayuken ñɪ taa. Ñɪ kampa ñɪ rε wonte na, ñuse ku-ɪ. ³ Aluacii tam-ɪ sε: «?N ci Aɛe Yo, !yeu nɪ wεer ndε wuse tute.»

⁴ Yeesu wusen-ɪ sε: «A maa Aɛe tekara taa sε: «U ta ci yer tuku tute receel-ɔna, s'ɪ tɛɪ.» »

⁵ Aluacii ñɪ wan-ɪ awɔr nendel t'ɔ aseta, n'l wul-ɪ kɔren ka ñɪ ten-ɔ tεte nte rεε, ⁶ n'l siir-ɪ sε: «Me yeke s'n ñase kɔren ñɪ rεε, nɪ me ha-n ñɪ taa sauti. Aɛe cel-m te ten ñɪ, me pɪsu sε me cel-te woñɪ me cii na. ⁷ Nne n kur me tεε, ña tu-na te ten ñɪ.»

⁸ Ama, Yeesu wusen-ɪ sε: «A maa Aɛe tekara taa sε: «!Sεε Acii Sesεε ñ'Aɛe n'n lau nñɪ receel temer kena.» »
 (De. 6:13,14)

⁹ Aluacii ñɪ wan Yeesu ñ'ɔ Seerusalem kɔru taa, n'l sese-ɪ Aɛe rεɔ ñuŋ taa, n'l siir-ɪ sε: «?N ci Aɛe Yo, !n kur n'n maa atε, ¹⁰ wonte rεε na, a maa Aɛe tekara taa s'«Aɛe kaa s'ɪ tir ɪ tirira sε wa kan wa ñɪ n dεε, ¹¹ sε wa teemle-n wa niij taa, se fε nɪ wεer ra tul n nankɔŋ.» »

¹² Yeesu wusen-ɪ sε: «A maa rere sε: «!Da take Acii Sesεε ñ'Aɛe.» »

¹³ Aluacii take Yeesu ka wont'ɔ te ten taa n'u kper na, ɪ rε n'ɔ yeu-ɪ n'l honke aluate nenter s'ɪ tase ɪ takuu.

Yeesu paasu ɪ temer ka Kaliilee kɔru taa

(Te wε rere-ɔ Mat 4:12-17 Mar 1:14,15)

¹⁴ Aɛe Fiisu reen ka ɔ Yeesu t'ɔ ten n'l wuse Kaliilee kɔru taa, n'a wε n'a wutu ɪ sarteñente ka kɔru ka ku ten ku taa. ¹⁵ ɪ wulu Aɛe tentente ka Suiifi ñempa arekpolendε nampin taa, nɪ yera ten wɔru-ɪ.

Nasarεte ñempa pe tisu Yeesu rεε

(Te wε rere-ɔ Mat 13:53-58 Mar 6:1-6)

¹⁶ Ayuku nenkur Yeesu wal Nasarεte kɔru t'ɔ wundji- indji ɪ kpɔla na. Suiifi ñempa fiisiti ayuku* rεε, ɪ sɪ arekpolendε nampu taa se wonten. ¹⁷ ɪ kur s'ɪ kal Aɛe tentente nɪ wa cel-ɪ Aɛe tentente rεser Eesal tekara. ɪ yeedε tekara ñɪ, n'l na awɔr ndε taa a maa sε:

¹⁸ «Acii Sesεε Fiisu wε me rεε.

L lese-m se me hose tentente sarteñente k'ahusa.
L tir-m se me hose sarkaciina s'a kaa s'a lese-wa sarka taa.

L tir-m dɛrɛ se me hose yeelempa s'a kaa s'a hul wa ñesa.

L tir-m se me lɛɛ wompa a naasu-wa fala na.
¹⁹ L tir-m dɛrɛ se me hose s'aluate nte taa Aciɛ Sesɛɛ kaa s'l lau sarte ka yera na, te tala.»

(Es. 61:1,2 58:6)

²⁰ Yeesu kuti tekara ñi, n'l cel-l ɔɔ n'l ɔɔ. Wompa ten we arekpolende nampu nku taa na, wa ñelu-l ²¹ n'l we n'l siiru-wa se: «Wonte me kal-te Ase tekara taa n'lu nu-te na, seɲ ñi hen te lapa.»

²² Wa ten wa coku wonte Yeesu siiru-wa-te ka te kper lelen na. U lau-wa reyau ni wa siir se: «Yer ñi hen ta ci Sosefe yo kena ya?»

²³ Yeesu siir-wa se: «Mi taa nɛmpar kaa se wa siir-m wutekpiso nka se: «Ɖakutanacii, !kusu ña teter n te.» l cii s'lu wɔse-m s'ar lapa me pe lake hampate lakase ka me teternka me kɔru taa se me ka lau-se wonɔn'ɔ Kapernaum kɔru taa na.»

²⁴ L tase se: «Me siiru-mi tufelem kena, Ase tentente reser nɛɛr tan, k'a mu-l sarte ka l kɔru taa. ²⁵ Me siiru-mi tufelem kena, te we rere s'antaun Eelii* aluate taa, leela ka we Iiserael* kɔru t'ɔ tempe. Aluate nte t'ɔɛ, tun yeu nuu ka wuse ka nasiisi na hɔlu, ni ñuse yee tempe, ka tete ten taa. ²⁶ Ama, Ase ta tir Eelii ka leel nɛɛr te-ɔ Iiserael kɔru taa. L tir-l leel kuɔem te-ɔna, l te we Sarɛpeta kɔree t'ɔ Siitɔn kɔru taa. ²⁷ Womla ka we tempe rere-ɔ Iiserael kɔru t'ɔ Ase tentente reser Eelisee* aluate taa. Ama, u ta fe nɛɛr rere-ɔ? u ta ci Namaɲ ñi ci Siirii kɔru taa ti na.»

²⁸ Wa ten ñ'ɔ arekpolende nampu nku taa, wa nu-te wonte na, wa ñan kpa. ²⁹ Wa kur wa hɔm-l wa wan-l na kɔru kpeelɔ rɛɛ. N kɔn wa ma wa kɔru ka wuro ñunɲ taa, ni wa wan-l renaa se wa wɛɔɔ-l n'l wunkil n kɔn l tal atɛ n'l seu. ³⁰ Ama, l kunti n'l tenke wa heku taa n'l rɛ.

Yeesu runu aluu ka ku caru yer

(Te we rere-ɔ Mar 1:21-28)

³¹ Yeesu wal Kapernaum kɔree t'ɔ Kaliilee kɔru taa, n'l wulu Ase tentente ka yera ka Suiifi ñempa fiisiti ayuken* dɛɛ. ³² U ka lau-wa reyau ka wonɔn'ɔ l wulu-wa na, wonte rɛɛ na, l wutu na huku. ³³ N kɔn yer nɛɛr ka we arekpolende nampu nku t'ɔ aluu siisi-l kɔn, n'l ko reen ka ten se: ³⁴ «Nasarete kɔru taa ti Yeesu ña, ɔa-n'ñ'ɔ wontɔ? N kampa s'n hɔrse-ra kena ya? Me sem woñi n ciwa na. N ci Sarteti ñi, Ase tir-l na.»

³⁵ Yeesu fete aluu nk'ɔ reen se: «!Sim ɔnaa, n'n lii yer ñi taa.»

Aluu nku yo yer ñi n'ate-ɔ yera ñesa taa. Ku lii yer ñi taa, ni ku ta lau-l nter.

³⁶ U lau yera mp'ɔ wa ten-ɔ reyau. Wa wɔsu remaɲ se: «L ñempa wutase kele? Yer ñi ñasu na huku, na reen k'alua, wa lii.»

³⁷ Yer ten wutu sarteñente ka Yeesu rɛɛ-ɔ kɔru nku t'ɔ ku ten.

Yeesu kusu wusetna ka tempe

(Te we rere-ɔ Mat 8:14-17 Mar 1:29-34)

³⁸ Yeesu kur arekpolende nampu nku taa, n'l wal Siimɔn te, n'l kɔn Siimɔn ñi yase nante saa min ka ten. Yer ten cɛr Yeesu s'l kuse-l. ³⁹ Yeesu nunki l rɛɛ, n'l fete reen ka nante min ñi. U tenke n'u he, n'l kur n'l mu-wa.

⁴⁰ Mɔse kampa se lim wonte na, wompa ten ka we na wusetna ka kutɛkute na, wa kan-wa Yeesu cal. L su l ni-ij n'l re wa rɛɛ, n'l kuse-wa. ⁴¹ Alua lii wusetna kpater taa wa ko se: «N ci Ase Yo.»

Yeesu fete-wa reen n'l ta ha-wa ñempu se wa wute, wonte rɛɛ na, wa sempa s'l ci Kiriisitu*.

Yeesu hosu Ase tentente ka Sutee kɔru taa

(Te we rere-ɔ Mar 1:35-39)

⁴² Tun kampa ku hom wonte na, Yeesu lii kɔru taa, n'l wal na ñite taa. Yera kpater cii-l, wa na-l wonte na, wa ciiwa s'l ɔɔ wa cal, n'l ra rɛ. ⁴³ Ama, Yeesu siir-wa se: «U kɔna se me hose tentente sarteñente nte wutu Ase wurti* ñente na ka kɔren ten taa, wonte rɛɛ na, nte rɛɛ-ɔna, Ase tir-m.»

⁴⁴ L we n'l hosu Ase tentente ka Suiifi ñempa arekpolende nampin ñi we Kaliilee kɔru taa na, ñi taa.

Yeesu yaa kiɔinkidɔn waratenkera

(Te we rere-ɔ Mat 4:18-22 Mar 1:16-20)

5 Ayuku nɛnkur-ɔna, Yeesu sendɛ Seeneesarɛte* apu leem nɔ, yera akpidi cekpɔɔɔde nɛndɛl kan, wa tisu rem'ɔ l cal se wa co Ase tentente. ² L na kpilin nul-ɔ apu leem nɔ ka tunakpara tiu ñi taa ni wa yaalu wa wurin. ³ Yeesu kpa wa kpilu nɛnkur t'ɔ Siimɔn ti-na-ku-l, n'l cɛr-l s'l tiisi-ku apu leem nɔ. Yeesu ɔɔ kpilu nku taa, n'l wulu yera akpidi nd'ɔ Ase tentente.

⁴ L kper wuluu ka wonte na, l siir Siimɔn se: «!Wan kpilu nk'ɔ leem heku taa, ni ña-n'n ɔana, !u te mi wurin n'u kpa tuna.»

⁵ Siimɔn wusen-l se: «Aciɛ, ɔɛ lau temer k'aho ka ya ten, ni re ta kpa wur. Ama, na n wuɔ rɛɛ-ɔna, me te me wurin.»

⁶ Wa te-ñi, wa kpa tuna ka tempe tempe n'u ceru wa wurin. ⁷ Wa kaɔɔ wa temer raana nɛmpar-ɔ niij ka wa-l we kpilu nɛnkur taa, se wa kan wa sen-wa. Wa-l kan wa-l lese tuna ny'ɔ leem taa, ni wa siir kpilin ñ'ɔ ñi nul, hal ñi cii se ñi lim na leem tɛɛ. ⁸ Siimɔn Pɛr na semp'ɔ wonte na, l kur Yeesu tɛɛ, n'l tam se: «Aciɛ Sesɛɛ, !tiisi n'n calen-m, wonte rɛɛ na, me ci awarkaselaɔɔɔ kena.»

⁹ U lau Siimɔŋ ka reyau, na wompa ten ka we ɪ cal na, ka wonɔn'ɔ tuna nya tena na, ya rɛɛ. ¹⁰ U lau rerɛ-ɔ reyau ka Sake na San mpa ka ci Seepeete wiisi, nɪ wa ci Siimɔŋ temer raana na.

Ka nɪ Yeesu siir Siimɔŋ sɛ: «!Nafate ra kpa-n. N ka kpa tuna, n'u sɪn kɔhen ñɪ hen na, n kaa s'n kpa yera sɛ wa lii w'awarkase taa.» ¹¹ Wa wusen wa kpilin ñ'ɔ atɛ, wa yeu te ten wa tenke Yeesu.

Yeesu kusu womlu nɛnkur

(Te wɛ rerɛ-ɔ Mat 8:1-4 Mar 1:40-45)

¹² N nɔɔn Yeesu wɛ kɔru nɛnkur taa, womlu nɛnkur tal. Ku na Yeesu ka wonte na, ku kur atɛ-ɔ Yeesu tɛɛ, ku wɔm ku ñesa n'atɛ, ku cɛr-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, ?n cii, n pɪsu s'n lau n'u fɛ me rɛɛ.»

¹³ Yeesu wul ɪ niŋ, n'l teeken-ku, n'l tam-ku sɛ: «Me cii. !U fɛ n dɛɛ.»

Womlɪte nte tenke te fɛ yer ñɪ rɛɛ.

¹⁴ Yeesu tam-l sɛ: «!Da siir-te yer. !Wal n'n wul n tɛ-ɔ Ase laate laar, fɛ n'n ha haade ndɛ Moisi ñasete* wɔsu s'a ha-re na, fɛ nɪ wa na wonte lapa na.»

¹⁵ Yeesu kisi na-l s'l ra wute-te nɛɛr cal. Ama, yera we wa wɔru Yeesu ñɪ yeɔɔ n'u kelu n'u walu. Yera kpater kɔŋ akpila akpila sɛ wa co na-l, n'l kuse wa wɪsase rerɛ. ¹⁶ Ama, Yeesu kuru n'l walu ñɪte taa n'l sɛɛ Ase.

Yeesu kusu atintiir nɛndɛl

(Te wɛ rerɛ-ɔ Mat 9:1-8 Mar 2:1-12)

¹⁷ Ayuku nɛnkur-ɔna, n nɔɔn Yeesu wɛ n'l wulu Ase tentente, Fariisii akpar taa ñempa*, na Moisi ñasete wulɔa nɛmpar, wa ɔ ɪ cal-ɔ wa kuren na Kaliilee kɔren ten taa, na Sutee, na Seerusalem kɔren taa. Ase hampate ka we na-l n'l kusu wɪsetɪna. ¹⁸ Yera nɛmpar tan atintiir ka wa sul-dɛ candɪ rɛɛ. Wa cii sɛ wa sɪn-dɛ na rɛɔ taa wa ɔse-re Yeesu ñesa taa. ¹⁹ Ama, wa pe na sɛ wa sɪn-dɛ na ɪ, wonte rɛɛ na, yera wɛ tɛmpe. Wa kpa nampu rɛɛ, wa tisi-re na wu ka yera cal-ɔ Yeesu ñesa taa. ²⁰ Yeesu na wonɔn'ɔ wa tisi ɪ rɛɛ na, ɪ siir-re sɛ: «Afal, me tɪsen-n n k-awarkase.»

²¹ Moisi ñasete wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa mpa, wa wutu na wa taa sɛ: «An'ɔlɛ yer ñɪ, n'l hɔrsu Ase yeɔɔ? Anɔ pɪsu s'l tɪsen yer-ɔ ɪ k-awarkase ka, u ta ci Ase receel.»

²² Yeesu sem wa mɔsem, n'l wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'u wɛ mɔsem mpe sen? ²³ Kaa wonte wɛ kaade sɛ me tam-dɛ sɛ: «Me tɪsen-n n k-awarkase», nawur «!Kur n'n wal na? ²⁴ Ama, me cii s'u sem sɛ Yer Yo* wɛ huku ka tɛte rɛɛ sɛ ka tɪsen awarkase.»

Den'ɔna, ɪ tam atintiir ndɛ sɛ: «Me tam-na-n, !kur, n'n su ña candɪ, n'n kpeem n tɛ.»

²⁵ Yer ñɪ tenke n'l kur yera ten ñesa taa, n'l su ɪ candɪ nya a ka hɪse-l ya rɛɛ na, n'l kpoŋ ɪ tɛ n'l wɔru Ase.

²⁶ U lau wa ten-ɔ reyau, wa wɔru Ase na nafate, wa siiru sɛ: «Sɛŋ ñɪ hen na, dɛ na hampate lakase!»

Yeesu yaa Leefii

(Te wɛ rerɛ-ɔ Mat 9:9-13 Mar 2:13-17)

²⁷ Te wara na, Yeesu lii, n'l na lampu mur nɛɛr-ɔ, a yaa-ɪ sɛ Leefii ka ɪ ɔ ɪ temer taa. Yeesu tam-l sɛ: «!Tenke-m.»

²⁸ ɪ kur, n'l yeu te ten, n'l tenke-l.

²⁹ Leefii ñɪ yaa Yeesu ka teenkar ka ɪ rɛɔ taa. N nɔɔn lampen mura nɛmpar-ɔ tɛmpe, na yera nɛmpar, wa kpɪrsi wa ɔ na-wa wa tuku.

³⁰ Fariisii akpar taa ñempa*, na Moisi ñasete* wulɔa mpa ka we na wa rɛɛ na, wa miintu, wa wɔsu Yeesu waratenkera sɛ: «Ar lapa n'u tuku n'u ñee na lampen mura, n'awarkaselaɔa?»

³¹ Yeesu wusen-wa sɛ: «Wompa u pe wɪ-wa na, wa pe cii rakuta, wɪsetɪna cii-na-l. ³² Me ta kan sɛ me yaa riyuyuñempa. Ama, me kampa sɛ me yaa awarkaselaɔa kena, sɛ wa kisi w'awarkase.»

Yeesu wutu nɔ hɔpe ñente

(Te wɛ rerɛ-ɔ Mat 9:14-17 Mar 2:18-22)

³³ Yera wɔse Yeesu sɛ: «U lau senɔ, San waratenkera, na Fariisii akpar taa ñempa waratenkera hɔke nɛse nɪ wa sɛɛ Ase? Ama, ña waratenkera tuku nɪ wa ñee.»

³⁴ Yeesu wusen-wa sɛ: «ɪ hu sɛ wompa a yaa-wa yal kanu teenkar na, wa kaa sɛ wa hɔu nɛse ka waal cal ya? Wa ra pɪse. ³⁵ Aluate nɛnter kɔŋ k'a kaa s'a kpɔr wa waal. Te kaa sɛ te tal wonte na, fɛ nɪ wa hɔu nɛse.»

³⁶ Yeesu tu-wa atintukir nɛndɛl sɛ: «Nɛɛr pe ceru wɔwu cefalu fakɪɔ s'l wal n'l tɔse wɔwu cepenu. ?l lau sempe, wɔwu cefalu hɔrse, nɪ wɔwu cefalu nku fakɪɔ ra pɪse sɛ ka kpa na cepenu. ³⁷ Nɛɛr ra pɪse s'l lase selfam ka hɛceeken taa. ?l lau sempe, selem mpe yeu nɪ hɛceeken ñɪ ya nɪ pe kpeem atɛ n'a leese-ñɪ. ³⁸ U mɔna s'a lase selfam ka hɛse cefase t'ɔna. ³⁹ Nɛɛr ra ñee selfam ka n nɔɔn ɪ teem selpem ñeeu. ɪ kaa s'l siir sɛ: «Cepempe wɛ-na sarte.» »

Yeesu, na Suiifi ñempa fiisiti ayuku

(Te wɛ rerɛ-ɔ Mat 12:1-8 Mar 2:23-28)

6 Suiifi ñempa taman naul fiisiti ayuku* rɛɛ-ɔ kidɪnkidɪn honɔɔ taa, Yeesu na ɪ waratenkera, wa tasu sɪn nɛñer. ɪ waratenkera kaɔu ñɪ t'ɔ tute wa mulu wa niŋ taa, wa tuku wii. ² Fariisii akpar taa ñempa* nɛmpar wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'u lake wonte ra ñasete pe ha ñempu ka ra fiisiti ayuku rɛɛ na?»

³ Yeesu wusen-wa sɛ: «ɪ ta kal wonte Tafiiti* lau-te, ka n nɔɔn ñuse ku ñɪ-n'l yera na ya? ⁴ ɪ sɪ Ase rɛɔ taa n'l nɔɔn kpɔnen ñɪ a ha-ñɪ Ase na. ɪ su-ñɪ n'l tu n'l kaase n'l ha ɪ raana. Nku, ɔa ñasete ha ñempu k'Ase laate laara receel-ɔna sɛ wa tu-ñɪ.»

⁵ L siir-wa rere se: «Yer Yo* ci-na fiisiti ayuku cii.»

Yer ñi we ñenkpanka na

(Te we rere-ɔ Mat 12:9-14 Mar 3:1-6)

⁶ Suiifi ñempa fiisiti ayuku* nenkur rɛɛ, Yeesu si warekpolende nampu taa, n'l wulu Ase tentente. N nɔɔn yer nɛɛr we ren'ɔ ɩ mete niinj lau ñenkpanka.

⁷ Moisi ñasete* wulɔa, na Fariisii akpar taa ñempa, wa re Yeesu rɛɛ-ɔ ñeser repu se wa na haa, ɩ kaa s'l kuse yer ñ'ɔ wa fiisiti ayuku nku rɛɛ ya, wonte rɛɛ na, wa cii se wa siir s'l ta lau sarte. ⁸ Ama, Yeesu ka sem wonte wa mɔsuwa na, n'l tam yer ñi se: «!Kur, n'n sende yer ten ñesa taa.»

Yer ñi kur n'l sende.

⁹ Ka n'l Yeesu wɔse-wa se: «Moisi ñasete ha ñempu s'a lau sarte ka fiisiti ayuku rɛɛ ya, yaa a lau wonte ta sar na? A kuse yer fiisu na, yaa a tɛse-ku kena?»

¹⁰ L ñel-wa wa ten, n'l yeu n'l tam yer ñi se: «!Wul n niinj.»

ɩ wul-ya, n'l ya wuse sarte. ¹¹ U saa wa taa, wa fɛsun dem'ɔ Yeesu rɛɛ se wa na haa, wa lake-ɩ sende.

Yeesu lesu ɩ tirira ka hiiu na naul

(Te we rere-ɔ Mat 10:1-4 Mar 3:13-19)

¹² Aluate nte taa, Yeesu kpa wuro rɛɛ n'l sɛɛ Ase n'u re n'u hom-ɩ renaa. ¹³ Tuɔj kampa n'u hom wonte na, ɩ yaa ɩ waratenkera, n'l lese yera hiiu na naul, n'l yaa-wa s'l tirira. ¹⁴ Mp'ɔle Siimɔɔj ñi ɩ tase-ɩ yeɔe se Pɩɛr na, na ɩ ritafal Anterɩ, na Sake, na San, na Fiiliipi, na Par-teeleemii, ¹⁵ na Matiio, na Toma, n'Alfee yo Sake, na Siimɔɔj ñi sɛɩ ɩ kɔru na, ¹⁶ na Sake yo Suti, na Suta Iisekarɔte ñi maase Yeesu ka yera niinj taa na.

Yeesu sun yera akpiɔi

(Te we rere-ɔ Mat 4:23-25)

¹⁷ Yeesu, na ɩ waratenkera, wa tiu na wuro nka rɛɛ, wa sende awɔr nɔe taa u we retatata na. ðen'ɔna, ɩ waratenkera nɛmpar kpater ka wɛ. N nɔɔn Sutee kɔru taa ñempa, na Seerusalem kɔru taa ñempa, wa we ren'ɔ wa ten tempe ka ten, na Tiir na Siimɔɔj kɔren taa ñempa, ¹⁸ wa ten wa kan se wa co na-ɩ, n'l kuse wa wɩsase. Wompa alba ka pintilu-wa na, ɩ kuse-wa. ¹⁹ Yer ten cii s'l teeken-ɩ, wonte rɛɛ na, ðeen nɛñer lii na ɩ taa, ñi kusu wa ten.

Sauti n'ahusetɛ

(Te we rere-ɔ Mat 5:1-12)

²⁰ Yeesu ñel ɩ waratenkera n'l tam se:

«Womɩ ci ahusa na, u nuw lelen, wonte rɛɛ na, mi kɔɔj-na s'u si Ase wurti* taa.

²¹ Womɩ ñuse ku-mi kɔhen na, u nuw lelen, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'l ha-mi wonte u cii-te na. Womɩ wulu kɔhen na, u nuw lelen,

wonte rɛɛ na, u kaa s'u kɔ mi taa.

²² Womɩ yera tam-mi leen k'atam, nɩ wa ruɔu-mi, nɩ wa tu-mi nɩ wa ñelu-mi s'u ta ci wur-ɔ Yer Yo* rɛɛ na, u nuw lelen. ²³ ?A kampa n'a lake-mi sempe, !u kɔ mi taa n'u ñante, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'l rete-mi reter cekpɔɔɔde k'asete. Semp'ɔna, wa caasna ka naasu Ase tentente rɛsera.

²⁴ Ama, womɩ ci saua na, u kaa s'u na wahala, wonte rɛɛ na, u teem mi haade hiiuu.

²⁵ Womɩ hɔ kɔhen na, u kaa s'u na wahala, wonte rɛɛ na, u kaa s'u na ñuse.

Womɩ wonku kɔhen na, u kaa s'u na wahala, wonte rɛɛ na, u kaa s'u we añemen, na wulim, wa taa.

²⁶ Womɩ yera wɔru-mi nɩ wa siiru sarteñente ka mi rɛɛ na, u kaa s'u na wahala, wonte rɛɛ na, semp'ɔna wa caasna ka lake tantufelem Ase tentente rɛsera rɛɛ.

Selem k'amurana rɛɛ

(Te we rere-ɔ Mat 5:38-48, 7:12a)

²⁷ «Womɩ coku na-m na, me siiru-mi s'u lau mi amurana ka leen. !l lau sarte ka wompa pe cii mi ñente na. ²⁸ !l lau sarte ka wompa wɩ-mi sem na, n'u sɛɛ Ase ka wompa naasu-mi na, wa rɛɛ.

²⁹ Nne yer mau-n atɔ ka n ðentampu kuðemu, !wul-ɩ nenkur n'l tɛse mape. Nne yer su n k-aniko wɔwɔ, !yeu-ɩ n'l su n teeku cunku rere. ³⁰ Pa woñu fa-n wur na, !ha-ɩ. Nne yer su n wur, !ɔa wɔse-ɩ. ³¹ !l lau mi raana ka wonte u cii se wa lau-mi-te na.

³² Nne u lake leen ka wompa we-mi leen na, wa re-ceel-ɔna, kaa wonte rɛɛ u honku Ase haade na? Teñeseciina rere we leen ka wompa we-wa leen na.

³³ Nne u lake sarte ka wompa lake-mi sarte na, wa re-ceel-ɔna, kaa wonte rɛɛ u honku Ase haade na? Teñeseciina lake semp'ɔna rere. ³⁴ Nne u si warase ka wompa u mɔsu se wa kaa se wa lɔte-mi-se na, wa re-ceel-ɔna, kaa wonte rɛɛ u honku Ase haade na?

Teñeseciina rere si warase ka wa teñese raana se, wa-ɩ kampa wa lɔte-wa. ³⁵ U mɔna s'u lau leen ka mi amurana, n'u lake-wa sarte, n'u si-wa warase, n'u ra honku se wa lɔte-mi. Nne u lake sempe, u kaa s'u mu reter cekpɔɔɔde n'u wuse Ase cekpɔɔɔ wiisi, wonte rɛɛ na, ɩ lake sarte ka ñanciina na teñeseciina. ³⁶ !l na yera añemen se mi Cii ñi we aseta na, ɩ na w'añemen ka wo na.

!l ra hu na mi raana

(Te we rere-ɔ Mat 7:1-5)

³⁷ «!l ra hu na mi raana, n'Ase ra hu na-mi. !l ra ku wa ñente n'Ase ra ku mi ñente. !l tɩsen mi raana, n'Ase tɩsen-mi. ³⁸ !l ha mi raana, n'Ase ha-mi. A kaa s'a mɔse na wonɔu nenkur n'a wur mi hurin taa, n'a

titi n'u siir sarte, n'u kaase n'u kpete n'ate. Ase kaa s'l mose u haade na wondu nku u mosu na-ku n'u ha yera na, n'l ha-mu.»

³⁹ Yeesu tu rere-ɔ atintukir nde se: «Yeelem neer pisu s'l hɔm u yeelem duntɔ na? Wa lau sempe, wa naul ŋi ra feete wu taa ya? ⁴⁰ Waratenker* neer tan ka, u kelen u wulde. Nne u kpankel te ten, u pise se ŋi-n'l wulde ŋi, wa lau kutaru.

⁴¹ Ar lapa n'n ŋelu aseseede ka n duntɔ ŋeser taa? Nku, n pe na n ŋende t'ɔ rakpaker. ⁴² N lake senɔ s'n siir n duntɔ se: «Yeum me lese n ŋeser t'ɔ aseseede? Nku, ŋa ŋende taa we rakpaker nde. Teker ŋa, lese ŋa ŋeser t'ɔ rakpaker nd'ɔ nel, fe n'n na sarte n'n lese aseseede nd'ɔ n duntɔ ŋeser taa.

Wompa teku se wa resu Ase tentente na

(Te we rere-ɔ Mat 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ «Tu sarteŋenku pe lelu tansarte wii, ni tansarte tu pe lelu sarte wii. ⁴⁴ Yer sunj tu na ku wii ree-ɔna. A pe he mankuna k'awum tu ree, nawur lemen ka kosii tu ree. ⁴⁵ Yer sarteti wl u hɔɔ t'ɔ sarteŋente kena, n'l lake-te, ni ŋanŋente lii na ŋancii hɔɔ t'ɔna, wonte ree na, yer wutu wonte we u hɔɔ taa na, nt'ɔna.

Dese ka nasel

(Te we rere-ɔ Mat 7:24-27)

⁴⁶ «Ar lapa n'lu yaa-m s'Acii Sesee, Acii Sesee, n'lu pe lake wonte me siiru-mu-te na? ⁴⁷ Me kaa se me wul-mu woŋi nusen woŋi nu me tentente n'l suku-te n'l lake na temer na. ⁴⁸ L nusen yer ŋi cii s'l ma reɔ n'l wur n'u tal wentenu n'l lese akudji ka ku ree. Wose siir n'u leente n'u tal deɔ nka, u ta lau-ka wur, wonte ree na, a ma-ka sarte. ⁴⁹ Ama, wompa nu me tentente ni wa pe lake-te na temer na, wa nusen yer ŋi ma reɔ ka tete ree n'l ta lese akudji na. Wose taa leem kpeem deɔ nka ree ni ka tenke ka ram ka ten.»

Yeesu kusu suca sesee neer ɔɔ

(Te we rere-ɔ Mat 8:5-13)

7 Yeesu kampa n'l tese u tentente siiruu ka yera ka wonte na, u si Kapernaum kɔru taa. ² N hɔɔ Rom sucana taa sesee neer ka we renaa. Suca ŋi we ɔɔ neer-ɔ u we-u lu ka ten. U wl ɔɔ ŋi, n'l cii s'l seu. ³ Suca ŋi nu Yeesu ŋente ka wonte na, u tir Suiifi ŋempa sesempa nempar-ɔ Yeesu cal s'a cer-u s'l kan n'l kuse u ɔɔ ŋi. ⁴ Wa tal Yeesu cal-ɔ wonte na, wa we wa ceru-u na wulim, wa siiru-u se: «Suca ŋi ci yer-ɔna, u tala s'n sen-u. ⁵ L we ra kɔru taa yera ka lu, n'nŋi yeu-na n'a ma r'arekpolende nampu.»

⁶ Yeesu kur, ŋi-n'wa, wa wal. L ŋuten deɔ ka wonte na, suca ŋi tir u raana s'a siir-u se: «Acii Sesee, lɔa ku n te. Me ta tal wur taa s'n kan me te. ⁷ Nte ree-ɔna, me ta su me te se me yaa wur se me kan me katen-n. !Wute

wutu kudemo n'u fe me ɔɔ ree. ⁸ Me we na sesempa ka wa ŋasu-m. Ma rere, me we na sucana ka me ŋasu-wa. ?Me tam kudem se: «!Wal lii, u wal. ?Me tam neer se: «!Kan ce», u kan. ?Me tam me ɔɔ se: «!Lau sen», u lau.»

⁹ Yeesu nu-te semp'ɔ wonte na, u ŋel suca ŋi n'u lau u t'ɔ lelen n'l cel u te, n'l siir yera akpidji nde we u wara na se: «Me siiru-mu tufelem kena, me take na yer-ɔ Iiserael* ŋempa t'ɔ u tisi me ree-ɔ sen.»

¹⁰ A tir wompa na, wa wuse suca ŋi reɔ taa, wa hɔɔ ɔɔ ŋi u fe u ree.

Yeesu wosu leel neer yo ka, ka sepa

¹¹ Tuŋ hom wonte na, Yeesu re n'l wal kɔru nenkur t'ɔ a yaa-ku se Naiin. L waratenkera, na yera kpater, wa tunku-u. ¹² L ŋuten kɔru nk'ɔ wonte na, a walun yer ka waalen deɔ-ɔ u sepa. Nku, n'ŋ'ɔna u rii ree-ɔ u kudem. Kɔru nku taa yera ka tempe we leel ŋi cal. ¹³ Acii Sesee na-u wonte na, u lau-u kuŋuŋ ka yal ŋi ree, n'l siir-u se: «!Da wul.»

¹⁴ L wal n'l teeken araka, ni wompa ka sula na, wa sende. Yeesu tam se: «Apalayo ŋa, ma tam-na-n, !kur.»

¹⁵ Aseɔ ŋi ɔ n'l paase wutu, Yeesu su-u n'l cel-u u rii. ¹⁶ U yuse-wa, wa ten, wa wɔru Ase, wa siiru se: «Ase tentente reser cekpɔlu kan da heku taa, n'Ase reke u yera.»

¹⁷ Sutee kɔru taa ŋempa, na kɔren ŋi koote-ku na, ŋi ŋempa ka wa ten, wa nu wonte Yeesu lapa na.

Ase leem ser San tiru u waratenkera naul-ɔ Yeesu cal

(Te we rere-ɔ Mat 11:2-19)

¹⁸ San waratenkera siir-u wonte ten Yeesu lau-te na. Ka ni San ŋi yaa wa t'ɔ yera naul, ¹⁹ n'l tir-wa Acii Sesee cal se wa wɔse-u se: «N ci woŋi re sem s'l kaa s'l lii n'Ase cal n'l kan na ya, yaa u mɔna se re honke neer?»

²⁰ Wa tal wont'ɔ Yeesu cal na, wa siir-u se: «Ase leem ser San tir-ra se re wɔse-n de na n ci woŋi re sem s'l kaa s'l lii n'Ase cal n'l kan na ya, yaa re honku neer?»

²¹ Wompa a tir-wa na, wa tal Yeesu cal, n'l tenke n'l kuse yera kpater ka wa wɔsase taa, n'l run alba ka wa caru nempar, n'l hul yeelempa kpater ŋesa, ²² n'l wusen wompa San tir-wa na se: «!L wal n'lu siir San ka wonte u nu-te n'lu na-te na. Yeelempa na, n'aruka walu, ni womlute fe womla ree-ɔ rekpelkel, ni rentampa nu, n'aseɔa hom, n'a hose tentente sarteŋente k'ahusa. ²³ Woŋi kaa s'l ra kisi-m na, u nu lelen.»

²⁴ San tirira mpa re wonte na, Yeesu cese San ŋente ka yera n'l wɔse-wa se: «L wal s'lu na wɔ ŋite taa? L wala s'lu na cakenkpaɔe nde ahiilim cuti-re na ya? Al.

²⁵ L wala n'lu na wɔ? L wala s'lu na yer-ɔ u sii wɔwen ka sarte na? Al, wompa sii wɔwen ka sarte na, wa cake wursi rese t'ɔna. ²⁶ Kaa u wala n'lu na wɔ hen? L ta na Ase tentente reser neer ya? Aau, me siiru-mu se, hal u

kelen Ase tentente reser, ²⁷ wonte rɛɛ na, San ci woŋɩ a maa ɩ ñente k'Ase tekara taa na sɛ:
 <!N na, me tiru me tentente reser ka n ñesa taa s'ɩ tel-n ñempu.> »

(Mal. 3:1 Ex. 23:20)

²⁸ Yeesu tase sɛ: «Me siiru-mɩ, wompa ten yalaa lel-wa na, nɛɛr tan ka, ɩ kelen San. Ama, woŋɩ ci cunku k'Ase wurti* taa na, ɩ kelen-l.»

²⁹ Yera mpa ten coku na San, n'u kpitin lampen mura, wa sem s'Ase lake riyuyufente, ka nɩ San limsi-wa leem taa. ³⁰ Ama, Fariisii akpar taa ñempa*, na Moisi ñasete* wuldɔ kisi sɛ San ɔa limsi-wa leem taa, n'u wulu sɛ wa kisi wonte Ase ka ciwa s'ɩ lau-wa-te na.

³¹ «Me suku wɔ sɛ me nusen na kɔhen yera mpa? Wa nusen ampɔ? ³² Wa nusen wiisi nse cɔ parcii taa, nɩ se wutun demaŋ na sɛ: <Ɖe hul-mɩ waar yelɔ, n'u ta waa. Ɖe yii-mɩ sem yeente, n'u ta wul>, ³³ wonte rɛɛ na, Ase leem sɛr San kampa n'ɩ pe tuku tute n'ɩ pe ñee selem, n'ɩ siiru s'aluu caru-l. ³⁴ Yer Yo* kan nɩ ka tuku ka ñee, n'ɩ siiru sɛ: <!ɩ ñel n'ɩ na, yer ñɩ hen mɔsu tute na selem dɛɛ-ɔna. Lampen mura n'awarkaselaɔa ci-na ɩ raana.> ³⁵ Ama, me siiru-mɩ sɛ wompa ten tisu Ase rɛɛ na, wa sem sɛ wonte ten ɩ lake-te ɩ len taa na, te wɛ tufelem.»

Yal nɛɛr wuru teraɔe ka Yeesu naase rɛɛ

³⁶ Fariisii akpar taa tɩ nɛɛr yaa Yeesu ka ɩ tɛ sɛ wa tu tute. Yeesu wal yer ñɩ tɛ, wa cɔ wa tuku. ³⁷ N kɔɔn yal nɛɛr ka wɛ kɔru nku t'ɔ ɩ ci awarkaselaɔe. ɩ nu wonte sɛ Yeesu kampa, nɩ ñɩ-n'Fariisii akpar taa tɩ ñɩ, wa wɛ wa tuku na, yal ñɩ tiisi n'ɩ kpɛun-l na kpalper nɛndɛl-ɔ a lau-re na wɛɛr cehulemer ndɛ a yaa-re s'alpater* na, ka re taa siir teraɔe. ³⁸ ɩ sendɛ Yeesu war'ɔ ɩ naase tɛɛ, n'ɩ wulu. ɩ ñeseleem tɛlu se rɛɛ, n'ɩ hɩsu se rɛɛ na ɩ ñɩse. ɩ kpirkin Yeesu naase, n'ɩ wur teraɔe ka se rɛɛ. ³⁹ Fariisii akpar taa tɩ ñɩ ka yaa Yeesu na, ɩ na semp'ɔ wonte na, ɩ siiru na ɩ taa sɛ: «Nne yer ñɩ ka ci Ase tentente reser ka tufelem, ɩ ka sem woŋɩ yal ñɩ ciwa, fɛ n'ɩ teekun-l na. Yal ñɩ ci awarkaselaɔe kena.»

⁴⁰ Ama, Yeesu siir Fariisii akpar taa tɩ ñɩ sɛ: «Siimɔŋ, me wɛ nter sɛ me wɔse-n.»

⁴¹ Siimɔŋ sɛ: «Wuldɛ, !wute.»

Yeesu siir-l sɛ: «Yer nɛɛr ka sɩ afala nɛmpar-ɔ warase. Kudɛm wɛ na-l kutuken hiin hiiu, ɩ runtɩ wɛ na-l kutuken hiiu. ⁴² Yer ñɩ tɩsen-wa kuma nya, wonte rɛɛ na, wa ka ta tan wur sɛ wa rɛte-l. Wa naul ñɩ taa, and kaa s'ɩ lau-l lu n'u kel?»

⁴³ Siimɔŋ wusen-l sɛ: «Me mɔsu sɛ, woŋɩ ɩ yeu-l, ka ɩ warase ten ɩ cal na.»

Yeesu siir-l sɛ: «N wɛ tufelem.»

⁴⁴ Yeesu cɛl ɩ tɛ na yal ñɩ rɛɛ, n'ɩ siir Siimɔŋ sɛ: «N na yal ñɩ na? Me kam n tɛ, n ta ha-m leem sɛ me yaal me naase. Ama, ɩ yaal-se na ɩ ñeseleem, n'ɩ hɩse se rɛɛ na

ɩ ñɩse. ⁴⁵ N ta mu-m sarte. Ama, ɩ ta yeu me naase kpirkinu ka me sɩ wonte na. ⁴⁶ N ta wur nim ka me ñuŋ dɛɛ. Ama, yal ñɩ wur teraɔe ka me naase rɛɛ. ⁴⁷ Semp'ɔna, me siiru-n, lulape mpe ten ɩ lau-m-pe na, pe wulu sɛ, me tɩsen-l ɩ k-awarkase nse ɩ lau-se tempe na. Ama, woŋɩ a tɩsun-l cekɔ na, ɩ pe lake lu ka kpater.»

⁴⁸ Yeesu siir yal ñɩ sɛ: «Me tɩsen-n n k-awarkase.»

⁴⁹ Wompa ka wɛ ɩ cal-ɔ wa cɔ wa tuku na, wa wɔse wa tɛ sɛ: «And yer ñɩ n'ɩ tɩsun yera ka w'awarkase?»

⁵⁰ Ama, Yeesu siir yal ñɩ sɛ: «N tisi me rɛɛ n'Ase telse-n. !Wal n'n hɔɔr* hɛ.»

Yalaa mpa ka tunku Yeesu na

8 Te wara na, Yeesu wal kɔren taa na kɔrsi taa, n'ɩ hosu tentente sarteñente nte wutu Ase wurti* ñente na. ɩ waratenkera mp'ɔ wa hiiu na naul, wa tunku-l, ² na yalaa nɛmpar-ɔ ɩ ka run wa t'ɔ alua, na yalaa nɛmpar rere-ɔ ɩ kuse-wa wa wɩsase taa. A yaa wa taa nɛɛr sɛ Maketala kɔru taa tɩ Marɩ ñɩ ɩ run alua ka leɔe nasenautisi ka ɩ taa na. ³ Nɛɛr-ɔɛ a yaa-l sɛ Sana, ka ɩ ka ci Kusa ñɩ ci wuroo Eerote* rɛɔ rɛɛ ñelɛ na, ɩ yal, na yal ñɩ a yaa-l sɛ Susan na, na yalaa nɛmpar-ɔ kpater rere-ɔ wa tunku Yeesu wa suku wa sauti wa sun-l, ñɩ-n'ɩ waratenkera.

Woneriiti atintukir

(Te wɛ rere-ɔ Mat 13:1-9 Mar 4:1-9)

⁴ Yera kpater kuren na kɔren nɛñer taa, wa kan wa kpol yera akpiɔi cekpɔɔɔe ka Yeesu cal, n'ɩ tu-wa atintukir nɛndɛl sɛ: ⁵ «Yer nɛɛr wal woneriiti kpɛu. ɩ paase kpɛu ka wonte na woneriiti nɛnter maa ñempu taa, yera hɔr te rɛɛ, n'asimasi tɛse-te. ⁶ Nɛnter maa wɛɛ taa. Te kampa te ñee wonte na, te wul, wonte rɛɛ na, n kɔɔn u tam anutir. ⁷ Nɛnter maa kosii taa, te-n'kosii, te ñee, ya kpɛu te rɛɛ. ⁸ Nɛnter maa tɛte sarte taa, te ñee, te kpol te lau wii ka hiin hiiu.» Yeesu wute semp'ɔ wonte na, ɩ ko reen sɛ: «Woŋɩ wɛ rena s'ɩ nu na, ɩ nu.»

Ar lapa Yeesu tuku atintuka

(Te wɛ rere-ɔ Mat 13:10-17 Mar 4:10-12)

⁹ Yeesu waratenkera wɔse-l atintukir ndɛ kutihuɔi.

¹⁰ Ka n'ɩ wusen-wa sɛ: «Mɩ hen na, Ase yeu-mɩ s'ɩ sem ɩ wurti ñente nte wɛ amɛɔŋ taa na. Ama, mpa hen na, me wutun-wa atintuka t'ɔna, se fɛ nɩ, wa plɛ wa ñel, wa ra na, nɩ wa cɔ, wa ra nu te kutihuɔi.

(Es. 6:9,10)

Yeesu lesu woneriiti atintukir kutihuɔi tɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mat 13:18-23 Mar 4:13-20)

¹¹ <!ɩ na atintukir ndɛ kutihuɔi siiru wonte na, nt'ɔɛ sɛ, woneriiti nusen Ase tentente kena. ¹² Wonte tal

wonteriiti nte maa ñempu nɔ na, te nusen wonte talu yera mpa nuw Ase tentente, n'aluacii kɔŋ n'l lesu tentente nt'ɔ wa hɔya taa se wa ra tisi Ase rɛɛ n'l tɛlse-wa na. ¹³ Wonte tal wonteriiti nte maa wɛɛ tete taa na, te nusen wonte talu yera mpa nuw Ase tentente, wa mu-te na ñankete, ni wa pe yeke-te se te kante wa hɔya taa na. Wa mu-te aluate cekɔ kena, ni takete ñiente kɔŋ wonte na, wa yeke-te. ¹⁴ Wonte tal wonteriiti nte maa kosii taa na, te nusen wonte talu yera mpa nuw Ase tentente, ni wa kunti wa wɪ wa t'ɔ sauti rɛɛ, na tɛnu rɛɛ ñiente rɛɛ na. Te ten ñi kpekɔ Ase tentente nte rɛɛ-ɔ wa hɔya taa, wa pe yeke-te se te lau te temer ka wa taa. ¹⁵ Wonteriiti nte maa tete sarte taa na, te nusen wompa nuw Ase tentente ni wa rɪ-te wa hɔya sarteñenya taa, ni wa hesu wa hɔya, wa rukun-te n'u lelu ni te lake wii na.

Kande atintukir

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mar 4:21-25)

¹⁶ «Nɛɛr tan ka ɪ seke kande n'u kper wonte na, ɪ wɔm-dɛ tuka tɛɛ, nawur ɪ sɪ-re ahendɔ kaɔɔ tɛɛ. U mɔna s'a wu-re lankɔ rɛɛ, se fɛ ni pa woñɪ sɪ rɛɔ nka taa na, ɪ na hulmɪn, ¹⁷ wonte rɛɛ na, nter tam amɛsɔŋ t'ɔ a kaa s'a ra na-te, n'nter tan k'a mɛse-te n'a ra sem-te s'a na-te mise hulmɪn taa.

¹⁸ Sempe na, !u kpa mɪ tɛ-ɔ wonɔn'ɔ u nuw na, wonte rɛɛ na, woñɪ wɛ wur na, a kaa s'a tase-ɪ n'l hiiu ɪ tɛ-ɔ tɛmpe, ni woñɪ tan wur na, a kaa s'a tɛse kpɔruu ka wonte ɪ mɔsu s'l wɛ-te na.»

Yeesu ritafala, na ɪ rii

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 12:46-50 Mar 3:31-35)

¹⁹ Yeesu ritafala na ɪ rii, wa kan se wa na-ɪ, ni wa ta piɛ se wa kpɛun-ɪ, wonte rɛɛ na, n nɔnɔ yera wɛ tɛmpe. ²⁰ A siir-ɪ se: «N dɔii, na n dɔitafala wɛ awaren dɛɛ, wa cii se wa na-n.»

²¹ Ama, Yeesu wusen-wa se: «Wompa mu Ase tentente ni wa ñɔŋ-te na, mpa ci-na me rii, na me ritafala.»

Yeesu hesu ahiilim

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 8:23-27 Mar 4:35-41)

²² Ayuku nenkur, Yeesu na ɪ waratenkera wa kpa kpilu taa, n'l siir-wa se: «!Dɛ tase na leem kpeelɔ nenkar rɛɛ.» Wa rɛ na renaa. ²³ Wa melu kpilu wa rɛ wonte na, n nɔnɔ Yeesu hendɔ n'l ree. Ahiilim tenke pe kan dɛen ka ten, pe fetu apu leem dɛɛ. Leem siiru kpilu, wa wɛ sem taa.

²⁴ Yeesu waratenkera mpa tiisi ɪ cal, wa wose-ɪ, wa siir-ɪ se: «Wulɔɔ, wulɔɔ, dɛ kaa se re seu.»

Yeesu hom n'l fete ahiilim mpe n'apu leem mp'ɔ reen, n'u sim dɛkalkal. ²⁵ Fɛ n'l wɔse ɪ waratenkera se: «Kaa u ta tisi me rɛɛ semɔ?»

Ama, nafate kpa-wa, u lau-wa reyau, wa wɔsu remaŋ se: «Wur taa, yer wo keɛ, n'l ñasu n'l kpirun ahiilim na leem, wa ñɔŋ-ɪ?»

Yeesu runu alua ka yer nɛɛr taa

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 8:28-34 Mar 5:1-20)

²⁶ Wa tal Seeraseen ñempa* kɔru nku wɛ na leem kpeelɔ rɛɛ-ɔ Kaliilee ñesa taa na, ku taa. ²⁷ N nɔnɔ Yeesu tiki atɛ-ɔ wonte na, kɔru nku taa tɪ nɛɛr kam ɪ katenu. N nɔnɔ alua caru yer ñi. U lul ten-ɔ ɪ ka ta sii wɔwɔ, n'l pe sɪ rɛɔ taa. ɪ sɪ rawa hɛken t'ɔna. ²⁸ ɪ na Yeesu ka wonte na, ɪ ko, n'l kur ɪɛ naase tɛɛ, n'l wute reen se: «Yeesu, Ase cekpɔɔ Yo, ma-n'ñ'ɔ wontɔ? Me cɛru-n s'n dɔa car-m.»

²⁹ Wonte rɛɛ ɪ ka wute sempe na, n nɔnɔ Yeesu ka tam aluu se ku lii ɪ taa. A lakewa n'a rɪ ɪ niir, na ɪ naase t'ɔ kpase s'l mise rɛɔ taa, n'l ceke-se, n'aluu nku walun-ɪ na ñite taa.

³⁰ Yeesu wɔse-ɪ se: «A yaa-n s'anɔ?»

ɪ wusen-ɪ se: «A yaa-m se: «Ceemu.» Wonte rɛɛ ɪ siiru sempe na, alua ka ten ɪ taa. ³¹ Wa cɛru Yeesu s'l ra run-wa se wa sɪ wɔ nku citi ricicici na, ku taa.

³² N nɔnɔ afana wɛ ren'ɔ tɛmpe ka wa cii wa tute ka wuro rɛɛ. Alua mpa cɛr Yeesu s'l yeu-wa wa sɪ afana mpa taa. Yeesu yeu-wa, ³³ wa lii yer ñi taa wa sɪ afana mpa taa. Afana mpa see wa tiu wuro nka wa maa leem wa seu.

³⁴ Afana mpa riikira na wonte lapa na, wa see wa wal wa siir-te kɔru taa ñempa, na taya taa ñempa. ³⁵ Yera lii se wa na wonte lapa na. Wa tal Yeesu cal se wa na yer ñi, alua ka caru-ɪ na, wa nɔnɔ ɪ wuse yer wan n'l sii ɪ wɔwen, n'l ɔ atɛ. Dɛn'ɔɛ, nafate kpa-wa. ³⁶ Wompa ka na te ten ñi na, wa siiru wonɔn'ɔ u fɛ woñɪ alua car-ɪ na, ɪ rɛɛ na. ³⁷ Ama, Seeraseen ñempa ka wa ten, wa nuw-te semp'ɔ wonte na, wa cɛr Yeesu s'l kur wa kɔru taa, wonte rɛɛ na, n nɔnɔ nafate ka kpa-wa ten. Yeesu kpa kpilu taa, s'l rɛ.

³⁸ Yer ñi aluu lii ɪ taa na, ɪ cɛru-ɪ s'l yeu-ɪ n'l ɔ ɪ cal. Ama, Yeesu kisi na-ɪ n'l siir-ɪ se: ³⁹ «!Wuse n tɛ, n'n hose wonte ten Ase lau-n-te na.»

Yer ñi rɛ n'l wal n'l hose tɛte t'ɔ ten-ɔ wonte Yeesu lau-ɪ-te na.

Sarusi yalayo, na yal ñi teeken Yeesu wɔwɔ na

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 9:18-26 Mar 5:21-43)

⁴⁰ Yeesu kur n'l wuse wonte na, yera kpater katen-ɪ, wonte rɛɛ na, wa ten wa honku-ɪ. ⁴¹ Yer nɛɛr tal k'a yaa-ɪ se Sarusi, ka ɪ ci Suiifi ñempa arekpolendɛ nampu wuroo. ɪ kur Yeesu tɛɛ, n'l cɛr-ɪ s'l kam ɪ tɛ, ⁴² wonte rɛɛ na, ɪ wɛ na yo kuɔemɔ ka yalayo, ka wɛ wuse ka hi-ɪu na nasel, ka cii se ka seu.

Yeesu walu wonte na, yera kpater wɛ ɪ leekase ten dɛɛ.

Yeesu wutu ɩ sem, na ɩ hom ñente

(Te we rere-ɔ Mat 16:20-28 Mar 8:30-9:1)

²¹ Yeesu rɔn n'l hɔse-wa se wa ra wute-te neer cal. ²² ɩ tase se: «U mɔna se Yer Yo* tu kuñuŋ ka ten, nɩ Suiifi ñempa sesempa, n'Asɛ laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulɔa, wa weɔe-ka. Wa kaa se wa weɔe-ka n'a ku-ka, n'ayuken niitisi ayuku rɛɛ, ka hom.»

²³ Fe n'l siir yer ten se: «Nne yer cii s'l tenke me wara, ɩ kisi wonte ɩ tɛnu cii-te na, n'l waa ɩ k-akantemer k'ayuken ka ñu ten, n'l tenke-m, ²⁴ wonte rɛɛ na, woñ cii s'l tɛse ɩ fiisu na, ɩ kaa s'l leese-ku, nɩ woñ seke me rɛɛ na, ɩ tɛsu-ku. ²⁵ U tasu yer ka wɔ s'l hiiu tɛte rɛɛ sauti ka te ten-ɔ ɩ leese ɩ fiisu? ²⁶ Ayuku nku Yer Yo kɔŋ ka hampate taa, na ka Cii ñente taa, n'Asɛ tirira sarteñempa ñente taa na, fer kaa se re kpa-ka woñ fer kpa-ɩ me rɛɛ, na me tentente rɛɛ na. ²⁷ Me siiru-mɩ tufelem kena, nɛmpar we mɩ t'ɔ cee ñu hen-ɔ wa ra seu se fe n'Asɛ wurti* kan.»

Yeesu ñesa taa ɩsa

(Te we rere-ɔ Mat 17:1-8 Mar 9:2-8)

²⁸ Yeesu wuta n'u ɔ ayuken ka, ?u ta kar, u lau kɔsera kuɔem, fe n'l su Pɩɛr, na San, na Sake, ñu-n'wa, wa kpa wuu taa se wa seɛ Asɛ. ²⁹ Wa we wa seɛ Asɛ ka wonte na, ɩ ñesa taa ɩsa, n'l wɔwen wuse cehulemen, ñu metelu. ³⁰ Wa na yera naul-ɔ wa-n'l, wa wutu. N kɔn Moisi*, na Eelii* kena. ³¹ Wa-n'Yeesu, wa wutu wonkɔn'ɩ ɩ kaa s'l seu Seerusalem kɔru taa s'l tɛse ɩ temer na. ³² N kɔn Pɩɛr na ɩ raana, wa ree. Ama, wa hom, wa na Yeesu na yera mp'ɔ wa naul-ɔ wa-n'l, wa we hulmɩn ñu taa. ³³ N kɔn yera mpa cii se wa kur Yeesu cal wa re wonte na, Pɩɛr siir-ɩ se: «Wulɔe, u sar se re ɔ cee. ɩɔe kaa cukin ka niitisi, ñ'ɔ kuɔemu, Moisi ka kuɔemu, Eelii ka nenkur.» (ɩ ta sem wonte ɩ siiru-te na.)

³⁴ N kɔn ɩ we n'l wutu semp'ɔ wonte na, tuŋ wonte tal te husi wa rɛɛ. Nafate kpa Yeesu waratenkera mp'ɔ ten-ɔ te rɛɛ. ³⁵ Wa nɩ wutu na tuŋ wonte nte taa se: «Yer ñu hen ci-na me Yo nka me lese-ka na. ɩɩ co-na-ka.»

³⁶ U feɔa wutu nka tɛse wonte na, a na Yeesu receel-ɔna. Aluate nte taa, ɩ waratenkera mpa sim wa nɛse rekalkal, wa ta siir yer ka wonte wa na-te na.

Yeesu runu aluu ka yo nenkar taa

(Te we rere-ɔ Mat 17:14-18 Mar 9:14-27)

³⁷ U hom wa tiu wuu rɛɛ-ɔ wonte na, yera kpater kɔŋ Yeesu katenu. ³⁸ Yera kpater ñu taa na, yer neer ko se: «Wulɔe, me ɔru-n, ɩñel m'apalayo rɛɛ, me yo kuɔemo nka me we na-ka na. ³⁹ Aluu su-ka, nɩ ka ko taman kuɔem. Ku cutu-ka reen, mantaseen lii na ka ɔ. Ku

caru-ka nɩ ku pe yeke-ka ayepe. ⁴⁰ Me ɔer n waratenkera se wa run-ku. Ama, wa ta piɩse.»

⁴¹ Yeesu siir se: «Kɔhen ñanciina mɩ hen na, ɩ pe tisu Asɛ rɛɛ-ɔ atisu laa. U kaase aluate ka mmɔ se me ɔ na-mɩ, me hɛse me hɔr ka mɩ rɛɛ? ɩKan n yo nk'ɔ cee ñu hen.»

⁴² N kɔn yo nka kɔŋ wonte na, aluu nku yɔ-ka n'atɛ, ku cuti-ka reen. Ama, Yeesu fete aluu nk'ɔ reen ka ten se ku lii yo nka taa, n'l kuse-ka n'l cel-ka ka cii. ⁴³ U lau-wa wa ten-ɔ reyau k'Asɛ kpɔɩn ɔɛɛ.

Yeesu tasu wutuu ka ɩ sem ñente

(Te we rere-ɔ Mat 17:22,23 Mar 9:30-32)

N kɔn u lau-wa reyau ka wonte Yeesu lake-te na, n'l siir ɩ waratenkera se: ⁴⁴ «ɩɩ nɩu sarte ka wonte me si-iru-mɩ-te kɔhen na. A kaa s'a maase Yer Yo* ka yera ni-ɩŋ taa.»

⁴⁵ Ama, ɩ waratenkera ta nɩu tentente nte kutihuɔi. Te mɛla, se fe nɩ wa ra nɩu te tɛɛ. Nafate kpa-wa se wa wɔse-ɩ nɩ wa nɩu te tɛɛ.

Anɔ ci sesɛɛ?

(Te we rere-ɔ Mat 18:1-5 Mar 9:33-37)

⁴⁶ Mɔsem nɛmpɛr kam ɩ waratenkera ñiin taa, nɩ wa fɛsun ɔemaŋ se wa na anɔ ci sesɛɛ ka wa taa. ⁴⁷ Yeesu sem wonte wa mɔsu na, ɩ su yo, n'l sese-ka ɩ cal, ⁴⁸ n'l siir-wa se: «Woñ mu yo nk'ɔ sarte ka me yeɔe rɛɛ na, ɩ mu m'ɔna, nɩ woñ mu-m na, ɩ mu rere-ɔ me Cii ñu tir-m na, wonte rɛɛ na, woñ ci cunku ka mɩ taa na, nñu ci-na sesɛɛ.»

Woñ tam-mɩ wana na, ɩ we na mɩ rɛɛ

(Te we rere-ɔ Mar 9:38-40)

⁴⁹ San siir Yeesu se: «Wulɔe, ɔe na yer neer-ɔ ɩ runu alua na n yeɔe rɛɛ, nɩ re kisi na-ɩ, wonte rɛɛ na, ɩ pe tunku-ra.»

⁵⁰ Yeesu wusen-ɩ se: «ɩɩ ra kisi na-ɩ, wonte rɛɛ na, woñ tam-mɩ wana na, ɩ we na mɩ rɛɛ.»

Samarii kɔree taa yera kisu se wa ra mu Yeesu

⁵¹ N kɔn aluate nte ñutuwa s'Asɛ kpaase Yeesu k'asete na, ɩ kper ɩ taa s'l wal Seerusalem kɔru taa. ⁵² ɩ tir ɩ yera ka ɩ ñesa taa, se wa wal Samarii* kɔree nenkar taa, wa rɔn awɔr n'l kan n'l henɔe. ⁵³ Ama, kɔree nka taa yera ta mu-ɩ, wonte rɛɛ na, ɩ walɩ na Seerusalem kena. ⁵⁴ ɩ waratenkera San na Sake, wa na semp'ɔ wonte na, wa wɔse Acii Sesɛɛ se: «N cii se re tam min ñu tiu n'asete, ñu wu-wa ya?»

⁵⁵ Yeesu cel ɩ tɛ na wa rɛɛ n'l yeen-wa, n'l siir-wa se: ⁵⁶ «ɩ ta sem fiisu nku walun-mɩ na, wonte rɛɛ na, Yer Yo* ta kan se ka leese yera fiisin. Ka kampa se ka tɛse-ñu kena.» Wa re wa walɩ na kɔree nenkar taa.

Wompa cii se wa tenke Yeesu na

(Te we rere-ɔ Mat 8:19-22)

⁵⁷ N ɔɔɔn wa we ñempu t'ɔ wa walu wonte na, yer neer siir Yeesu se: «Pa wundjindj n walu na, me tunku-n.»

⁵⁸ Yeesu wusen-l se: «Seena we ɔɔɔn, n'asimasi we rana. Ama, Yer Yo tam awɔr se ka hende.»

⁵⁹ l tam neer se: «!Tenke-m.»

Ama, yer ñl wusen-l se: «Aci Sesee, !ha-m ñempu, me wal me yim me cii ka nel.»

⁶⁰ Yeesu wusen-l se: «!Yeu aseda, wa yim w'aseda. Ña, !wal n'n hose Ase wurti* ñente.»

⁶¹ Yer neer rere se: «Aci Sesee, me tunku-n. !Ha-m ñempu, me wal me see me yera ka nel.»

⁶² Yeesu wusen-l se: «Woñl haru n'l kisu na l wara na, l tam nter-ɔ Ase wurti taa.»

Yeesu tiru yera ka hiin lede nasenautisi na naul

10 U fɛwa, Yeesu lese nɛmpar-ɔ hiin lede nasenautisi na naul, n'l tir-wa l ñesa t'ɔ naul naul-ɔ kɔren taa, n'awɔl nya ten taa, l kaa s'l tenke na. ² l siir-wa se: «Tute we tempe s'a teede-te. Ama, temerlaɔa ta tena se wa teede-te. !l ɔer te Cii s'l tir temerlaɔa ka tempe n'l wa teede-te. ³ !l wal. Me tiru-m se mɛesiisi ka kporen heku taa. ⁴ !l ra su warase, nawur huru, nawur nahentena. !l ra sende ñempu taa s'u see yer. ⁵ Pa reɔ nka taa, u si na, !l tam kiɔinkidj se rehɛser ɔ reɔ nka taa. ⁶ Nne n ɔɔɔn dehesertl yer we reɔ nka taa, ml rehɛser seerte ɔ na-l. ?Ya sempe, !l mu ml rehɛser seerte. ⁷ !l mise reɔ nka taa, n'u tuku n'u ñee wonte a celu-m-te na, wonte ree na, u mɔna se woñl lake temer na, l hiiu re ree. !l ra wal deɔ nenkar taa n'u kur n'u wal nenkar taa. ⁸ ?l si kɔru nenkur taa n'a mu-m, !l tu wonte a celu-m-te na. ⁹ !l kuse wɛsetna ka kɔru nku taa. !l siir ku taa yera s'ase wurti* kpɛun-wa. ¹⁰ ?l tal kɔru nenkur taa n'a ta mu-m, !l lii yapar taa n'u siir se: ¹¹ «De kpiisu kunkumer nde taan de naase na, ka wa ree», fe n'l wa sem s'ase wurti kpɛun-wa. ¹² Me siiru-m s'ayuku nku Ase hu na yera na, l kaa s'l ra hɔm Sotɔm* ñempa rena ka kpater se kɔru nku taa ñempa.

Kɔren ñl kisu Ase tentente na

(Te we rere-ɔ Mat 11:20-24)

¹³ «Kɔrasɛj ñempa ml, na Petesalta ñempa ml, u kaa s'u na wahala, wonte ree na, hampate lakase nse a lau-se ml te na, ?a ka lau-se Tiir na Siitɔj kɔren t'ɔna, denaa yera mpa ka teem w'awarkase kisuu ka reyase n'l wa ɔ atilu, wa sii acama, n'l wa ka taa telem ka wa ree. ¹⁴ Nte ree-ɔna, me siiru-m s'ayuku nku Ase hu na yera na, l kaa s'l ra hɔm Tiir na Siitɔj kɔren ñl taa yera rena s'u tal-m. ¹⁵ Kapernaum ñempa ml, u hu s'a kaa

s'a kpaase-m aseta, yaa wɔ-m? A kaa s'a tisi-m hal aseda kɔru t'ɔna.»

¹⁶ l siiru l waratenkera rere se: «Woñl coku na-m na, l coku na-m. Woñl weɔu-m na, l weɔu-m, n'l woñl weɔu-ma na, l weɔu woñl tir-m na.»

Yera mpa hiin lede nasenautisi na naul wusa

¹⁷ Yera hiin lede nasenautisi na naul mpa wusa wa kan na wa hɔya t'ɔ lelen. Wa siiru se: «Aci Sesee, hal de ñase alua na n yeɔe ree, wa ñam-ɔa.»

¹⁸ Yeesu wusen-wa se: «Me na aluacii Sataj ka l tiki n'aseta se tuɔ meusu wo na. ¹⁹ !l nu, me ha-m huku s'u hɔr remna, na kpacase ree, n'u hɔrse amurana reen ka ñl ten, n'nter ra lau-m. ²⁰ Ama, !u ra kɔ ml taa s'alua ñam-m, !u kɔ ml taa s'a maa ml yela kena ase-ta.»

U kɔ Yeesu taa

(Te we rere-ɔ Mat 11:25-27 13:16,17)

²¹ Aluate nte taa, Ase Fiisu lau s'u kɔ Yeesu taa n'l siir se: «Aci, ña ñasu-na aseta na tete ree. Me wɔru-n, wonte ree na, n wul yera cunkuwa ka wonte n mese-te lenciina, n'añesehulwa na. Aci, tufelem, te we sempe, wonte ree na, n selem t'ɔna, n lau sempe.

²² Me Cii cel-m te ten te ten. ?U ta ci me Cii, yer ta sem s'anc ci Yo, ?n'u ta ci Yo, na wompa Yo nka cii se ka wul-wa-l na, yer ta sem s'anc ci Aci.»

²³ Fe n'l Yeesu cel na l waratenkera ree, n'l siir-wa wa receel se: «l nu lelen, s'ase yeu-m n'u na wonte u na-te hen na, ²⁴ wonte ree na, me siiru-m s'ase tentente resera kpater na wursi ciiwa se wa na wonte u na-te na, wa ta na-te. Wa ka ciiwa se wa nu wonte u nu-te na, n'l wa ta nu-te.»

Samarii sarteti atintukir

²⁵ Moisi ñasete* wulde neer kur s'l take Yeesu. l wɔse-l se: «Wulde, u mɔna se me lau senɔ fe n'l me hiiu fiisu nku tam akperu na?»

²⁶ Yeesu wusen-l se: «A maa wɔ Moisi ñasete tekara taa? N kalu-te n'n nu-te senɔ?»

²⁷ Yer ñl wusen-l se: «U mɔna s'n lau Aci Sesee ñ'ase ka lu, na n hɔr ka re ten, na n leesɔ ka ka ten, na n deen ka ñl ten, na n mɔsem ka pe ten n'n lau n duntl ka lu, s'n we ña teter n te-ɔ lu ka wo na.»

²⁸ Yeesu wusen-l se: «N wute tufelem. !Lau-te sempe n'n tel.»

²⁹ Ama, yer ñl cii s'l ceente l fer ree n'l wɔse Yeesu se: «Anc ci me runt?»

³⁰ Yeesu wusen-l se: «Ayuku nenkur yer neer kuren na Seerusalem kɔru taa, n'l tiki na Seeriiko ñenku taa. Den'ɔna, mula kpa-l, wa kpɔr l wɔwen wa ml-l wa mau-l, wa re wa yeu-l ate-ɔ u kaase-l fiisu kudemu s'l seu. ³¹ N ɔɔɔn, Ase laate laar neer tunku na ñempu nku.

l na yer ñ'w atε semp'w wonte na, l koote n'l tenke ñempu nku kpeelb rεε. ³² Ase rεw taa temerlađe nεer re na renaa rerε. Lε tal qεnaa, lε ñuten-l wonte na, lε koote lε tenke na ñempu kpeelb rεε. ³³ Fε nɪ Samarii* ñempa mpa ka ta lantu Iiserael* ñempa naase rεε na, wa taa nεer kɔŋ na ñempu nku. Lε tal lε na yer ñɪ semp'w wonte na, u lau-lε kuñuŋ. ³⁴ L tiisi l cal n'l rɔn l seen na kɔr. l hɔu-ñɪ fε n'l kpaase-l l teternka l kpeende rεε, n'l wan-l a mu ankɔma ka rεw nka taa na. Đen'ɔna, l ñel l rεε. ³⁵ Ceer u hom wonte na, Samarii tɪ ñɪ lese warase ka kutuken nul n'l cel dεw nka cii n'l siir-l sε: «!Ñel yer ñɪ rεε-w sarte. Me kaa sε me wuse wonte na, me rεte-n wonte n su-te n'n ñel ñɪ rεε n'u kel na.»

³⁶ Yeesu wɔse-l sε: «Wa nautisi ñɪ taa, anɔ nusen yer ñɪ mɪla kpa-l na, l runti?»

³⁷ Moisi ñasete wulđe ñɪ wusen-l sε: «Woñɪ na l kuñuŋ na.»

Yeesu tam-l sε: «!Wal, n'n lau kuđemte nte.»

Yeesu wε Marte, na Marɪ tε

³⁸ N kɔn Yeesu na l waratenkera wa wε ñempu t'w wonte na, wa tal nɪ wa sɪ kɔree nɛnkar taa. N kɔn yal nεer wε ren'w a yaa-l sε Marte, n'l mu-wa l tε. ³⁹ L ka wε na ritiwiilu nεer-w a yaa-lε sε Marɪ. Lε wɔ Yeesu naase tεε, lε coku wonte l wulu-te na. ⁴⁰ Tema waaten Marte n'l kan Yeesu cal n'l siir-l sε: «Acii Seseε, u pe siiru-n nter sε me ritiwiilu yeu-m, me lake temer ka me kuđem na? !Siir-l n'l sen-m.»

⁴¹ Acii Seseε wusen-l sε: «Marte, Marte, n ñentu n tε, n ku n tε-w te ten t'w hall. ⁴² Te ten ñɪ taa, kuđemte kel na te raana. Marɪ lese nt'ɔlε, n'a ra pɪse s'a kpɔr-te l na.»

Wulte ka sεerte rεε

(Te wε rere-w Mat 6:9-13 7:7-11)

11 Ayuku nɛnkur Yeesu wε awɔr nɛndel t'w l sεε Ase. l kper sεεu ka wonte na, l waratenker* nεer tam-l sε: «Acii Seseε, !wul-dɔ sεerte s'Ase leem sεr San wul l waratenkera ka wo na.»

² Yeesu wusen-wa sε: «Nne u cii s'u sεε Ase, !u tam sε:

Đa Cii,
!yeu nɪ yer ten ñam ña yeđe.
!Ña wurti kan tete rεε.

³ !Ha-ra ayuku s'ayuku ka tute nte cεsun-dɔ na.

⁴ !Tɪsen-dɔ r'awarkase
se re tɪsun d'awarkaselaɔa ka wo na.
!Đa yeu s'aluacii take-ra.»

⁵ Yeesu tase wa siiruu sε: «Nne, mɪ taa nεer wε na raa, n'l wal l tε tawɪr taa n'l wɔse-l sε: «Me raa, !sɪ-m kpɔnen ka niitisi, ⁶ wonte rεε na, me raa nεer kuren na ñempu n'l kan me tε, me tan wur sε me cel-l.» ⁷ L raa ñɪ ra pɪse s'l wusen-l na l rεw taa sε: «!Ye-u-m dεhεε, me ru

kaɔu na safur, nɪ ma-n'me wiisi, dε henđe. Me ra pɪse sε me kur nɪ me cel-n kpɔnen.» ⁸ Yeesu tase siiruu sε: «Me siiru-mɪ sε, nne yer ñɪ ta kur s'l cel-l s'l ci l raa, l kaa s'l kur n'l cel-l wonte ten l wɔsu-l-te na, wonte rεε na, l sem ?s'l ta cel-l-te, l wε s'l caru-l. ⁹ Ka nɪ ma hen na, me siiru-mɪ sε, !u fa n'a ha-mɪ. !u cii n'ɪ hiiu. !u kɔte nampu kɔ n'a tel-mɪ, ¹⁰ wonte rεε na, woñɪ fa na, a ha-l. Woñɪ cii na, l hiiuku. Woñɪ kɔtu nampu kɔ na, a telu-l. ¹¹ Nne mɪ taa nεer ci acii, l pɪsu s'l cel l yo ka wεer ka n kɔn ka fa-l kpɔnɔ na? Nawur l cel-ka rem ka n kɔn ka fa-l tundj na? ¹² Yaa l cel-ka kpɔw ka n kɔn ka fa-l yađe? ¹³ Womɪ ci teñεseciina na, nne u sem sarteñente celuu ka mɪ wiisi, ar yeke sε ra Cii ñɪ wε aseta na, l ra cel l Fiisu ka wompa fa-l-ku na?»

A siiru s'aluu caru Yeesu

(Te wε rere-w Mat 12:22-30 Mar 3:20-27)

¹⁴ N kɔn Yeesu wε n'l runu aluu ka yer nεer t'w ku wusen-l awɔtɔ. Ku lii wonte na, awɔtɔ nka paase wutuu. Yera mpa wε renaa na, u lau-wa reyau. ¹⁵ Ama, nɛmpar siiru sε: «Aluacii ñɪ, a yaa-l sε Peeelseepul* na, ñɪ ha-na-l hampate n'l runu alua.»

¹⁶ Nɛmpar cii sε wa take-l, wa tam-l s'l lau n'a na hampate lakerɔ nɛnkar-w ka wulu-wa sε tufelem l cepate lii n'Ase cal-wa.

¹⁷ Ama, Yeesu ka sem wonte wa wɔsu-te wa taa na, n'l siir-wa sε: «Kɔru nku taa yera taru wa taa na, ku kaa sε ku yuku, nɪ ku rεse ram dεmarj dεε. ¹⁸ Nne alua lake yeu na remarj, aluacii Satarj kɔru lake senɔ sε ku lul? L siiru sε Peeelseepul ha-na-m hampate nɪ me runu alua. ¹⁹ Nne Peeelseepul yeke-na nɪ me runu alua, anɔ yeke nɪ mɪ yera runu alua mpa? Mɪ yera lakase wulu-na s'ɪ tan tufelem. ²⁰ Nne me runu alua n'Ase reen dεε-wa, te wulu s'Ase wurti* teem kanđe ka mɪ cal.

²¹ Nne yer wε reen ka ten n'l kper l tε-w kperkperɔ n'l ñelu l rεw rεε, yer pe lake l sarteñente nter-w wur.

²² Ama, nne nεer kampa lε kelen-l reen, lε ñase-l, lε kpɔr l yeu wonte nte l ka taa-te na, na l sarteñente ten, n'l tar-te yera.

²³ Woñɪ tan na me rεε na, l wε-m wana. Woñɪ pe sun-m kpoluu na, l yasu kena.

Aluu wusu yer cal

(Te wε rere-w Mat 12:43-45)

²⁴ «Aluu lii yer t'w wonte na, ku kaalu awɔɪ nya taa u wula na, ku cii awɔr sε ku wɔ. Nne ku pe na wur, ku tam sε: «Me wusu me rεw nka taa me ka lii ka taa na.» ²⁵ Ku wuse ku kɔn a hase rεw nka taa n'a rɔn te ten-w sarte. ²⁶ Ku wal ku su ku raana ka leđe nasenautisi ka wa wε ñan wa kelen-ku, wa kan wa rɔn wa wɔ renaa. Semp'w-na, u kaa s'u caru yer ñɪ n'u kelen antauŋ.»

Tufelem sauti

²⁷ N נכחנ Yeesu wutu semp'כ wonte na, yal n̄er ko na yera h̄eku taa s̄e: «Yal ñl lau n ho n'l mese-n na, l nuw lelen.»

²⁸ Ama, Yeesu wusen-l s̄e: «Ya sempe. Wompa nuw lelen na, mp'כle, wompa nuw Ase tentente wa ñכך-te na.»

A wכsu Yeesu s'l lau hampate lakerכ

(Te w̄e rere-כ Mat 12:38-42)

²⁹ N נכחנ yera כךך wa tasu, wa kpol akpidi. l w̄e n'l wutu s̄e: «Kohen yera ta sar. Wa wכsu s'a lau n'a na hampate lakerכ n̄enkar-כ ka wulu s'Ase tir-na-m. ?U ta ci wonte tal Sonase* na, a kaa s'a ra lau hampate lakerכ n̄enkar, ³⁰ wonte r̄e na, wonte tal Sonase na, te wulu s'Ase tir na-l Niiniifi* ñempa cal. Kud̄emte nt'כna, wonte kaa s̄e te tal Yer Yo* na, nte wulu-na s'Ase tir na-ka kohen ñempa cal. ³¹ Ayuku nku Ase kaa s'l hu na yera na, yal ñl ka ci wuroo ka kכru nku w̄e na m̄ise rili-inqi mete niij d̄e na, l kur n'l ku kohen yera mpa ñente, wonte r̄e na, l kuren na kכru nku cal ten na, ku taa n'l kan n'l co Salomכךך len wutase. Ama, yer n̄er w̄e cee-כ l kelen Salomכךך. ³² Ayuku nku Ase kaa s'l hu na yera na, Niiniifi kכru taa ñempa kur wa ku kohen yera mpa ñente. Niiniifi yera kisi w'awarkase ka Sonase kampa n'l hose Ase tentente ka wonte na. N̄er w̄e cee-כ l kelen Sonase.

T̄enu min hulmın

(Te w̄e rere-כ Mat 5:15, 6:22,23)

³³ «Yer pe seke kand̄e s'l wכm-d̄e risur̄ך t̄e. U mכna s'l wu-re n'aseta, f̄e ni wompa sl r̄eכ nka taa na, wa p̄ise wa na hulmın. ³⁴ N ñesa w̄e n t̄enu r̄e se kand̄e. Nne n ñesa na ya ten, n t̄enu w̄e sarte, ya wulu-ku hulmın. Nne n ñesa ta sar ya pe na, n t̄enu ka ku ten ku w̄e tawund̄i t'כna. ³⁵ Sempe na, hulmın ñl n mכsu s'n w̄e-ñl na, l kpa n t̄e, ni ñl ra ci tawund̄i. ³⁶ Nne n t̄enu ka ku ten ku w̄e hulmın taa, ni tawund̄i ta kaase riil, ku kaa s̄e ku w̄e ku ten-כ hulmın taa se kand̄e na sarte ka wonte re wulu-n d̄e hulmın na.»

Yeesu yeen Fariisii akpar taa ñempa na Moisi ñasete wulda

(Te w̄e rere-כ Mat 23:1-36 Mar 12:38-40)

³⁷ Yeesu t̄ese wutuu ka wonte na, Fariisii akpar taa tu n̄er yaa-l s'a wal n'a tu l t̄e. Yeesu sl, n'l ככ s'l tu. ³⁸ U lau Fariisii akpar taa tu ñ'כ reyau ka l na wonte s̄e Yeesu ta sanke l niij* se f̄e n'l tu tute na. ³⁹ Aci Ses̄e siir-l s̄e: «Fariisii akpar taa ñempa* ml, u yaalu taser na kכככ wara. Ama, ml taa kper ñan na pepaam. ⁴⁰ Wכken ml, Ase ñl lau wara na, n̄l ta lau-na taa ya? ⁴¹ Sempe na, !u ha ahusa ka wonte u w̄e-te na, f̄e n'l k̄pese rek̄pese.

⁴² Fariisii akpar taa ñempa ml, u kaa s'l na wahala, wonte r̄e na, u taru ml ñente t'כ taman hiiu, n'l celu Ase ka kud̄em s'aterכ na hula, n'l pe lake riyuyuf̄ente, n'Ase ka lu. Nku, u mכna s'l lau nt'כna n'l ra yeu n̄en-ter nte lape.

⁴³ Fariisii akpar taa ñempa ml, u kaa s'l na wahala. Woml cii k̄peeli sarteñenya s'l cake ya r̄e-כ arekpolend̄e nampin taa na, na woml cii s'a s̄e-ml na ñamte ka parciina taa na. ⁴⁴ U kaa s'l na wahala, woml w̄e se waalen ñl a pe na-ñl n'a hכru ñl r̄e n'a r̄e na.»

⁴⁵ Wa taa Moisi ñasete* wuld̄e n̄er siir-l s̄e: «Wuld̄e, n wutu sempe n'n tu-r'כna.»

⁴⁶ Yeesu wusen-wa s̄e: «Moisi ñasete wuld̄a ml, u kaa s'l na wahala r̄e. l sulu wonte w̄e yin na ka yera, n'l pe teekun-te na ml niir kud̄emer nd̄e. ⁴⁷ U kaa s'l na wahala, woml ma Ase tentente r̄esera mpa, ml caasna ka ku-wa na, wa rawa na. ⁴⁸ U wulu s'l tunku antauך ml caasna lakase, wonte r̄e na, wa ku Ase tentente r̄esera ka n'l ma wa waalen. ⁴⁹ Semp'כna, Ase ñl w̄e len na, l siir s̄e: «Me tiru me tentente r̄esera na me tirira, a kaa s'a ku n̄empar-כ wa taa, n'a naase n̄empar.» ⁵⁰ Nte r̄e-כna, a kaa s'a hכm kohen yera mpa rena k'Ase tentente r̄esera mpa a ku-wa ka, n נכחנ Ase lau t̄ete ka kid̄inkid̄in n'u r̄e n'u tal s̄er̄ך ñl hen na, wa r̄e. ⁵¹ Su ayuku nku a ku Apel* na, n'u r̄e n'u tal Sakarii ñl a ku-l Ase pem̄od̄e n'Ase sarte awכr wa h̄eku taa na. Me si-iru-ml tufelem kena, Ase kaa s'l hכm kohen yera mpa rena ka yera mpa a ku-wa na, wa r̄e.

⁵² Moisi ñasete wuld̄a ml, u kaa s'l na wahala, woml su semte nampu ככ safir na. l pe sl, ml teter̄nka, n'l kisu s̄e n̄empar ra sl.»

⁵³ Yeesu kur awכr nd̄e t'כ wonte na, Moisi ñasete wuld̄a mpa, na Fariisii akpar taa ñempa* mpa ñan kpan-l, wa kpol wa caru-l reen d̄een wa yeke-l s'l wutu te ten d̄e. ⁵⁴ Wa yimu-l k̄pase s'l wute nter-כ te ta sar.

!u kpa ml t̄e-כ t̄ekera r̄e

(Te w̄e rere-כ Mat 10:26,27)

12 Yera kpol t̄empe t̄empe, n'a ta p̄isu s'a kal-wa hal wa kpan d̄emaך naase r̄e. Wa kpol t̄empe t̄empe ka wonte na, Yeesu wuten l waratenkera s̄e: «!u kpa ml t̄e-כ Fariisii akpar taa ñempa* kככn כככ r̄e, te kutihuđi kele s̄e, wonte wa t̄eku wa lake-te areenand̄e na. ² Wonte w̄e am̄eכךך taa na, a kaa s'a na-te, wonte w̄e yer liiti taa na, a kaa s'a sem-te. ³ Semp'כna, me si-iru-ml s̄e, wonte ten u siiru-te tawund̄i taa na, a kaa s'a n̄u-te hulmın taa. Wonte a miinti-ml-te nampin taa na, !u hose-te nampin ñiin taa.

U mכna s'a see Ase kena

(Te w̄e rere-כ Mat 10:28-31)

⁴ «Me raana, me siiru-ml s'l ra see nafate ka wompa ku t̄enu ni wa pe p̄isu s̄e wa lau nter n'u kel na. ⁵ Me

kaa se me wul-mi woñi u kaa s'li see-i na. !li see woñi u ku-mi n'u kpera, u we huku s'li weḍe-mi min cepan taa na. Tufelem, me siiru-mi s'li see nñi-ɔna.

⁶ A pe wetu asemptise nauna ka piyee naal ya? Nku, Ase pe see pa asemptiyo kuḍemu rɛɛ. ⁷ Mi hen na, hal Ase kal mi ñiin taa ñise ka se ten. Sempe na, !nafate ra kpa-mi, wonte rɛɛ na, u kelen asemptise ka hal.

Woñi kisu s'li ta sem Yeesu na

(Te we rere-ɔ Mat 10:32,33 12:32, 10:19,20)

⁸ «Me siiru-mi se, woñi wutu reyanta ka yera cal se ma ti-na-u na, Yer Yo* kaa se ka siir Ase tirira cal se ka ti-na-u. ⁹ Ama, woñi wutu reyanta ka yera cal s'li ta sem-m na, me kaa se me siir rere-ɔ Ase tirira cal, se me ta sem-l.

¹⁰ Woñi kaa s'li wute tansarte wuto ka Yer Yo rɛɛ na, Ase kaa s'li tisen-l. Ama, woñi kaa s'li wute tansarte wuto k'Ase Fiisu rɛɛ na, a ra tisen-l atisenu.

¹¹ ?A walun-mi huhur k'arekpolende nampu taa, nawur wursi te, nawur sesempa cal, lu ra ñente mi te-ɔ wonte nawur senu u walu s'li wute n'li lii tem taa na, te rɛɛ, ¹² wonte rɛɛ na, Ase Fiisu kaa se ku wul-mi aluate nte t'ɔ wonte u mɔna s'li wute-te na.»

Sau wɔku atintukir

¹³ Nɛɛr wuten Yeesu na yera akpidi taa se: «Wulḍe, lsiir me raal, ḍe tar sarteñente nte re cii yeu-ra na-te na.»

¹⁴ Yeesu wusen-l se: «Me raa, anɔ si-m se me hu mi tentente, yaa me tar-mi mi sarteñente?»

¹⁵ Fe n'li siir yera ten se: «!li kpa mi te, n'li ra lau tete rɛɛ sauti ka lu, wonte rɛɛ na, ?pa yer ci sau ka ten, u fiisucɔ taa ta ci-na u sauti kena.»

¹⁶ Te wara na, u tu-wa atintukir nde se: «Sau nenkur ka teḍe tute ka tempe ka ku sun taa. ¹⁷ Ku wɔse ku te se: «Me lake senu? Me tam awɔr cekpɔḍe se me sii me tute ka te ten.» ¹⁸ Ka ni ku mɔse ku taa se: «Me sem wonte me kaa se me lau kohen na. Me kaa se me yuke me kpeen ñi ni me ma cekpɔlen. Ḍen'ɔna, me kaa se me sii me tute nte ten me we-te na. ¹⁹ Fe ni me na me taa se, me we na tute ka tempe ka me kaa se me tu-te wuse ka kpater. Me kaa se me ɔ kohen me ra lau nter, me tuku, me ñee, n'u ɔ me taa.» ²⁰ Ama, Ase siir-ku se: «Wɔku ña, aho nya taa, n kaa s'n ḍa tel, n'n sauti nte n yeu-te n te na, te kaa se te wuse nɛɛr ñente.»

²¹ Yeesu tase siiruu rere se: «Woñi kpolu sauti ka u teter u rɛɛ n'li ta ci sau k'Ase ñesa taa na, u ci wɔku se yer ñi.»

!li cii Ase ñente

(Te we rere-ɔ Mat 6:25-34)

²² Yeesu siir u waratenkera se: «!li na wonte rɛɛ me siiru-mi s'li ra wɔ mi t'ɔ tute nte u cii-te s'li tu na, na

wɔwen ñi u cii-ñi mi tɛnu rɛɛ na, ²³ wonte rɛɛ na, fiisucɔ kelen tute, ni tɛnu kelen wɔwu. ²⁴ !li na, katekata pe rii, ya pe teedɔ, ya tan kpeen. Ama, Ase celu-ya tute. u kelen ten-ɔ asimasi. ²⁵ Anɔ piisu s'li wɔ u taa n'li tase ayuku kuḍemu ka u fiisucɔ ayuken ḍee? ²⁶ Nne u pe piisu s'li lau nter-ɔ cekɔ, ar lapa n'li wɔ mi t'ɔ wonte kaasa na, te rɛɛ? ²⁷ !li na wonɔn'ɔ ñite ya hete na. Te pe lake temer, te pe lee wɔwen. Ama, me siiru-mi se, Salomɔɔ teter, na u sauti ka te ten, u ta tan wɔwu nenkur-ɔ ku sara ku tal ñite nte heru kuḍemu. ²⁸ Nne Ase sii rere-ɔ ñite nte we seɔ ñi hen, ni ceer a suku-te s'a weḍe-te min taa na, ar yeke s'li ra sii-mi wɔwen? u pe tisu Ase rere-ɔ kpater laa. ²⁹ !li ra wɔ mi taa s'li cii tamtam ka wonte s'li tu n'li ñee na. ³⁰ Wompa ta sem Ase na, mpa cii-na te ten ñi. Ama, mi Cii Ase sem s'li mɔna s'li hiiute. ³¹ Ama, !li cii Ase wurti* kena kidinkidin fe n'li ha-mi te ten ñi kaasa na.

Aseta sauti

(Te we rere-ɔ Mat 6:19-21)

³² «Wom ci Ase yera akpar cunkur na, !nafate ra kpa-mi, wonte rɛɛ na, u lau mi Cii ñi we aseta na, u t'ɔ lelen s'li cel-mi u wurti. ³³ !li wete mi sarteñente n'li ha warase k'ahusa, fe n'li hiiu warase hurin ñi pe ceru na, k'aseta. Mi aseta sauti nte u we na-te na, te pe re ayuku nenkur. Mi nɛɛr ra piise s'li mi, ni huɔ ḍa piise se ku tu-te. ³⁴ Wundjiindi mi sauti we na, ḍen'ɔna, mi hɔya we rere.»

Pɔna mpa cake wa ñesa rɛɛ na

³⁵ «!li ɔn mi te, n'li kpeu mi kpeḍen ka mi temase taa. !li seu mi kami ³⁶ n'li honku se wompa honku wa sesɛɛ ñi wal teenkar na. Wa ɔ wa honku ?s'li tala n'li ɔtu nampu ɔ, wa tenke wa tel n'li si. ³⁷ Temerlaḍa mpa cii talu s'li ɔn wa ɔ wa ñesa rɛɛ na, wa nuu lelen. Me siiru-mi tufelem kena, u kpeku u kpeḍu s'li ɔse-wa, n'li kan tute n'li tar-wa. ³⁸ Nne u kan tawɔr taa, nawur kidinkidin camar rekonde, ?li ɔn wa ñelu, wa nuu lelen. ³⁹ !li sem nte ñi hen-ɔ sarte. Nne reɔ cii ka sem aluate nte taa, mi kaa s'li kan u reɔ taa na, u ka ta yeke-l s'li si reɔ nka taa. ⁴⁰ Mi rere, !li ruken mi te-ɔ sarte, n'li ɔ mi ñesa rɛɛ, wonte rɛɛ na, Yer Yo* kaa se ka kan ayuku nku, u ka ta mɔsu se ka ɔn ku rɛɛ na.»

Pɔl sesɛɛ ñi hɔn taa sar ten na

(Te we rere-ɔ Mat 24:45-51)

⁴¹ Yeesu wute semp'ɔ wonte na, Pɛɛr wɔse-l se: «Acii Sesɛɛ, n tuku atintukir nd'ɔ ra receel ḍa rɛɛ ya, yaa yer ten ḍee-ɔna.»

⁴² Acii Sesɛɛ wusen-l se: «Pɔl sesɛɛ ñi lake u cii temer ka sarte n'li we len na, ?li cii tam-l s'li ñelu u temer raana rɛɛ, n'li celu-wa tute k'aluate nte taa u mɔna se wa tu na, ⁴³ nne u cii ñi wusa n'li ɔn u we n'li lake temer nde,

ḡḡ ḡḡ ḡḡ lelen. ⁴⁴ Me siiru-mḡ tufelem kena, ḡ cii ḡḡ kaa s'l cel-ḡ wonte ten ḡ wε-te na, s'l ḡḡ te rεε. ⁴⁵ Nne ḡḡ sesεε ḡḡ ḡḡ ḡḡ taa sε: «Me cii pe ḡḡ ḡḡ», n'l paase ḡ temer raana mape n'l tuku n'l ḡḡ n'u ku-ḡ, ⁴⁶ ḡḡ sesεε ḡḡ cii kaa s'l kan ayuku nku, n'aluate nte taa ḡ ta ḡḡ s'l cii ḡḡ ḡḡ na, ḡ mau-ḡ kpara ka paa, n'l run-ḡ s'a lake wonḡḡ wompa pe ḡḡ Ase na.

⁴⁷ ḡḡ sesεε ḡḡ sem wonte ḡ cii cii s'l lau-te, n'l ta lau-te na, a make-ḡ kpara ka tempe. ⁴⁸ Woḡḡ ta sem wonte ḡ ḡḡ s'l lau-te na, a kaa s'a ḡḡ ḡḡ renḡe ka cekḡ ke-na. Woḡḡ Ase cel-ḡ tempe na, ḡ kaa s'l ḡḡ-ḡ tempe. Woḡḡ Ase cel-ḡ n'u kel tenḡ na, ḡ kaa s'l ḡḡ-ḡ semp'ḡ-na.

Yeesu taru yera taa
(Te wε rεε-ḡ Mat 10:34-36)

⁴⁹ «Me kampa sε me wεḡe min kena tete rεε, nḡ me cii ten sε ḡḡ ḡḡ resam. ⁵⁰ Me sem s'a kaa s'a limsi-m kuḡḡḡ taa, n'u tεḡḡ me taa sε ku pe talu resam. ⁵¹ ḡ ḡḡ ḡḡ taa sε me kan ḡḡḡḡ kena, ḡḡḡ taa ke? Aḡ, me siiru-mḡ sε yera kaa sε wa tar wa t'ḡ me rεε. ⁵² U sḡḡ ḡḡḡ, nne yera wε nauna ka rεḡ kuḡemḡ taa, wa taru wa taa. Naul kake wana na nautisi, nḡ nautisi ḡḡ wana na naul. ⁵³ Acii kaa s'l lau wana ka ḡ ḡḡ, nḡ ḡḡ lau wana ka ka cii. Apa kaa s'l lau wana ka ḡ ḡḡḡ, ḡḡḡḡ lau wana ka ka rii. Wan kaa s'l lau wana ka ḡ ḡḡ, nḡ ḡḡ lau wana ka ḡ wan.»

A sem wonte lake aḡeta na tete rεε na
(Te wε rεε-ḡ Mat 16:2,3)

⁵⁴ Yeesu tase yera akpila siiruu sε: «?ḡḡ na tuḡ wonte kaa na rεḡ, ḡ tenke n'ḡ siiru sε: «Tuḡ ḡḡ», tufelem, ku-ḡ kan. ⁵⁵ ?ḡḡ na ahiilim fetu na ḡḡḡ riliindḡi mete niij ḡḡḡ, ḡ siiru sε: «Tiimin kaa sε ḡḡ saa», ḡḡ-ḡ saa sempe rεε. ⁵⁶ Tekera ḡḡ, ḡ ḡḡ n'ḡ ḡḡ wonte lake tete rεε n'aseta na. Ar lau n'ḡ pe ḡḡ aluate nte kutihuḡi?

!ḡḡ ḡḡ na remaḡ
(Te wε rεε-ḡ Mat 5:25,26)

⁵⁷ «Ar lapa n'ḡ pe ḡḡ ḡḡ teterḡka, ka wonte ḡ lake-te na, te rεε s'ḡ na haa te wε riyuyu na? ⁵⁸ Nne yer lau-n sama, ḡḡ-n'ḡ ḡ ḡḡ arehunde, !fiiti fḡḡ ḡḡ-n'ḡ, !ḡ ḡḡ na rem'ḡ ḡḡḡḡ taa, n'l ra maase-n tentente hur niij taa, sε ḡḡ su-n ḡḡ wan-n sucana tε, nḡ wa-ḡ wan-n sarka. ⁵⁹ Me siiru-n s'n ḡḡ ḡḡ sarka nka t'ḡ n naken n take tεse piiyeer nḡe ḡ kaase-re na, ḡe rεḡḡ.»

?ḡḡ ta kisi ḡḡ awarkase, ḡ seu

13 Aluate nte taa, yera ḡḡḡḡ tal wa siir Yeesu ka wonḡḡḡ Piilate* tampa n'a ku Kaliilee ḡḡḡ taa yera ḡḡḡḡ n'a hute wa calem na wa laate ḡḡḡḡ na. ² Yeesu wusen-wa sε: «ḡ ḡḡḡ sε Kaliilee ḡḡḡḡ ḡḡḡ ḡḡḡ awarkaseladḡ cekḡḡḡwa n'u kelen wa raana na? ³ Aḡ,

me siiru-mḡ, ?ḡḡ ta kisi ḡḡ awarkase, ḡ seke semp'ḡḡna se wa seu wo na. ⁴ U kaase yera hiiu na leḡe nasennausa ḡḡḡḡ ka Siiloeε aḡeta nampu feete wa rεε na, ḡ ḡḡḡ sε wa-ḡ ḡḡḡ, wa-ḡ ka ci teḡeseeciina cekḡḡḡwa kena n'u kelen Seerusalem ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ya? ⁵ Aḡ, me siiru-mḡ sε, !ḡḡ kisi ḡḡ awarkase. ?Ya sempe, ḡ seke ḡḡ ten se wa seu wo na.»

Tu nku pe lelu wii na, ku atintukir

⁶ Fε nḡ Yeesu tu-wa atintukir nεḡḡel sε: «Afal nεε-ḡḡna, ḡ sε tu nenkur-ḡ ḡ sandaḡḡe taa. ḡ kan s'l ḡḡ tu nku wii, n'l ḡḡḡḡ ku ta lel. ⁷ Ka n'l siiru ḡ sandaḡḡe ḡḡ taa temerladε sε: «!N na, wuse nasiisi ka hen, me ḡḡ sε me ḡḡ tu nku wii, nḡ me pe na wur. !Pel-ku. Ar lapa ku wε sandaḡḡe ḡḡ t'ḡ yeem?» ⁸ Temerladε ḡḡ wusen-ḡ sε: «Aci, !tase ku yepe ka semen hen. Me kaa sε me wur wu ka ku tεε, me koote-ku nḡ me re campasise. ⁹ ?U lau sarte, wunti lii sε ku lel wii. ?Ya sempe !n pel-ku.» »

Yeesu kusu yal nεε-ḡ ḡ ḡḡḡḡ

¹⁰ Yeesu wulu Ase tentente ka Suiifi ḡḡḡḡ fiisiti ayuku* rεε-ḡ w'arekpolende nampu taa. ¹¹ N ḡḡḡḡ yal nεεr wε ren'ḡ ḡ lau wuse ka hiiu na wuse ka leḡe nasennausa ka hen, aluu ruken-ḡ n'l ḡḡḡ, n'l pe ḡḡḡ s'l kuse ḡ tε. ¹² Yeesu na-ḡ wonte na, ḡ yaa-ḡ n'l siiru-ḡ sε: «Yal ḡḡ, ḡḡḡḡ n wḡḡḡ tel n ḡḡḡ.»

¹³ ḡ ḡḡ ḡ niij ka yal ḡḡ rεε, nḡ yal ḡḡ tenke n'l kur n'l sende riyuyu n'l paase Ase ḡḡḡḡḡ.

¹⁴ Ama, arekpolende nampu nku wuroo ḡḡḡ kpa sε Yeesu kuse yer ka wa fiisiti ayuku rεε, nḡ ka siiru yera sε: «Tema ayuken wε leḡe kena. !ḡḡ kan ḡḡ rεε, n'a kuse-mḡ ḡḡ wḡḡḡḡ taa. !ḡḡ ra kan ḡḡ fiisiti ayuku rεε.»

¹⁵ Acii Sesεε Yeesu wusen-ḡ sε: «Tekera ḡḡ, ḡḡ taa ande pe lesu naan, yaa wonkase n'l walun-wa wo taa n'l ḡḡḡḡ-wa leem ka ra fiisiti ayuken ḡḡḡ? ¹⁶ Ka nḡ yal ḡḡ ci Aperaham* yikee n'aluacii Sataḡ ḡḡken-ḡ wuse ka hiiu na leḡe nasennausa na, ḡ ta ḡḡḡḡ s'a lese-ḡ ra fiisiti ayuku rεε ya?»

¹⁷ ḡ wute semp'ḡḡ wonte na, fer kpa ḡ wanaciina ḡḡḡḡ wa ten, n'u ḡḡ yera akpidi ten t'ḡ hampate lakase sarteḡḡense nse ḡ lake-se na, se rεε.

Sḡka atintukir

(Te wε rεε-ḡ Mat 13:31,32 Mar 4:30-32)

¹⁸ Semp'ḡḡna, Yeesu siir sε: «Ase wurti* nusen wḡ? A suku-te s'a nusen-te na wḡ? ¹⁹ Te nusen sḡka nka yer su-ka n'l kpe ḡ sḡḡ taa, ka ḡḡḡ, ka wuse se tu n'asimasi kan se kaa se rana ka ku ahulasi rεε na.»

Kḡḡḡḡ ḡḡḡ atintukir
(Te wε rεε-ḡ Mat 13:33)

²⁰ Yeesu wute rεε sε: «Ase wurti nusen wḡ? ²¹ Te nusen kḡḡḡḡ ḡḡḡ nḡe yal nεεr su-re, n'l re kḡḡḡḡ mil-

im t'ɔ pe we pomna nautisi na. Kɔɔr nde yeke se milim mp'ɔ pe ten, pe fente.»

Menɔŋ cunko

(Te we rere-ɔ Mat 7:13,14, 21-23)

²² Yeesu tase kɔren cekpɔlen taa, na cunkin taa, n'ɩ hosu Ase tentente n'ɩ walɩ na Seerusalem kɔru taa.

²³ Nɛer wɔse-l se: «Aci Sesɛɛ, yera cekɔ tɛlu-na na?»

²⁴ Yeesu wusen-wa se: «!ɩ car mɩ tɛ, n'ɩ sɩ-na menɔŋ nka we rekpɛwɩ na, wonte rɛɛ na, me siiru-mɩ se yera kpater kaa se wa cii se wa sɩ renaa, wa ra pɩse.

²⁵ Ðɛɔ cii kaa s'ɩ kur n'ɩ ru ɩ rɛɔ menɔŋ nɔ ka wonte na safɩr na, n kɔnɔ u we awaren dɛɛ. ɩ kaa s'ɩ kɔtu menɔŋ nɔ n'ɩ siiru se: «Aci Sesɛɛ, ɩtel-ɔa», ɩ wusen-mɩ se: «Me ta sem-mɩ.» ²⁶ ɩ kaa s'ɩ siir-l se: «Ða-n'ña, dɛ tuwa re ñee, n'n wul dɔa kɔren ñempen t'ɔ tentente.» ²⁷ ɩ wusen-mɩ rere se: «Teñɛseciina mɩ, me ta sem wundji-inɔji ɩ liiwa na. !ɩ fɛ me cal.»

²⁸ Ðen'ɔna, ɩ kaa s'ɩ ko n'ɩ nu-mɩ n'ɩ kaker mɩ ceela. ɩ kaa s'ɩ na Aperaham*, na Iisake*, na Sakɔpe*, n'Asɛ tentente rɛsera ka wa ten-ɔ wont'ɔ Ase wurti* taa na, a wɛdɛ-mɩ awaren dɛɛ. ²⁹ Yera kaa se wa kuren dɔinan ten, wa lau teenkar k'Asɛ wurti taa.

³⁰ Ama, wompa we wara na, wa taa nɛmpar kaa se wa rɛ ñesa taa, nɩ wompa we ñesa taa na, wa taa nɛmpar kaa se wa wuse wara.»

Yeesu wulu Seerusalem ñempa rɛɛ

(Te we rere-ɔ Mat 23:37-39)

³¹ Aluate nte teter taa, Fariisii akpar taa ñempa* nɛmpar tiisi Yeesu cal, wa tam-l se: «!Fɛ ra cal. !Wal na riil, wonte rɛɛ na, wuroo Eerote* cii s'ɩ ku-n.»

³² Yeesu wusen-wa se: «!ɩ wal n'ɩ siir woñɩ we len se sɛɛ na se, me runu alba ka sɛŋ na ceer, me kusu wɩsetɩna, tihu me tɛsu me temer. ³³ Ama, u mɔna se me rɛ me ñempu ka sɛŋ na ceer, na tihu, wonte rɛɛ na, ?u ta ci Seerusalem kɔru taa, u ta mɔna s'a ku Ase tentente rɛser na riil.

³⁴ Seerusalem ñempa mɩ, womɩ ku Ase tentente rɛsera n'ɩ ku rere-ɔ wompa Ase tir-wa mɩ cal na weɛ na, taman mmɔ me ciiwa se me kpɩrsi-mɩ me tɛɛ se ceemu ceentu ku campiisi rɛɛ-ɔ wo na, n'ɩ kisi. ³⁵ Semp'ɔna, Ase kaa s'ɩ kisi mɩ rɛɔ ka ka ten. Me siiru-mɩ s'ɩ sun kɔhen, ɩ kaa s'ɩ ra na-m, n'ɩ rɛ n'ɩ tal ayuku nku ɩ kaa s'ɩ tam se: «!Aci Sesɛɛ lau sarte ka woñɩ kɔŋ na ɩ yɛdɛ rɛɛ na.» »

Yeesu kusu wɩsetɩ nɛɛr

14 Yeesu wal Fariisii akpar taa ñempa* wuroo nɛnkar tɛ-ɔ wa fiisiti ayuku* rɛɛ s'ɩ tu tute. Wompa ten ka we renaa na, wa ñelu Yeesu ka repu. ² Yer nɛɛr-ɔ wɩɔɔ nɛnkar kpa-lɛ, ɩ nante meru te ten, n'ɩ we Yeesu ñesa taa. ³ Yeesu wɔsu Moisi ñasete* wulɔa

mpa, na Fariisii akpar taa ñempa mpa se: «Ñasete ha ñempu ya, te kisu kena s'a kuse wɩsetɩna ka ra fiisiti ayuku rɛɛ?»

⁴ Nɛer ta hul ɩ nɔ s'ɩ wusen-l nter.

Yeesu wul ɩ niij n'ɩ kuse-l wɩɔɔ taa, n'ɩ run-l s'ɩ kpeem, ⁵ fɛ n'ɩ siiru-wa se: «Nne mɩ taa nɛɛr we yo, nawur naa, nɩ wa maa luker t'ɔ ra fiisiti ayuku rɛɛ, ɩ ra kur taman kuɔdem s'ɩ wal n'ɩ lese-wa ya?»

⁶ Wa ta pɩse se wa wusen-l pa wutɔ kuɔdemɔ ka te rɛɛ.

!Cɔ atɛsenu awɔr taa

⁷ Yeesu na wonɔn'ɔ wompa a yaa-wa teenkar na, wa cake awɔɩ sarteñɛnya taa na, n'ɩ tu-wa atintukir nɛndɛl se: ⁸ «Nne yer yaa-n yal kanu teenkar, !ɔa wal s'n cɔ awɔɩ sarteñɛnya taa. Ñemɔ, a yaa nɛɛr-ɔ ɩ kelen-n.

⁹ Woñɩ yaa-mɩ mɩ naul na, ɩ kaa s'ɩ siir-n se: «!Kur, n'n ha yer ñ'ɔ awɔr.» N kuru kele fɛrfer s'n wal n'n cɔ atɛsenu awɔr taa. ¹⁰ Nne a yaa-n teenkar, !wal n'n cɔ atɛsenu awɔr taa, se fɛ nɩ woñɩ yaa-n na, ɩ kan n'ɩ yaa-n se: «Me raa, !kpaase n tɛ-ɔ awɔr sarteñɛnde taa.» Ðen'ɔlɛ, a kaa s'a kpaase-n dɛen ka n dɔana mpa, ña-n'wa, ɩ cɔwa n'ɩ tuku na, wa ñesa taa. ¹¹ Semp'ɔna, woñɩ kpaasu ɩ tɛ na, a tisu-l, nɩ woñɩ tisu ɩ tɛ na, a kpaasu-l.»

!Ða yaa cepawa ka teenkar

¹² Yeesu siir woñɩ ka yaa-l teenkar na se: «Nne n cii s'n yaa yer ka tute rɛɛ, !ɔa yaa n dɔana, na n dɔalna, na n nanɔu rɛɛ ñempa, nawur n cepawa raana mpa we n tanterate na, se fɛ nɩ wa ra pɩse se wa yaa-n wa ɩbte-n ayuku nɛnkur. ¹³ Nne n yaa teenkar, !yaa ahusa, n'aruka, n'atintiiya, na yeelempa. ¹⁴ N kaa s'n nuw lelen, wonte rɛɛ na, wa ra pɩse se wa ɩbte-n. Ase kaa s'ɩ ɩbte-n dɔiyuyuñempa hom ayuku rɛɛ.»

A yaa yera mp'ɔ teenkar na, w'atintukir

(Te we rere-ɔ Mat 22:1-10)

¹⁵ Wa nuw tentente nt'ɔ wonte na, wompa ten ka we Yeesu cal wa tuku na, wa taa nɛɛr siir-l se: «Woñɩ kaa s'ɩ tu ɩ tunɔ k'Asɛ wurti* taa na, ɩ nuw lelen.»

¹⁶ Ka nɩ Yeesu siir-l se: «Yer nɛɛr-ɔna, ɩ yaa yera ka tempe ka teenkar. ¹⁷ Tunɔ pɩ wonte na, ɩ tir ɩ pɔɩ ka yera mpa ɩ ka yaa-wa na, wa na. Pɔɩ ñɩ siir-wa se: «!ɩ kan, u pɩwa.»

¹⁸ Ama, wa ten ñɩ, wa kur se wa fa ñempu. Kidɔnkidɔn-tɩ se: «Me yau suu n'ɩ mɔna se me wal me na-ku. Me lake-n kafera.»

¹⁹ Naultɩ se: «Me yau naan ka hiiu, me walɩ se me mɔse na ñɩ haruu. Me lake-n kafera.»

²⁰ Nautisitu se: «Me kuren yal kanu rɛɛ. Semp'ɔna, me ra pɩse se me kan.»

²¹ Pɔɩ ñɩ wuse ɩ cii cal, n'ɩ cɛse-l wonte wa siir-l-te na. Ðɛɔ cii ñan kpa, n'ɩ tir ɩ pɔɩ se: «!Wal dɛsam ka parcii t'ɔ

yapaya rɛɛ, na ñempen taa, n'n kan cee-ɔ ahusa, n'at-intiia, na yeelempa, n'aruka.»

²² U tase wonte na, pɔɔ ñi tal n'l siir sɛ: «Aci, wonte n siir-m-te na, me lau-te, n'awɔɔ kaase.»

²³ L cii ñi tase ɔ tiruu sɛ: «!Wal ñempewaan taa, na ñempeɔɔlase taa, n'n hɔm yera wa kan, fɛ nɪ me rɛɔ pɪse ka siir. ²⁴ Me siiru-mɪ, wompa me ka yaa-wa an-taɔŋ na, wa taa nɛɛ ra renke me tɔɔɔ.» »

U mɔna s'a lau wonte fɛ n'a wuse me waratenker na
(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 10:37,38)

²⁵ Yera tɛmpe tunku Yeesu, n'l cɛɔ ɔ tɛ na wa rɛɛ, n'l siir-wa sɛ: ²⁶ «Woñi cii s'l tenke-m na, ɔ lau-m lu ka ten n'u kelen ɔ cii, na ɔ rii, na ɔ yal, na ɔ wiisi, na ɔ raalna, na ɔ ritafala, na ɔ kɔɔna, na ɔ ritiwiila, na ɔ teterinka. ?Ya sempe, ɔ ra pɪse s'l ci me waratenker*. ²⁷ Woñi pe waa ɔ k-akantemer s'l tenke-m na, ɔ ra pɪse s'l wuse me waratenker. ²⁸ Nne mɪ taa nɛɛ cii s'l ma nampu, ɔ cake nanɪ s'l mɔse ɔ taa n'l na mɔm ku mu-ɔ, fɛ n'l na haa warase tɛna s'l kper na temer nɔɔ ya. ²⁹ Nne ɔ kunta n'l sɪ nampu nku akuɔɔi, ?ɔ ta pɪse s'l ma, wompa ten kaa sɛ wa rɛ wa na nampu nku akuɔɔi na, wa wonku-ɔ. ³⁰ Wa siiru sɛ: «Yer ñi paase mau kele, n'l ta pɪse s'l tɛse.»

³¹ Te wɛ kuɔɔemte kena rɛɛ sɛ, nne wuroo ka hen, ka walu yeeu na k'amura wuroo nɛnkar, ka ra ɔɔ nanɪ sɛ ka mɔse ka taa, ka na haa, ka pɪsu na sucana ka nawiisi hiiu sɛ ka lau yeeu na k'amura, ka lɛ kɔŋ na sucana ka nawiisi hiin nul ya? ³² Nne ka na sɛ ka ra pɪse, ka tir ka yera ka wuroo nɛnkar nka cal-ɔ n kɔɔna ka wɛ wolen ka wonte na sɛ wa wɔse nɪ rehɛser kan wa hɛku taa.»

³³ Yeesu tase wa siiruu sɛ: «Sempe na, mɪ taa nɛɛ ra pɪse s'l ci me waratenker, ka ɔ ta kisi wonte ten ɔ wɛ-te na.

Yase nse tan temer na
(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 5:13 Mar 9:50)

³⁴ «Yase wɛ sarte. Ama, nne se tan tan, a lake-se senɔ, se fɛ nɪ se lau tan? ³⁵ Se ta sar s'a riisi-se tɛte rɛɛ, nawur a tase-se pempena rɛɛ, a wɛɔɔ-se kena. Nne ɔ wɛ rena s'ɔ nɔ, !ɔ nɔ sarte.»

Mɛsɪi ñi leepa n'a na-ɔ na, ɔ k-atintukir
(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 18:12-14)

15 Lampen mura n'awarkaselaɔa ka wa ten, wa ti-isu wa kpekun Yeesu sɛ wa ɔ na-ɔ. ² Nɪ Fariisii akpar taa ñempa*, na Moisi ñasete* wulɔa, wa ñan kpa wa miintu sɛ: «Yer ñi mu teñɛseciina, nɪ ñi-n'wa wa tuku rɛɛ.»

³ Semp'ɔna, Yeesu tu-wa atintukir nɛnɔɔl sɛ: ⁴ «Nne mɪ taa nɛɛ wɛ mɛsɪiin ka cakɔsɪi, nɪ ñi taa kuɔɔem leepa, ɔ kaa s'l lau senɔ? L ra yeu nɛñer ñi kaase hiin naku na naku na k'alɛun taa s'l wal kuɔɔem ñi leepa na,

ɔ ciiu s'n kɔɔna ɔ na-ɔ ya? ⁵ L kaa s'l na-ɔ wonte na, ɔ kɔ ɔ t'ɔ ɔ rɛɛ, n'l su-ɔ n'l waa ɔ hankpan ɔɔɛ, ⁶ n'l kpeen-ɔ ɔ tɛ, fɛ n'l yaa ɔ raana na ɔ tanterana n'l siir-wa sɛ: «Ma-n'mɪ !re ñante, wonte rɛɛ na, me na me mɛsɪi ñi ka leepa na.»

⁷ Kuɔɔemte nt'ɔna rɛɛ, me siiru-mɪ s'ɔ kaa s'ɔ kɔ Ase tirira mpa wɛ aseta na, wa t'ɔ ten-ɔ awarkɔcii ñi kisi ɔ k-awarkase na, ɔ rɛɛ. U kaa s'ɔ kɔ wa t'ɔ ɔ rɛɛ n'ɔ kelen ɔiyuyuñempa mpa wɛ hiin naku na naku ka ɔ ta mɔna sɛ wa kisi w'awarkase na.

Warɔ nka leepa n'a wuse n'a na-ka na

⁸ «Nawur ?yal nɛɛ wɛ na warase ka yeem ka hiiu n'l leese warɔ kuɔɔem, ɔ kaa s'l lau senɔ? L ra sɛu kanɔɔe s'l hase nampin t'ɔ rehɛɛ rehɛɛ, n'n kɔɔna ɔ na-ka ya? ⁹ L na-ka wonte na, ɔ yaa ɔ raana, na ɔ tanterana n'l siir-wa sɛ: «Ma-n'mɪ, !ɔɔ ñante, wonte rɛɛ na, me na warɔ nka me ka leese-ka na.» ¹⁰ Me siiru-mɪ s'ɔ kaa s'ɔ kɔ Ase tirira t'ɔ yer kuɔɔem ñi kisi ɔ k-awarkase s'l tenke Ase wara na, ɔ rɛɛ.»

Yo nka leepa ka wuse ka kan na

¹¹ Yeesu tase siiruu sɛ: «Afal nɛɛr ka wɛ n'apalawiisi ka nasel. ¹² Yo cunko siir ka cii sɛ: «Aci, !tar-ra n sauti nte n kaa s'n yeu-ra na-te na, n'n cel-m me ñente.» ɔɔn'ɔɔ, se cii ñi tar ɔ sauti ka ɔ wiisi nse nasel. ¹³ U tase ayuken cekalen, yo cunko nka wɛte ka ñente, ka su warase, ka rɛ kɔru nɛnkur t'ɔ ku cal ten. Kɔru nku t'ɔna ka hɔrse ka warase n's'ɔ falafala. ¹⁴ Ka hɔrse-se wonte n'ɔ kper na, ñuse yee kɔru nku t'ɔ ku ten, se ku-ka nɪ ka lake kuñɔŋ. ¹⁵ Ka wal afal nɛɛr cal-ɔ kɔru nku t'ɔ ɔ wɛ n'afana, ka wɔse-ɔ s'l mu-ka temer. L mu-ka ka riiku ɔ k-afana. ¹⁶ Ka wɛ nɪ ka riiku afana mp'ɔ wonte na, ñuse ku-ka. Ka ciiwa sɛ ka tu tute nte a celu-wa na, nɪ yer pe celu-ka-te. ¹⁷ Nte rɛɛ-ɔna, ka mɔse ka t'ɔ wonte na, ka siir sɛ: «Me cii temerlaɔa wɛ tute ka tempe, wa pe pɪsu tuu. Ma hen na, me wɛ cee-ɔɔ ma seke ñuse. ¹⁸ Me kuru sɛ me wuse me cii cal me wal me siir-ɔ sɛ, me cii, me warke Ase, me warke ña, ¹⁹ me ta tal wur-ɔ n ñesa taa s'n yaa-m s'n yo. !Su-m s'n temerlaɔe.» ²⁰ Ka kur ka kpoŋ na ka cii cal.

N kɔɔna ka take ñuten ɔɔɔ, nɪ ka cii na-ka wonte na, ɔ lau-ɔ kuñɔŋ ka ten, n'l see n'l katen-ka, n'l pu-ka n'l mese ka ɔ. ²¹ L yo nka siir-ɔ sɛ: «Aci, me warke Ase, me warke ña, me ta tal wur-ɔ n ñesa t'ɔ kɔhen s'n yaa-m s'n yo.»

²² Ama, ka cii yaa ɔ temerlaɔa n'l siir-wa sɛ: «!ɔ wal ɔɔsam n'ɔ kan wɔwɔ sarteñɔŋ, n'ɔ sii-ka, n'ɔ tu-ka kɔamɔɔe ka ka niir, n'ɔ ru-ka nahentɛna ka ka naase taa. ²³ !ɔ kan nayɔ nka kper tenɔɔe na, n'ɔ ku n'a tu n'a ñante, ²⁴ wonte rɛɛ na, me yo nka ɔ na-ka hen na, ɔ wɛ se ka ka sepa, nɪ ka wuse ka hom. Ka ka leepa, kɔhen

ñi me wuse me na-ka. > l wute sempe n'u kper wonte na, a paase teenkar.

²⁵ Sempe taa na, n nɔɔn acii ñi afal sesɛɛ wɛ na sɛɛ taa. l kur wonte n'l kɔŋ n'l ñuten dɛɔ na, ɛ nuw a hulu yelɔ, n'a make siin, n'a waa. ²⁶ l yaa yo nɛnkar n'l wɔse-ka sɛ: <Ar lake?>

²⁷ Yo nka wusen-ɛ sɛ: <N dɔɪafal kan-na, n'n cii yeu n'a ku nayɔ nka wɛ tɛndɛ na, wonte rɛɛ na, ɛ na ɛ yo k'alafɛ.>

²⁸ Dɛn'ɔlɛ u saa afal sesɛɛ ñi taa, n'l kisi s'l ra sɛ rɛɔ taa. l cii lii n'l yaa-ɛ s'l sɛ, ²⁹ n'l wusen ɛ cii sɛ: <!N na, me lake wuse kelɛ tɛmpɛ ka n cal. Ma lake-na wonte n cii-te na, n take tam-m sɛ me lau nter me kisi. Ka n'n take ha-m pa wompee nkar sɛ ma-n'me raana, dɛ ñante. ³⁰ Ka n'n yo nka su n sauti ni ka hɔrse-te n'ayaɔa ka wuse ka kan na, nka rɛɛ-ɔna, n ku nayɔ nka re yeu-ka ka kper tɛndɛ na.> ³¹ l cii wusen-ɛ sɛ: <Me yo, dɛyasɛ ke-na, n wɛ me cal-ɔ cee, ni wonte ten wɛ me cal na, ña rɛɛ ña tɛ-na-te. ³² Ama, u mɔna sɛ re ñante n'u kɔ ra taa, wonte rɛɛ na, !n na, n dɔɪafal ñi ka wɛ s'l sepa ke-na, n'l wuse n'l hom. l ka leepa, kɔhen ñi a wuse n'a na-ɛ.> »

Yer ñi wɛ len ka ɛ ñelu sauti rɛɛ na

16 Yeesu siir ɛ waratenkera sɛ: <Yer cepa nɛɛr ka wɛ na yer ka ɛ ñelu ɛ sauti rɛɛ. Nɛɛr kan n'l siir cepa ñi sɛ: <N su woñi s'l ñelu n sauti rɛɛ na, ɛ hɔrsute.> ² Cepa ñi yaa-ɛ, n'l wɔse-ɛ sɛ: <Me nuw a siiru sɛnɔ n dɛɛ ɛ? !Siir-m wonɔn'ɔ n ñelu me sauti rɛɛ na, wonte rɛɛ na, n dɔ tase te rɛɛ-ɔ ñeluu.>

³ Yer ñi mɔse ɛ taa sɛ: <Me cii kaa s'l lese-m temer taa. Me lake sɛnɔ? Me tan dɛɛn sɛ me ta har, ni ?me fa, fɛr kpa-m. ⁴ Enjherj, me sem wonte me lake ?s'a run-m ya, yera mu-m wa tɛ na.> ⁵ Semp'ɔna, ɛ yaa wompa ka wɛ na ɛ cii ñi'ɔ kuma na, ka kuɔdem kuɔdem. l wɔse kidɔnkidɔntɛ sɛ: <N wɛ na me cii ka kumer ka mmɔ?>

⁶ Lɛ tam sɛ: <Nim tunen ka cakɔsiisii.>
Yer ñi tam-ɛ sɛ: <!Cɔ atɛ resam n'n maa sɛ nim tunen hiin nuna kena.>

⁷ Fɛ n'l wɔse nɛɛr sɛ: <Ña ni, n wɛ me cii ka kumer ka mmɔ?>

Lɛ rɛɛ sɛ: <Mela acama ka cakɔsiin nuna.>
Yer ñi tam-ɛ sɛ: <!Cɔ atɛ, n'n maa s'acama ka cakɔsiin nniisa kena.>

⁸ Mɛ ñi cii wɔr-ɛ, s'l wɛ len ka ten, wonte rɛɛ na, tɛte rɛɛ yera wɛ len ka tɛte rɛɛ ñiente taa, n'u kelen wompa wɛ tufelem na, wa len.>

⁹ Yeesu tase sɛ: <Ma hen, me siiru-mɛ s'l su tɛte rɛɛ sauti n'u lau-te na raana, ni te kampa te kpera a mu-mɛ awɔ nya wɛ wuse se wuse na, ya taa. ¹⁰ Woñi rukun ɛ tɛ-ɔ sarte ka wonte wɛ cunkuti na, te taa na, ɛ kaa s'l rukun ɛ tɛ-ɔ sarte ka wonte kpɔla na, te taa rɛɛ. Woñi tan dɔiyuyu ka wonte wɛ cunkuti na, te taa na, ɛ tan

dɔiyuyu semp'ɔna rɛɛ ka wonte wɛ cekpɔlte na, te taa. ¹¹ Nne n ta sem n tɛ rukunu ka tɛte rɛɛ sauti rɛɛ, anɔ celu-n aseta teter sauti? ¹² Nne n ta sem n tɛ rukunu ka n dɔana ñiente rɛɛ, anɔ kaa s'l cel-n wonte n tɛ-te na?

¹³ Yer ra pɔse s'l ɔ kpɔlte ka ciina naul cal. l kaa s'l ra lau kuɔdem ka lu k'alape, n'l lau nɛɛr-ɔ lu, nawur ɛ hɔɔ ɛ tɛ na kuɔdem, n'l pɛ nɛɛr-ɔ te tɛ. l ra pɔse s'l lau Ase temer n'u kpause na warase.>

Moiisi ñasete n'Ase wurti

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 11:12,13 5:31,32 Mar 10:11,12)

¹⁴ Fariisii akpar taa ñempa* nuw tentɛnte nte semp'ɔ wonte na, wa wonku Yeesu, wonte rɛɛ na, wa ka wɛ warase ka lu. ¹⁵ Yeesu siir-wa sɛ: <ɛ ci wompa wulu wa tɛ-ɔ yera ñesa taa sɛ wa ci riyuyunɛmpa na. Ama, Ase sem mi hɔya taa, wonte rɛɛ na, wonte yera ñelu-te sɛ te kpɔla na, Ase tan-te lu.>

¹⁶ Moiisi ñasete* taa, n'Ase tentɛnte rɛsɛra tekarna taa, wa wulu-mɛ Ase tentɛnte kaka n'u tal aluate nte taa Ase leem ser San kampa na. U sun aluate nte taa na, a hose tentɛnte sarteñiente nte wutu Ase wurti* ñiente na. Yera wɛ wa caru wa tɛ na reen sɛ wa sɛ te taa. ¹⁷ Me siiru-mɛ, s'u tan kaadɛ s'aseta na tɛte wa teem. Ama, u wɛ kaadɛ ka ten s'nter lii cekeyɔ ka Moisi ñasete taa.

¹⁸ Yer ñi run ɛ yal n'l wusa n'l kan nɛɛr na, ɛ lau ayadɛte, ni woñi kan yal ñi ɛ waal dɔn-ɛ na, lɛ lau ayadɛte rɛɛ.>

Sau, na Lasar

¹⁹ Yeesu tase wa siiruu sɛ: <Afal nɛɛr ka wɛ, ka ɛ ci sau. l sii sarte wɔwen ñi wɛ yawɔ ka ten na. Ayuken ka ñi ten, ɛ wɛ sarte awɔr t'ɔna, a lake-ɛ lɛlen tunɔ.>

²⁰ Ahuse nɛɛr-ɔ a yaa-lɛ sɛ Lasar, ka lɛ tɛnu kper seen ka ten, n'l hendu sau nku menɔŋ tɛɛ. ²¹ l ka ciwa s'l ku ɛ ñuse na wonte tɛlu sau nku taaper tɛɛ na. Haase kɔŋ dɛrɛ se-l yiisu ɛ seen dɛɛ. ²² Ahuse ñi seu n'Ase tirira kan wa su-ɛ wa wan-ɛ Aperaham* cal. Sau nku-l seu rɛɛ, n'a yim-ku-l, ²³ ni ku-l lake kuñuŋ ka tɛmpɛ k'aseda kɔru taa. Ku kuse ku ñesa ku na Aperaham ka wolen na Lasar ka ɛ cal. ²⁴ Ku ko sɛ: <Aci, Aperaham, !na m'añuŋ n'n tir Lasar n'l limsi ɛ niir nɔ ka leem taa, n'l kan na, me taa me lu tɛɛ-ɔ lukute, wonte rɛɛ na, me tuku kuñuŋ ka tɛmpɛ ka min ñi t'ɔ cee.>

²⁵ Ama, Aperaham wusen-ɛ sɛ: <Me yo, !tɛse ña taa s'n ka wɛ tɛte rɛɛ n'n mu sauti ka tɛmpɛ, ni Lasar tu kuñuŋ. Kɔhen ñi na, ɛ mu ɛ rɛter kelɛ cee, ni ña tuku kuñuŋ. ²⁶ U kaase rɛɛ, wu nɛnkur wɛ ra-n'ña, dɔ hɛku t'ɔ ku citi ten. Semp'ɔna, wompa cii sɛ wa kur ra cal-ɔ cee, wa wal na mi cal na, wa pe pɔsu. Te wɛ kuɔdemte nt'ɔna rɛɛ sɛ, nɛɛr ra pɔse s'l kur na mi cal n'l kan na ra cal.>

²⁷ Sau nku siir-ɩ sɛ: «Aciɩ, sempe me cɛru-n s'n tir Lasar ka me cii rɛɔ taa. ²⁸ Ɖɛnaa na, me wɛ ritafala ka nauna. Nne Lasar wala n'l siir-wa wonte wɛ cee na, wa ra kan dɛrɛ-ɔ wundjiindji a tuku kuɕɔŋ na.»

²⁹ Aperaham wusen-ɩ sɛ: «N dɔɩafala wɛ Moisi ñasete*, n'Asɛ tentente rɛsɛra tekarna sɛ te siir-wa. !Wa co wa tentente.»

³⁰ Sau nku wusen-ɩ sɛ: «Aciɩ Aperaham, te-l ta cɛsɛ. ?Yer kuren asɛɔ taa s'l wal n'l rɔn-wa, wa kaa sɛ wa kisi w'awarkase.»

³¹ Aperaham siir-ɩ sɛ: «Nne wa pe cii sɛ wa co na Moisi ñasete n'Asɛ tentente rɛsɛra tekarna, ?pa yer ta kuren asɛɔ taa n'l wal wa cal n'l siir-wa-te, wa ra nu na-ɩ semp'ɔna rɛrɛ.» »

Woŋɩ yeke sɛ yo kuɔɛmɔ feete awarkɔ taa na

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 18:6,7,21,22 Mar 9:42)

17 Yeesu siir ɩ waratenkera sɛ: «?Pa u ta lau wɔ, nter wɛ ka te kaa sɛ te yeu yera feete awarkase taa. Ama, woŋɩ yeke sɛ wa feete awarkase nse taa na, ɩ kaa s'l na wahala. ² U ka sara s'a hɔɩ ɩ lu tɛɛ-ɔ namer cepar n'a maase-ɩ apu leem taa, n'u kel s'a yeu-ɩ n'l lau sɛ wiisi cunkusi nse taa kuɔɛmɔ feete awarkɔ taa. ³ !ɩ kpa mɩ tɛ-ɔ sarte.

Nne n dɔntɩ warke-n, !yeen-ɩ. Nne ɩ kisi ɩ k-awarkɔ, !tsɛn-ɩ. ⁴ Nne ɩ warke-n taman leɔɔ nasenautisi k'ayuku kuɔɛmɔ taa n'l wusa n'l kisi ɩ k-awarkɔ, !n tsɛn-ɩ.»

«!Yeɩ re tisi n dɛɛ-ɔ kpater.»

⁵ Yeesu tirira siir-ɩ sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, !yeu re tisi n dɛɛ n'u kel.»

⁶ Aciɩ Sesɛɛ wusen-wa sɛ: «Nne ɩ ka tisi me rɛɛ, nɩ tisuu mpe ka wɛ aɩɛrite, se sɔka wiir wɛ aɩɛɩɩ ka wo na, ɩ pɩsu s'l tam tu nɛnkur sɛ: «!Kpase, n'n wal n'n sɛ n tɛ-ɔ apu leem taa», ku ñam-mɩ.

Pɔɩ temer

⁷ «Mɩ taa anɔ wɛ pɔɩ ka ɩ haru ɩ suu taa, nawur ɩ riiku ɩ kpeena, n'l kaa n'l na-ɩ wont'ɔ ɩ kɔŋ na suu taa na, ɩ wal n'l siir-ɩ sɛ: «!Kan !ɛɛ, nɩ re kpɩrsi re tu» ya? ⁸ Al. Ama, ɩ kaa s'l siir-ɩ sɛ: «!Saa-m me tute, n'n calse wɔkwɛn, n'n sɩ-m tute. Me kaa sɛ me tu, me ñee, n'u fɛ ña, ña tu, ña ñee.»

⁹ ɩ pɩsu s'l wɔr pɔɩ ñɩ lau wonte ɩ tam-ɩ s'l lau-te na, te rɛɛ ya? Al. ¹⁰ U wɛ kuɔɛmte nt'ɔna na-mɩ ?s'l kampa n'l lau wonte ten a tam-mɩ s'l lau-te na, !ɩ sem s'l ci fala pɔɩna kena, wonte rɛɛ na, ɩ lau temer ndɛ u mɔna s'l lau na, dɛ receel-ɔna.»

Yeesu kusu womla ka hiiu

¹¹ N kɔn Yeesu walɩ na Seerusalem kɔru taa, ɩ rɛ Samarii* na Kaliilee kɔren hekɩ taa. ¹² ɩ sɩ kɔree nɛnkar

taa, womla hiiu kɔŋ sɛ wa katen-ɩ. N kɔn wa take tal-ɩ wa sendɛ wolen, ¹³ wa ko sɛ: «Aciɩ Yeesu, !na r'aŋɔŋ.»

¹⁴ Yeesu na-wa n'l siir-wa sɛ: «!ɩ wal n'l wul mɩ tɛ-ɔ Asɛ laate laara.»

N kɔn wa wɛ wa walɩ wonte na, u fɛ wa rɛɛ. ¹⁵ Wa taa nɛɛr na wonte s'u fɛ ɩ rɛɛ na, ɩ tenke n'l wuse na ɩ wara n'l wɔru Asɛ ka reen. ¹⁶ ɩ kur ɩ renkpa rɛɛ-ɔ Yeesu tɛɛ n'l wɔm ɩ ñesa n'atɛ, n'l wɔr-ɩ. Nku, afal ñɩ lau-te na, ɩ ci Samarii tɩ kena. ¹⁷ Ɖɛn'ɔna, Yeesu wɔsɛ sɛ: «Yera wɛ hiiu kena me kuse-wa. Yera naku mpa wɛ ɩɔ? ¹⁸ Ankɔm ñɩ receel wuse-na s'l wɔr Asɛ ya?»

¹⁹ Fɛ n'l tam yer ñɩ sɛ: «!Kur kɔhen, n'n wal. N tisi me rɛɛ, n'Asɛ tɛlse-n.»

Asɛ wurti kanɔɔ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 24:23-28 37-41)

²⁰ Fariisii akpar taa ñempa* wɔsɛ Yeesu sɛ: «Asɛ wur-ti* kɔŋ uyo?»

ɩ wusen-wa sɛ: «Asɛ wurti pe kɔŋ se wur a pɩsɛ n'a na-te. ²¹ A pe siiru sɛ, te wɛ cee ñɩ hen, yaa te wɛ lii, wonte rɛɛ na, !ɩ sem sarte s'Asɛ wurti wɛ mɩ hekɩ taa.»

²² Fɛ nɩ Yeesu siir ɩ waratenkera sɛ: «Aluate nenter kɔŋ ka ɩ kaa s'l cii s'l na ayuken ñɩ taa ayuku kuɔɛmɔ nku Yer Yo* ka wɛ na-mɩ na, n'l ra na-ku. ²³ A kaa s'a siir-mɩ sɛ: «ɩ wɛ cee», !ɩ ra see s'l wal, nawur «ɩ wɛ lii», !ɩ ra wal. ²⁴ Se wonɔn'ɔ tunj mɛusu, hulmɩn metelu aset'ɔ riinan ten ñɩ kiɔu na mɩsɛ riliindji, ñɩ rɛ ñɩ talu na se rekpeemɛndɛ na, semp'ɔna, Yer Yo kaa sɛ ka kan, yer ten na-ka. ²⁵ Ama, u mɔna sɛ ka tu kuɕɔŋ ka tɛmpe ka nɛɩ-ɔ kɔhen yera mpa niij taa, nɩ wa wɛɔɔ-ka.

²⁶ Wonte ka lau Noee* aluate taa na, Yer Yo kaa sɛ ka kan wonte na, u lau kuɔɛmte kena. ²⁷ Yera tukuwa wa ñee, wa kɔn dɛmarɩ, wa celɩ wa yalawiisi ka nɛmpar sɛ wa kan-se, n'u rɛ n'u tal ayuku nku Noee sɩ kpɩlu cekpɔɩ* taa na. Tunj cepau kampa ku nu, leem leente wa rɛɛ pe kpeen-wa.

²⁸ U kaa s'u lau se Lɔte* aluate taa. Yera tukuwa, wa ñee, wa yake, wa wɛtu, wa haru, wa ma nampin.

²⁹ Ama, ayuku nku Lɔte kur Sotɔm* kɔru taa na, min tiu n'aseta ñɩ fiti wa rɛɛ wa seu wa ten. ³⁰ U kaa s'u lau kuɔɛmte nt'ɔna ayuku nku Yer Yo* kɔŋ na.

³¹ Ayuku nku hen na, yer ñɩ kaa s'l wɛ ɩ tɔŋ dɛɛ na, !ɩ ra sɩ nampu taa, s'l su ɩ wonte. Kuɔɛmte nt'ɔna, sɛ woŋɩ wɛ suu taa na, !ɩ ra wuse na ɩ wara rɛrɛ s'l su wur. ³² !ɩ tɛsɛ Lɔte yal dɛɛ. ³³ Woŋɩ cii s'l tɛlse ɩ fiisu na, ɩ leesu-ku. Ama, woŋɩ leesu ɩ fiisu na, ɩ tɛlsu-ku. ³⁴ Me siiru-mɩ s'aho nya taa na, yera naul kaa sɛ wa kpɩrsi kpekpalu, n'a su kuɔɛm n'a yeu nɛɛr. ³⁵ Yalaa naul kaa sɛ wa kɔŋ namer rɛɛ, n'a su wa t'ɔ kuɔɛm n'a yeu nɛɛr.

³⁶ Yera naul kaa sɛ wa wɛ suu taa, n'a su kuɔɛm n'a yeu nɛɛr.»

³⁷ Yeesu waratenkera wɔse-l se: «Aci Sesεε, te kaa se te lau la?»

l wusen-wa se: «Awɔr ndε taa asepe wur we na, den'ɔna akunarjuna kaa.»

Leel, na tentente hur, w'atintukir

18 Yeesu tu-wa rere-ɔ atintukir nendel s'l wul-wa s'u mɔna se wa seε Ase ka tamtam n'u ra tεde wa taa se wa yeu. Nd'ɔle se: ² «Yer nεer ka we kɔru nenkur t'ɔ l ci tentente hur, n'l pe see Ase, n'l pe njɔ yer. ³ N kɔn leel nεer we kɔru nku taa rere-ɔ le kɔn tentente hur n'l cal s'l hu n'l-n'l k-amura, wa tentente. ⁴ U lul ten-ɔ tentente hur n'l pe cii s'l hu l tentente. l yeu n'l mɔse l taa n'l tam se: «Tufelem, me na se me pe see Ase, me pe njɔ yer. ⁵ Ama, leel n'l caru-m. Semp'ɔna, me kaa se me hu l tentente fe ni me fiisi, n'l ra kɔn s'l caru-m ayuken ten.»

⁶ Ka n'Aci Sesεε Yeesu tase siiruu se: «!l nlu wonte tandjiyuyu tentente hur n'l siira na. ⁷ Me siiru-m tufelem kena, yera mpa Ase lese-wa ni wa ceru-l aho na mise na, l kaa s'l cel-wa tufelem nente ka fufu.

⁸ Ama, Yer Yo* kaa se ka kan tete rεε-ɔ wonte na, ka naken yer we n'l tisu Ase rεε ya?»

Fariisii akpar taa tl na lampu mur, w'atintukir

⁹ Yeesu tu atintukir nendel n'u toj na yera nεmpar-ɔ wa hu se wa ci riyuyunεmpa*, wa pe yaa wa raana ka wur. Nd'ɔle se: ¹⁰ «Apala naul ka kpa Ase rεɔ t'ɔ Ase seεu. Kuɔem ci Fariisii akpar taa tl, nεer le ci lampu mur. ¹¹ Fariisii akpar taa tl n'l sende, n'l wutu na l kɔn taa se: «Ase, me wɔru-n se me tan se yer ten. Wa ci mula, wa ta ci riyuyunεmpa, wa palu wa raana yalaa. Me wɔru-n ten se me tan se lampu mur n'l we lii n'l hen na. ¹² Me hɔke kɔ k'ayuken nul-ɔ kɔsera se kɔsera. Wonte me hiiuku-te na, me taru te t'ɔ taman hiiu me celu-n kuɔemte.»

¹³ Ama, n kɔn lampu mur le sende wolen na, le ka ta ci se le kuse le nesa n'aseta. Le make niij taa, ni le siiru se: «Au, Ase, me ci awarkaselaɔe. !Na m'aɔnɔ.»

¹⁴ Den'ɔle, Yeesu tεse atintukir ndε tuu ka wonte na, l siir se: «Me siiru-m, Ase su lampu mur n'l-ɔna se riyuyutu ka l kponj wonte na, n'u ta ci Fariisii akpar taa tl n'l. Semp'ɔna, woɔl kpaasu l te na, a tisu-l, ni woɔl tisu l te na, a kpaasu-l.»

Yeesu we wiisi cunkusi ka lu

(Te we rere-ɔ Mat 19:13-15 Mar 10:13-16)

¹⁵ Yera nεmpar kan wiisi ka Yeesu cal s'l re l niij* ka se rεε n'l seε Ase s'l lau-se sarte. l waratenkera na-wa wonte na, wa fete-wa. ¹⁶ Ka ni Yeesu yaa wiisi ns'ɔ l cal n'l tam se: «!l yeu wiisi !se kan na me rεε, n'u ra hom-se, wonte rεε na, wompa we se wiisi nse na, mpa kɔn-

na se wa si Ase wurti* taa. ¹⁷ Me siiru-m tufelem kena, woɔl pe mu Ase wurti se yo na, l ra plise s'l si te taa.»

Yer nεer-ɔ l ci sau

(Te we rere-ɔ Mat 19:16-30 Mar 10:17-31)

¹⁸ Wuroo nenkar wɔse Yeesu se: «Wulɔe sarteɔen, u mɔna se me lau sende, fe ni me hiiu fiisu nku tam akperu na?»

¹⁹ Yeesu wusen-ka se: «Ar lapa n'n yaa-m se sarteɔen? Ase receel ci-na sarteɔen ka l kuɔem.»

²⁰ Yeesu siir-ka se: «N sem niasete se: !ɔa lau ayaɔete. !ɔa ku yer. !ɔa ml. !ɔa hɔu tentarɔr ka nεer rεε. !Ha n cii na n dji ka niamte.»

²¹ Yer n'l wusen Yeesu se: «Me niam te ten n'ɔ kaka me wiisi t'ɔna.»

²² Yeesu nlu-te semp'ɔ wonte na, l siir-l se: «U kaase-n na kuɔemte. !Wete wonte ten n we-te na, n'n ha te warase k'ahusa. Denaa na, n we na sauti k'aseta, fe n'n kan n'n tenke-m.»

²³ Ama, yer n'l nlu-te semp'ɔ wonte na, u tεde l taa, wonte rεε na, l we sauti ka paa.

²⁴ Yeesu na wonte s'u tεde l taa na, l tam se: «U we kaade ka ten se sau s' Ase wurti taa. ²⁵ U we kaade se sau s' Ase wurti taa, n'u kel se kɔnkakɔna si na cecau wu.»

²⁶ N kɔn wompa coku l tentente nte na, wa wutu se: «Anɔ plise s'l tel hen?»

²⁷ Yeesu siir-wa se: «Wonte we kaade na yera na, Ase plsu-te.»

²⁸ Den'ɔna, Plεr siir-l se: «!N na, ɔa kura, ɔa yeu te ten ni ra tenke-n.»

²⁹ Yeesu siir-wa se: «Me siiru-m tufelem kena, nne yer kur l rεɔ, nawur l yal, na l raalna, na l lelɔa, na l wiisi k'Ase wurti rεε, ³⁰ l kaa s'l hiiu n'u kel tete nte rεε, n'aluate nte kɔn na, l hiiu fiisu nku tam akperu na.»

Yeesu wutu l sem nente ka taman nautisi rεε

(Te we rere-ɔ Mat 20:17-19 Mar 10:32-34)

³¹ Yeesu yaa l waratenkera ka wa hiiu na naul n'l siir-wa se: «!l na, ɔe walu Seerusalem kɔru taa, se wonte ten Ase tentente rεsera ka maa-te Yer Yo* rεε na, te lau. ³² A kaa s'a maase-ka wompa ta ci Suiifi nεempa* na, wa niij taa, ni wa wonke-ka, wa tu-ka, ni wa wusi mantaleem ka ka rεε. ³³ Wa kaa se wa mau-ka kpara, ni wa ku-ka, n'ayuken niitisi nɔnɔ ɔεε, ka hom.»

³⁴ Wa ta nlu wonte l wute-te na, te tεε, te we-wa tawunɔi ni wa ta nlu te kutihuɔi.

Yeesu hulu yeelem nεer nesa

(Te we rere-ɔ Mat 20:29-34 Mar 10:46-52)

³⁵ Yeesu nɔtun Seeriiko kɔru t'ɔ wonte na, n kɔn yeelem nεer we yapar kɔ ka l cɔwa n'l fa. ³⁶ Yeelem n'l nu yera kpater wutu ka wa re n'l wɔse se: «Ar lake?»

³⁷ Wa wusen-ɩ sɛ: «Yeesu ñɩ ci Nasarete kɔru taa tɩ na, n̄ɩ rɛ-na.»

³⁸ Ðen'ɔlɛ yeelem ñɩ ko reen ka ten sɛ: «Wuroo Tafiiti yikee* Yeesu, !na m'añɔŋ.»

³⁹ Wompa walɩ Yeesu ñesa taa na, wa fete yeelem ñɩ s'ɩ sim. Ka n'ɩ kɔn n'ɩ ko reen ka ten sɛ: «Wuroo Tafiiti yikee, !na m'añɔŋ.»

⁴⁰ Yeesu sende, n'ɩ tam s'a kan-ɩ. A kan-ɩ Yeesu cal-ɔ wonte na, ɩ wɔse-ɩ sɛ: ⁴¹ «N cii sɛ me lau-n wɔ?»

Yeelem ñɩ wusen-ɩ sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, !lau me ñesa wuse ya na.»

⁴² Ka nɩ Yeesu siir-ɩ sɛ: «!Na. N tisi me rɛɛ, n'Asɛ tɛlse-n.»

⁴³ ɩ tenke n'ɩ na, n'ɩ kur n'ɩ tunku Yeesu n'ɩ wɔru Asɛ. Yera mpa ten nawa na, wa-ɩ dɛrɛ wɛ wa wɔru Asɛ.

Yeesu, na Sasee

19 Yeesu sɩ Seeriiko kɔru taa n'ɩ tasu-ku. ² N kɔkɔ afal nɛɛr wɛ ren'ɔ a yaa-ɩ sɛ Sasee. ɩ ka ci lampen mura cii n'ɩ wɛ sauti ka ten. ³ ɩ ciiwa s'ɩ na woɩɩ a yaa-ɩ sɛ Yeesu na. Ama, ɩ ta pɩsu s'ɩ na-ɩ, wonte rɛɛ na, n nɔkɔ yera ka ten ten, n'ɩ ci yer citulu. ⁴ ɩ see n'ɩ rɛ ñesa taa, n'ɩ kpa tu nenkur rɛɛ, se fɛ n'ɩ pɩse n'ɩ na-ɩ sarte, wonte rɛɛ na, n nɔkɔ Yeesu ñɩ kaa s'ɩ tenke na renaa. ⁵ Yeesu tal dɛn'ɔ wonte na, ɩ kpaase ɩ ñesa na tu nku rɛɛ, n'ɩ siir Sasee ñɩ sɛ: «Sasee, !tiu resam, wonte rɛɛ na, ña tɛ-ɔna, ɩ mɔna sɛ, me sɩ sɛŋ.»

⁶ Sasee ñɩ tenke n'ɩ tiu, n'ɩ mu Yeesu na ñankete. ⁷ Wompa ten na-te na, ɩ ta kɔ wa taa wa miintu wa wutu sɛ: «Yer ñɩ wala s'ɩ sɩ awarkaselade tɛ.»

⁸ Sasee kur n'ɩ siir Yeesu sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, !co n'n nɩɩ, me taru me sauti t'ɔ hɔkɩ, me ha ahusa. Nne me tɛke nɛɛr me mu ɩ wur, me kaa sɛ me lɔte-ɩ taman nnausa rɛɛ.»

⁹ Yeesu siir-ɩ sɛ: «Sɛŋ ñɩ hen na, Asɛ tɛlse rɛɔ nka taa ñempa, wonte rɛɛ na, yer ñɩ rerɛ ci Aperaham* yikee kena. ¹⁰ Yer Yo* kampa sɛ ka cii ka tɛlse wompa leepa na kena.»

Temerlaɗa hiiu atintukir

(Te wɛ rerɛ-ɔ Mat 25:14-30)

¹¹ N nɔkɔ yera kampa wa wɛ wa cokun Yeesu, n'ɩ tase w'atintukir nɛndɛl tuu. N nɔkɔ ɩ wɛ Seerusalem cal, nɩ wa hu s'Asɛ wurti* kɔŋ taman kuɗem. ¹² Ka nɩ Yeesu tu-wa atintukir ndɛ n'ɩ wul-wa sɛ: «Yer nɛɛr-ɔna, ñɩ-n'ɩ yera, wa wɛ reen taa. Yer ñɩ wal kɔru nenkur t'ɔ wolen, s'a sɩ-ɩ wuroo n'ɩ wuse n'ɩ kan. ¹³ Se fɛ n'ɩ rɛ na, ɩ yaa ɩ temerlaɗa t'ɔ yera ka hiiu, n'ɩ cel-wa warase ka kutaru, n'ɩ siir-wa sɛ: «!ɩ wete weter na warase nse n nɔkɔ me kampa.» ¹⁴ ɩ kɔru taa ñempa tam-ɩ lu, wa tir yera ka ɩ wara sɛ wa siir-ɩ sɛ: «Ðe pe cii sɛ yer ñɩ wuse ra wuroo.»

¹⁵ ɩ wuse wuroo n'ɩ kan wonte na, ɩ yaa wompa lake ɩ temer ka ɩ ka cel-wa warase na, s'ɩ na wonkɔn'ɔ, wa hi-

iuwa na. ¹⁶ Kiqinkiqintɩ kan n'ɩ siir-ɩ sɛ: «Aciɩ, me hiiu warase ka taman hiiu, ka wonse n cel-m-se na, se rɛɛ.»

¹⁷ Wuroo nka siir-ɩ sɛ: «U sara. N ci temerlaɗe sartetu. Me celu-n kɔren ka hiiu s'n ci ñɩ wuroo, wonte rɛɛ na, n dɔken n tɛ-ɔ sarte ka temer cunkur taa.»

¹⁸ Naultɩ kan, ɩ tam sɛ: «Aciɩ, me hiiu warase ka taman nauna ka wonse, n cel-m-se na, se rɛɛ.»

¹⁹ Wuroo nka siir-ɩ sɛ: «Me celu-n kɔren ka nɩna s'n ci ñɩ wuroo.»

²⁰ Nautisitu kan n'ɩ tam sɛ: «Aciɩ, !n na n warase nse, me su-se, me mɛse wɔwuceeku taa. ²¹ Nafate ka kpa-m n dɛɛ, wonte rɛɛ na, n ci yer-ɔna, ɩ wɛ kaaɗɛ. N suku wonte n ta sɩ-te na, n teɛɗu wonte n ta rii-te na.»

²² Wuroo nka siir-ɩ sɛ: «Tansarte temerlaɗe ña, me kaa sɛ me hu na-n, na n wutase rɛɛ. N ka sem sɛ, me ci yer yer-ɔna, me wɛ kaaɗɛ, nɩ me suku wonte, me ta sɩ-te na, me teɛɗu wonte, me ta rii-te na, ²³ n'ar lau n'n ta su me warase s'n dɛ-se panke taa? Ñɩ hen, me ka mu me warase na wur-ɔ ñuŋ taa.»

²⁴ Fɛ n'ɩ siir wompa wɛ renaa na sɛ: «!ɩ kpɔr warase ns'ɔ ɩ na, n'ɩ cel woɩɩ wɛ na hiiu na.»

²⁵ Wa wusen-ɩ sɛ: «Aciɩ, ɩ teem hiiuu ka hiiu.»

²⁶ «Me siiru-mɩ, woɩɩ wɛ wur na, a kaa s'a tase-ɩ, nɩ woɩɩ tan wur na, ?pa ɩ wɛ nter-ɔ cekɔ, a tɛsu te kpɔruu ka ɩ na. ²⁷ Ka n'ɩ yeu m'amurana mpa ta cii sɛ me tu wurti ka wa rɛɛ na, !ɩ kan-wa cee, n'ɩ ku-wa me ñesa taa.»

Yeesu sɩ Seerusalem kɔru taa

(Te wɛ rerɛ-ɔ Mat 21:1-11 Mar 11:1-11 San 12:12-19)

²⁸ Yeesu tɛse wutuɩ ka wonte na, ɩ rɛ wa ñesa taa n'ɩ walɩ na Seerusalem kɔru taa. ²⁹ ɩ ñuten Pɛtefasee na Peetaniɩ kɔrsi t'ɔ wuu nenkur cal-ɔ a yaa-ku s'Oliifi teen wuu. ɩ tir ɩ ñesa t'ɔ ɩ waratenkera ka naul n'ɩ tam-wa sɛ: ³⁰ «!ɩ wal kɔree nka wɛ mɩ ñesa taa hen na. ɩ walɩ s'ɩ nɔkɔ wonkɩɔ k'a tam-ka, ka yer take ɔ ka rɛɛ. !ɩ yeedɛ-ka, n'ɩ kan-ka. ³¹ Nne yer wɔse-mɩ s'ar lapa n'ɩ yeedu-ka, !ɩ siir-ɩ s'Acii Sesɛɛ cii-na-ka.»

³² A tir wompa na, wa wal wa nɔkɔ kuɗemte nte Yeesu ka siir-wa-te na. ³³ N nɔkɔ wa wɛ wa yeedu wonkɩɔ nk'ɔ wonte na, ka yera wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'ɩ yeedu wonkɩɔ nka?»

³⁴ Wa wusen-wa sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ cii-na-ka.» ³⁵ Fɛ nɩ wa kan wonkɩɔ nk'ɔlɛ, Yeesu. Wa su wa wɔwen wa wɔ ka rɛɛ, nɩ wa kpaase Yeesu n'ɩ ɔ. ³⁶ N nɔkɔ ɩ wɛ n'ɩ walɩ wonte na, wa wɔ wa wɔwen ka yapar taa. ³⁷ N nɔkɔ, ɩ kpɛun Seerusalem na yapar ndɛ tiki na Oliifi teen wuu na, ɩ kɔ ɩ waratenkera akpidi ka re ten dɛ taa. Wa wɛ wa wɔru Asɛ ka reen ka hampate lakase nse, ɩ lau-se se ten wa na na, se rɛɛ. ³⁸ Wa siiru sɛ:

«!Aciɩ Sesɛɛ lau sarte ka wuroo nka kɔŋ na ɩ yedɛ rɛɛ na.

!Ðeheser lau aseta, nɩ re wɔr Asɛ Reentencii.»

(Ps. 118:26)

³⁹ N ነጋጋጋ, Fariisii akpar taa ñempa* nempar we yera heku taa. Wa siir Yeesu se: «Wuldę, Itam n waratenkera mpa se wa sim.»

⁴⁰ Yeesu wusen-wa se: «Me siiru-mi se: ?pa wa simpa, wee ko.»

Yeesu wulu Seerusalem kuru taa yera ree

⁴¹ Yeesu tal Seerusalem kuru cal-ɔ wonte na, ɩ na-ku n'l wul ku yera ree, ⁴² n'l siir se: «U ka mɔna s'uu sem ayuku nku ree-ɔ wonte piisu se te yeu n'uu ɔ rehiser taa na. Ama, kohen, Ase mese-te n'uu ra piise s'uu na-te, ⁴³ wonte ree na, ayuken neñer kaa se ñi kan mi ree, ni mi amurana kan wa koote mi kuru, wa si ku taa ni wa car-mi riinan ten. ⁴⁴ Wa kaa se wa yuke mi kuru n'a ku ku taa yera. Wa ra yeu pa weer kudemer ka, de runti ree, wonte ree na, ɩ ta piise s'uu sem aluate nte taa, Ase kampa s'l sen-mi na.»

Yeesu we Ase reɔ taa

(Te we rere-ɔ Mat 21:12-17 Mar 11:15-19 San 2:13-22)

⁴⁵ Yeesu si Ase reɔ tɔŋ de, n'l paase wetera runuu, ⁴⁶ n'l siiru-wa se: «A maa Ase tekara taa se: «Me reɔ kaa se ka ci seerte reɔ kena.» Ama mi, mi kunti mi wusen-ka mlem de.»

⁴⁷ Yeesu wulu Ase tentente k'ayuken ten-ɔ Ase reɔ taa. Ase laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulda, na Suiifi ñempa sesempa nempar cii ñempen se wa ku Yeesu. ⁴⁸ Wa ta sem wonɔn'ɔ wa lake na, wonte ree na, yera kpater nu na-l sarte.

Anɔ ha Yeesu ka huku?

(Te we rere-ɔ Mat 21:23-27 Mar 11:27-33)

20 Ayuku nenkur-ɔ n ነጋጋጋ Yeesu we n'l wulu yera n'l hosu tentente sarteñente k'ase reɔ taa. Ase laate laara taa sesempa, na Moisi ñasete* wulda, na Suiifi ñempa sesempa kan, wa wɔsu-l se: ² «!Siir-ra, na huku wonku ree-ɔ n lake nte ñi, n'anɔ ha-n huku nku?»

³ Yeesu wusen-wa se: «Ma rere, me kaa se me wɔse-mi wutɔ kudemo. !l siir-m. ⁴ Anɔ tir San s'l limsi yera ka leem taa, Ase ya, yera?»

⁵ Wa mɔsu wa taa wa siiru remaŋ se: «Nne re wusen-l s'ase tir na-l, ɩ kaa s'l wɔse-ra se re ta tisi San ñi ree semɔ? ⁶ Nawur ?re wusen-l se, yera tir-na-l, yera ten ku-ra na wee, wonte ree na, wa tisa se San ka ci Ase tentente reser kena.»

⁷ Ka ni wa wusen Yeesu se, wa ta sem woñi tir San na. ⁸ Yeesu wusen-wa rere se: «Ma rere, me ra siir-mi woñi ha-m huku ni me lake te ten ñi na.»

Tansarte temerlada atintukir

(Te we rere-ɔ Mat 21:33-46 Mar 12:1-12)

⁹ Fe ni Yeesu tu-wa atintukir nenɔel se: «Yer neer-ɔna, ɩ har suu n'l se resen* teen ñi a suku ñi wii n'a saa na

selem cesempe na. L si yera nempar se wa ñelu suu nku ree. L re n'l wal ñempu ka kuru nenkur taa n'l lul ten. ¹⁰ Wii nya kampa ya hu wonte na, ɩ tir ɩ temerlade neer s'l wal wa cal, ni wa cel-l ɩ ñente. Ama, wa kpa temerlade ñi wa mau-l, ni wa run-l n'l wuse ɩ niij.

¹¹ Suu cii ñi tase neer tiruu, wa mau-l n'u tal-l, wa wonke-l wa run-l, n'l wuse ɩ niij. ¹² L tase nautisiti tiruu, wa ha-le-ɔ seen wa wede-le-ɔ awaren de. ¹³ Suu cii ñi tam se: «Me lake senɔ?» L mɔse ɩ taa, n'l tam se: «Me tiru, me teternka, me yo nka me we-ka lu ka ten na. ?Wa na-ka, wa ñam-ka.»

¹⁴ Ama, ɩ temerlada mpa na yo nk'ɔ wont'ɔ ka kɔŋ na, wa hu remaŋ se: «!N na woñi kaa s'l wuse suu nku cii na, nñ'ɔle. !De ku-l, ku wuse ra ñuŋ.» ¹⁵ Wa wede-l n'awaren de, wa ku-l.»

Ka ni Yeesu wɔse-wa se: «?U ka ci mi-ɔna, suu cii ñi, ɩ kaa s'uu lau temerlada mpa senɔ? ¹⁶ U mɔna s'uu ku-wa n'uu cel suu nk'ɔ nempar.»

Yera nu tentente nt'ɔ wonte na, wa siir se: «!Te ra lau sempe.»

¹⁷ Yeesu ñel-wa, n'l siir-wa se: «Wonte a maa-te Ase tekara taa se: «Weer nde nampu mara ka wede-re na, de wuse weer nde kel ten-ɔ nampu cake re ree na.» » (Ps. 118:22)

Ka n'l wɔse-wa se: «Te kutihuɔi siiru semɔ? ¹⁸ Me si-iru-mi se, yer se yer ñi fetu weer nde ree na, ɩ yateru ɩ ten. Nne weer nde yo yer, de nam-l.»

Lampu nku a retu-ku komna na

(Te we rere-ɔ Mat 22:15-22 Mar 12:13-17)

¹⁹ Moisi ñasete* wulda, n'ase laate laara taa sesempa cii ñempen se wa tenke wa kpa Yeesu, wonte ree na, wa ka sem s'l tu atintukir nd'ɔ mpa ree-ɔna. Ama, wa see yera ka nafate. ²⁰ Wa we wa kaaku Yeesu, wa tir kaakera ka wa-l teku, wa-l lake se riyuyuñempa. Wa yimu Yeesu ka kparɔ na tentente wɔsete s'uu lose-l, fe ni wa kpa-l, wa maase-l komna niij taa. ²¹ Kaakera mpa wɔsu Yeesu ka wutɔ kudemo se: «Wuldę, de sem se wonte n wulu-te na, na wonte n siiru-te na, ?pa yer ta ci sese, n pe ñɔŋ ɩ ñesa, n siiru-l tufelem. Ama, n wulu tufelem ka wonɔn'ɔ Ase cii s'a lau na. ²² !Siir-ra re na se wur taa, da ñasete ha ñempu s'a rete Rom wuroo Seesar ka lampu na, te pe ha?»

²³ Yeesu na wonɔn'ɔ wa cii se wa take-l na, ɩ wɔse-wa se: «!l wul-m Rom ñempa warɔ me na.» ²⁴ Wa kan-l-ka wonte na, ɩ wɔse-wa se: «Anɔ ti fetu nku, na yeɔe nd'ɔ warɔ nka ree?»

Wa wusen-l se: «Rom wuroo Seesar fetu kena.»

²⁵ Yeesu siir-wa se: «Sempe na, !l cel wuroo Seesar ka ɩ ñente, n'uu cel Ase ka le ñente.»

²⁶ Wa ta piise se wa kpa-l wonte ɩ siir-te yera ñesa taa na. U kunti n'u lau-wa reyau, ni wa sim wa nese wa re.

Aseḍa kaa se wa hom

(Te we rere-ḵ Mat 22:23-33 Mar 12:18-27)

²⁷ Satusee akpar taa ñempa* nemp̄ar kan Yeesu cal. Wa ci yera mpa pe tisu s'aseḍa hoḅ na. ²⁸ Wa wḵse-l se: «Wulḍe, Moiisi* cel-ḍa ñasete se: «Nne yer we ritafal nḵ yer ñḵ sepa n'l yeu l yal ka tan yo, u mḵna se ritafal ñḵ ruken yal ñḵ n'l lel-l na wiisi se sḵ l raal ñḵ sepa na, l nanciir.» ²⁹ Nku, yer neer we apalawiisi ka leḍe nase-nautisi. Asanuyo kan yal, ka seu, ka tan yo. ³⁰ Nault ruken leel ñḵ, le rere, le seu, ka tan yo. ³¹ U fe nautisiti ka, kuḍemte nte kaka, wa leḍe nasenautisi ñḵ seu wa ten-ḵ tan wiisi. ³² U fe yal ñḵ tese sepe. ³³ Ayuku nku aseḍa kaa se wa hom na, anḵ kaa s'l ti-na yal ñḵ, wonte rēe na, wa leḍe nasenautisi ñḵ wa ruken-l?»

³⁴ Yeesu wusen-wa se: «Tete nte rēe-ḵna, apala na yalaa, wa kḵn ḍemaḅ. ³⁵ Yalaa n'apala mpa tala se wa kan wa cḵ tete cefate rēe na, na wompa kaa se wa hom aseḍa taa na, apala ra kan yalaa nḵ yalaa rere ra tenke waala. ³⁶ Wa ra pise rere se wa seu. Wa we kuḍemte s'ase tirira. Wa ci ase wiisi, wonte rēe na, wa hompa. ³⁷ Moiisi ka we tukir nḍe ka wuwa na, ḍe cal n'l yaa Aci Sesēe s'Aperaham* ase, na Iisake* ase, na Sakope* ase. l wute sempe n'u wul tufelem s'aseḍa wusu se, wa hom. ³⁸ ase ci yera mpa we fiisu taa na, w'ase kena. l ta ci aseḍa ase, wonte rēe na, yer ten we fiisu t'ḵ ase ñesa taa.»

³⁹ Moiisi ñasete* wulḍa nemp̄ar wusen-l se: «Wulḍe, n wute sarte.»

⁴⁰ Semp̄ḵna, yer pe katu s'l wḵse-l tentente nter rere.

Kiriisitu, na wuroo Tafiiti

(Te we rere-ḵ Mat 22:41-46 Mar 12:35-37)

⁴¹ Yeesu wḵse-wa se: «A pusu s'a lau senḵ n'a siir se Kiriisitu* ci wuroo Tafiiti yikee*, ⁴² wonte rēe na, wuroo Tafiiti* teternka siir Yeente tekara taa se:

«Aci Sesēe siir m'Aci Sesēe se:
«!Cḵ me mete niij ḍēe,
⁴³ n'u re n'u tal, ayuku nku,
me kaa se me re n k-amurana ka n naase tēe se naase kpeḍe na.» »

(Ps. 110:1)

⁴⁴ Nne wuroo Tafiiti yaa Kiriisitu s'Aci Sesēe, u lake senḵ s'l ci l yikee hen?»

!lu kpa mi tē-ḵ Moiisi ñasete wulḍa rēe

(Te we rere-ḵ Mat 23:1-36 Mar 12:38-40)

⁴⁵ Yeesu siir l waratenkera ka, n kḵn yera kpater cḵwa wa cokun-l wonte na se: ⁴⁶ «!lu kpa-mi tē na Moiisi ñasete* wulḍa mpa, u kake wa ten wa kaalu na wḵwen ḍipaal ḍipaal, wa cii s'a se-e-wa na ñamte ka parciina taa na. Wa cii kpeeli sarteñenya k'arekpolenḍe nampin taa, n'awḵ sarteñenya ka teenkaya taa. ⁴⁷ Wa pa leela

wa mu wa n'ḵ wonte ten wa we na-te na, nḵ wa tēku wa seē ase ka seerte cerḵte se yera tam se wa ci sarte yera. ase kaa s'l hḵm wa rena n'u kel ten.»

Wonte ahuse leel yal ha ase na

(Te we rere-ḵ Mar 12:41-44)

21 Yeesu kuse l ñesa, n'l na sauwa ka wa ha ase ka haade k'araka t'ḵ, ase reḵ taa. ² l na rere-ḵ, yal neer-ḵ, le ci leel nḵ le ci ahuse nḵ le re farem naul. ³ ḍen'ḵna, Yeesu siir se: «Me siiru-mḵ tufelem kena, leel ahuse ñḵ hawa n'u kelen wa ten, ⁴ wonte rēe na, wompa ten ha ase ka haade na, wa ha warase nse ta hen-wa na. Ama, leel ñḵ su wonse ten, l ka we na s'l tel na, ns'ḵle, n'l ha.»

ase reḵ yukuu ñiente

(Te we rere-ḵ Mat 24:1,2 Mar 13:1,2)

⁵ N kḵn yera nemp̄ar wutu ase reḵ ñiente wa siiru se ka sar ten, na ka wee nya, na haade nḍe, a ha-re ase n'a tuse-ka afate na.

⁶ Ka nḵ Yeesu siir-wa se: «Ayuken neñer kḵḅ ka, pa weer kuḍemer kaa se re ra mise se re lḵ ḍe runtḵ rēe-ḵ a ta tim-ḍe.»

Kuñemen ñḵ kḵḅ se nḵ fe te ten teem na

(Te we rere-ḵ Mat 24:3-14 Mar 13:3-13)

⁷ Wa wḵse-l se: «Wulḍe, te kaa se te lau uyo, nḵ wonte kaa se te wul s'aluata tala?»

⁸ Yeesu siir-wa se: «!lu kpa mi tē, n'lu ra yeu s'a teke-mḵ, wonte rēe na, yera kpater kaa se wa kan na me yeḍe rēe, nḵ wa siir-mḵ se wa ci Kiriisitu*. Nemp̄ar siir-mḵ s'atesenu ayuku tala. !lu ra tenke-wa. ⁹ ?lu kampa n'lu nḵ yeeu tan n'a wutu ku ñiente rere, !nafate ra kpa-mḵ. U mḵna se, te-l lau nanḵ. Ama, u ta ci se te ten tunku se te teem.»

¹⁰ Fe n'l tase se: «Kḵren neñer kaa se ñḵ yee na ñḵ raana, wursi nenser yee na se-l ḍaana. ¹¹ Tete kaa se te ñamse awḵ nenyar t'ḵ paa. A kaa s'a seke rehḵrhḵ ka kḵren kpater taa, nḵ ñuse yee. Nter kaa se te lau nafate kpa yera, nter lau n'aseta rere-ḵ te wulu nter.

¹² Se fe nḵ te ten ñḵ tal na, a kaa s'a kpa-mḵ n'a naase-mḵ, n'a wan-mḵ arekpolenḍe nampin taa, n'a hu na-mḵ n'a re-mḵ sarka, n'a wan-mḵ wursi na kḵren ḍēe ñelḍa, wa ñesa t'ḵ me yeḍe rēe. ¹³ Te kaa se te tal-mḵ n'lu tam-na-te n'lu wute me ñiente. ¹⁴ Sempe na, !lu ra wḵ mi t'ḵ wonḵḵḵ u walu s'lu wusen-wa na, ¹⁵ wonte rēe na, me celu-mḵ wutase, me tase-mḵ len, nḵ mi amurana ra pise se wa lau-mḵ nter. ¹⁶ Mḵ lelḍa, na mḵ raalna, na mḵ yera, na mḵ raana kaa se wa maase-mḵ yera niij taa n'a ku mi taa nemp̄ar. ¹⁷ Yer ten kaa s'l ra lau-mḵ lu k'alape ka me rēe. ¹⁸ Ama, pa mi ñuḅ taa ñḵka kuḍemḵ ra leeu.

¹⁹ ?lu rukena n'u lela, u kaa s'lu telse mi fiisin.

Seerusalem kɔru teem ñente
(Te we rere-ɔ Mat 24:15-21 Mar 13:14-19)

²⁰ «?li kampa n'li na sucana ka wa koote Seerusalem kɔru, ðen'ɔle, u kaa s'li sem se ku ñute teem. ²¹ Sempe na, u mɔna se wompa we Sutee kɔru taa na, wa see wa kpa na wɔɔn taa. Wompa we Seerusalem kɔru taa na, !wa see wolen, ni wompa we taya taa na, !wa ra kan parcii taa rere, ²² wonte rɛɛ na, u kaa s'u ci-na, ayuken ñi, Ase kaa s'li hu na yera na, n'u lau s'a ka maa-te wo Ase tekara taa na. ²³ Hoseciina, n'aluseciina kaa se wa na wahala k'ayuken ñi taa, wonte rɛɛ na, wahala kaa s'u lau tempe ka, kɔru nku taa, n'ase wana ra kper na kɔru nku taa yera. ²⁴ A kaa s'a ku-wa na saaren, n'a wan nɛmpar se kpankase* ka, kɔren ten taa, wa hɔr Seerusalem kɔru ka naase, n'u rɛ n'u tal aluate nte a ha-te wompa ta ci Suiifi ñempa na, te kpera.

Yer Yo kanɗe
(Te we rere-ɔ Mat 24:29-31 Mar 13:24-27)

²⁵ «Nter kaa se te lau mise rɛɛ, na honɗɔ rɛɛ, na terase rɛɛ. Tete rɛɛ hen na, kɔren kaa se ñi we kuñe-men taa, n'u teɗe ñi taa yera t'ɔ ten-ɔ apu leem kaa se pe cutu reen ka wonte na. ²⁶ Nafate kaa se te kpa yera ni wa seu wonte kaa se te lau tete rɛɛ na, te rɛɛ, wonte rɛɛ na, wonte ten we reen k'asete na, te kaa se te ñamse. ²⁷ Ðen'ɔna, a kaa s'a na Yer Yo* ka ka kɔɔn aset'ɔ tuɔ wonte rɛɛ, na cepate, n'ase hampate. ²⁸ Te ten ñi kaa se te paase lape ka wonte na, !u rɔn mi te, n'li kuse mi ñesa, wonte rɛɛ na, woñi læ-mi kuñuɔ taa na, u ñute kanɗe.»

Teen lautuu wulte
(Te we rere-ɔ Mat 24:32-35 Mar 13:28-31)

²⁹ Fe ni Yeesu tase wa tuu k'atintukir nɛnɗel se: «!li mɔsu amenkalee rɛɛ, na teen ten ɗɛɛ. ³⁰ ?li na ñi lautu, u sem se, yeelem ñuta. ³¹ Kuɗemte nt'ɔna ?s'li kampa n'li na, te ten ñi tala, !u sem s'ase wurti* ñuta. ³² Me siiru-mi tufelem kena se, wompa ten we kɔhen-ɔ tete rɛɛ na, wa kaa se wa ra seu wa ten se fe ni te ten ñi tal. ³³ Asete na tete, wa toɔ. Ama, me tentente pe re ayuku nenkur.

!li ɔ mi ñesa rɛɛ

³⁴ «!li kpa mi te-ɔ sarte, ni mi mɔsem ɗa mise tute, na selem, na wonte ten we tete nte rɛɛ na, wa rɛɛ, n'ayuku nku ra tal mi rɛɛ-ɔ ritita, ³⁵ wonte rɛɛ na, ku kaa se ku tal yera mpa we tete rɛɛ na ka ritita. ³⁶ Sempe na, !li ɔ mi ñesa rɛɛ, n'li see ase ka tamtam, se fe ni wonte ten kɔɔn na, u hiiu reen, n'li tel, n'li sende Yer Yo* ñesa taa.»

³⁷ Mise taa mise t'ɔna Yeesu wulu tentente k'ase rɛɔ taa. Ðaan ɗɛɛ raan ɗɛɛ, u walu Oliifi teen wuu rɛɛ n'li

henɗu. ³⁸ Ntamen tɛɛ-ɔ lenlen, yera ten kɔɔn Ase rɛɔ taa se wa ɔ na-l.

A lake nɔ kuɗemɔ s'a kpa Yeesu
(Te we rere-ɔ Mat 26:1-5 Mar 14:1,2 San 11:45-53)

22 N kɔɔn kɔɔnen ñi a ta re ñi t'ɔ kɔɔr se ñi kpa na, ñi teenkar* nɗe a yaa-re se Pake* na, ɗe ñutu. ² Ase laate laara taa sesempe, na Moisi ñasete* wulɗa cii ñempen se wa ku Yeesu k'amesɔɔn taa, wonte rɛɛ na, wa see yera ka nafate.

Suta cii s'li maase Yeesu k'ase laate laara niij taa
(Te we rere-ɔ Mat 26:14-16 Mar 14:10,11)

³ Suta ñi a yaa-l s'iisekarɔte, ka u ka we Yeesu waratenkera hiiu na naul taa na, aluacii Satarɔ sɔ u taa. ⁴ L wal n'li wuten Ase laate laara taa sesempe, n'ase rɛɔ taa sucana ciina ka wonɔn'ɔ u pɔsu s'li maase Yeesu ka wa niij taa na. ⁵ U kɔ wa t'ɔ ten, ni wa yii-l se, wa kaa se wa ha-l warase. ⁶ Suta ñi kper u t'ɔ ten n'li tisi, n'li cii ñempen s'li na haa u lake senɔ s'li maase-l wa niij taa, ni yera ra na.

Yeesu yepa n'a saa Pake teenkar
(Te we rere-ɔ Mat 26:17-25 Mar 14:12-21 San 13:21-30)

⁷ Kɔɔnen ñi a ta re ñi t'ɔ kɔɔr se ñi kpa na, ñi teenkar* ayuken ñi taa, ayuku nku a ku kpeena s'a lau Pake* teenkar na, ku tal. ⁸ Yeesu tir Pɛr na San n'li siir-wa se: «!li wal n'li rɔn wonte se re tu na Pake teenkar na.»

⁹ Wa wɔse-l se: «N cii se re wal ɗe rɔn-te ɔ?»

¹⁰ L wusen-wa se: «li kaa s'li sɔ parcii t'ɔ wonte na, u katen afal nɛɛ-ɔ, u sul leem ka heɔ taa. !li tenke-l. Ðɛɔ nka taa u walu s'li sɔ na, ¹¹ !li siir rɛɔ nka cii se: «Wulɗe wɔsu se: «Kaa nampu nku taa, ma-n'me waratenkera, ɗe kaa se re tu Pake teenkar na?» »

¹² L kaa s'li wul-mi asetate nampu cekpɔɔ, na kpeeli ka ku taa. Ðen'ɔna, u kaa s'li rɔn, ɗe tu Pake teenkar nɗe.»

¹³ Wa wal wa kɔɔn se wonɔn'ɔ Yeesu ka siir-wa na, ni wa rɔn s'a tu Pake teenkar.

Acii Sesɛɛ tunɔ
(Te we rere-ɔ Mat 26:26-30 Mar 14:22-26 1 Kɔr 11:23-25)

¹⁴ Aluate kampa te tal wonte na, Yeesu na u tirira wa ɔ wa tuku taaper rɛɛ. ¹⁵ Ka n'li siir-wa se: «Me cii ten se ma-n'mi, ɗe tu Pake teenkar, fe ni me tu kuñuɔ, ¹⁶ wonte rɛɛ na, me siiru-mi s'u sun kohen, me ra tase re tuu, se fe ni te ten ñi lau n'u rɛ n'u tal Ase wurti* kanɗe.»

¹⁷ Fe n'li su selem ka kɔnɔ taa n'li wɔr ase n'u kper wonte na, u tam se: «!li mu cee ñi hen n'li ñee mi ten, ¹⁸ wonte rɛɛ na, me siiru-mi, s'u sun sen, me ra tase selem mpe ñeeu kaka n'u rɛ n'u tal Ase wurti kanɗe.»

¹⁹ Fe n'li su kpɔnu n'li wɔr Ase n'li pate-ku n'li cel-wa n'li tam se: «Cee ñi hen ci-na me tɛnu nku me celu-ku mi rɛɛ na. !li lake-te sempe n'li tɛsu me rɛɛ.»

²⁰ A tɛse tute tuu ka wonte na, li cel-wa selem ka kɔnkɔ taa n'li siiru se: «Selem mpe wulu-na se me calem kaa se pe kpeem atɛ-ɔ mi rɛɛ, se fe n'ase hu raante* cefate na-mi. ²¹ !li na, woñi maasu-m yera niij taa na, ma-n'li, de tuku taaper nde rɛɛ-ɔ cee. ²² Tufelem Yer Yo* kaa se ka seu, s'ase ri-te wonɔn'ɔna. Ama, woñi maasu-ka yera niij taa na, li kaa s'li na wahala ka paa.»

²³ Den'ɔle, wa we wa wɔsu reman se: «Anɔ kaa s'li lau-te semp'ɔ ra heku taa?»

Anɔ ci sesee?

²⁴ Yeesu tirira mpa we wa fɛsun dem'ɔ ten se wa na woñi ci sesee ka wa taa na. ²⁵ Yeesu siir-wa se: «Kɔren ten wursi ñasu wa kɔren taa yera, ni wompa ñasu yera na, a yaa-wa se kɔru kɔndɔ. ²⁶ Mi hen na, u ta mɔna s'li lau semp'ɔ mi heku taa. Woñi kpɔl mi taa na, u mɔna s'li wuse se yo cunko, ni woñi kaa s'li ci sesee ka mi taa na, u mɔna s'li wuse se pɔ. ²⁷ Sempe na, anɔ ci sesee, woñi ɔ n'li tuku na ya, alu, woñi si tute na? Me na se woñi ɔ n'li tuku na, ñi ci-na sesee. Ma hen na, me we mi cal se woñi si tute na.

²⁸ U lul ten-ɔ u ɔ na-m me kuñemen taa. ²⁹ Semp'ɔ-na, me ɔsu-mi me wurti kpeede rɛɛ se me Cii ɔse-m u wurti kpeede rɛɛ-ɔ wo na. ³⁰ Li kaa s'li ɔ n'li tuku n'li ñee me taaper rɛɛ-ɔ me wurti taa. Li kaa s'li ɔ wurti kpeel rɛɛ, n'li hu na Iiserael* nantilii nya we hiiu na naal na, ya rɛɛ yera.»

Yeesu siiru se Pler kaa s'li kisi s'li ta sem-li

(Te we rere-ɔ Mat 26:31-35 Mar 14:27-31 San 13:36-38)

³¹ Yeesu siir Siimɔŋ se: «Siimɔŋ, Siimɔŋ, aluacii Satan fa ñempu s'li fal-mi s'a falu mela ka wo na. ³² Me cɛr me Cii s'li sen-n, n'n dɔken tisuu ka me rɛɛ. N kaa s'li cel n tɛ na me rɛɛ-ɔ wonte na, !n tase n qaana ka reen.»

³³ Pler siir-li se: «Aci Sesee, me kper me taa se me tenke-n sarka taa, nawur ma-n'ña, de seu.»

³⁴ Yeesu wusen-li se: «Pler, me siiru-n, se fe ni cankparu ko tantahompa nya taa na, n naken n teem kisuu ka taman nautisi s'n ta sem-m.»

Yeesu wutu warase, huru, na saaru, wa ñente

³⁵ Fe ni Yeesu wɔse-wa se: «Me tir-mi wont'ɔ tan warase, tan huru, tan nahentena na, u taate wur ya?»

Wa wusen-li se: «Al, de ta taate wur.»

³⁶ Ka n'li siir-wa se: «Kɔhen na, woñi we warase na, !li su-se, na rere woñi we huru na, !li su-ku, ni woñi tan na saaru na, !li wete li wɔwu n'li yau kudemu, ³⁷ wonte rɛɛ na, u mɔna se wonte Ase tentente reser ka maa-te

me rɛɛ na, te lau. Nt'ɔle s'a re-li tansarteñempa heku taa.»

³⁸ Li waratenkera siir-li se: «Aci Sesee, !n na saaren nuli-ɔ hen.»

Li tam-wa se: «U cɛsa.»

Yeesu se Ase ka Oliifi teen wuu rɛɛ

(Te we rere-ɔ Mat 26:36-46 Mar 14:32-42)

³⁹ Yeesu lii n'li wal s'li ka lakewa n'li walu wonɔn'ɔ Oliifi teen wuu rɛɛ na, n'li waratenkera tenke-li. ⁴⁰ Wa tal den'ɔ wonte na, li siir-wa se: «!li se Ase, n'aluacii ra piise s'li take-mi n'li hiiu-mi.»

⁴¹ Den'ɔle li fe wa cal, n'li ta calen-wa, niij weer pisuwa se re tal-li. Li kur li renkpa rɛɛ, n'li se Ase se: ⁴² «Aci, nne n cii, !kuse me cal-ɔ wahala kɔnkɔ nka.

Ama, !u ra ci-na ma selem taa, !u lau-na ña selem t'ɔ-na.»

⁴³ Ka n'ase tirir lii n'asete n'li tase-li reen. ⁴⁴ Kuñuŋ kpa Yeesu n'li se Ase na felem, n'li tiimin lilu atɛ n'u we se calem.

⁴⁵ Li kper Ase se eu ka wonte na, li kur n'li wuse na li waratenkera rɛɛ n'li kɔkɔ wa ree kuñuŋ deem. ⁴⁶ Li wɔse-wa se: «Ar lapa n'li ree? !li kur n'li se Ase se fe n'li ra feete aluu takete taa.»

A kpa Yeesu

(Te we rere-ɔ Mat 26:47-56 Mar 14:43-50 San 18:3-11)

⁴⁷ Yeesu ñi we n'li wutu semp'ɔ wonte na, li na yera akpidi ka re tala. Woñi kɔn-de na, ñi-ɔle Suta, ka li ka we Yeesu waratenkera hiiu na naul taa. Suta ñi tiisi n'li kpeun Yeesu n'li mese li ɔ. ⁴⁸ Yeesu wɔse-li se: «Suta, n mesu Yer Yo* ɔ kena, s'n maase-ka yera niij taa ya?»

⁴⁹ Yeesu waratenkera na wonte kaa se te lau na, wa wɔse-li se: «Aci Sesee, de mau-wa na re saaren na?»

⁵⁰ Fe ni Yeesu waratenkera mpa taa neer mau wa taa Ase laate laar sesee* pɔ neer n'li pel li mete niij dende.

⁵¹ Ama, Yeesu wusen-wa se: «!li yeu. !li ra lau sempe.» Yeesu teeken afal ñi rende, n'u tenke n'u tamle.

⁵² Fe ni Yeesu wɔse Ase laate laara taa sesempa, n'ase reɔ taa sucana ciina, na Suiifi ñempa sesempa se: «Li kan na me rɛɛ na saaren, na rahoma s'li kpa-m se mul na? ⁵³ Ar lapa n'li ka ta kpa-m aluate nte taa, ma-n'mi, de ka we Ase reɔ taa na? Ama, kɔhen mi aluate tala. Ase ha mi-n'aluacii, na li ñempa mpa ñasu tawunɔi taa na, ka ñempu, s'li lau te ten-ɔ me rɛɛ.»

Pler kisu s'li ta sem Yeesu

(Te we rere-ɔ Mat 26:57-75 Mar 14:53-72 San 18:12-27)

⁵⁴ Wa kpa Yeesu wa walun-li Ase laate laar sesee te, ni Pler tunku-li wolen. ⁵⁵ A ka wusi min ka tɔŋ heku taa. Pler ɔ wompa ka we renaa na, wa cal. ⁵⁶ Yal neer-ɔ li ci pɔ n'li na-li min cal-ɔ wonte na, li ñel-li, n'li siir se: «Yer ñi rere ka we na Yeesu.»

A kamu Yeesu k'akantemer rɛɛ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 27:32-44 Mar 15:21-32 San 19:17-27)

²⁶ N ɔɔɔ wa walun Yeesu ka wonte na, wa katen yer nɛɛɛ-ɔ a yaa-l sɛ Siimɔɔɔ ka l ci Siiren kɔru taa tɪ. N ɔɔɔ l lii na taar n'l sɪ kɔru taa. Wa kpa-l s'l waa akantemer, n'l tenke Yeesu wara.

²⁷ Yera kpater tunku Yeesu wara, na yalaa nɛmpar rɛɛ-ɔ wa wulu l rɛɛ, wa tuku kuɔɔɔ. ²⁸ Yeesu cɛl l tɛ na yalaa mpa rɛɛ, n'l siir-wa sɛ: «Seerusalem kɔru taa yalaa mpa rɛɛ, n'l ra wul me rɛɛ. U mɔna s'lu wul mɪ teter mɪ rɛɛ, na mɪ wiisi rɛɛ-ɔna, ²⁹ wonte rɛɛ na, ayuku nɛnkur kɔɔ ka, dɛn'ɔna, yer kaa s'l tam s'u kɔ alelase na wompa ta mese wiisi na. ³⁰ Ayuku nku taa na, yera kaa sɛ wa tam ɔɔɔ sɛ: «!l ram dɔ rɛɛ», nɪ wa tam wurasi sɛ: «!l mɛsɛ-ra», ³¹ wonte rɛɛ na, nne yer naasu leem dɔka sen, a kaa s'a naase rawulɔb sɛnɔ?»

³² A kan dɛrɛ-ɔ tɛɛsɛciina nɛmpar-ɔ naul, s'a ku-wa n'a tase Yeesu rɛɛ. ³³ Wa kampa wa tal awɔr ndɛ taa, a yaa-re sɛ Nɛnwulɔ na, wa kam Yeesu k'akantemer rɛɛ. Awɔr ndɛ t'ɔna rɛɛ-ɔ a kam tɛɛsɛciina mp'ɔ wa naul. Kuɔɔɔm na l mete niij dɛɛ, nɛɛr na l nawɪtɪ rɛɛ.

³⁴ Yeesu sɛɛ Aɛɛ sɛ: «Aciɪ Itɪsɛn-wa w'awarkase, wonte rɛɛ na, wa ta sem wonte wa lake na.»

Wa lau kpasekpase ka l wɔwen dɛɛ, sɛ wa na haa, a kaa s'a tar-ɔ sɛnɔ.

³⁵ Yera sɛndɛ renaa, wa ñɛlu. Suiifi ñɛmpa wursi wonku-l wa siiru remaɔ sɛ: «Nne l ci Kiriisitu* ñɪ Aɛɛ lese-l na, !l tɛlse l tɛ s'l tɛlse yera ka wo na.»

³⁶ Sucana rɛɛ wonku-l, wa tiisi l cal, wa cel-l arala, ³⁷ nɪ wa siir-l sɛ: «Nne n ci Suiifi ñɛmpa wuroo, !tɛlse n tɛternka n tɛ.»

³⁸ A maa l ñɔɔ t'ɔ asɛta sɛ: |scYER Ñɪ CI-NA SUIIFI ÑEMPA WUROO. |d

³⁹ Tɛɛsɛciina mpa a kam wa-n'Yeesu k'akantema rɛɛ na, wa taa kuɔɔɔm tɪ Yeesu sɛ: «N ta ci Kiriisitu kɛ? !Tɛlse n tɛternka n tɛ, n'n tɛlse-ra rɛɛ.»

⁴⁰ Ama, l runtɪ yeen-l sɛ: «N pe see Aɛɛ kɛ? Ña wɛ wahala kuɔɔɔmɪ nya t'ɔna s'nɔ. ⁴¹ Ða hen na, a hɔm dɔ rena ka tufelem. Ða lapa ka n'a lau-ra. Ama, nɔɔ hen na, l ta lau nter-ɔ te ta sar.»

⁴² Fɛ n'l siir Yeesu sɛ: «Aciɪ, n kaa s'n wuse wuroo ka wonte na, !n tɛse me rɛɛ.»

⁴³ Yeesu wusen-l sɛ: «Me siiru-n tufelem kena, sɛɔ ñɪ hen na, ma-n'ña, dɛ cake asɛdɔ sarteñɛmpa awɔr* taa.»

Yeesu sem

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 27:45-56 Mar 15:33-41 San 19:28-30)

⁴⁴ N ɔɔɔ u ta kaase wur sɛ mise sɛndɛ taase hɛken t'ɔ wonte na, u lau tawundɔ ka kɔru ten taa, kaka n'u rɛ n'u mau raan dɛɛ lɛya natisi. ⁴⁵ Mɪsɛ wur rekpatɛkpatɛ, wɔwu nku a tam-ku Aɛɛ nampɪ nɔ na, ku tar ku heku

taa. ⁴⁶ Yeesu ko reen ka ten sɛ: «Aciɪ, me rɪ me fiisu ka n niij taa.»

l tɛse wutuɔ ka semp'ɔ wonte na, l seu.

⁴⁷ Rom sucana cii na wonte lapa na, l wɔr Aɛɛ n'l siir sɛ: «Tufelem, yer ñɪ ka ci riyuyutu kena.»

⁴⁸ Wompa ten ka kampa wa ñɛlu na, wa na wonte lapa na, wa wusu na wa wara, wa make wa lɔya rɛɛ, n'u wulu s'u tɛdɛ wa t'ɔ ten. ⁴⁹ Yeesu raana, na yalaa nɛmpar-ɔ wa tenke-l kaka Kaliilee kɔru taa wa ten wa sɛndɛ wolen sɛ wa na wonte lake na.

A yimu Yeesu ka wu taa

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 27:57-61 Mar 15:42-47 San 19:38-42)

⁵⁰ Yer nɛɛr ka wɛ k'a yaa-l sɛ, Sosefe, n'l ci Suiifi ñɛmpa sesɛmpa akpar taa tɪ n'l ci sartɛtɪ, na riyuyutu. ⁵¹ l ka ci Suiifi ñɛmpa kɔru nku a yaa-ku s'Ariimatee na, ku taa tɪ, n'l honku Aɛɛ wurti* kanɛ. U ka ta kɔ-l n'l ta tisi na l sesɛmpa raana ka wonte wa kper wa taa sɛ wa lau-te Yeesu na. ⁵² l wal Piilate* cal n'l wɔse-l s'l cel-l sɛdɛ Yeesu. ⁵³ Fɛ n'l tisi sɛdɛ ñ'ɔ akantemer rɛɛ, n'l hɔɔ-l akalala taa, n'l yim-l wu taa. A ka wur-ku wɛntɛnu t'ɔna, n'a take yim yer-ɔ ku taa. ⁵⁴ N ɔɔɔ u hoɔ Suiifi ñɛmpa fiisiti ayuku*, nɪ ku cii sɛ ku kiɔɔ kɛɛ.

⁵⁵ Yalaa mpa ka tenke Yeesu kaka Kaliilee na, wa-n'-Sosefe, wa wal wa ñɛlu wu taa sɛ wa na wonɔɔ'ɔ a yim sɛdɛ ñɪ na. ⁵⁶ Fɛ nɪ wa wuse wa tɛ, wa rɔn wa cii sensemen nim, na teraɔ sɛ wa kan wa sɔr sɛdɛ ñɪ.

Suiifi ñɛmpa fiisiti ayuku rɛɛ, yalaa mpa ɔ, wa ta wal djiil se wa ñasɛte siiru-wa wo na.

Yeesu hompa

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 28:1-10 Mar 16:1-8 San 20:1-10)

24 Kɔsɛra ntaɔɔ tɛɛ lɛnɛn yalaa mpa wal wu rɛɛ, na sensemen nim mpe wa rɔn-pe wa sɪ na. ² Wa tal wonte na, wa ɔɔɔ warceelɔ nka a ka ru-ka wu nɔ na, ka leekɔ. ³ Wa sɪ taa, wa pe na sɛdɛ Aciɪ Sesɛɛ Yeesu. ⁴ Wa pe na sɛ, wa lake sɛnɔ. Wa kunti wa na yera naul-ɔ wa cal-ɔ wa sii wɔwen ka ñɪ mɛtelu.

⁵ Nafate kpa-wa, nɪ wa yeu wa wɔm wa ñɛsa n'atɛ. Yera mpa wɔse-wa sɛ: «l cii woɔɔ hompa na semɔ, asɛdɔ taa? ⁶ l tan cɛɛ, l hompa. !l tɛse wonte l ka siir-mɪ-te ka n ɔɔɔ l wɛ Kaliilee kɔru t'ɔ wonte na, ⁷ s'u mɔna s'a maase Yer Yo* ka tansarte yera niij taa, wa kam-ka akantemer rɛɛ, nɪ ka wuse ka hom ayuken nitisi ayuku rɛɛ.»

⁸ Yalaa mpa tɛse wa ñiɪn t'ɔ Yeesu tentente nte rɛɛ. ⁹ Wa kur wu rɛɛ-ɔ wonte na, wa wal wa siir Yeesu waratenkera mpa u kaase-wa hiiu na kuɔɔɔm na, na nɛmpar rɛɛ. ¹⁰ N ɔɔɔ Makɛtala kɔru taa tɪ Marɪ, na Sana, na Marɪ ñɪ ci Sake rii na, mp'ɔna. Wa yal dɔana wɛ wa cɛsu-te rɛɛ-ɔ Yeesu waratenkera. ¹¹ Ama, waratenkera mpa ta tisi-te. Wa mɔse sɛ wonte wa siir-te na, te tan kutihuɔɔ. ¹² Ðɛn'ɔɛ, Pɪɛr kura n'l see n'l

walu na wu rɛɛ. l tal wonte na, ɪ nunki n'ɪ kpil, n'ɪ na hɔɔdase kena, se wɛ leekɔ, fɛ n'ɪ kpeem ɪ tɛ-ɔ u lau-ɪ reyau ka wonte lapa na, te rɛɛ.

Eemausi ñempu taa
(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 16:12,13)

¹³ Ayuku nku teter rɛɛ, Yeesu waratenkera taa yera naul kur wa rɛ wa walu kɔree nɛnkar t'ɔ a yaa-ka s'Eemausi. Ka calen na Seerusalem, ka waɔe akpaya ka hiiu na kuɔdemer. ¹⁴ Yera mpa wutu te ten-ɔ wonte lapa na. ¹⁵ Wa wutuwa, wa fɛsun ɔem'ɔ wonte na, Yeesu teter tiisi n'ɪ kpeun-wa, ñɪ-n'wa, wa tam. ¹⁶ Wa na-ɪ nɪ wa ñesa ta hul sɛ wa sem-ɪ. ¹⁷ Yeesu wɔse-wa sɛ: «ɪ walu n'ɪ fɛsun ɔem'ɔ ar rɛɛ?»

Wa sende ka, u tɛɔe wa t'ɔ ten. ¹⁸ Woñɪ a ka yaa-ɪ sɛ Keleopase ka wa naul ñɪ taa na, ɪ wɔse Yeesu sɛ: «Ña wɛ-na n kuɔdem ka Seerusalem kɔru nku t'ɔ cee-ɔ n ta sem wonte lau ayuken ñɪ taa na ya?»

¹⁹ Yeesu wɔse-wa sɛ: «Ar lapa?»

Wa wusen-ɪ sɛ: «Wonte tal Nasarete kɔru taa tɪ Yeesu ñɪ ka ci Ase tentente rɛser na. Yera ten na s'Asɛ yepa n'ɪ lau hampate lakase n'ɪ wute na huku. ²⁰ Ð'Asɛ laate laara taa sesɛmpa, na ra sesɛmpa kpa-ɪ, wa yeu n'a kam-ɪ akantemer rɛɛ n'a ku-ɪ. ²¹ N kɔkɔ ɔe ka honkuwa s'ñɪ ci-na woñɪ kɔŋwa s'ɪ yau Iiserael* ñempa ñiin na. Nku, sɛŋ ñɪ hen, u lake ayuken niitisi keɛ tentente nte lapa. ²² Tufelem, ɔa taa yalaa nɛmpar yepa n'u yuse-ra. Wa lii ntauy nku tɛɛ-ɔ lɛnɛn, nɪ wa wal wu rɛɛ. ²³ Wa ta kɔkɔ seɔe Yeesu. Wa wuse wa kan, wa siir-ra sɛ wa na Ase tirira ka narte taa, wa-ɪ siir-wa s'ɪ wɛ fiisu taa. ²⁴ Ða taa nɛmpar wal wu rɛɛ, wa kan, wa siir-ra kuɔdemte nte yalaa ka siir-ra-te na. Ama, wa-ɪ ta na-ɪ.»

²⁵ Ka nɪ Yeesu siir-wa sɛ: «Oh, yera mɪ, u tan lɛn. U wɛ-mɪ kaɔɔe s'ɪ tisi wonte Ase tentente rɛsera maa-te na. ²⁶ U ka ta mɔna sɛ Kiriisitu* tu kuñuy sempe, fɛ n'ɪ sɪ ɪ hampate taa ya?»

²⁷ Fɛ n'ɪ lese-wa wonte a ka wute-te ɪ rɛɛ-ɔ Ase tekara ten taa na, te kutihuɔi tɛɛ. ɪ paase na Moisi* tekara kena, fɛ n'ɪ tal Ase tentente rɛsera ten tekarna taa.

²⁸ Yera mpa kampa wa ñuten kɔree nka wa walu ka taa na, Yeesu lau s'ɪ rɛ. ²⁹ Ama, wa kpa-ɪ wa siiru-ɪ sɛ: «!Kan, ɔa-n'ña, ɪɔe ɔ. Mɪse kpeempa, n'aho kɔŋ yiiu.»

Ñɪ-n'wa, wa kpeem wa ɔ. ³⁰ Wa ɔ sɛ wa tu wonte na, ɪ su kɔkɔ n'ɪ wɔr Ase, fɛ n'ɪ tar-ku n'ɪ cel-wa.

³¹ Ðen'ɔɛ, wa ñesa hula, fɛ nɪ wa sem-ɪ n'ɪ tenke n'ɪ muse wa ñesa taa. ³² Wa siiru remaŋ sɛ: «l ka cesu-ra wonte a maa-te Ase tekara taa n'ɪ lesu-ra te kutihuɔi tɛɛ-ɔ wont'ɔ ñempu taa na, u wɛ se min wɛ na ra t'ɔ ñɪ ñake.»

³³ Wa tenke wa kur, wa wuse Seerusalem kɔru taa. Wa kɔkɔ Yeesu tirira mp'ɔ wa hiiu na kuɔdem ka wa-n'wa raana, wa kpola. ³⁴ Wa-ɪ siiru sɛ: «Yeesu hom tufelem, Siimɔŋ na-ɪ.»

³⁵ Mpa rɛɛ, wa cesu-wa wonkɔ'ɔ u lau-wa ñempu taa na, na wonkɔ'ɔ wa sem-ɪ tute aluate t'ɔ ɪ su kɔkɔ n'ɪ tar-ku na.

Yeesu lii ɪ waratenkera rɛɛ

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mat 28:16-20 Mar 16:14-18 San 20:19-23 Temer 1:6-8)

³⁶ Wa wɛ wa wutu wonte na, wa na Yeesu ka wa hɛku taa, n'ɪ tam sɛ: «!ɪ ɔ rehɛser taa.»

³⁷ Nafate kpa-wa, wonte rɛɛ na, wa hu s'aliliir kena.

³⁸ Ama, Yeesu wɔse-wa sɛ: «Ar lapa n'u lake-mɪ pitii? Ar lapa n'ɪ wɛ mɔsem mp'ɔ mɪ hɔya taa? ³⁹ ɪɪ ñel me niij na me naase. Tufelem, m'ɔna. ɪɪ teeken-m n'ɪ na, wonte rɛɛ na, aliliir tan tɛnu, ɔe tan muya se ma wɛ-wa wo na. ɪ pɪsu s'ɪ na.»

⁴⁰ ɪ wute sempe n'ɪ kper wonte na, ɪ wul-wa ɪ niij, na ɪ naase. ⁴¹ U kɔ wa taa n'u lau-wa reyau sɛ wa tisi-te, ka n'ɪ wɔse-wa sɛ: «ɪ wɛ atuwur-ɔ cee na?»

⁴² Wa cel-ɪ tundji wundji k'a reenke-re. ⁴³ ɪ mu-re n'ɪ tu wa ñesa taa, ⁴⁴ fɛ n'ɪ siir-wa sɛ: «!ɪ na wonte me ka siir-mɪ-te ka n kɔkɔ me wɛ na-mɪ wonte na, wonte Moisi* maa-te me rɛɛ na, na wonte Ase tentente rɛsera maa-te wa tekarna taa na, n'a maa-te Suiifi ñempa yeente tekara taa na, te lapa.»

⁴⁵ Fɛ n'ɪ ha-wa lɛn sɛ wa pɪse wa nɪu wonte a maa-te Ase tekara taa na, ⁴⁶ n'ɪ siir-wa rɛɛ sɛ: «!ɪ na wonte a maa-te s'ɪ mɔna sɛ Kiriisitu* tu kuñuy n'ɪ seu n'ɪ hom asɔɔa t'ɔ ayuken niitisi ayuku rɛɛ na. ⁴⁷ U mɔna rɛɛ s'a paase tentente hosuu ka Seerusalem kɔru taa, na kɔren ten taa yera sɛ wa kisi w'awarkase, Ase tɪsen-wa w'awarkase na Yeesu Kiriisitu ñuy ɔɛɛ. ⁴⁸ ɪ ci warasɔɔera ka te rɛɛ. ⁴⁹ Me teterka, me kaa sɛ me yeu nɪ wonte me Cii ka yii-mɪ-te na, te kan mɪ rɛɛ. Ama, ɪɪ ɔ Seerusalem kɔru taa n'u rɛ n'ɪ tal ayuku nku aseta reen tiki mɪ rɛɛ na.»

Yeesu kpa aseta

(Te wɛ rɛrɛ-ɔ Mar 16:19,20 Temer 1:9-11)

⁵⁰ Fɛ nɪ Yeesu su-wa n'ɪ liin-wa tɛte leekɔ na Peetani faken. Ðen'ɔna, ɪ kpaase ɪ niij n'aseta, n'ɪ wɔse Ase s'ɪ lau-wa sarte. ⁵¹ ɪ wɛ n'ɪ wɔsu Ase ka wonte na, ɪ calen-wa, n'ɪ kpa aseta.

⁵² U kaase mpa na, u kɔ wa t'ɔ ten, wa sɛɛ-ɪ, wa wusu Seerusalem kɔru taa. ⁵³ Wa walu tamtam k'Asɛ rɛɔ taa, nɪ wa wɔru-ɪ.

SAN

Yeesu ci Wuto nka ka we Ase cal-ɔ reyase na

1 Se fe n'Ase lau tete na, Wuto ka we reyase. Woñi ka ci Wuto nka na, ɩ ka we Ase cal, n'l ci Ase kena. ² ɩ ka we n'Ase k'akidjino. ³ Nñi lau-na te ten, n'nter tan ka, te we ka ɩ ta lau-te. ⁴ Na nñ'ɔna, fiisu nku tam akperu na, ku we. Fiisu nku ha na yera ka hulmɩn. ⁵ Hulmɩn ñi metelu tawundji taa, ni tawundji nde ta waaten-ñi. ⁶ Afal neer ka we k'a yaa-ɩ se San, k'Ase tir-ɩ. ⁷ ɩ kan se woñi ka na hulmɩn ñi na, s'l wute ñi ñente. ɩ kampa se yera ten tisi hulmɩn ñi rɛɛ, na wonte ɩ siiru-te na. ⁸ Nñi teter ta ci hulmɩn ñi. ɩ ka ci woñi kampa s'l wute na hulmɩn ñi rɛɛ na. ⁹ Hulmɩn ñi ka ci teter hulmɩn ñi kɔɔ tete rɛɛ ni ñi metelu yera ten dɛɛ na. ¹⁰ Woñi ka ci Wuto nka na, ɩ ka we tete rɛɛ yera cal, n'nñi lau-na tete rɛɛ yera mpa, ni yera mpa ta sem-ɩ. ¹¹ ɩ kam ɩ teter ɩ kɔru taa, n'l yera ta mu-ɩ. ¹² Ama, wompa mu-ɩ wa tisi ɩ rɛɛ na, ɩ ha-wa huku se wa wuse Ase wiisi. ¹³ Wa ta wuse Ase wiisi se yer wan cii wo na, nawur se yo we na cii ka wonɔn'ɔ tete rɛɛ na. Ama, Ase ha-na-wa fiisu cefalu nku. ¹⁴ Wuto nka wuse yer wan, ka ɔ ra heku taa. Sarteñente lape, na tufelem ka kper ɩ t'ɔ kantuu. De na ɩ hampate re wɔr-te. Hampate nte Yo nka we kuɔɔmɔ ka ka Cii rɛɛ n'l tiru-ka n'l celu-ka-te na. ¹⁵ San ka wute ɩ ñente, n'l ko yera ñesa taa se: «!ɩ na nñ'ɔle, yer ñi ka ci woñi me siir-mɩ s'l kɔɔ me wara na. Ama, ɩ kelen-m, wonte rɛɛ na, ɩ ka we reyase ka me nɛla.» ¹⁶ Pa ra taa woñi na, ɩ hiiu te ten-ɔ wonte ten we ɩ taa na, n'l we n'l lake-ra sarteñente nte n'u kelu n'u walu. ¹⁷ Ase wul-ɔa ɩ ñasete na Moisi* rɛɛ. Ama, na Yeesu Kiriisitu* rɛɛ-ɔna, ɩ wul-ɔa s'l lau-ra sarte, n'l wul-ɔa wonɔn'ɔ ɩ teter ɩ we na. ¹⁸ Neer take na Ase na ɩ ñeser. Ama ɩ Yo kuɔɔmɔ nka ɩ we-ka, ni ka we ɩ cal na, ka wul-ɔa-ɩ.

Ase leem ser San hosu

(Te we rere-ɔ Mat 3:1-12 Mar 1:1-8 Liik 3:1-18)

¹⁹ !ɩ na wonte San siir-te Yeesu rɛɛ-ɔ aluate nte taa Suiifi ñempa sesempa tir Ase laate laara nɛmpar, na Leefii* ñempa taa nɛmpar se wa kur Seerusalem kɔru taa, ni wa wal wa wɔse-ɩ na se: «Ña, n ci anɔ?»

²⁰ ɩ ta fese. Ama, ɩ siir-wa tufelem se: «Me ta ci Kiriisitu.»

²¹ Wa mul wa wɔse-ɩ se: «Sempe, n ci antaun Ase tentente reser Eelii* ya?»

ɩ wusen-wa se: «Al, me ta ci Eelii.»

Wa tase ɩ wɔsu se: «N ci Ase tentente reser ñi, de honku-ɩ na ya?»

ɩ wusen-wa se: «Al.»

²² De n'ɔna, wa siir-ɩ se: «Wompa tir-ra na, u mɔna se re siir-wa nter. Ña teter, n siiru s'n ci anɔ?»

²³ San wusen-wa se: «Me ci woñi Ase tentente reser Eesai ka maa ɩ ñente ka ɩ tekara taa na se:

«Yer neer hosu na ñite taa s'ɩ ɔn Aci Sesɛɛ ñempu.» »
(Es. 40:3)

²⁴ Wompa a tir-wa San cal na, wa ka ci Fariisii akpar taa ñempa* nɛmpar-ɔna. ²⁵ Wa wɔse San se: «Nne n ta ci Kiriisitu, ?n ta ci Ase tentente reser Eelii, ?n ta ci Ase tentente reser ñi, de honku-ɩ na, ar lau n'n limsu yera ka leem taa?»

²⁶ San wusen-wa se: «Ma hen na, me limsu-mɩ leem t'ɔna. Ama, mɩ heku taa hen na, yer neer we ka ɩ ta sem-ɩ. ²⁷ ɩ kɔɔ me wara, ni me ta tal wur taa se me lese ɩ nahentena.»

²⁸ Te ten ñi ka lake Peetanii kɔru t'ɔna Surteɔ carɔ wara. De n'ɔna, San ka limsu yera ka leem taa.

Yeesu ñi ci Ase Siyo na

²⁹ U hom, San kuse ɩ ñesa n'l na Yeesu ka ɩ kɔɔ na ɩ rɛɛ, n'l siir se: «!ɩ ñel n'ɩ na Ase Siyo nka Ase tɩsun tete rɛɛ yera awarkase na ka na. ³⁰ Me ka siir-mɩ nka ñente kena se, yer neer kaa s'l kan me wara. Ama, ɩ kelen-m, wonte rɛɛ na, ɩ ka we reyase ka me nɛla. ³¹ Ma rere, me ka ta sem-ɩ. Ama, Iiserael* ñempa mɩ, me kampa se me limsi-mɩ leem taa, se fe n'ɩ sem-ɩ.»

³² San siir rere se: «Me na Ase Fiisu ka ku nusen alɔnkuku, ku tiu n'asete ku hɔpe Yeesu rɛɛ. ³³ Me ka ta sem s'l ci anɔ. Ama, Ase ñi tir-m se me limsi yera ka leem taa na, nñi siir-na-m se: «N kaa s'n na Ase Fiisu ti-ki se ku hɔpe yer ñi rɛɛ na, nñi kɔɔ-na s'l limsi yera k'Ase Fiisu taa.» » ³⁴ San siir se: «Me na-te sempe, ni me siiru-mɩ s'l ci Ase Yo.»

Kidinkidinqin Yeesu waratenkera

³⁵ U hom, San, na ɩ waratenkera t'ɔ yera naul wɛ wa wɛ renaa. ³⁶ ɩ na Yeesu ka ɩ rɛ wonte na, ɩ tam sɛ: «!ɩ ñel n'ɩ na Ase Siiyo.»

³⁷ San waratenkera naul mpa nu wonte ɩ siir-te na, wa tenke Yeesu.

³⁸ Yeesu cɛɩ ɩ tɛ n'ɩ na-wa ka wa tunku-ɩ, n'ɩ wɔse-wa sɛ: «!ɩ cii wɔ?»

Wa wɔse-ɩ sɛ: «|iɔpɩi|d, n sɩ ɩ?» (|iɔpɩi|d kutihuɔɔ keɛ sɛ wulɔɔ.)

³⁹ ɩ wusen-wa sɛ: «!ɩ kan n'ɩ na.»

N ɩwɩn muse kpa recaa, wa wal wa na wunɔɩɩɩɩɩ ɩ sɩ na, wa tɛse ayuku nku ɩwɩn na-ɩ.

⁴⁰ Waratenkera naul mpa nu San wuɩ wa tenke Yeesu na, wa taa nɛɛɛ-ɩ Anterɩ ñɩ ci Siimɩwɩ Pɩɛ ritafal na. ⁴¹ Anterɩ wal nant n'ɩ na ɩ raal Siimɩwɩ n'ɩ siir-ɩ sɛ: «ɔe na Mesii*.» (Mesii kutihuɔɔ keɛ sɛ Kiriisitu*.)

⁴² ɩ su Siimɩwɩ ñɩ n'ɩ wan-ɩ Yeesu cal.

Yeesu ñel-ɩ n'ɩ siir-ɩ sɛ: «N ci San yo Siimɩwɩ. A kaa s'a yaa-n sɛ Seefase.» (Yeɔe nɔe kutihuɔɔ keɛ sɛ Pɩɛ ka Feranse taa, na wɛɛ ka lama taa.)

Yeesu yaa Fiiliipi, na Natanael

⁴³ U hompa Yeesu cii s'ɩ wal Kaliilee kɔru taa, n'ɩ kat-en Fiiliipi n'ɩ siir-ɩ sɛ: «!Tenke-m.»

⁴⁴ N ɩwɩn Fiiliipi ka ci Petesatta kɔru taa tɩ kena. (ɔen'ɩna, a lel Anterɩ na Pɩɛ.) ⁴⁵ Fiiliipi wal n'ɩ na Natanael n'ɩ siir-ɩ sɛ: «ɔe na wofɩ Moisi* ka maa ɩ ñente ka ñasete tekara taa, n'ase tentente rɛsera wute ɩ ñente rere na. Nñ'ɩwɛ Sosɛfe yo, Yeesu ñɩ lii na Nasarete kɔree taa na.»

⁴⁶ Natanael wɔse-ɩ sɛ: «Nter wɛ sarte ka te lii na Nasarete kɛ?»

Fiiliipi wusen-ɩ sɛ: «!Kan, n'n na.»

⁴⁷ Yeesu na wont'ɩ Natanael ka ɩ kɔɩ na ɩ rɛɛ na, ɩ tam sɛ: «Yer ñɩ ci Iiserael* tɩ kena tufelem, n'ɩ tam nter-ɩ ɩ t'ɩ te ta sar.»

⁴⁸ Natanael wɔse-ɩ sɛ: «N lau senɩ n'n sem-m?»

Ka nɩ Yeesu wusen-ɩ sɛ: «Se fe nɩ Fiiliipi yaa-n na, me ka na-n ka, n ka wɛ amenkalee tɛɛ.»

⁴⁹ ɔen'ɩna, Natanael siir-ɩ sɛ: «Wulɔɔ, n ci Ase Yo. N ci Iiserael ñempa wuroo.»

⁵⁰ Yeesu wusen-ɩ sɛ: «Me siir sɛ me na-n amenkalee tɛɛ. Semp'ɩna, n tisu me rɛɛ ya? N kaa s'n na nter-ɩ te kpɔla te kelen nte ñɩ hen.»

⁵¹ ɩ tase siiruu rere sɛ: «Me siiru-mɩ tufelem kena, ɩ kaa s'ɩ na aset'ɩ u hula n'ase tirira kpa wa wusu wa ti-ki Yer Yo* cal.»

Teenkar ka Kana kɔree taa

2 Ayuken nɩɩ ɔe wonte na, yer nɛɛɛ lau yal kanu teenkar ka Kana kɔree nka wɛ Kaliilee kɔru taa na.

N ɩwɩn Yeesu rii ka wɛ renaa. ² A yaa Yeesu, na ɩ waratenkera sɛ wa kan wa tu teenkar nɔe. ³ Selem cesɛmpe kampa pe kper wonte na, Yeesu rii siir-ɩ sɛ: «Wa tan selem ɔere.»

⁴ Ama Yeesu wusen-ɩ sɛ: «Apa, ma-n'ña wontɔ? M'aluate take tala.»

⁵ Yeesu rii siir wompa taru tute na sɛ: «!ɩ lau wonte ɩ siiru-mɩ-te na.»

⁶ N ɩwɩn ɔisin wɛ leɔe ka ren'ɩ Suiifi ñempa rɩ ñɩ t'ɩ leem wa yaalu wa tɛ wa sɛɛ Ase se wonɩn'ɩ wa kɔter wɔsu na. ɔisun kuɔɔemɩ pɩsu sɛ ku tu hese ka nauna, nawur leɔe. ⁷ Yeesu tam tute tarera sɛ: «!ɩ siir leem ka risin ñɩ.»

Wa siir-ñɩ ñɩ ten. ⁸ Ka nɩ Yeesu siir-wa sɛ: «Kɔhen na, !ɩ ceeu-pe cekɩ, n'ɩ wan-pe tute tarera cii.»

⁹ Tute tarera cii ñɩ renke leem mpe n ɩwɩn pe wuse selem cesɛmpe na, n'ɩ ta sem sɛ selem mpe lii na ɩ. (Ama, tarera mpa ka ceeu leem mpe na, mpa sem-na wunɔɩɩɩɩɩ pe lii na na.) ¹⁰ Semp'ɩna, tarera cii ñɩ yaa waal, n'ɩ wɔse-ɩ sɛ: «Yer se yer paasu na selem sarte ñeeu kena, ka n'a yaa wompa na, ?wa ñeeu wa hɩwa, fe n'a kan selem mpe cɛsa na, ña kunti ña yeu selem mpe ɩwɩn na, hal na kɔhen.»

¹¹ Sen'ɩna, Yeesu paase ɩ hampate lakase nse wulu ɩ hampate na, se lape ka Kana kɔree nka wɛ Kaliilee kɔru taa na. ɔen'ɩna, ɩ waratenkera tisi s'ɩ ci Kiriisitu* ka tufelem.

¹² Te-ɩ ɔe wonte na, Yeesu kur n'ɩ rɛ n'ɩ wal Kapernaum kɔru taa, ñɩ-n'ɩ rii, na ɩ ritafala, na ɩ waratenkera, n'ɩ ɩ ayuken cekalen ka renaa.

Yeesu wɛ Ase rɛɩ taa

(Te wɛ rere-ɩ Mat 21:12-13 Mar 11:15-17 Liik 19:45-46)

¹³ Yeesu kur n'ɩ wal n'ɩ kpa Seerusalem kɔru taa, wonte rɛɛ na, n ɩwɩn Suiifi ñempa teenkar nɔe a yaa-re sɛ Pake* na, ɔe ñuta. ¹⁴ ɩ sɩ Ase rɛɩ tɩɩ ɔeɛ-ɩ wonte na, ɩ ɩwɩn yera ka wa wetu naan, na mɛɛsiin, n'alɩnkukuna. ɩ ɩwɩn ɔere-ɩ wompa ɩsu warase na, ka wa ɩ wa taapa rɛɛ. ¹⁵ Semp'ɩna, ɩ su nampiir n'ɩ lau-re se kpara, n'ɩ run-wa wa ten, na wa mɛɛsiin, na wa naan. ɩ wɛɔe atɛ-ɩ wompa ɩsu warase na, wa warase, n'ɩ kul wa taapa, ¹⁶ n'ɩ fete alɩnkukuna wɛtera rɛɛ sɛ: «!ɩ lese-wa cee. !ɩ ra wusen me Cii rɛɩ k'ayuku.»

¹⁷ ɩ waratenkera tɛse s'a maa-te semp'ɩ Ase tekara taa sɛ:

«Ase, me wɛ ña rɛɩ ka lu. Lulape mpe ñake me taa se min.»

(Ps. 69:9)

¹⁸ Semp'ɩna, Suiifi ñempa sesɛmpa wɔse-ɩ sɛ: «Yaa n lau-te sempe ya? Hampate lakerɩ wonko n lake s'n wul-ɔa s'ase ha-na-n huku s'n lau-te sempe?»

¹⁹ Yeesu wusen-wa sɛ: «?ɩ yuku Ase rɛɩ nka, me suku ayuken niitisi sɛ me wuse me ma-ka.»

²⁰ Suiifi ñempa sesempa wusen-l se: «A rı wuse ka hi-in nniisa na leđe, ka fe n'a ma Ase reɔ nka, nı ña, ña kaa se ña wuse ña ma-ka ayuken niitisi taa ya?»

²¹ Nku, Ase reɔ nka Yeesu wutu ka ñente na, ı tuŋ ı tenu kena. ²² Semp'ɔna, Ase kampa n'l lese-l aseda t'ɔ wonte na, ı waratenkera tese s'l ka siir-te sempe, wa tisi wonte a maa-te Ase tekara taa na, na wonte Yeesu siir-te na, te ree.

Yeesu sem wonte ten we yer hɔɔr taa na

²³ N nɔɔn Yeesu we Seerusalem kɔru t'ɔ wont'ɔ Pake teenkar nde alvate taa na, yera tempe tisi ı ree-ɔ wa na hampate lakase nse ı lake-se ka se wulu nter na.

²⁴ Ama, Yeesu ta su ı hɔɔr ka re ten s'l cel-wa, wonte ree na, ı sem-wa wa ten. ²⁵ ı ka ta cii s'a cese-l nter-ɔ yera ree, wonte ree na, nñl teter, ı sem wonte we wa hɔya taa na.

Yeesu, na Niikotem

3 Yer neer ka we k'a yaa-l se Niikotem. ı ci Fariisii akpar taa ti, n'l ci Suiifi ñempa* taa sesee neer. ² Yer ñl kan Yeesu cal-ɔ aho nenyar taa, n'l siir-l se: «Wulđe, de sem s'n ci wulđe neer-ɔna ı lii n'Asē cal, wonte ree na, ?Ase tan yer cal, ı ra pıse s'l lau hampate lakase nse, n lake-se ka se wulu nter na.»

³ Yeesu wusen-l se: «Me siiru-n tufelem kena, neer ra pıse s'l na Ase wurti* ka ı ta yeu s'Asē mul ı lelɔ.»

⁴ Niikotem wusen-l se: «Nne yer wuse akande, ı pısu s'l lau senɔ n'a lel-l? ı pısu s'l wuse ı rii liiti taa fe n'a lel-l ya?»

⁵ Yeesu wusen-l se: «Me siiru-n tufelem kena, neer ra pıse s'l si Ase wurti t'ɔ leem n'Asē Fiisu, wa ta lel-l.

⁶ Woñl yer wan lel-l na, ı ci yer wan kena, nı woñl Ase Fiisu lel-le na, ı ci fiisu. ⁷ !U ra lau-n deyas se me siir-n s'u mɔna s'a mul n lelɔ. ⁸ Ahiilim fetu wundjindj pe cii na, n'n nu pe tan. Ama, n ta sem se pe lii na ı, nı pe walu na ı. U we kuɔemte kena na yer se yer ñl Ase Fiisu lel-l na.»

⁹ Niikotem wɔse-l se: «Te pısu se te lau senɔ sempe?»

¹⁰ Yeesu wusen-l se: «Ña, n ci Moisi ñasete* wulđe sesee kena Iiserael* ñempa taa, n'n ta sem te ten ñl ya? ¹¹ Me siiru-n tufelem kena, de wutu wonte re sem-te na, nı re siiru wonte re na-te na. Nku, ı pe cii s'l nu na-ra. ¹² Nne ı pe nu na-m, ka me wutun-mı wonte we tete ree na, te ree, ı kaa s'u lau senɔ n'u nu na-m ka me kaa se me wuten-mı wont'ɔ aseta ñente ree na? ¹³ ?U ta ci Yer Yo* nka tiu n'aseta na, neer ta kpa aseta.

¹⁴ N nɔɔn Iiserael ñempa ka we awulɔŋ t'ɔ wonte na, Moisi* su ñuru cesemu n'l lau rem, n'l wu-l rayo ree. Kuɔemte nt'ɔna, u mɔna s'a wu Yer Yo, se Moisi wu rem ñ'ɔ wo awulɔŋ taa na, ¹⁵ fe nı yer se yer ñl tisu ka ree na, ı hiiu fiisu nku tam akperu na, ¹⁶ wonte ree na,

Ase lau tete ree yera ka lu ka ten n'l tir ı Yo kuɔemɔ nka ı we-ka na, se fe nı woñl tisu ka ree na, ı ra seu n'l hiiu fiisu nku tam akperu na. ¹⁷ Ase ta tir ı Yo ka tete ree-ɔ yera cal se ka hu wa tentente nı ka siir s'a ku-wa. Ama, ı tir-ka se yera ten tel na ka ñuŋ de-ɔna.

¹⁸ Woñl tisu Ase Yo ree na, Ase ra hu na-l. Ama, woñl pe tisu Yo nka ree na, Ase teem na-l hu, wonte ree na, ı ta tisi Ase Yo kuɔemɔ nka ı we-ka na, ka ree. ¹⁹ !ı na wonte yeke s'Asē hu na yera na, nt'ɔle se, hulmın kan tete ree, nı yera lau tawundj ka lu n'u kel hulmın ñl, wonte ree na, wa lakase ta sar. ²⁰ Yer se yer ñl lake teñɔ na, ı tan hulmın ka lu k'atam. ı ra kan na hulmın ñl ree, wonte ree na, ı see s'l kutafente ñente ra yeu n'a na-l Ase hulmın taa. ²¹ Ama, woñl lake tufelem ñente na, ı kɔŋ hulmın taa, se fe n'a na hulmın t'ɔ wonte ten ı lake-te n'l ñɔŋ Ase na.»

Yeesu, na San

²² Te re wonte na, Yeesu, na ı waratenkera wa kur wa wal Sutee kɔru taa. ı ɔ cekɔ ka yera mpa cal, n'l limsi nempar-ɔ leem taa. ²³ San deere, ı ka we Eenɔŋ kɔru t'ɔ Saliim cal, wonte ree na, n nɔɔn leem we ren'ɔ tempe. Yera nempar kɔŋ na ı ree, n'l limsu-wa leem taa. ²⁴ (N nɔɔn a take rı San ka sarka.)

²⁵ Semp'ɔna, San waratenkera nempar na Suiifi ti neer, wa paase remaŋ fesenu se wa na kɔter wɔsu won-tɔ se yer lau fe n'l kpese Ase ñesa taa. ²⁶ Wa kan San cal nı wa siir-l se: «Wulđe, yer ñl, ña-n'l ı ka we na Surteŋ carɔ wara na, woñl n siir-ra ı ñente na, kɔhen ñl, ı limsi yera ka leem taa, nı yer ten walu na ı ree.»

²⁷ San wusen-wa se: «Yer ra pıse s'l hiiu nter n'u kelen wonte Ase ha-l-te na. ²⁸ Mı teter, ı ka nu, ka me siir se me ta ci Kiriisitu*. Ase tir-m ı ñesa t'ɔna. ²⁹ Waal ñl kɔŋ yal na, nñl ti-na-l. Ama waal ñl raa ñl sende ı cal n'l nu ı tan na, u kake ı taa s'l nu waal ñl wutɔ. Me we lelen ñ'ɔ me taa n'u cese. ³⁰ U mɔna s'l kpɔɔ, nı ma wuse cunku.»

Woñl kɔŋ n'aseta na

³¹ Woñl lii n'aseta na, ı we te ten ñuŋ deere. Woñl lii na tete ree na, ı ci tete ree ti. ı wutu tete ree ñente kena. Woñl lii n'aseta na, ³² ı siiru wonte ı na-te n'l nu-te na, nı yer pe tisu te ree. ³³ Woñl tisi te ree na, ı sem s'Asē we tufelem. ³⁴ Woñl Ase tir-l na, ı siiru wonte Ase siir-l-te na, wonte ree na, Ase celu-l ı Fiisu ka ku ten. ³⁵ Acii Ase we ı Yo ka lu, n'l re te ten-ɔ ka niij taa. ³⁶ Woñl tisu ı Yo ree na, ı we na fiisu nku tam akperu na. Woñl pe ñɔŋ ı Yo na, ı ra hiiu fiisu nku, n'Asē we-na-l wana.

Yeesu, na Samarii kɔru taa yal

4 Fariisii akpar taa ñempa* nu k'a siiru se Yeesu ka limsu yera ka leem t'ɔ tempe n'u kelen San. ² (Nku, Yeesu teter ka ta limsu-na yera ka leem taa. ı

waratenkera limsu-na.)³ Yeesu nuw se Fariisii akpar taa ñempa nuw-te wonte na, i kur Sutee kuru taa n'l wuse Kaliilee ñenku taa.⁴ N kɔnɔ u ka mɔna s'l tase Samarii* kuru fe n'l tal qenaa.

⁵ Semp'ɔna, Yeesu tal Samarii koree nenkar t'ɔ a yaa-ka se, Siikar, ka ka we Sakope* suw nku i ha-ku i yo Sosefe* na, ku cal.⁶ ðen'ɔna, n kɔnɔ Sakope luker ka we. Ðapesɔŋ qɛɛ, Yeesu tal qen'ɔ wonte na, i ɔ luker nde nɔ, wonte rɛɛ na, i nante kawa.

⁷ Samarii kuru taa yal nɛɛr kan s'l li leem, Yeesu tam-l se: «!Ha-m leem me ñee.»

⁸ (N kɔnɔ i waratenkera ka wal parcii taa se wa yau tute.)

⁹ Yal ñl kunti n'l wɔse Yeesu se: «Cɔse, n ci Suiifi tu ke-na ya? U lau senɔ n'n fa-m leem ka woma ci Samarii kuru taa tu na?»

(I siir-te semp'ɔ wonte rɛɛ na, n kɔnɔ Suiifi ñempa, na Samarii ñempa ta lantu reman qɛɛ.)

¹⁰ Yeesu wusen-l se: «Nne n ka sem wonte Ase ha-te na, na woma wɔsu-n s'n ha-m leem me ñee na, ña kɔŋ-na s'n fa-m me ka ha-n leem mpe, a ñee-pe n'a hiiuku fiisu nku tam akperu na.»

¹¹ Yal ñl wɔse-l se: «Aci, n tan tuka, ni luker citi ten. N lake senɔ s'n hiiu leem mpe a ñee-pe n'a hiiuku fiisu nku tam akperu na?»¹² Ða caase Sakope yeu-na-ra luker nde. Nñl teterka, i ñee-pe, n'l wiisi na i kpeena, wa-l ñee rerɛ. N hu s'n kelen Sakope ya?»

¹³ Yeesu wusen-l se: «Yer se yer ñl ñee leem mpe na, lukute kaa se te tase i kuu.¹⁴ Ama, woñl kaa s'l ñee leem mpe, me ha-l-pe na, lukute pe tasu-l kuu, wonte rɛɛ na, pe wusu i t'ɔ hiidj nde taa leem lii n'u rɛ n'u tal ayuku nku i hiiuku fiisu nku tam akperu na.»

¹⁵ Yal ñl siir-l se: «Aci, !ha-m leem mpe, se fe ni lukute ra ku-m n'u ra mɔna se me tase kandɛ ka cee rerɛ se me li leem.»

¹⁶ Yeesu siir-l se: «!Wal, n'n yaa n waal, n'n wuse n'n kan cee ñl.»

¹⁷ Yal ñl wusen-l se: «Me tan waal.»

Yeesu siir-l se: «N wute sarte n'n we rerɛ-ɔ tufelem s'n tam s'n tan waal,¹⁸ wonte rɛɛ na, n hiiu waala ka nauna. Kɔhen woñl n we i cal na, i ta ci n waal. N siir-m tufelem.»

¹⁹ Ka ni yal ñl siir-l se: «Aci, me na s'n ci Ase tentente reser kena.²⁰ Ða caasuna ka sɛɛ Ase ka wuu nku rɛɛ-ɔna. Ama, mɔ-ɔ Suiifi ñempa, u siiru s'u mɔna s'a sɛɛ Ase ka Seerusalem kuru t'ɔna.»

²¹ Yeesu wusen-l se: «Yal ña, !tisi wonte me siiru-n-te na, te rɛɛ. Aluate nenter kɔŋ ka, u ra sɛɛ ra Cii ka wuu nku rɛɛ, nawur Seerusalem kuru taa.²² Samarii ñempa mɔ, u ta sem woñl u sɛɛ-l na. Ð'ɔ Suiifi ñempa, qa sem woñl ra sɛɛ-l na, wonte rɛɛ na, tɛlsete lii na Suiifi ñempa cal-ɔna.²³ Ama, aluate nenter kɔŋ, ni te teem taɛɛ, ka wompa sɛɛ Ase s'l cii wonɔn'ɔna, wa kaa se wa sɛɛ-l na wa hɔya taa na tufelem, wonte rɛɛ na, qa Cii cii

sempɛ sɛɛra mp'ɔna.²⁴ Ase ci fiisu kena. Wompa sɛɛ-l na, u mɔna se wa sɛɛ-l na wa hɔya taa, na tufelem.»

²⁵ Yal ñl siir-l se: «Me sempa se Mesii* kaa s'l kan. (Ðe kutihudj kele se Kiriisitu*.) I kɔŋ wonte na, i kaa s'l cɛse-ra te ten.»

²⁶ Yeesu wusen-l se: «Woma wutu-n na, ma ci-na Kiriisitu ñl.»

²⁷ Yeesu wute sempɛ n'u kper wonte na, i waratenkera tal. U lau-wa reyau se wa na Yeesu ka i wutun yal ñl. Ama, wa taa nɛɛr ta kpase s'l wɔse Yeesu se: «N cii wontɔ?» yaa «N wutun-l semɔ?»

²⁸ ðen'ɔna, yal ñl yeu i hɛɔ n'l wuse parcii taa n'l siiru yera se:²⁹ «!I kan n'u na yer nɛɛr-ɔ hen i siir-m te ten ñl me lapa na. ?U ta lau, yer ñl pɔsu s'l ci Kiriisitu ke-na.»

³⁰ Wa lii parcii taa, ni wa walɔ na Yeesu rɛɛ.

³¹ Yal ñl ka wusu parcii t'ɔ wonte na, Yeesu waratenkera cɛru-l s'l tu tute. Wa siir-l se: «Wulɛ, !tu wur-ɔ cekɔ.»

³² Ka n'l wusen-wa se: «Me we tute nenter-ɔ u ta sem-te.»

³³ Nte rɛɛ-ɔna, i waratenkera wɔsu reman se: «Yer kan-l tute nɛ?»

³⁴ Yeesu siir-wa se: «Me tute kele se me lau wonte Ase cii-te na, ni me tɛse i temer nde, i cel-m-ɛ se me laure na.³⁵ Mɔ siiru-na s'u kaase hondase ka nnausa s'a teede. Ama, ma siiru-mɔ, s'u ñel sun ka sarte. Tute pɔwa, n'u tal s'a teede-te.³⁶ Woñl teedu na, i hiiuku i rɛter. Wonte a teedu-te na, te ci-na yera mpa a kɔn-wa se wa hiiu fiisu nku tam akperu na. Semp'ɔna, u kake woñl rii na, na woñl teedu na, wa naul, wa taa,³⁷ wonte rɛɛ na, wutekpiso nka siiru se: «Kuɛm djii, nɛɛr teedu» na, ka we tufelem.³⁸ Me tir-mɔ s'u wal n'u teede suw nku taa u ta har ku taa na. Nɛmpar lau-na temer, ni mɔ hiiu re rɛɛ.»

³⁹ Samarii koree nka taa yera kpater tisi Yeesu rɛɛ, wonte rɛɛ na, yal ñl ka siir-wa se: «I siir-m wonte ten me lapa na.»

⁴⁰ Nte rɛɛ-ɔna, Samarii ñempa mpa kan Yeesu cal-ɔ wonte na, wa cɛr-l s'l ɔ na-wa. I ɔ na-wa ayuken nul.

⁴¹ Yera kpater tase wa tisi i rɛɛ-ɔ wonte nñl teter, i siira na,⁴² ni wa siiru yal ñl se: «Kɔhen qɛ tisu, u ta ci wonte n siir-ra-te na, te receel qɛɛ-ɔna. Ama, qɛ tisu wonte rɛɛ na, qa teter re nu, ni re sem se tufelem kena, i ci woñl tɛlsu yera ka tete rɛɛ na.»

Yeesu kusu karkɔ nɛɛr yo

⁴³ U fɛwa Yeesu tɛse ayuken nul ñl ɔɔ ka wonte na, i kur Samarii* kuru nku taa n'l rɛ n'l rɛ na Kaliilee ñenku taa,⁴⁴ wonte rɛɛ na, nñl teter ka wute na i nɔ se: «A pe ha Ase tentente reser ka ñamte ka i teter, i kuru taa.»⁴⁵ I tal wont'ɔ Kaliilee kuru taa na, qenaa yera mu-l sarte, wonte rɛɛ na, wa-l qɛɛ, wa-l ka wal Pake*

teenkar ndi' Seerusalem kuru taa, ni wa na wonte i lau-te teenkar nde taa na.

⁴⁶ Fe n'u wuse Kana koree t'w Kaliilee kuru t'w wundji-ndi i ka lase leem ka selem cesempe na. Rom komna karki cepa neer ka we ren'w u wi i k-apalayo ka Kapernaum kuru taa. ⁴⁷ L kampa n'u niu wonte se Yeesu kuren Sutee kuru taa n'u kwj Kaliilee nenku taa na, karki ni kam i cal, n'u cer-i ten s'l wal Kapernaum kuru taa, n'u kuse i yo ka n n'w ka tu se ka seu.

⁴⁸ Yeesu siir-i se: «Nne u ta na hampate lakase nse wulu nter na, na wonte yusu yera na, u ra tisi me ree.»

⁴⁹ Karki ni wusen-i se: «Aci Sesee, !kan me te. ?Ya sempe, me yo kaa se ka seu.»

⁵⁰ Yeesu siir-i se: «!Kpeem n te. N yo nka we fiisu taa.» Yer ni tisi wonte Yeesu siir-i na te ree, n'u kpeem.

⁵¹ N n'w i we nempu t'w wont'w i kpon na, i k'ona katen-i wa siir-i se: «U fe n yo ree.»

⁵² L wase-wa se: «Mise ka we l'w n'u fe ka ree?»

Wa wusen-i se: «Dege u wuru ate-w wonte na, ka nante min he.»

⁵³ Den'wle, karki ni sem s'aluate nte t'w'na, Yeesu ka siir-i s'l yo we fiisu taa. U sin sempe na, ni n'u yera ka wa ten, wa tisu Yeesu ree.

⁵⁴ Taman naul-wle Yeesu lau Kaliilee kuru t'w hampate lakere nka wulu nter-w n n'w i lii na Sutee kuru taa n'u kan wonte na.

Yeesu kusu yer neer-w i ci atintiir

5 Te-l de wonte na, Suiifi nempa lau teenkar, Yeesu kpa Seerusalem kuru taa. ² Kuru nku taa na, men'w nenkar ka we k'a yaa-ka se Mesiin Men'w. Parase ka we ka calcal n'a kaa cukin ka n'na n'a koote. A yaa-i Suiifi nempa wut'w taa se, Petesaita. ³⁴ W'usetina we tempe ka wa hende cukin ni taa. Mp'wle, yeelempa, n'aruka, n'atintiya. ⁵ Yer neer we ren'w u wi-i wuse ka hiin niitisi, na wuse ka lede nasennausa.

⁶ Yeesu na-i semp'w wont'w i henda na, n'u sem s'u wi-i reyase, n'u wase-i se: «N cii s'u fe n de ya?»

⁷ W'useti ni wusen-i se: «Aci, me tan yer se, ?leem cuta n'u kpera ya, i tisi-m pe taa. Me kwj me caru me te se me tiu wonte na, n n'w neer teem me leeru.»

⁸ Yeesu siir-i se: «!Kur, n'n su ni candi, n'n wal.»

⁹ U tenke n'u fe yer ni ree, n'u su i candi n'u paase wade.

N n'w ayuku nku ka ci Suiifi nempa fiisiti ayuku* kena. ¹⁰ Suiifi nempa sesempa siir yer ni u fe i ree na se: «De fiisiti ayuku kena sen, n'u ta ha nempu s'n sul n candi.»

¹¹ L wusen-wa se: «Wofu telse-m na, i siir-m se me su me candi, me wal.»

¹² Wa wase-i se: «An'w ci wofu tam-n s'n su n candi n'n wal na?»

¹³ Ama, yer ni, u fe i ree na, i ta sem s'an'w, wonte ree na, yera akpidi ka we rena, ni Yeesu mel wa heku taa n'u re.

¹⁴ Te wara na, Yeesu kan n'u katen-i Ase re'w taa n'u siir-i se: «K'hen, n sem s'u fe n de. !Da tase awark'w lape s'nter tal-n n'u kel.»

¹⁵ Yer ni, u fe i ree na, i re n'u wal n'u siir Suiifi nempa sesempa mpa se Yeesu ka telse-na-i. ¹⁶ Nte ree-w'na, wa paase i naasuu, wonte ree na, i telse yera k'ayuku nku wa fiisu ku ree na.

¹⁷ Yeesu wusen-wa se: «Me Cii lake temer k'ayuku s'ayuku. Semp'w'na, ma rere, ma lake-re.»

¹⁸ Wut'w nka ree-w'na, Suiifi nempa sesempa cii min ka ten se wa ku-i. U ta ci s'l ta ni'w wa fiisiti ayuku receel-w'na. I yaa rere-w Ase s'l teter i Cii. Te kutihu'w kele se ni n'ase, wa we yer kudem.

Ase Yo kaa se ka hu na yera

¹⁹ Nte ree-w'na, Yeesu tase wa siiru se: «Me siiru-mi tufelem kena, Yo ra pise se ka lau nter na ka huku taa. Ama, wonte ten ka na ka Cii lake-te na, nt'w'na, ka lake-te rekpel'wle de, ²⁰ wonte ree na, Aci we Yo ka lu, n'u wulu-ka wonte ten i lake-te na. I kaa s'l wul-ka hampate lakase nse k'w'na n'u kelen nse ni hen na, n'u kaa s'u lau-mi reyau. ²¹ Yo rere ha fiisu ka wompa ka cii na, s'Acii wosu ase'w n'u ha wa fiisu ka wo na, ²² wonte ree na, Aci pe hu na neer. I cel i Yo ka i reen ka ni ten se ka hu na yera, ²³ se fe ni yera ten w'w Yo se wa w'w Aci ka wo na. Wofu pe w'w Yo na, i pe w'w Aci ni tir-ka na.

²⁴ Me siiru-mi tufelem kena, wofu niu me tentente, n'u tisu wofu tir-m na, i ree na, i we na fiisu nku tam akperu na. Ase ra hu na-i s'l h'w i rende. I teem ase'w t'w liiu n'u we fiisu taa. ²⁵ Me siiru-mi tufelem kena, s'aluate talu, ni te teem tade k'ase'w kaa se wa nu Ase Yo wut'w, ni wompa niu-ka na, wa kaa se wa hiiu fiisu, ²⁶ wonte ree na, Aci Ase ha-ka huku se ka ha yera ka fiisu nku tam akperu na, s'ni'w we huku s'l ha fiisu nk'w yera ka wo na. ²⁷ I ha-ka huku rere se ka hu na yera, wonte ree na, ka ci Yer Yo*. ²⁸ !U ra lau-mi reyau ka wonte me siir-mi-te na te ree, wonte ree na, aluate talu se, wompa ten ka sepa wa we rawa taa na, wa nu ka wut'w, ²⁹ ni wa lii na wa rawa taa. Wompa lau sarte na, wa ho'w se wa mu fiisu nku tam akperu na. Ama, wompa n naken wa lau tansarte'wente na, wa ho'w s'a hu na-wa.

Wonte wulu s'ase tir-na Yeesu na

³⁰ «Me ra pise se me lau nter-w me teter. Me hu na yera s'ase wulu-m wo na, ni me huhur we riyyu, wonte ree na, me pe cii se me lau wonte me cii-te na. Me lake wonte wofu tir-m na, i cii-te na kena. ³¹ Nne me sende me teter me wara, wonte me siiru-te na, te

ra lau tufelem. ³² Ama, n̄er sende-na me wara, n̄i me sem s̄e, wonte ɿ siiru-te me r̄e na, te w̄e tufelem. ³³ ɿ tir yera ka San cal n'ɿ siir-wa tufelem. ³⁴ U ka ta m̄na s̄e yer wan sende me wara. Ama, me siiru-m̄i s̄e San ci me warasender kena s̄e m̄i p̄ise n'ɿ t̄el. ³⁵ ɿ ka w̄e se kande nde, a s̄eu-re n̄i re metelu na. ɿ tisi s'ɿ n̄ante cek̄ ka ɿ hulm̄n n̄i taa. ³⁶ Ama, wonte me lake-te na, te wulu sarte ka woñɿ me ciwa na, n'ɿ kelen wonte San ka siir-te me r̄e na. Hampate lakase nse Aci cel-m-se s̄e me lau na, se wulu s'n̄ñɿ tir-na-m. ³⁷ Aci n̄i tir-m na, n̄ñɿ rere ɿ sende me wara. ɿ take nu ɿ wut̄, n'ɿ take na-ɿ. ³⁸ ɿ pe r̄i ɿ tentente ka m̄i h̄ya taa, wonte r̄e na, ɿ pe tisu woma ɿ tir-m na, me r̄e. ³⁹ ɿ kpankelu Ase tekara taa, n'ɿ hu s'n̄ñɿ t'ɿna, ɿ kaa s'ɿ h̄iiu fiisu nku tam akperu na. Nku, tekara n̄i wutu-na me n̄ente ⁴⁰ n'ɿ pe cii s'ɿ kan na me r̄e n'ɿ h̄iiu fiisu nku tam akperu na.

⁴¹ ?Yera ta w̄r-m, ɿ ra lau-m nter. ⁴² Ama, me sem-m̄i. Me sem s'ɿ tam Ase ka ɿ. ⁴³ Na me Cii huku r̄e-ɿna me kampa, n'ɿ pe cii s'ɿ mu-m. ?U ci yer-ɿna, ɿ kan na ɿ teter ɿ huku r̄e, ɿ kaa s'ɿ mu-ɿe. ⁴⁴ Wom̄i cii s'ɿ w̄ru remaŋ n'ɿ pe cii s'ɿ Ase n̄i ci tufelem Ase na, ɿ w̄r-m̄i na, ɿ lake sende s'ɿ tisi me r̄e? ⁴⁵ !ɿ ra m̄se s̄e, me kaa s̄e me siir Aci s'ɿ lapa n'ɿ ta sar. Moisi n̄asete* nte, ɿ taa-te na, nte k̄ɿ-na s̄e te siir s'ɿ lapa n'ɿ ta sar. ⁴⁶ Nne tufelem, ɿ tisi Moisi* r̄e, ɿ kaa s'ɿ tisi ma r̄e rere, wonte r̄e na, m'ɿna, Moisi ka maa me n̄ente k'ase tekara taa. ⁴⁷ Ama, ?ɿ pe tisu wonte Moisi maa-te na te r̄e, ɿ lake sende s'ɿ tisi me wutase r̄e?»

Yeesu celu tute k'apala ka cakɿsiin hiin nuna

(Te w̄e rere-ɿ Mat 14:13:21 Mar 6:30-44 Liik 9:10-17)

6 Te wara na, Yeesu kur renaa n'ɿ tase Kaliilee apu leem mpe a yaa-pe rere s̄e Tiipeeriate* apu leem na. ² Yera tempe tunku-ɿ, wonte r̄e na, wa na hampate lakase nse wulu nter-ɿ ɿ lake-se n'ɿ kusu w̄setɿna na. ³ Yeesu kpa wuro r̄e, n̄i n'ɿ waratenkera, wa c̄. ⁴ Suiifi n̄empa teenkar nde, a yaa-re s̄e, Pake* na, de n̄ute. ⁵ Yeesu n̄el n'ɿ na yera n̄empar-ɿ, wa k̄ɿ na ɿ r̄e. Den'ɿna, ɿ w̄se ɿ waratenker* Fiiliipi s̄e: «A p̄isu s'a k̄ɿna ɿ, tute n'a yau, n̄i yera mpa ten tu?»

⁶ (Yeesu wutuwa kena s'ɿ na wonk̄ɿ Fiiliipi kaa s'ɿ wute na, wonte r̄e na, Yeesu ka teem sem ka wonte ɿ kaa s'ɿ lau-te na.)

⁷ Fiiliipi wusen-ɿ s̄e: «Pa warase ka cakɿsiin nul kena, (200 | #000 CFA) ɿ ra tal s̄e re yau tute ka tempe s̄e pa woñɿ na ɿ h̄iiu cek̄.»

⁸ ɿ waratenkera taa n̄er-ɿ a yaa-ɿe s'Anterɿ, ka ɿ ci Si-imk̄ɿ P̄er ritafal, ɿ siir s̄e: ⁹ «Apalayo n̄enkar w̄e cee-ɿ, ka w̄e na k̄ɿnen ka nuna, na tuna ka naal. Ama, ɿ p̄isu s'ɿ lau w̄, yera mp'ɿ wa ten?»

¹⁰ Yeesu siir-wa s̄e: «!ɿ c̄se-wa, wa ten.» (N k̄ɿna n̄ite w̄e tempe ka renaa.) Wa c̄, ?ɿ ta kar, wa lake apala ka cakɿsiin hiin nuna (5 | #000). ¹¹ Yeesu su k̄ɿnen n̄i n'ɿ

w̄r Ase n'ɿ tar-n̄i wompa c̄ renaa na. ɿ cel-wa rere-ɿ tuna nya. Pa woñɿ na, ɿ tu s'ɿ cii wonk̄ɿna. ¹² Wa tu wa h̄ɿ wonte na, Yeesu siir ɿ waratenkera s̄e: «!ɿ t̄ese fakase nse, ɿ kaase-se na, se f̄e n̄i n̄enkar ra leeu aleepe.»

¹³ Wa t̄ese fakase nse kaasa na, se siir catekpas̄ise ka h̄iiu na nasel.

¹⁴ Yera ten na hampate laker̄ nka wulu nter-ɿ Yeesu lau-ka na, wa tam s̄e: «Tufelem yer n̄i ci Ase tentente r̄eser n̄i Ase siir s'ɿ kaa s'ɿ kan t̄ete r̄e na.»

¹⁵ Yeesu sem s̄e wa cii s̄e wa kpa-ɿ na nante taa reen, n̄i wa s̄-ɿ wurti. Semp'ɿna, ɿ kura n'ɿ mul kpaɿ ka ɿ kuɿem ka w̄u nku r̄e.

Yeesu walu apu leem d̄e

(Te w̄e rere-ɿ Mat 14:22-33 Mar 6:45-52)

¹⁶ Ðaan d̄an wonte na, Yeesu waratenkera tiu apu leem k̄, ¹⁷ wa kpa kpilu taa wa tasu apu leem s̄e wa wal Kapernaum k̄ru taa. N k̄ɿna ɿ yiiwa n̄i Yeesu take tal wa cal. ¹⁸ Apu nku taa leem cutu, wonte r̄e na, ahi-ilm̄ fetu reen ka ten. ¹⁹ N k̄ɿna wa mela wa tal akpaya nana, nawur akpaya lede, wa na Yeesu ka ɿ tiisu n'ɿ k̄ɿ kpilu cal-ɿ ɿ walu leem d̄e, n̄i nafate kpa-wa. ²⁰ Yeesu siir-wa s̄e: «!Nafate ra kpa-m̄i. M'ɿna.»

²¹ Wa cii s̄e wa kpa-ɿ kpilu t'ɿ wonte na, kpilu tenke ku tal at̄e-ɿ wund̄ind̄i wa walu na.

Yera akpiɿi cii Yeesu

²² U hom, yera mpa ka m̄ise na leem kpeel̄ r̄e na, wa na s̄e kpilu kuɿemu ka w̄e na. Wa sem s̄e Yeesu ta kpa kpilu nku taa, na ɿ waratenkera. Ama, ɿ waratenkera r̄e wa receel-ɿna. ²³ N k̄ɿna kpilin n̄er̄ lii na Tiipeeriate* k̄ru taa, n̄i tal aw̄r nde taa Yeesu ka w̄r Ase, f̄e n̄i wa tu k̄ɿna na. ²⁴ Semp'ɿna, yera mpa na s̄e Yeesu, na ɿ waratenkera, wa tan d̄en'ɿ wonte na, wa kpa kpilin n̄i taa, wa r̄e Kapernaum k̄ru taa s̄e wa cii-ɿ.

Yeesu ci tute nte ha fiisu nku tam akperu na

²⁵ Wa k̄ɿna wont'ɿ Yeesu na leem kpeel̄ n̄enkar r̄e na, wa w̄se-ɿ s̄e: «Wulde, n tal uyo cee?»

²⁶ Yeesu wusen-wa s̄e: «Me siiru-m̄i tufelem kena, ɿ ta ci s'ɿ na me hampate lakase nse wulu s'ase tir-na-m na, ka n'ɿ cii-m. ɿ cii-m wonte r̄e na, nt'ɿk̄e s'ɿ tu k̄ɿna n'ɿ tal-m̄i sarte. ²⁷ !ɿ ra lake tema ka tute nte h̄rsu na, te r̄e. !ɿ lake-ya tute nte lulu, n̄i te k̄ɿ fiisu nku tam akperu na, nte r̄e-ɿna. Yer Yo* celu-na-m̄i tute nte, wonte r̄e na, Ase wul-na s'ɿ ha-ka huku s̄e ka lau-te.»

²⁸ Semp'ɿna, wa w̄se-ɿ s̄e: «U m̄na s̄e re lau sende n̄i re lau wonte Ase cii-te na?»

²⁹ Yeesu wusen-wa s̄e: «Temer nde Ase cii s'ɿ lau-re na, nd'ɿk̄e s'ɿ tisi woñɿ ɿ tir-ɿ na, ɿ r̄e.»

³⁰ Semp'ɔna wa wɔse-l se: «N pɔsu s'n lau hampate lakerɔ wonkɔ ka wulu s'Asɛ tir-na-n fɛ nɪ re tisi n dɛɛ? N kaa s'n lau wɔ? ³¹ Ða caasɩna ka tu tute nte a yaa-te s'atɔwɔm* na, k'awulɔŋ taa, s'a maa Asɛ tekara t'ɔ wo na se:

«l cel-wa tute nte lii n'aseta na, wa tu.» »

(Ex. 16:4, 14 Ps. 78:24)

³² Yeesu wusen-wa se: «Me siiru-mɩ tufelem kena, u ta ci Moisi* cel-na-mɩ tute nte lii n'aseta na. Me Cii celu-na-mɩ tute nte lii n'aseta na, ³³ wonte rɛɛ na, tufelem tute nte Asɛ celu-te na, nte ci-na woŋ tiki n'aseta n'l ha fiisu nku tam akperu, ka tete rɛɛ yera na.»

³⁴ Wa siir-l se: «Aci Sesɛɛ, !celu-ra ayuku s'ayuku ka tute nte.»

³⁵ Yeesu siir-wa se: «Me ci tute nte ha yera ka fiisu nku tam akperu na. Woŋ kɔŋ na me rɛɛ na, ñuse ra ku-l akuu, nɪ woŋ tisu me rɛɛ na, lukute ra ku-l akuu.

³⁶ Ama, me ka siir-mɩ s'ɩ na-m mɩ ñesa taa, n'ɩ pe tisu me rɛɛ. ³⁷ Wompa ten Aci celu-m-wa na, wa kaa se wa kan na me rɛɛ. Woŋ kɔŋ na me rɛɛ na, me ra run-l, ³⁸ wonte rɛɛ na, me ta tiu n'aseta se, me lau wonte me cii-te na. Me tiu se me lau wonte Asɛ cii-te na, nt'ɔna.

³⁹ Nku, wonte l cii-te na, nt'ɔle s'ɩ ta mɔna se me leese yer kuɖem ka yera mpa l cel-m-wa na, wa taa. U mɔna se me wose-wa asɛɖa t'ɔ atesenu ayuku rɛɛ, ⁴⁰ wonte rɛɛ na, wonte me Cii cii-te na, nt'ɔle se wompa ten na l Yo nɪ wa tisu ka rɛɛ na, wa we fiisu nku tam akperu na, n'atesenu ayuku rɛɛ, me wose-wa asɛɖa taa.»

⁴¹ Semp'ɔna, Suiifi ñempa miintu na Yeesu rɛɛ, wonte rɛɛ na, l ka tam se: «Me ci tute nte tiu n'aseta na.»

⁴² Ka nɪ wa siiru remaŋ se: «U ta ci Yeesu ñɩ ci Sosɛfe yo na, nñ'ɔle ya? Ðe sem l cii, dɛ sem l rii. Kɔhen, l lake senɔ s'l siir-ra s'l tiu n'aseta?»

⁴³ Yeesu wusen-wa se: «!l ra miintu na remaŋ. ⁴⁴ Nne Aci ñɩ tir-m na, l ta hɔm nɛɛr, l ra pɩse s'l kan na me rɛɛ nɪ me wose-l asɛɖa t'ɔ atesenu ayuku rɛɛ. ⁴⁵ Asɛ tentente rɛsɛra maa tentente nte se:

«Asɛ kaa s'l wul-wa wa ten-ɔ l ñente.»

(Es. 54:13)

Yer se yer ñɩ coku n'Aci n'l mu l wulɛ na, l kɔŋ na me rɛɛ. ⁴⁶ Yer nɛɛr ta na Aci. Woŋ lii n'Asɛ cal na, nñ re ceel na-na-l.

⁴⁷ Me siiru-mɩ tufelem kena, woŋ tisu me rɛɛ na, l we fiisu nku tam akperu na. ⁴⁸ Me ci tute nte ha yera ka fiisu nku tam akperu na. ⁴⁹ Mɩ caasɩna ka tu awulɔŋ t'ɔ tute nte a yaa-te s'atɔwɔm* na. Wa-l sepa. ⁵⁰ Ama, tufelem tute nte tiki n'aseta na, te lau se woŋ tuku-te na, l ra seu ayuku nenkur. ⁵¹ Ma ci-na tute nte ha yera ka fiisu nku tam akperu ka, te tiu n'aseta na. Nne yer tu tute nte, l ra seu ayuku nenkur. Me tɛnu ci tute nte me celu-te, se fɛ nɪ tete rɛɛ yera pɩse wa hiiu fiisu nku tam akperu na.»

⁵² Nte rɛɛ-ɔna, Suiifi ñempa paasa wa fɛsun dɛm'ɔ te rɛɛ-ɔ min ka ten se: «Yer ñɩ lake senɔ s'l pɩse n'l cel-ɖa l tɛnu, dɛ tu-ku?»

⁵³ Yeesu siir-wa se: «Me siiru-mɩ tufelem kena, nne u ta tu Yer Yo* tɛnu n'ɩ ta ñee ka calem, u ra hiiu fiisu nku tam akperu na. ⁵⁴ Woŋ tuku me tɛnu n'l ñee me calem na, l we na fiisu nku tam akperu na, nɪ me kaa se me wose-l asɛɖa t'ɔ atesenu ayuku rɛɛ, ⁵⁵ wonte rɛɛ na, me tɛnu ci-na tute teter, nɪ me calem ci-na selem teter. ⁵⁶ Woŋ tuku me tɛnu n'l ñee me calem na, l cake me taa, nɪ me cake l taa. ⁵⁷ Aci ñɩ tir-m na, l we fiisu taa, nɪ me we ku taa na ñɩ reen dɛɛ-ɔna. Nt'ɔna kuɖemte se, woŋ tuku-m na, l kaa s'l we fiisu taa na me reen dɛɛ. ⁵⁸ !l na tute nte tiu n'aseta na, te tan se wonte mɩ caasɩna ka tuwa nɪ wa seu na. Woŋ tuku tute nte na, l we na fiisu nku tam akperu na.»

⁵⁹ Yeesu wutu tentente nt'ɔ n kɔnɩ l wulu yera ka Suiifi ñempa arekpolendɛ nampu t'ɔ Kapernaum kɔru taa.

Fiisu nku tam akperu na, ku tentente

⁶⁰ U fɛwa wa co na Yeesu ka wonte n'u kper na, l waratenkera kpater siir se: «Wulɛ nte we kaaɖe s'a mu-te. Anɔ pɩsu s'l tisi te rɛɛ?»

⁶¹ Yeesu na sempe s'l waratenkera miintu te rɛɛ na, l siir-wa se: «Te ta kɔ mɩ taa kɛ? ⁶² Nne u na Yer Yo kpa wunɖiindɩ ka ka we antaun na, te kaa se te lau-mɩ senɔ? ⁶³ Fiisu lake-na se yera we fiisu taa, a pe hiiuku nter-ɔ tɛnu rɛɛ. Tentente nte me siir-mɩ-te na, te wutu aseta ñente, na fiisu nku tam akperu na, ku ñente. ⁶⁴ Ama, nɛmpar we mɩ t'ɔ, wa pe tisu te rɛɛ.» (Yeesu ka teem sem k'akiɖino ka wompa pe tisu l rɛɛ na, n'l sem dɛɛ-ɔ woŋ kaa s'l maase-l yera niij taa na.)

⁶⁵ Semp'ɔna, l tase siiruu se: «Nte rɛɛ-ɔna me siir-mɩ se, nne me Cii ta ha nɛɛr-ɔ ñempu, l ra pɩse s'l kan na me rɛɛ.»

⁶⁶ Nte rɛɛ-ɔna, u sɩn dɛnaa n'l waratenkera kpater kisi-l, nɪ wa pe tasu l tunkuu. ⁶⁷ Semp'ɔna, Yeesu wɔse l waratenkera hiiu na naul se: «Mɩ rɛɛ, u cii s'ɩ rɛ kɛ?»

⁶⁸ Siimɔŋ Pɩɛr wusen-l se: «Aci Sesɛɛ, dɛ walu n'anc cal? Ña we-na wutase nse ha fiisu nku tam akperu na. ⁶⁹ Kɔhen dɛ tisa, nɪ re sem s'n ci Kiriisitu* ñɩ lii n'Asɛ cal na.»

⁷⁰ Yeesu wusen-l se: «Yaa ma lese-na-mɩ mɩ hiiu na naul ya? Ama, mɩ taa nɛɛr ci aluu.»

⁷¹ L wutuwa n'l kɔŋ na Suta ñɩ ci Siimɔŋ Iisekarɔte yo na, wonte rɛɛ na, Suta ñɩ ka we Yeesu waratenkera mpa taa na, nñ kɔŋ-na s'l maase-l yera niij taa.

Yeesu ritafala pe tisu l rɛɛ

7 Te wara na, Yeesu cɛ na Kaliilee kɔru taa, n'l ta cii s'l cɛ na Sutee ñenku taa, wonte rɛɛ na, Suiifi ñempa sesɛmpa ciwa se wa ku-l. ² N kɔnɩ Suiifi ñempa teenkar ndɛ a yaa-re se Cukin Teenkar* na, dɛ ñuta.

³ Nte rɛɛ-ɔna, Yeesu ritafala siir-ɩ sɛ: «!Kur cee, n'n dɛ na Sutee kɔru taa fɛ n'n waratenkera* pɩse wa na hampate lakase nse n lake-se na. ⁴ Nne yer cii s'a sem-ɩ, ɩ pe mɛsu wonte ɩ lake-te na. N lake hampate lakase nse sen hen na, !lau-se, nɩ yer ten pɩse n'l sem-n.»

⁵ (N nɔɔn Yeesu ritafala teter ta tisu ɩ rɛɛ.)

⁶ Yeesu wusen-wa sɛ: «M'aluate take tala. U kaase-mɩ hen na, pa aluate nte taa na, u sar-mɩ. ⁷ Tete rɛɛ yera tam-mɩ wana. Ama, wa wɛ-m wana, wonte rɛɛ na, me siiru-wa sɛ wonte wa lake-te na, te ta sar. ⁸ !Mɩ wal teenkar ndɛ. Ma hen na, me ra wal teenkar ndɛ, wonte rɛɛ na, m'aluate take tala.» ⁹ ɩ siir-wa-te semp'ɔ wonte na, ɩ mɩse Kaliilee kɔru taa.

Yeesu wɛ Cukin Teenkar taa

¹⁰ Yeesu ritafala rɛ teenkar nd'ɔ wonte na, nɩɩ rerɛ, ɩ wal. Ama, ɩ ta yeu s'a na-ɩ. U wɛ s'l wal amɛsɔɔ taa.

¹¹ Semp'ɔna, Suiifi ñempa wɛ wa cii-ɩ teenkar ndɛ taa, nɩ wa wɔsu s'l wɛ ɩ.

¹² A miintu ɩ ñente ka rehɛɛ k'atɛnantɛ-ɔ yera taa. Mpar siiru s'l ci yer sartetu, nɛmpar s'l ta sar, s'l tɛku yera. ¹³ Ama, nɛɛr ka ta katu s'l wute ɩ ñente ka yera ñesa taa, wonte rɛɛ na, wa see nafate ka Suiifi ñempa sesempa.

¹⁴ A ku teenkar ndɛ ayuken hɔɩu ka wonte na, Yeesu sɩ Aɛ rɛɔ taa, n'l paase Aɛ tentɛntɛ wulɩɩ. ¹⁵ U tɛɔɔn Suiifi ñempa nɩ wa siiru sɛ: «Yer ñɩ lau senɔ n'l sem sen-ɔ ɩ ta lau sikul?»

¹⁶ Yeesu wusen-wa sɛ: «Wulɩte nte me wulu-te na, u ta ci ma tɩ-na-te, te lii n'Aɛ ñɩ tir-m na, ɩ cal-ɔna. ¹⁷ Woñɩ cii s'l lau wonte Aɛ cii-te na, ɩ kaa s'l sem n'l na haa sɛ, wonte me wulu-te na, te lii n'Aɛ cal ya, yaa na me huku t'ɔna me wutu. ¹⁸ Yer ñɩ wutu na ɩ teter ɩ huku taa na, ɩ cii s'a wɔr-ɩ kena. Ama, woñɩ cii s'a wɔr woñɩ tir-ɩ na, ɩ ci yer ñɩ siiru tufelem na. Tandiyuyufente tam ɩ taa. ¹⁹ Moisi* teter cel-mɩ ñasete nɩ mɩ taa nɛɛr pe ñɔɔ-te. Ar lau n'u cii s'u ku-m?»

²⁰ Yera akpidi ndɛ wusen Yeesu sɛ: «Aluu caru-n. Anɔ cii-n s'l ku-n?»

²¹ Yeesu wusen-wa sɛ: «Me lau hampate lakɛɔ ka kuɔɔmɔ kena n'u yuse-mɩ, mɩ ten. ²² Moisi tam-mɩ s'l pɛɩ anikasi. (Nku, u ta ci Moisi kidi-na te lape, mɩ caasɩ-na kena.) Nte rɛɛ-ɔna, pa mɩ fiisiti ayuku* rɛɛ, ɩ wɛ n'l pɛɩ anikasi. ²³ Nne yer pɩsu s'l pɛɩ ɩ k-aniko* ka mɩ fiisiti ayuku rɛɛ, se fɛ n'l ra lante Moisi ñasete* rɛɛ, ar lau n'u saa mɩ taa sɛ me lau senɔ me kuse yer ñɩ ten dɛfu ka mɩ fiisiti ayuku rɛɛ. ²⁴ !ɩ ra hu areenandɛɛ. !ɩ hu huhur ka riyuyu.»

Yeesu ci Kiriisitu ya?

²⁵ Semp'ɔna, Seerusalem yera nɛmpar wutu sɛ: «U ta ci yer ñɩ a cii-ɩ s'a ku-ɩ na, nɩ'ɔ hen na? ²⁶ ɩ na wonɔn'ɔ, ɩ wutu yera hɛku taa n'a pe siiru-ɩ nter na? Ða

sesempa kunta wa sem tufelem s'l ci Kiriisitu* kena kɛ? ²⁷ Nku, Kiriisitu kaa s'l kan wonte na, nɛɛr ra sem s'l kuren na ɩ. Ka n'u kaase-ra na, dɔ sem wundjiindi yer ñɩ liiwa na.»

²⁸ Nte rɛɛ-ɔna, Yeesu wɛ n'l wulu Aɛ tentɛntɛ k'Aɛ rɛɔ t'ɔ wonte na, ɩ ko sɛ: «Tufelem, ɩ sem-m n'l sem wundjiindi me kuren na na. Ama, me ta kan na me teter me huku rɛɛ. ɩ ta sem woñɩ tir-m na. Nku, ɩ wɛ tufelem. ²⁹ Ma sem-ɩ, wonte rɛɛ na, me kuren na ɩ cal, nɩ nɩɩ tir-na-m.»

³⁰ Nte rɛɛ-ɔna, wa ciiwa sɛ wa kpa-ɩ. Ama, nɛɛr ta re ɩ niij ka ɩ rɛɛ, wonte rɛɛ na, n nɔɔn ɩ k-aluate take tala.

³¹ Ama, yera akpidi ndɛ ka wɛ renaa na, dɛ taa yera kpater tisi ɩ rɛɛ. Wa wutu sɛ: «Kiriisitu kaa s'l kan wonte na, ɩ pɩsu s'l lau hampate lakase nse wulu s'Aɛ tir-na-ɩ na, n'u kelen wonse, yer ñɩ lau-se hen na ya?»

A tir apaterciina sɛ wa kpa Yeesu

³² Fariisii akpar taa ñempa* nɩu wonte yera miintu-te atɛnantɛ-ɔ yera akpidi t'ɔ Yeesu rɛɛ na, wa-n'Aɛ laate laara taa sesempa, wa tir apaterciina s'a kpa-ɩ. ³³ Semp'ɔna, Yeesu siir sɛ: «Me cake na-mɩ cekɔ, fɛ nɩ me wuse na woñɩ tir-m na, ɩ cal. ³⁴ ɩ kaa s'u cii-m, n'l ra na-m, wonte rɛɛ na, ɩ ra pɩse s'u kan wundjiindi me wɛ na.»

³⁵ Nte rɛɛ-ɔna, Suiifi ñempa wɔsu remaɔ sɛ: «ɩ kaa s'l wal ɩ, nɩ re kaa sɛ re cii-ɩ, dɛ ra na-ɩ? ɩ cii s'l wal na Suiifi ñempa mpa a yase-wa, nɩ wa wɛ na wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa cal ya, yaa ɩ cii s'l wal n'l wul wompa ta ci Suiifi ñempa na? ³⁶ Ar wutase keɛ ɩ wutu-se sɛ, dɛ kaa sɛ re cii-ɩ, nɩ re ra na-ɩ, wonte rɛɛ na, dɛ ra pɩse sɛ re kan wundjiindi ɩ wɛ na?»

Leem mpe ha fiisu nku tam akperu na

³⁷ Teenkar ndɛ atɛsensu ayuku nku kelen teenkar ndɛ ayuken ten na, Yeesu kur n'l ko yera akpidi ñesa t'ɔ ku rɛɛ sɛ: «Nne lukute ku nɛɛr, ɩ kan na me rɛɛ n'l ñee.

³⁸ A maa Aɛ tekara taa sɛ, woñɩ tisu me rɛɛ na, leem mpe ha fiisu nku tam akperu na, pe kponɔ pe lii na ɩ hɔɔr taa, se carase leem kponɔ wo na.»

³⁹ (N nɔɔn Yeesu wutu Aɛ Fiisu ñente kena sɛ wompa tisu ɩ rɛɛ na, wa kaa sɛ wa mu-ku. Nku, aluate nte taa na, n nɔɔn Aɛ take ha yera ka ɩ Fiisu nku, wonte rɛɛ na, n nɔɔn ɩ take kpaase Yeesu ka hampate taa.)

Yera akpidi taru re t'ɔ Yeesu rɛɛ

⁴⁰ Wa tɛse tentɛntɛ nte nɩuu ka wonte na, akpidi ndɛ taa yera siiru sɛ: «Tufelem, yer ñɩ ci Aɛ tentɛntɛ reser ñɩ re honku-ɩ na.»

⁴¹ Mpar siiru sɛ: «Kiriisitu kena.» Ama, nɛmpar rere sɛ: «Kiriisitu pɩsu s'l kuren na Kaliilee kɔru taa ya? ⁴² A ta maa-te Aɛ tekara taa sɛ, Kiriisitu kaa s'l ci antaunɔ

wuroo Tafiiti yikee* n'a kaa s'a lel-ɩ Pετεleeheem tete nte taa wuroo Tafiiti* ka cɔwa na ya?»

⁴³ Semp'ɔna, yera akpidi nde tar re t'ɔ Yeesu rεε. ⁴⁴ Ɖe taa nεmpar cii sε wa kpa-ɩ. Ama, nεer ta re ɩ niij ka ɩ rεε.

Suiifi ñempa sesempa pe tisu Yeesu rεε

⁴⁵ Apaterciina mpa wuse Ase laate laara taa sesempa, na Fariisii akpar taa ñempa* mpa cal. Wa wɔse apa-terciina mpa sε: «Ar lapa n'ɩ ta kan-ɩ?»

⁴⁶ Apaterciina mpa wusen-wa sε: «Hal nεer take wute sen se yer ñɩ.»

⁴⁷ Fariisii akpar taa ñempa mpa wɔse-wa sε: «Mɩ rere, mɩ yepa n'a teke-mɩ ke? ⁴⁸ ɩ na ra sesempa t'ɔ yer kuɖem na, yaa Fariisii akpar taa ñempa taa nεer tisi ɩ rεε? ⁴⁹ Yera akpidi nde ta sem Moisi ñasete* laa. Ase kaa s'ɩ wɩ-wa sem.»

⁵⁰ Niikotem ñɩ ka ci Fariisii akpar taa tɩ ñɩ ka wala n'ɩ na Yeesu k'aho nenyar taa na, ɩ ka wε wa taa n'ɩ wɔse-wa sε: ⁵¹ «Ɖa ñasete yeke sε re ku yer ñente ka re take nɩ ɩ nɔ taa, ɖe ta na wonte ɩ lau-te na ya?»

⁵² Wa wusen-ɩ sε: «Ña rere, n ci Kaliilee tɩ nε? !Wal n'n kal wonte a maa-te Ase tekara taa na. N kaa s'n na s'Ase tentente rεser nεer pe kɔŋ akam na Kaliilee kɔru taa.»

Yal ayade

⁵³ ((Te wara na, yer se yer kpeem ɩ tε.

8 Ama, Yeesu wal Oliifi teen wuu rεε. ² U hom ntaur tεε-ɔ wonte na, ɩ wuse n'Ase rεɔ taa, nɩ yera akpidi tiisi ɩ cal. ɩ cɔ n'ɩ wulu-wa Ase tentente. ³ Moisi ñasete* wulɖa, na Fariisii akpar taa ñempa* kan-ɩ yal nεer-ɔ wa kper-ɩ ka, ɩ lake ayadete. Wa sese-ɩ yer ten ñesa taa ⁴ wa siir Yeesu sε: «Wulɖe, ɖe kper yal ñ'ɩ ɩ lake ayadete. ⁵ Moisi* siir-ra ɩ ñasete taa sε yalaa mpa lake sempe na, a ku-wa na wεε. Ña nɩ, ña siiru semɔ?»

⁶ Wa lake sempe sε wa yim-ɩ kparɔ fε nɩ wa pɩse wa hiiu-ɩ. Ka nɩ Yeesu hɔpe n'ɩ maa atε na ɩ niir. ⁷ Wa wε wa rukun ɩ wɔsuu ka wonte na, ɩ kur atε, n'ɩ siir-wa sε: «Mɩ taa woñɩ take lau awarkɔ na, ɩ kidi-ɩ wεer yɔɔ.»

⁸ Fε n'ɩ wuse n'ɩ hɔpe n'ɩ paase maau k'atε.

⁹ Wompa kan yal ñ'ɩ ɩ cal na, wa nɩ-te semp'ɔ wonte na, wa hɔya paase wa caruu, wa rε kuɖem kuɖem. Akanɖa paase na rεu, n'u tεse na cunkuwa. Wa yeu Yeesu na yal ñɩ ka sende yera akpidi nde heku taa na.

¹⁰ Yeesu kur n'ɩ wɔse yal ñɩ sε: «Yal ña, wompa kan-n na, wa wε ɩɔ? Yaa nεer ta hɔm n dende na?»

¹¹ Yal ñɩ wusen-ɩ sε: «Aci Sesεε, nεer ta hɔm me rende.»

Yeesu siir-ɩ sε: «Ma rere, me ra hɔm n dende. !Wal. U sɩn kɔhen ñɩ, !ɖa tase awarkɔ lape.»))

Yeesu ci tete rεε yera min hulmɩn

¹² Semp'ɔna, Yeesu tase tentente wutu ka yera akpidi nde taa n'ɩ siir sε: «Ma ci-na hulmɩn ka tete rεε. Woñɩ tunku-m na, ɩ kaa s'ɩ hiiu min hulmɩn ñɩ walun yera ka fiisu nku tam akperu na, ku taa, n'ɩ ra wal tawundj t'ɔ awalu.»

¹³ Semp'ɔna, Fariisii akpar taa ñempa siir-ɩ sε: «N wutu ña teter, ña rεε-ɔna. Wonte n wutu-te na, te tan tufelem.»

¹⁴ Yeesu wusen-wa sε: «?Pa me wutu me teter me rεε, wonte me siiru-te na, te wε tufelem, wonte rεε na, me sem wundjindj me lii na na, na wundjindj me walu na. Ama, mɩ hen na, ɩ ta sem wundjindj me lii na na, na wundjindj me walu na. ¹⁵ Mɩ ñelu yera areenandee ke-na, n'ɩ hu wa tentente. Ma hen na, me pe hu na yer. ¹⁶ Nne me hu huhur, me huhur nde wε tufelem, wonte rεε na, me pe hu-re me kuɖem. Me Cii ñɩ tir-m na, ɩ wε na-m. ¹⁷ A maa mɩ ñasete taa sε: «Nne apala naul sende tentente wara, tentente nte wε tufelem.» ¹⁸ Me sende me teter me wara, me Cii ñɩ tir-m na, nñɩ rere, ɩ sende me wara.»

¹⁹ Semp'ɔna, wa wɔse-ɩ sε: «N Cii wε ɩɔ?»

Yeesu wusen-wa sε: «ɩ ta sem-ma, n'ɩ ta sem me Cii. Nne ɩ ka sem-m, ɩ kaa s'ɩ sem ɖere-ɔ, me Cii.»

²⁰ Yeesu siiru-wa tentente nte n'ɩ wulu-te Ase rεɔ t'ɔ warase araka cal. Ama, yer ta kpa-ɩ, wonte rεε na, ɩ k-aluate take tala.

Yeesu siiru s'ɩ ci woñɩ Ase tir-ɩ na

²¹ Semp'ɔna, Yeesu tase wa siiruu sε: «Me kaa sε me rε, n'ɩ kaa s'ɩ cii-m. Ama, ɩ seke mɩ awarkase taa. ɩ ra pɩse s'ɩ kan wundjindj me walu na.»

²² Suiifi ñempa mpa wɔse remaŋ sε: «ɩ kaa s'ɩ ku ɩ tε ya, u lau sende n'ɩ siir sε re ra pɩse sε re kan wundjindj ɩ walu na?»

²³ Yeesu wusen-wa sε: «Mɩ ci atε ñempa kena. Ma, ma lii n'asete. ɩ ci tete nte rεε ñempa. Ama, me ta ci tete nte rεε tɩ. ²⁴ Semp'ɔna, me siir-mɩ s'ɩ seke mɩ awarkase taa. Nne ɩ ta tisi me rεε, sε me ci woñɩ me ciwa na, ɩ kaa s'ɩ seu mɩ awarkase taa.»

²⁵ Semp'ɔna, wa wɔse-ɩ sε: «N ci n'ano?»

Yeesu wusen-wa sε: «Me ci woñɩ me ka siir-mɩ ɩ ñente ka kidjinkidj na. ²⁶ Me wε tentente ka tεmpe se me siir-te nɩ me hu na-mɩ. Ama, woñɩ tir-m na, ɩ siiru tufelem, ka nɩ me hosu tete rεε ñempa ka wonte me nɩ-te ɩ nɔ taa na.»

²⁷ Wa ta nɩ sε wiise, ɩ wutun-wa Aci Ase ñente kena.

²⁸ Semp'ɔna, Yeesu siir-wa sε: «ɩ kaa s'ɩ wu Yer Yo* ka wonte na, den'ɔna, ɩ kaa s'ɩ sem woñɩ ka ciwa na. ɩ kaa s'ɩ sem sε ka pe lake nter na ka huku taa. Me siiru kuɖemte nte, Aci wul-m-te na. ²⁹ Woñɩ tir-m na, ɩ wε

na-m. I ta yeu-m-ɔ me kuɖem, wonte rɛɛ na, ayuku s'ayuku me lake wonte kake-l na.»

³⁰ Yeesu wute semp'ɔ wonte na, yera kpater tisi l rɛɛ.

Wompa ci Ase wiisi na

³¹ Yeesu siir Suiifi ñempa mpa ka tisi l rɛɛ na sɛ: «Nne u wɛ n'u tisu n'u lake wonte me wulu-m-l-te na, u kaa s'u ci me waratenkera ka tufelem. ³² U kaa s'u sem tufelem, nɩ tufelem mpe lɛɛ-mɩ.»

³³ Wa wusen-l sɛ: «Ɖe ci Aperaham* yikiisi kena, nɩ re ta ci nɛɛr kpankase*. N lake senɔ s'n siir-ra sempe s'Asɛ kaa s'l lɛɛ-ra.»

³⁴ Yeesu wusen-wa sɛ: «Me siiru-mɩ tufelem kena, yer se yer ñɩ lake awarkɔ na, l ci awarkɔ nka kpankɔ* kena. ³⁵ Kpankɔ pe cake na ka cii k'ayuku s'ayuku. Ama, yo cake na ka cii k'ayuku s'ayuku. ³⁶ Nne Yer Yo* lɛ-mɩ, ka kaa sɛ ka lɛ-mɩ naper lɛu. ³⁷ Me sem s'u ci Aperaham yikiisi n'u cii s'u ku-m, wonte rɛɛ na, u pe tisu wonte me wulu-m-l-te na, te rɛɛ. ³⁸ Me wutu wonte me na-te me Cii cal na, nt'ɔna. Ama, mɩ lake wonte mɩ cii wul-m-l-te na.»

³⁹ Wa wusen-l sɛ: «Ɖa cii kena Aperaham.»

Ka nɩ Yeesu wusen-wa sɛ: «Nne u ka ci Aperaham wiisi ka tufelem, u ka s'u lau s'Aperaham lau wo na.

⁴⁰ Ama, kɔhen na, u cii-m s'u ku-m, woma siir-mɩ tufelem mpe me nɩu-pe Ase cal na. Aperaham ta lau te raana. ⁴¹ U lake mɩ cii lakase kena.»

Wa wusen-l sɛ: «Ɖe ta ci wiisi nse, a lel-se ayadete ñempu taa na. Ɖe wɛ-na Cii ka kuɖem, nñ'ɔlɛ Ase.»

⁴² Yeesu siir-wa sɛ: «Nne tufelem Ase ka ci mɩ Cii, u ka s'u lau-m lu, wonte rɛɛ na, me kuren n'Asɛ cal-ɔna nɩ me wɛ cee-ɔ nñɩ rɛɛ-ɔna. Ase tir-na-m, me ta kan na me teter me huku rɛɛ. ⁴³ Ar lau n'u pe nɩu wonte me siiru-m-l-te na? U pe nɩu-te, wonte rɛɛ na, u ra pɩse kena s'u co me wutu. ⁴⁴ Woñɩ, u wɛ n'u yaa-l sɛ mɩ cii na, nñ'ɔlɛ aluacii, n'u cii s'u lau wonte mɩ cii cii-te na. I ka ci akur k'akidjino, n'u ta pɩse s'l rukun tufelem, wonte rɛɛ na, tufelem tam l taa. I lake tentarɩr ka wonte na, u tam-l kaaɖe, wonte rɛɛ na, l wɛ semp'ɔna. I ci tentar n'l ci tentarɩr cii. ⁴⁵ Ama, u pe tisu me rɛɛ, wonte rɛɛ na, me siir-mɩ tufelem. ⁴⁶ Mɩ taa anɔ pɩsu s'l wul-m awarkɔ nka me lau-ka na? Nne me siiru-mɩ tufelem, ar lau n'u ra tisi me rɛɛ? ⁴⁷ Woñɩ lii n'Asɛ cal na, l mu Ase tentente. Ama, u ta lii n'Asɛ cal. Semp'ɔna, u pe mu-te.»

Yeesu n'Aperaham

⁴⁸ Suiifi ñempa wusen Yeesu sɛ: «Ɖe ta siir tufelem s'n ci Samarii* tɩ n'aluu caru-n ya?»

⁴⁹ Yeesu wusen-wa sɛ: «Aluu pe caru-m, me wɔru me Cii kena. Mɩ hen na, u kisu s'u ra wɔr-m. ⁵⁰ Me pe cii s'a wɔr-m. Ase wɛ n'l cii s'a wɔr-m n'l hu na wompa pe cii

me ñente na. ⁵¹ Me siiru-mɩ tufelem kena, woñɩ ñɔɔ me tentente na, l ra seu ayuku nɛnkur.»

⁵² Suiifi ñempa siir-l sɛ: «Kɔhen-ɔna, ɖe sem s'aluu caru-n. Aperaham sepa, n'Asɛ tentente resera rerɛ seu, nɩ ña siiru sɛ woñɩ ñɔɔ wonte n wul-te na, l ra seu ayuku nɛnkur ya? ⁵³ N mɔsu s'n kelen ɖa cii Aperaham n'Asɛ tentente resera mpa sepa na ya? N yaa n tɛ-ɔ wɔ?»

⁵⁴ Yeesu wusen-wa sɛ: «Nne me wɔru me teter me tɛ, u ta ci nter-ɔlɛ. Woñɩ wɔru-m na, me Cii kena, nñ'ɔlɛ woñɩ u wutu l ñente n'u siiru s'l ci mɩ Ase na. ⁵⁵ Nku, u ta sem-l. Ma hen na, me sem-l. Nne me siir sɛ, me ta sem-l, me ci tentar se mɩ. Ama, me sem-l, nɩ me ñɔɔ l tentente. ⁵⁶ Mɩ cii Aperaham ñanta s'l kaa s'l na ayuku nku me kɔɔ na, n'l na-ku n'u kɔ l t'ɩ ten.»

⁵⁷ Semp'ɔna, Suiifi ñempa siir-l sɛ: «N take tal wuse ka hiin nuna n'n siiru s'n ka na Aperaham ya?»

⁵⁸ Yeesu wusen-wa sɛ: «Me siiru-mɩ tufelem kena, se fɛ n'a lel Aperaham na, me wɛ.»

⁵⁹ Nte rɛɛ-ɔna, wa kpa wɛɛ sɛ wa yɔ-l. Ama, Yeesu mel, n'l lii Ase rɛɔ taa.

Yeesu hulu yer nɛɛr ñesa k'a lel-l yeelem

9 N kɔɔ Yeesu walɩ n'awɔr nɛndɛl taa, l na yer nɛɛr-ɔ ka lel-l yeelem. ² Yeesu waratenkera wɔse-l sɛ: «Wulɖe, ar lapa n'a lel yer ñ'ɔ yeelem. I teter l k-awarkɔ rɛɛ-ɔna ya, yaa l leldɔ awarkɔ rɛɛ-ɔna?»

³ Yeesu wusen-wa sɛ: «U ta ci l k-awarkɔ rɛɛ-ɔna, nawur l leldɔ awarkɔ rɛɛ-ɔna, a lel-l yeelem. A lel-l sempe s'Asɛ pɩse n'l wul l hampate lakase na-l. ⁴ U mɔna sɛ me lau woñɩ tir-m na, l temer ka mɩse hulmɩn taa. Aho kɔɔ ya yii, nɩ yer ra pɩse s'l lau temer. ⁵ Nne me wɛ tete rɛɛ, me ci hulmɩn ka tete rɛɛ yera cal.»

⁶ Yeesu tɛse tentente nte wutuu semp'ɔ wonte n'u kper na, l wusi mantaleem k'atɛ, n'l hute-pe na tete n'l lau ahɔra. I su ahɔra nya n'l sɔr yeelem ñɩ ñesa rɛɛ. ⁷ I siir-l sɛ: «Iwal n'n yaal n ñesa t'ɔ Siiloeɛ parase taa.» (Siiloeɛ kutihuɖi kele s'a tir.)

Yeelem ñɩ wal n'l yaal l ñesa taa, n'l wuse n'l kan n'l na rekpesekpese.

⁸ I tanterana, na wompa ka na-l antaɔɔ ka l fa na, wa wɔse remaɔ sɛ: «Hɛ, u ta ci woñɩ ka cake yapar rɛɛ n'l fa na, nñ'ɔ hen na?»

⁹ Yera nɛmpar siiru sɛ: «Nñ'ɔna.»

Nɛmpar siiru sɛ: «Aɩ, u ta ci nñɩ. Ama, l nusendaa kena.»

Ama, yer ñɩ siir-wa sɛ: «Tufelem, m'ɔna.»

¹⁰ Yera mpa wɔse-l sɛ: «U lau senɔ n'n ñesa na?»

¹¹ I wusen-wa sɛ: «Yer ñɩ a yaa-l sɛ Yeesu na, nñɩ lau-na, ahɔra ka cekɔ, n'l sɔr me ñesa rɛɛ n'l siir-m sɛ me wal Siiloeɛ parase taa, nɩ me yaal me ñesa taa. Me wal me yaal, ka nɩ me na.»

¹² Wa wɔse-l sɛ: «Yer ñɩ wɛ lɔ?»

l wusen-wa se: «Me ta sem.»

Fariisii akpar taa ñempa wɔsu yer ñi Yeesu hul ɩ ñesa na

¹³ A wan yer ñi ka ci yeelem na, ka Fariisii akpar taa ñempa* cal. ¹⁴ N nɔnɔ ayuku nku Yeesu ka lau ahɔra n'ɩ sɔr yeelem ñi ñesa rɛɛ nɩ ya hul na, u ka ci wa fiisiti ayuku* rɛɛ-ɔna. ¹⁵ Semp'ɔna, Fariisii akpar taa ñempa rere, wa-l wɔse-ɩ s'u lau senɔ kɔhen ñi n'ɩ na. l siir-wa se: «l sɔr ahɔra ka cekɔ ka me ñesa rɛɛ, me yaal-ya nɩ kɔhen ñi me na.»

¹⁶ Fariisii akpar taa ñempa nɛmpar se: «Woñi lau-te sempe na, ɩ ra piɛ s'ɩ lii n'Asɛ cal, wonte rɛɛ na, ɩ pe ñɔŋ ayuku nku Asɛ tam-ɔa se re fiisu ku rɛɛ na.»

Ama, nɛmpar siir se: «Nne yer ñi ci awarkaselade, ɩ lake senɔ s'ɩ lau hampate lakase nse wulu s'Asɛ tir-na-na?»

Wa tar remaŋ taa.

¹⁷ Fariisii akpar taa ñempa mpa tase yer ñi Yeesu hul ɩ ñesa na, ɩ wɔsu se: «Ña nɩ, n siiru semɔ yer ñi hul n ñesa na, ɩ rɛɛ?»

l wusen-wa se: «l ci Asɛ tentente rɛser nɛɛ-ɔna.»

¹⁸ U kunti nɩ Suiifi ñempa sesempa pe cii se wa nɩ-te s'ɩ ka ci yeelem nɩ kɔhen ñi ɩ na. Semp'ɔna, wa ciwa se wa yaa ɩ leɔa wa wɔse-wa. ¹⁹ Wa yaa-wa nɩ wa wɔse-wa se: «Tufelem mɩ yo ka hen na? l kperu mɩ taa s'ɩ le-ɩ yeelem na? U lau senɔ kɔhen ñi n'ɩ na?»

²⁰ Yer ñi leɔa wusen-wa se: «De sem tufelem se re yo kena, de le-ka yeelem, ²¹ nɩ re ta sem wonte yepa n'ɩ na kɔhen ñi na. De ta sem s'anɔ hul ɩ ñesa. !l wɔse-ɩ. l teter ɩ kpɔla s'ɩ piɛ n'ɩ wute.»

²² Wonte rɛɛ ɩ leɔa wute sempe na, wa see nafate ka Suiifi ñempa sesempa. N nɔnɔ Suiifi ñempa sesempa ka teem na remaŋ nɩ se, nne nɛɛ siiru se tufelem Yeesu ci Kiriisitu*, wa run-ɩ w'arekpolende nampu taa. ²³ Semp'ɔna, ɩ leɔa siir se: «!l wɔse-ɩ, ɩ kpɔla s'ɩ wute.»

²⁴ Fariisii akpar taa ñempa mpa tase yaau ka yer ñi a hul ɩ ñesa na. Wa siir-ɩ se: «!Siir-ra tufelem k'Asɛ ñesa taa. Da sem se yer ñi ci awarkaselade kena.»

²⁵ l siir-wa se: «Me ta sem s'ɩ ci awarkaselade ya, ɩ ta ci. Ama, kuɔemte nte ma sempa na, nt'ɔle se, me ka ci yeelem, kɔhen ñi me na.»

²⁶ Wa wɔse-ɩ se: «l lau-n senɔ n'ɩ hul n ñesa?»

²⁷ l wusen-wa se: «Me teem-mɩ te siiruu n'ɩ ta co na-m. l cii s'ɩ tase te nɩ se ka wontɔ? Mɩ rere, ɩ cii s'ɩ wuse ɩ waratenkera nɛ?»

²⁸ Wa tu-ɩ, wa siir-ɩ se: «Ña, ña ci-na yer ñi waratenker*. Da, ɔa ci Moisi* waratenkera kena. ²⁹ De sem s'Asɛ wuten Moisi. Ama, yer ñi hen na, de ta sem s'ɩ lii na lɔ.»

³⁰ Yer ñi wusen-wa se: «!l na wonte yusu yera na. l ta sem s'ɩ kuren na lɔ n'ɩ hul me ñesa. ³¹ De sem s'Asɛ pe coku n'awarkaselada, ɩ coku na yer ñi ñɔŋ-ɩ n'ɩ lake

wonte ɩ cii-te na, n'ɩna. ³² Nku, a take nɩ se nɛɛ hul yer ñesa k'a le-ɩ yeelem. ³³ Nne yer ñi ka ta lii n'Asɛ cal, ɩ ka ta piɛ s'ɩ lau nter.»

³⁴ Wa wusen-ɩ se: «A le-n ten-ɔ awarkase taa, n'n cii s'n wul-ɔa Asɛ ñente na?»

Den'ɔna, wa run-ɩ arekpolende nampu taa.

Wompa na na, wa yeemla

³⁵ Yeesu nɩ wonte se wa run yer ñi na, ɩ katen-ɩ n'ɩ wɔse-ɩ se: «N tisu Yer Yo* rɛɛ ya?»

³⁶ Yer ñi wusen-ɩ se: «Aci Sesɛɛ, !siir-m me na woñi ka ciwa na, se me piɛ me tisi ka rɛɛ.»

³⁷ Yeesu wusen-ɩ se: «N na-ka, nɩ woñi wutun-n na, nk'ɔle.»

³⁸ Yer ñi siir-ɩ se: «Aci Sesɛɛ, me tisu n deɛ», n'ɩ kur Yeesu tɛɛ, n'ɩ seɛ-ɩ.

³⁹ Yeesu siir se: «Me kan tete nte rɛɛ se me hu na yera. Me kampa se yeelempa na, nɩ wompa na na, wa yeemle.»

⁴⁰ Fariisii akpar taa ñempa* mpa ka we renaa na, wa nɩ-te, wa wɔse-ɩ se: «Da rere, ɔa ci yeelempa na?»

⁴¹ Yeesu wusen-wa se: «?l ka ci yeelempa, a ka ta kaa s'a wun-mɩ. Kɔhen ɩ siiru s'ɩ na. Nte rɛɛ-ɔna, mɩ awarkase mɩsu.

Nandjiir, na re mɛɛsiin, w'atintukir

10 «Me siiru-mɩ tufelem kena, woñi kisu s'ɩ ra sɩ na mɛɛsiin nanuur menɔŋ n'ɩ kpa s'ɩ sɩ n'awɔr nendel taa na, ɩ ci mɩ, ² nɩ woñi sɩ na menɔŋ na, n'ɩ ci-na nandjiir. ³ Sintircii telu n'ɩna kaɔu n'ɩ mɛɛsiin suŋ ɩ wutɔ. l yaa pa woñi na, ɩ yeɔ n'ɩ liin-ñi awaren deɛ. ⁴ l tɛsu-ñi lesuu ka wonte n'ɩ kper na, ɩ re ñi ñesa taa nɩ ñi tunku-ɩ, wonte rɛɛ na, ñi sem ɩ wutɔ. ⁵ Ama, ñi ra tenke nɛɛ-ɔ ñi ta sem-ɩ. ñi see-ɩ kena, wonte rɛɛ na, ñi ta sem ɩ wutɔ.»

⁶ Yeesu tu-wa atintukir nde, nɩ wa ta nɩ wonte ɩ wutu-wa na, te kutihudji.

Yeesu ci nandjiir sarteñende

⁷ Yeesu tase wa siiruu se: «Me siiru-mɩ tufelem kena, me ci mɛɛsiin nanuur menɔŋ. ⁸ Wompa ten kan me nɛla na, wa ci mɩla. Ama, mɛɛsiin ta nɩ na-wa. ⁹ Me ci menɔŋ. Woñi sɩ na-ma na, ɩ telu. l piɛ s'ɩ sɩ n'ɩ lii n'ɩ na ɩ tute. ¹⁰ Mɩl kɔŋ s'ɩ mɩl kena, n'ɩ ku n'ɩ hɔrse. Ma kampa se yera hiiu fiisu nku tam akperu na kena, nɩ wa hiiu-ku tempe.

¹¹ Me ci nandjiir sarteñende. Nandjiir sarteñende yeke s'a ku-re re mɛɛsiin deɛ. ¹² Woñi lake temer ka warase rɛɛ n'ɩ ta ci nandjiir na, ɩ kaa s'ɩ na kpar ka ɩ kɔŋ wonte na, ɩ re n'ɩ see n'ɩ yeu mɛɛsiin, wonte rɛɛ na, n'ɩ ta tu-na-ñi. Kpar ñi kpa nɛñer n'ɩ yase nɛñer. ¹³ l see s'ɩ yeu-ñi, wonte rɛɛ na, ɩ lake temer ka warase rɛɛ-ɔna, n'ɩ pe mɔsu mɛɛsiin deɛ. ¹⁴ Me ci nandjiir sarteñende. Me sem

me mēesiin, nɪ me mēesiin sem-m. ¹⁵ Aci sem-m, nɪ me sem Aci. Semp'ɔna, me yeke s'a ku-m me mēesiin dɛɛ. ¹⁶ Me wɛ na mēesiin nɛŋer-ɔ, ñɪ tan nanuɔr ndɛ t'ɔ cee. U mɔna sɛ me kan-ñɪ, ñɪ nɪw me wuɔ, n'u lau mēesiin akpiɔi kuɔdem, na nandjir ka kuɔdem.

¹⁷ Aci wɛ-m lu, wonte rɛɛ na, me celu me fiisu, se fɛ nɪ me kan me wuse me mu-ku. ¹⁸ Nɛɛr ra pɪsɛ s'l ku-m. Ma teter, ma yeke-na s'a ku-m. Me wɛ huku sɛ me cel me fiisu, nɪ me wɛ huku rɛɛ sɛ me wuse me hom. Wonte me Cii siir-m sɛ me lau-te na, nt'ɔlɛ.»

¹⁹ Semp'ɔna, Suiifi ñempa kunti wa mul, wa tar remaŋ t'ɔ ɪ wutase rɛɛ. ²⁰ Wa taa kpater nɛmpar siiru sɛ: «Aluu caru-l. ɪ ci kpɔɔnseer kena. Ar lapa n'lu cokun-l?»

²¹ Nɛmpar siir sɛ: «?Aluu caru yer, ɪ ra wute sempe. Aluu pɪsu sɛ ku hul yeelempa ñesa na?»

«?N ci Kiriisitu, !n siir-ra»

²² N kɔɔn a ka lake teenkar ka Seerusalem n'a tɛsu wonɔɔn'ɔ a ka cel Ase ka ɪ rɛɔ na. U ka ci yeelem t'ɔna n'aniko wɛ. ²³ Yeesu wɛ Seerusalem kɔru t'ɔ Ase rɛɔ t'ɔ ɪ kaalu tɔŋ nka a yaa-ka sɛ, Salomɔŋ luur na, ka rɛɛ.

²⁴ Suiifi ñempa katen-l wa wɔsɛ-l sɛ: «Kaka aluate won-t'ɔ, n kaa s'n siir-ra woñɪ n ciwa na? ?N ci Kiriisitu*, !siir-ra reyanta.»

²⁵ Yeesu wusen-wa sɛ: «Me teem mɪ siiruu ka reyase n'lu ta tisi na-m. Hampate lakase nse ten, me lake-se na me Cii yedɛ rɛɛ na, se wulu sɛ me siiru tufelem. Ama, u pe tisu me rɛɛ, ²⁶ wonte rɛɛ na, u tan me mēesiin taa. ²⁷ Me mēesiin nɪw me wuɔ, me sem-ñɪ nɪ ñɪ tunku-m. ²⁸ Me ha-ñɪ fiisu nku tam akperu na, nɪ ñɪ ra seu asepe. Nɛɛr ra kpɔr-ñɪ me niij taa. ²⁹ Me Cii ñɪ cel-m-ñɪ na, ɪ kpɔla n'ɪ kel te ten. Semp'ɔna, nɛɛr ra pɪsɛ s'l kpɔr-ñɪ, ɪ niij taa. ³⁰ Ma-n'Aci, dɛ wɛ kuɔdem.»

³¹ Suiifi ñempa mpa mul, wa su wɛɛ sɛ wa yɔ-l. ³² Yeesu wɔsɛ-wa sɛ: «Aci yepa nɪ me lau mɪ ñesa t'ɔ cee-ɔ sarteñente ka tɛmpɛ. Kaa wonte rɛɛ u cii s'lu ku-m na wɛɛ na?»

³³ Wa wusen-l sɛ: «Dɛ pe cii sɛ re ku-n na wɛɛ ka sarteñente rɛɛ. Dɛ ku-n, wonte rɛɛ na, nt'ɔlɛ s'n hɔrse Ase yedɛ. Nku, n ci yer wan kena se ra, n'n cii s'n wuse n tɛ-ɔ Ase.»

³⁴ Yeesu wusen-wa sɛ: «A maa mɪ ñasete taa sɛ: <Ase tam s'lu ci asɛna.>

(Ps. 82:6)

³⁵ (Dɛ sem s'a ra pɪsɛ s'a kisi wonte a maa-te Ase tekara taa na.) Wompa Ase wutun-wa na, ɪ yaa-wa s'asɛna. ³⁶ Woma Ase lese-m n'ɪ tir-m tɛte rɛɛ sɛ me lau ɪ temer ka re receel na, u lake senɔ s'lu siir-m sɛ me hɔrse ɪ yedɛ, ka me tam sɛ me ci ɪ Yo? ³⁷ Nne me pe lake me Cii hampate lakase, !u ra tisi me rɛɛ. ³⁸ Ama, nne me wɛ me lake-se, ?pa u pe tisu ma rɛɛ, !u tisi lakase nse ten me lake-se na, se rɛɛ, fɛ n'lu sem s'Ase wɛ na-m nɪ me wɛ n'Ase.»

³⁹ Semp'ɔna, wa tase ciu sɛ wa kpa-l. Ama, ɪ lii wa niij taa.

⁴⁰ Yeesu tase waɔɛ na Surteŋ carɔ war'ɔ wundjindj San ka limsi yera ka leem taa na, n'ɪ ɔ renaa. ⁴¹ Yera kpater kan na ɪ rɛɛ, nɪ wa siiru sɛ: «San ta lau hampate lakerɔ nkar-ɔ ka wulu s'Ase tir-na-l. Ama, wonte ten ɪ siir-te yer ñɪ rɛɛ na, te wɛ tufelem.»

⁴² Dɛn'ɔlɛ, yera kpater tisi Yeesu rɛɛ.

Lasar sem

11 Yer nɛɛr ka hɛndɛ wɔɔ k'a yaa-l sɛ Lasar ka ɪ ka wɛ Peetani kɔree nka taa, Marɪ na ɪ kɔɔ Marte, wa ka wɛ na. ² (Marɪ ñɪ ka ci yal ñɪ su teraɔɛ n'ɪ wur Yeesu naase rɛɛ, n'ɪ hɪsɛ sɛ rɛɛ na ɪ ñɪsɛ na. Lasar ñɪ u wɪ-l na, ɪ ka ci ɪ raal.) ³ Nte rɛɛ-ɔna, Lasar ritiwiila naul mpa tir nɛɛr s'l siir Yeesu sɛ: «Aci Sesɛɛ, u wɪ n dɔa.»

⁴ Yeesu kampa n'ɪ nɪw-te wonte na, ɪ siir sɛ: «Lasar wɔɔ nka ra yeu-l s'l mɪsɛ sem taa. Ka kpa-l s'u tam na-ka n'a wɔr Ase kena, se fɛ n'Ase wɔr ɪ Yo na ka rɛɛ rɛɛ.» ⁵ Nku, Yeesu ka wɛ Marte, na ɪ ritiwiilu, na Lasar rɛɛ-ɔ lu. ⁶ Ama, ɪ nɪw wonte s'u wɪ Lasar na, ɪ tase ayuken nɪl ɔɔ ka wundjindj, ɪ ka wɛ na. ⁷ Te wara na, ɪ siir ɪ waratenkera sɛ: «!Dɛ wuse Sutee kɔru taa.»

⁸ ɪ waratenkera wɔsɛ-l sɛ: «Wulɔɛ, u take lula ka Suiifi ñempa sesɛmpa kuren n ciu rɛɛ sɛ wa ku-n na wɛɛ, n'n cii s'n wuse renaa na?»

⁹ Yeesu siir-wa sɛ: «Su ntaŋ tɛɛ n'ɪ rɛ n'ɪ tal ɔaan dɛɛ, mɪsɛ ñake n'a na hulmɪn, yaa wɔ-m? Nne yer walɔ mɪsɛ taa, u ra tul-l, wonte rɛɛ na, ɪ na mɪsɛ hulmɪn.

¹⁰ Ama, nne nɛɛr walɔ aho taa, u tulu-l, wonte rɛɛ na, ɪ pe na hulmɪn.»

¹¹ Yeesu siir-wa tentente nte fɛ n'ɪ tase sɛ: «Dɛ raa Lasar ree, nɪ me walɔ sɛ me wɔsɛ-l.»

¹² ɪ waratenkera wusen-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, ?ɪ ree, u kaa s'u fɛ ɪ rɛɛ.»

¹³ Nku, Yeesu ciiwa s'l siir sɛ, Lasar sepa kena. Ama, ɪ waratenkera hu s'l wutu reem wampe ñente kena.

¹⁴ Semp'ɔna, Yeesu siir-wa reyanta sɛ: «Lasar sepa.

¹⁵ Ama, mɪ rɛɛ-ɔna, u kɔ me taa s'n kɔɔn me tam ɪ cal, se fɛ n'lu pɪsɛ n'lu tisi me rɛɛ. Ama, kɔhen, !dɛ wal ɪ cal.»

¹⁶ Dɛn'ɔlɛ Toma ñɪ a yaa-l sɛ Rimpɪ na, ɪ siir ɪ waratenkera raana sɛ: «Dɛ rɛɛ, !dɛ wal, ɔa-n'Aci, !dɛ seu.»

¹⁷ Yeesu tal wonte na, n kɔɔn s'u lake ayuken nniisa kele, a teem Lasar yimuu. ¹⁸ N kɔɔn Peetani kɔree nka wɛ Seerusalem cal-ɔna. A pɪsu s'a wal akpaya nautisi fɛ n'a tal ɔnaa. ¹⁹ Suiifi ñempa tɛmpɛ kan Marte na Marɪ wa tɛ sɛ wa sɛɛ-wa, wa raal sem dɛɛ.

²⁰ Marte kampa n'ɪ nɪw wonte sɛ, Yeesu kɔŋ na, ɪ wal ɪ katenu, Marɪ mɪsɛ rɛɔ taa. ²¹ Marte katen Yeesu ka wonte na, ɪ siir-l sɛ: «Aci Sesɛɛ, ?n ka wɛ cee, me raal

ka ta seu. ²² Ama, me sem se, ?pa n ta wase wont'w Ase ka kohen na, i lake-n-te.»

²³ Yeesu siir-l se: «N daal kaa s'l hom.»

²⁴ Marte wusen-l se: «Me sem s'l kaa s'l hom aseda t'w atesenu ayuku ree.»

²⁵ Yeesu siir-l se: «Me ci woñl wosu aseda n'l ha-wa fiisu nku tam akperu na. Woñl tisu me ree na, ?pa i sepa, i kaa s'l hom. ²⁶ Woñl we fiisu taa n'l tisu me ree na, i ra seu ayuku nenkur. N tisu te ree ya?»

²⁷ Marte wusen-l se: «Aci Sesee, aau, me tisu te ree. Me tisu s'n ci Ase Yo Kiriisitu* ñl ka kaa s'l kan tete ree na.»

²⁸ Marte tese wutuu ka wonte na, i kpeem n'l yaa i ritiwiilu ka rehee se: «Wulde kampa n'l yaa-n.»

²⁹ Maru nu-te semp'w wonte na, i kur fufi n'l wal Yeesu cal. ³⁰ (N koch Yeesu take si koree nka taa. Ama, i muse wundjiindji Marte ka katen-l na.) ³¹ Maru kur sempe, n'n koch Suiifi ñempa mpa ka kampa se wa see-l na, wa tenke-l. Wa hu s'l walu wu ree-ona s'l wul.

³² Maru tal wont'w wundjiindji Yeesu ka we n'l na-l na, i kur i naase tee, n'l siir-l se: «Aci Sesee, nne n ka we cee, me raal ka ta seu.»

³³ Yeesu na-l ka i wulu, ni Suiifi ñempa mpa wa-n'l, wa kampa na, wa-l dere wuluwa. Nte ree-ona, u tede i t'w ten n'u piti-l. ³⁴ I wase-wa se: «Li yim-l i?»

Wa wusen-l se: «Aci Sesee, !kan n'n na.»

³⁵ Yeesu wul.

³⁶ Suiifi ñempa mpa siiru reman se: «!li na wonoch'w i ka we-l lu na.»

³⁷ Nempar siiru se: «Nñ'w i pisa n'l hul yeelem ñesa, i ka ta pisa s'l yeu, ni Lasar ra seu ya?»

³⁸ Semp'wona, u mul Yeesu ñl t'w teduu, n'l wal wu ree. N koch a wur wu ka wentenu taa, n'a su warceel n'a ru ku k.

³⁹ Yeesu tam se: «!li tel warceel nka.»

Marte ñl ci sege ñl ritiwiilu na, i siir-l se: «Aci Sesee, ñl hen, i we sen ka ten, wonte ree na, ayuken nniisa ka hen, i we wu taa.»

⁴⁰ Yeesu wusen-l se: «Me ta siir-n ?s'n tisu, n kaa s'n na Ase hampate na?»

⁴¹ Den'wona, a tel warceel nka. Yeesu kpaase i ñesa n'aseta n'l tam se: «Aci, me woch-n s'n nu na-m. ⁴² Me sem s'n nu na-m ayuku s'ayuku. Ama, me siiru-te yera mpa koote-m na, wa ree, se fe ni wa tisi se, ña tir-na-m.»

⁴³ I tese tentente wutuu ka wonte na, i ko reen ka ten se: «Lasar, !lii renaa.»

⁴⁴ Sege ñl lii, na i naase na i niij t'w a huc hucase, na i ñesa t'w a huc wuwuceeku.

Yeesu tam-wa se: «!li yeede-l n'u yeu-l n'l kpeem.»

A lake no kudemo s'a kpa Yeesu

(Te we rere-? Mat 26:1-5 Mar 14:1-2 Liik 22:1-2)

⁴⁵ Semp'wona, Suiifi ñempa mpa kan Maru te wa na wonte Yeesu lapa na, kpater tisi i ree. ⁴⁶ Ama, wa taa nempar wal, wa siir Fariisii akpar taa ñempa* ka wonte Yeesu lapa na. ⁴⁷ Fariisii akpar taa ñempa, n'Ase laate laara taa sesempa kpol ni wa siiru se: «De lake sen? wonte ree na, yer ñl lake hampate lakase ka tempe ka ten s'l wul s'Ase tir-na-l. ⁴⁸ Nne re yeu-l n'l lake sempe, yera ten kaa se wa tisi i ree, ni Rom sucana kan wa horse r'Ase ree, ni wa koch ra koch.»

⁴⁹ Ama, wa taa neer we k'a yaa-l se Kaufe, ka i ka ci Ase laate laar sesee* ka wunch nka taa. I siir-wa se: «Li pe nu te tee. ⁵⁰ Li ta sem s'u sara se yer kudemo seu yera ten de n'u kel se koch taa yera ka wa ten, wa seu ya?» ⁵¹ (N koch i ka ta wutu wutase nse na i teter i mosem t'wona. I ka ci Ase laate laar sesee ka wunch nka taa. Semp'wona, Ase yepa n'l ree i tentente se, Yeesu kaa s'l seu Suiifi ñempa ree. ⁵² U ta ci Suiifi ñempa ree ceel de-ona. Ama, i kaa s'l seu rere s'l kpirsi Ase wiisi nse yase tete ree-? riinan ten na, ka yer kudemo.)

⁵³ Semp'wona, u sun ayuku nku na, Suiifi ñempa sesempa kper wa taa se wa ku Yeesu. ⁵⁴ Nte ree-ona, Yeesu pe kaalu Suiifi ñempa mpa ñesa taa, i wal koree nenkar t'w ka we awuloch cal-? a yaa-ka s'Eferalm. Den'wona, ñl-n'l waratenkera, wa koch.

⁵⁵ N koch Pake* teenkar ñuta. Suiifi ñempa kpater kan Seerusalem koch taa se wa pise wa lau koch nde kpesu yera hoya taa na, fe ni wa pise wa kan n'Ase ñesa taa ni wa lau Pake teenkar nde. ⁵⁶ Semp'wona, wa we Ase ree taa, wa cii Yeesu, ni wa woch reman se: «Li mosem sen? i koch teenkar nde ya, yaa i ra kan?»

⁵⁷ N koch Ase laate laara taa sesempa, na Fariisii akpar taa ñempa* tam se, nne yer sem wundjiindji Yeesu we na, u mcha s'l kan n'l siir-wa fe ni wa pise wa kpa-l.

Maru wuru terade ka Yeesu naase ree

(Te we rere-? Mat 26:6-13 Mar 14:3-9)

12 U kaase ayuken ka lede, se fe n'a tu Pake* teenkar, Yeesu kan Peetanii koree taa. Den'wona, Lasar ñl Yeesu ka wose-l aseda taa na, i te we. ² A lau Yeesu ñl teenkar ka renaa. N koch Marte taru na tute. Lasar ka we wompa wa-n'Yeesu wa tuku tute na, wa taa. ³ Ka ni Maru su terade nde we yaw k'a lau-re na tukir nenel-? a yaa-re se naar na, ka kpalper taa, n'l wur Yeesu naase ree, fe n'l huse se ree na i ñise. Wompa ten ka we ree nka taa na, wa nu sensemen.

⁴ Ama, Yeesu waratenkera mpa taa neer-? a yaa-l se, Suta Iisekaroch. (I ci woñl kochwa s'l maase Yeesu ka yera niij taa na.) I siir se: ⁵ «Ar lapa n'a ta su terade nde s'a wete-re warase ka cakochiin niitisi (300 | #000) n'a ka ha ahusa?»

se fe ni, wa ra cel wa te na me rEE se me kuse-wa.»

(Es. 6:9)

⁴¹ Wonte yepa n'Eesal siir-te sempe na, l ka na wonk'w Ase wcr Yeesu na, ka n'l wute l fiente.

⁴² Den'wle, Suiifi fiempa sesempa taa yera kpater rere tisi Yeesu rEE. Ama, nafate kpa-wa Fariisii akpar taa fiempa* rEE, ni wa ta siir-te yera fiensa taa se fiemw, a lau n'a run-wa arekpolende nampu taa, ⁴³ wonte rEE na, wa cii se yera wampa wcr-na-wa n'u kel s'Ase wcr-wa.

Wonte Yeesu wulu-te na, te kaa se te hu na yera

⁴⁴ Yeesu ko se: «Woñl tisu me rEE na, l ra tisi ma kuDEM ma rEE-wna, l tisi rere-w, woñl tir-m na, l rEE. ⁴⁵ Woñl na-m na, l na rere-w woñl tir-m na. ⁴⁶ Me kan tete rEE se hulmin kena, se fe ni yer se yer ñl tisu me rEE na, l ra w tawunqi taa. ⁴⁷ Nne neer nuw me tentente n'l pe fiñw-te, u ta ci ma huku-na na-l, wonte rEE na, me ta kan tete rEE se me hu na yera, me kan se me telse-wa kena. ⁴⁸ Woñl kisu-m n'l pe tisu me tentente rEE na, nter we ka te kaa se te hu na-l. Wonte me wul-te na, nte kw-na se te hu na-l atesenu ayuku rEE, ⁴⁹ wonte rEE na, me ta wute me teter me fiente. Ama, Acii ñl tir-m na, ññl tam-na se, me wute wonte l wul-m-te na. ⁵⁰ Me sem se, wonte l wcuw s'a lau-te na, te ha yera ka fiisu nku tam akperu na. Semp'wna, me siiru-m-te s'Acii siir-m-te wo na.»

Yeesu yaalu l waratenkera naase

13 Ayuku nku honwa s'a tu Pake* teenkar na, Yeesu sem s'l k-aluate tala s'l kur tete rEE n'l wuse na l Cii cal. l ka we lu ka wompa l ti-wa ka wa we tete nte rEE na, n'l we n'l ruken wa lu lape.

² Daan qEE tute aluate tal, n'n kwn aluacii ka teem mosem qwu ka Suta kwn taa s'l maase Yeesu ka yera niij taa. (Suta ñl ci Siimwñ Iisekarwte yo kena.) ³ Yeesu ka sem s'Ase ka rl te ten-w l niij taa, n'l teter, l lii n'Ase cal-wna, l wusu n'Ase ñl cal-wna. ⁴ l ka sem te ten ñl sempe, n'l kur taaper rEE, n'l lese l k-aree kwwen, n'l su pepau n'l tam-ku l temw taa, ⁵ fe n'l wur leem ka taser taa, n'l paase l waratenkera naase yaalu, n'l su pepau nku ka we l temw taa na, n'l hwsu wa naase rEE. ⁶ l tal wont'w Siimwñ Pler na, lE siir-l se: «Acii SesEE, ña teter n yaalu me naase ka leem na?»

⁷ Yeesu wusen-l se: «Kwen, n take sem wonte me lake-te na. Ama, ayuku nenkur n kaa s'n nuw te tEE.»

⁸ Pler siir-l se: «Al, n qa yaal me naase ka riil taa.»

Yeesu wusen-l se: «Nne me ta yaal n naase, n kaa s'n qa hiiu nter-w me cal.»

⁹ Siimwñ Pler wusen-l se: «Acii SesEE, ?sempe na, !qa yaal me naase receel, !yaal me niij qere, na me fiñw.»

¹⁰ Yeesu siir-l se: «Yer ñl teem leem seu na, ?l cii s'l kpese l ten, u mwna s'l yaal l naase receel-wna. l kpesa, n'u ta ci mi ten.»

¹¹ Yeesu ka sem woñl kaa s'l maase-l yera niij taa na. Semp'wna, l tam se: «l ta kpese mi ten.»

¹² Yeesu tese wa naase yaalu ka wonte na, l wuse n'l su l kwwen n'l sii, fe n'l tase cw s'l tu, n'l siir-wa se: «l nuw wonte me lau-mi-te na ya? ¹³ l we tufelem s'lu yaa-m s'Ase tentente wulqe, n'Acii SesEE, wonte rEE na, me ci Acii SesEE ka tufelem. ¹⁴ Nne m'w Acii SesEE, n'Ase tentente wulqe, me yaal mi naase, u mwna se mi rere, u yaal qeman naase, ¹⁵ wonte rEE na, me wul-mi s'lu lake se me lau-mi wonk'wna. ¹⁶ Me siiru-mi tufelem kena, pwl neer tan ka l kelen l cii, nawur tirir neer tan ka lE kelen woñl tiru-lE na. ¹⁷ Nne u sem-te sempe n'lu lake-te, u kaa s'lu nuw lelen.

¹⁸ Me pe wutu mi ten qEE. Me sem wompa me lese-wa na. Ama, u mwna se te lau s'a maa-te Ase tekara t'w wo na se:

«Woñl tuku me tute na, l wuse me rEE-w kantawusu.»

¹⁹ Me hom-mi te siiruu, se fe ni te kampa te tala, u plse n'lu tisi me rEE se me ci woñl we s'l weu na. ²⁰ Me siiru-mi tufelem kena, woñl mu yer ñl me tir-l na, l mu m'wna rere, ni woñl mu-ma na, l mu woñl tir-m na.»

Suta kaa s'l wete Yeesu

(Te we rere-w Mat 26:20-25 Mar 14:17-21 Liik 22:21-23)

²¹ Yeesu tese wutuu semp'w wonte na, u car l t'w ten, n'l siir se: «Me siiru-mi tufelem kena, mi taa neer kaa s'l maase-m yera niij taa.»

²² l waratenkera mpa fielu reman, wonte rEE na, wa ta sem paa se wa na, l wutu anw fiente. ²³ N kwn Yeesu ñl waratenker* neer ñl l we-l lu ka ten na, l hende Yeesu ñl fienkru taa. ²⁴ Semp'wna, Siimwñ kaqe-l niir s'l wcuw Yeesu n'l na l wutu anw fiente. ²⁵ l waratenker ñl kpil na Yeesu rEE, n'l wcuw-l se: «Acii SesEE, anw kena?»

²⁶ Yeesu wusen-l se: «Me limsu kpwnu fakw ka taser taa se me cel woñl na, nñ'wna.»

Nte rEE-wna, l su kpwnu fakw nka n'l limsi-ka n'l cel-ka Suta ñl ci Siimwñ Iisekarwte yo na. ²⁷ Suta ñl mu kpwnu nk'w wonte na, aluacii Satar s' l kwn taa. Semp'wna, Yeesu siir-l se: «Wonte n we-te s'n lau-te na, !lau-te resam.»

²⁸ (N kwn wompa ten tuku renaa na, wa taa neer ta nuw wonte yepa n'l siiru-l sempe na, ²⁹ wonte rEE na, kpater hu se, Yeesu tam Suta s'l su warase, n'l wal n'l yau nter-w teenkar fiente, nawur l su-se n'l wal n'l ha ahusa, wonte rEE na, n kwn Suta ñl rukun na warase huru.) ³⁰ Semp'wna, Suta mu kpwnu fakw nk'w wonte na, l tenke n'l lii. N kwn u yiiwa.

Ñasete cefate

³¹ Suta kampa n'li wonte na, Yeesu siir se: «Kòhen-ɔna, a wɔr Yer Yo* n'a wɔr Ase ka ka rɛɛ. ³² Nne a wɔr Ase ka ka rɛɛ, Ase teter kaa s'li yeu n'a wɔr-ka ɛ rɛɛ, n'li kaa s'li yeu n'a wɔr-ka kòhen. ³³ Me wiisi, me cake na-mi cekutte kena. ɛ kaa s'li cii-m. Ama, kòhen me siiru-mi wonte me ka siir-te Suiifi ñempa na. Nt'ɔle s'li ra pɛse s'li kan wundjiindji me walɔ na. ³⁴ Me celu-mi ñasete cefate nenter. Nt'ɔle s'li lau rem'ɔ leen. U mɔna s'li lake rem'ɔ leen se me lau-mi lu ka wo na. ³⁵ Nne ɛ wɛ rem'ɔ leen, yera ten kaa se wa sem s'li ci me waratenkera.»

Pɛr kaa s'li kisi s'li ta sem Yeesu

(Te wɛ rere-ɔ Mat 26:31-35 Mar 14:27-31 Liik 22:31-34)

³⁶ Siimɔŋ Pɛr wɔse-l se: «Aci Sesɛɛ, n walɔ ɔ?»

Yeesu wusen-l se: «Kòhen, n ɔa pɛse s'n tenke-m n'n wal wundjiindji me walɔ na. Ama, ayuku nenkur n kaa s'n tenke-m.»

³⁷ Pɛr wɔse-l se: «Aci Sesɛɛ, ar rɛɛ, me ra pɛse se me tenke-n kòhen ñi? Me kper me taa se me seu n ɔɛɛ.»

³⁸ Yeesu wusen-l se: «Tufelem, n kper n taa s'n seu me rɛɛ ya? Me siiru-n tufelem kena, se fe ni cankparu ko na, n naken, n teem kisuu ka taman nautisi s'n ta sem-m.»

Yeesu ci ñempu nku walɔ n'Aci cal na

14 Yeesu siir ɛ waratenkera se: «!U ra tɛɔe mi taa. ɛ tisu Ase rɛɛ. Sempe na, ɛ tisu ma rɛɛ rere. ² Awɔ ten ten-ɔ me Cii rɛɔ taa. Me walɔ se me rɔn-mi awɔr. ?U ka ta ci tufelem, me ka ta siir-mi-te. ³ Me walɔ wonte se me rɔn-mi awɔr n'u kper na, me wuse me kan, me su-mi me cal, se fe ni, mi rere, ɛ ɔ awɔr nɔe taa, me wɛ na. ⁴ ɛ sem ñempu nku walɔ na wundjiindji me walɔ na.»

⁵ Toma wɔse-l se: «Aci Sesɛɛ, ɔe ta sem, wundjiindji n walɔ na, ɔe lake senɔ se re sem ñempu nku?»

⁶ Yeesu wusen-l se: «Ma ci-na tufelem cii. Ma ci-na ñempu nku walɔn yera n'Aci cal na. Ma ha-na yera ka fiisu nku tam akperu na. Nɛɛr ra pɛse s'li kan n'Aci rɛɛ-ɔ ɛ ta tenke na-ma. ⁷ Nne ɛ sem-m, ɛ kaa s'li sem me Cii rere. U sun kòhen ñi na, ɛ sem-l n'li wɛ n'li na-l.»

⁸ Fiilipi tam-l se: «Aci Sesɛɛ, !wul-ɔa Aci, n'u cesen-ɔa.»

⁹ Yeesu wusen-l se: «Fiilipi, u ɛ ten-ɔ, ma-n'mi, ɔe wɛ cee ñi hen, n'n ta sem-m ya? Woñi na-m na, ɛ na Aci. Ar lau n'n wɔse-m se, me wul-mi Aci? ¹⁰ N pe tisu se, me wɛ Aci taa, n'Aci wɛ me taa ya? Tentente nte me siiru-mi-te na, te pe lii na ma teter me cal-ɔna, Aci ñi cake me taa na, n'li lake-na ɛ temer nɔe. ¹¹ Nne me siiru-mi se, me wɛ Aci taa, n'Aci wɛ me taa, ɛ tisi me rɛɛ, nawur ɛ pɛsu s'li tisi me rɛɛ-ɔ ɛ temer nɔe ɛ lake-re

na, ɔe rɛɛ. ¹² Me siiru-mi tufelem kena, woñi tisu me rɛɛ na, ɛ kaa s'li lau temer nɔe me lake-re na, n'li kaa s'li lau-re tempe n'u kelen-m, wonte rɛɛ na, me walɔ Aci cal. ¹³ Me kaa se me lau wonte ten ɛ wɔsu-te na me yeɔe rɛɛ na, fe n'a wɔr Ase na ɛ Yo rɛɛ. ¹⁴ Wonte ten ɛ wɔsu-te na me yeɔe rɛɛ na, me kaa se me lau-te.

Yeesu kaa s'li yeu n'Ase Fiisu kan

¹⁵ «Nne ɛ wɛ-m lu, ɛ kaa s'li ñam me ñasete. ¹⁶ Me kaa se me wɔse Aci n'li ha-mi nɛɛr n'li sen-mi n'li ciisi mi nante. ɛ kaa s'li ɔ na-mi wuse se wuse. N'li ɔle, Ase Fiisu nku wulu-mi tufelem na. ¹⁷ Tete nte rɛɛ ñempa ra pɛse se wa mu-ku, wonte rɛɛ na, wa pe na-ku, ni wa ta sem-ku. Ama, mi hen na, mi sem-ku, wonte rɛɛ na, ku cake na-mi, ni ku kaa se ku ɔ mi taa rere.

¹⁸ Me kaa se me ra yeu-mi, mi receel s'añimpiisi. Me wusu se me kan na mi rɛɛ. ¹⁹ U kaase cekɔ se tete nte rɛɛ ñempa ra tase me nau. Ama, mi hen na, ɛ kaa s'li na-m, wonte rɛɛ na, me wɛ fiisu taa, n'li kaa s'li wɛ fiisu taa rere. ²⁰ Ayuku nku kaa se ku tal wonte na, ɛ kaa s'li sem se, me wɛ me Cii taa, ni mi wɛ me taa, ni ma wɛ mi taa.

²¹ Woñi sem me ñasete n'li ñɔŋ-te na, n'li wɛ-na-m lu. Me Cii kaa s'li lau lu ka woñi wɛ-m lu na. Ma rere, me kaa se me lau-l lu, ni me wul-l me tɛ.»

²² Yeesu waratenkera taa nɛɛr-ɔ a yaa-l se Suti (u ta ci Suta Iisekarɔte) ɛ siir-l se: «Aci Sesɛɛ, n lake senɔ s'n kan n'n wul n tɛ-ɔ r'ɔna, n'n ɔa wul n tɛ-ɔ tete ten taa yera?»

²³ Yeesu wusen-l se: «Woñi wɛ-m lu na, ɛ ñɔŋ wonte me siiru-te na. Me Cii kaa s'li lau-l lu, ni ma-n'me Cii, ɔe kan na ɛ rɛɛ, ni re ɔ ɛ hɔr taa. ²⁴ Woñi tam-m lu na, ɛ pe ñɔŋ me tentente. Tentente nte me siiru-mi-te na, te ta lii na ma cal, te lii n'Aci ñi tir-m na, ɛ cal-ɔna.

²⁵ Me siir-mi-te, ka me wɛ na-mi wonte hen na. ²⁶ Woñi kaa s'li sen-mi n'li ciisi mi nante na, n'li ɔle Ase Fiisu nku Aci kaa s'li tir-ku na me yeɔe rɛɛ na. Ku kaa se ku wul-mi te ten, ni ku tɛse-mi wonte ten me ka siir-mi-te na.

²⁷ Me yeke-mi na rehɛser. Me rehɛser kena, me ha-mi-re. Me pe ha-mi-re se tete rɛɛ yera ha-re wo na. !U ra tɛɔe mi taa, ni nafate ra kpa-mi. ²⁸ ɛ ka niu ka me ka siiru-mi se me walɔ se me wuse me kan mi cal. Nne ɛ ka wɛ-m lu, u ka s'li ɔ mi taa s'li sem se me walɔ n'Aci cal, wonte rɛɛ na, Aci kpɔ ten n'li kelen-ma.

²⁹ Me siir-mi-te kòhen, se fe ni, ?te kampa te tala, ɛ pɛse n'li tisi me rɛɛ. ³⁰ Me ra tase wutuu ka tempe na-mi, wonte rɛɛ na, woñi ñasu tete nte rɛɛ ñempa na, ɛ kɔŋ. ɛ tan ɔeen nɛñer-ɔ me rɛɛ. ³¹ U mɔna s'li kan fe ni tete nte rɛɛ ñempa sem se, me wɛ Aci ka lu, ni me lake wonte ɛ siir-mi-te na. !ɛ kur cee, !ɔe rɛ.

Yeesu ci rɛsɛŋ tu ka tufelem

15 «Me ci tufelem tu nku a yaa-ku sɛ rɛsɛŋ* tu na, ni me Cii ci woŋi tu-ku n'i ñelu ku rɛɛ na. ² L pɛlu ahulasi nse wɛ me rɛɛ-ɔ se pe lelu wii na, n'i ceeteru wonse lelu wii na, sɛ se pɛse se tase lelu n'u tɛna.

³ Wulte nte me cel-mi-te na, te teem mi ceeteru s'u kpese. ⁴ !u mise na-m, se fɛ ni ma mise na-mi. Ahulo receel ɗa pɛse sɛ ka lel wii ka, ka ta kɔɗen na tu. Te wɛ semp'ɔna rere s'u ra pɛse s'u lel wii ka, u ta mise na-m.

⁵ Me ci rɛsɛŋ tu nku, ni mi ci ku ahulasi. Woŋi mɛsu na-m ni me mɛsu na-ɩ na, n'i lelu-na wii ka tɛmpe, wonte rɛɛ na, u ra pɛse s'u lau nter-ɔ ma tan. ⁶ Woŋi pe mɛsu na-m na, a wɛɗu-ɩ awaren ɗɛɛ se tu ahulo nka ta mise na tu ni ka wul na. Ahulasi nse wula na, a tɛsu-se n'a wɛɗu-se min taa se wu. ⁷ Nne u mɛsu na-m, ni me tentente wɛ mi taa, !u wɔse wonte u cii-te na, n'u hiiu-te. ⁸ Nne u lelu wii ka tɛmpe, ɗen'ɔna, a kaa s'a wɔr me Cii n'u wuse me tufelem waratenkera. ⁹ Me wɛ-m lu s'Acii wɛ-m lu ka wo na. !u mɛsu me lulape taa. ¹⁰ Nne u ñɔŋ me ñasete, u kaa s'u mise me lulape taa, se me ñam me Cii ñasete ka wo ni me mɛsu ɩ lulape taa na.

¹¹ Me siir-mi-te, se fɛ n'u niw lelen ñi wɛ me taa na, ka ñi ten. ¹² Me ñasete nt'ɔle s'u lau rem'ɔ leen, se me wɛ-m lu ka wo na. ¹³ Lulape cekpɔlpe mpe yer pɛsu s'u wul-pe n'u kel na, mp'ɔle s'u seu ɩ raana rɛɛ. ¹⁴ Nne u lau wonte me siir-mi-te na, u kaa s'u ci me raana. ¹⁵ Me ra tase mi yaau sɛ me pɔna, wonte rɛɛ na, pɔl ta sem wonte ɩ cii lake-te na. Ama, me yaa-mi sɛ me raana, wonte rɛɛ na, me wul-mi te ten ñi me niw-te me Cii cal na. ¹⁶ U ta ci mi lese-na-m. Ama, ma lese-na-mi, ni me re-mi s'u wal n'u lel wii nya mɛsu s'u lul na, se fɛ n'Acii cel-mi wonte ten u wɔsu-ɩ na me yeɗe rɛɛ na. ¹⁷ Wonte me siiru-mi-te na, nt'ɔle s'u lau rem'ɔ leen.

Tete rɛɛ ñempa wana

¹⁸ «Nne tete rɛɛ ñempa tam-mi lu k'atam, u sem sɛ wa ka ta lau-m lu ka nɛla. ¹⁹ Nne u ka ci tete rɛɛ ñempa, wa ka lau-mi lu, wonte rɛɛ na, u nusen-wa. Ama, me lese-mi tete rɛɛ ñempa heku taa, ni mi-n'wa, u tan nɔ kuɗemɔ. Nte rɛɛ-ɔna, wa tam-mi lu k'atam. ²⁰ !u tɛse wonte me siir-mi-te na sɛ, pɔl nɛɛ tan ka ɩ kelen ɩ cii. Nne wa naase-m, wa kaa sɛ wa naase-mi rere. Nne wa ñam me wulte, wa kaa sɛ wa ñam mi wulte rere. ²¹ Ama, wa kaa sɛ wa lau-mi te ten ñ'ɔ ma rɛɛ-ɔna, wonte rɛɛ na, wa ta sem woŋi tir-m na. ²² Nne me ka ta kan ni me wuten-wa, a ka ta kaa s'a wɩn-wa. Ama, kɔhen wa tan tufelem ka w'awarkase rɛɛ. ²³ Woŋi tam-m lu na, ɩ tan me Cii rere-ɔ lu k'atam. ²⁴ Nne me ka ta kan wa heku taa me lau hampate lakase nse, nɛɛr take lau-se na, a ka ta kaa s'a wɩn-wa w'awarkase rɛɛ. Ama,

kɔhen na, wa na hampate lakase nse me lau-se na, ni wa tan ma-n'me Cii, ɗe ten-ɔ lu k'atam. ²⁵ U lau sempe se fɛ ni tentente nte a maa-te wa ñasete tekara taa na, te lau. Nt'ɔle sɛ:

«Wa tam-m lu k'atam ka fala kena.»

(Ps. 35:19, 69:4)

²⁶ Me kaa sɛ me tir Ase Fiisu nku wulu tufelem ni ku wɛ Acii cal na, ka mi cal. Ase Fiisu nku kaa sɛ ku lii n'Acii cal ni ku kan mi cal-ɔ wonte na, ku sen-mi, ku ciisi mi nante, ni ku sende me wara. ²⁷ Mi rere, u kaa s'u sende me wara, wonte rɛɛ na, u ka wɛ na-m ɗeyase k'akiɗino.

16 Me siir-mi te ten ñi, se fɛ n'nter ra yeu s'u kisi tisuu ka me rɛɛ. ² A kaa s'a run-mi arekpolende nampin taa. Hal n'aluate nenter kaa sɛ te tal ɗere-ɔ wompa ku-mi na, wa hu sɛ wa lake Ase temer kena sempe. ³ Wa kaa sɛ wa lau-te sempe, wonte rɛɛ na, wa ta sem ma-n'Acii. ⁴ Ama, me siiru-mi-te sempe, se fɛ ?n'aluate nte kampa te tala, u tɛse sɛ ma teem-mi te siiruu.

Ase Fiisu temer

«Me ta siir-mi-te kiɗinkidɗin, wonte rɛɛ na, n kɔn me ka wɛ na-mi. ⁵ Kɔhen na, me wusu na, woŋi tir-m na, ɩ cal, ni mi taa nɛɛr ta wɔse-m sɛ, me walu ɩ. ⁶ Ama, u tɛɗe mi hɔya taa sɛ wonte rɛɛ na, me wute sempe. ⁷ Me siiru-mi tufelem kena, u sar-mi n'u kel sɛ, me yeu-mi me rɛ, wonte rɛɛ na, ?me ta rɛ, woŋi kɔŋ s'u sen-mi n'u ciisi mi nante na, ɩ ra kan na mi rɛɛ. Ama, nne me rɛwa, me kaa sɛ me tir-ɩ n'u kan. ⁸ ! kaa s'u kan wonte na, ɩ wul tɛte rɛɛ ñempa ka wonɔn'ɔ wa tɛku wa tɛ-ɔ awarkɔ, na riyuyuñente, n'Asɛ huhur, wa rɛɛ na. ⁹ ! kaa s'u wul-wa sɛ wa ci awarkaselaɗa, wonte rɛɛ na, wa pe tisu me rɛɛ. ¹⁰ ! kaa s'u wul-wa sɛ me ci riyuyuti, wonte rɛɛ na, me walu Acii cal, n'u ra tase me nau rere. ¹¹ ! kaa s'u wul tɛte nte rɛɛ ñempa s'Asɛ teem huu na woŋi ñasu tɛte nte rɛɛ ñempa na.

¹² Me wɛ na tentente ka tɛmpe, sɛ me tase mi siiruu. Ama, u ra pɛse s'u mu-te kɔhen. ¹³ Ase Fiisu nku wulu yera ka tufelem na, ku kaa sɛ ku kan wonte na, ku wul-mi tufelem ka pe ten. Ku ra wute na ku teter ku mɔsem, ku kaa sɛ ku siir wonte ten ku niw-te, ni ku wul-mi wonte kaa sɛ te tal na. ¹⁴ Ku kaa sɛ ku yeu n'u wɔr-m, wonte rɛɛ na, ku kaa sɛ ku mu wonte ma ti-te na, ni ku wul-mi-te. ¹⁵ Wonte ten Acii ti-te na, ma ti-na-te rere. Semp'ɔna, me tam s'Asɛ Fiisu nku kaa sɛ ku mu wonte ma ti-te na, ni ku wul-mi-te.

U kaa s'u wul fɛ n'u wuse n'u kɔ mi taa

¹⁶ «U kaase cekɔ ka u ra tase me nau, fɛ n'u kan n'u tase cekɔ n'u na-m.»

¹⁷ Nte rɛɛ-ɔna, ɩ waratenkera nɛmpar wutun ɗemaŋ sɛ: «Te kutihuɗi siiru semɔ kele? ! siiru-ra s'u kaase

ceko ka re kaa se re ra tase i nau, fe n'u kan n'u tase ceko ni re na-l, n'i siiru rere se, de ra na-l, wonte ree na, i walu n'Acii cal. ¹⁸ U kaase ceko kutihuđi siiru sem? De pe nu wonte i cii s'l siir-ra-te na.»

¹⁹ Yeesu na wonte se wa cii se wa wase-i te fiente na, i siir-wa se: «Me siir-mi s'u kaase ceko ka u ra tase me nau, n'u kan n'u tase ceko n'u na-m. Nte ree-ona, u wosu reman ya? ²⁰ Me siiru-mi tufelem kena, u kaa s'u wul n'u fiente mi te. Ama, u kaa s'u ko tete ree fiempa taa. U kaa s'u tede mi taa. Ama, u kaa s'u wuse n'u ko mi taa.

²¹ Yal lelu yo ka wonte na, i fientu i te, wonte ree na, i wahala aluate tala. ?l lel yo n'u kpera, i see wahala nya ree, wonte ree na, u ko-l taa, s'l lel yo cefalo ka tete ree.

²² U we kudemte n'ona se, mi rere, u fientu mi te-ko kohen. Ama, me kaa se me tase mi nau, n'u ko mi taa, ni neer ra plise s'l kisi na-mi s'u ra fiante.

²³ Ayuku nku kaa se ku tal wonte na, u ra wase-m nter ree. Me siiru-mi tufelem kena, Acii kaa s'l cel-mi wonte ten u wosu-l na me yede ree na. ²⁴ Hal na kohen ni, u take wase-l nter na me yede ree. !u wase, n'ase ha-mi n'u ko mi taa n'u kel.

Yeesu ci-na tete ree fiaser

²⁵ «Me tu-mi te ten ni'ko atintuka taa. Aluate nenter talu ka me ra tu-mi atintuka. Me wuten-mi reyanta ka wonte lii n'Acii cal na. ²⁶ Ayuku nku kaa se ku tal wonte na, u wase Acii na me yede ree, ni me ra siir-mi se, me ceru-l mi ree, ²⁷ wonte ree na, Acii teterka we-mi lu. I we-mi lu ka wonte ree u we-m lu n'u tisu se, me lii na i cal na. ²⁸ Me lii n'Acii cal, ni me re me tal tete ree. Kohen me kuru tete nte ree se me wuse n'Acii cal.»

²⁹ I waratenkera siir-l se: «Enher, kohen, n wutu sarte kele n'a nu te tee, n'n pe tuku atintuka. ³⁰ Kohen de sem s'n sem te ten, n'u ta mona se neer wase-n nter. Semp'ona, de tisu s'n lii n'ase cal.»

³¹ Yeesu wusen-wa se: «I tisu kohen na? ³² Aluate talu, ni te teem tade, ka n naken mi ten, u kaa s'u see pa woñu na, na i holo, n'l yeu-m me kudem. Nku, tufelem, me tan me kudem, wonte ree na, Acii we me cal. ³³ Me siir-mi te ten ni, s'u plise n'u hiiu reheseer nama. I kaa s'u tu kuñuñu ka tete ree fiempa niñ taa. Ama, !u ciisi mi nante. Me fiase tete nte ree.»

Yeesu see ase ka i waratenkera ree

17 Yeesu tase wutuu ka wonte na, i kpaase i fiensa n'asete n'l tam se: «Acii, aluate tala. !Yeu n'a wor n Yo, fe ni ka yeu n'a wor-n dere, ² wonte ree na, n ha-ka huku ka yera ten de se ka ha fiisu nku tam akperu na, ka wompa ten n cel-ka-wa na. ³ Fiisu nku tam akperu na, te kutihuđi kele s'a sem-n, woña ci tufelem ase ka n kudem na, n'a sem Yeesu Kiriisitu* ni n tir-l tete ree na rere. ⁴ Temer nde, n cel-m-de se me lau-re

na, me tase-re ni me yeu n'a wor-n tete ree. ⁵ Acii, kohen, !yeu n'a wor-m n fiensa taa, s'n ka yepa n'a wor-m, fe n'n lau tete ka wonte na.

⁶ Me yepa se yera mpa n cel-m-wa tete ree fiempa heku taa na, wa sem-n. Na ka ti-na-wa, n'n cel-m-wa, ni wa fiama n tentente. ⁷ Kohen, wa sem se, wonte ten, n cel-m-te na, te lii na fi cal-ona, ⁸ wonte ree na, me wul-wa tentente nte, n wul-m-te na, ni wa mu-te, ni wa sem tufelem se, me lii na fi cal-ona, ni wa tisi se fi tir-na-m.

⁹ Me ceru-n mpa ree-ona. Me pe ceru-n tete ree fiempa ree. Me ceru-n wompa n cel-m-wa na, mpa ree-ona, wonte ree na, fi ti-na-wa. ¹⁰ Wonte ten me ti-te na, fi ti-na-te. Wonte ten fi ti-te na, ma ti-na-te, n'a wor-m wa ree. ¹¹ U kaase ceko se me ra tase tete nte ree-ko cu, wonte ree na, me fielu se me wuse na n cal-ole kohen. Ama, mpa musu te ree. Acii, woña ci Sarteti na, !fiel wa ree, na n yede nde n cel-m-de na, de ree, se fe ni wa wuse yer kudem, se ma-n'fi, de muse yer kudem ka wo na. ¹² Me ka we na-wa wonte na, me fielu wa ree na fi yede nde n cel-m-de na, de ree. Me ceente wa ten wa ree, ni wa taa neer ta leeu ka ?u ta ci woñu u ka mona s'l leeu na, se fe n'u lau se wonon'ko n yepa n'a maate n tekara taa na. ¹³ Kohen, me walu na n cal, ni me wutu semp'ko n kon me ruku-we tete nte ree-ko wonte na, se fe ni wa nu lelen ni we me taa na ka ni ten.

¹⁴ Me wul-wa n tentente, ni tete ree fiempa tan-wa lu k'atam, wonte ree na, wa ta ci tete nte ree fiempa, se me ta ci tete ree ti ka wo na. ¹⁵ Me pe ceru-n s'n lese-wa tete ree. Ama, !da yeu s'alucii fiase-wa. ¹⁶ Wa ta ci tete ree fiempa, se me ta ci tete ree ti ka wo na. ¹⁷ !Yeu s'n tufelem lau wa hoya taa, ni wa wuse fi yera. N tentente ci-na tufelem mpe. ¹⁸ Me tir-wa tete ree fiempa cal, se fi tir-ma wonon'ko tete ree fiempa cal na. ¹⁹ Me suku me te-ko ten se me cel-n wa ree, se fe ni tufelem yeu ni wa-l su wa-l te wa-l cel-n.

²⁰ Me pe ceru-n me waratenkera mpa receel de-ona. Ama, me ceru-n dere-ko wompa wa kaa se wa wuten-wa, wa tisi me ree na, wa ree. ²¹ Acii, me ceru-n se wa ten wuse yer kudem s'n we me taa, ni me we n t'ko wo na. Me ceru-n dere s'n yeu wa wuse kudem na-ra, se fe ni tete ree fiempa tisi se fi tir-na-m. ²² Me cel-wa hampate nte n ka cel-m-te na, se fe ni wa wuse yer kudem se ma-n'fi, de we yer kudem ka wo na. ²³ Me cii se ma-n'wa, de wuse yer kudem se ma-n'fi, de we yer kudem ka wo na, fe ni wa wuse yer kudem ka ten, ni tete ree fiempa sem s'n tir-m n'n we-wa lu, s'n we-ma lu ka wo na.

²⁴ Acii, me cii se, wompa n cel-m-wa na, wa co me cal-ko wunđiñđi me we na, fe ni wa na me hampate nte n ka cel-m-te na, wonte ree na, n ka lau-m lu, se fe n'n lau tete. ²⁵ Acii, woña ci riyuyuti na, ?pa tete ree fiempa ta sem-n, me sem-n, ni me waratenkera mpa sem se, fi tir-na-m. ²⁶ Me yepa se wa sem-n, ni me kaa se me

tase yepe rere se wa sem-n, se fe ni wa lau rem'c leen s'n ka we-m lu ka wo na, ni me plse me c wa taa.»

A kpa Yeesu

(Te we rere-ɔ Mat 26:47-56 Mar 14:43-50 Liik 22:47-53)

18 Yeesu tese wutu semp'c wonte na, ñi-n'l waratenkera, wa wal na Seeterɔɔ hiilee kpeelɔ war'c wundjiindj sandaŋe neer ka we na. Wa si sandaŋe ñi taa.

² N kɔɔ Suta ñi maasu-l yera niij taa na, nñi rere ka sem denaa, wonte rɛɛ na, Yeesu na l waratenkera, wa ka kɔɔ tamtam ka renaa. ³ Semp'cɔna, Suta ñi wal Ase laate laara taa sesempa, na Fariisii akpar taa ñempa* cal, ni wa cel-l Rom sucana, n'Ase reɔ taa sintirciina, wa wal sandaŋe ñi taa, wa ruken kamɔ na yeeu wonte.

⁴ Yeesu ka sem wonte ten kɔɔwa se, te tal-l na. Semp'cɔna, l katen-wa n'l wɔse-wa se: «L cii anɔ?»

⁵ Wa wusen-l se: «De cii Yeesu ñi ci Nasarete kɔru taa ti na.»

Yeesu siir-wa se: «M'c hen.»

N kɔɔ Suta ñi maasu-l yera niij taa na, ñi-n'wa, wa we renaa.

⁶ Yeesu tam wonte se, m'c hen na, wa wuse kutukutu wa feete ate. ⁷ Semp'cɔna, Yeesu mula n'l wɔse-wa se: «L cii anɔ?»

Wa wusen-l se «De cii Yeesu ñi ci Nasarete kɔru taa ti na.»

⁸ Yeesu siir-wa se: «Me teem mɔ siiruu se m'c hen. Nne tufelem l cii m'cɔna, l!u yeu yera mpa wa re.»

⁹ L wute sempe se wonte l ka siir-te na, te lau, nt'ɔle se: «Aci, wompa n cel-m-wa na, me ta leese wa taa pa kudem.» ¹⁰ N kɔɔ Siimɔɔ Pler ka we na saaru. Semp'cɔna, l kpe-ku, n'l mau Ase laate laar sesɛɛ* kɔ, n'l pel l mete niij dende. N kɔɔ a yaa kɔ ñi se Malkusi.

¹¹ Ama, Yeesu tam Pler se: «!Wusen n saaru ka ku taru taa. N mɔsu se me ra tu wahala nya, Aci cel-m-ya na ya?»

A wan Yeesu ka Han ñesa taa

¹² Rom sucana akpidj, na wa cii, n'Ase reɔ taa sintirciina mpa, wa kpa Yeesu wa hɔu-l. ¹³ Wa walun-l kidinkidjɔn ka Han te. Han ka ci Kaufe yete kena, le ka ci Ase laate laar sesɛɛ ka wɔɔn nka taa. ¹⁴ N kɔɔ Kaufe ñi ka tase na Suiifi ñempa sesempa mp'c len s'u sara se yer kudem seu yera ten ñiin dɛɛ.

Pler kisu s'l ta sem Yeesu

(Te we rere-ɔ Mat 26:69-70 Mar 14:66-68 Liik 22:55-57)

¹⁵ Siimɔɔ Pler na Yeesu waratenker* neer, wa tunku Yeesu wara. Ase laate laar sesɛɛ ñi sem Yeesu waratenker neer ñi. Semp'cɔna, a yeu-l ñi-n'Yeesu, wa si tɔɔ dɛɛ-ɔ Ase laate laar ñi reɔ taa. ¹⁶ Ama, u kaase Pler le we awaren dɛɛ-ɔ menɔɔ tɛɛ. Semp'cɔna,

waratenker ñi laate laar sesɛɛ sem-l na, l lii n'l na yal ñi si sintir ka menɔɔ tɛɛ na, n'l siir-l s'l sun Pler.

¹⁷ Yal ñi ka si sintir ka menɔɔ tɛɛ na, l wɔsu Pler se: «Ña rere, n ta ci yer ñi waratenker na?»

Pler wusen-l se: «Al, me tan yer ñi waratenkera taa.»

¹⁸ N kɔɔ pɔɔna na sintirciina wusi min, wonte rɛɛ na, aniko lakewa. Pler ka we wa cal-ɔ renaa, ni wa woru min.

Yeesu we Ase laate laar sesɛɛ ñesa taa

(Te we rere-ɔ Mat 26:59-66 Mar 14:55-64 Liik 22:66-71)

¹⁹ Ase laate laar sesɛɛ wɔse Yeesu ka l waratenkera rɛɛ, na wulte nte l wulu-te yera na, te rɛɛ.

²⁰ Yeesu wusen-l se: «Me ka wutu-te yer ten ñesa taa, me wulu-te ayuku s'ayuku k'arekpolende nampin taa, n'Ase reɔ t'c wundjiindj Suiifi ñempa ten kpoluwa na. Me ta siir nter-ɔ amɛɔɔ taa. ²¹ Semɔ n'n wɔsu-m?

!Wɔse wompa coku na-m na, n'n na me siir-wa senɔ. Wa sem sarte ka wa teter ka wonte me siir-wa-te na.»

²² N kɔɔ Yeesu we n'l wutu tentente nt'c wonte na, Ase reɔ taa sintircii neer ka we renaa n'l mau Yeesu k'atɔ n'l siir-l se: «Semp'cɔna a wutun Ase laate laar sesɛɛ na?»

²³ Yeesu wusen-l se: «Nne me wute tansarteñente, !wul wonte me wute-te te ta sar na. Ama, nne me wute sarteñente, ar lau n'n make-m atɔ?»

²⁴ Han yeu hɔte nt'c l niij nya taa, n'a wan-l Ase laate laar sesɛɛ Kaufe reɔ taa.

Pler tasu fɛsuu ka Yeesu rɛɛ

(Te we rere-ɔ Mat 26:71-75 Mar 14:69-72 Liik 22:58-62)

²⁵ N kɔɔ aluate nte taa, Siimɔɔ Pler we ren'c l woru min, n'a wɔse-l se: «Ña rere, n ka ta ci yer ñi waratenker na?»

Pler fɛse n'l siir se: «Al, me tan wa taa.» ²⁶ Ase laate laar sesɛɛ* kɔ ñi Pler pel l rende na, l yer we renaa, le rere, le ci Ase laate laar sesɛɛ ñi kɔ. Le wɔse-l se: «Me ta na ña-n'Yeesu ka sandaŋe ñi taa ya?»

²⁷ Den'cɔna, Pler tase fɛsuu se: «U ta ci tufelem kena», ni cankaru tenke ku ko.

A wan Yeesu ka Piilate tɛ

(Te we rere-ɔ Mat 27:1-2 Mar 15:1-5 Liik 23:1-5)

²⁸ Te war'ɔle wa kuren Yeesu ka Kaufe tɛ, wa wan-l Rom ñempa komna reɔ cekpɔɔ taa. N kɔɔ u yaal ate. Ama, Suiifi ñempa sesempa mpa ta si komna reɔ nka taa, se ñemɔ wa hɔse wa kɔter, ni wa ra tu Pake* teenkar tute. ²⁹ Semp'cɔna, komna Piilate* lii na wa rɛɛ n'l wɔse-wa se: «Kaa wonte yepa n'l ku yer ñi ñente na?»

³⁰ Wa wusen-l se: «Nne l ka ta ci teñɔcii, de ka ta kan-l se re maase-l n niij taa.»

³¹ Semp'wana, Piilate siir-wa se: «!L su-l mɪ teter, n'lu hu na-l se wonɔn'ɔ mɪ ñasete wɔsu na.»

Suiifi ñempa sesempa mpa wusen-l se: «A ta ha-ra ñempu se re ku yer.»

³² Te lau sempe se fe ni wutase nse Yeesu ka cesu-se n'l siiru l sem mpe l kaa s'l seu-pe na, se lau. ³³ Piilate sɪ rɛɔ cekpɔɔ nka taa, n'l yaa Yeesu n'l wɔse-l se: «N ci Suiifi ñempa wuroo kena ya?»

³⁴ Yeesu wusen-l se: «N mɔse n ñuɲ t'ɔ n'n siiru-te ya, yaa nɛmpar siir-na-n-te me rɛɛ?»

³⁵ Piilate wusen-l se: «N hu se ma ci Suiifi tɪ kena ke? N kɔru taa ñempa, n'Asɛ laate laara taa sesempa maase-na-n me niɲ taa. N lau wɔ?»

³⁶ Yeesu wusen-l se: «Me wurti tan tɛte nte rɛɛ-ɔ cee. Nne me wurti ka wɛ tɛte nte rɛɛ-ɔ cee, m'apaterciina ka yee me yeeu. Wa ka ru ñempu n'a ka ta maase-m Suiifi ñempa sesempa niɲ taa. Ama, kɔhen, me wurti tan tɛte nte rɛɛ-ɔ cee.»

³⁷ Semp'wana, Piilate wɔse-l se: «Sempe na, n ci wuroo kena ke?»

Yeesu wusen-l se: «N wute nt'ɔlɛ se me ci wuroo. A lel-m me kan tɛte rɛɛ se me sendɛ tufelem war'wana. Yer se yer ñɪ tisu tufelem dɛɛ na, l coku wonte me siiru-te na.»

³⁸ Piilate wɔse-l se: «A yaa wɔ tufelem?»

Piilate pe na nter-ɔ Yeesu rɛɛ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 27:15-31 Mar 15:6-20 Liik 23:13-25)

Piilate* tɛse wutu ka wonte na, l tase liiu n'l walu na Suiifi ñempa sesempa mpa rɛɛ. l siir-wa se: «Me pe na wonte yer ñɪ hɔrse-te na. ³⁹ Ama, na mɪ kɔter ndɛ, u wɛ-re na, me lake me lɛɛ-mɪ sarkacii kuɔɔm ka Pake* teenkar ayuku rɛɛ. Sempe na, u cii se me yeu-mɪ Suiifi ñempa wuroo nka ya?»

⁴⁰ ðen'wana, wa wɛ wa ko se: «Aɪ, u ta ci yer ñɪ. ðe cii s'n lɛ-ra Parapase.» Nku, Parapase ñɪ ka ci mul kena.

19 Semp'wana, Piilate ha ñempu se wa su Yeesu nɪ wa mau-l kpara. ² Sucana lee kosii se wursi yikir wa wɔm l ñuɲ taa. Wa sii-l wursi wɔwu cesemu. ³ Wa ti-isi l cal, wa sɛɛ-l se: «Suiifi ñempa wuroo, u wɛ senɔ?»

Fe ni wa mau-l atase.

⁴ Piilate ñɪ mul n'l lii, n'l siir yera akpidi ndɛ se: «Me yeke-l s'l lii n'awaren dɛɛ-ɔ mɪ cal-ɔ cee, s'u sem se me pe na nter-ɔ yer ñɪ hɔrse-te s'a ku-l.»

⁵ ðen'wana, Yeesu liiwa, k'a wɔm-l kosii yikir, na wɔwu cesemu k'a sii-l-ku. Piilate siir-wa se: «Yer ñ'ɔlɛ.»

⁶ Nte rɛɛ-ɔna, Asɛ laate laara taa sesempa, n'Asɛ rɛɔ taa sintirciina mpa na-l wonte na, wa ko se: «!Kam-l akantemer rɛɛ.»

Piilate siir-wa se: «!L su-l mɪ teter, n'lu kam-l akantemer rɛɛ, wonte rɛɛ na, me pe na wonte yer ñɪ hɔrse-te s'a ku-l.»

⁷ Suiifi ñempa sesempa mpa wusen-l se: «ðe wɛ na ñasete, nɪ ñasete nte rɛɛ-ɔna, u mɔna s'l seu, wonte rɛɛ na, l siir s'l ci Asɛ Yo.»

⁸ Piilate nɪ tentente nte semp'ɔ wonte na, nafate kpa-l n'u kelen antaun. ⁹ l wuse n'l sɪ rɛɔ cekpɔɔ nka taa, n'l wɔse Yeesu se: «N kuren na lɔ?»

Ama, Yeesu ta wusen-l nter. ¹⁰ Piilate siir-l se: «N pe cii s'n wuten ma na? N ta sem se, me wɛ huku se me tam n'a yeu-n, nɪ me wɛ huku se me tam n'a kam-n akantemer rɛɛ ya?»

¹¹ Yeesu wusen-l se: «N tan huku nenkur-ɔ me rɛɛ-ɔ ?u ta ci Asɛ ha-na-ku. Semp'wana, yer ñɪ maase-m n niɲ taa na, l lau awarkɔ n'l kelen-n.»

¹² Nte rɛɛ-ɔna, Piilate cii ñempu nenkur s'l yeu Yeesu. Ama, Suiifi ñempa sesempa mpa ko se: «Nne n yeu yer ñɪ, n ta ci Rom wuroo Seesar raa. Yer se yer ñɪ siiru s'l ci wuroo na, l ci wuroo Seesar amura kena.»

¹³ Piilate nɪ-te semp'ɔ wonte na, l wusen Yeesu k'awaren dɛɛ, n'l ɔ arehundɛ awɔr ndɛ taa a yaa-re se Kukuɔi na. A yaa-re rere se, Kapata ka Suiifi ñempa wuto taa. ¹⁴ N kɔn mɪse lii ricii, n'u hoɲ s'a tu Pake* teenkar. Piilate siir Suiifi ñempa se: «Mɪ wuroo nk'ɔlɛ.»

¹⁵ Ama, wa ko se: «!A ku-l. !A ku-l. !A kam-l akantemer rɛɛ.»

Piilate siir-wa se: «U mɔna se me kam mɪ wuroo k'akantemer rɛɛ ya?»

Asɛ laate laara taa sesempa wusen-l se: «ðe tan wuroo nenkar n'u tase Rom wuroo Seesar rɛɛ.»

¹⁶ Nte rɛɛ-ɔna Piilate maase Yeesu ka wa niɲ taa s'a kam-l akantemer rɛɛ.

A kamu Yeesu k'akantemer rɛɛ

(Te wɛ rɛɛ-ɔ Mat 27:32-44 Mar 15:21-32 Liik 23:26-43)

Semp'wana, a wan Yeesu. ¹⁷ Yeesu ñɪ waa l k-akantemer n'l lii kɔru nɔ rɛɛ, n'l walu n'awɔr ndɛ taa a yaa-re se, Ñenwɔɔ Awɔr na. A tase-re Suiifi ñempa wuto taa se, Kɔkɔta. ¹⁸ ðen'wana, sucana kam-l akantemer rɛɛ, na yera nɛmpar-ɔ naul, kuɔɔm na l nawɪtɪ rɛɛ, nɛɛr na l mete niɲ dɛɛ. Yeesu wɛ wa hɛku taa.

¹⁹ Piilate ñɪ tam s'a maa maarte n'a tɛ Yeesu akantemer ñuɲ taa. A maa maarte nte se: |scNASARETE KɔRU TAA TL YEESU ÑL CI SUIIFI ÑEMPA WUROO NA. |d ²⁰ Nte rɛɛ-ɔna, Suiifi ñempa kpater kal-te, wonte rɛɛ na, wunɔiɲɲi a ka kam Yeesu k'akantemer rɛɛ na, dɛ ñuten kɔru, nɪ maarte nte a maa-te na, a maa-te Suiifi ñempa wuto taa, na Rom ñempa wuto taa, na Kereke wuto taa.

²¹ Semp'wana, Suiifi ñempa n'Asɛ laate laara taa sesempa siir Piilate se: «U ta mɔna s'n yeu maarte nte se: <Suiifi ñempa wuroo>. Ama, u mɔna s'n maa se: <Yer ñɪ siir s'l ci Suiifi ñempa wuroo.>»

²² Piilate siir se: «Wonte me maa-te na, te mɪsu sempe.»

²³ Sucana kam Yeesu k'akantemer rɛɛ semp'ɔ wonte na, wa su ɪ wɔwen, wa tar-ñi taman nnausa, wa cel sucana ka ñ'ɔ kuɔemu, ñ'ɔ kuɔemu. Wa su ɪ k-aniko wɔwu rere-ɔ ku we ripaal k'a lee-ku n'a ta ñar-ku.

²⁴ Semp'ɔna, sucana siir remanɔ se: «!De ra cer aniko wɔwu nku. Ama, lɔde lau kpasekpase, n'a na anɔ suku-ku.» Semp'ɔna, wa tɛse wonte a teem te maau k'Asɛ tekara taa na se:

«Wa tar me wɔwen ka remanɔ,
nɪ wa lau kpasekpase ka m'aniko wɔwu rɛɛ.»

(Ps. 22:18)

Wonte sucana mpa lau-te na, nt'ɔlɛ.

²⁵ Ama, n nɔnɔ Yeesu ñi rii ka we rere-ɔ akantemer nde cal, na ɪ rii ñi kɔkɔ, na Marɪ ñi ci Keleeopase yal na, na Marɪ ñi a lel-ɪ Maketala kɔru taa na. ²⁶ Yeesu na ɪ rii n'l na rere-ɔ ɪ waratenker* ñi ɪ we-ɪ lu ka ten na, ka le sende ɪ rii ñi cal. Nte rɛɛ-ɔna, ɪ siir ɪ rii se: «Apa, n yo kele.»

²⁷ Fɛ n'l siir ɪ waratenker le se: «N dji kele.»

U sin denaa, ɪ waratenker ñi su Marɪ ñi-ɔ ɪ tɛ.

Yeesu sem

(Te we rere-ɔ Mat 27:45-56 Mar 15:33-41 Liik 23:44-49)

²⁸ Te wara na, Yeesu ka sem se, kɔhen te ten ñi kpera, n'l siir se: «Lukute ku-m.» se fɛ nɪ wonte a maa-te Ase tekara taa na, te tɛse lape.

²⁹ N nɔnɔ arala ka we ren'ɔ kɔkɔ taa. Semp'ɔna, a lim-si kuca k'arala nya taa, n'a tu candu rɛɛ, n'a kpaase Yeesu nɔ kpo.

³⁰ Yeesu renke arala nya semp'ɔ wonte na, ɪ tam se: «Te ten tɛsa», fɛ n'l wɔm ɪ ñunɔ n'l cel ɪ fiisu k'Asɛ.

Suca nɛɛr seke wase ka Yeesu leekɔ taa

³¹ N nɔnɔ u honɔ Suiifi ñempa fiisiti ayuku*, wa pe cii se seɔa mpa mise renaa n'u re n'u tal wa fiisiti ayuku rɛɛ, wonte rɛɛ na, fiisiti ayuku nku ci ayuku nenkur-ɔna, ku kelen fiisiti ayuken ka ñi ten. Semp'ɔna, wa wala wa wɔse Piilate* s'l yeu wompa a kam-wa akantema rɛɛ na, n'a kaɔe wa naase n'a tisi-wa. ³² Nte rɛɛ-ɔna, wompa a ka kam wa-n'Yeesu, k'akantema rɛɛ na, sucana kan wa kaɔe kidinkidintu ñi a ka kam-ɪ na, ɪ naase, na ɪ runtu ñense. ³³ Ama, wa tal Yeesu cal-ɔ wonte na, wa nɔnɔ ɪ teem sepe. Nte yeu-na wa ta kaɔe ɪ naase. ³⁴ Wa taa suca nɛɛr seɔ Yeesu leekɔ t'ɔ wase, nɪ calem na leem tenke n'u lii. ³⁵ Me na te ten ñ'ɔ me ñesa taa, nɪ me maa-te nɪ me sem se wonte me maa-te na, te we tufelem, se fɛ n'u tisi te rɛɛ. ³⁶ Te ten ñi lapa, se fɛ n'a tɛse wonte a ka maa-te ɪ rere-ɔ Ase tekara taa na se:

«A ra kaɔe pa ɪ muur kuɔemer.»

(Ex. 12:46, No. 9:12)

³⁷ A tase n'a maa rere se:

«Wa kaa se wa na woñi wa seɔ-ɪ na.»

(Za. 12:16)

A yimu Yeesu ka wu taa

(Te we rere-ɔ Mat 27:57-61 Mar 15:42-47 Liik 23:50-56)

³⁸ Te-ɪ wara na, Ariimatee kɔru taa tɪ nɛɛr-ɔ a yaa-ɪ se Sosefe, ɪ wal n'l wɔse Piilate ka ñempu s'l kpeen seɔe Yeesu. N nɔnɔ Sosefe ñi ka ci Yeesu waratenker* k'amɛɔnɔ taa, wonte rɛɛ na, nafate kpa-ɪ Suiifi ñempa sesempa rɛɛ. Piilate ha-ɪ ñempu, n'l kpeen seɔe ñi.

³⁹ Niikotem ñi ka wal aluate nenter taa n'l na Yeesu k'aho taa na, le kan ɔere na sensemen nim nemper-ɔ a yaa-pe se miir, n'a hute-pe n'alowese* ka kpanu kuɔemu. ⁴⁰ Wa naul mpa wa su seɔe ñi, wa hɔu-ɪ akalala taa, wa huti sensemen nim mp'ɔ ɪ rɛɛ, se Suiifi ñempa lake wa yimu yera ka wo na. ⁴¹ N nɔnɔ wundj-indj, a ka kam Yeesu k'akantemer rɛɛ na, sandaɔne nɛɛr ka we renaa, nɪ wu cefalu nenkur we sandaɔne ñi t'ɔ, a take yim nɛɛr-ɔ ku taa. ⁴² Wa yim Yeesu ka renaa, wonte rɛɛ na, n nɔnɔ u honɔ Suiifi ñempa fiisiti ayuku*, nɪ wu nku we calcal.

Yeesu hompa

(Te we rere-ɔ Mat 28:1-8 Mar 16:1-8 Liik 24:1-12)

20 Kɔsera ntaunɔ tɛɛ-ɔ lenlen ka, n nɔnɔ u yaalu atɛ-ɔ ayaalu ka wonte na, Maketala kɔru taa tɪ Marɪ wal wu rɛɛ n'l nɔnɔ a kuse warceelɔ ka ku rɛɛ. ² Semp'ɔna, ɪ wuse n'aseewa, s'l kan n'l na Siimɔnɔ Pɛɛr, na waratenker* ñi Yeesu ka we-ɪ lu ka ten na, n'l siir-wa se: «A lese seɔe Aci Sesɛɛ ka ɪ wu taa, ɔe ta sem s'a rɪ-ɪ ɔ.»

³ Nte rɛɛ-ɔna, Pɛɛr na waratenker ñi, wa liiwa wa walu na wu rɛɛ. ⁴ Wa see wa naul, nɪ waratenker ñi see n'l kpalen Pɛɛr, n'l tal kidinkidɪn ka wu rɛɛ. ⁵ ɪ nunku s'l na, n'l na hɔɔase n'akalala kena atɛ. Ama, ɪ ta sɪ taa. ⁶ Fɛ nɪ Siimɔnɔ Pɛɛr kan le sɪ wu taa, le na hɔɔase n'akalala k'atɛ. ⁷ Le na rere-ɔ, akalala ñi a ka hɔu-ɪ Yeesu ñesa taa na, ka ɪ tan hɔɔase nse cal. N nɔnɔ a kutil-ɪ na ɪ tɛ, n'l we awɔr nenɔel taa. ⁸ Fɛ nɪ waratenker ñi ka tal kidinkidɪn na, ɪ sɪ taa. ɪ na, n'l tisi se Yeesu hompa kena. ⁹ N nɔnɔ wa ka ta take sem s'a maa Ase tekara taa s'u mɔna se Yeesu hom asɛɔa taa. ¹⁰ Te wara na, waratenkera mpa wuse wa tɛ.

Yeesu, na Maketala kɔru taa tɪ Marɪ

(Te we rere-ɔ Mat 28:9-10 Mar 16:9-11)

¹¹ Ama, Marɪ mise wu nku cal-ɔ awaren ɔɛɛ n'l wulu. ɪ we n'l wulu wonte na, ɪ nunki s'l ñel wu taa. ¹² ɪ na Ase tirira ka naul-ɔ, wa sii wɔwen cehulemen, wa ɔ wundjindj a ka hɔse seɔe Yeesu na, kuɔem na ɪ ñunɔ nɔ, nɛɛr na ɪ naase tɛɛ. ¹³ Ase tirira mpa wɔse-ɪ se: «Yal ña, n wulu semɔ?»

ɪ wusen-wa se: «A lese m'Aci Sesɛɛ ñi sepa na, nɪ me ta sem s'a rɪ-ɪ ɔ.»

¹⁴ L siir semp'ɔ wonte na, l kisi n'l na Yeesu ka l sende l cal. Ama, l ta sem se Yeesu kena.

¹⁵ Yeesu wɔse-l se: «Yal ña, n wulu semɔ? N cii anɔ?»

Marl ñl hu se sandaŋe taa temerlaɗe kena, ka n'l siir-l se: «Aci, nne ña lese-na-l, ln siir-m wundjindj n dɔ-l na, nɩ me wal me su-l.»

¹⁶ Yeesu yaa-l se: «Marl.»

L cel l te na Yeesu rɛɛ, n'l siir-l na Suiifi ñempa wutɔ taa se: «|iRapunii|d.» Te kutihuɗi keɛ se Wulɗe.

¹⁷ Yeesu siir-l se: «!ɗa rukun-m teekenu, wonte rɛɛ na, me take kpa na me Cii cal. !Wal n'n siir me rɛɔ ñempa se me kpa na me Cii cal, woñl ci mɩ rere, mɩ Cii na. Me kpa na m'Asɛ cal, woñl ci mɩ rere, mɩ Asɛ na.»

¹⁸ ɗen'ɔɓe Maketala kɔru taa tl Marl wusa n'l siir Yeesu waratenkera s'l na Aci Sesɛɛ n'l siir-wa wonte Yeesu siir-l-te na.

Yeesu lii l waratenkera rɛɛ

(Te wɛ rere-ɔ Mat 28:16-20 Mar 16:14-18 Liik 24:36-49)

¹⁹ Kɔsera ñl raan dɛɛ, waratenkera kpol dɛɔ nɛnkar taa. N nɔn wa ru kaɗen na saftya, wonte rɛɛ na, wa see nafate ka Suiifi ñempa sesɛmpa. Yeesu kan n'l sende wa heku taa n'l siir-wa se: «!ɗeheser ɔ-na-mɩ.»

²⁰ L wute sempe n'u kper wonte na, l wul-wa l niij, na l leekɔ taa. Nte rɛɛ-ɔna, u kɔ l waratenkera mpa t'ɔ ten-ɔ wa na Aci Sesɛɛ ka wonte na. ²¹ Yeesu tase wa siiruu se: «!ɗeheser ɔ-na-mɩ. Me tiru-mɩ se me Cii tir-m wo na.»

²² L tɛse wutase nse wutuu ka wonte na, l fete ahiilim ka wa rɛɛ n'l siir-wa se: «!lɩ mu Asɛ Fiisu. ²³ Wompa ten u kaa s'u tɩsen-wa w'awarkase na, me teem-wa se tɩsenu, nɩ wompa u kaa s'u ra tɩsen-wa w'awarkase na, me teem kisuu se me ra tɩsen-wa-se.»

Yeesu, na Toma

²⁴ Yeesu waratenkera taa nɛɛr ñl a ka yaa-l se Toma n'a tase-l se Rimpu na, l ka ta tam l raana cal-ɔ, Yeesu wul-wa l tɛ-ɔ wonte na. ²⁵ Semp'ɔna, waratenkera nɛmpar mpa siir-l se: «ɗe na Aci Sesɛɛ.»

Ama, Toma ñl wusen-wa se: «Nne me ta na ñema wɔn ka l niij taa nɩ ?me ta re me niir ka, ñema awɔɩ nya taa nɩ ?me ta re me niij ka l leekɔ taa, me ra tisi s'l hompa.»

²⁶ Kɔsera kuɗem dɛ wonte na, Yeesu waratenkera mpa tase kpoluu ka rɛɔ nka taa n'n nɔn Toma ñl wɛ wa cal. A ka ru kaɗen, na saftya. Ama, Yeesu ñl kan n'l sende wa heku taa, n'l siir-wa se: «!ɗeheser ɔ-na-mɩ.»

²⁷ Fɛ n'l siir Toma se: «!Kan n niir ka cee, n'n na me niij taa. !Kan n niij n'n sɩse-ya me leekɔ taa. !ɗa take n taa rere, !tisi se me hompa.»

²⁸ Toma wusen-l se: «M'Acii Sesɛɛ, na m'Asɛ.»

²⁹ Yeesu wusen-l se: «Yaa n na-m ka fɛ n'n tisi ya? Wompa tisa ka wa ta na na, wa nu lelen.»

Tekara ñl kutihuɗi

³⁰ Tufelem, Yeesu lau rere-ɔ l waratenkera ñesa t'ɔ hampate lakase nse wulu s'Asɛ tir-na-l na ka tɛmpe ka me ta maa-se tekara ñl taa. ³¹ Ama, wonte wɛ na, me maa-te s'u pɩse n'u sem se Yeesu ci Kiriisitu* ñl re honku-l na, n'l ci Asɛ Yo rere, n'u tisi l rɛɛ fɛ n'u hiiu fiisu nku tam akperu na, na l yeɗe rɛɛ.

Yeesu lii l waratenkera rɛɛ-ɔ leɗe nasenautisi

21 U tase ayuken cekalen Yeesu tase l tɛ-ɔ wuluu ka, l waratenkera ka Tiipeerlate* apu leem nɔ.

!lɩ na wonɔn'ɔ l wul-wa l tɛ na, ² Siimɔŋ Pɩɛr, na Toma ñl a tase-l se Rimpu na, na Natanaɛl ñl a ka lel-l na Kana kɔree t'ɔ Kaliilee kɔru taa na, na Seepeete wiisi, na waratenkera nɛmpar-ɔ nau, wa kpola wa wɛ renaa. ³ Siimɔŋ Pɩɛr tam-wa se: «Me walɩ tuna yimuu.»

Wa siir-l se: «ɗa rere, ɗa-n'ña, ɗe walɩ.»

Wa rɛ wa kpa kpilu taa. Ama, aho nya taa, wa wal wa ta kpa wur.

⁴ U kampa n'u cii s'u hom wonte na, Yeesu wul-wa l tɛ-ɔ leem nɔ. Ama, waratenkera mpa ta sem s'ññl-ɔna. ⁵ Semp'ɔna, Yeesu wɔse-wa se: «Wiisi mɩ, u tan wur s'u tu kɛ?»

Wa wusen-l se: «Al.»

⁶ L siir-wa se: «!lɩ wɛɗe mɩ wuru na kpilu mete niij dɛɛ n'u hiiu tuna.»

Semp'ɔna, wa wɛɗe wa wuru nku, wa pe pɩsu se wa hɔm-ku leem taa, wonte rɛɛ na, tuna tɛn ten. ⁷ Semp'ɔna, waratenker* ñl Yeesu wɛ-l lu ka ten na, l siir Pɩɛr se: «Aci Sesɛɛ kena.»

Siimɔŋ Pɩɛr nu-te semp'ɔna wonte s'Acii Sesɛɛ kena na, l sii l wɔwɔ, wonte rɛɛ na, n nɔn l ka lese-ku n'l maa leem taa. ⁸ Waratenkera nɛmpar mpa wuse na kpilu ka wa hɔŋ wuru nku tuna siir ku taa na, wonte rɛɛ na, n nɔn wa ta calen apu leem nɔ, u lake metana ka cakɔsɩi. ⁹ Wa tiu atɛ-ɔ wonte na, wa nɔn tuna ka ren'ɔ min dɛɛ, na kpɔn ka leekɔ.

¹⁰ Yeesu siir-wa se: «!lɩ kan-m tuna nya u kpa-ya kɔhen na, ya taa nɛnyar.»

¹¹ Semp'ɔna, Siimɔŋ Pɩɛr kpa kpilu taa, n'l hɔm wuru nku na ku t'ɔ tuna ka, ya siira, n'l re atɛ. Ya ka wɛ cakɔsɩi na camar na natisi (153). Ya ka ten ten. Ama, wuru nku ta cer.

¹² Yeesu siir-wa se: «!lɩ kan n'u tu.»

L waratenkera mpa taa nɛɛr ta hul l nɔ s'l wɔse-l s'l ci anɔ, wonte rɛɛ na, wa sem s'Acii Sesɛɛ kena. ¹³ Yeesu tiisi, n'l su kpɔn nku n'l cel-wa, n'l cel-wa rere-ɔ tuna nya.

¹⁴ U lau taman nautisi keɛ l wulu l tɛ-ɔ l waratenkera ka l wusa n'l hom asɛɗa t'ɔ wonte na.

Yeesu, na Pɛr

¹⁵ Wa tɛsɛ tuu ka wonte na, Yeesu wɔsɛ Siimɔŋ Pɛr sɛ: «San yo Siimɔŋ, n wɛ-m lu n'u kelen mpa ñɩ hen na?»

Siimɔŋ Pɛr wusen-ɩ sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, aau, n sem sɛ, me ci n ɔaa.»

Yeesu siir-ɩ sɛ: «!Cɛlu me siiwiisi ka tute.» ¹⁶ L mul n'l tase ɩ wɔsuu ka taman naul ɔɛɛ sɛ: «San yo Siimɔŋ, n wɛ-m lu na?»

Pɛr wusen-ɩ sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, aau, n sem sɛ, me ci n ɔaa.»

Yeesu wusen-ɩ sɛ: «!Ñɛlu me mɛɛsiin ɔɛɛ.»

¹⁷ L mul n'l wɔsɛ-ɩ taman nautisi rɛɛ sɛ: «San yo Siimɔŋ, n ci me raa ya?»

U tɛɔɔ Pɛr taa, wonte rɛɛ na, Yeesu wɔsɛ-ɩ taman nautisi rɛɛ sɛ: «N ci me raa ya?» Pɛr wusen-ɩ sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, n sem te ten, n'n sem sɛ me ci n ɔaa.»

Yeesu wusen-ɩ sɛ: «!Cɛlu me mɛɛsiin ka tute. ¹⁸ Me siiru-n tufelem kena, n ka ci afapee ka wonte na, n kpɛku ña tɛternka ña kpɛɔɔ, n'n walu wundjiindji n cii na. Ama, n kaa s'n lau akandɛ ka wonte na, n taa n niɩ, nɛɛr kpɛun-na-n kpɛɔɔ, n'a wan-n wundjiindji, n ka ta cii s'n wal na.»

¹⁹ (Yeesu wute sempe s'l wul Pɛr ka sem mpe ɩ kaa s'l seu-pe n'l wɔr Aɛ na.) Fɛ nɩ Yeesu siir-ɩ sɛ: «!Tunku-m.»

Yeesu, na ɩ waratenker ñɩ ɩ wɛ-ɩ lu na

²⁰ Pɛr cɛl ɩ tɛ n'l na wa war'ɔ waratenker* ñɩ Yeesu ka wɛ-ɩ lu ka ten na. Woñɩ ka wɛ Yeesu leekɔ t'ɔ n nɔɔn a tuku atɛsenu tute ka wonte na, n'l wɔsɛ-ɩ sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, anɔ kaa s'l maase-n yera niɩ taa?» na. ²¹ Pɛr na-ɩ semp'ɔ wonte na, ɩ wɔsɛ Yeesu sɛ: «Aciɩ Sesɛɛ, nñɩ ñɩ hen nɩ? Ar kaa s'l tal-ɩ?»

²² Yeesu wusen-ɩ sɛ: «Nne me cii s'l ɔ kaka, n'u rɛ n'u tal ayuku nku me wusu na, u na-n ɩɔ? Ña hen na, !tunku-m kena.»

²³ Semp'ɔna, tentente nte yase na Yeesu waratenkera heku taa sɛ, waratenker ñɩ ra seu. Nku, Yeesu ka ta siir Pɛr sɛ: «Waratenker ñɩ ra seu.» ɩ tampa kena sɛ: «Nne me cii s'l ɔ kaka n'u rɛ n'u tal ayuku nku me wusu na, u na-n ɩɔ?»

²⁴ Waratenker ñɩ na-na-te, n'l maa-te, nɩ re sem sɛ, wonte ɩ siir-te na, te wɛ tufelem.

Atɛsenu wutɔ

²⁵ Yeesu lau rerɛ-ɔ nɛnter-ɔ tɛmpe. Nne a ka maa-te te ten-ɔ tekarna taa, me mɔsu s'a ka ta pusu s'a hiiu awɔr ka tete nte ten ɔɛɛ s'a re tekarna mpa.

TEMER

Yeesu kaa s't yeu n'Asɛ Fiisu kan

1 Me raa Teeofiil,
me kiɖinkiɖin tekara ñi me maa-n-ɩ na, me siir-n
ɩ t'ɔ wonte ten Yeesu ka lau-te n'ɩ wul-te, ka u sɩn
ayuku nku ɩ kiɖi ɩ temer lape na, n'u rɛ n'u tal ayuku
nku ɩ kpa aɛta na. ² Se fɛ n'ɩ kpa aɛta na, ɩ lese ɩ tiri-
ra, n'ɩ wul-wa ɩ ñasete n'Asɛ Fiisu reen ɖɛɛ. ³ U fɛ n'ɩ tu
kuñuɗ n'ɩ seu n'ɩ wuse n'ɩ hom. ɩ wul ɩ tɛ-ɔ ɩ tirira
k'ayuken hiin nniisa, n'ɩ lau lakase ka kpater sɛ wa na
tufelem s'ɩ hompa, n'ɩ wuten-wa Asɛ wurti* ñente.
⁴ Ñi-n'wa, wa ka tuku ayuku nɛnkur-ɔ wonte na, ɩ tam-
wa sɛ: «!ɩ ra calen Seerusalem. Ama, !ɩ honke wonte
Acii ka yii-mɩ-te ka ma teem-mɩ te siiruu na. ⁵ Nt'ɔɩ sɛ,
San ka limsi yera ka leem taa. Ama, mɩ hen na, u kaase
ayuken ka cekɔ, s'a limsi-mɩ Asɛ Fiisu taa.»

Yeesu kpa aɛta

⁶ Semp'ɔna, ɩ waratenkera kpola wa wɔse-ɩ sɛ «Acii
Sesɛɛ, newur taa, aluate nte t'ɔna, n kaa s'n tase Iiser-
aɛl* kɔru muu na?»

⁷ Yeesu wusen-wa sɛ «U ta ci mɩ kɔŋ-na s'ɩ sem
aluat nte, wonte rɛɛ na, Acii sem-na-te ɩ receel. ⁸ Ama,
Asɛ Fiisu kaa sɛ ku kan wonte na, ku ha-mɩ ku reen,
n'ɩ ci me warasɛɖera ka Seerusalem kɔru taa, na Su-
tee kɔren ten taa, na Samarii* ñenku taa, na tete ten
ɖɛɛ.»

⁹ ɩ tɛse wutu ka wonte na, Asɛ kpaase-ɩ aɛta. N
nɔɔn wa wɛ wa ñelu-ɩ wonte na, tuɗ wunte ceente-ɩ
rɛɛ.

¹⁰ ɩ rɛ n'ɩ kpa wonte na, wa mɩse renaa wa ñelu n'asɛ-
ta, yera naul lii wa rɛɛ-ɔ wa sii wɔwen ka cehulemen.

¹¹ Wa wɔse-wa sɛ: «Kaliilee yera mɩ, ar lapa n'ɩ sende
cee ñi hen n'ɩ ñelu n'asɛta? Yeesu ñi Asɛ su-ɩ mɩ cal
n'ɩ kpaase-ɩ aɛta na, ɩ kaa s'ɩ wuse n'ɩ kan semp'ɔna
s'ɩ ka na ɩ kpau ka wo na.»

Matase ɩtu Suta wu taa

¹² ɖɛn'ɔɩ Yeesu tirira kur wuu nku a yaa-ku s'Oliifi
teen wuu na, ku cal. N nɔɔn wuu nku na Seerusalem
kɔru u ka wɛ akpar kuɖemer kena, wa rɛ wa sɩ parci
taa. ¹³ Wa tal wonte na, wa kpa aɛta nampu taa.
ɖɛn'ɔna, wa lakewa wa kpolu. Mp'ɔɩ, Pɩɛr, na San, na
Sake, n'Anterɩ, na Fiiliipi, na Toma, na Parteeleemii, na

Matio, n'Alfee yo Sake, na Siimɔŋ ñi sel ɩ kɔru na, na
Sake yo Suti. ¹⁴ Wa ka kpolu semp'ɔna wa-n'yalaa, na
Yeesu rii, na Yeesu ñi ritafala wa sɛɛ Asɛ.

¹⁵ Aluate nte taa Yeesu waratenkera kpola na, n nɔɔn
wa wɛ yera ka cakɔsɩi, na yera ka hiin nuɩ. Pɩɛr kur wa
hɛku taa, n'ɩ siir sɛ: ¹⁶ «Me rɛɔ ñempa, u mɔna sɛ wonte
Asɛ Fiisu ka siir-te Asɛ tekara taa na wuroo Tafiiti* nɔ
na, te lau. ɩ ka wute antauɗ ka Suta ñi tel ñesa s'a kpa
Yeesu na, ɩ ñente. ¹⁷ Suta ñi ka wɛ r'akpar t'ɔna ra-n'ɩ,
ɖɛ lake temer kuɖemer.

¹⁸ N nɔɔn warase nse ɩ wete Yeesu n'ɩ hiiu-se na, ɩ su-
se n'ɩ yau sɩu, n'ɩ feete ɩ ñuɗ ɖɛɛ, n'ɩ tɛnu ya, n'ɩ liiti lii.
¹⁹ Seerusalem yera ka wa ten wa nuu wonte lapa na, wa
yaa sɩu nk'ɔ wa wutɔ taa sɛ: |i Hakeltama |d. Yɛɖ nɖɛ
kutihuɖi kele sɛ: calem sɩu.

²⁰ Wonte a maa-te Yeente tekara taa na, nt'ɔɩ sɛ:
«!A kisi ɩ rɛɔ. !Yer ra sɩ-ka taa.»

A maa rere sɛ:

«!Nɛɛr mu ɩ temer.»

(Ps. 69:25, 109:8)

²¹ Sempe na, u mɔna sɛ wompa ka tunku-ra aluate
nte ten taa Yeesu ka wɛ na-ra na, ²² ka n nɔɔn San lim-
si-ɩ leem taa n'ɩ rɛ n'ɩ tal ayuku nku Asɛ su-ɩ ra hɛku
taa n'ɩ kpaase-ɩ aɛta na, ɖɛ cii yer kuɖem ka wa taa s'ɩ
tase ra rɛɛ, ɖa-n'ɩ, ɖɛ sende Acii Sesɛɛ Yeesu ñi homte
wara.»

²³ Wa mɔse yera naul ɖɛɛ, Sosefe ñi a yaa-ɩ sɛ
Parsapase n'a tase-ɩ sɛ Susitisi na, ñi-n'Matase. ²⁴ Wa
kpol wa ten wa sɛɛ Asɛ sɛ: «Acii Sesɛɛ, woña sem ɖɛ
ten ɖɛ hɔya taa na, !wul-ɖa wa naul ñi taa anɔ n lese-ɩ
²⁵ s'ɩ mu Suta temer nɖɛ ɩ kura n'ɩ wal awɔr nɖɛ taa ɩ
tɩ-re na.»

²⁶ Wa lau kpasekpase sɛ wa na haa, wa naul ñi taa, u
cake anɔ rɛɛ. U ɔ Matase rɛɛ, n'a su-ɩ n'a tase Yeesu
tirira mpa hiiu na kuɖem ɖɛɛ.

Asɛ Fiisu kanɖe

2 Pantekote* teenkar ayuku kampa ku tal wonte
na, Yeesu waratenkera kpol wa ten-ɔ awɔr kuɖe-
mer. ² U tenke n'ɩ lau riku n'asɛta, n'ɩ kunti n'ɩ wɛ
s'ahiilim n'ɩ siir nampu nku wa kpol ku taa na. ³ Wa na
min nansema ka ya lii wa rɛɛ ya tar ya hɔpe, pa woñi
na, ɩ ñuɗ ɖɛɛ. ⁴ Asɛ Fiisu siir wa hɔya t'ɔ wa ten, nɩ wa
wutu wutase nenser-ɔ wa ta sem-se, se wonɔn'ɔ ku ha-
wa sɛ wa wute na.

⁵ Nku, n nɔɔn Suiifi ñempa mpa ñɔɔ Ase tentente na, wa kuren na kɔren ten taa, wa kan Seerusalem kɔru taa. ⁶ Wa kampa wa nu, u lau riku ka wonte na, wa ten, wa see wa kpol se wa na ar lake. Wa kunti wa nu Yeesu waratenkera ka wa wutu kɔren ñi wa kuren na ñi taa na, ñi taa wutase. ⁷ U lau-wa reyau, wa ko se: «Yera mpa wutu hen na, u ta ci Kaliilee kɔru taa yera kena ya? ⁸ U lau senɔ re nu wa wutu kɔren ñi taa a lel-ɔa na, ñi taa wutase? ⁹ Nku, ɔe ci Parte ñempa, na Meɛte ñempa, na Eelam ñempa. ɔe kuren na Meesopotamii, na Sutee, na Kapatɔse, na Pɔɔɔ, n'Asii, ¹⁰ na Firiisii, na Panfiilii, na Eesiipete, na Liipii kɔru nku we Siiren ñenku cal na. ɔa taa na, ñempar ci Rom ñempa mpa ci Suiifi ñempa na, na wompa ñɔɔ Moisi ñasete* na. ¹¹ ɔe ci rerɛ-ɔ Kerete ñempa, n'Arape ñempa. ɔa wutase nse t'ɔle re nu ka yera mpa wutu Ase hampate lakase ñente.»

¹² U lau-wa reyau, wa ta sem se wa mɔsu senɔ wa siiru remaɔ se: «Nte ñi hen siiru semɔ?»

¹³ W'akpidi nde taa ñempar wonku ni wa siiru se: «Mpa ñi hen ci selkura kena.»

Pɛr hosu tentente sarteñente

¹⁴ Ka ni Pɛr na Yeesu tirira hiiu na kuɔem ñi, wa kur, ni Pɛr ñi wute reen n'l siir yera akpidi nde se: «Suiifi ñempa mi, na Seerusalem ñempa mi, !u co n'lu nu mi ten-ɔ, wonte me siiru-mi-te na. ¹⁵ Yera mpa ta ci selkura s'lu hu wo na, wonte rɛɛ na, selem pe ku yera ka ntauɔ tɛɛ-ɔ haruu mise take kpawa. ¹⁶ Ama, wonte u na-te hen na, nt'ɔna Ase tentente rɛser Soel ka siir-te. Nt'ɔle se:

¹⁷ «Ase siir se: «Atɛsenu ayuken ɔɛɛ, me kaa se me ha Ase Fiisu ka yera ten.

Mi apalawiisi, na mi yalawiisi kaa se wa rɛse me tentente.

Mi afapiisi kaa se se na narte, ni mi akanɔa na reesu.

¹⁸ Tufelem, me yeke se me Fiisu tiu me wolalaɔa, apala na yalaa rɛɛ, wa rɛse me tentente.

¹⁹ Me kaa se me lau wonte yusu yera na k'asete, na hampate lakase nse wulu nter na, ka tete rɛɛ. A kaa s'a na calem na min, na ñise nse we se tuɔ wunte na.

²⁰ Mise kaa se se wuse tawundji, ni honɔ wuse cesemɔ,

se fe n'Acii Sesɛɛ ayuku cekpɔlu nku we sarte na, ku tal.

²¹ ɔen'ɔna, woñi kaa s'l yaa Acii Sesɛɛ na, u kaa s'l tel.» >

(Jo"el 2:28-32)

²² Iiserael* ñempa mi, !u co tentente nt'ɔ sarte. Yeesu ñi ci Nasarete kɔru taa ti k'ase lese-l n'l wul-l mi heku taa n'l yeu-l s'l lau hampate lakase nse yusu yera ni se wulu s'nñi tir-na-l se mi teter u na-te wo na. ²³ Ase ka

ciwa na u mɔsem taa s'u lau sempe, ni mi teternka yeu-na se tansarteñempa kpa-l wa kam-l akantemer rɛɛ n'l seu. ²⁴ Ama, Ase wose-l n'l lese-l aseda t'ɔ sem kpase taa, wonte rɛɛ na, sem ka ta plsu se pe ñase-l.

²⁵ Wuroo Tafiiti* ka wutu u ñente n'l siiru se:

«Me ka na Acii Sesɛɛ ka me ñesa t'ɔ tamtam, wonte rɛɛ na, u we me mete niɔɔ ɔɛɛ, se fe ni me nante ra mau.

²⁶ Nte rɛɛ-ɔna, me hɔɔr we ñankete taa, me wutu na lelen.

Me tenu kaa se ku ɔ sarte ku honke,

²⁷ wonte rɛɛ na, n ɔa yeu me leesɔ k'aseda kɔru taa, n'n ɔa yeu s'n yer sarteti rase.

²⁸ N wul-m ñempen sarteñen ñi walun-m na fiisu nku tam akperu na, ku taa, n'u kaa s'u kɔ me t'ɔ ten, wonte rɛɛ na, n we na-m.»

(Ps. 16:8-11)

²⁹ Me rɛɔ ñempa, !u yeu, ni me siir-mi reyanta se ra caase wuroo Tafiiti sepa n'a yim-l, n'l rawer we hal na seɔ ñi hen-ɔ kɔru nku taa. ³⁰ U ka ci Ase tentente rɛser kena, n'l sem s'ase ka yii-l n'l ree s'l kaa s'l lese u yikiisi t'ɔ yer kuɔem n'l mu u wurti. ³¹ Kiriisitu* homte ñente kena wuroo Tafiiti ka na-te antauɔ n'l ruku hosu-te. U hosa n'l siir se:

«U leesɔ ra mise aseda kɔru taa, n'l tenu ra rase.»

(Ps. 16:10)

³² Yeesu nñ'ɔna, Ase wose-l aseda taa ni re tisu re sende te wara. ³³ Ase kpaase-l u cal-ɔ aseta, na u huku, n'l cel-l u Fiisu se wonɔn'ɔ u ka yii-ku na. Ase Fiisu nk'ɔle Yeesu ñi cel-ɔa-ku s'lu na-te n'lu nu-te wo na. ³⁴ Wuroo Tafiiti ta kpa aseta n'l na. Ama, u teternka siir rere se:

«Acii Sesɛɛ siir m'Acii Sesɛɛ se: «!ɔ me mete niɔɔ ɔɛɛ,

(Ps. 110:1)

³⁵ n'u re n'u tal ayuku nku me kaa se me re n k-amurana ka n naase tɛɛ se naase kpeede.» >

³⁶ Iiserael* ñempa mi, !u sem mi ten se Yeesu ñi u kam-l akantemer rɛɛ na, nñ'ɔna, Ase lese-l s'Acii Sesɛɛ, na Kiriisitu.»

³⁷ Wa nu tentente nte semp'ɔ wonte na, u car wa hɔya t'ɔ ten, wa wɔse Pɛr na Yeesu tirira se: «ɔe rɛɔ ñempa, u mɔna se re lau senɔ?»

³⁸ Pɛr wusen-wa se: «!u kisi mi awarkase, ni pa woñi na, !a se-l Ase leem na Yeesu Kiriisitu yede rɛɛ, n'ase tisen-l u k-awarkase n'l mu ase Fiisu nku ase ha-ku na, ³⁹ wonte rɛɛ na, mi-n'mi wiisi, na wompa we wolen, k'Acii Sesɛɛ ase kaa s'l yaa-mi na, mi ti-na haade nde u ka yii-mi-re na.»

⁴⁰ Pɛr wute tentente ka tempe ka Yeesu rɛɛ s'l ciisi wa nante n'l wul-wa se tufelem, u mɔna se wa lii tansarte yera mpa heku taa, ni wa yeu n'ase telse-wa.

⁴¹ Wompa nu na Pler na, a se-wa Ase leem. Ayuku nku wompa tase wa ree na, wa kpirsi wa lii yera ka cakusiin hiin niitisi (3|#000). ⁴² Wa caru wa te-ɔ tam-tam wa kpolu wa kpankelu Yeesu tirira cal-ɔ Ase tentente, nu wa lake nɔ kuɔdemɔ na remaŋ, nu wa mu Acii Seseɛ tunc, nu wa seɛ Ase.

Yeesu waratenkera we nɔ kuɔdemɔ

⁴³ Nafate kpa yera ten-ɔ wa ree, n'Acii Seseɛ Yeesu yeu n'l tirira lake wonte yusu yera na, ka tempe, na hampate lakase nse wulu nter na. ⁴⁴ Wompa ten tisa na, wa we wa ten-ɔ nɔ kuɔdemɔ, wa kpirsu wonte wa we-te na. ⁴⁵ Wa wetu wa sun na wa sarteñente, wa hi-iuku warase nu wa taru-se remaŋ se wonɔnɔɔ u ka hen wa taa pa woñ na. ⁴⁶ Ayuken ka ñu ten wa kpolu wa ten-ɔ Ase reɔ taa, wa mu Acii Seseɛ tunc ka wa rese taa, wa tuku wa tunc na ñankete, nu wa tisu wa te-ɔ ten. ⁴⁷ Wa wɔru Ase, nu wa-n'kɔru taa ñempa ka wa ten, wa nu na remaŋ. Acii Seseɛ telsu yera k'ayuku s'ayuku n'l tasu-wa Yeesu waratenkera akpar nde ree.

Atintiir wɔɔ kpera

3 Daan neñer ree-ɔ n nɔnɔ mɔse ceel wonte s'a seɛ Ase na, Pler na San, wa kpa wa naul-ɔ Ase reɔ taa. ² N nɔnɔ yer neer ka we k'a lel-l atintiir, n'a sulu-l ayuken ten, n'a kɔn-l n'a yeke-l Ase reɔ menɔŋ nka a yaa-ka s'afate Menɔŋ na, ka tee, s'l fa wompa kɔŋ wa sl Ase reɔ nka taa na. ³ Yer ñu na Pler na San ka wa kɔŋ se wa sl, n'l fa-wa warase. ⁴ Pler na San wa ñel-l, nu Pler siir-l se: «!Ñel-ɔa.» ⁵ L ñelu-wa repu, n'l honku n'l hu se wa cii se wa ha-l wur-ɔna. ⁶ Pler siir-l se: «Me tan warase, me tan sika. Ama, wonte me we-te na, me ha-n-te. !Kur n'n wal na Yeesu Kiriisitu* ñu ci Nasarete kɔru taa tu na, l yeɔe ree.»

⁷ L kpa-l na l mete niij n'l kuse-l, n'l naase, na l nahon tenke n'u cii. ⁸ L maa ripir, n'l sende n'l paase waɔe, ñu-n'wa, wa sl Ase reɔ taa. l walu n'l maa pipir n'l wɔru Ase. ⁹ Yer ten na-l ka l walu n'l wɔru Ase. ¹⁰ Wa sem se woñ ka ɔ Ase reɔ Afate Menɔŋ tee n'l fa na, n'ñu-ɔna. U lau-wa reyau n'u teɔden-wa wonte lapa na, te ree.

¹¹ L pe kuru Pler na San wa cal, nte ree na, u lau womp'ɔ reyau na, wa see wa kɔŋ na wa cal-ɔ luur nenɔel tee-ɔ, a yaa-re se Salomɔŋ luur.

Pler hosu yera ka tentente

¹² Pler na semp'ɔ wonte na, l wɔse yera mpa se: «Iiserael* ñempa mɔ, ar lapa n'u lake-mɔ reyau ka te ree, n'u ñelu-ra sen? U kunta n'u we se ra teternka re hampate ree-ɔna, nawur u hu se re hɔr kpesuu ree-ɔna yer ñu walu ya? ¹³ Aperaham* Ase, na Iisake* Ase, na Sakope* Ase, na ra caasɔna Ase ñu yeu-na s'a wɔr l

wolalaɔe Yeesu ñu u maase-l yera niij taa se Piilate* ra le-l ka n nɔnɔ l ciiwa s'l yeu-l na. ¹⁴ U kisi yer sartetu na riyuyutu, n'u wɔse s'a le-mɔ akur. ¹⁵ U ku woñ ha yera ka fiisu nku tam akperu na, n'ase wose-l aseɔa taa, nu re sende te wara. ¹⁶ De tisi yer ñu hampate yeɔe ree. Semp'ɔna, atintiir nde u sem-ɔe n'u na-re na, ɔe kura. De tisi yer ñu yeɔe ree ka n'l kuse atintiir nd'ɔ ten kusuu, se wonɔnɔɔ u we n'u na-re hen na.

¹⁷ Me reɔ ñempa mɔ, kohen ñu hen na, me sem se wonte u lau-te na mɔ wursi na, u ka ta sem ka n'u laute. ¹⁸ Ase lau wonte l teem te hosuu na l k-antaŋ tentente resera na se, Kiriisitu* kaa s'l tu kuñuŋ. ¹⁹ Sempe na, !u kisi mɔ awarkase n'u cel mɔ te n'ase ree, n'l tisen-mɔ mɔ awarkase, ²⁰ n'l yeu-mɔ n'u ɔ aluate sarteñente taa, n'l tir Yeesu Kiriisitu ñu l ka lese-l mɔ ree na. ²¹ U mɔna s'l ɔ aseɔa, n'u re n'u tal aluate nte taa Ase kaa s'l rɔn wonte l ka yeu s'l tentente resera sarteñempa rese-te antaŋ na. ²² Moisi* tam se: «Mɔ Acii Seseɛ Ase kaa s'l lese mɔ raalna t'ɔ l tentente reser neer se ma. !u ɔ wonte ten l siiru-te na. ²³ Woñ pe nu n'ase tentente reser ñu na, l kaa s'l lese-l l yera taa n'l ku-l.» ²⁴ Ase tentente reser Samuel, n'ase tentente resera mpa tenke l wara na, wa ten wa wute reyase ka wonte re na-te seŋ ñu hen na. ²⁵ Mɔ ci-na Ase tentente resera wiisi n'u we raante hɔpe* mpe l hɔu-te na re caasɔna na, te taa, s'l siir Aperaham ka wo na se: «Me kaa se me waase yera mpa ten we tete ree na, na n warañempa ree.» ²⁶ Ase lese l Yo ka mɔ ree-ɔna kidinkidɔŋ, n'l tir-ka mɔ cal, s'u kisi mɔ teñese. Mɔ teñese kisuu mpe ci-na sarteñente nte we s'l lau-mɔ-te na.»

Pler, na San ka sesempa ñesa taa

4 N nɔnɔ Pler na San, wa wutun yera ka wonte na, Ase laate laara, n'ase reɔ taa sucana cii, na Satusee akpar taa ñempa* tal. ² U ta kɔ wa t'ɔ wonte Pler na San, wa wutuwa wa cesu yera se Yeesu hompa, nu wompa tisu l ree na, Ase kaa s'l wose-wa aseɔa taa. ³ Wa kpa-wa wa re-wa sarka n'u re n'u hom, wonte ree na, n nɔnɔ daan ɔana. ⁴ Wompa nu tentente nte na, wa taa kpater mu-te, n'u tase n'u lii apala ka cakusiin hiin nuna (5|#000).

⁵ U hom wonte na, Suiifi ñempa wursi, na sesempa, na Moisi ñasete* wulɔa kpol Seerusalem kɔru taa, ⁶ na Han ñu ci Ase laate laar sesee* na, na Kafte, na San, n'Alekesanter, na wompa ten ka ci Ase laate laara taa sesempa reɔ taa ñempa na. ⁷ Wa sese Pler ñu, na San ka wa heku taa, wa wɔse-wa se: «Wonte u lau-te hen na, u lau-te na huku wonku ree, n'anɔ yeɔe ree?»

⁸ Ase Fiisu siir Pler taa, n'l wusen-wa se: «Iiserael* wursi, na sesempa mɔ, ⁹ nne u wɔsu-ra seŋ ñu hen s'u sem wonɔnɔɔ re lapa re kuse atintiir nde na, ¹⁰ u mɔna s'u sem se Yeesu Kiriisitu* ñu ci Nasarete kɔru taa tu ka

u yepa n'a kam-ɩ akantemer rɛɛ n'Asɛ wose-ɩ na, na ñu yedɛ rɛɛ-ɔna, dɛ kuse atintiir ndɛ, u na-re ka re sendɛ cee ñu hen-ɔ mɩ ñesa taa na. U mɔna sɛ mɩ, na Iiseraɛl* ñempa ka wa ten, u sem-te. ¹¹ Womɩ ma nampu na, Yeesu ñu ci-na woñu a maa ɩ ñiente k'Asɛ tentente taa s'ɩ ci

wɛɛr ndɛ u wɛdɛ-re,
dɛ wuse wɛɛr ndɛ kel ten-ɔ
nampu cake re rɛɛ na.

(Ps. 118:22)

¹² Yer nɛɛr tan djiil-ɔ ɩ pɩsu s'ɩ lese yera ka w'awarkase taa. Yedɛ nɛndɛl tan tɛtɛ rɛɛ-ɔ a cel-dɛ yera sɛ re pɩse nɩ re tɛlse-ra.»

¹³ Wa na wonte sɛ Pɩɛr na San wa kper wa t'ɔ ten, nɩ wa sem sɛ wa ta lau sikul nɛɛr-ɔ sarte nɩ wa ta ci wur na, u lau-wa reyau. Wa ka sem sɛ Pɩɛr na San ka wɛ na Yeesu kena. ¹⁴ Ama, wa na woñu a tɛlse-ɩ na, ka wa cal, wa ta pɩse sɛ wa wute nter. ¹⁵ Wa tam s'a liin Pɩɛr na San. A liin-wa wonte na, wa paase remanj wutenu.

¹⁶ Wa wɔsu remanj sɛ: «Dɛ lake senc yera mpa? Seerusalem ñempa ka wa ten, wa sem sɛ yera mpa lau-na hampate lakerɔ nka yuse yera na. Dɛ ra pɩse sɛ re fɛse. ¹⁷ Se fɛ nɩ yera kpater ra nɩu-te na, !dɛ hɔse-wa, dɛ siir-wa sɛ wa ra tase tentente nte wutuu na yedɛ ndɛ rɛɛ-ɔ nɛɛr cal.»

¹⁸ Wa yaa-wa wa hɔse-wa, wa kisi na-wa ten kisuu sɛ wa ra nɩu Yeesu tentente nte wa wulu-te na, na ɩ yedɛ ka wa nɛse taa.

¹⁹ Ka nɩ Pɩɛr na San, wa wusen-wa sɛ: «!ɩ mɔse mɩ taa, n'ɩ na s'ɩ wɛ riyuyu k'Asɛ ñesa taa sɛ re ñam-mɩ-ɔna, nɩ re yeu-ɩ ya? ²⁰ Dɛ ra pɩse sɛ re yeu wonte re nɩu-te nɩ re na-te na, te wutuu.»

²¹ Wa wuse wa fete-wa wa ɛ-wa. Wa pe na sɛ wa hɔɣ wa rena senc, wonte rɛɛ na, yera ten wɔru Asɛ ka wonte lapa na, te rɛɛ. ²² N kɔkɔ woñu a kuse-ɩ na hampate lakase na, ɩ wuse kel hiin nniisa.

Yeesu waratenkera sɛɛrte

²³ A yeu Pɩɛr na San ka wonte wa kpeem wa raana cal na, wa cɛsu-wa wonte ten Asɛ laate laara taa sesɛmpa, na Suiifi ñempa sesɛmpa mpa siir-wa-te na.

²⁴ Wa nɩu-te wonte na, wa ten wa kpol wa sɛɛ Asɛ sɛ: «Acii Sesɛɛ, woña lau asɛta, na tɛtɛ, na leem, na wonte ten wɛ wa taa na, ²⁵ n Fiisu yeu sɛ, dɛ cii Tafiiti* ñu ci n wolaladɛ na, ɩ siir sɛ:

«Ar lapa, kɔren taa ñempa kɔ wana n'Acii Sesɛɛ,
nɩ wa hu ɩ rɛɛ? Wa ra pɩse-l.

²⁶ Wursi ka tɛtɛ rɛɛ se-l kur, cepawa lau nɔ k'Acii Sesɛɛ rɛɛ,
na Kiriisitu* ñu ɩ lese-ɩ na, ɩ rɛɛ.»

(Ps. 2:1,2)

²⁷ Tufelem kena, kɔru nku taa, wuroo Eerote* na Pɔnse Piilate*, wa lau nɔ kuɔɔmɔ, n'ankɔma, na Iiser-

aɛl* ñempa ka ña wolaladɛ sartetu Yeesu Kiriisitu ñu, n lese-ɩ s'ɩ tɛlse yera na, ɩ rɛɛ. ²⁸ Wa kpola wa lau te ten s'n ka ru-te wo antauɣ na n dɛen na n selem taa na. ²⁹ Acii Sesɛɛ, kɔhen ñu na, !n na wonɔkɔ wa fetu-ra na. !Cel n wolaladɛ r'ɔ reen sɛ re hose n tentente nɩ nafate ra kpa-ra. ³⁰ Acii Sesɛɛ, !wul n niij dɛ pɩse re kuse wɩsetina, dɛ lau hampate lakase na n wolaladɛ sartetu Yeesu yedɛ rɛɛ.»

³¹ Wa tɛse sɛɛu ka wonte na, n kɔkɔ awɔr ndɛ taa wa kpola na, dɛ ñamse. Asɛ Fiisu siir wa t'ɔ wa ten, nɩ wa hosu Asɛ tentente, nafate pe kpa-wa.

Yeesu waratenkera taru wa sarteñiente na remanj

³² Yera mpa ten ka tisi Yeesu rɛɛ na, wa ka wɛ hɔɔr kuɔɔɛmer na nɔ kuɔɔɛmɔ. Nɛɛr pe siiru s'ɩ tɩ ɩ sarteñiente ka ɩ receel. Wa ten ka tɩ-na-te, te ten ñu.

³³ Yeesu tirira mpa hosu Asɛ tentente na huku s'Acii Sesɛɛ Yeesu hompa, n'Asɛ lake wa ten-ɔ sarte ka tɛmpe. ³⁴ Nɛɛr ka ta ci ahuse ka wa taa, wonte rɛɛ na, wompa ten ka wɛ sɩn na rɛse na, wa wetu wa kɔn warase, ³⁵ wa celu Yeesu tirira, n'a suku-se n'a taru-wa se wonɔkɔ ɩ ka hen wa taa pa woñu na.

³⁶ Afal nɛɛr ka wɛ k'a yaa-ɩ sɛ Sosɛfe, nɩ Yeesu tirira tase-ɩ yedɛ nɛndɛl sɛ Parnapase. Yedɛ ndɛ kutihuɔɔi keɛ sɛ, nante ciisir. ɩ ka ci Leefii* yikee, n'ɩ ci Siipir kɔru taa tɩ. ³⁷ ɩ wete ɩ sɩu n'ɩ su warase n'ɩ wan-se Yeesu tirira cal.

Ananiase, na ɩ yal Safiira

5 Ama, n kɔkɔ yer nɛɛr ka wɛ k'a yaa-ɩ s'Ananiase na ɩ yal k'a yaa-ɛ sɛ Safiira, ɩ wete ɩ tɛtɛ, ² n'ɩ lese warase taa, n'ɩ yal na. U kaase wonte na, Ananiase ñu su-se n'ɩ wan na n'ɩ cel Yeesu tirira. ³ Pɩɛr wɔse-ɩ sɛ: «Ananiase, ar lapa n'aluacii Sataɣ sɩ n kɔkɔ taa n'n tɛke Asɛ Fiisu n'n lese tɛtɛ warase taa n'n mɛse? ⁴ Se fɛ n'n wete tɛtɛ nte na, n kɔkɔ ña tɩ-na-te. N wete wonte na, ña tɩ-na warase nse. N lau senc n'n mɔse n hɔɔr taa sempe? U ta ci yera kena n tɛka, n tɛke Asɛ kena.»

⁵ Ananiase nɩu tentente nte semp'ɔ wonte na, ɩ feete n'ɩ seu. Nafate kpa yera mpa ten wɛ renaa na. ⁶ Afapiisi kur se hɔu-ɩ se wan-ɩ se yim-ɩ.

⁷ Leya nautisi rɛ wonte na, Ananiase ñu yal sɩ, n'ɩ ta sem wonte ka lapa na. ⁸ Pɩɛr wɔse-ɩ sɛ: «!Siir-m me na, sen-ɔna, u wete mɩ tɛtɛ na?»

Yal sɛ: «Aaɣ, semp'ɔna re wete-te.»

⁹ Pɩɛr kunti n'ɩ wɔse-ɩ rerɛ sɛ: «Ar lapa n'ɩu lau nɔ kuɔɔmɔ s'ɩu take Asɛ Fiisu? !N na, wompa yim n waal na, wa wɛ menɔɣ tɛɛ, wa kaa sɛ wa wan-n dɛrɛ.»

¹⁰ Yal ñu tenke n'ɩ feete Yeesu tirir ñu naase tɛɛ, n'ɩ seu. Afapiisi nse sɩ wonte na, se kɔkɔ yal ñu sepa, se hɔu-ɩ, se wan-ɩ se yim-ɩ ɩ waal cal. ¹¹ Nafate kpa Yeesu waratenkera akpar, na wompa ten ka nɩu-te na.

Hampate lakase, na wonte yusu yera na

¹² Yeesu tirira lake hampate lakase nse wulu nter na, na wonte yusu yera na, ka tempe, ka yera heku taa. Wa kpolu wa ten-ɔ Ase reɔ tɔŋ dɛɛ-ɔ Salomɔŋ luur tɛɛ, ¹³ nɛɛr ta katu s'l tase wa rɛɛ. Ama, yera wɔru-wa ten. ¹⁴ Wompa ten mu Ase tentente na, yalaa n'apala, wa tasu ayuku s'ayuku. ¹⁵ Nte rɛɛ-ɔna, a yepa n'a kɔn wɔsetna ka ñempen ten taa, n'a sɔ-wa candɩ rɛɛ, na kpasase rɛɛ, se fɛ nɩ Pɩɛr kɔŋ s'l rɛ wonte na, ɩ k-alemɩ husu nɛmpar rɛɛ. ¹⁶ Yera tempe kurun na kɔren nɛñier t'ɔ ñɩ wɛ Seerusalem kɔru leekase taa, wa kɔn dɛɛ-ɔ wɔsetna nɛmpar, na nɛmpar-ɔ alua caru-wa, n'Ase kusu-wa wa ten.

A naasu Yeesu tirira

¹⁷ N kɔkɔn Ase laate laar sesɛɛ*, na wompa ten ka wɛ na-ɩ na, wa ten ka ci Satusee akpar taa ñempa*, wa lake ñesesɛmer, ¹⁸ wa nɩw na remaŋ wa kpa Yeesu tirira wa re-wa komna sarka taa. ¹⁹ Aho nya taa, Ase tirir nɛɛr kan n'l tel sarka nampin nɛse, n'l lese-wa, ²⁰ n'l siir-wa sɛ, wa wal nɩ wa sendɛ Ase reɔ taa wa cɛse yera ka fiisu nku tam akperu na, ku ñente.

²¹ Wa nɩw-te semp'ɔ wonte na, wa rɛ ntaurɩ tɛɛ-ɔ Ase reɔ taa, wa wulu Ase tentente.

Ase laate laar sesɛɛ*, na wompa ten ka wɛ na-ɩ na, wa kpol wa yaa Ase laate laara taa sesɛmpa, na Suiifi ñempa sesɛmpa sɛ wa hu tentente. Wa tir apaterciina sɛ wa kan Yeesu tirira mpa ka wɛ sarka taa na. ²² Apaterciina mpa tal wonte na, wa ta kɔkɔn-wa sarka taa. Wa wuse wa kan wa siir-wa sɛ: ²³ «De kɔkɔn sarka nampin nɛse, ka se ru sarte, na sucana ka se nɛse. De tel wonte na, dɛ ta na nɛɛr.»

²⁴ Ase reɔ taa sucana cii, n'Ase laate laara taa sesɛmpa nɩw-te semp'ɔ wonte na, ɩ lau-wa reyau, wa wɔsu wa tɛ sɛ wa na sɛ tentente nte kaa sɛ te tɛsen na wɔ.

²⁵ Nɛɛr tal n'l siir-wa sɛ: «!ɩ na, yera mpa ɩ rɩ-wa sarka na, wa wɛ Ase reɔ t'ɔ wa wulu yera k'Ase tentente.»

²⁶ Ka n'Ase reɔ taa sucana cii ñɩ, n'apaterciina, wa wal wa kpa-wa, wa ta lau-wa na reen, wa wan-wa rehɛɛ, wonte rɛɛ na, nafate kpa-wa sɛ ñemɔ, kɔru taa yera yɔ-wa wɛɛ.

²⁷ Wa wan-wa wont'ɔ sesɛmpa mpa ñesa taa na, Ase laate laar sesɛɛ wɔse-wa sɛ: ²⁸ «De ta kisi na-mɩ s'ɩ ra tase tentente nte wulu na yedɛ ndɛ rɛɛ ya? !ɩ na, ɩ wul-dɛ yera ka Seerusalem kɔru t'ɔ ku ten. ɩ cii s'ɩ siir sɛ, dɛ ku-na yer ñɩ ya?»

²⁹ Pɩɛr na Yeesu tirira nɛmpar wusen-ɩ sɛ: «U mɔna sɛ re ñam Ase kena, nɩ re yeu yera ñam. ³⁰ Da caasna Ase wose na Yeesu ñɩ, ɩ kam-ɩ akantemer rɛɛ n'ɩ ku-ɩ na.

³¹ Ase kpaase-na-ɩ ɩ mete niŋ dɛɛ, n'l yeu s'l wuse wuroo na woñɩ tɛsu yera na, ɩ lese-ɩ s'l ha Iiseraɛl* ñempa ka ñempu sɛ wa kisi w'awarkase n'l tɩsen-wa-

se. ³² De sendɛ te wara, dɛ-n'Ase Fiisu nku, Ase ha-ku wompa ñɔŋ-ɩ na.»

³³ U saa wa t'ɔ tentente nte rɛɛ, wa ciwa sɛ wa ku-wa.

³⁴ Fariisii akpar taa tɩ nɛɛr ka wɛ sesɛmpa mpa t'ɔ a yaa-ɩ sɛ Kamalɛɩ*, n'l ci Moisi ñasete* wulɛ sesɛ nɛɛr-ɔ yera ten ñɔŋ-ɩ. ɩ kur n'l tam n'a lese Yeesu tirira mp'ɔ cekɔ, ³⁵ fɛ n'l siir sɛ: «Iiseraɛl ñempa mɩ, ɩɩ kpa mɩ tɛ-ɔ wonte ɩ cii s'ɩ lau yera mpa hen na, ³⁶ wonte rɛɛ na, ɩ take lula ka, Teeta kampa n'l cii s'ɩ wul ɩ tɛ s'l ci wur, nɩ yera cakɔsiin nniisa kpol wa tunku ɩ wara, n'a rɛ n'a ku-ɩ. N kɔkɔn wompa ka tunku-ɩ na, wa calse ñempen, n'ɩ yeu n'ɩ wuse fala. ³⁷ Lɛ ñente rɛ wonte na, Suta ñɩ ci Kaliilee tɩ na, ɩ tal aluate nte taa n kɔkɔn a kalu kalte na, ɩ hɔm yera ka tempe na ɩ rɛɛ, n'l seu rɛɛ. N kɔkɔn wompa ka tunku lɛ wara na, wa-ɩ yase.

³⁸ Kɔchen ñɩ na, me siiru-mɩ, ɩɩ ra cii yera mp'ɔ tentente.

!ɩ yeu-wa, wa rɛ. Akpar ndɛ wa kpolu wa lake-re na, ?dɛ ci-na yera wampa akpar kena, dɛ kaa sɛ re hɔrse.

³⁹ Nne re lii n'Ase cal-ɔna, ɩ ra pɩse s'ɩ hɔrse-re. !ɩ ra lau n'ɩ yee n'Ase.»

Wa-n'l, wa lau kɔ kudɛmɔ. ⁴⁰ Wa yaa Yeesu tirira mpa, wa mau-wa kpara wa yeu-wa wa kisi na-wa sɛ wa ra tase tentente nte wutu na Yeesu yedɛ rɛɛ. ⁴¹ Yeesu tirira mpa kur sesɛmpa mpa cal na lenen, wa rɛ, wonte rɛɛ na, Ase na sɛ wa tala sɛ wa tu kuñɔŋ ka Yeesu yedɛ rɛɛ. ⁴² Ayuku s'ayuku wa pe yeke Yeesu Kiriisitu* tentente sarteñente wulu na hosuu k'Ase reɔ taa na yera rɛse taa.

Wompa sun Yeesu tirira na

6 Aluate nte taa, Yeesu waratenkera tɛna n'ɩ walu, nɩ wompa wutu Kerɛke wutɔ na, wa miintu na wompa wutu Eeper wutɔ na, wa rɛɛ, wonte rɛɛ na, a ka ta ñɛlu wa leela rɛɛ-ɔ sarte ka, tute nte a ka taru-te, ayuken ten na. ² Yeesu tirira hiiu na naul mpa yaa Yeesu waratenkera mp'ɔ wa ten wa siir-wa sɛ: «U ta mɔna sɛ re yeu Ase tentente hosuu re tar-mɩ tute. ³ De reɔ ñempa, sempe na, ɩɩ lese mɩ t'ɔ apala ka ledɛ nasenautisi k'a wutu sarteñente ka wa rɛɛ, n'Ase Fiisu siir wa hɔya t'ɔ wa wɛ ñeselen na, dɛ yeu-wa na temer ndɛ. ⁴ Da kaa sɛ ra mɩse Ase sɛerte taa, nɩ re hosu ɩ tentente k'ayuku s'ayuku.»

⁵ Wonte Yeesu tirira siir-wa-te na, te kɔ wa taa. Wa lese Eetɛn ñɩ tisi Yeesu rɛɛ-ɔ ten, n'Ase Fiisu siir ɩ kɔkɔn taa na, na Fiilipi, na Perokɔr, na Niikanɔr, na Tiimɔŋ, na Parmeenase, na Niikola ñɩ ci Antɔse kɔru taa tɩ ka ɩ ta ci Suiifi tɩ n'l ka ñɔŋ Moisi ñasete* na. ⁶ Wa wul-wa Yeesu tirira, nɩ wa-ɩ sɛɛ Ase nɩ wa-ɩ dɛ wa niŋ* ka wa rɛɛ.

⁷ Wa hosu Ase tentente te yasɩ riinan ten, nɩ Yeesu waratenkera akpar tasu n'ɩ tɛn Seerusalem kɔru taa. Ase laate laara kpater rɛɛ tisu Yeesu rɛɛ.

A kpa Eetɛn

⁸ Eetɛn ka ci yer-ɔna Ase lau-ɩ sarte n'ɩ ha-ɩ s'ɩ lau wonte yusu yera na, na hampate lakase nse wulu nter na, ka yera heku taa. ⁹ Yera nɛmpar kuren na Suiifi ñempa arekpolende nampu nku a yaa-ku s'Alɛɛu Kpankase* Nampu na, ku t'ɔ Siiren kɔru taa, n'Alɛkesanterii kɔru taa, wa-n'Suiifi ñempa mpa kuren na Siilii isii kɔru taa n'Asii ñenku taa na, wa fɛsun Eetɛn. ¹⁰ Wa ta pɩse-ɩ, wonte rɛɛ na, ɩ wutu n'Asɛ Fiisu reen dɛɛ, na semte. ¹¹ Wa cii yera sɛ wa hɔɩ-ɩ tentarɩ sɛ wa nɔɔɩ ɩ wutu tansarteñente ka Moisi* n'Asɛ rɛɛ. ¹² Wa kuse yera, na sesɛmpa, na Moisi ñasete* wulɔɔa, wa kperke-ɩ wa kpa-ɩ wa wan-ɩ Ase laate laara taa sesɛmpa, na Suiifi ñempa sesɛmpa ñesa taa. ¹³ Wa kan dɛrɛ-ɔ tentarɩ ka wa-ɩ siiru awɩnɔ ñente ka ɩ rɛɛ sɛ: «Yer ñɩ pe yeke tansarteñente wutu k'Asɛ rɛɔ rɛɛ, na Moisi ñasete rɛɛ. ¹⁴ N nɔɔɩ ɩ ka siiru sɛ Nasarɛte kɔru taa tɩ Yeesu kaa s'ɩ yuke Ase rɛɔ ka cee ñɩ hen n'ɩ lɔse kɔter ndɛ, Moisi* ka cel-ɔa-re na.»

¹⁵ Wompa ten ka ɔ nampu nku taa na, wa ñelu Eetɛn ñesa taa n'ɩ wɛ s'Asɛ tirir.

Eetɛn wutase

7 Ka n'Asɛ laate laar sesɛɛ* wɔse-ɩ sɛ: «Tɛ ten ñɩ lau sempe ya?»

² Eetɛn wusen-ɩ sɛ: «Me raalna mɩ, na me ciina mɩ, ɩɩ ɔ n'ɩ nɩ. Ase hampate cii wul ɩ tɛ-ɔ ra cii Aperaham* ka n nɔɔɩ ɩ ka wɛ Meesopotamii kɔru t'ɔ wonte na, fɛ n'ɩ wal n'ɩ ɔ Karan kɔru taa, n'ɩ siir-ɩ sɛ:

³ «!Kur n kɔru, na n yera cal, n'n wal kɔru nku taa, me kaa sɛ me wul-n-ku na.»

⁴ Fɛ n'ɩ kur, n'ɩ lii Kaltee ñempa kɔru taa, n'ɩ wal n'ɩ ɔ Karan ñenku taa. ðen'ɔna, ɩ fɛwa n'ɩ cii seu, Ase kan-ɩ mɩ kɔru nku t'ɔ cee. ⁵ ɩ ta ha-ɩ tɛte ka kɔru nku t'ɔ pa cekeyɔ. Aluate nte taa na, n nɔɔɩ Aperaham tan yo, n'Asɛ yii-ɩ s'ɩ kaa s'ɩ cel kɔru nku ten-ɔ ɩ wiisi nse ɩ kaa s'ɩ lel-se na. ⁶ Ase siir s'ɩ wiisi kɔɔ sɛ se mɩse kɔru nɛnkur taa. A kaa s'a wusen-se kpankase*, n'a naase-se wuse ka cakɩsiin nniisa. ⁷ Ase siir sɛ: «Me kaa sɛ me hu na kɔru nku wusen Aperaham wiisi ka kpankase na. ɩ fɛ wonte na, wa lii, wa sɛɛ-m cee.» ⁸ Fɛ n'Asɛ hɔɩ raante* n'Aperaham k'anikasi pɛluu* taa. Semp'ɔna, Aperaham lel Iisake* ka wonte na, ayuken niisinniisa rɛɛ, ɩ pɛl ɩ k-aniko*. Iisake lel Sakɔpe*, n'ɩ pɛl ɩ aniko. Sakɔpe lel ɔa caasna ka hiiu na naul, n'ɩ pɛl w'anikasi rɛɛ.

⁹ Ða caasna mpa taa na, nɛɛr wɛ k'a yaa-ɩ sɛ Sosefe*. Wa wɛ na-ɩ ñesesɛmer, nɩ wa wete-ɩ. A su-ɩ n'a wan-ɩ Eesiipete kɔru taa. ¹⁰ N nɔɔɩ Ase wɛ na-ɩ, n'ɩ lese-ɩ wa-hala t'ɔ ya ten, n'ɩ ha-ɩ semte. ɩ yeu n'ɩ kɔ Eesiipete wuroo Faranɔ* t'ɔ ten-ɔ ɩ rɛɛ. ɩ sɩ-ɩ ɩ cal tɩ n'ɩ ñelu kɔru rɛɛ na ɩ rɛɔ rɛɛ. ¹¹ Ñuse kampa se yee Eesiipete

kɔru ka ku ten ku taa, na Kanaan kɔru taa rɛɛ. Wa lake kuñemen ka ten. Ða caasna pe na wur sɛ wa tu.

¹² Sakɔpe nɩ sɛ tute wɛ Eesiipete kɔru taa n'ɩ tir ɩ wiisi ka taman kuɔɔm dɛɛ. ¹³ Taman naul dɛɛ-ɔna, Sosefe wul ɩ tɛ-ɔ ɩ raalna, nɩ Faranɔ sem yera mpa taa ɩ ka lii-wa na. ¹⁴ Sosefe tir s'a wal n'a kan ɩ cii Sakɔpe, na ɩ rɛɔ ñempa ka wa ten. Wa ka wɛ hiin ledɛ niisiniitisi na nau-na. ¹⁵ Sakɔpe ñɩ tiu Eesiipete kɔru taa. ðen'ɔna, ɩ sepa, na ra caasna rɛɛ. ¹⁶ A su-wa n'a wan-wa Siisem kɔru taa, n'a yim-wa sarte wu t'ɔ Aperaham ka yau-ku na warase ka Heemɔr wiisi cal-ɔ Siisem.

¹⁷ N nɔɔɩ aluate ñutu wonte s'Asɛ lau wonte ɩ ka yii-te Aperaham s'ɩ kaa s'ɩ lese ɩ wiisi ka Eesiipete kɔru taa na, Iiserael* ñempa teese tɛmpe. ¹⁸ Wuroo cefalɔ nɛnkar rɛ ka mu wurti ka ka ta sem Sosefe. ¹⁹ Wuroo nka pa ra yera nɩ ka naase-wa sɛ wa wan wiisi wa yeu-se ñute taa nɩ se seu. ²⁰ Aluate nte t'ɔɩ, a lel Moisi*, n'ɩ sar ten-ɔ Ase ñesa taa. A ñel ɩ rɛɛ-ɔ honɔase nasiisi ka ɩ cii rɛɔ taa. ²¹ Wa kampa wa liin-ɩ wa yeu-ɩ wonte na, Faranɔ yalayo na-ɩ ka mu-ɩ, ka ñel ɩ rɛɛ se ka teternka ka yo. ²² A wul-ɩ Eesiipete ñempa semte ka te ten. Moisi wɛ reen ka wutɔ taa, na lakase taa.

²³ ɩ kampa n'ɩ wɛ wuse ka hiin nniisa ka wonte na, ɩ mɔse ɩ nɔɔɩ taa s'ɩ walɩ s'ɩ na ɩ raalna mpa ci Iiserael ñempa na. ²⁴ ɩ nɔɔɩ Iiserael tɩ ka Eesiipete tɩ naasu-ɩ. ɩ mu ɩ rɛɛ-ɔ yeu, n'ɩ mau Eesiipete tɩ ñɩ n'ɩ ku-ɩ. ²⁵ ɩ mɔsuwa s'ɩ raalna kaa sɛ wa nɩ, s'Asɛ cii s'ɩ tenke na ɩ rɛɛ n'ɩ ɩɛ-wa. Ama, wa ta nɩ. ²⁶ ɩ hom n'ɩ tal wa heku taa, n'ɩ nɔɔɩ wa taa naul make remanɔ. ɩ cɛr-wa sɛ wa yeu. ɩ siir-wa sɛ: «ɩ ci raal na raal kena. Ar lapa n'ɩ yee?» ²⁷ Wofɩ ka caru ɩ runtɩ na, ɩ tisi-ɩ n'ɩ siir-ɩ sɛ: «Anɔ sɩ-n wuroo s'n hu na-ra?» ²⁸ N cii s'n ku-m se redɛ n ku Eesiipete tɩ ñ'ɩ wo na kɛ?» ²⁹ Moisi nɩ tentente semp'ɩ wonte na, ɩ see n'ɩ wal n'ɩ ɔ Matian kɔru taa. ðen'ɔna, ɩ lel apalawiisi ka nasel.

³⁰ Wuse hiin nniisa rɛ wonte na, Moisi na Ase tirir ka ɩ lii-na min ñɩ ñake tukir k'awulɔɔ t'ɔ Siinal wuu rɛɛ na. ³¹ ɩ lau-ɩ reyau ka wonte ɩ na-te na. ɩ tiisu n'ɩ walɩ s'ɩ ñel wonte na, ɩ nɩ Aci Sesɛ wutɔ sɛ:

³² «Me ci n caasna Aperaham, na Iisake, na Sakɔpe, w'Asɛ.»

Moisi nante make, n'ɩ ka ta cii s'ɩ kuse ɩ ñesa n'ɩ ñel.

³³ Ase siir-ɩ sɛ: «!Lese n nahentena ka n naase taa, wonte rɛɛ na, awɔr ndɛ taa n wɛ na, ɔ ci m'awɔr kena.

³⁴ Me na me yera mpa wɛ Eesiipete na, wa kuñɔɔ, me nɩ w'añemen tisuu nɩ me tiu sɛ me tɛlse-wa. Kɔhen ñɩ hen na, ɩwal, me tiru-n Eesiipete kɔru taa.»

³⁵ Moisi ñɩ wa ka kisi-ɩ wa siir-ɩ sɛ: «Anɔ sɩ-n wuroo s'n hu ra tentente?» na, n'ɩ nɔɔɩ Ase tir-ɩ se wuroo, n'Asɛ tirir ñɩ ɩ na-ɩ tukir ndɛ min taa na, n'ɩ kɔɔ-na s'ɩ sen-ɩ n'ɩ ɩɛ-wa. ³⁶ N'ɩ lese-na-wa Eesiipete kɔru taa, n'ɩ tasen-wa Apu Leem Cesempe* taa n'ɩ liin-wa awulɔɔ t'ɔ wuse ka hiin nniisa, na wonte yusu yera na, na hampate lakase nse wulu s'Asɛ tir-na-ɩ na.

³⁷ Moiisi* kuḡem ñu siir-na Iiserael* ñempa se: «Ase kaa s'l lese mi raalna t'ɔ ɪ tentente rɛser nɛɛr se ma.»
³⁸ Ða caasuna kpol awulɔɔɔ t'ɔ wonte na, Moiisi ñu rere ɔ na-wa. ɪ ka wɛ na rere-ɔ Ase tirir ñu wutun-ɪ Siinal wuu rɛɛ na. ɪ mu Ase tentente nte ha yera ka fiisu na, s'l kan n'l wul-ɔa-te.

³⁹ Ða caasuna ka ta cii se wa ñam-ɪ. Wa tisu-ɪ wa celu wa hɔya na Eesiipete kɔru rɛɛ. ⁴⁰ Wa siiru Arɔɔɔ* se: «ɪLau-ra asena ka wa walu ra ñesa taa, wonte rɛɛ na, Moiisi ñu lese-ra Eesiipete kɔru taa na, ɔe ta sem wonte ɪ wusa na.»

⁴¹ Ayuken ñu taa, wa lau nawiir, wa laa-re laate, n'u kɔ wa t'ɔ temer nɔe wa lau-re na wa niij na, ɔe rɛɛ. ⁴² Ase kisi-wa n'l yeu se wa sɛɛ wonte wɛ aseta se wonɔɔɔɔ a maa Ase tentente rɛsera tekarna taa na se:

«Iiserael ñempa mi, ɪ laa laate ka wont'ɔ wuse hiin nniisa k'awulɔɔɔ taa na, ɔ ta ci m'ɔna ɪ laa-te. ⁴³ Ama, ɪ wan Molɔke* cuku na Ranfanj terɔ nka ɪ su-ka se mi ase na, n'l lese feten ñu n'l sɛɛ-ñu n'l wɔru-ñu. Nte rɛɛ-ɔna, me suku-mi se me wan-mi na Papiilon* kɔru wara.»

⁴⁴ Ða caasuna ka wɛ n'Ase cuku nku a piisu s'a yeede-ku n'a canke-ku na. Wa ka wɛ-ku awulɔɔɔ taa, ni ku wulu s'Ase wɛ wa heku taa. N nɔɔɔ Ase ka tam Moiisi s'l kaa-ku se wonɔɔɔɔ ɪ ka na-ku na. ⁴⁵ Ða caasuna mu-ku, wa-n'Sosuee, wa sin-ku kɔru nku taa, Ase ka run ku taa yera fe n'l cuku nku ɔ n'u tal wuroo Tafiiti* ayuku na. ⁴⁶ Ase lau wuroo Tafiiti ka sarte n'l wɔse Ase ñu s'l piisu s'l ma Sakɔpe* Ase k'awɔr na? ⁴⁷ Ama, Salomɔɔɔ ma-na ɪ rɛɔ.

⁴⁸ Nku, Ase ñu wɛ aseta na, ɪ pe si wundjiindji a ma na yer niij na. ⁴⁹ Ase tentente rɛser maa se:

«Aseta ci-na me wurti kpeede,
 tete ci me naase kpeede.
 M'ɔ Ase, ɔeɔ wonkɔ ɪ kaa s'lu ma-m-ka?
 Ðeɔ nka t'ɔna, me kaa se me cake ya?

⁵⁰ U ta ci na me niij kena me lau te ten ñu na?»
 ('Es. 66:1,2)

⁵¹ Yera mi pe cii s'lu ɔ n'Ase n'lu ñam-ɪ na, mi-n'Ase Fiisu, ɪ feɔu tamtam semɔ? Wonte mi caasuna ka lake-te na, ɪ lake nt'ɔna rere. ⁵² Ase tentente rɛser wo mi caasuna ta naase-ɪ? Wa ku wompa ka hosu riyuyuti ñu, ɪ maase-ɪ yera niij taa n'lu yeu n'a ku-ɪ na, ɪ ñente. ⁵³ ɪ ci yera mpa Ase yeu ɪ tirira, wa cel-mi ɪ ñasete n'lu ta ñam-te na.»

Eetɛn sem

⁵⁴ Wa nuu tentente nte semp'ɔ wonte na, ɔ saa wa hɔya taa wa kakeru wa ceela ka ɪ rɛɛ. ⁵⁵ N nɔɔɔ Ase Fiisu siir Eetɛn taa n'l kpaase ɪ ñesa n'asete n'l na Ase hampate, na Yeesu ka ɪ sende Ase mete niij ɔeɛ. ⁵⁶ ɪ si-iru se: «Me wɛ me na aset'ɔ ɔ hula, Yer Yo* sende Ase mete niij ɔeɛ.»

⁵⁷ Ðen'ɔɛ, wa kɔ kukɔse ka reen. Wa hatu wa rena tɛɛ, wa tiu ɪ rɛɛ-ɔ wa ten. ⁵⁸ Wa hɔm-ɪ wa liin-ɪ na kɔru leekɔ, wa yɔ-ɪ wɛɛ wa ku-ɪ. Warasendɛra si wa wɔwen k'afal nɛɛr naase tɛɛ-ɔ a yaa-ɪ se ɔɔɔ. ⁵⁹ Wa yake Eetɛn ñ'ɔ wɛɛ ka wonte se wa ku-ɪ na, ɪ sɛɛ Ase se: «Acii Sesɛɛ Yeesu, ɪmu me fiisu.»

⁶⁰ Fe n'l kur ɪ renkpa rɛɛ, n'l kɔ reen ka ten se: «Acii Sesɛɛ, ɪɔa rukun w'awarkɔ nka.» ɪ tɛse semp'ɔ wonte na, ɪ ɛ ɪ tɛ.

8 ɔɔɔ ka tisa s'a ku Eetɛn.

ɔɔɔ naasu Yeesu waratenkera akpar

Ayuku nku teter a naase Yeesu waratenkera akpar ka paa ka Seerusalem kɔru taa wa see, wa ruken na Sutee, na Samarii* kɔren taa. U kaase Yeesu tirira receel-ɔna wa miise Seerusalem kɔru taa. ² Yera sarteñempa yim Eetɛn ni wa wul ɪ rɛɛ-ɔ reen ka ten.

³ U kaase ɔɔɔ hen na, ɛ cii se ɛ hɔrse Yeesu waratenkera akpar. ɪ si rɛse taa n'l kpa apala na yalaa, n'l walun-wa sarka.

Fiilipi hosu Kiriisitu tentente ka Samarii kɔru taa

⁴ Wompa ka seewa na, wa walu n'awɔ nɛnyar taa, ni pa wundjiindji wa talowa na, wa hosu tentente sarteñente. ⁵ Fiilipi tiu Samarii* kɔru nenkur taa, n'l hosu Kiriisitu* ñente. ⁶ Yera akpila ka ya ten kan ya nuu wonte Fiilipi siiru-te, na hampate lakase nse ɪ lake-se na. Nte rɛɛ-ɔna, ya ɔwa ya coku na-ɪ rekalkal, ⁷ wonte rɛɛ na, alua lii yera kpater taa wa kɔ reen. Atintiiya n'aruka ka tempe kuruwa wa walu. ⁸ U kɔ kɔru nku taa yera ka ten.

⁹ Antaunɔ afal nɛɛr ka wɛ kɔru nku t'ɔ a yaa-ɪ se Siimɔɔɔ. ɛ wulu ɛ tɛ se ɛ ci yer yer-ɔna. ɛ lake masiiki, na nter-ɔ te yusu Samarii yera. ¹⁰ Su akandɔ n'u rɛ n'u tal wiisi, wa ten, wa cokun-ɪ rekalkal. Wa siiru se, nñu ñu hen wɛ-n'Ase hampate tufelem. Ase hampate cekpɔlte wɛ ɪ taa.

¹¹ Wa coken-ɪ, wonte rɛɛ na, ɪ yuse-wa na ɪ masiiki lakase. ¹² Ama, wa tisi tentente sarteñente nte wutu Ase wurti* ñente ka Fiilipi hosu-wa-te na Yeesu Kiriisitu yede rɛɛ na, te rɛɛ, n'apal s'apal, yal se yal, a se-wa Ase leem. ¹³ Siimɔɔɔ teternka tisi te rɛɛ, n'a se-ɪ Ase leem. U sin semp'ɔ wonte na, ɪ pe cii s'l kur Fiilipi cal. U lake-ɪ reyau ka hampate lakase nse, ɪ na-se ka Fiilipi lake-se na, se rɛɛ.

¹⁴ Yeesu tirira mpa ka wɛ Seerusalem kɔru taa na, wa nuu wonte se Samarii ñempa mu Ase tentente na, wa tir Pɛr na San ka wa cal. ¹⁵ Wa tal Samarii kɔru taa, wa sɛɛ Ase ka wa rɛɛ, se fe ni wa mu Ase Fiisu, ¹⁶ wonte rɛɛ na, ku ka take tiu wa taa nɛɛr rɛɛ. N nɔɔɔ a se-wa leem k'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu yede receel ɔeɛ-ɔna. ¹⁷ Pɛr na San, wa re wa niij ka wa rɛɛ, fe ni wa mu Ase Fiisu.

¹⁸ Siimɔŋ kampa n'ɩ na wonte sɛ Yeesu tirira rɩ wa ni-ij n'Asɛ Fiisu tiki wa rɛɛ na, ɩ cii s'ɩ ha-wa warase, ¹⁹ n'ɩ siir-wa sɛ: «ɩɩ ha-m huku nku rerɛ, se fɛ nɩ me pɩse nɩ ?me re me niij ka wompa rɛɛ na, wa hiiu Asɛ Fiisu nku.»

²⁰ Pɩɛr siir-ɩ sɛ: «!N warase rase na-n, wonte rɛɛ na, n mɔse s'a pɩsu s'a su warase n'a yau n'Asɛ haadɛ. ²¹ N tam nter-ɔ tentente nte taa, wonte rɛɛ na, n hɔɔr tan dɩyuyu k'Asɛ ñesa taa. ²² Sempe na, !kisi n ñanñente, n'n sɛɛ Acii Sesɛɛ ?s'ɩ cii, ɩ tsɛn-n n hɔɔr taa mɔsem, ²³ wonte rɛɛ na, me na n t'ɔ ñan ka ñɩ siir n hiilu n'n ci teñɔ kpankɔ*.»

²⁴ Siimɔŋ wusen-ɩ sɛ: «Mɩ teternka, !ɩ sɛɛ Acii Sesɛɛ ka me rɛɛ, n'nter ra tal-m s'ɩ wute wonɔn'ɔna.»

²⁵ Pɩɛr na San, wa rukun Acii Sesɛɛ tentente hosuu ka Samarii kɔru taa, nɩ wa rɛ wa wusu na Seerusalem. Wa sendɛ ñempu t'ɔ Samarii kɔren taa wa hosu tentente sarteñente.

Fiiliipi, na Eetiopii kɔru taa karkɩ nɛɛr

²⁶ Asɛ tirir nɛɛr siir Fiiliipi sɛ: «!Kur n'n kpa na muse riliinqɩ mete niij dɛɛ-ɔ, yapar ndɛ kuren na Seerusalem, dɛ tiki na Kasa kɔru taa na, ka re tasu-na awulɔŋ taa na.»

²⁷ Fiiliipi kur n'ɩ walu wonte na, ɩ na Eetiopii kɔru taa karkɩ nɛɛr-ɔ ɩ ci atɔmer. Yal ñɩ ci Eetiopii kɔru wuroo k'a yaa-ka sɛ Kantase na, ɩ ñɛlu ka warase rɛɛ, n'ɩ tiki na yapar ndɛ. ɩ ka kan Seerusalem kɔru taa s'ɩ sɛɛ Asɛ, ²⁸ n'ɩ wusu n'ɩ kponɔ kɔhen-ɔ ɩ kɔru taa. ɩ ɔ kponaan teruku taa, n'ɩ kalu Asɛ tentente rɛser Eesai tekara taa. ²⁹ Asɛ Fiisu tam Fiiliipi sɛ: «!Tiisi n'n kpɛun teruku nku.»

³⁰ Fiiliipi ñɩ see n'ɩ kpɛun-ku, n'ɩ nɩu ka ɩ kalu Asɛ tentente rɛser Eesai tekara taa. ɩ wɔse-ɩ sɛ: «N nɩu wonte n kalu-te hen na ya?»

³¹ ɩ wusen-ɩ sɛ: «Me lake senɔ sɛ me nɩu-te ka, nne yer ta lese-m te tɛɛ?»

ɩ tam Fiiliipi s'ɩ kpa ɩ teruku taa, n'ɩ ɔ ɩ cal. ³² ɩ kalu wont'ɔ tekara ñɩ taa na, nt'ɔɩ sɛ:

«ɩ wɛ se mɛɛsiɩ ñɩ a su-ɩ n'a walun-ɩ s'a ku-ɩ na.

ɩ wɛ se mɛɛsiyo nka, a pɛlu ka hunte, ka pe hulu ka ɔ na.

³³ Wa naase-ɩ s'ɩ ta ci yer, n'a ta ha-ɩ tufelem.

Anɔ kaa s'ɩ husi ɩ ɔ rɛɛ, wonte rɛɛ na, a tɛse ɩ fiisu ka tɛte rɛɛ?»

(Es. 55:7,8)

³⁴ Eetiopii tɩ ñɩ wɔse Fiiliipi sɛ: «Me ɔɛru-n, !ɔɛse-m me na, anɔ rɛɛ-ɔɩɩ ɩ wutu tentente nte? Asɛ tentente rɛser ñɩ wutu ɩ teternka rɛɛ ya, yaa nɛɛr rɛɛ na?»

³⁵ Dɛn'ɔna, Fiiliipi mu wutɔ n'ɩ kidjɩ na tentente nte n'ɩ rɛ n'ɩ hosu karkɩ ñ'ɔ Yeesu tentente sarteñente. ³⁶ ɩ wutu semp'ɔ wonte wa walu na, wa tal awɔr nendɛl t'ɔ leem wɛ renaa. Karkɩ ñɩ wɔse-ɩ sɛ: «!N na, leem ka hen cee. Ar lake s'n dɔ sɛ-m Asɛ leem?»

³⁷ Fiiliipi wusen-ɩ sɛ: «Nne n tisu na n hɔɔr ka re ten, me pɩsu sɛ me sɛ-n Asɛ leem.»

Karkɩ ñɩ siir-ɩ sɛ: «Tufelem, me tisu sɛ Yeesu Kiriisitu* ci Asɛ Yo.»

³⁸ ɩ sese teruku, ñɩ-n'Fiiliipi wa tiu wa naul-ɔ leem mpe taa, Fiiliipi sɛ-ɩ Asɛ leem. ³⁹ Wa lii leem t'ɔ wonte na, Asɛ Fiisu su Fiiliipi. Karkɩ ñɩ ñɛl n'ɩ pe na-ɩ wonte na, ɩ rɛ n'ɩ tunku ɩ ñempu na ɩ hɔɔr t'ɔ lɛn ka ten.

⁴⁰ Fiiliipi ñɩ na ɩ tɛ-ɔ Asɔte kɔru taa. ɩ rɛ n'ɩ walu kɔren taa, n'ɩ hosu tentente sarteñente ka riinan ten, n'ɩ rɛ n'ɩ tal Seesaree kɔru taa.

Sɔɩ kisi ɩ k-awarkase

9 Aluate nte taa, Sɔɩ ta yeke Acii Sesɛɛ waratenkera naasuu. ɩ ciwa s'ɩ ku-wa, ka n'ɩ rɛ n'ɩ wal s'ɩ na Asɛ laate laar sesɛɛ*. ² ɩ wɔse-ɩ sɛ ɩ maa-ɩ tekara n'ɩ wal Tamase kɔru taa n'ɩ sɩ Suiifi ñempa arekpolondɛ nampin taa, n'ɩ cel ñɩ taa wursi ka tekara ñɩ. Tekara ñɩ taa na, ɩ wɔsu s'a ha-ɩ ñempu n'ɩ kpa apala na yalaa mpa tunku Yeesu Kiriisitu* tentente na. ?ɩ na-wa renaa, ɩ pɩse n'ɩ wan-wa Seerusalem kɔru t'ɔ a rɩ wa niij t'ɔ kpase.

³ N hɔɔn ɩ wɛ ñempu t'ɔ ɩ walu wonte n'ɩ ñuten Tamase kɔru taa na, taman kuɔdem, ɩ na min hulmun ka reen ka ten-ɔ ñɩ lii n'asɛta ñɩ metelu ñɩ koote-ɩ. ⁴ ɩ feete atɛ n'ɩ nɩu wutɔ nenkar-ɔ ka siir-ɩ sɛ: «Sɔɩ, Sɔɩ, ar lapa n'n naasu-m?»

⁵ ɩ wusen-ka sɛ: «Acii Sesɛɛ, wo wutu?»

Acii Sesɛɛ siir-ɩ sɛ: «Me ci Yeesu ñɩ n naasu-ɩ na.

⁶ Sempe na, !kur, n'n sɩ kɔru taa, n'a siir-n wonte n kaa s'n lau-te na.»

⁷ Yera mpa, wa-n'Sɔɩ, wa ka walɔwa na, wa sendɛ awɔr kuɔdemer taa wa pe wutu nter, nafate kpa-wa. Wa nɩu wutɔ, wa pe na woñɩ wutu na. ⁸ Sɔɩ kur atɛ n'ɩ ñesa ñɛlu. Ama, ɩ pe na. A hɔm-ɩ niij n'a sɩn-ɩ Tamase kɔru taa. ⁹ Sɔɩ ñɩ mɩse yeelemte t'ɔ ayuken niitisi, n'ɩ pe tuku n'ɩ pe ñee.

¹⁰ N hɔɔn Tamase kɔru nku taa hen na, Yeesu waratenker* nɛɛr ka wɛ ren'ɔ a yaa-ɩ s'Ananɩase. Acii Sesɛɛ kam ɩ cal-ɔ narte taa, n'ɩ yaa-ɩ sɛ: «Ananɩase.»

Ananɩase ñɩ wusen-ɩ sɛ: «Acii Sesɛɛ, m'ɔ hen.»

¹¹ Acii Sesɛɛ siir-ɩ sɛ: «!Kur, n'n wal kɔhen-ɔ yapar ndɛ a yaa-re sɛ Riyuyu Yapar na, ka Suta rɛɔ taa. !N wɔse Tarse afal nɛɛr rɛɛ-ɔ a yaa-ɩ sɛ Sɔɩ. ɩ wɛ ren'ɔ ɩ sɛɛ Asɛ.

¹² Sɔɩ ñɩ narte taa na, ɩ na yer nɛɛr-ɔ a yaa-ɩ s'Ananɩase ka ɩ sɩ rɛɔ taa n'ɩ re ɩ niij ka ɩ ñesa rɛɛ, se fɛ nɩ ya hul.»

¹³ Ananɩase wusen-ɩ sɛ: «Acii Sesɛɛ, yera kpater siir-m teñese nse ten ɩ lau-se n yera mpa wɛ Seerusalem kɔru taa na. ¹⁴ ɩ kan Tamase kɔru t'ɔ cee, na ñasete nte Asɛ laate laara taa sesempa cel-ɩ-te na, s'ɩ kpa wompa ten yaa n yedɛ na, n'ɩ re wa niij t'ɔ kpase.»

¹⁵ Ka n'Acii Sesɛɛ siir Ananɩase sɛ: «!Kur, n'n wal, wonte rɛɛ na, me lese yer ñɩ s'ɩ lau me temer. Me su-ɩ

s'l wul me yeđe ka yera mpa we koren ñl ten taa na, na wa wursi, na Iiserael* ñempa rere. ¹⁶ Ma rere, me kaa se me wul-ı kuñuñ nku ı kaa s'l tu-ku me rEE na.»

¹⁷ ðen'wle Ananiase wala n'l sl rEw nka taa, n'l re ı ni-ıñ ka Sıl ñl rEE, n'l siir-ı se: «Me rEw tu Sıl, d'Acii SesEE Yeesu tir-na-m se me kan cee hen. Yeesu kuðem ñl, n na-ı ñempu nku taa n tunku-ku n'n kEñ Tamase na, ı tir-m se me hul n ñesa, n'AsE Fiisu siir n taa.»

¹⁸ Wur tenke n'u lii na Pıl ñesa taa se tuna wurı. ı kunti n'l wuse n'l na reyaya. ı kur n'a se-ı AsE leem, ¹⁹ n'l tu tute fe n'l hiiu reen.

Sıl hosu AsE tentente ka Tamase kuru taa

Sıl ñl cı ayuken cekalen na Yeesu waratenkera mpa we Tamase kuru taa na. ²⁰ ı re n'l walı rere-ı Suiifi ñempa arekpolende nampin taa n'l hosu n'l siiru se Yeesu ci-na AsE Yo. ²¹ Wompa ten nu-te na, u lau-wa reyau wa wısu remañ se: «U ta ci woñl ka naasu wompa ten ka yaa Yeesu yeđe ka Seerusalem kuru taa na, nñ'ı hen na? ı ta kan cee ñl hen s'l kpa-wa n'l re wa niıñ t'ı kpase n'l wan-wa AsE laate laara taa sesempa cal ya?»

²² AsE we n'l ha Sıl ka reen, n'l hosu tentente sarteñente k'ayuken ten. Suiifi ñempa mpa we Tamase kuru taa na, wa pe na nter se wa wute ka wonte ten ı wulu-wa se Yeesu ka ci Kiriisitu* kena na.

²³ U kampa n'u tal aluate nenter taa, Suiifi ñempa sesempa kpol wa mısu se wa hiiu ñempu, wa kpa Sıl wa ku-ı. ²⁴ N kEw Sıl ñl teem nuu ka wonte wa cii se wa lau-ı-te na. ı nu rere se wa cake menEñ tEE-ı aho na mıse, ?s'l liiwa, wa ku-ı. ²⁵ Nte rEE-ına, ı waratenkera su-ı aho taa, wa cıse-ı kpancaku taa, wa wan-ı, wa tisi-ı na kuru wanker.

Sıl wusu Seerusalem kuru taa

²⁶ ı re n'l wuse Seerusalem kuru t'ı wonte na, ı car ı te s'l sl Yeesu waratenkera akpar taa n'l tase wa rEE. Ama, nafate kunti n'u kpa-wa wa ten-ı ı rEE. Wa pe pısu se wa tisi s'l kisi ı k-awarkase ka tufelem n'l wuse Yeesu waratenker*. ²⁷ Parnapase wute-na ı rEE, n'l su-ı n'l wul Yeesu tirira n'l siir-wa wonEñ'ı Sıl ka na Acii SesEE ka Tamase ñempu taa n'l wuten-ı na. ı siir-wa rere-ı wonEñ'ı Sıl ñl ta tan nafate n'l wutu na huku na Yeesu yeđe rEE-ı Tamase kuru taa na. ²⁸ U sun ðena, ñl-n'wa, wa kaalu Seerusalem kuru taa, n'l ta tan nafate s'l wutu n'Acii SesEE Yeesu yeđe rEE. ²⁹ ı wutun ðere-ı Suiifi ñempa mpa wutu Kereke wutı na. Ñl-n'wa-l, wa fesun ðemañ, nı wa-l cii se wa-l ku-ı. ³⁰ Yeesu waratenkera nu-te semp'ı wonte na, wa su Sıl wa ren-ı na Seesaree kuru taa wa yeu-ı n'l kpeem Tarse ñenku taa.

³¹ Yeesu waratenkera akpar cı rehEser t'ı Sutee kuru ka ku ten ku taa, na Kaliilee, na Samarii* wa koren taa. U sun aluate nte taa na, Yeesu waratenkera akpar

kpolı AsE ñente taa, nı re ñEñ Acii SesEE, n'AsE Fiisu yeke re kpolı re walı.

Pler kusu Eenee

³² N kEw Pler ka ce kuru t'ı ku ten n'l rEku Yeesu waratenkera, n'l tal Liita kuru taa. ³³ ı kEw yer nEE-ı a yaa-ı se Eenee ka u lake wuse ka nasennausa keı, ı hende ı kađu rEE, wonte rEE na, ı ka ci atintiir. ³⁴ Pler tam-ı se: «Eenee, Yeesu Kiriisitu* kusu-n. !Kur n'n kuti n kađu.»

Taman kuðem Eenee kur. ³⁵ Liita kuru taa ñempa ka wa ten, na SarEñ ñempa, wa na wa kisi w'awarkase wa tenke Acii SesEE Yeesu wara.

Pler wusu Tarkase k'aseđa taa

³⁶ Yal nEEr ka we Sıpee kuru t'ı ı tisi Yeesu Kiriisitu rEE, n'a yaa-ı se Tapiita. Yeđe nđe kutihuđi Kereke wutu taa se Tarkase, nı lama t'ıle se, wolnaa. ı ka lake sarteñente ka ten n'l sun ahusa. ³⁷ Aluate nte taa ı hende wısu n'l seu. A kampa n'a se-ı leem ka wonte na, a wan-ı n'a sl-ı aseta nampu nenkur taa. ³⁸ Sıpee kuru taa Yeesu waratenkera nu se Pler we Liita kuru t'ı ku ta calen na Sıpee kuru. Wa tir apala ka naul se wa siir-ı se: «ðe ceıu-n ten s'n kan ða te-ı kEhen ñl.»

³⁹ Pler ñl tenke, ñl-n'wa, wa wal. ı kampa n'l tal wonte na, a sun-ı aseta nampu nku taa. Leela ka wa ten, wa tiisu wa walı ı cal wa wulu wa wulu-ı asiiu wıwen, n'aniko wıwen ñl ı ka lau-wa-ñl ka n kEw ı take sepa na. ⁴⁰ Pler run yera ka wa ten, ı kur ı renkpa rEE n'l seE AsE, n'l ceı ı te na seđe ñl rEE n'l tam se: «Tapiita, !kur.»

Seđe ñl hul ı ñesa, n'l na Pler ka wonte na, ı kur n'l cı. ⁴¹ Pler kpa ı niıñ n'l sen-ı n'l kur. ı yaa Yeesu waratenkera mpa, na leela mpa, ı wul-wa yal ñ'ı ı hompa. ⁴² A nu-te Sıpee kuru t'ı ku ten, nı kpater tisi Acii SesEE Yeesu rEE. ⁴³ Pler cı Sıpee kuru t'ı ayuken cekalen k'afal nEEr te-ı ı husu tenen, k'a yaa-ı se Si-ımEñ.

Pler, na Korneye

10 Afal nEEr ka we Seesaree kuru t'ı a yaa-ı se Korneye. ı ka ci sucana mpa we cakısiı na, wa ñuñcii, n'l we akpidi nendel t'ı a yaa-re s'Italii Akpidi. ² Yer ñl ka ñEñ AsE, ñl-n'l yera ka wa ten, wa suku wa te wa celu AsE. ı sun Suiifi ñempa ahusa ka tempe, n'l seE AsE k'ayuken ten. ³ Ayuku nenkur-ına, n kEw mıse ceela, ı na AsE tirir ka narte t'ı ı sl nampu taa, n'l yaa-ı se: «Korneye.»

⁴ ı ñel AsE tirir ñl repıı, nafate kpa-ı. ı wıse-ı se «Acii SesEE, n cii wı?»

AsE tirir ñl wusen-ı se: «AsE nu n seerte n'l na hađe nđe n ha-re ahusa na. ⁵ !Tir yera ka Sıpee kuru t'ı kEhen ñl, nı wa kan yer nEEr-ı a yaa-ı se SiımEñ n'a

tase-l afate yeḡe se Pler. ⁶ L si afal neer te-ḡ le husu tenen, k'a yaa-le se Siimḡḡ, ni le reḡ we apu leem ḡḡ.»

⁷ Ase tirir ḡḡ ka wuten-l na, i re wonte na, Korneye yaa i ḡḡna ka naul, na i calḡḡr suca neer-ḡ le ḡḡḡḡ Ase. ⁸ L cese-wa wonte ten lapa na, n'l tir-wa Sḡpee ḡḡru taa.

⁹ U hom, n ḡḡḡ wa we ḡḡempu t'ḡ wa ḡḡuten Sḡpee ḡḡru t'ḡ wonte na, Pler kpa nampu ḡḡḡḡ ḡḡḡ n'l seḡ Ase ka n ḡḡḡḡ mḡse cii se se sende taase heken taa. ¹⁰ ḡḡuse ku-l, n'l cii s'l tu. N ḡḡḡḡ a we n'a saa-l tute ka wonte na, ¹¹ i na narte t'ḡ u hul n'aseta, wur tiki. U we se wḡḡḡ cekḡḡḡḡ nenkur-ḡḡḡ, u rukun ku nantampii nnasa, ku tiki tete reḡ. ¹² L na wḡḡḡ nku t'ḡ naase nnausa kpeena, na liteliten, n'asimasi. ¹³ L niu wutḡ nenkar wutu se: «Pler, !kur n'n ku n'n tu.»

¹⁴ Ama, i wusen-ka se: «Acii Sesee, a, wonte reḡ na, me take tu wonte we asima na, na wonte ta sar s'a tu-te na.»

¹⁵ Wutḡ nka tase wutuu se: «Wonte Ase ḡḡelu-te se te tam asima na, !ḡa tam se te we asima.»

¹⁶ Te lau semp'ḡ taman nautisi ka wonte na, a kpaase-te n'aseta, n'a ta tase te nau.

¹⁷ Pler wḡḡḡ i te se: «Wonte me na-te hen na, te kuti-hudḡi semḡ kele?» N ḡḡḡḡ aluate nte taa, i we n'l ḡḡḡḡ semp'ḡ wonte na, yera mpa Korneye tir-wa na, wa teem wḡḡḡḡ se wa sem Siimḡḡ ḡḡḡ, wa tal wa we menḡḡḡ teḡ. ¹⁸ Wa wḡḡḡ reen se: «Cee ḡḡ hen-ḡḡḡḡ Siimḡḡ ḡḡ a tase-l afate yeḡe se Pler na, i hendu ya?»

¹⁹ N ḡḡḡḡ Pler ruken ḡḡḡḡḡḡ ka wonte i na-te na, te reḡ, Ase Fiisu siir-l se: «!Co n'n niu, yera nautisi we cee ḡḡ hen-ḡ wa cii-n. ²⁰ !Kur n'n tiu. ḡḡa-n'wa, !u re. !ḡa take n taa, wonte reḡ na, ma tir-na-wa.»

²¹ Pler tiu yera mpa cal n'l siir-wa se: «Me ci woḡḡḡ u cii-l na. Wonte kan-mḡ cee?»

²² Wa wusen-l se: «Suca ḡḡ ḡḡelu sucana ka cakḡḡsii akpar reḡ-ḡ a yaa-l se Korneye na, nḡḡ tir-na-ra. L ci yer ḡḡ we riyuyu n'l ḡḡḡḡ Ase, ni Suiifi ḡḡempa ten wutu sarteḡḡente ka i reḡ na. Ase tirir sarteti siir-l s'l yaa-n n'n kam i te, n'l co wonte n kaa s'n siir-l-te na.»

²³ ḡḡen'ḡḡḡ, Pler su-wa n'l sin-wa reḡ nka taa wa hendḡ renaa.

U hom wonte na, Pler na yera mpa, wa kpa ḡḡempu wa re Seesaree ḡḡru taa. Wompa tunku Yeesu war'ḡ Sḡpee ḡḡru taa na, wa taa nempar si-wa wa wal. ²⁴ U hom wonte na, wa tal Seesaree ḡḡru taa. N ḡḡḡḡ Korneye ka yaa i yera, na i raana mpa i we-wa lu ka ten na, wa kpol wa ten wa honku Pler kandḡ. ²⁵ Pler kampa n'l tal s'l si reḡ t'ḡ wonte na, Korneye wal i katenu n'l kur Pler teḡ, n'l wḡḡḡ i ḡḡesa n'ate n'l seḡ-l. ²⁶ Ama, Pler kuse-l n'l siir-l se: «!Kur, wonte reḡ na, me ci yer kena se ḡḡa rere.»

²⁷ Pler ḡḡ, na Korneye, wa wutuwa wa si reḡ nka taa, i ḡḡḡḡ yera ka tempe ka wa kpol. ²⁸ L siir-wa se: «L sem s'a kisi se Suiifi ti ra lau raante n'ankḡḡ, n'l ra si ankḡḡ ḡḡḡ taa. Ama, Ase wul-m se me ra ḡḡel yer neer

s'l ta tal nter-ḡ Ase ḡḡesa taa n'l ḡḡḡḡ taa wur asima.

²⁹ Semp'ḡḡḡ, u yaa-m ni me ta kisi. Kḡhen ḡḡ u ḡḡḡḡ s'l u siir-m wonte reḡ u yaa-m na.»

³⁰ Korneye wusen-l se: «U lake ayuken niitisi ka hen, aluate nte taa sen-ḡḡḡ, n ḡḡḡḡ mḡse ceel wont'ḡ me seḡ Ase ka me te na, me na yer ka i sende me cal-ḡ, i sii wḡḡḡḡ ka ku metelu. ³¹ L siir-m se: «Korneye, Ase niu n seerte n'l tese sarteḡḡente nte n lake-te ahusa na, te reḡ. ³² !Tir yera ka Sḡpee ḡḡru taa, !wa kan Siimḡḡ ḡḡ a tase-l afate yeḡe se Pler na. L hendu Siimḡḡ ḡḡḡ t'ḡ le husu tenen. ḡḡḡ nka we apu leem ḡḡḡ.» ³³ U ta lul me tenke me tir yera s'a yaa-n. N ta lau kaadḡ n tisi n'n kan. Kḡhen ḡḡ we re ten-ḡ Ase ḡḡesa t'ḡ cee ḡḡ hen se re co wonte ten Acii Sesee tase-n s'n siir-te na.»

Pler wutu Korneye te

³⁴ Pler paase wutuu n'l siiru se: «Kḡhen ḡḡ, me sem tufelem s'Ase pe hu asemte huhur. ³⁵ Pa ḡḡru nku na, ku taa woḡḡḡ ḡḡḡḡ-l n'l lake wonte we riyuyu na, Ase ḡḡ mu-l. ³⁶ Ase yeeke i tentente nte ha yera ka reheseer na, s'a hose-te Iiserael* ḡḡempa na Yeesu Kiriisitu* ḡḡ ci yer ten Acii Sesee na, i reḡ. ³⁷ L sem wonte ten lau Sutee ḡḡru taa n'u paase na Kaliilee ḡḡempa na, ka u sin aluate nte taa San hosuwa n'l limsu yera ka leem taa na. ³⁸ L sem wonḡḡḡḡ Ase yeu i Fiisu na i reen, wa ḡḡ Nasarete ḡḡru taa ti Yeesu Kiriisitu reḡ na. Yeesu ḡḡ ce ḡḡru taa n'l lake sarteḡḡente n'l kusu wompa ten alua caru-wa na, wonte reḡ na, Ase ka we na-l. ³⁹ ḡḡe sende wonte ten i lau-te Suiifi ḡḡempa ḡḡru taa, na Seerusalem ḡḡenku taa na, te wara. Wa kpa-l wa kam-l akantemer reḡ n'l seu. ⁴⁰ Ama, Ase wose-l asedḡa t'ḡ ayuken niitisi ayuku reḡ, n'l yeu n'l wul i te-ḡ yera. ⁴¹ L ta yeu se yer ten na-l. Ama, wora Ase ka lese-ra s'l warasendḡera k'antaḡḡ na, ḡḡe na-l ka i hom wonte na, ḡḡa-n'l, ḡḡe tu re ḡḡee. ⁴² L siir-ra se re hose yera ni re siir-wa s'nḡḡḡ ci-na woḡḡḡ Ase lese-l s'l hu na wompa we fiisu taa na, n'asedḡa. ⁴³ Ase tentente reḡsera ka wa ten wa wute i ḡḡente, wa siir se: «Yer se yer ḡḡ tisu i reḡ na, Ase kaa s'l tusen-l i k-awarkase na Yeesu Kiriisitu* ḡḡḡḡ ḡḡḡḡ.»

Wompa ta ci Suiifi ḡḡempa na, wa mu Ase Fiisu

⁴⁴ N ḡḡḡḡ Pler ruken wutuu ka wonte na, Ase Fiisu tiu yera mpa ten ka coku tentente nte na, wa reḡ. ⁴⁵ Suiifi ḡḡempa mpa ci Yeesu waratenkera ka wa-n'Pler, wa kampa na, u lau-wa reyau ka wonḡḡḡḡ Ase ha i Fiisu ka yera mpa ta ci Suiifi ḡḡempa na, ⁴⁶ wonte reḡ na, wa niu ka wa wutu wutase nenser-ḡ wa ta sem-se ni wa wḡḡḡ Ase ka i kpolḡḡ ḡḡḡ. ⁴⁷ Pler tam se: «Yera mpa mu Ase Fiisu se ra na, a ḡḡḡḡ s'a kisi na-wa s'a ra se-wa Ase leem na?»

⁴⁸ Semp'ona, Pter tam s'a se-wa Ase leem na Yeesu Kiriisitu yede rεε. Den'ona, wa wase Pter s'u cō na-wa ayuken cekalen.

Pter siiru Seerusalem ñempa ka wonte lapa na

11 Yeesu tirira mpa, na Yeesu waratenkera mpa ka we Sutee kōru taa na, wa nu se wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa mu Ase tentente. ² Pter wuse wont'ō Seerusalem kōru taa na, Yeesu waratenkera mpa ci Suiifi ñempa na, wa yeen-l. ³ Wa siiru se: «N wal wompa ta pel w'anikasi na, wa te, ni ña-n'wa, u tu.»

⁴ Ka ni Pter kpa te ten ñi l cese-wa wonte lapa na. l siiru-wa se: ⁵ «Me ka we Sōpee kōru t'ō wont'ō me seε Ase na, me na narte t'ō wur-ō l we se wōwu cekpōlu ka u ruken ku nantampii nnasa, ku tiki n'aseta ku kōŋ na me rεε. ⁶ Me ñelu ku taa repipi, me na naase nnausa kpeena, na ñite taa kpeena, na ltelten, n'asimasi. ⁷ Me nu wutō ka ka siiru-m se: «Pter, !kur n'n ku n'n tu.» ⁸ Ama, me wusen-ka se «Acii Sesεε, a, wonte rεε na, me take tu wonte we asima na wonte ta sar s'a tu-te na.» ⁹ Me tase wutō nka nuu rere n'aseta se: «Wontε Ase ñelu-te se te tam asima na, !da tam se, te we asima.» ¹⁰ Te lau semp'ō taman nautisi ka wonte na, a kpaase-te n'aseta. ¹¹ Taman kuḍem, me na yera ka nautisi ka wa tenka wa tal ḍεō nka taa me we na, k'a tir-wa me na, na Seesaree kōru taa. ¹² Ase Fiisu siir-m se me kur me wal ni me ra take me taa. Yeesu waratenkera* mp'ō wa-l leḍe wa-l tenke-m Seesaree kōru taa, ḍe ten ḍe si Kōrneye rεō taa. ¹³ l siir-ra wonk'ō l na Ase tirir ka l rεō taa na, n'l siiru-l s'l tir yera ka Sōpee kōru taa wa wal wa kan-m ¹⁴ me siir-l tentente nenter-ō te yeke s'Ase telse-l, ñi-n'l yera ka wa ten ḍefu. ¹⁵ Fe ni me paase wutu ka wonte na, Ase Fiisu tiu wa rεε se ku ka tiu akiḍino ka ra rεε-ō wo na. ¹⁶ Me tεse me lu tεε-ō wontε Acii Sesεε Yeesu ka siir-te na se: San ka limsi yera ka leem t'ōna, ni mi hen na, a kaa s'a limsi-mi Ase Fiisu taa. ¹⁷ Sempe na, nne Ase ha-wa haḍe rere s'l ha wora tisi Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu* rεε na, me ka ci anō, se me kisi na-l s'l ra lau sempe?»

¹⁸ Wa nu tentente nte semp'ō wonte na, wa sim wa neεe, wa wōru Ase, wa siiru se: «Wiise, tufelem Ase ha rere-ō wompa ta ci Suiifi ñempa na, ka reen se wa kisi w'awarkase wa hiiu fiisu nku tam akperu na.»

Yeesu waratenkera mpa we Antōse kōru taa na

¹⁹ Aluate nte taa, a ku Eeten na, nte t'ōle, a naase Yeesu waratenkera wa see wa lii Seerusalem kōru taa, wa re na Feeniisii, na Siipir, n'Antōse kōren taa, wa hosu Ase tentente ka Suiifi ñempa receel. ²⁰ U kunti ni Yeesu waratenkera nempār mpa ci Siipir ñempa, na Siiren ñempa na, wa tal Antōse kōru taa wa hosu rere-ō wompa ta ci Suiifi ñempa na, k'Acii Sesεε Yeesu ten-

tente sarteñente. ²¹ Ase reen ka we na-wa, yera kpater tisi wa cel wa te n'Acii Sesεε rεε.

²² Seerusalem Yeesu waratenkera akpar taa yera nempār nu tentente nt'ō wonte na, wa tir Parnapase k'Antōse kōru taa. ²³ l kampa n'l tal n'l na wonk'ō Ase lau yera mp'ō sarte na, n'u kō l taa. l ciisi wa nante se wa ten wa tenke Acii Sesεε wara na hōkō kuḍemer.

²⁴ Parnapase ka ci yer yer-ōna l sara. Ase Fiisu siir l taa n'l tisi Ase rεε-ō ten ḍere. Semp'ona, yera kpater tisi Acii Sesεε rεε.

²⁵ Parnapase re n'l wal Tarse kōru taa, s'l kan Sōl. ²⁶ l na-l wonte na, l kan-l Antōse kōru taa. Wa naul wa cō Yeesu waratenkera akpar nḍe t'ō wutō kuḍem, wa wulu yera k'Ase tentente ka kpater. Antōse kōru t'ōna, wompa tunku Yeesu wara na, a paase wa yaau se kiriisitutna.

²⁷ Aluate nte taa, Ase tentente resera kuren na Seerusalem, wa wal Antōse kōru taa. ²⁸ Wa taa neer-ō a yaa-l s'Akapusi, l kur n'l wute n'Ase Fiisu rεε se ñuse kaa se se yee paa ka tete ten taa. U lau semp'ō aluate nte taa n kōkō wuroo sesōŋ Kelote* ka cō kpeeḍe rεε na. ²⁹ Yeesu waratenkera kpol wa ten, wa car wa te se, pa woñi na, l plse n'l hiiu wur n'a yeeke kiriisitutna mpa we Sutee kōru taa na. ³⁰ Wa cel te ten-ō Parnapase na Sōl se wa wal wa cel kiriisitutna akpar taa sesempa ka Seerusalem kōru taa.

A ku Sake, n'a ru Pter ka sarka taa

12 Aluate nte taa, wuroo Eerote* we n'l naasu nempār-ō kiriisitutna akpar taa, ² n'l yeu n'a ku San ḍaal ñi a yaa-l se Sake na, na saaru. ³ l kampa n'l na wonte s'u kō Suiifi ñempa taa na, l tase yepε n'a kpa Pter. N kōkō kpōnen ñi a ta re ñi t'ō kōkō se ñi kpa na, ñi teenkar* aluate t'ōle. ⁴ U fεwa n'a kpa Pter ka wonte na, wuroo Eerote yeu n'a ru-l sarka. l yeu sucana k'akpaya nnasa se wa ñelu-l. Pa akpar nḍe taa na, sucana we nnausa. N kōkō wa mōsu se Pake* teenkar kpera ya, wa wan-l yera ten ñesa taa wa ku-l. ⁵ Pter ñi we sarka t'ō wonte na, kiriisitutna akpar kpol, ḍe pe yeke Ase seεu ka l rεε.

A lesu Pter ka sarka taa

⁶ Aho nya taa, n kōkō u hoŋwa se wuroo Eerote wan-l yera ñesa taa n'l hu na-l na, Pter henḍe n'l ree sucana naul hεku taa. N kōkō a hōu-l kpase ka nasel. Sucana nempār we sarka menōŋ tεε-ō wa ñelu. ⁷ Ase tirir neer tal, min hulmun metel sarka nampu taa. Ase tirir ñi teeken Pter leekō taa n'l wose-l n'l siir-l se «!Kur re-sam.»

Den'ona, kpase ceuu l niij taa se tel atε. ⁸ Ase tirir ñi tam-l se «!Kpeu n kpeḍu, n'n ḍe n nahentena.»

Pter ñi lau sempe. Ase tirir ñi siir-l se: «!Sii n k-aniko wōwu n'n tenke-m.»

⁹ Pter tenke Ase tirir ñl n' wa lii sarka taa. l ka ta mɔsu ɪ taa se wonte Ase tirir ñl lau-te na, te we tufelem. l huwa s'ɪ reesu kena. ¹⁰ Wa re kidinkidjin sarka nampu nku sucana sɪ sintir ka ku ree na. Wa re wa tal taman naul ñenku fe n' wa tal ñuru kaɖu cekpɔɔ, ku tel ku te-ɔ wa ñesa taa. Wa lii parcii taa, wa walu na yapar ree. Taman kuɖem, Ase tirir kur Pter cal.

¹¹ ðen'ɔɔ, Pter kunti n'ɪ na s'ɪ pe reesu, n'ɪ tam se: «Kohen ñl me na tufelem kele sarte s'Acii Sesee tir ɪ tirir, n'ɪ lese-m wuroo Eerote niij taa, na wonte ten Suiifi ñempa ka honkuwa se wa lau-m-te na.»

¹² l mɔse ɪ t'ɔ cekɔ n'ɪ re n'ɪ walu na San Marke rii ñl a yaa-ɪ se Marɪ na, ɪ te. N nɔɔn yera kpater kpɔɔl ɖena a wa se Ase. ¹³ Pter kɔte menɔɔn te, n'ɪ yalayo nenkar-ɔ a yaa-ka se Rote, ka kan se ka co. ¹⁴ Ka sem Pter wuɔ ka wonte na, ɔ kɔ ka t'ɔ ten ka yeu teluu, ka see ka wuse ka siir-wa se «Pter we-na menɔɔn te.»

¹⁵ Wa wusen-ka se: «N ci kpɔɔnseer kena.»

Ka siir-wa ka kper ka taa se tufelem. Wa siiru se: «?U ta kar, ɪ k-Ase tirir ñl ñelu ɪ ree na, n'ñ'ɔna.»

¹⁶ N nɔɔn wa we wa wutu semp'ɔ wonte na, Pter ruken kɔtu ka kaɖu. Wa kan wa tel-ku wonte na, wa nɔɔn-ɪ n'ɔ lau-wa reyau. ¹⁷ l wul-wa niij se wa ra wute, n'ɪ siir-wa wonɔɔn'ɔ Acii Sesee lese-ɪ sarka taa na. l siir rere se wa wal wa cese Sake na Yeesu waratenkera, fe n'ɪ lii n'ɪ re n'awɔr nendel taa.

¹⁸ U hom ntauɔn te-ɔ wonte na, ɔ caru sucana ka ten. Wa wɔsu remaɔn se Pter wuse wɔ kohen? ¹⁹ Wuroo Eerote tir s'a kan-ɪ, n'a ta nɔɔn-ɪ. l hu na sucana mpa, n'ɪ tam n'a ku-wa, fe n'ɪ kur Sutee kɔru taa n'ɪ wal Seesaree ñenku taa, n'ɪ ɔ renaa.

Wuroo Eerote sem

²⁰ Wuroo Eerote* ñan ka kpan Tiir na Siitɔɔn kɔru taa ñempa. Ama, wa-l lau nɔ kuɖem, wa tir yera ka ɪ cal, se wa-n'ɪ, wa lau kuɖem. Wa yeu n'ɪ Pelasete ñl ñelu wuroo nampu taa ñente ree na, ɪ n'ɪ na-wa. Wa re wa walu se wa wɔse wuroo Eerote ka reheseer, wonte ree na, wa kɔru taa yera mu tute ka wuroo nka kɔru t'ɔna.

²¹ Ayuku nku a ru-ku na, ku tal. Wuroo Eerote sii ɪ wursi wɔwen, ɪ ɔ ɪ wurti kpeede ree n'ɪ siiru Tiir na Siitɔɔn kɔru taa ñempa ka tentente ka wa ten wa ñesa taa. ²² Yera ten ko se: «U ta ci yer wutu-na, Ase kena!»

²³ Ase tirir tenke n'ɪ tiu n'ɪ re-ɪ wɔɔ, wonte ree na, ɪ su ɪ te n'ɪ wusen Ase, n'asesee tu-ɪ n'ɪ seu.

²⁴ A hosu Ase tentente, te yasu te walu, n'ɪ kiriisitutuna tasu n'ɔ tena.

²⁵ Parnapase na Sɔɔl, wa kper wa temer ka Seerusalem ka wonte na, wa su San ñl a tase-ɪ yeɖe se Marke na, wa wuse.

A Iesu Parnapase na Sɔɔl n'a tir-wa

13 N nɔɔn Antɔse kiriisitutuna akpar taa hen na, Ase tentente reesera ka we, n'ase tentente wulɖa. Mp'ɔɔ, Parnapase, na Siimeeɔn ñl a yaa-ɪ se Yer Cipiin na, na Lusiusi ñl ci Siiren kɔru taa tu na, na Sɔɔl, na Manaɔn ñl ka kpɔɔl ataru ka reɔ kuɖem taa na wuroo Eerote* ñl a ka tar ɪ cii wurti kɔru ka hɔlen nniisa n'ɪ ñelu kuɖemu ree na. ² Ayuku nenkur, n nɔɔn wa kpola wa se Acii Sesee n'ɪ wa hɔke nese ka wonte na, Ase Fiisu siir-wa se: «!l lese-m Parnapase na Sɔɔl ka temer nde, me yaa-wa na, ɖe ree.»

³ U fɛwa, wa teɔe nɔ hɔpe n'Acii Sesee seɔu ka wonte na, wa re wa niij* ka wa ree, n'ɪ wa yeu-wa wa re.

Parnapase na Sɔɔl ka Siipir kɔru taa

⁴ Ase Fiisu tir Parnapase na Sɔɔl, wa tal Seelusii kɔru taa, wa re na kɔru nku we apu leem heku t'ɔ a yaa-ku se Siipir na. ⁵ Wa tal Salamiin kɔru t'ɔ wonte na, wa hose Ase tentente ka Suiifi ñempa arekpolende nampin taa. Wa-n'San Marke ñl ka suɔ-wa na.

⁶ Wa tase Siipir kɔru ka ku ten, wa tal Pafose kɔru taa. ðen'ɔna, wa katen masiiki tu neer-ɔ a yaa-le se Par-Yeesu. Yeɖe nd'ɔɔle Kereke wuɔ taa s'Eeliimase. Le ka ci Suiifi tu kena, n'ɪ teku yera s'ɪ ci Ase tentente reeser. ⁷ l ka we komna neer cal-ɔ a yaa-ɪ se Sersiusi Polusi. Komna ñl ci yer neer-ɔna, ɪ ñuɔn taa lake temer ka ten, n'ɪ yaa Parnapase na Sɔɔl, s'ɪ n'ɪ Ase tentente. ⁸ Ama, Eeliimase ñl ka lake masiiki na, ɪ fɛsun-wa. l cii s'ɪ calse komna hɔɔn n'ɪ ra tisi Ase ree. ⁹ Ama, Sɔɔl ñl a yaa-ɪ se Pɔɔl k'ase Fiisu siir ɪ taa na, ɪ ñel-ɪ repu, n'ɪ siir-ɪ se: ¹⁰ «Yer ña, n kper tentaru, na ñan, n'n ci aluacii yo, n'n ci wonte ten we riyuyu na, t'amura. N ɖa yeu Acii Sesee temer hɔrsu na? ¹¹ !N'ɪ kohen s'Acii Sesee kaa s'ɪ yeu n'n wuse yeelem. N ɖa na muse hulmɪn k'aluate nenter taa.»

Eeliimase ñesa taa tenke n'ɔ wur, n'ɔ we s'ɪ we aho taa. l celu ɪ te-ɔ riinan ten, n'ɪ cii yera s'a hɔm-ɪ. ¹² Komna ñel n'ɪ na wonte lapa na, ɪ tisi Acii Sesee Yeesu ree. U siir-ɪ nter-ɔ wonte wa wulu-te Acii Sesee ree na.

Parnapase, na Pɔɔl ka Piisitiitii Antɔse kɔru taa

¹³ Pɔɔl na ɪ raana mpa, wa kur Pafose kɔru taa wa re wa tal Perse kɔree nka we Panfiilii kɔru taa na. San Marke ñl kur wa cal n'ɪ wuse Seerusalem kɔru taa. ¹⁴ Wa kur Perse, wa tal Antɔse kɔree nka we Piisitiitii kɔru taa na. Suiifi ñempa fiisiti ayuku* ree, wa sɪ Suiifi ñempa arekpolende nampu taa wa ɔ. ¹⁵ U fɛwa n'a kal Moiiisi ñasete* tekara taa, n'ase tentente reesera tekarna t'ɔ wonte na, arekpolende nampu taa wursi tir n'a wɔse-wa se: «De reɔ ñempa mɪ, ?u we nter s'ɪ siir yera mpa n'ɪ ciisi-wa nante, ɪ pɔsu s'ɪ wute.»

¹⁶ Pɔl kur, n'ɪ wul-wa niij se wa sim, n'ɪ tam se: «Iiser-ael* ñempa mɪ, na womɪ ñɔŋ Ase na, !u co n'ɪ nu. ¹⁷ Iiserael ñempa Ase lese-na ra caasɪna ka yera taa n'ɪ yeu nɪ w'akpar kpɔl Eesiipete kɔru taa, fe n'ɪ lese-re na ɪ niij deen ñenya. ¹⁸ L ñel wa rɛɛ n'ɪ rɛ n'ɪ tal wuse ka hiin nniisa k'awɔɔɔ taa. ¹⁹ L yeu nɪ ra caasɪna hɔrse kɔren ka lede niisiniitisi ka Kanaaŋ kɔru taa, n'ɪ ha ɪ yera ka kɔru nku, ²⁰ n'ɪ rɛ n'ɪ tal, ?u ta kar, u lake wuse ka cakɔsiin nniisa na camar (450).

U fe semp'ɔ wonte na, Ase cel de caasɪna ka tentente hura, n'ɪ rɛ n'ɪ tal ɪ tentente reser Samuel. ²¹ Fe nɪ wa wɔse-ɪ s'ɪ sɪ-wa wuroo. Ase sɪ-wa Saul. L ka ci Kiisi yo kena, ka Pensameŋ nantidj rɛɛ n'ɪ ɔ wurti kpeede rɛɛ-ɔ wuse ka hiin nniisa. ²² U fɛwa n'ase wede Saul, n'ɪ sɪ-wa Tafiiti* se wa wuroo. L wute ɪ teternkɔ se: «Me na Iisa* yo Tafiiti, ɪ ci yer yer-ɔna ɪ hɔr kpeun-m. Nñɪ kɔŋ-na s'ɪ lau wonte me cii-te na.» ²³ Ase lese yer nɛɛ-ɔ wuroo Tafiiti warañempa taa s'ɪ tɛse Iiserael* ñempa s'ɪ ka yii-te wo na, nñ'ɔɛ Yeosu. ²⁴ Se fe n'ɪ kan na, San ka hosa n'ɪ yaa Iiserael ñempa ka wa ten se wa kisi w'awarkase n'a limsi-wa leem taa. ²⁵ San kampa n'ɪ tɛsu ɪ temer ka wonte na, ɪ siir-wa se: «Me ta ci woñ u honku-ɪ na. !u nu sarte se yer nɛɛ kɔŋ me wara. Me ta tal wur taa se me lese ɪ nahentɛna ka ɪ naase taa.»

²⁶ Me rɛɔ ñempa mɪ, womɪ ci Aperaham* warañempa, na womɪ ñɔŋ Ase na, Ase yepa n'a hose-r'ɔna tentente nte s'ɪ tɛse-ra, ²⁷ wonte rɛɛ na, Seerusalem kɔru taa yera, na wa wursi, wa ta sem woñ ka ci Yeosu na. Wa ku Yeosu ñɪ ñente ka wonte na, wa yeu s'ase tentente resera tentente nte a kalu-te ra fiisiti ayuken deɛ na, te lau tufelem. ²⁸ Wa hu ɪ tentente n'ɪ kper wonte na, wa ta na nter-ɔ ɪ rɛɛ se wa ku-ɪ. Ama, wa wɔse Pilate* s'ɪ ku-ɪ. ²⁹ Wa lau wonte Ase tentente resera ka siir-te ɪ rɛɛ-ɔ wonte na, wa tisi-ɪ akantemer rɛɛ wa yim-ɪ wu taa. ³⁰ Ama, Ase wose-ɪ asedɔ taa. ³¹ Ayuken kpater taa, Yeosu wul ɪ tɛ-ɔ wompa, ñɪ-n'wa, wa kur Kaliilee nɪ wa wal Seerusalem kɔru taa na, nɪ kɔhen wa ci ɪ warasendɛra mpa siiru ɪ tentente ka Iiserael ñempa na. ³² Da teternkɔ re hosu-mɪ tentente sarteñente nte Ase ka yii-te ra caasɪna na. ³³ Nt'ɔɛ se wonte ɪ ka yii-te na, ɪ lau-te kɔhen ka ra rɛɛ. Wora ci wa warañempa na, ɪ wose Yeosu k'asedɔ taa s'a maa-te taman nau! Yeente t'ɔ wo na se:

«Ña ci-na me Yo.

Sɛŋ ñɪ hen me wuse n Cii.»

(Ps. 2:7)

³⁴ Ase ka hose-te s'ɪ kaa s'ɪ wose-ɪ asedɔ taa n'ɪ ra rase. L ka wute te ñente sempe se:

«Me kaa se me cel-mɪ me sarteñente nte lulɔ, ka me ka yii-te wuroo Tafiiti* na.»

(Es. 55:3)

³⁵ Nte rɛɛ-ɔna, Ase siir Yeente nenter taa se:

«N da yeu s'n sarteti rase.»

(Ps. 16:10)

³⁶ Nku, wuroo Tafiiti lau ɪ k-aluate t'ɔ wonte ten Ase cii-te na, fe n'ɪ seu n'a yim-ɪ n'ɪ rase. ³⁷ Ama, woñ Ase wose-ɪ asedɔ taa na, ɪ tɛnu ta rase. ³⁸ Me rɛɔ ñempa mɪ, sempe na, !u nu, de hosu-mɪ s'ase tɪsun-mɪ mɪ awarkase na Yeosu rɛɛ. ³⁹ Wompa ten tisu ɪ rɛɛ na, Ase su-wa se riyuyunɛmpa n'ɪ ta ci Moisi ñasete* yeke-na se wa wuse riyuyunɛmpa. ⁴⁰ !u kpa mɪ te fe nɪ wonte Ase tentente resera wute-te na, te ra tal-mɪ. Nt'ɔɛ se:

⁴¹ «Yera mɪ, womɪ pe te ten-ɔ te te na,

!u lau-mɪ reyau n'ɪ seu,

wonte rɛɛ na, me kaa se me lau mɪ aluate t'ɔ nter-ɔ

?yer siiru-mɪ-te, u ra tisi na-ɪ.»

(Ha. 1:5)

⁴² Parnapase na Pɔl, wa kampa wa lii Suiifi ñempa arekpolende nampu t'ɔ wonte na, a wɔse-wa se wa wuse wa kan ceer fiisiti ayuku rɛɛ, wa wute kudemte nte. ⁴³ Wa kampa wa yase wonte na, Suiifi ñempa nɛmpar-ɔ wa tɛna, na wompa ta ci Suiifi ñempa nɪ wa ñɔŋ Moisi ñasete na, wa tunku Pɔl na Parnapase. Pɔl mpa wulu-wa wa ciisu wa nante se wa ruken ñempu nku tunku, n'ase lau-wa sarte.

⁴⁴ Suiifi ñempa fiisiti ayuku nku kampa ku tal, yera ten kpol se wa nu Ase tentente. ⁴⁵ Suiifi ñempa na yera mp'ɔ wonte na, wa lau ñesesɛmer, wa kpa Pɔl siiruu wonte na, wa cel-te, wa tu-ɪ. ⁴⁶ Nafate ta kpa Pɔl na Parnapase, wa hose Ase tentente, wa siir-wa se: «U ka mɔna s'a siir-mɪ-ɔna kidinkidɪn k'ase tentente. Ama, u kunti n'ɪ pe coku-te, n'ɪ runu-ra, n'ɪ kisi s'ɪ ra mu fiisu nku tam akperu na. Semp'ɔna, kɔhen, u mɔna se re wal na wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa rɛɛ, ⁴⁷ wonte rɛɛ na, u na wonte Aci Sesɛɛ Ase siir-ra-te na se:

«Me sɪ-n s'n wuse min hulmɪn ka kɔren ten taa,

n'n wuse woñ yera ten-ɔ tete rɛɛ pɪsu se wa tɛl na n deɛ na.»

(Es. 49:6)

⁴⁸ Wompa ka ta ci Suiifi ñempa na, wa nu-te, n'ɪ kɔ wa taa wa wɔru Ase tentente. U kaase wompa ten Ase lesu-wa se wa tɛl na, wa tisi Yeosu rɛɛ.

⁴⁹ Ase tentente yase kɔru nku t'ɔ ku ten. ⁵⁰ Ama, Suiifi ñempa tɛku yalaa sesempa mpa seɛ Ase na, n'apala sesempa rere-ɔ kɔru nku taa. Wa cii Pɔl na Parnapase ka tentente se wa naase-wa, wa run-wa wa tete taa.

⁵¹ Pɔl na Parnapase mpa kpiisi kunkumer ka wa naase rɛɛ se wa wul se wa tan taa. Wa rɛ Iikon kɔru taa. ⁵² U kaase wompa ka tisa wa tunku Yeosu wara na, u we n'ɪ kake wa t'ɔ ten n'ase Fiisu siiru wa hɔya taa.

Pɔl na Parnapase ka Iikon kɔru taa

14 Pɔl na Parnapase, wa tal Iikon kɔru taa. Wa sɪ rere-ɔ Suiifi ñempa arekpolende nampu t'ɔ Iikon kɔru taa. Wa wulu Ase tentente ka sarte. Wompa ci Suiifi ñempa na, na wompa ta ci Suiifi ñempa na, kpater tisi wa mu Ase tentente nte. ² Ama, n kɔn Suiifi ñempa

nempar pe cii se wa mu Ase tentente, wa sase wompa ta ci Suiifi ñempa na se wa naase kiriisitutuna. ³ Pɔl na Parnapase, wa cɔ n'u lul Iikon kɔru taa. Wa wulu Acii Sesεε Yeesu tentente nte wutu ɪ sarteñente lape na, nɪ nafate pe kpa-wa, n'l yeu se wa lau hampate lakase nse wulu s'l tir-wa na, na wonte yusu yera na, se yera na se wonte wa siiru-te na, te we tufelem. ⁴ Kɔru taa ñempa tar wa t'ɔ taman naul dεε. Nempar we na Suiifi ñempa rεε, ɔ kaase nempar we na Yeesu tirira rεε.

⁵ Wompa ci Suiifi ñempa na, na wompa ta ci Suiifi ñempa na, na wa wursi, wa kpol wa caru wa te se wa naase Pɔl na Parnapase, nɪ wa yɔ-wa wεε wa ku-wa. ⁶ Wa kampa wa nu-te semp'ɔ wonte na, wa kur wa see wa rε na Liisitir, na Terpe kɔren t'ɔ Liikaonii kɔru taa, ⁷ nɪ wa hosu Ase tentente ka kɔru nku taa.

Pɔl na Parnapase ka Liisitir kɔru taa

⁸ Yer nεer ka we Liisitir kɔru nku t'ɔ a lel-l atintiir n'l pe kuru s'l wal. N nɔn ɪ cɔ atε, ⁹ n'l coku wonte Pɔl si-iru-te na. Pɔl ñel-l repɪl, n'l na s'l tisi tentente rεε s'a telse-l. ¹⁰ L tam-l reen se: «!Kur n'n sende n naase rεε.»

Yer ñl kur n'l maa ɪ naase rεε n'l walu.

¹¹ Yera akpiɔi nde ka we renaa na, de na wonte Pɔl la-pa na, de ko Liikaonii wutɔ taa se: «Asena wuse yera wampa wa tiu ra rεε!»

¹² Wa yaa Parnapase se Susi*, nɪ wa yaa Pɔl se Er-mese*, wonte rεε na, Pɔl ka wutu-na. ¹³ N nɔn Susi laate nampu ka we kɔru nku menɔɔ tεε. Susi laate laar yeu n'a kan nawun k'a tuse-ñl afate. N nɔn wa kpol menɔɔ nka tεε wa honku se wa laa laate ka Parnapase na Pɔl.

¹⁴ Ama, Pɔl na Parnapase, wa nu-te wonte na, wa cer wa wɔwen s'akpiɔi nde na s'u ta kɔ-wa taa, ka nɪ wa wal de heku taa wa ko se: ¹⁵ «Yera mɪ, ar lapa n'u lake sempe? De ci yera kena se mɪ. De kɔn-mɪ tentente sarteñente kena, de yaa-mɪ re siiru-mɪ s'ɪ wεde atetu-na, wonte rεε na, wa ci falañempa kena, n'ɪ wuse na tufelem Ase ñl we fiisu taa n'l lau aseta, na tete, na leem, na wonte ten we wa taa na. ¹⁶ Antauɔ ɪ ka yeu kɔren ten taa yera se wa tenke ñempen ñl, wa cii-ñl na. ¹⁷ Ama, ɪ yeke s'a sem s'l we sarte. Nte rεε-ɔna, ɪ yeke tuɔ nu n'aseta n'l ha-ra tute. L kɔn-ɔa tute n'l yeke n'u kake ra taa.»

¹⁸ Wa wutu semp'ɔ wonte na, akpiɔi nde we re cii se re laa-wa laate. Ama, wa pɪse wa kisi na-re, de ta laa.

¹⁹ Suiifi ñempa lii n'Antɔse kɔru t'ɔ Piisiitii kɔru taa, na Iikon ñenku taa, wa kan wa sase akpiɔi nde, nɪ re yɔ Pɔl ka wεε se re ku-l. De hu s'l sepa, de tii-l re lese-l na kɔru wara. ²⁰ Ama, kiriisitutuna kampa wa koote-l wonte na, ɪ kur n'l sɪ kɔru nku taa. ɔ hom ñl-n'Parnapase, wa rε Terpe kɔru taa.

Pɔl na Parnapase wusu Siirii Antɔse kɔru taa

²¹ Pɔl na Parnapase, wa hosu tentente sarteñente ka Terpe kɔru taa, mpar wuse kiriisitutuna. Wa rε wa wuse Liisitir na Iikon n'Antɔse kɔru nku we Piisiitii kɔru taa na. ²² Wa ciisi wompa tunku Yeesu wara na, wa nante, wa ha-wa len se wa rukun Yeesu rεε-ɔ tisuu. Wa siiru-wa s'u mɔna se re sɪ Ase wurti* taa na kuñemen kpater turte rεε.

²³ Wa lese sesempa ka kiriisitutuna akpaya ten taa se wa ñelu wa raana rεε. Wa kper nɔ hɔpe nɪ wa seε Ase ka wonte na, wa cer Ase ñl wa tisi ɪ rεε na, s'l ñelu wa rεε.

²⁴ Wa rε wa tase na Piisiitii kɔru taa, wa wal Panfillii ñenku taa. ²⁵ Wa hose Ase tentente ka Perse kɔru taa wa rε Atalii ñenku taa. ²⁶ Den'ɔna, wa kpa kpilu taa wa wal Antɔse kɔru t'ɔ wundjindj a ka su-wa n'a cel Ase s'l lau-wa sarte nɪ wa lau temer nde ɪ ka yaa-wa se wa lau-re na.

²⁷ Wa tal Antɔse kɔru t'ɔ wonte na, wa kpol kiriisitutu-na wa siir-wa wonte ten Ase ka lau-te na wa rεε na, na wonɔn'ɔ ɪ ka ha ñempu ka wompa ka ta ci Suiifi ñempa na, nɪ wa pɪse wa tisi Ase rεε na. ²⁸ Wa cɔ na kiriisitutu-na ka renaa n'u lul.

Kiriisitutuna sesempa kpolu Seerusalem kɔru taa

15 Nempar kuren na Sutee wa kan Antɔse kɔru taa, wa cesu kiriisitutuna se: «?l ta pel mɪ anikasi se Moisi ñasete* siir wo na, ɪ ra pɪse s'ɪ tɛl.» ² Pɔl, na Parnapase, na yera mpa, wa fesen demaɔ ka hall. Antɔse kiriisitutuna lese wa t'ɔ Pɔl na Parnapase, na wa taa nempar se wa wal Seerusalem kɔru taa wa feke tentente nte taa, na Yeesu tirira, na sesempa.

³ Kiriisitutuna tir-wa wonte na, wa rε wa tase Feeniisii kɔru, na Samarii* kɔru wa cesu wonɔn'ɔ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa cel wa te n'Ase rεε na. Tentente nte kɔ kiriisitutuna ka tempe. ⁴ Wa tal Seerusalem kɔru t'ɔ wonte na, kiriisitutuna, na Yeesu tirira, na sesempa, wa mu-wa. Wa cese-wa wonte ten Ase ka lau-te na wa rεε na. ⁵ Ama, Fariisii akpar taa ñempa* mpa ka mu Ase tentente na, wa taa nempar kur, wa tam se: «ɔ mɔna se wompa ta ci Suiifi ñempa nɪ wa mu Ase tentente na, a pel w'anikasi n'a tam-wa se wa ñam wonte Moisi* ka siir-te na.»

⁶ Yeesu tirira na sesempa wa kpol se, wa mɔse wa t'ɔ tentente nte rεε. ⁷ ɔ fεwa, wa mɔse wa fesen dem'ɔ wonte na, Pɪer kur n'l siir-wa se: «Me rɔɔ ñempa mɪ, ɪ sem s'u lul ten-ɔ Ase lese-m'ɔna mɪ heku taa se me hose tentente sarteñente ka wompa ta ci Suiifi ñempa na, se fe nɪ wa nu nɪ wa tisi. ⁸ Ase ñl sem yera hɔya taa na, ɪ ha-wa ɪ Fiisu s'l ha-ra-ku wo na. ⁹ L ta lɔse nter-ɔ wa cal-ɔ wonte ɪ lau-ra-te na. L yaal wa hɔya, wonte rεε na, wa tisi ɪ rεε. ¹⁰ Kɔhen na, ar lapa n'u cii s'ɪ take Ase

n'u cii s'u sul-wa sula ka ra caasuna, na ra teternka, de ta pise se re sul-ya. ¹¹ De ta tal wur taa s'Asɛ telse-ra. Ama, ɪ lau-ra sarte n'l telse-ra na r'Acii Sesɛɛ Yeosu ŋuŋ dɛɛ, s'l telse wompa ta ci Suiifi ŋempa na, ka wo na.»

¹² Yer ten sim dekalkal n'l cokun Parnapase na Pɔl ka wa siiru wonɔnɔɔ Ase yepa wa lau hampate lakase nse wulu s'nŋi tir-na-wa na, na wonte yusu yera na, ka wompa ta ci Suiifi ŋempa na, wa rɛɛ na. ¹³ Wa tɛse wutuu ka wonte na, Sake mu wuto n'l siiru se: «Me rɛɔ ŋempa mɪ, ɪlu nɪ na-m. ¹⁴ Siimɔŋ siir-mɪ wonɔnɔɔ Ase paase lape ka kiɔkiɔɔn n'l lese wompa ta ci Suiifi ŋempa na, wa t'ɔ nɛmpar n'l lau-wa ɪ yera na. ¹⁵ Ase tentente rɛsera tentente ka kpake na-te, wonte rɛɛ na, Ase yepa n'a maa ɪ tekara taa se:

¹⁶ ɔTe war'ɔna, me kaa se me wuse, me ma wuroo Tafiti* rɛɔ nka a yuku-ka na, me kusu wanka, me ɔn me sese-ka,

¹⁷ fɛ nɪ yera mpa u kaase-wa na, wa cii Ase, na kɔren ka ŋi ten taa wompa ten me yaa-wa se wa wuse na me rɛɛ na.»

(Am. 9:11,12)

¹⁸ Wonte Acii Sesɛɛ siiru-te ka ɪ yepa n'a sem-te reyase na, nt'ɔɛ.»

¹⁹ Sake tase te siiruu se: «Nte rɛɛ-ɔna, ma rere, me nɔnɔ s'u sara s'a ra car wompa ta ci Suiifi ŋempa ka wa tisu Ase rɛɛ na. ²⁰ De maa-wa, de siir-wa se wa ra tu laate nante, nɪ wa kpa wa tɛ-ɔ ayadete rɛɛ, nɪ wa ra tu kpeena nya a ta pel ya leen tɛɛ nɪ ya seu, calem mɪse ya taa na, ya nante, nɪ wa ra tu calem, ²¹ wonte rɛɛ na, yera ka hosu reyase ka Moisi ŋasete* ka kɔren ten taa. A kalu-te r'arekpolende nampin t'ɔ ra fiisiti ayuken* dɛɛ.»

A yeeku tekara ka wompa ta ci Suiifi ŋempa na

²² Yeosu tirira, na sesɛmpa, na kiriisitutuna ka wa ten, wa lau ɔ kuɔemɔ se wa lese wa t'ɔ sesɛmpa nɛmpar wa tir-wa Antɔse kɔru taa, wa-n'Pɔl na Parnapase. Wa lese Siilase, na Suti ŋi a tase-ɪ yeɔ se Parsapase na. Yera mpa naul ka ci sesɛmpa ka kiriisitutuna akpar taa n'a tir-wa. ²³ A tir-wa na tekara ŋi se:

«De ci Yeosu tirira na sesɛmpa, na mɪ rɛɔ ŋempa. De sɛɛ womɪ ta ci Suiifi ŋempa, n'u wɛ Antɔse kɔru taa, na Siirii kɔru taa, na Siiliisii ŋenku taa na.

²⁴ De nɪ se yera nɛmpar kuren na ra tɛ, wa car-mɪ na wutase. De ta cel-wa ŋasete nter-ɔ te rɛɛ. ²⁵ Semp'ɔna, de kpol wonte na, de lese yera se re tir wa-n'Parnapase, na Pɔl mpa re wɛ-wa lu ka ten na. ²⁶ Wa tisa se wa leese wa fiisu ka r'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu* rɛɛ.

²⁷ De tir Suti na Siilase ka mɪ cal, wa walɔ se wa siir wonte re maa-te cee na, ²⁸ wonte rɛɛ na, da-n'Asɛ Fiisu, de ŋela re nɔnɔ s'u sara se re ra wɔse-mɪ nter s'u kelen wonte u mɔna s'a lau-te na. ²⁹ Nt'ɔɛ, ɪs'u ra tu laate

nante, n'u ra tu calem, n'u ra tu kpeena nya a ta pel ya leen tɛɛ nɪ ya seu na, n'u ra lau ayadete rere. Wonte u mɔna s'u kpa mɪ tɛ te rɛɛ na, nt'ɔɛ.

!Ase ɔ na-mɪ.»

³⁰ Wa yeu yera mpa, wa rɛ Antɔse kɔru taa. Wa tal wonte na, wa kpol kiriisitutuna wa cel-wa tekara ŋi.

³¹ Wa kal ɪ taa, n'u ɔ wa t'ɔ nante ciisuu mpe rɛɛ. ³² Suti na Siilase wa-l ka ci Ase tentente rɛsera kena. Wa wuten kiriisitutuna ka tempe, nɪ wa ciisi wa nante.

³³ Wa ɔ renaa fɛ nɪ kiriisitutuna sɛɛ-wa wa tam-wa se wa wal dɛheser taa. Wa yeu-wa, wa rɛ wa wuse na wundjindi a tir-wa na.

^{34,35} Pɔl, na Parnapase, wa mɪse Antɔse kɔru taa, wa wulu nɪ wa hosu Acii Sesɛɛ tentente na yera nɛmpar-ɔ tempe.

Pɔl, na Parnapase, wa yase reman

³⁶ U lau ayuken cekalen ka wonte na, Pɔl siir Parnapase se: «De wuse re rɛke kiriisitutuna ka kɔren ŋi ten, de hose ŋi t'ɔ Ase tentente na, de na wonɔnɔɔ wa walɔ na.»

³⁷ Parnapase ciwa se wa rukɛn San Marke, wa wal.

³⁸ Pɔl ta tisi, wonte rɛɛ na, Marke ŋi ka kisi-wa antaun ka Panfiilii kɔru taa n'l ta tenke-wa wa temer taa. ³⁹ Wa fɛsen dem'ɔ renaa, wa rɛ wa yase. Parnapase su Marke ŋi ɪ cal, wa rɛ na Siipir kɔru taa. ⁴⁰ U kaase Pɔl ɪ lese Siilase. Kiriisitutuna sɛɛ Ase ka wa rɛɛ s'l lau-wa sarte, nɪ wa rɛ. ⁴¹ L rɛ n'l tase na Siirii, na Siiliisii kɔren taa, n'l ciisu kiriisitutuna nante n'l walɔ.

Tiimotee walɔ na Pɔl, na Siilase

16 Pɔl tal Terpe kɔru taa n'l rɛ n'l wal Liisitir ŋenku taa. N nɔnɔ Yeosu waratenker* nɛɛr ka wɛ ren'ɔ a yaa-ɪ se Tiimotee. L rii ci Suiifi tɪ, n'l ci rere-ɔ kiriisitutu, n'l cii ci Kerɛke tɪ. ² Kiriisitutuna mpa ka wɛ Liisitir na Iikon kɔren taa na, wa siiru sarteŋente ka Tiimotee ŋi rɛɛ. ³ Pɔl ciwa s'l su-ɪ. L pel ɪ k-aniko*, wonte rɛɛ na, Suiifi ŋempa mpa ka wɛ kɔren ŋi taa na, wa sem s'l cii ci Kerɛke tɪ kena. ⁴ Kɔren ŋi taa wa walɔwa na, wa siiru kiriisitutuna ka wonte ten Yeosu tirira, na sesɛmpa, wa ka cel ŋasete nt'ɔ Seerusalem se wa ŋam-te na. ⁵ Kiriisitutuna akpaya kpɔɔ Ase ŋente taa ya walɔ, nɪ yera tasu wa rɛɛ-ɔ ayuku s'ayuku.

Pɔl na narte ka Teroase kɔru taa

⁶ Ase Fiisu kisi na-wa se wa ra hose Ase tentente k'Asii kɔru taa, wa car wa tɛ wa tase Firiisii na Kalate kɔru taa. ⁷ Wa tal Miisii tete lim dɛɛ wa car wa tɛ se wa wal Piitiinii nɪ Yeosu Fiisu ta ha-wa ŋempu se wa wal. ⁸ Wa kunti wa tase na Miisii wa wal Teroase kɔru taa. ⁹ Aho taa, Pɔl na narte t'ɔ Masetewan yer ka ɪ senda n'l cɛru-ɪ se: «Ikan Masetewan kɔru taa, n'n sen-dɔ.»

¹⁰ Narte nte wara na, de car re tɛ se re wal Masetewan

kōru taa, wonte rē na, ɔe ka sem s'Asē ka yaa na-ra sē re hose tentente sarteñente ka kōren ñi taa.

Liitii tisu Yeesu rē-ɔ Fiiliipi kōru taa

¹¹ Ɖe rē Teroase kōru taa, ɔe tite re rē Samoterase ñenku taa. U hom fē re rē Neeapoliisi. ¹² Ɖe kur ren'ɔ wonte na, ɔe rē re wal Fiiliipi kōru t'ɔ Masetewan kōru taa. Fiiliipi ka ci kōru nēnkur-ɔna, ku sar ten-ɔ Masetewan kōru taa. Ku ka wē Rom ñempa niij t'ɔna. Ɖe ɔ ayuken cekalen ka kōru nku taa. ¹³ Ɖe fiisiti ayuku* rē, ɔe lii kōru nku taa, ɔe wal carɔ ɔ. Ɖe huwa sē re kaa sē re nɔnɔ Suiifi ñempa awɔr nendel-ɔ ren'ɔ wa kpolu wa sē Asē. Ɖe ɔ re wutun yalaa mpa ka kpol ɔnaa na. ¹⁴ Yal nēer ka wē wa t'ɔ a yaa-ɔ sē Liitii, n'ɔ lii na Ttatiir kōru t'ɔna, n'ɔ ka ci cepawa wɔwen cesemen weter, n'ɔ ñɔɔ Asē. Yal ñi wē n'ɔ coku na-ra. Acii Sesē hul ɔ kɔr s'ɔ nɔ sarte ka wonte Pɔl siiru-te na. ¹⁵ A kampa n'a sē-ɔ Asē leem, ñi-n'ɔ yera ka wa ten-ɔ wonte na, ɔ cēr-ra sē: «?li ñela n'ɔ nɔnɔ sē me mu Asē tentente ka sarte, lii kan ɔemm n'ɔ ɔ me tē.»

L wutɔ nka yeu ni re ɔ ɔ tē.

A rukɔ Pɔl, na Siilase ka sarka ka Fiiliipi kōru taa

¹⁶ Ayuku nēnkur, ɔe walɔ awɔr nɔe taa Suiifi ñempa kpoluwa wa sē Asē na, yalayo nēnkar kan ka katen-ɔa. Ka wē n'aluu nku yeke ni ka siiru wonte kaa sē te lau na. Ka kɔn warase ka kpater ka wompa ka ka wē wa niij taa na. ¹⁷ Ka wē ni ka tunku ra wara ni ka ko sē: «Yera mpa hen ci Asē cekpɔlɔ wolalaɔa kena, ni wa wulu-mi wonɔn'ɔ u mɔna s'ɔ lake n'Asē telse-mi na.»

¹⁸ Ayuken ka tēpe ka ko sempe n'ɔ saa Pɔl t'ɔ ten, ɔ cēl ɔ tē na ka rē n'ɔ tam aluu nku sē: «Me ñasu-n na Yeesu Kiriisitu* yeɔe rē s'n lii yalayo nka taa.»

Ɖen'ɔna, aluu nku tenka ku lii yalayo nka taa.

¹⁹ Yalayo nka, ciina mpa na wonte sē wa ra tase warase hiiuu na ka rē na, wa kpa Pɔl na Siilase, wa wan-wa parci t'ɔ sesempa cal. ²⁰ Wa wan-wa Rom ñempa karkna cal-ɔ wonte na, wa siiru-wa sē: «Yera mpa ci Suiifi ñempa ni wa lake nter-ɔ te ta sar ra kōru taa. ²¹ Wa wulu kɔter nendel-ɔna u ta ha ñempu ka wora ci Rom ñempa na, sē re ni re tisi re rē.»

²² Yera mpa wē renaa na, wa niu-te semp'ɔ wonte na, u ta kɔ wa t'ɔ Pɔl na Siilase wa rē. Karkna kpɔr Pɔl na Siilase wa wɔwen wa siir s'a mau-wa kpara. ²³ A mau-wa kpara ka tēpe ka wonte n'ɔ kper na, a re-wa sarka. A siir sarkañelɔe s'ɔ ñel-wa sarte. ²⁴ Sarkañelɔe ñi mu ñasete nt'ɔ wonte na, ɔ su-wa, n'ɔ wan-wa sarka nampiti nenter t'ɔ kidi rē, n'ɔ re-wa naase t'ɔ kpase.

²⁵ U kampa n'ɔ tal tawɔr t'ɔ wonte na, Pɔl na Siilase wa sē Asē, wa yii yeente, wa wɔru-ɔ. Sarkaciina nēmpar mpa wē renaa na, wa cokun-wa. ²⁶ Tete tenke te ñamse reen ka ten, n'ɔ cuti sarka nampu, nampin nese tel se ten. Kpase ceu sarkaciina mpa ten niij taa.

²⁷ Sarkañelɔe ñi hom n'ɔ nɔnɔ sarka nampin nese tel wonte na, ɔ hu sē sarkaciina seewa. L kpē ɔ saaru n'ɔ walɔ s'ɔ ku ɔ tē.

²⁸ Ka ni Pɔl ko reen ka ten sē: «!Ɖa ku n tē, ɔe ten ɔe wē cee.»

²⁹ Sarkañelɔe ñi wɔse s'a kan-ɔ min n'ɔ si sarka nampu taa. Nafate kpa-ɔ ten, n'ɔ nante make, n'ɔ feete Pɔl ñi na Siilase wa naase tē, ³⁰ n'ɔ lese-wa. L wɔse-wa sē: «Aciina, me lake senɔ, sē fē n'Asē telse-m?»

³¹ Wa wusen-ɔ sē: «!Tisi Acii Sesē Yeesu rē, fē n'Asē telse-n, ña-n'n yera ka wa ten.»

³² Ɖen'ɔna, wa cese-ɔ Acii Sesē tentente, na wompa ten wē sarka nka taa na. ³³ Sarkañelɔe ñi su-wa aluate nte t'ɔ aho nya taa, n'ɔ yaal wa seen. Wa sē-ɔ Asē leem, na ɔ yera ka wa ten-ɔ taman kuɔem. ³⁴ L su Pɔl na Siilase, n'ɔ kpan-wa ɔ rɔ taa, n'ɔ cel-wa tute, wa tu. U kɔ yer ñi taa, na ɔ yera ka wa ten, wonte rē na, wa tisi Asē rē.

³⁵ Tun hom wonte na, Rom karkna tir apaterciina sē wa siir sarkañelɔe ñi s'ɔ yeu yera mpa. ³⁶ Sarkañelɔe ñi kan n'ɔ siir Pɔl sē: «Sesempa tira sē me yeu-mi. L pi su s'ɔ lii n'ɔ rē ni mi hɔya hē.»

³⁷ Ama, Pɔl cēl ɔ tē n'apaterciina mpa rē n'ɔ siir-wa sē: «Wa yepa n'a mau-ra yera ñesa t'ɔ wa ta hu na-ra, wora ci Rom ñempa na, wa re-ra sarka. Kɔhen ñi wa cii sē wa yeu-ra amesɔɔ taa ya? Aɔ, u mɔna sē wa kan wa teternka, wa lese-ra.»

³⁸ Apaterciina mpa wuse wa wal wa siir karkna mp'ɔ tentente nte. Wa niu wonte sē Pɔl na Siilase wa ci Rom ñempa kena na, nafate kpa-wa. ³⁹ Semp'ɔna, wa kampa, wa cēru-wa, wa lese-wa sarka taa. Wa cēr-wa sē wa kur kōru nku taa. ⁴⁰ Pɔl na Siilase, wa lii sarka t'ɔ wonte na, wa wal Liitii tē. Wa na kiriisitutuna ka wonte wa ciisi wa nante na, fē ni wa rē.

Pɔl, na Siilase ka Teesaloniiki kōru taa

17 Wa rē wa tenke n'Anfiipoliisi, n'Apolonii kōren taa, fē ni wa tal Teesaloniiki ñenku taa. Ɖen'ɔna, Suiifi ñempa arekpolenɔe nampu wē. ² Pɔl wal arekpolenɔe nampu nku taa s'ɔ lake n'ɔ walɔ wo na. Ñi-n'yera mpa wē renaa na, wa fesen ɔem'ɔ wonte a maa-te Asē tekara taa na, te rē-ɔ wa fiisiti ayuken* ka niitisi. ³ L cēsu-wa n'ɔ wulu-wa s'a maa Asē tekara taa sē Kiriisitu* kaa s'ɔ tu kuñuɔ n'ɔ seu fē n'ɔ hom. L siiru-wa rere sē Yeesu ñi, ɔ cese-wa ɔ ñente na, nñi ci-na Kiriisitu.

⁴ Wonte Pɔl na Siilase wa siir-wa-te na, te lɔse wa mɔsem ni Suiifi ñempa nēmpar, na Kereke ñempa kpater mpa sē Asē na, na yalaa sesempa, wa tenke Pɔl na Siilase mpa.

⁵ Ama, u ta kɔ Suiifi ñempa nēmpar taa, wa wal ñempen taa, na yapaya taa wa cii wompa kaalu yeem yeem na, wa t'ɔ yantatuna, wa kpol yera ka wa war'ɔ tēpe

ni wa lake añamañama ka kɔru taa. Wa wal Sasɔŋ ɔɛ taa, wa cii Pɔl na Siilase se wa kpa-wa wa wan-wa yera ñesa taa. ⁶ Wa ta kɔkɔn-wa wonte na, wa kpa Sasɔŋ na kiriisitutuna nɛmpar, wa wan-wa sesɛmpa cal-ɔ kɔru taa, wa ko se: «Yera mpa hɔrse kɔren ka riinan ten na, kɔhen wa tal cee ñi hen, ⁷ ni Sasɔŋ mu-wa l tɛ. Wa ten lake wonte Rom wuroo sesɔŋ ñasete pe cii-te na, wonte rɛɛ na, wa siiru se wuroo nɛnkar we k'a yaa-ka se Yeesu.»

⁸ Tentente nte car yer ten, na kɔru taa sesɛmpa. ⁹ Wa ruken Sasɔŋ na l raana, wa rete warase fe n'a yeu-wa.

Pɔl, na Siilase ka Peeree kɔru taa

¹⁰ Aho kampa n'u yii wonte na, kiriisitutuna yeu Pɔl na Siilase, wa re na Peeree kɔru taa. Wa tal wonte na, wa re na Suiifi ñempa arekpolɛnde nampu taa. ¹¹ Wa kɔkɔn yera ka ren'ɔ wa ñesa hula, n'u kelen Teesaloniiki Suiifi ñempa. Wa mu Ase tentente ka sarte. Ayuken ten wa ñelu Ase tekara taa se wa na wonte a siiru-wa-te na, te ɔ sarte na. ¹² Wa taa kpater tisi Ase rɛɛ, na Kereke ñempa. Wa taa ka we yalaa sesɛmpa ka tɛmpe n'apala ka wa-l tisi Ase tentente rɛɛ rere. ¹³ Teesaloniiki Suiifi ñempa nu wonte se Pɔl hosu Ase tentente ka Peeree kɔru taa rere na, wa wal wa tu renaa ñempa rena, wa cel wa hɔya. ¹⁴ Kiriisitutuna su Pɔl wa wan-l n'apu leem nɔ. Ama, Siilase na Tiimotee, wa muse Peeree kɔru nku taa. ¹⁵ Wompa walun Pɔl na, wa wan-l Aten kɔru taa, fe ni Pɔl tase-wa tentente se wa wuse Peeree kɔru taa wa siir Siilase na Tiimotee se wa hom kanɔe.

Pɔl we Aten kɔru taa

¹⁶ Pɔl kampa n'l honku Siilase na Tiimotee ka wont'ɔ Aten kɔru taa na, l nante taa tɛɔe, n'l hɔkɔr taa hɔrse ka l na wonkɔn'ɔ atetuna ten kɔru nku taa na. ¹⁷ Ñi-n'wompa ci Suiifi ñempa na, na wompa ta ci Suiifi ñempa wa ñɔŋ Ase na, wa fɛsun ɔem'ɔ ayuken ten-ɔ Suiifi ñempa arekpolɛnde nampu taa, ñi-n'wompa l katun-wa parcii taa na, wa fɛsun ɔeman ɔere-ɔ ayuken ka ñi ten. ¹⁸ Ñi-n'Eepiikur* akpar taa wulɔa nɛmpar, na Setoise* akpar taa wulɔa nɛmpar, wa wutu. Nɛmpar we wa wɔsu se: «Yer ñi culu sem-ɔ-l?»

Nɛmpar se: «U lake s'l wulu kɔren nɛñer asena ñente kena.» Wa wutu semp'ɔ, wonte rɛɛ na, Pɔl hosu Yeesu ñente, n'aseda hom ñente.

¹⁹ Wa su-l wa wan-l Areeopase*. Te kutihuɔi kele se tentente reconɔe. Wa wɔse-l se: «N ɔa wul-ɔa tentente cefate nte n wulu-te na, te kutihuɔi na? ²⁰ N wulu-ra nter-ɔ re take na-te, ni re cii se re nu te kutihuɔi.»

²¹ N kɔkɔn Aten ñempa* ka wa ten, n'ankɔma mpa we Aten kɔru taa na, wa cake wa wutu ni wa coku tentente cefate.

²² Pɔl kur Areeopase t'ɔ yera hekɔ taa n'l tam se: «Aten ñempa mi, me wɔsu s'u ci yera nɛmpar-ɔna, u

seɛ asena ka tɛmpe. ²³ N kɔkɔn me kaalu mi kɔru t'ɔ wonte na, me na mi pempola nya, u laa laate ka ya rɛɛ na. Me na pempode nɛnɔel ɔɛɛ-ɔ a maa re rɛɛ s'ase ñi a ta sem-l na. Woñi u seɛ-l ka u ta sem-l na, me kampa se me cese-mi ñi ñente kena. ²⁴ Ase ñi lau tɛte, na te ten ñi we te taa na, nñi ci-na aseta na tɛte w'Acii Sesɛɛ, n'l pe cake nampin ñi taa yera ma-ñi na wa niir na. ²⁵ Nter ta hen-l n'l pe cii se yera ñel na l cal se wa ha-l sen na sen, wonte rɛɛ na, nñi ha-na yera ten-ɔ fi-isu, na reen, na te ten. ²⁶ L lapa se yera ten lii na yer kuɔem cal wa ɔ tɛte rɛɛ. L ka si antaun k'awɔ nya taa wa kɔŋwa se wa ɔ na, n'aluate nte wa kaa se wa ɔ ya taa n'u lul na. ²⁷ L ka ciiwa se wa tatu riinan ten wa cii-l ?n'u ta kar, wa sem-l. Nku, l ka ta calen na ra taa woñi na, ²⁸ wonte rɛɛ na,

«Ñi rɛɛ-ɔna, ɔe we, ni re cuti re tɛ, ni re we fiisu taa.» Nt'ɔna rere-ɔ mi tekarna maara tisu-te, wa maa se:

«ɔe ci rere-ɔ l wiisi.»

²⁹ Sempe na, ɔe ci l wiisi, n'u ta mɔna se re mɔse s'Ase we se sika, nawur narem, nawur weɛr, se yera su-wa wa saa-wa se wonkɔn'ɔ wa mɔsu na. ³⁰ Ase ta ruken yera tansarteñente k'aluate nte taa wa ta sem-l na. Kɔhen ñi l yaa yera mpa we riinan ten na, se wa kisi w'awarkase, ³¹ wonte rɛɛ na, l lese yer nɛɛr n'l ka rɔ ayuku nɛnkur se yer ñi kan n'l hu na yera ka wa ten ɔiyuyu. L wul-te yer ten-ɔ l wose yer ñ'ɔ aseda t'ɔ wonte na.»

³² Wa nu wont'ɔ Pɔl hosu aseda hom ñente na, nɛmpar wonku-l. U kaase nɛmpar se: «ɔe cii se re tase te nuu k'ayuku nɛnkur.»

³³ Te wara na, Pɔl kur wa cal. ³⁴ Ama, nɛmpar tenke-l wa tisi Yeesu rɛɛ. Wa taa nɛmpar-ɔe Teniisi ñi ci Areeopase sesɛɛ na, na yal nɛɛr-ɔ a yaa-le se Tamariisi na nɛmpar rere.

Pɔl walɔ Kɔrente kɔru taa

18 U fe, Pɔl kur Aten kɔru taa, n'l wal Kɔrente ñenku taa. ² L katen Suiifi ti nɛɛr-ɔ a yaa-l s'Aki-ilase, k'a lel-l ɔŋ kɔru taa. L kuren Iitalii kɔru taa n'l tal atalu ka Kɔrente ñenku taa, ñi-n'l yal Piriisiil, wonte rɛɛ na, wuroo Kelote* ka siir se Suiifi ñempa ka wa ten wa kur Rom kɔru taa. Pɔl wal n'l kɔkɔn-wa renaa. ³ L kɔkɔn ñi-n'wa, wa temer we kuɔemer. Semp'ɔna, l muse wa cal-ɔ renaa, wa lake wɔwen cukin ka wa ten. ⁴ Suiifi ñempa fiisiti ayuken* ɔɛɛ, Pɔl hosu tentente ka w'arekpolɛnde nampu taa n'l celɔ Suiifi ñempa na Kereke ñempa hɔya.

⁵ Tiimotee na Siilase, wa kampa wa kuren Maseete-wan kɔru t'ɔ wonte wa kan na, Pɔl su l k-aluate ka te ten n'l hosu Ase tentente n'l siiru-wa se Yeesu ci-na Kiriisitu*. ⁶ Suiifi ñempa kuren-l ni wa tu-l. Pɔl kpiisi kunkumer ka l wɔwen ɔɛɛ n'l siir-wa se: «?u leepa, u ta

ci-na me cal. Me tan taa. Kōhen ñu hen na, me re na wumpa ta ci Suiifi ñempa na, wa cal.»

⁷ L re n'l tal afal nēer tē-ɔ a yaa-l se Tiitiusi Susitusi, ka l ñōŋ Ase. L reɔ we Suiifi ñempa arekpolenđe nampu cal. ⁸ Kiriisipusi ñu ci arekpolenđe nampu wuroo na, l tisi Aci Sesēe rēe, na l yera ka wa ten. Kōrente ñempa mpa tēna ka wa coku na Pɔl na, wa tisi, n'a se-wa Ase leem.

⁹ Ayuku nenkur-ɔ aho taa, Aci Sesēe wuten Pɔl ka narte taa se: «!Nafate ra kpa-n. !Đuken wutuu, n'n ɔa sim, ¹⁰ wonte rēe na, me we n cal. Nēer ra pi se s'l kpa-n n'l lau-n teñ, wonte rēe na, me we yera ka kpater ka kōru nku taa.»

¹¹ Pɔl mīse wunɔ na hɔlu ka Kōrente kōru taa. l wulu yera k'Asē tentente.

¹² U kampa n'u tal aluate nte taa, Kalɔŋ* ka ci wuroo, k'Akal* kōru taa na, Suiifi ñempa lau nɔ kuɔemɔ ka Pɔl ɔēe. Wa wan-l tentente rehunđe. ¹³ Wa siiru se: «Yer ñu cii se yera seē Ase se wonɔn'ɔ ra ñasete pe cii na.»

¹⁴ Pɔl ciiwa s'l wute, Kalɔŋ siir Suiifi ñempa se: «?U ka ci s'l ka hōse nter-ɔ ñasete taa, nawur l ka lau ñanñente nter, me ka nu na-mi. ¹⁵ U kunti n'u ci feso kena, wutase na yela, wa rēe, na mi ñasete rēe. U we na-mi. Me pe cii se me hu mi tentente nte raana.»

¹⁶ l run-wa tentente rehunđe. ¹⁷ Wa ten wa kpa arekpolenđe nampu wuroo Soseten, wa make-ka tentente rehunđe, n'u pe siiru Kalɔŋ ka nter.

Pɔl wusu Antɔse kōru taa

¹⁸ Pɔl ɔ n'u lul Kōrente kōru taa, fe n'l kur kiriisitutna cal, n'l re Siirii ñenku taa, ñu-n'Piriisiil n'Akiilase. Se fe nu wa re na, Pɔl ku l ñuŋ ka Senkeree kōru taa, wonte rēe na, l ka pēl kumer k'Asē. ¹⁹ Wa tal Eefese kōru taa, Pɔl yeu Akiilase na Piriisiil, n'l wal Suiifi ñempa arekpolenđe nampu taa, ñu-n'wa, wa wute. ²⁰ Wa tam-l s'l ɔ wa cal-ɔ ayuken cekalen, n'l ta tisi. ²¹ l kur n'l siir-wa se: «?Ase tisa, me kaa se me kan na mi rēe.»

l kur Eefese kōru t'ɔ kpilu taa n'l re. ²² l kampa n'l tal Seesaree kōru t'ɔ wonte na, l lii kpilu taa, n'l re n'l wal Seerusalem n'l seē kiriisitutna akpar, fe n'l kur Seerusalem kōru taa n'l tal Antɔse ñenku taa. ²³ l wala n'l ɔ cekɔ ka wonte na, fe n'l re. l tase Kalate na Firiisii, wa kōren taa n'l ciisu kiriisitutna nante ka wa ten.

Apolose walu Eefese, na Kōrente kōren taa

²⁴ Suiifi tu nēer-ɔ a yaa-l s'Apolose, k'a lel-l Alkesanterii kōru taa, n'l tal Eefese ñenku taa. Yer yer-ɔna l wutu sarte, n'l sem Ase tekara ka sarte. ²⁵ A ka wul-l Aci Sesēe ñempu, n'l car l te n'l hosu n'l wulu sarte ka wonte a maa-te Ase tekara t'ɔ Yeesu rēe na. N nɔnɔ a limsi-l San leem limsuu receel-ɔna, n'l ta sem Ase leem serte ñente. ²⁶ l we n'l wutu Suiifi ñempa arekpolenđe

nampu taa, nafate pe kpa-l. Piriisiil n'Akiilase, wa nu l wutɔ ka wonte na, wa su-l wa cese-l sarte k'Asē ñempu. ²⁷ U fe n'Apolose cii s'l wal Akal* kōru taa, kiriisitutna ciisi l nante, wa maa tekara ka kiriisitutna mpa we kōru nku t'ɔ renaa na, se wa mu-l sarte. l tal ɔen'ɔ wonte na, l sen wumpa ka ci kiriisitutna na, n'Asē reen ɔēe, ²⁸ wonte rēe na, l wulu Suiifi ñempa ka sarte ka yera ten ñesa taa se wa tan tufelem. l su Ase tekara n'l wulu rere se Yeesu ci-na Kiriisitu*.

Pɔl walu Eefese kōru taa

19 Aluate nte Apolose ka we Kōrente kōru taa na, Pɔl tase wɔnɔ kōru, n'l tal Eefese ñenku taa. l nɔnɔ kiriisitutna nēmpar, ² n'l wɔse-wa se: «lu mu Ase Fiisu ka u tisi Yeesu rēe-ɔ wonte na ya?»

Wa wusen-l se: «Đe ta nu k'a wute Ase Fiisu nenkur ñente.»

³ l wɔse-wa se: «A se-mi leem wompɔ?»

Wa wusen-l s'a limsi wa leem taa se San limsi yera ka leem t'ɔ wo na.

⁴ Pɔl siir-wa se: «San ka limsi leem t'ɔ wumpa kisi w'awarkase na, n'l siiru Iiserael* ñempa se wa tisi woñl kaa s'l kam l wara na, l rēe, n'ñu-ɔle Yeesu.»

⁵ Wa nu tentente t'ɔ wonte na, fe n'a se-wa Ase leem n'Acii Sesēe Yeesu yeɔe rēe. ⁶ Pɔl ɔe l niir* ka wa rēe, Ase Fiisu siir wa taa, wa wutu wutase ka ute n'ute, nu wa rēse Ase tentente. ⁷ N nɔnɔ yera mpa lake yera ka hiiu na naul.

⁸ Pɔl wal Suiifi ñempa arekpolenđe nampu taa, n'l hose Ase tentente, nafate ta kpa-l kaka hondase nasiisi. l hose Ase wurti* ñente n'l cii se yera tisi te rēe.

⁹ Ama, nēmpar ta cii se wa nu. Wa siir yera cal se wa pe cii Aci Sesēe ñempu ñente. Pɔl kur wa cal, ñu-n'kiriisitutna, wa re, n'l tase-wa len n'Acii Sesēe tentente k'ayuken ten-ɔ Tiiranusi sikul nampu taa. ¹⁰ Te lau wuse nasel. Semp'ɔna, wumpa ten ka we Asii kōru taa, na Suiifi ñempa, na wumpa ta ci Suiifi ñempa na, wa nu Aci Sesēe tentente.

Seefa wiisi

¹¹ Ase lake hampate lakase na Pɔl ɔēe. ¹² Semp'ɔna, a su takufiina, n'afintin ñu Pɔl tēnu teeken-ñu na, n'a teekun wusetna rēe nu wa hiiuku alafe n'alua lii wa taa.

¹³ N nɔnɔ Suiifi ñempa nēmpar-ɔ wa-l kaalu riinan ten wa runu alua ka wusetna taa. Wa ka mɔse wa taa se wa runu-wa n'Acii Sesēe Yeesu yeɔe rēe. Wa mɔsuwa se wa siir se: «Đe runu-mi na Yeesu ñu Pɔl hosu l ñente na, l yeɔe rēe.»

¹⁴ Wa ka ci Ase laate laara taa sesēe ñu a yaa-l se Seefa na, l k-apalawiisi kena, se we leɔe nasenautisi.

¹⁵ Ama, ayuku nenkur aluu nenkur wusen-wa se: «Me sem Yeesu, me sem woñl ci Pɔl na. Mi, mi ci ampɔ?»

¹⁶ Yer ñl aluu we l taa na, l kpa-wa n'l wul s'l we reen n'l kelen-wa wa ten. Wa re wa see wa lii reɔ t'ɔ atalem-pola ka l ha-wa seen. ¹⁷ Eefese ñempa mpa ci Suiifi ñempa na, na wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa nu-te semp'ɔ wonte na, nafate kpa-wa. Wa ten wa ñam Acii Sesee Yeesu. ¹⁸ Yera mpa tisi Ase tentente ree na, wa taa kpater kɔŋ wa siiru yera ñesa t'ɔ wonte wa ka lapa na. ¹⁹ Yera kpater mpa ka we wa t'ɔ wa lake masiiki na, wa taa nempar kan wa tekarna, wa seu-wa min ka yera ten ñesa taa. A kal tekarna mpa warase, n'a kɔkɔ se we miilase ka hiin nuna (50 | #000 | #000 CFA). ²⁰ Semp'ɔna, Acii Sesee tentente wulu te hampate, te yasu riinan ten te walɔ nɪ te yeke nɪ yera tisu Ase ree n'u kelu.

Yera akpidi lake tansarteñente ka Eefese kɔru taa

²¹ Te lau semp'ɔ wonte n'u kper na, Pɔl cii s'l tase na Maseetewan, n'Akal* kɔren taa, n'l wal Seerusalem kɔru taa. l siiru-wa se: «Me kaa se me wal wont'ɔ Seerusalem kɔru taa na, u mɔna se me wal Rom kɔru taa rere.»

²² l lese wompa sun-l na, wa t'ɔ naul. Mp'ɔle Tiimotee na Eerasete n'l tir-wa Maseetewan kɔru taa. Ama, nñl tase mɪsuu ka cekɔ k'Asii kɔru taa.

²³ Aluate nte taa, yera cii tentente ka paa k'Acii Sesee ñempu tunkuu ree. ²⁴ Narem laɖe neer-ɔ a yaa-l se Teemeeteriisi, ka l luku ase Arteemiise* nampin cunkin na narem. Wompa ka lake temer nde na, ɖe ree-ɔna, wa hiiuku wa te-ɔ ten. ²⁵ l kpol wa ten, na wompa ka we tema ka ya nusen temer nde na, n'l si-iru-wa se: «Me raana, u sem se re hiiuku warase ka tempe ka temer nde ree-ɔna. ²⁶ Ama, u na, n'u nu wonte Pɔl ñl lake-te na. l siiru s'asena mpa yera lau-wa na, wa ta ci asena. l cel yera kpater hoɣa wa nu na-l. U ta ci Eefese kɔru nku t'ɔ cee receel-ɔna. U kaase cekɔ kena s'u kper Asii kɔru taa ñempa ka wa ten. ²⁷ Nte ñl yeke-na se re temer hoɣse, n'ase ñl ci yal k'a yaa-l s'Arteemiise na, l nampu hoɣse rere. A kaa s'a leese l sesente. Nku, nñ'ɔna a see-l Asii kɔru taa, na riinan ten.»

²⁸ Wa nu tentente nt'ɔ wonte na, u saa yera mpa taa, wa ko se: «Eefese ñempa Arteemiise kpol ten!»

²⁹ Yera mpa kpol wa ko wa lake mantamanta ka kɔru taa. Wa hoɣm Kayusi n'Ariisetarke wa ren-wa fuft k'aseenti awɔr taa. Wa ka ci Maseetewan kɔru taa ñempa kena, wa-n'Pɔl, wa ka kan kɔru nku taa. ³⁰ Pɔl ci-iwa s'l wal yera mpa cal. Kiriisitutuna kisi na-l s'l ra wal. ³¹ Asii kɔru taa karkuna nempar-ɔ wa-l ka ci l raana ke-na, wa-l kisi na-l s'l ra wal ɖenaa. ³² Aluate nte taa yera wateru, mpar ko nenter na cee, nempar ko nenter na lii. Wa taa kpater ta sem wonte yepa wa kpol na.

³³ Afal neer ka we akpidi nde t'ɔ a yaa-l s'Alekesanter. Suiifi ñempa tisu-l s'l wal ñesa taa n'l wute. Alekesan-

ter ñl wul-wa niij se wa sim. l cii s'l wute tentente s'l wul-wa se wateruu mpe, pe ta lii na Suiifi ñempa cal. ³⁴ Ama, wa na wonte se le ci Suiifi tɪ na, wa cee kou ka wa ten-ɔ kuɖemte. Wa ko leya naal taa se: «Eefese ñempa Arteemiise kpol ten!»

³⁵ U fe woñl ci kɔru taa tekara maar na, l car n'l lau-wa, wa sim n'l siir-wa se: «Eefese yera mɪ, yera ten sem s'ase ñl a yaa-l s'Arteemiise sesee na, l nampu cekpɔlu we Eefese kɔru t'ɔ cee, n'a sem ɖere se wonte nusen-l te tiu n'aseta na, te tel cee ñl hen-ɔna. ³⁶ Neer ra piise s'l fese. Sempe na, !u hese mɪ hoɣa n'u ra lau nter-ɔ te tan ñuŋ. ³⁷ l kan yera mp'ɔ cee ñl hen. Nku, wa ta mul wur-ɔ Arteemiise nampu nku taa. Wa ta wute nter-ɔ te ta sar ka r'ase Arteemiise ree. ³⁸ Nne Teemeeteriisi na l raana, wa we nter na yer, ayuken neñer we k'a hu tentente ka ñl ree. Tentente hura we rere. ?l we nter na yer, !u wan-l renaa. ³⁹ Nne u cii s'u wɔse nter, a piisu s'a kɔn-te komna arehunde cekpɔlɖe awɔr taa. ⁴⁰ ɖe yeke s'a kan n'a hu na-ra ka wonte lau seŋ ñl hen na. Nter tan tufelem ka te piisu se te siir wonte yepa re kpol cee ñl hen na. ɖe ra piise se re siir nter-ɔ tufelem ka kpater se re wul wonte yepa re kpol na.»

⁴¹ l tese tentente nte wutuu ka wonte na, l yase yera akpidi nde.

Pɔl walɔ Maseetewan, na Kerese kɔren taa

20 U fɛwa wateruu mpe kper wonte na, Pɔl kpol kiriisitutuna n'l ciisi wa nante ka wonte na, l yeu-wa n'l re na Maseetewan kɔru taa. ² l tase kɔru nku n'l ciisu kiriisitutuna nante na tentente ka kpater. ³ l tese ku tasuu ka wonte na, l tal Kerese kɔru taa n'l ɔ ren'ɔ honɖase nasiisi. N kɔkɔ l cii s'l kpa kpilu taa n'l re na Siirii kɔru t'ɔ wonte na, l nu s'Iiserael* ñempa nempar we wa honku-l se wa ku-l. l kunti n'l wuse na Maseetewan yapar ree. ⁴ Wompa walun-l na, mp'ɔle Piirusi yo Sopater ñl te we Peeree kɔru taa na, n'Ariisetarke na Sekɔŋ ka wa-l te we Teesaloniiki kɔru taa, na Kayusi ñl te we Terpe kɔru taa na, na Tiimotee, na Tiisiiki, na Terofiim, wa-l te we Asii kɔru t'ɔna. ⁵ Wa re ñesa taa nɪ wa wal wa honke-ra Teroase kɔru taa. ⁶ Kpɔnen ñl a ta re ñl t'ɔ kɔr se ñl kpa na, ñl teenkar* kper wonte na, ɖa rere, ɖe kur Fiilipi kɔru taa, ɖe kpa kpilu taa re lau ayuken nuna ka taa. ɖa-n'wa, ɖe wal ɖe kate Teroase kɔru nku taa re ɔ kɔsera kuɖem ka renaa.

Pɔl atesenu rekuu ka Teroase kɔru taa

⁷ Suiifi ñempa fiisiti ayuku* raan ɖee, ɖe kpol se re tu Acii Sesee tunkɔ. N kɔkɔ u hoŋ se Pɔl ɖa ɔ. Semp'ɔna, l wuten wompa ka we renaa na, tawɪ re n'u wɪ. ⁸ ɖe ka we aseta nampu t'ɔ re ɔwa, min kamɪ we ku t'ɔ tempe. ⁹ N kɔkɔ afapee nenkar-ɔ a yaa-ka se Utiikusi, ka ɔ far teede mur, ka coku na Pɔl. ɖeem kpa-ka ka ree. N kɔkɔ Pɔl we n'l wutu, ka kuren aseta nampin niitisi taa, ka

tiu ka yɔ aɛ, n'a kuse-ka aseɔe. ¹⁰ Pɔl tiu n'l nunku yo nka rɛɛ. l pu-ka n'l tam sɛ: «!lu ra mɔse mɪ t'ɔ nter. Ka wɛ fiisu taa.»

¹¹ Pɔl kpa aset'ɔ wonte na, l pate kpɔnu s'a tu. l tu wonte na, l wute n'l wute n'u rɛ n'u hom, fɛ n'l rɛ. ¹² A kpeen yo nk'ɔ ka wɛ fiisu taa n'u kɔ yera t'ɔ ten.

Pɔl kuren Teroase l walu Miilee kɔru taa

¹³ Ɖe tɛl Pɔl ñesa, ɔe kpa kpilu taa, ɔe walu n'Asose kɔru taa. Awɔr nɔe t'ɔna Pɔl siir-ra sɛ re su-l kpilu taa, wonte rɛɛ na, n kɔkɔ l ciywa s'l wal ɔen'ɔ naase. ¹⁴ Pɔl hiiu-ra wont'ɔ Asose na, ɔe kpa-l re kpilu taa, ɔe tal Miitiilen kɔru taa. ¹⁵ Ɖenaa hen na, ɔe ten ɔe wal kpilu taa, ɔe tal Siiosi kɔru k'ayuken nul ɔɛɛ. Ayuken niitisi rɛɛ, ɔe tase leem, ɔe tal Samɔse kɔru taa. Nniisa ñunku rɛɛ-ɔ, Miilee kɔru taa. ¹⁶ N kɔkɔ Pɔl ka mɔsuwa s'l ra sende Eefɛse kɔru taa, n'l ta cii s'l ɔ n'l kɔse Asii ñenku taa. N kɔkɔ l caru fɪfɪ ?s'apɪɔ ka wɛ, l tal Seerusalem kɔru t'ɔ Pantekote* teenkar ayuku rɛɛ.

Pɔl wutun Eefɛse kiriisitutuna sesempa

¹⁷ Pɔl ka wɛ Miilee kɔru t'ɔ wonte na, l tir s'a siir Eefɛse kiriisitutuna sesempa sɛ wa kan. ¹⁸ Wa kampa wa tal-l wonte na, l siir-wa sɛ: «Mɪ, u sem wonɔkɔ me ruken me tɛ-ɔ me kan kiɔinkiɔin ka wont'ɔ, ma-n'mɪ, ɔe ɔ Asii kɔru taa na. ¹⁹ Me ka lau Acii Sesɛɛ temer na ñeseleem ka mɪ hɛku taa, me ta wul me tɛ, me tu kuñɔŋ nku Suiifi ñempa hu remaŋ sɛ wa naase-m. ²⁰ Lu sem ɔere sɛ, me ta mese nter-ɔ te ten ñi kɔŋwa sɛ te sen-mɪ na. Me hose-mɪ-te te ten, me wul-mɪ-te yera ten ñesa taa, na mɪ rɛse taa rere. ²¹ Me yaa Suiifi ñempa, na Kereke ñempa, me siir-wa sɛ wa kisi w'awarkase, wa ɔɛl wa tɛ n'Asɛ rɛɛ nɪ wa tisi r'Acii Sesɛɛ Yeesu rɛɛ. ²² Kɔhen ñi hen na, Asɛ Fiisu tisu-m sɛ me rɛ na Seerusalem kɔru taa. Me ta sem wonte kaa sɛ te tal-m na. ²³ Ma rere me sempa sɛ kɔren ñi taa, me ka taluwa na, Asɛ Fiisu siiru-m sɛ sarka na kuñɔŋ tuu wa honku-m. ²⁴ Ama, me pe yaa me fiisu ka nter. Wonte hɛna na, nt'ɔlɛ sɛ me tɛse na ñankete ka temer nɔe Acii Sesɛɛ Yeesu tir-m sɛ me lau-re na, nɔ'ɔlɛ sɛ me hose l tentente sarteñente nte siiru s'Asɛ lau-ra sarte na.

²⁵ Me hose womɪ ten-ɔ Asɛ wurti* ñente na, kɔhen me sem s'u sun sɛŋ, mɪ taa nɛɛr ra tase me nau k'ayuku nenkur rere. ²⁶ Semp'ɔna, sɛŋ me tɛsu mɪ ñesa sɛ, nne mɪ taa nɛɛr leepa, u ta lii na ma cal-ɔna, wonte rɛɛ na, ²⁷ me siir-mɪ wonte ten Asɛ ru-te s'l lau na. Me ta mese nter. ²⁸ !lu ruken mɪ tɛ-ɔ sarte, na rere-ɔ Asɛ akpar nɔe Asɛ Fiisu sɪ-mɪ s'l ñel ɔe rɛɛ-ɔ l yau-re na l teter l calem na. ²⁹ Me sem sɛ me rɛ wonte s'u kper na, yera mpa wɛ se turen na, wa kan mɪ cal, wa ra na akpar kuñɔŋ. ³⁰ Mɪ taa nɛmpar rere kaa sɛ wa-l kur wa-l lau tentarɪ wa yeu wompa tunku Yeesu wara na, wa

kan na wa rɛɛ. ³¹ Sempe na, !u lau ñesekpaser, n'lu ra sɛɛ sɛ, wuse nasiisi taa, aho na mɪse, me ta yeu mɪ taa nɛɛr siiruu, na wulim, s'l kpa l tɛ.

³² Kɔhen, me yeke-mɪ Asɛ niij taa, na l tentente nte wutu l sarteñente lape rɛɛ na. Asɛ wɛ reen, n'l pɪsu s'l yeu-mɪ, u mu l tentente n'l ciisi mɪ nante, n'l pɪsu s'l cel-mɪ wonte l sɪ-te l yera ten ɔɛɛ na. ³³ Me ka ta cii mɪ warase, na mɪ sika, nawur yer nɛɛr kɔwen. ³⁴ Mɪ sem ɔere sɛ me niij nya hen, me lau-ya na temer ka me rɛɛ, na wompa ka wɛ na-m na, wa-l ɔɛɛ rere. ³⁵ Me wul-mɪ te ten t'ɔ wonɔkɔ u mɔna s'a lau temer fɛ n'a pɪse n'a sen wompa tan ɔeen na, n'a tɛse yera t'ɔ wonte Acii Sesɛɛ Yeesu teter ka wute-te na sɛ: «Woñi ha na, l wɛ lelen taa, n'u kelen woñi mu na.»

³⁶ Pɔl tɛse wutuu n'u kper wonte na, ñi-n'wa, wa kur wa rempana rɛɛ-ɔ wa ten, n'l sɛɛ Asɛ. ³⁷ Wa ten wa wulu nɪ wa kɔ wa niij ka Pɔl lu tɛɛ, wa kpirkun-l. ³⁸ U tɛɔe wa t'ɔ ten-ɔ wonte l tam sɛ wa ra tase l nau rere na, te rɛɛ. Wa lese-l ñempu taa, wa rɛ wa tan-l awɔr nɔe taa a kpa kpilu na.

Pɔl walu Seerusalem kɔru taa

21 Ɖe car re tɛ, ɔe kur wa cal-ɔ wonte na, ɔe kpa kpilu taa re rɛ na Kɔse kɔru taa, tuŋ hom ɔe rɛ na Roote ñenku taa. Ɖe kur renaa re rɛ na Patara kɔru taa. ² Ɖe kɔkɔ kpilu nenkur-ɔ ku-l walɪ na Feeniisii. Ɖe kpa ku-l taa, ɔe rɛ. ³ Ɖe ñuten Siipir kɔru t'ɔ wonte na, ɔe yeu-ku na re nawɪtɪ rɛɛ, ɔe wal na Tiir ñenku t'ɔ Siirii kɔru taa. Ɖen'ɔna, kpilu walɪ sɛ ku sende n'a lese wonte. ⁴ Ɖe kɔkɔ kiriisitutuna ka renaa, ɔa-n'wa, ɔe ɔ ayuken ka leɔe niisiniitisi. Asɛ Fiisu tisi-wa wa tam Pɔl s'l ra wal Seerusalem. ⁵ Kɔsera ñi kper-ra renaa, ɔe kur re rɛ re ñempu. Apala na yalaa, na wiisi ka w'akpar t'ɔ ten, wa lese-ra ñempu taa, ɔe calen parcii. Ɖe kur re rempana rɛɛ-ɔ apu leem nɔ, nɪ re sɛɛ Asɛ. ⁶ Ɖe sɛɛ rem'ɔ wonte n'u kper sɛ re yase na, ɔa kpa kpilu taa, wa-l kunti wa-l tɛ.

⁷ Ɖe tɛse re ñempu waɔe ka leem ɔɛɛ-ɔ re kuren na Tiir, ɔe walɪ na Petoleemaise kɔru taa. Ɖen'ɔna, ɔe sɛɛ re rɛɔ ñempa kiriisitutuna re ɔ ayuku kuɔemɪ na-wa. ⁸ U hom, ɔe rɛ re tal Seesaree kɔru taa. Ɖen'ɔna, ɔe sɪ Fiiliipi ñi hosu tentente sarteñente na, l rɛɔ taa, ɔe hende. Fiiliipi ñi ka wɛ wompa a lese-wa Seerusalem kɔru t'ɔ leɔe nasenautisi sɛ wa sen kiriisitutuna na, wa taa. ⁹ l ka wɛ yalawiisi ka nnausa ka se take sem apala, nɪ se ka ci Asɛ tentente rɛsera. ¹⁰ Ɖe ɔ ren'ɔ ayuken ka tempe. Asɛ tentente rɛser nɛɛr-ɔ a yaa-l s'Akapusi, l kur na Sutee kɔru taa ¹¹ n'l kan ɔa cal. l su Pɔl kpɛɔu, n'l hɔu l naase, na l niij n'l tam sɛ: «!lu nu wonte Asɛ Fiisu siiru-te na. Woñi tɪ kpɛɔu nku na, Suiifi ñempa kaa sɛ wa hɔu-l sen-ɔna Seerusalem kɔru taa, wa maase-l wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa niij taa.»

¹² Akapusi wute semp'ɔ wonte na, ɔa-n'Seesaree ñempa, ɔe ɔer Pɔl s'ɪ ra wal Seerusalem kɔru taa. ¹³ Ka nɪ Pɔl wusen-ɔa sɛ: «Ar lapa n'ɪ wulu n'ɪ lake n'ɪ tɛɔ me hɔɔr taa? ɪ sempa sɛ me ñɔse me tɛ sɛ me wal Seerusalem kɔru taa. ɪ ta ci sarka receel ɔɛɛ. Ama, me tisu rere sɛ me seu Seerusalem k'Acii Sesɛɛ Yeosu yeɔe rɛɛ.»

¹⁴ ɪ ta cii s'ɪ tisi, nɪ re ta ruken ɪ caruu, nɪ re yeu re tam sɛ: «!ɪ lau s'Acii Sesɛɛ cii wo na.»

¹⁵ Ayuken ñɪ rɛ wonte na, ɔa-n'Pɔl, ɔe rɔn ɔe tɛ re rɛ, nɪ re tenke ñempu nku walu na Seerusalem na. ¹⁶ Kiriisitutna mpa wɛ Seesaree kɔru taa na, wa taa nɛmpar lese-ra ñempu taa, nɪ wa wan-ɔa sɛ re hende Menasɔɔ tɛ. ɛ ka ci kiriisitutu kena reyase n'ɪ ci Siipir kɔru taa tɪ.

Pɔl ɔeke Sake

¹⁷ ɔe tal wont'ɔ Seerusalem na, kiriisitutna mu-ra na ñankete. ¹⁸ ɪ hom, ɔa-n'Pɔl, ɔe wal Sake tɛ, nɪ kiriisitutna sesempa ka wa ten, wa kpɔl. ¹⁹ Pɔl sɛɛ-wa n'ɪ kper wonte na, ɪ wulu-wa te ten ñɪ Ase ka lau-te na ɪ rɛɛ-ɔ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa cal na. ²⁰ Wa nɪ tentente nt'ɔ wonte na, wa wɔr Ase, wa tam Pɔl sɛ: «ɔe reafal ña, ɪn na wonɔn'ɔ Suiifi ñempa wɛ tempe ka wa wuse kiriisitutna na. Ama, wa wɛ wa ñɔɔ Moisi ñasete* ka ten. ²¹ Nku, wa nɪ s'n wulu Suiifi ñempa mpa ten wɛ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa heku taa sɛ, wa ra co na Moisi ñasete, nɪ wa ra pɛl wa wiisi anikasi, nɪ wa ra lau Suiifi ñempa kɔta. ²² Kɔhen, ɔe lake senɔ hen? ?ɪ ta lau wɔ, wa kaa sɛ wa sem s'n kampa. ²³ !Lau wonte re kaa sɛ re siir-n-te na. Yera nnausa wɛ ra cal-ɔ cee ñ'ɔ wa pɛl kumer k'Asɛ. ²⁴ !Su-wa, ña-n'wa, mɪ ten, ɪɪ lau kɔta nya, n'ɪ pɪse n'ɪ wuse sarteñempa k'Asɛ ñesa taa. N ɔete wa ten wa rɛɛ n'a ku wa ñiin, nɪ wa pɪse wa tɛse kɔta nya lape. Sempe na, yera ten kaa sɛ wa sem s'a siir wont'ɔ n ɔɛɛ na, te tan tufelem, nɪ ña rere, ña tunku Moisi ñasete ñempu kena. ²⁵ Wompa ka ta ci Suiifi ñempa na, ɔe maa tekara ka wa taa wompa wuse kiriisitutna na, ɔe siir-wa sɛ wa ra tu nante nte a ku-te atetna rɛɛ na. Wa ra tu rere-ɔ calem na kpeena nya a ñaase ya leen tɛɛ nɪ ya seu na, nɪ wa ra lau ayadete.»

²⁶ ɪ hom Pɔl na yera mpa, wa lau Ase kɔter nde fɛ nɪ Pɔl sɪ Ase rɛɔ taa n'ɪ siir Ase laate laar k'ayuku nku kɔter nde kaa sɛ re kper n'a pɪse n'a laa laate ka wa ten ñiin ɔɛɛ na.

A kpa Pɔl k'Asɛ rɛɔ taa

²⁷ Ayuken leɔe niisiniitisi kampa ñɪ kper wonte na, Suiifi ñempa mpa kuren n'Asii kɔru taa na, wa na Pɔl ka wont'ɔ Ase rɛɔ taa na, wa sase wompa wɛ renaa na, sɛ wa kpa Pɔl. ²⁸ Wa ko sɛ: «Iiseraɛl* ñempa, ɪɪ see n'ɪ kan n'ɪ sen-ɔa. Yer ñɪ wutu tansarteñente ka riinan ten-ɔ ra rɛɛ, na ra ñasete rɛɛ, n'Asɛ rɛɔ nka rɛɛ na, nñ'ɔ

hen. Kuɔem ñɪ teter sɪn-na Kerɛke ñempa k'Asɛ rɛɔ taa, n'ɪ wursi-ka.»

²⁹ N nɔn wa ka na Pɔl na Terofiim ñɪ ci Eefese kɔru taa tɪ na, ka parcii taa, wa hu s'nñɪ-ɔna, Pɔl sɪn-ɪ Ase rɛɔ taa. ³⁰ Parcii ten ñamse taman kuɔem. ɔiinan ten, yera see akpaya akpaya wa wal wa lese Pɔl n'awaren ɔɛɛ, wa tenke wa ru Ase rɛɔ nampin nese. ³¹ N nɔn wa ciiwa sɛ wa ku-ɪ. Ka n'a siir Rom sucana sesɛɛ s'ɪ ñam-su Seerusalem kɔru taa. ³² ɪ ta lɪl n'ɪ tenke n'ɪ yaa ɪ su-cana na wa-ɪ taa sesempa, nɪ ñɪ-n'wa, wa see n'awɔr nde taa kɔru ñamsu na. A na-wa wont'ɔ wa tala na, wa yeu Pɔl mape. ³³ Sucana cii wal n'ɪ kpa Pɔl n'ɪ tam s'a hɔɔ-ɪ kpase ka taman naul. A hɔɔ-ɪ n'ɪ kper wonte na, ɪ wɔse-wa sɛ: «ɪ ci yer wo n'ɪ lau wɔ?»

³⁴ Yera mpa ko riinan ten-ɔ kukouse nenser-ɔ a pe nɪ sɛ tɛɛ. Mpar ko na cee, nɛmpar ko na lii. Sucana cii pe nɪ wonte wa wutu na, ɪ yeu n'ɪ yeu n'ɪ tam n'a wan Pɔl ka sucana rɛɔ taa. ³⁵ A tal kukulii rɛɛ-ɔ wonte na, su-cana kpa-ɪ wa teemle-ɪ, wonte rɛɛ na, n nɔn yera naasu-ɪ. ³⁶ Yera wɛ wa tunku-ɪ, wa ko reen sɛ: «!A ku-ɪ!»

Pɔl wutu s'ɪ ɪɛ ɪ tɛ

³⁷ A cii s'a sɪn Pɔl ka sucana rɛɔ t'ɔ wonte na, ɪ wɔse sucana cii sesɛɛ sɛ: «N ha-m ñempu sɛ me siir-n nter ya?»

Sucana cii wusen-ɪ sɛ: «ɛh, n sem Kerɛke wutɔ nɛ? ³⁸ Sempe n ta ci Eesiipete tɪ ñɪ ka cii tentente na, woñɪ wan akura ka wa wɛ nawiisi nnausa (4 | #000), ñɪ-n'wa, wa ɔ ñite taa na ya?»

³⁹ Pɔl tam sɛ: «Me ci Suiifi tɪ kena. A lel-m Tarse kɔru sesenku nku wɛ Siiliisii kɔru taa na. Me ɔer-n s'n ha-m ñempu me wuten yera mpa.»

⁴⁰ Sucana cii sesɛɛ tam sɛ: «!Wuten-wa.» Pɔl sende kukulii rɛɛ n'ɪ wul yera ka niij sɛ wa sim. Wa sim ɔekalkal nɪ Pɔl paase wa wutenu ka Suiifi ñempa wutɔ taa sɛ:

22 «Me ciina, na me raalna, ɪɪ co n'ɪ nɪ wonte me kɔɔ sɛ me siir-mɪ-te kɔhen nɪ me ɪɛ me tɛ na.»

² Wa na wonte s'ɪ wuten-wa Suiifi ñempa wutɔ taa na, wa tase sim ɔekalkal, wa rɔn wa coku. Pɔl tam sɛ:

³ «Me ci Suiifi tɪ kena, n'a lel-m Tarse kɔru t'ɔ Siiliisii kɔru taa. Ka n'a ñel me rɛɛ me kpɔl Seerusalem kɔru taa. Woñɪ kpankel-m na, a yaa-ɪ sɛ Kamalɛl*. Nñɪ wul-na-m ɔa caasɪna ñasete se wonɔn'ɔ te wɛ na. N nɔn ma rere, me ka car me tɛ me lake Ase temer na felem se mɪ lake-re wonɔn'ɔ sɛɔ ñɪ hen na. ⁴ Me naase wompa tunku Yeosu ñempu nku na, kaka nɛmpar seu. Me kpa apal s'apal, yal se yal, me rɪ-wa kpase nɪ me ruku-wa sarka. ⁵ Ase laate laar sesɛɛ*, na Suiifi ñempa sesempa ten pɪsu sɛ wa siir-mɪ sɛ wonte me siir-mɪ-te na, te wɛ tufelem. Mpa rere yeeke-na-m tekara sɛ me wal me kpa kiriisitutna mpa wɛ Tamase kɔru taa na,

me hɔw-wa, me kan-wa Seerusalem kɔru taa, n'a hɔm wa rena.

Pɔl wutu ɪ hɔw ɪ sɔsɔ ɸiente

6 «N nɔn me wɛ ɸiempu t'ɔ wont'ɔ me ɸuten Tamase kɔru t'ɔ n nɔn mɪse cii sɛ se sende taase heken taa na, taman kuɸem, min hulmɪn cepan tiu n'asete, ɸɪ metel ɸɪ koote-m. 7 Me feete ate, nɪ me nu yer wutɔ ka ka yaa me yeɸe sɛ: «Sɔl, Sɔl, ar lapa n naasu-m sen?» 8 Me wusen-ɪ sɛ: «Aci Sesɛɛ, n ci anɔ?» ɪ siir-m sɛ: «Me ci Nasarete kɔru taa tɪ Yeesu ɸɪ n naasu-ɪ na.» 9 N nɔn wompa wɛ me cal na, wa na hulmɪn ɸɪ. Ama, wa ta nu woɸɪ wuten-m na, ɪ wutɔ. 10 Me wɔse-ɪ sɛ: «Aci Sesɛɛ, n cii sɛ me lau senɔ?» ɪ tam-m sɛ: «!Kur, n'n wal Tamase kɔru taa, n'a siir-n wonte u mɔna s'n lau-te na.» 11 Min hulmɪn ɸɪ yeemle me ɸesa, me pe na rere. Wompa ka wɛ me cal na, wa hɔm me niij, nɪ me tal Tamase kɔru taa.

12 Yer neer ka wɛ ren'ɔ a yaa-ɪ s'Ananɪase ɪ sɛɛ Ase na hɔw kuɸemer n'ɪ ɸɔɸ ɸa ɸasete. Suiifi ɸiempa ka wa ten wa ɸɔɸ-ɪ. 13 ɪ kan n'ɪ nɔn-m n'ɪ sende me cal n'ɪ siir-m sɛ: «Me rɛafal Sɔl, ɪn ɸesa hul.» Taman kuɸem ya hul. Me ɸiel me na-ɪ. 14 ɪ tase me siiruu sɛ: «ɸa caasna Ase lese-n s'n sem wonte ɪ cii-te na, n'n na woɸɪ ci riyuyutu na, n'n nu ɪ nɔ taa wutɔ, 15 wonte rɛɛ na, ɸa kɔɸ-na s'n sende ɪ wara n'n siir yera ten ɸesa taa refu ka wonte n na-te, n'n nu-te na. 16 Kɔhen, n kunta n'n honku wɔ rere? !Kur n'n yaa Ase yeɸe n'a sɛ-n Ase leem n'ɪ hɪse n k-awarkase.»

Pɔl wutu wonɔn'ɔ Ase tir-ɪ wompa ta ci Suiifi ɸiempa na, wa cal na

17 «Me wuse Seerusalem, me wɛ Ase rɔ t'ɔ me sɛɛ Ase, me na narte. 18 Me na Aci Sesɛɛ Yeesu n'ɪ wuten-m sɛ, me lii resam ka Seerusalem, wonte rɛɛ na, wa ra tisi wonte me siiru-te ɪ rɛɛ na. 19 Ama, me wusen-ɪ sɛ: «Aci Sesɛɛ, wa ten, wa sem sɛ, me ka walu r'arekpolende nampin taa, me kpa yera mpa tisu n ɸɛɛ na, me walun-wa nɪ me rɪ-wa sarka, me yeke n'a make-wa. 20 A ku n warasender Eetɛn ka wonte na, n nɔn me wɛ rena rere. Me tisi-na wompa ku-ɪ na, nɪ me rukun wa wɔwen.» 21 Aci Sesɛɛ tam-m sɛ: «!Wal. Me kaa sɛ me tir-n wolen ka wompa ta ci Suiifi ɸiempa na, wa cal.»

22 Wa co na Pɔl kaka n'u rɛ n'u tal ɸena, wa kunti wa ko sɛ: «!A ku-ɪ. U ka ta mɔna s'a yeu-ɪ tete rɛɛ.»

23 Wa ko kukoise wa wɛɸu wa wɔwen, wa kusu kunkumer k'asete.

24 Rom sucana cii sesɛɛ tam sucana sɛ wa wan Pɔl ka wa rɔ taa wa mau-ɪ kpara fe n'ɪ siir wonte lapa nɪ Suiifi ɸiempa ko ɪ rɛɛ-ɔ reen na. 25 A hɔw-ɪ wonte s'a mau-ɪ na, Pɔl ɸɪ wuten sucana cii ɸɪ wɛ ɪ cal na sɛ: «Anɔ ha-n ɸiempu s'n mau Rom tɪ k'a take hu na-ɪ?»

26 Pɔl wute semp'ɔ wonte na, sucana cii see n'ɪ wal n'ɪ siir sucana cii sesɛɛ sɛ: «N lake senɔ hen? Yer ɸɪ nɪ ci Rom tɪ kena.»

27 Sucana cii sesɛɛ kan n'ɪ wɔse Pɔl sɛ: «!Siir-m, me na, n ci Rom tɪ kena-ɪ?»

Pɔl wusen-ɪ sɛ: «Aaɔ.»

28 Sucana cii sesɛɛ siir-ɪ rere sɛ: «Me rɛte warase ka tempe ka n'a yeu-m me wuse Rom tɪ.»

Pɔl siir sɛ: «Ma hen na, me ci Rom tɪ k'a lel-m wonte na.»

29 N nɔn wompa ka cii sɛ wa mau Pɔl na, wa tenke wa wusu kutukutu. Nafate kpa sucana cii sesɛɛ tetern-ka rere, wonte rɛɛ na, n nɔn ɪ rɪ-ɪ kpase.

Pɔl wɛ Suiifi ɸiempa sesɛmpa ɸesa taa

30 Sucana cii sesɛɛ cii s'ɪ sem wonte ka yepa, Suiifi ɸiempa siir sɛ Pɔl lau nter-ɔ te ta sar na. Semp'ɔna, u hom ntauɸ tɛɛ n'a liin Pɔl ka sucana rɔ taa, n'ɪ tir s'a siir Ase laate laara taa sesɛmpa, na Suiifi ɸiempa sesɛmpa ka wa ten sɛ wa kpol. ɪ kan Pɔl n'ɪ sese-ɪ wa heku taa.

23 Pɔl ɸe yera mpa ten ɸɛɛ-ɔ ɸesa, n'ɪ kiɸi sɛ: «Afala mɪ, me raalna ka mɪ ten, me ɔ Ase ɸesa taa kaka na senɔ na hɔw sarte kena, nɪ me hɔw pe caru-m nter rɛɛ.»

2 Ase laate laar sesɛɛ* Ananɪase siir wompa ka wɛ Pɔl cal na sɛ, wa mau ɪ nɔ. 3 Ka nɪ Pɔl wusen-ɪ sɛ: «Ase kɔɸ-na s'ɪ mau-n, ɪn na ɪ wɛ wo s'atiru cehulemu na. N ci hur woɸɔ sen? n wɛ s'n hu na-m se wonɔn'ɔ Moisi ɸasete* wɔsu na, n'n kunti n'n tam s'a mau-m ka wonte ɸasete nte pe cii-te na.»

4 N nɔn wompa wɛ Pɔl cal na, wa-ɪ tam-ɪ sɛ: «N tɪ Ase laate laar sesɛɛ kena kɛ?»

5 Pɔl wusen-wa sɛ: «Me raalna, me ka ta sem s'ɪ ci Ase laate laar sesɛɛ kena. A maa rere-ɔ Ase tekara taa sɛ: «U ta mɔna s'n wute n kɔru taa wuroo ɸiente.» »

6 Pɔl ɸere sem sɛ Suiifi ɸiempa sesɛmpa mpa taa wɛ Satusee akpar taa ɸiempa*, na Fariisii akpar taa ɸiempa*. Semp'ɔna, ɪ ko wa ɸesa taa sɛ: «Afala mɪ, na me rɔ ɸiempa mɪ, me ci Fariisii akpar taa tɪ kena, nɪ me ci ina ka ci Fariisii akpar taa ɸiempa, ka me honku yera mpa sepa na, wa homte ayuku. Semp'ɔna, a hu na-m.»

7 Pɔl siir semp'ɔ wonte na, yeu kan Fariisii akpar taa ɸiempa, na Satusee akpar taa ɸiempa heku taa, wa tar wa taa, 8 wonte rɛɛ na, n nɔn Satusee akpar taa ɸiempa siiru sɛ, ?yer sepa, ɪ ra wuse s'ɪ hom. Wa pe tisu s'Ase tirira wɛ, n'alua wɛ rere. Nku, Fariisii akpar taa ɸiempa tisu sɛ te ten wɛ. 9 Wa kunti wa kukoise kpalu reen ka ten. Moisi ɸasete* wulɸa nɛmpar mpa wɛ Fariisii akpar taa na, wa kur wa siir sɛ: «ɸe pe na nter-ɔ te warka. Yer ɸɪ hen na, ?u ta lau, fiisu nenkur, nawur Ase tirir neer wuten-ɪ tufelem.»

¹⁰ Fesɔ nka kunti ka wuse ñan, nɩ sucana cii sesεε* ñel n'ɩ nɔɔn wa pɩsu sε wa tar Pɔl ka womla. Semp'ɔna, ɩ tam ɩ sucana sε wa wan-ɩ wa rεɔ taa.

¹¹ Aho yii wonte na, Acii Sesεε Yeesu kan narte taa, n'ɩ wuten Pɔl sε: «!Nafate ra kpa-n. !Ciisi n nante. N kaa s'n sende me war'ɔ Rom kɔru taa s'n ka sende me war'ɔ wo Seerusalem ñenku taa na.»

A cii s'a ku Pɔl

¹² Tuŋ hom wonte na, Suiifi ñempa* nempar kpol, wa lau nɔ kuɔdemɔ, wa ree na wa teter sε wa ra tu wur, wa ra ñee leem ka wa ta ku Pɔl. ¹³ Wompa kpola wa lau nɔ kuɔdemɔ sε wa ku Pɔl na, wa wε yera ka hiin nniisa na wur. ¹⁴ Yera mpa wal wa na Ase laate laara taa sesεmpa, na Suiifi ñempa sesεmpa, wa siir-wa sε: «De ree na ra teter re kisi sε re ra tu wur nɩ re ra ñee leem k'añeeu kaka re rε re ku Pɔl. ¹⁵ Mɩ-n'Suiifi ñempa sesεmpa, !ɩ wal n'ɩ siir sucana cii sesεε s'ɩ kan Pɔl ka mɩ ñesa taa n'ɩ tεke s'ɩ cii s'ɩ mɔse ɩ ñente ka tufelem, de kan de ku-ɩ ñempu taa.»

¹⁶ N nɔɔn Pɔl kɔfal nɩ wonte nɔ kuɔdemɔ yera mpa cii-wa sε wa lau ɩ nankpeel na, kɔfal ñɩ wal sucana rεɔ taa n'ɩ siir-te Pɔl. ¹⁷ Pɔl yaa suca kuɔdem n'ɩ siir-ɩ sε: «!Wan apalayo nk'ɔ mɩ sesεε cal, wonte rεε na, ka wε nter sε ka siir-ɩ.»

¹⁸ Suca ñɩ lau wonte Pɔl siir-ɩ-te na. ɩ wal n'ɩ siir wa sesεε sε: «Pɔl ñɩ ci sarkacii na, nñɩ yaa-na-m n'ɩ tir-m sε me kan apalayo nk'ɔ n cal sε ka wε nter sε ka siir-n.»

¹⁹ Sucana cii sesεε kpa yo nka niij, n'ɩ hɔm-ka nɩ wa lii na wa tε n'ɩ wɔse-ka sε: «Apalayo ña, n cii s'n siir-m wontɔ?»

²⁰ Ka wusen-ɩ sε: «Suiifi ñempa nɩ na remaŋ sε wa cer-n s'n kan Pɔl ka ceer ka wa sesεmpa ñesa taa sε wa mɔse ɩ ñente ka tufelem. ²¹ !Da tisi, wonte rεε na, wa wε yera ka hiin nniisa na wur-ɔ wa mεl ñempu taa wa honku s'ɩ kaa s'ɩ rε wonte na, wa kpa-ɩ, wa ku-ɩ. Wa ree na wa teter sε wa ra tu nɩ wa ra ñee ka wa ta ku Pɔl. Wa wε nɩ wa ñelu yapaya rεε. Wa kper wa niij ka ten, wa honku ñ'ɔna s'n tisi.»

²² Sucana cii sesεε tam yo nka sε: «!Wal, n'n da yeu sε yer nɩ wonte n siir-m-te na.»

A yeeku Pɔl ka kɔru ñunɔcii Feeliikisi cal

²³ Sucana cii sesεε yaa ɩ sucana ciina ka naul n'ɩ siir-wa sε: «!ɩ rɔn mɩ tε. Aho nya taa mete reem aluate taa, !ɩ kpol sucana ka cakɔsiin nɩl, na kɔɔnaan ciina ka hiin lede niisiniitisi, na wompa rukun wasese na ka cakɔsiin nɩl (200), n'ɩ cɔ mɩ ten, n'ɩ ñɔse mɩ tε n'ɩ rε na Seesaree kɔru taa. ²⁴ !ɩ cii kɔɔnaan n'ɩ su Pɔl, n'ɩ wan-ɩ rerekereke n'ɩ cel-ɩ kɔru ñunɔcii Feeliikisi*.»

²⁵ Fε n'ɩ maa tekara ka kɔru ñunɔcii sε:

²⁶ «Kɔru ñunɔcii Feeliikisi, m'ɔna Kelote* Liislase,

me sεε-n.

²⁷ Yer ñɩ me yeeke-n-ɩ hen na, n nɔɔn Suiifi ñempa kpa-ɩ sε wa ku-ɩ kena. Me na wonte na, ma-n'me sucana, de wal de kɔɔr-ɩ, wonte rεε na, a siir-m s'ɩ ci Rom kɔru taa ɩ kena. ²⁸ Me ka ciiwa sε me na ar lapa Suiifi ñempa cii sε wa ku-ɩ, nɩ me wan-ɩ wa sesεmpa ñesa taa.

²⁹ Me nɔɔn wa caru-ɩ, wonte rεε na, te kɔŋ na wa kɔter rεε-ɔna. Ama, ɩ ta lau nter-ɔ te wɔsu s'a ku-ɩ, nawur s'a re-ɩ sarka. ³⁰ A siir-m sε Suiifi ñempa wε wa ranku sε wa ku-ɩ. Nte yeu-na me yeeku-n-ɩ. Me siir wa sesεmpa sε wa teternka, wa wal wa na-n wa siir wonte wε na.»

³¹ Semp'ɔna, aho nya teternka taa, sucana lau s'a ka siir-wa wontɔna. Wa su Pɔl nɩ wa rεn-ɩ n'Antiipaterise. ³² U hom ntauŋ tεε, kɔɔnaan ciina rεn Pɔl n'ɩ yeu wompa ka walɩ naase na, wa-ɩ kunti wa-ɩ deɔ taa.

³³ Kɔɔnaan ciina mpa tan Pɔl ka wont'ɔ Seesaree kɔru taa na, wa cel tekara ñɩ a maa-ɩ kɔru ñunɔcii na, wa wul-ɩ Pɔl. ³⁴ ɩ kal tekara ñɩ n'ɩ kper wonte na, ɩ wɔse-wa sε: «Pɔl ñɩ kɔru ka ɩ?»

A siir-ɩ sε: «ɩ kɔru kele Siiliisii.»

³⁵ ɩ siir Pɔl sε: «Me kaa sε me nɩ n nɔ taa ñente k'ayuku nku wompa cii-n na, wa kaa sε wa kan na.»

ɩ tam sε wa wan-ɩ wuroo Eerote* rεɔ taa wa ñelu-ɩ.

Suiifi ñempa siiru sε Pɔl hɔrsu Ase rεɔ

24 Ayuken nɩna rε n'ɩ kper wonte na, Ananiase ñɩ ci Ase laate laar sesεε* na, ɩ tal Seesaree, na Suiifi ñempa sesεmpa nempar, na Tertul ñɩ kaa s'ɩ wute na wa rεε na. Wa wal Sutee kɔru ñunɔcii cal-ɔ a yaa-ɩ sε Feeliikisi*, sε wa siir-ɩ wonte yepa wa cii Pɔl sε wa hu na-ɩ nɩ wa ku-ɩ na. ² A yaa Pɔl ka wonte na, Tertul paase wutu n'ɩ ku Pɔl ñente n'ɩ siiru sε:

³ «Acii Feeliikisi, de wɔru-n ayuken ten na riinan ten s'n hu tentente ka kɔru nku t'ɔ cee n'n dɔnu-ku na n semte sε re pise re cɔ rehεser taa. ⁴ Acii, sε me ra kel wutu na, me ceru-n s'n cɔ wonte me wε-te cekɔ sε me wute na. ⁵ Yer ñɩ hen ci hɔrser nεer-ɔna re na-ɩ ka ɩ taru Suiifi ñempa mpa ten wε tete rεε na, wa taa. Nñɩ ci-na sesεε ka Nasarete kɔru taa ɩ akpar taa. ⁶ De kpa-ɩ wonte na, n nɔɔn ɩ cii s'ɩ hɔrse Ase rεɔ. (De ka ciiwa sε re hu na-ɩ, sε ra ñasete wɔse wo na. ⁷ Ama Rom sucana cii sesεε Liislase na semp'ɔ wonte na, ɩ kɔɔr Pɔl na reen ka ra niij taa. ɩ tam-da sε, nne re cii s'a hu na-ɩ, de kan-ɩ ña cal. ⁸ Ña teternka,) n pɩsu s'n wɔse n'n na tufelem ka wonte yepa re kpa-ɩ re siir s'ɩ lau sempe na.»

⁹ Suiifi ñempa ten tisi sε, wonte ten ɩ siir-te na, te wε tufelem.

Pɔl wutu Feeliikisi ñesa taa

¹⁰ Sutee kɔru ñunɔcii Feeliikisi* tam Pɔl s'ɩ wute. Pɔl wute sε: «Me sem s'ɩ lɩl ten-ɔ wuse ten atε, ka n ci tentente hur ka kɔru taa. Sempe na, u kɔ me t'ɔ ten, me cii

se me wute tentente nt'ɔ n ñesa taa ni me lɛɛ me tɛ.
 11 Me sem s'n pɪsu s'n na te taa. U ta tal ayuken ka hiiu na nɪl-ɔ me wal Seerusalem kɔru taa se me sɛɛ Ase.
 12 Yer ta nɔn-m Ase rɛɔ taa, nawur arekpolende nampin taa, nawur parcii nɛer t'ɔ riil-ɔ ma-n'nɛer, de yee, nawur me tuku yera rena. 13 Yera mpa ra pɪse se wa wul tufelem ka wonte wa siir-te me rɛɛ hen na, te rɛɛ. 14 Ama, me tisu n ñesa taa se wonte me sem-te kuɖemte ka wa siiru-te na, nt'ɔlɛ se, me sem se me sɛɛ ra caasuna Ase, ni me tunku ñempu cefalu nku yera mpa hen siiru se ku ta sar na. Ama, me tisu wonte ten a maa-te Moisi ñasete* taa, n'Ase tentente rɛsera tekarna taa na. 15 Me honku n'Ase rɛɛ se wonɔn'ɔ mpa honku-na s'Ase kaa s'l wose riyuyufɛmpa, na tandiyuyufɛmpa. 16 Nte rɛɛ-ɔna, me lake te ten se me hɔɔr taa ra car-m Ase ñesa taa, na yera ten ñesa taa.
 17 Me ka ta tan me kɔru t'ɔ Seerusalem, ka u lul ten. Me wuse me kan se me sen me tɛ ñempa, me ha warase ka wompa ci ahusa na, ni me laa Ase ka laate. 18 Semp'ɔna, a na-m Ase rɛɔ t'ɔ me ku me ñuŋ se Suiifi ñempa ñasete siir wo na. N nɔn yera ta tan me cal, ni tentente tan deɛ. 19 Ama, Suiifi ñempa mpa kuren n'Asii kɔru taa na, wa-l ka wɛ renaa. Nne wa ka wɛ nter na-m, !mpa kɔŋ-na se wa kam n cal, wa hu na-m. 20 Nawur !mpa ñu hen siir remm wonte me lau-te ka te ta sar, ka n nɔn wa hu-na-m wonte na. 21 Yaa, wonte receel me ko wa ñesa taa na se: «Aseɖa hom ñente rɛɛ-ɔna, a huku na-m seŋ ñu hen.»
 22 Kɔru ñuŋcii Feeliikisi sem kiriisitutuna ñente, n'l sem se wa wɪn-l kena, n'l tam-wa se wa wal. ?Sucana cii sesɛ Liistase kampa, fe n'l nɪw wa tentente. ?Ya sempe, nɪl ra hu-na-l fala.
 23 Feeliikisi ñu siir suca ñu ñelu Pɔl ka sarka taa na s'l yeu-l rehɛɛ n'l ha ñempu ka l ñempa mpa kɔŋ se wa rɛke-l na, ni wa sen-l.

Pɔl wɛ Feeliikisi, na Tirusiye, wa ñesa taa

24 Ayuken cekalen de, Feeliikisi* na l yal Tirusiye, wa kan. l yal ñu ci Suiifi ti. Feeliikisi ñu tir n'a cii Pɔl s'l kan n'l siir-l wonɔn'ɔ a tisu Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na. 25 Ama, Pɔl wul-l wonɔn'ɔ u mɔna se yer lake riyuyufɛnte n'l sem l tɛ rukenu, na wonɔn'ɔ Ase kaa s'l hu na yera ten na, nafate kpa Feeliikisi, n'l tam Pɔl se: «!Wuse n'n ɔ. Nne me kampa me hiiu acaka, me tam n'a yaa-n.»
 26 l honkuwa se, Pɔl kɔŋ s'l ha-l warase. Semp'ɔna, l yaa Pɔl ka tamtam se ñu-n'l, wa siir tentente.
 27 Wuse nasel de n'u kper wonte na, Pɔrsiiusi Fesetusi* wuse kɔru nku ñuŋcii ka Feeliikisi wara. N nɔn Feeliikisi ka yeu Pɔl ka sarka taa s'u ɔ Suiifi ñempa taa.

Pɔl cii s'l wal Rom wuroo Seesar cal

25 Fesetusi* tal wonte na, ayuken niitisi rɛɛ, l kuren Seesaree kɔru taa n'l wal na Seerusalem.
 2 Den'ɔna, Ase laate laara taa sesɛmpa, na Suiifi ñempa sesɛmpa, wa ten ñu wa wutun-l Pɔl ñente s'l lapa n'u ta sar. 3 Wa ñentu wa tɛ-ɔ ten-ɔ Fesetusi cal s'l car l tɛ n'l kan Pɔl ka Seerusalem kɔru taa. N nɔn wa kɔnu wa tɛ-ɔ ten ni wa ranku s'a kan Pɔl, wa katen-l wa ku-l ñempu taa. 4 Ama, Fesetusi siir-wa se Pɔl wɛ sarka t'ɔ Seesaree kɔru taa. Nɪl hen na, l wusu kɔhen na Seesaree. 5 l tam-wa se: «U mɔna se mi sesɛmpa tenke-m n'a wal Seesaree. Nne wonte wɛ na, a wal n'a nɪw. Nne yer ñu lau nter-ɔ te ta sar, u wɛ na-mɪ-ɔna s'l siir-te.»
 6 Fesetusi ɔ wa cal-ɔ kɔsera kuɖem na wur, n'l wuse Seesaree. U hom wonte na, l wal n'l ɔ l wurti kpeeɖe taa s'l hu tentente, n'l tir s'a kan Pɔl. 7 A tan Pɔl ka wonte na, Suiifi ñempa mpa ten kuren na Seerusalem wa kan na, wa koote Pɔl wa hɔɔ tentarɪ cekpɔlɖe ka l rɛɛ, ni wa tam apɪɔ se wa wul te tufelem.
 8 Pɔl tam se: «Me ta lau nter-ɔ Suiifi ñempa ñasete rɛɛ, n'Ase rɛɔ rɛɛ, na Rom ñempa wuroo sesɔŋ deɛ.»
 9 Fesetusi cii s'u ɔ Suiifi ñempa taa. Semp'ɔna, l wɔse Pɔl se: «N cii s'n wal Seerusalem kɔru taa n'a hu n tentente nt'ɔ me ñesa taa ya?»
 10 Pɔl wusen-l se: «Me wɛ Rom wuroo Seesar komna niij t'ɔna, ni ren'ɔna, u mɔna s'a hu na-m. Me sem se, me ta lau Suiifi ñempa ka wur, ni ña teternka, n sem se me ta hɔse-wa nter. 11 Nne me lau nter-ɔ u mɔna s'a ku-m, me pe kisu s'a ra ku-m. Nne a hɔke-m tentarɪ kena, yer nɛer tan huku s'l kpa-m n'l maase-m wa niij taa. Me cii se wuroo Seesar hu na-m.»
 12 Fesetusi wute na l calcɔra n'u kper wonte na, l tam se: «Yaa n cii se wuroo Seesar hu na-n ya, me kaa se me wan-n l cal n'l hu na-n.»

Pɔl wɛ Akiriipa, na Peereeniisi, wa ñesa taa

13 Ayuken cekalen de wonte na, wuroo Akiriipa* na l ɔn Peereeniisi*, wa kan Seesaree kɔru taa se wa sɛɛ Fesetusi. 14 Dekuu mpe lau ayuken cekalen. Semp'ɔna, Fesetusi siir wuroo ka Pɔl ñente se: «Afal nɛer wɛ cee-ɔ Feeliikisi* ka yeu-l sarka taa. 15 Me wal wont'ɔ Seerusalem na, Ase laate laara taa sesɛmpa, na Suiifi ñempa sesɛmpa wuten-m Pɔl ñente ni wa wɔse-m se me ku l ñente. 16 Me wusen-wa se, d'ɔ Rom ñempa hen na, de pe yeke s'a ku yer ka fala k'a take hu na-l, ka wompa caru-l na, wa ñesa taa s'l pɪse n'l wusen-wa. 17 Wa tenke-m, ma-n'wa, de rɛ re kan cee ñu. Me ta yeu s'u lul. Turɪ hom me ɔ me wurti kpeeɖe taa se me hu tentente, ni me tir s'a kan-l. 18 Wompa caru Pɔl na, wa kan. Ama, wa ta wute nter-ɔ te ta sar se me ka mɔsu wo na. 19 Wa wɛ wa fɛsun deɔm'ɔ nenter-ɔna wa teternka, w'Ase ñente, na Yeesu nɛer ñente rere s'l sepa ni

Pɔl siiru s'ɫ hompa. ²⁰ Me ta sem sɛ, me mɔsu te taa senɔ, te kelen-m. Semp'ɔna, me siir Pɔl ?s'ɫ cii, me wan-ɫ Seerusalem, n'a hu ɫ tentente nte. ²¹ Ama, Pɔl tam s'u mɔna s'ɫ tentente nte tal wuroo Seesar cal n'ɫ hu na-ɫ. Semp'ɔna, me tam s'a yeu-ɫ sarka taa, n kɔn me pɪsa me wan-ɫ wuroo Seesar cal.»

²² Akiriipa tam Fesetusi sɛ: «Ma teternkɑ me cii sɛ me nu wonte Pɔl wutu-te na.»

Fesetusi wusen-ɫ sɛ: «Ceer n kaa s'n nu wonte ɫ kɔn s'ɫ wute-te na.»

²³ Tuŋ hom, Akiriipa na Peereeniisi*, wa tal, na yera ka tempe ka wa wara nu wa kɔmlu wa sɪ arecondɛ nampu taa, wa-n'sucana sesɛmpa, na kɔru taa sesɛmpa ka wa ten. Fesetusi tam n'a kan Pɔl ka wa ten wa ñesa taa s'ɫ wute. ²⁴ Fesetusi kur n'ɫ siir wuroo Akiriipa na yera mpa ten kampa na, wa ñesa taa sɛ: «Akiriipa, na mɪ ten ñɪ kan cee ñɪ s'ɫ na yer ñɪ a wutu ɫ ñente na, Suiifi ñempa ten car-m Seerusalem kɔru taa na cee ñɪ rerɛ sɛ yer ñɪ lau nter-ɔ te ta sar. Wa ka sɛ wa ku-ɫ. Nñɪ-ɔlɛ mɪ ñesa t'ɔ sɛŋ. ²⁵ Ma hen na, me pɪsu sɛ me siir sɛ me ta na wonte yepa n'ɫ mɔna s'a ku-ɫ na. Nñɪ teternkɑ rerɛ cii sɛ wuroo Seesar hu na-ɫ. Me kunti me tam s'a wan-ɫ wuroo Seesar cal. ²⁶ Nku, me tan nter sɛ me ta maa me siir wuroo Seesar ka yer ñɪ rɛɛ. Semp'ɔna, me tam s'a kan-ɫ n ñesa taa, na wompa tenke-n na, wa ñesa t'ɔ cee ñɪ, fɛ n'n wɔse-ɫ me na wonte me maa sɛ me yeeke wuroo Seesar na. ²⁷ Me na-te sɛ te ta sar s'a wan sarkacii ka wuroo sesɔŋ ñesa t'ɔ a take mɔse ɫ tentente ka riil, se fɛ n'a wul wonte yepa n'a kpa-ɫ na.»

Pɔl wutu Akiriipa ñesa taa

26 Akiriipa* siir Pɔl sɛ: «Kɔhen n pɪsu s'n wute wonte n wɛ na na.»

Pɔl kpaase ɫ niij n'asetɑ n'ɫ paase wutuu sɛ: ² «Acii, Akiriipa, sɛŋ me na me tɛ-ɔ, n ñesa taa n'ɫ kɔ-m, wonte rɛɛ na, me cii s'n na me tufelem ka wonte ten Suiifi ñempa hɔke-te me rɛɛ na. ³ Acii Akiriipa, me sem s'n sem sarte ka ten-ɔ Suiifi ñempa kɔter, na wonte rɛɛ wa fɛsu na. Me cɛru-n s'n hɛse n kɔn n'n co na-m.

⁴ Suiifi ñempa ka wa ten, wa sem wonɔn'ɔ me ka wɛ me fiisucɔw taa na, wonte rɛɛ na, me ka wɛ me wiisi t'ɔ me yera Iiseraɛɪ* ñempa hɛku t'ɔ Seerusalem kɔru taa. ⁵ U lɔl ten-ɔ wa sem-m. Nne wa tisu, wa rɔn wa siir te ten ñɪ me lapa na. Me tenke Fariisii akpar taa ñempa* kɔta, wompa ñɔŋ dɑ kɔta n'ɫ kelen Suiifi ñempa ka wa ten na. ⁶ Sɛŋ ñɪ hen, a cii s'a hu na-m, wonte rɛɛ na, me honku wonte Ase ka yii-te ra caasuna na. ⁷ Ða kɔru taa nantilii hiiu na naal honku wonte Ase yii-te na, nu wa sɛɛ-ɫ ayuken ka ñɪ ten-ɔ aho na mise. Acii, aau, me sem sɛ, honkuu mpe rɛɛ hen, Suiifi ñempa wɛ wa caru-m. ⁸ Ar yeke n'a pe tisu s'Ase pɪsu s'ɫ wose asɛdɑ?

⁹ Ma teternkɑ, me ka car me tɛ na me reen ka ñɪ ten, me yee na wompa tunku Nasarɛte kɔru taa tɪ Yeesu

wara na. ¹⁰ Me ka lau semp'ɔna Seerusalem kɔru taa, me kpa yera kpater mpa tunku Yeesu wara na, me rɪ-wa sarka. Ase laate laara taa sesɛmpa ka ha-na-m huku sɛ me walun-wa me rɪ-wa sarka. A kɔŋ n'a cii s'a ku-wa wonte na, me tasu me raana rɛɛ s'a ku-wa.

¹¹ Tamtam Suiifi ñempa arekpolondɛ nampin ten taa, me tɔŋ n'a make-wa. Me ciiwa sɛ wa hɔrse Yeesu yeɔɔ. U ka saa me t'ɔ ten, me caru-wa nu me rɛ me talu kɔren nɛñer t'ɔ ñɪ ta ci me tete taa kɔren.

Pɔl wutu ɫ kɔn ɪsusu ñente

¹² «Nte rɛɛ-ɔna, me rɛwa, me wal Tamase kɔru taa, n'Asɛ laate laara taa sesɛmpa ñiin dɛɛ-ɔ n kɔn wa ham huku sɛ me wal. ¹³ Me ka wɛ ñempu t'ɔ wont'ɔ mise cii sɛ se tar ataru na, me na hulmɪn kam me rɛɛ-ɔ ñɪ lii n'asetɑ, ñɪ kelen mise hulmɪn. Ñɪ metel, ñɪ koote man-me raana mpa re ka walu ñempu na. ¹⁴ Ðe ten dɛ feete atɛ, nu me nu wutu ka ka siiru-m Suiifi ñempa wutu taa sɛ: «Sɔl, Sɔl, ar lapa n'n naasu-m sen? N wɪn n tɛ n'n caru fala kena, se naa ñɪ pe cii s'ɫ wal, n'ɫ tɛ ampera ka ɫ cii rawiisi nse ɫ saa-se reperper na.»

¹⁵ Me wusen-ɫ sɛ: «Acii Sesɛɛ, n ci n'anɔ?»

ɫ tam sɛ: «Me ci Yeesu ñɪ n naasu-ɫ na. ¹⁶ Kɔhen, !kur atɛ, n'n sendɛ n naase rɛɛ, wonte rɛɛ na, me wul-n me tɛ sɛ me yeu-n n wuse me wolaladɛ, na me warasendɛr s'n siir yera ka wonte n na-te na, na wonte n kaa s'n na-te rerɛ na. ¹⁷ Me lese-n yera mpa heku taa, na wompa ta ci Suiifi ñempa, ka me kaa sɛ me tir-n wa cal na. ¹⁸ Fɛ n'n pɪse n'n hul wa ñesa, n'n lese-wa tawundɪ taa, n'n wan-wa hulmɪn taa. N kaa s'n lɛɛ-wa aluacii Sataŋ hampate taa, n'n wan-wa n'Asɛ rɛɛ sɛ wa tisi me rɛɛ, nu me tɪsen-wa w'awarkase n'Asɛ ha-wa haadɛ ndɛ ɫ ha-re ɫ yera na.» »

Pɔl wutu ɫ temer ñente

¹⁹ Pɔl ñɪ tam sɛ: «Akiriipa, me ta pɪse sɛ me kisi sɛ me ra ñam narte nte kan n'asetɑ te tiu me rɛɛ na. ²⁰ Me paase Acii Sesɛɛ Yeesu tentente hosuu ka Tamase yera. U tenken Seerusalem ñempa, na Sutee ñempa ten, n'ɫ tɛsen warawar'ɔlɛ wompa ta ci Suiifi ñempa na. Me hose-wa s'ɫ mɔna sɛ wa kisi w'awarkase, wa cɛɪ n'Asɛ rɛɛ nu wa lau n'ɫ wul tufelem sɛ wa kisi w'awarkase. ²¹ !ɫ na wonte yepa nu Suiifi ñempa kpa-m Ase rɛɔ taa na, nu wa ciiwa sɛ wa ku-m na, nt'ɔlɛ. ²² Ama, u rɛ n'ɫ tal sɛŋ, Ase tase me rɛɛ. Wa ta pɪse sɛ wa ku-m. Me wɛ me wɛ sɛ me sendɛ Ase war'ɔ yera cekpɔlwa, na cunkuwa ñesa taa. Me hosu wonte Ase tentente rɛsɛra, na Moisi ñasetɛ* ka siir-te sɛ te kaa sɛ te tal na, te re-ceel-ɔna. ²³ Nt'ɔlɛ s'ɫ mɔna sɛ Kiriisitu* tu kuñɔŋ, n'ɫ seu n'ɫ hom kiɔinkidɪn k'asedɑ taa. Nñɪ rerɛ kɔŋ-na s'ɫ hose s'Ase kaa s'ɫ tɛlse Suiifi ñempa, na wompa ta ci Suiifi ñempa na. Ase kaa s'ɫ wul-wa ɫ hulmɪn.»

Pɔl wɔsu Akiriipa s'l tisi Yeesu rɛɛ

²⁴ Pɔl wutu semp'ɔ wonte s'l lɛɛ ɪ tɛ na, Fɛsetusi* ko reen ka ten sɛ: «Pɔl, n see kɔkɔn. N lɛn ñl ten yeke s'n wuse kɔkɔnseer.»

²⁵ Pɔl wusen-ɪ sɛ: «Aci, me ta ci kɔkɔnseer. Wonte me wutu-te na, te ci tufelem tentente kena nɪ te wɛ ñurj.

²⁶ Wuroo Akiriipa* ka teem te sem, nɪ me wutu-te ɪ ñe-sa taa, nafate pe kpa-m. Me sem s'l sem-te, wonte rɛɛ na, te ta lau amɛsɔŋ t'ɔ riila. ²⁷ Aci Akiriipa, n tisu wonte Asɛ tentente rɛsɛra mpa siir-te na ya? Me sem s'n tisu.»

²⁸ Akiriipa wusen Pɔl sɛ: «Kɔhen, n kaa s'n yeu-m sɛ me wusu kiriisitutu.»

²⁹ Pɔl wusen-ɪ sɛ: «?U ci kɔhen, nawur u lulɔ, me sɛɛ Asɛ s'u ra ci ña kuɖem. Me cii sɛ mɪ ten ñl wɛ cee-ɔ u cokun-m sɛŋ ñl hen na, ɪ wuse se ma, n'a ra hɔu-mɪ kpase kena s'a hɔu-ma wo na.»

³⁰ Wuroo, na kɔru ñurjii, na Peereeniisi*, na wompa ten ka wɛ wa cal na, wa kur, ³¹ wa lii wonte na, wa siiru remaŋ sɛ: «Yer ñl hen na, ɪ ta lau tɛŋɔ nɛnkar s'a ku-ɪ, nawur a ru-ɪ sarka.»

³² Akiriipa siir Fɛsetusi sɛ: «A pɪsuwa s'a yeu-ɪ, ka ɪ ka ta cii sɛ wuroo Seesar hu na-ɪ.»

A yeeku Pɔl ka Rom kɔru taa

27 Fɛsetusi* kampa n'l tam wonte sɛ re wal Iitalii kɔru t'ɔ kpilu taa na, a su Pɔl, na sarkaciina nɛm-par, n'a cel sucana cii nɛɛr-ɔ a yaa-ɪ sɛ Suliiusi, ka ɪ wɛ Rom akpar ndɛ a yaa-re sɛ wuroo Seesar sucana akpar na, ɖɛ taa. ² Ɖɛ ɔ Ateramiite kpilu nɛnkur t'ɔ ku-ɪ tunku n'Asii kɔren nɛñer taa, ɖɛ rɛ re wal. N kɔkɔ Teesalonii ki kɔru taa tɪ nɛɛr-ɔ Masetewan kɔru taa, ɪ wɛ na-ra, n'a yaa-ɪ s' Ariisetarke. ³ U hompa re tal Si-itɔŋ kɔru taa. Suliiusi ñl ka rukun Pɔl ka sarte na, ɪ ha-ɪ ñɛmpu s'l wal n'l na ɪ raana, wa sen-ɪ. ⁴ Ɖɛ kur ren'ɔ wonte na, ɖɛ rɛ re tenke Siipir acenkpantindj ndɛ ahiilim pe fɛtu na re rɛɛ na, wonte rɛɛ na, n kɔkɔ ahiilim fɛtu pe kɔŋ na ra rɛɛ. ⁵ Ɖɛ rɛ re tase apu leem ka Siiliisii na Paŋfiilii kɔren cal fɛ re tal Miira kɔru t'ɔ Liisii ñɛnku taa. ⁶ Ɖɛn'ɔna, sucana cii ñl na Alɛksanterii kpilu nɛnkur-ɔ ku walɔ Iitalii kɔru taa. Ɖɛ sɪ ku taa, ɖɛ rɛ.

⁷ Ɖɛ lau ayuken ka tɛmpe ka re kɔŋ ɖɛhɛɛ rehɛɛ fɛ re tal Siniiti. N kɔkɔ ahiilim ta yeu-ra sɛ re wal ɖɛ tal Siniiti tɛte. Semp'ɔna, ɖɛ tenke na Salmon kɔru cal nɪ re tal Kerɛte cal-ɔ wundjindj ahiilim tan na. ⁸ Ɖɛ koote na kaaɖɛ, ɖɛ tal awɔr nɛndɛl t'ɔ a yaa-re sɛ, Sarte Acenkpantima ka re wɛ Lasee kɔru cal.

⁹ Ɖɛ hɔrse aluate ka tɛmpe ka ten. U kunti n'u lake reen sɛ re wal, wonte rɛɛ na, asalɔŋ tɛɛ nɛsɛ hɔpɛ ka teem ɖɛu. Semp'ɔna, Pɔl siir-wa sɛ: ¹⁰ «Aciina, me na sɛ ñɛmpu nku kaa sɛ ku lau kaaɖɛ. Kpilu nku na ku

wonte, wa kaa sɛ wa lim. Ñɛmɔ, ɖɛ rɛrɛ, ɖɛ leese ra fiisin.»

¹¹ Rom sucana cii nɪ na kpilu cii, na woñ melu-ku na, wa rɛɛ sɛ wur ra lau, n'u kelen wonte Pɔl siir-te na.

¹² Acankparu ta sar sɛ nawur aniko aluate taa, ku ceente kpilu k'ahiilim ɖɛɛ. Semp'ɔna, yera mpa wɛ kpilu taa na, wa taa kpater siir s'a wuse n'a lii. Wa ciwa sɛ ?wa pɪsa, wa ka tenka wa tal Feeniikese acankparu nku wɛ na Kerɛte ka ku ñɛlu na muse rekpeemɛndɛ sɛ wa sɪ wa ɔ yelem taa.

Ahiilim fɛtu apu leem ɖɛɛ

¹³ Wa hu sɛ wonte wa wɪ-te wa taa na, te kaa sɛ te lau, wonte rɛɛ na, ahiilim cunkupi kɔŋ na muse riliindj mete niij ɖɛɛ. Semp'ɔna, wa yeɛɖɛ kpilu nampii nɪ wa rɛ wa tenke na Kerɛte acankparu leekɔ. ¹⁴ U ta lul n'ahiilim cekpɔlpe nɛmper-ɔ a yaa-pe s'Eerakɔŋ, pe tiki na tɛte wɔkɔ ɖɛɛ, nɪ pe tisu kpilu ka leem ɖɛɛ ku calun tɛte. ¹⁵ Pe su kpilu n'a pe pɪsu s'a sese-ku nɪ re yeu n'ahiilim kpeen-ɖɛ. ¹⁶ Ɖɛ tenke na muse riliindj mete niij ɖɛɛ-ɔ leem heku taa tɛte cunkuti rɛɛ-ɔ a yaa-te sɛ Kelota nɪ te ceente ahiilim ka ra rɛɛ-ɔ cekɔ. Ɖɛn'ɔna, ɖɛ pɪsɛ na kaaɖɛ ka ten, ɖɛ kpa kpilu cunku nku a hɔu-ku kpilu cekpɔlu wara na. ¹⁷ Ɖɛ su kpilu nku nɪ re liin-ku leem taa, wa re-ku kpilu cekpɔlu taa, fɛ nɪ wa su nampii wa kɔɖɛ kpilu cekpɔlu sɛ ku ra yuke. N kɔkɔ nafate kpa-wa sɛ wa walɔ sɛ wa feete Liipii aŋinka rɛɛ. Semp'ɔna, wa rɔn kpilu nɪ wa yeu n'ahiilim kpeen-wa.

¹⁸ Ahiilim mpe wɛ pe cutu-ra reen ka ten. U rɛ n'u tal ceer ntaurj tɛɛ, nɪ wa wɛɖɛ wa wonte ka te ten-ɔ leem taa. ¹⁹ U hom wonte na, wa teter wa wɛɖɛ kpilu wonte ka leem taa. ²⁰ Ayuken kpater taa, a ta pɪsɛ s'a na muse, nawur terase, n'ahiilim wɛ pe wɛ reen ka ten nɪ re hɔya taa kper tɛɖuɔ ka ten sɛ re pɪsu sɛ re tɛl ya. ²¹ U lul ten-ɔ a ta tu wur. Pɔl sendɛ wa ñɛsa taa n'l siir-wa sɛ: «Me raana, ?u ka nɪ na-m, nɪ re ka ta kur Kerɛte, ɖɛ ka ta leese te ten ñl. ²² Kɔhen ñl me siiru-mɪ s'ɪ ciisi mɪ nante. Nɛɛr ra leeu, kpilu receel kɔŋ-na sɛ ku yuke. ²³ Aho nya taa, Asɛ ñl ñɛlu me rɛɛ, nɪ me lake ɪ temer na, ɪ tirir kan me cal n'l siir-m sɛ: ²⁴ «Pɔl, !nafate ra kpa-n. U mɔna s'n wal Rom wuroo sesɔŋ ñɛsa taa. Ña rɛɛ-ɔna, Asɛ yeke sɛ wompa ten, ña-n'wa, ɪ wɛ kpilu nku taa na, wa tɛl ɖɛrɛ.» ²⁵ Me raana, sempe na, !u ciisi mɪ nante, wonte rɛɛ na, me tisu Asɛ rɛɛ. Wonte ɪ siir-m-te na, te kaa sɛ te lau. ²⁶ Ama, u kaa s'u wɛɖɛ-ra tɛte nte wɛ leem heku taa na, t'acankparu rɛɛ.»

²⁷ Ayuken hiiu na nniisa aho taa, ahiilim wɛ pe walun-ɖa Meetiiteranee apu leem ɖɛɛ. U tal tawɪ t'ɔ wonte na, kpilu taa temerlaɖa na s'u wɛ se re ñuten tɛte.

²⁸ Wa wɛɖɛ nampii k'a tam ɖɛ nɔ t'ɔ kparɔ, wa kɔkɔ leem citi metana ka hiin niitisi na leɖɛ nasennausa. Wa tase tiisuu ka cekɔ, wa wɛɖɛ nampii, wa kɔkɔ metana ka hiin nul na nasennausa. ²⁹ Nafate kpa-wa sɛ wa ra

mim kpilu na wεε. Semp'ɔna, wa wεde nampii ka nnasa na wara. Pa nampiiir nde rεε na, wa hɔu kparɔ cekpɔɔ s'u ruken na leem tεε. Wa ɔ wa honku s'u hom. ³⁰ Kpilu temerlaɔa cii se wa see ni wa lii kpilu taa. Wa wεde kpilu cunku ka leem dεε wa tɛku se wa hɔke nampii na kpilu cekpɔɔ ɱesa taa.

³¹ Ama, Pɔl siir Rom sucana cii na sucana se: «Nne yera mpa ta ɔ kpilu nku taa, u ra piise s'u tɛl.»

³² Semp'ɔna, sucana pel nampii nya ka rukun kpilu cunku nku na, ni ku wal.

³³ Tuɲ cii se ku hom wonte na, Pɔl yaa-wa wa ten se wa tu tute n'l siir-wa se: «!u na, u lake ayuken ka hiiu na nniisa ka hen, u honku n'u ta tu wur. ³⁴ Semp'ɔna, me yaa-mi s'a tu tute, wonte rεε na, u mɔna s'u tu fe n'u tɛl. Mi taa nεer ɱuɲ taa ɱɔ nenkar ra tɛl atε.»

³⁵ Pɔl ɱi wute semp'ɔ wonte na, u su kpɔnu n'l wɔr Ase ka wa ten wa ɱesa taa n'l pate-ku, n'l ɔ n'l tuku. ³⁶ Wa nante cii wa ten, ni wa tu rerε. ³⁷ N nɔnɔ de we kpilu t'ɔ yera ka cakɔsiin nul, na yera hiin lede nase-nautisi na lede (276). ³⁸ Wa tu n'u kper wonte na, wa wεde tute ka leem taa se kpilu kur refau.

Kpilu hɔrsa

³⁹ U hom wonte na, wa ta sem tete, wa na akuto kena aɱinka rεε. Wa mɔse se wa tisu kpilu nku se ku tal de-naa. ⁴⁰ Wa yeede kpilu nampii wa yeu-ya leem taa, wa yeede rafako nampii. Wa re wɔwu ka kpilu rεε, se fe n'ahiilim tisi-ku, ku re ku lii n'aɱinka rεε. ⁴¹ Ama, wa tal aɱinka akpahuɔi rεε-ɔ leem heku taa. Den'ɔna, kpilu mɔsa. Kpilu ɱesa taa si n'aɱinka tεε, ku pe piisu se ku cuti. Ahiilim yeu leem cutu pe pate kpilu wara.

⁴² Sucana nu na remaɲ se wa ku sarkaciina ni nεer ra maa leem taa n'l yaase n'l see. ⁴³ Sucana cii ɱi ka cii s'l tɛlse Pɔl na, u kisi na-wa se wa ra lau wonte wa cii se wa lau-te na. I siir se wompa sem yaasuu na, wa maa taa, wa yaase wa lii n'acankparu rεε. ⁴⁴ Wompa ta sem yaasuu na, wa ɔ kpin dεε na kpilu nku fakase rεε. Semp'ɔna, wa ten wa rεwa, wa lii alafe ka sarte ka tete rεε.

Wonte Pɔl lau-te Malte kɔru taa na

28 De tɛla re lii leem t'ɔ wonte n'u kper na, fe ni re nu s'a yaa leem heku taa tete nte se Malte. ² Te taa yera mu-ra hal. N nɔnɔ tuɲ nu, n'aniko we. Semp'ɔna, wa wusi min ka cepan ni wa mu ra ten-ɔ ɱi cal. ³ Pɔl wal s'l waal canawala n'l wεde min taa, ni waser lii ni re kɔren u niij, wonte rεε na, canawala nya han-ke min. ⁴ Kɔru nku yera na waser nd'ɔ wonte ka re sisi Pɔl niij lu tεε na, wa siiru remaɲ se: «Yer ɱi hen ci akur kena, wonte rεε na, u lii apu leem taa. Ama, aseta tufelem ti pe cii s'l tɛl.»

⁵ Ama, Pɔl kpiisi rem ɱi min taa n'l ta nu wɔsase nser. ⁶ Yera mpa honku se wa na-l ka u feta n'l feete n'l

tenke n'l seu. Ama, wa honke wonte n'u lul n'u pe wɔ-l na, wa lɔse mɔsem ni wa siiru se: «l ci ase yer-ɔna.»

⁷ Awɔr nde taa na, yer nεer ka we tete na rεse ka re-naa. A yaa yer ɱi se Pupiliusi. Nɱi ci-na kidɱinkidɱin sesεε ka kɔru nku taa. I mu-ra sarte ni re hendε u tε-ɔ ayuken niitisi. ⁸ Pupiliusi cii we kaɔu rεε-ɔ u hendε, wonte rεε na, hunamir n'ahuru kpa-l. Pɔl wal n'l na-l n'l seε Ase n'l re u niij ka u rεε n'l kuse-l u wɔɔ taa. ⁹ Te wara na, kɔru taa wɔsetna nεmpar kan dεre n'l kuse-wa. ¹⁰ Wa ha-ra ɱamte ka kpater ka ten, n'aluate nte taa re rεwa na, wa ha-ra wonte ten piisu se te wan-ɔa ɱempu na.

Pɔl talu Rom kɔru taa

¹¹ Honɔase nasiisi re wonte na, de kpa Alekesanterii kɔru t'ɔ kpilu nenkur re rε. A yaa kpilu nku s'Asena Rimpua, ka ku ka ɔ ren'ɔ yeelem taa rerε. ¹² De tal Si-irakusi kɔru taa, de ɔ ayuken ka niitisi. ¹³ De kuren de-naa, de tenke leem dεε, de tal Reesiio kɔru taa. U hom n'ahiilim kuren na muse riliindɱi mete niij dεε, pe fete. Ayuken nul ayuku re, de tal Pusol kɔru taa. ¹⁴ De nɔnɔ ku taa kiriisitutuna, ni wa tam-ɔa se re ɔ na-wa kɔsera kuɔem. ¹⁵ Den'ɔna, de wal Rom kɔru taa. Se fe re tal ku taa na, a siir Rom kiriisitutuna se re kɔɲ. Wa taa nεmpar kan kɔru nku a yaa-ku s'Apiiusi Ayuku na, ni nεmpar kan kɔru nku taa, a yaa-ku s'Ankɔma Rεse Nasiisi na, se wa katen-ɔa. Pɔl na-wa wonte na, u wɔr Ase n'l nante cii. ¹⁶ De tal Rom ka wonte na, a yeu Pɔl se ɱi-n'suca, wa si rεɔ nenkar taa ni le ɱiel u rεε.

Pɔl hosu Ase tentente ka Rom kɔru taa

¹⁷ U lau ayuken niitisi ni Pɔl yaa Suiifi ɱempa sesεmpa mpa we Rom kɔru taa na, ka u tε. Wa kpol wonte na, u siir-wa se: «Me raalna, me ta lau nter-ɔ ra yera, nawur ra caasuna kɔta rεε. Suiifi ɱempa sesεmpa kpa-m sarka ka Seerusalem kɔru taa n'a maase-m Rom ɱempa niij taa. ¹⁸ Rom ɱempa mpa wɔse-m ni wa cii se wa lεε-m, wonte rεε na, wa ta na nter-ɔ me rεε se wa ku-m.

¹⁹ Ama, Suiifi ɱempa pe tisu, mpa yeu-na se me wɔse Rom wuroo sesɔɲ s'l hu na-m. U ta ci se me cii se me maase-wa tεm t'ɔna. ²⁰ Semp'ɔna, me yaa-mi se me nami me wuten-mi. A ri-m kpase ka woɱi Suiifi ɱempa honku-l na, nɱi rεε-ɔna.»

²¹ Wa siir-l se: «Suiifi ɱempa mpa we Sutee na, wa ta yeeke-ra tekara ka n dεε, de rεɔ ti nεer ta kuren na re-naa n'l kan n'l siir-ra nter-ɔ te ta sar n dεε. ²² De cii se re nu wonte n mɔsu-te na, wonte rεε na, de sem se yera ka wa ten, u pe kake wa t'ɔ akpar nde, n we re taa na, de rεε.»

²³ Suiifi ɱempa sesεmpa re Pɔl k'ayuku se wa ɔ na-l. Ayuku nku tal wonte na, yera kan kpater ka u k-aresunde, Pɔl cesu-wa n'l siiru-wa Ase wurti* ɱiente ka ntauj tεε n'u re n'u tal ɔaan dεε. I su wonte a maa-te

Moiisi ñasete* taa, n'Asɛ tentente rɛsera tekaruna taa na, s'ɩ wul-wa Yeesu ñente n'ɩ yeu-wa, wa tisi Yeesu rɛɛ. ²⁴ Nɛmpar tisi wonte ɩ siir-te na, te rɛɛ. Ama, u kaase nɛmpar kisi-te. ²⁵ N nɔɔn wa rɛ wonte wa pe cii sɛ wa nu na reman na, Pɔl siir-wa nte ñɩ hen-ɔ kuɔdemte sɛ: «Asɛ Fiisu ka wɛ tufelem ka ku ka wuten mi caasuna ka wonte na. Ku yeu s'Asɛ tentente rɛser Eesal maa-te sɛ:

²⁶ «!Wal na yera mpa rɛɛ n'n siir-wa sɛ:

«ɩ coku sarte, n'ɩ ra nu.

ɩ ñelu sarte n'ɩ ra na.»

²⁷ wonte rɛɛ na, yera mpa hɔya kper reen, wa ra piɛ sɛ wa nu nter.

Wa ru wa rena ni wa husi wa ñesa rɛɛ,

se fɛ ni wa ñesa ra na, ni wa rena ra nu,
ni wa ra tel wa hɔya sɛ wa cel-m
ni wa ra cel wa tɛ na me rɛɛ, sɛ me tɛlse-wa.» »

(Es. 6:9,10)

²⁸ Pɔl tase wa siiruu sɛ: «!ɩ nu-te sarte s'Asɛ tir-m sɛ me hose ɩ tentente ka wompa ta ci Suiifi ñempa na, s'ɩ kaa s'ɩ tɛlse-wa, ni wa kaa sɛ wa coku-te.»

²⁹ ((Pɔl wute semp'ɔ wonte na, Suiifi ñempa mpa walu ni wa fɛsun dem'ɔ tempe.))

³⁰ Pɔl ɔ wuse ka naseɩ-ɔ rɛɔ nka taa ɩ ka lau-ka haya na, n'ɩ mu wompa ten kɔŋ wa sɛɛ-ɩ na, ³¹ n'ɩ cɛsu-wa Asɛ wurti* ñente n'ɩ wulu-wa Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* ñente. ɩ wutu, nafate pe kpa-ɩ ni yer ta car-ɩ.

ROM ÑEMPA

Pɔl sɛɛ Rom kɔru taa kiriisitutuna

1 M'ɔ Pɔl, woma ci Yeosu Kiriisitu* wolalade, n'Asɛ lese-m n'l wuse-m Yeosu tirir sɛ me hose ɩ tentente sarteñente ka yera na, ma maa-na-mɩ tekara ñɩ.
2 Tentente sarteñente nte hen na, Asɛ ka yii-te, na ɩ tentente rɛsɛra s'a kaa s'a hose-te, wa maa-te Asɛ tekara taa. **3** Tentente sarteñente nte wutu ɩ Yo ñente kena. Nt'ɔlɛ sɛ, na ka lelɔ taa na, ka ci antaɔj wuroo Tafiiti yikee*. **4** Asɛ wose-ka aseɔa t'ɔ wonte na, ɩ ñu ni-ir ka te rɛɛ, sɛ ka ci ɩ Yo n'l ha-ka ɩ hampate na ɩ Fiisu rɛɛ. Nk'ɔlɛ, d'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu. **5** Nñɩ rɛɛ-ɔna, Asɛ lau-m sarte n'l yeu sɛ me wuse Yeosu ñɩ tirir, me wal kɔren ten taa me hose yera wa tisi ɩ tentente rɛɛ wa ñam-l, nɩ wa wɔr ɩ yeɔe. **6** Mɩ-ɔ Rom ñempa, ɩ wɛ wa taa rere, wonte rɛɛ na, Asɛ yaa-mɩ s'ɩ wuse Yeosu Kiriisitu ñempa.
7 Womɩ Asɛ wɛ-mɩ lu n'l yaa-mɩ s'ɩ wuse ɩ yera na, me maa-mɩ, mɩ ten. !Acii Asɛ, n'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu lau-mɩ sarte, nɩ wa yeu nɩ mɩ hɔya hɛ.

Pɔl cii s'l wal n'l na Rom kɔru taa kiriisitutuna

8 Kidinkidɩn ñente nte me cii sɛ me siir-mɩ-te na, nt'ɔlɛ sɛ, me nɩ a wutu mɩ ñente ka kɔren ten taa, s'ɩ tisi Yeosu Kiriisitu rɛɛ. Nte rɛɛ-ɔna, na Yeosu Kiriisitu rɛɛ, me wɔru m'Asɛ ka mɩ rɛɛ. **9** Asɛ ñɩ me lake ɩ temer na me hɔr ka re ten nɩ me wutu ɩ Yo ñente na, ɩ sem sɛ me sɛɛ-ɩ wonte na, me mɔsu mɩ rɛɛ-ɔ ayuken ten. **10** Me fa-ɩ tamtam ?s'ɩ cii, ɩ yeu remm kɔhen me kan mɩ tɛ, **11** wonte rɛɛ na, me cii ten sɛ me na-mɩ fɛ nɩ me kan-mɩ Asɛ Fiisu haɔe, nɩ ku ha-mɩ reen. **12** Wonte me ciiwa sɛ me siir-mɩ-te na, nt'ɔlɛ sɛ, me cii sɛ me wɛ mɩ hɛku taa fɛ nɩ ma-n'mɩ, ɔe ciisu remaɔj nante ka, ɔe kaa sɛ re na wonɔn'ɔ re ten ɔe tisi Kiriisitu rɛɛ na.
13 Me rɛɔ ñempa, me cii s'ɩ sem sɛ, me mɔsa sɛ me kan mɩ tɛ. Ama, nter yeu-na, me take hiiu ñempu n'u rɛ n'u tal kɔhen. Me cii sɛ me kan me sen-mɩ, n'ɩ kpɔl n'ɩ wal ñesa taa se me sen nɛmpar-ɔ kɔren nɛñer t'ɔ wo na. **14** U mɔna sɛ me hose tentente sarteñente nt'ɔ yera ten. Me kaa sɛ me hose-te wompa ñesa hula na, na wompa ñesa ta hul na, na wompa sem tekara na, na wompa ta sem tekara na. **15** Nte rɛɛ-ɔna, womɩ wɛ Rom kɔru taa na, me cii ten sɛ me hose-mɩ rere-ɔ tentente sarteñente nte.

Tentente sarteñente wɛ reen

16 Nte rɛɛ-ɔna, fɛr pe kpa-m tentente sarteñente rɛɛ. Te ci hampate nte Asɛ suku-te n'l tɛlsu na wompa tisu Kiriisitu rɛɛ na. ɩ tɛlsu Suiifi ñempa ka nel, fɛ nɩ wompa ta ci Suiifi ñempa na, ɩ tɛlse-wa-l ɔere. **17** Tentente sarteñente nte wulu wonɔn'ɔ Asɛ su yera se riyuyuyñempa na. Nt'ɔlɛ sɛ, wompa receel tisu Yeosu Kiriisitu rɛɛ na, su apasenu n'u rɛ n'u tal aretesende, ɩ su-wa se riyuyuyñempa, s'a maa Asɛ tekara t'ɔ wo na sɛ: «Woñɩ tisu Asɛ rɛɛ na, Asɛ suku-ɩ se riyuyuti, n'l kaa s'ɩ hiiu fiisu nku tam akperu na.»

Asɛ ñan kpa yera awarkase rɛɛ

18 Asɛ wulu-ra ten-ɔ aseta s'ɩ ñan kpa awarkase ten ɔeɛ, na tandiyuyuyñente nte ten wompa lake-te te yeke yera pe suɔ tufelem ñempu na, te rɛɛ, **19** wonte rɛɛ na, wonte ten yeke s'a sem Asɛ na, wa pɩsuwa sɛ wa na-te. Asɛ teter wul-wa-te reyamyam. **20** Yera take na Asɛ. Ama, aluate nte taa, ɩ lau tete n'u rɛ n'u tal kɔhen na, wonte ten ɩ lau-te na, te wulu reyamyam ka wonɔn'ɔ ɩ wɛ na. Te wulu ɩ hampate nte tam akperu na. ɩ lakase nse wulu s'nñɩ kuɔem ci-na Asɛ. Semp'ɔna, wa ra pise sɛ wa tam Asɛ ñesa taa s'ɩ ta lii na mpa cal-ɔna ka nɩ wa ta ñam-l, **21** wonte rɛɛ na, wa sem Asɛ, wa ta ha-ɩ ñamte se wonɔn'ɔ u ka mɔna s'a ha-l-te na, nɩ wa ta wɔr-l. Ama, wa mɔse falafala ñente rɛɛ, nɩ wa hɔya nya taa tan len na, ya maa tawundɩ taa. **22** Wa wulu wa tɛ se wa wɛ len, ama, wa wuse wɔken. **23** Wa kisi sɛ wa ra wɔr Asɛ ñɩ tam asepe na, wa suku teen kena wa saa-ñɩ, ñɩ nusun yera mpa seke na. Wa saa nɛñer s'asimasi, nɛñer se naase nnausa kpeena, nɛñer rere se remna. Wa laa laate ka teen ñɩ rɛɛ.
24 Nte rɛɛ-ɔna, Asɛ yepa sɛ wa lau tansarte lakase nse wa cii-se na, n'asimañente nte wa lake-te na, te hɔse wa tɛnen. **25** Wa mɛsu Asɛ tufelem, nɩ wa siiru tentarɩ ñente. Wa yeke Asɛ ñɩ lau te ten na, nɩ wa kuru atɛ, wa sɛɛ wonte ɩ lau-te na. Nku, wa ka kaa sɛ wa sɛɛ nñ'ɔna. U ka mɔna sɛ wa wɔr-l wuse se wuse. !U lau sempe.
26 Nte rɛɛ-ɔna, Asɛ yeu-wa sɛ wa lau asimañente nte wa cii sɛ wa lau-te na. Wa yalaa yeke apala nɩ wa hendu na wa yalɔaana. Wonte Asɛ pe cii-te na, nt'ɔna wa lake-te. **27** Apala rere lake kuɔemte nte. Wa kisu yalaa n'u tuku wa nante taa sɛ wa cii w'apalɔaana. Apala lake wonte na remaɔj na, te wɛ fɛr ka ten. Sem-

p'ɔna, Ase hɔŋ wa rena ka wa lakase nse rɛɛ s'u wɔsu wo na.

²⁸ Wa ñela wa nɔnɔ s'u ta hen-wa se wa sem Ase, ka n'l yeu-wa wa wɔkete taa se wa lau wonte wa ka ta kaa se wa lau-te na. ²⁹ Wa lake tandiyuyufiɛnte ka te ten, wa lake rem'ɔ tansarteñente, wa lake ñesereu ka wa raana ñente rɛɛ, nɪ wa lake ñanñente. Wa taa kper ñesemer, wa ku yera, wa-n'yera, wa yee, wa tɛku yera wa ku wa len, nɪ wa wuru wa raana naase tɛɛ. Wa yeedu wa raana ñente rɛɛ. ³⁰ Wa siiru tansarteñente ka wa raana rɛɛ. Wa ci Ase amurana. Wa tu wa raana, wa kɔntu, wa lake kalempaɪ. Wa cii ñempen cefan, se wa lau tansarteñente. Wa pe ñɔŋ wa leɔɔa. ³¹ Wa tare sem wonte sara na, nɪ wa pe rukun wonte wa yii-te na. Wa ta sem wonɔn'ɔ a wɛ rem'ɔ leen na. Wa pe na wa raana kuñemen. ³² Wa sem sarte s'Ase siir se wompa lake tansarteñente nte sempe na, u mɔna se wa seu. Ama, wa wɛ wa lake-te n'u ta ci te-l ɔceel. Wa na nem-par lake-te wonte na, u kake wa taa.

Ase huhur

2 Sempe na, woña n ku n ɔaana ñente na, ?pa n ta ci wɔ, n kpa n teter n tɛ-ɔɛ, wonte rɛɛ na, n ku wa ñente ka wonte na, n wɛ n'n lake kuɔemte nte. N ɔa pɩse s'n siir Ase ñesa taa s'u ta lii na ña cal-ɔna. ² Wompa lake sempe na, Ase hu na-wa. Ɖe sem s'l kaa s'l hu na-wa se wonɔn'ɔ wa lau-te ten-ɔ tufelem na. ³ Woña n ku n ɔaana ñente se wa lake te ten ñɪ, n'n kunti n'n lake se wa na, n hu s'Ase kaa s'l yeu na n hu na, ⁴ yaa n pɛ Ase ka te tɛ, s'l hesu ɪ hɔɔr n'l lake sarteñente ka ten n'l pe tunku s'l hɔm n ɔenɔe ka kɔhen kɔhen? N ta sem s'l lake-n sarte kena s'u ha-n ñempu n'n kisi n k-awarkase na? ⁵ Ama, n hɔɔr kper reen ka ten, n'n pe cii s'n lɔse-re. ?N lake sempe, ña teter, n wɔsu Ase kele s'l hɔm n ɔenɔe, n'ayuku nku Ase kaa s'l wul ɪ ñan ka yera n'l hu na-wa riyuyu na, n kaa s'n na kuñuŋ. ⁶ Ɖen'ɔna, ɪ kaa s'l rɛte yer se yer ka ɪ temer nɔe ɪ laure na, ɔe rɛɛ. ⁷ Ase kaa s'l ha fiisu nku tam akperu na, ka wompa caru wa tɛ wa lake sarteñente s'l wɔr-wa n'l ha-wa ñamte n'l ha-wa fiisu nku na. ⁸ Ama, ɪ kaa s'l wul s'l ñan kpa n'l kɔ wana ka wompa cii se wa-n'l, wa feɔe, nɪ wa pe ñɔŋ tufelem ñente, nɪ wa cii se wa lake tandiyuyufiɛnte na, ɪ kaa s'l hu na-wa. ⁹ Wompa ten lake teñɔ na, wa kaa se wa tu kuñuŋ n'u car-wa. Suiifi ñempa kaa se wa tu-na kuñuŋ ka nel, fe nɪ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa-l tu-ku rere. ¹⁰ Ama, wompa ten lake sarteñente na, Ase kaa s'l wɔr-wa n'l ha-wa ñamte na rehɛser. ɪ kaa s'l paase na Suiifi ñempa kena nel, fe n'l tenken wompa ta ci Suiifi ñempa na, ¹¹ wonte rɛɛ na, Ase pe hu asemte huhur.

¹² Wompa ten lau awarkase ka wa ta sem Moisi ñasete* na, wa kaa se wa seu n'Ase ku wa ñente, ama, ya na ñasete nte. Nɪ wompa ten sem Moisi ñasete nte,

nɪ wa lake awarkase na, Ase kaa s'l hu na-wa na ñasete nt'ɔna, ¹³ wonte rɛɛ na, u ta ci yera mpa coku Moisi ñasete na, mpa ci-na riyuyufiɛmpa k'Ase ñesa taa. Ama, wompa lake wonte te siiru s'a lau-te na, Ase kaa s'l su mp'ɔna se riyuyufiɛmpa. ¹⁴ Wompa ta ci Suiifi ñempa nɪ wa ta sem ñasete nte na, aluate nenter taa, wa lake wonte te siiru s'a lau-te na. ?Pa wa ta sem ñasete nte, wa sem wa hɔya t'ɔ wonte sara s'a lau-te na. ¹⁵ Wa lake-te semp'ɔ wonte na, te wulu s'Ase rɪ ɪ ñasete ka wa hɔya taa, nɪ wa hɔya, na wa mɔsem wulu kuɔemte nte. Aluate nenter taa, wa mɔsu wa hɔya taa se wonte wa lau-te na te sara, nenter taa, wa mɔsu wa hɔya taa se wonte wa lau-te na, te ta sar. ¹⁶ Wonte me siir-mɪ-te cee na, te kaa se te lau ayuku nku Ase kaa s'l tir Yeesu Kiriisitu* s'l hu na-ra na. ɪ kaa s'l hu wonte wɛ amɛɔŋ t'ɔ yera hɔya taa na. Tentente sarteñente nte, me hosu-te na, te siiru semp'ɔna.

Suiifi ñempa ta ñam Moisi ñasete

¹⁷ Ña hen na, n yaa n tɛ-ɔ Suiifi tu. N hu s'Ase cel-n ɪ ñasete, semp'ɔna, ɪ ra lau-n nter. N kɔntu n'n siiru s'n sem Ase. ¹⁸ N sem wonte sara na, na wonte ta sar na, wonte rɛɛ na, Moisi ñasete wulu-n te ten ñɪ. ¹⁹ N tɛku n te se ña ci-na yeelempa hɔmɔe, n'n wulu wompa wɛ tawunɔi taa na, ka hulmɪn. ²⁰ N hu se ña pɩsu-na s'n wul wompa tan len na, na wompa ta sem nter na, ka ñasete. N sem ñasete, n'a sem se ñasete nte ha-n len, na tufelem. ²¹ Woña, n wulu n ɔaana se wa lau sen na sen na, ar lapa n'n pe wulu n teter sempe? Woña n hosu s'u ta mɔna s'a mul na, ar lapa n'n mlɔ? ²² Woña, n siiru s'a ra lau ayadete na, ar lapa n'n lake ayadete? Woña, n pe cii atetɪna ñente na, ar lapa n'n mlɔ wonte a sɪ-te atetɪna mpa tɛɛ na? ²³ N ɔesu kɔntuu s'n sem ñasete. Ama, n hɔrsu-te. N lake sempe n'n ɔɪ Ase ka fer, ²⁴ s'a maa Ase tekara t'ɔ wo na se: «Mɪ rɛɛ-ɔna, wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa wutu tansarteñente k'Ase rɛɛ.»

²⁵ ?N ñɔŋ Moisi ñasete*, n'a pel n k-aniko*, u sen-n. Nne n hɔrsu ñasete nte, u wɛ s'a ka ta raa n'a pel n k-aniko. ²⁶ Woñɪ ñɔŋ ñasete nt'ɔ a ta pel ɪ k-aniko na, Ase kaa s'l su-ɪ s'a pel ɪ k-aniko. ²⁷ Nne yer ñɪ, a ta pel ɪ k-aniko n'l lake wonte ñasete nte siiru-te na, ɪ kaa s'l ku n ñente, wonte rɛɛ na, woña n mu ñasete nt'ɔ n pel n k-aniko na, n hɔrsu-te. ²⁸ U ta ci wonte a na-te na, nte wulu-na se yer ci Suiifi tu, n'u ta ci wonte a na-te yer tɛnu rɛɛ na, nte wulu-na s'a pel ɪ k-aniko ka tufelem. ²⁹ Ama, wonɔn'ɔ yer mɔsu ɪ hɔɔr taa na, nte wulu-na s'l ci tufelem Suiifi tu. Woñɪ a pel ɪ k-aniko ka tufelem na, nñɪ ci-na woñɪ Ase lɔse ɪ hɔɔr* na. Ase Fiisu lake-na-te, n'u ta ci ñasete nte Moisi* maa-te na, nte lake-na-te. U ta ci yera wampa wɔru-na yer ñɪ, Ama, Ase wɔru-na-ɪ.

Yer tan ka ɩ ñɔŋ Ase

3 Kaa Suiifi tɩ wɛ wont'ɔ, te kelen yera ñempar? ɩ k-aniko pɛlɔɔ* tasu-ɩ wɔ? 2 Wonte ɩ wɛ-te na, te sun-ɩ tɛmpe ka ɩ ñɛmpen ten taa. Wonte ɩ wɛ-te kidinkidɩn ka te kelen ñempar na, nt'ɔlɛ s'Ase kidɩn ɩ tentente celɔɔ ka Suiifi ñempar kena nɛl. 3 Nne wa taa ñempar ta tisi te rɛɛ, wa hɔɔya reen ñɩ yeke s'Ase kisi wonte ɩ ka yii-te na ya? 4 Al, ɩ ra pɩse s'ɩ kisi-te. ?Pa yera ten ta ci tentarɩra, Ase lake-na wonte ten, ɩ ka yii-te na, s'a maa ɩ tekara t'ɔ wo na sɛ:

«U mɔna sɛ ñ'ɔ Ase, n wutu wonte na, yera ten sem sarte s'n siiru tufelem. Nne yer ta wun-n ya, n kaa s'n lii te taa.»

(Ps. 51:4)

5 Ama, nne tandiyuyufɛnte nte re lake-te na, te wulu s'Ase wɛ riyuyu, u mɔna sɛ re tam s'Ase tan dɩyuyu ka ɩ hɔŋ yera rena ka wonte na ya? Me wutu se yera mpa ta sem Ase na, wa wutu wo na. 6 Ama, u ta ci sempe. Ase wɛ tufelem. Nne Ase ka ta tan tufelem, ɩ lake senɔ s'ɩ hu na tɛte rɛɛ yera?

7 Nne tentarɩr ndɛ, me lake-re na, dɛ wulu yera k'Ase tufelem n'u kelu n'u walu, n'a wɔru-ɩ, semɔ n'a ku me ñɛnte sɛ me ci awarkaseladɛ? 8 Ar yeke nɩ re pe siiru remaŋ sɛ re lau teñese, fɛ nɩ sarteñɛnte lii na se taa? Dɛ sem tufelem sɛ ñempar wutu tansarteñɛnte ka re rɛɛ, wa siiru sɛ ra teter, dɛ siiru-na-te sempe. Ase kaa s'ɩ hɔm yera mpa rena s'ɩ mɔna s'a hɔm-ya wo na.

Yer tan ka ɩ wɛ riyuyu

9 D'ɔ Suiifi ñempar re kelen ñempar kɛ? Al, dɛ ta kelen nɛɛr, wonte rɛɛ na, me teem mɩ wulɔɔ ka cee ñɩ hen sɛ Suiifi ñempar na wompa ta ci Suiifi ñempar na, wa ten, wa wɛ awarkase t'ɔna, 10 s'a maa Ase tekara t'ɔ wo na sɛ:

«Pa yer kuɔdem tan ka ɩ wɛ riyuyu k'Ase ñesa taa.

11 Yer nɛɛr tan ka ɩ wɛ ñeselen, nɩ nɛɛr tan ka ɩ cii Ase.

12 Wa ten wa cɛl wa suya k'Ase, wa leeu wa ten. Pa yer kuɔdem tan ka, ɩ lake sarteñɛnte.

(Ps. 14:1-3, 53:1-3 Ec. 7:20)

13 Wutase nse lii na wa nese taa na, se wɛ se rawa nya, a tel ya nese na. Wa tɛku yera na wa nese.

Wa wutase nse lii na wa nese taa na, se wɛ se rem sete.

(Ps. 5:9, 140:3)

14 Wa nese taa wutase kper ñan ka ten. Wa wɩ yera ka sem.

15 Wa see flɩ sɛ wa ku yera.

16 Wa rɩ kuñɔŋ ka riinan ten-ɔ

(Ps. 10:7)

awɔɩ nya taa wa walu na, nɩ wa hɔrsu te ten.

17 Wa ta sem wonɔn'ɔ wa-n'yera wa cake rehɛser taa na.

('Es. 50:7,8 Pr. 1:16)

18 Wa ta sem wonɔn'ɔ a ñɔŋ Ase na.»

(Ps. 36:1)

19 Nku, wonte ñasete siiru-te na, dɛ sem sɛ, te wulu wompa Ase ka celu-wa-te na, se fɛ nɩ nɛɛr ra pɩse n'ɩ lau kafera k'Ase ñesa taa n'a pɩse n'a sem sɛ yera ten ñɛnte sepa, 20 wonte rɛɛ na, nɛɛr tan k'Ase kaa s'ɩ su-ɩ se riyuyuti ka ɩ ñesa taa s'ɩ lau wonte ɩ ñasete wɔsu-te na. Na ñasete rɛɛ-ɔna yer sunɔ s'ɩ lau awarkɔ.

Wonɔn'ɔ Ase su yera se riyuyufɛmpa na

21 Kɔhen Ase wul-dɛ wonɔn'ɔ ɩ suku-ra se riyuyufɛmpa na. U ta ci, na ñasete nɛnter-ɔna, ɩ lake-na-te. Moisi*, n'Ase tentente rɛsera ka wute nɛl-ɔ te ñɛnte.

22 Yera mpa tisu Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na, Ase suku-wa se riyuyufɛmpa. Ase lake-te wompa ten tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ na, wonte rɛɛ na, ɩ pe taru yera taa. Yer ten wɛ kutaru kena, 23 wonte rɛɛ na, yera ten lau awarkase, wa tan ñempu sɛ wa na Ase hampate. 24 Ama, Ase su-wa se riyuyufɛmpa ka fala n'ɩ lau-wa sarte, n'ɩ yau wa ñiin na ɩ Yo Yeesu Kiriisitu rɛɛ. 25,26 Ase lese Kiriisitu ñɩ s'ɩ seu yera rɛɛ-ɔna, se fɛ nɩ, ?wa tisu Kiriisitu ñɩ rɛɛ, ɩ tɩsen-wa w'awarkase, na ɩ calem dɛɛ. ɩ lake sempe sɛ yera na s'ɩ wɛ riyuyu. Antaunɔ Ase ka hesu ɩ hɔr, n'ɩ ka ta hɔŋ yera rena ka w'awarkase rɛɛ, se fɛ nɩ kɔhen, ɩ pɩse n'ɩ wul wonɔn'ɔ ɩ ci riyuyuti na, wonte rɛɛ na, ɩ ci riyuyuti n'ɩ su rere-ɔ wompa tisu Yeesu rɛɛ na, se riyuyufɛmpa.

27 Sempe na, ar yeke s'a pɩse n'a kpante? Nter ta. Ar kisu s'a ra kpante? Wonte a lau-te ka Moisi ñasete* wɔsu s'a lau-te na, nte kisu-na s'a ra kpante ya? Al. Ama, Ase rɛɛ tisu yeke-na s'a ra kpante. 28 Dɛ sem s'Ase su yera se riyuyufɛmpa, wonte rɛɛ na, wa tisi Yeesu rɛɛ, n'ɩ ta ci sɛ wa lau wonte ñasete wɔsu-te na kena. 29 ɩ hu s'Ase ci Suiifi ñempar receel Ase kena ya? ɩ ta ci yera ten Ase kɛ? Tufelem, ɩ ci yera ten Ase kena, 30 wonte rɛɛ na, ɩ wɛ kuɔdem kena. Nne Suiifi tɩ tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ, ɩ kaa s'ɩ su-ɩ se riyuyuti. U kaase wompa ta ci Suiifi ñempar na, u wɛ kuɔdemte kena. ?Wa tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ, Ase kaa s'ɩ su-wa semp'ɔna se riyuyufɛmpa rere. 31 Nne re tam s'Ase su yera se riyuyufɛmpa sɛ wa tisi Yeesu rɛɛ, u ta ci sɛ re wɛdɛ Moisi ñasete. Ama, dɛ wulu ñasete nte tufelem kuti-hudɩ kena.

Aperaham ñɛnte

4 Kɔhen dɛ kaa sɛ re siir semɔ re caase Aperaham ñɛnte? ɩ hiiu wɔ Ase cal? 2 Nne Ase ka su Aperaham se riyuyuti ka ɩ lakase nse, ɩ lau-se na, nse rɛɛ-

ɔna, ɪ ka kaa s'ɪ kpante. Ama, ɪ ta pɪse s'ɪ kpante Ase ñesa taa. ³ Semp'ɔna, a maa Ase tekara taa se: «Aperaham tisi Ase rɛɛ ka n'Ase su-ɪ se riyuyutu.» ⁴ Ðe sem se, nne yer lake temer, a rɛtu-ɪ. Ðeter nde ta ci haade nendel-ɔna, yer ha-l-re fala. ɪ lau temer kena n'a rɛte-ɪ. ⁵ Ama, nne yer ta re ɪ mɔsem ka ɪ sarteñente nte, ɪ lake-te na, te rɛɛ, n'ɪ tisu Ase ñɪ suku wompa ka ta ñɔŋ-ɪ antaŋ na, se riyuyũnempa na, ɪ rɛɛ, ɪ kaa s'ɪ su-ɪ se riyuyutu. ⁶ Wuroo Tafiiti* ka siir kuðemte nt'ɔna rere se yera mpa Ase pe ñelu wa lakase sarteñense n'ɪ suku-wa se riyuyũnempa na, wa nuw lelen. ⁷ Nt'ɔɛ se: «Wompa Ase yeu wa teñese n'ɪ hɪse w'awarkase na, mpa nuw-na lelen, ⁸ nɪ wompa ɪ ta re w'awarkase na ɪ taa na, mpa nuw-na lelen.»

(Ps. 72:1,2)

⁹ ɪ hu se wonte wuroo Tafiiti siiruwa na, te kutihudji kele se, wompa a pɛl w'anikasi na, mpa receel nuw-na lelen na? Aɪ, wompa a ta pɛl w'anikasi na, wa-l dɛɛ, wa kaa se wa nuw lelen. Ðe kuren wutu rɛɛ s'Ase su Aperaham se riyuyutu s'ɪ tisi ɪ rɛɛ. ¹⁰ N kɔn Ase ka su Aperaham se riyuyutu ka wonte na, a pɛl ɪ k-aniko* ya, a ta pɛl? N kɔn a take pɛl ɪ k-aniko. ¹¹ Aniko pɛluu mpe Aperaham lau-pe na, ɪ ci-na marɔ nɛnkar-ɔna, ka wulu s'ɪ ka teem tisu k'Ase rɛɛ-ɔ reyase n'Ase teem ɪ suu se riyuyutu. Semp'ɔna, Aperaham ci wompa a ta pɛl w'anikasi ka wa tisu Ase rɛɛ na, wa cii. Ase su-wa se riyuyũnempa s'ɪ su Aperaham ka wo na. ¹² ɪ ci wompa a pɛl w'anikasi na, wa cii rere. Ama, ɪ mɔna se wa tisi Ase rɛɛ s'Aperaham tisi wo ka, n kɔn a take pɛl ɪ k-aniko na.

Wonte Ase yii-te wompa tisu ɪ rɛɛ na

¹³ Ase ka yii Aperaham, na ɪ warañempa s'ɪ kaa s'ɪ cel-wa tete ka te ten na wompa we te rɛɛ na. Sempe yirte nte, ɪ ta ci s'Aperaham ñam ñasete ka n Ase yii-ɪ-te. Ama, Ase yii-ɪ sempe, wonte rɛɛ na, ɪ tisi ɪ rɛɛ ka n'ɪ su-ɪ se riyuyutu. ¹⁴ Nne Ase ka yii s'ɪ celu tete ka wompa ñɔŋ ñasete na, sempe na, wompa tisu Ase rɛɛ na, wa tisu fala kena, nɪ wonte Ase ka yii-te s'ɪ celu-wa na, te-l dɛɛ, te-l ka ci fala kena, ¹⁵ wonte rɛɛ na, ñasete yeke n'Ase ñan kpa s'a hɔrsu-te. Nne ñasete ta tan, nɛɛr ta pɪsu s'ɪ hɔrse-te.

¹⁶ Semp'ɔna, wonte Ase yii-te na, ɪ yii-te wompa tisu ɪ rɛɛ na. ɪ lau sempe se fe n'ɪ ha-wa-te fala. ɪ cii s'ɪ ha-te Aperaham yikiisi, na wompa ten tisu ɪ rɛɛ, s'Aperaham ka tisi wo na. ɪ ta ci Suiifi ñempa mpa we Moisi ñasete* na, mpa receel ci-na Aperaham yikiisi, wonte rɛɛ na, Aperaham ci ra ten, dɛ cii kena. ¹⁷ A maa Aperaham ñente k'Ase tekara taa se: «Me yeu-n s'n wuse kɔren kpater yera cii.» ɪ ci re cii k'Ase ñɪ ɪ tisi ɪ rɛɛ na, ɪ ñesa taa. Ase ñɪ hen na, ɪ wosu asedɛ n'ɪ lake n'nter lii ka te ka ta tan. ¹⁸ Aperaham ñɪ ka we n'ɪ tisu Ase rɛɛ.

?Pa nempar ka mɔsuwa se ñempu ra lau s'Ase lau wonte ɪ ka yii-te na, Aperaham we n'ɪ honku. Semp'ɔna, Ase lau-ɪ wonte ɪ ka yii-ɪ-te na, n'ɪ rɛ n'ɪ ci kɔren kpater yera cii, s'Ase ka siir-ɪ-te wo na se: «N warañempa kaa se wa ten ten sen.» ¹⁹ Ase siir-ɪ semp'ɔna wonte na, n kɔn ɪ ta kaase-ɪ wuse ka wur s'ɪ tal cakɔsɪi. ɪ sem s'ɪ teem pu. ɪ sem dɛɛ s'ɪ yal Sara ta pɪsu s'ɪ lel. Ama, ɪ ta yeu Ase rɛɛ-ɔ tisuu. ²⁰ ɪ ta take ɪ t'ɔ wonte Ase ka yii-ɪ-te na, te rɛɛ. Ama, ɪ tisi Ase rɛɛ, ka n'ɪ nante cii n'ɪ wɔr-ɪ. ²¹ N kɔn ɪ sem paa s'Ase pɪsu s'ɪ lau wonte ɪ yii-ɪ-te na. ²² Nte rɛɛ-ɔna, Ase su-ɪ se riyuyutu ²³ s'a maa-te Ase tekara t'ɔ wo na. ɪ ta ci Aperaham dɛceel dɛɛ-ɔna a maa-te. ²⁴ A maa-te rere-ɔ wora Ase kaa s'ɪ su-ra se riyuyũnempa, se re tisu Ase ñɪ wose r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* k'asedɛ taa na, ɪ rɛɛ. ²⁵ ɪ yepa se Yeesu ñɪ maa kɔru ñuŋciina niŋ taa n'ɪ seu re tansarteñente rɛɛ, n'ɪ wose-ɪ asedɛ taa s'ɪ su-ra se riyuyũnempa.

Ðe we rehɛser n'Ase

5 Semp'ɔna, Ase su-ra se riyuyũnempa, wonte rɛɛ na, dɛ tisi ɪ rɛɛ. Kɔhen, dɛ waa r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* ka re hiiu rehɛser na-ɪ. ² Nñɪ tel-na ñempu s'Ase lau-ra sarte, wonte rɛɛ na, dɛ tisi Kiriisitu rɛɛ. Nte rɛɛ-ɔna, dɛ mɪsu riyuyu rere n'ɪ kake re taa, wonte rɛɛ na, dɛ honku s'Ase kaa s'ɪ yeu-ra, dɛ hiiu ɪ hampate taa. ³ ɪ ta ci te-l dɛceel, nenter we rere. Ðe tuku kuŋuŋ ka wonte na, ɪ kake re taa rere, wonte rɛɛ na, dɛ sem se, wora tuku kuŋuŋ na, ku yeke se re rukena n'ɪ lelu. ⁴ Ðe kaa se re rukena n'ɪ lel wonte na, dɛ sem dɛ te rukenu ka kaa dɛ ñente taa. ?Ðe sem dɛ te rukenu ka kaa dɛ ñente taa, dɛ kaa se re honke n'Ase rɛɛ. ⁵ Nku, dɛ honku ta ci fala, wonte rɛɛ na, Ase rɪ ɪ selem ka re hɔya taa, na ɪ Fiisu nku ɪ ha-ra-ku na, ku rɛɛ.

⁶ Tufelem, dɛ ka ta tan dɛn ka wonte se re tɛse re te na, Kiriisitu seu wompa pe ñɔŋ Ase na, wa rɛɛ-ɔ aluate nte Ase ka rɪ-te na, te taa. ⁷ ?Pa yer we riyuyu, ɪ we kaa dɛ se yer nɛɛr seu ɪ rɛɛ. ?ɪ ta lau, ɪ runtɪ pɪsu s'ɪ ci-isi ɪ nante n'ɪ seu ɪ rɛɛ. ⁸ Ama, Ase wul-dɛ wonkɔn ɪ we-ra lu na. Nt'ɔɛ s'ɪ yeu Kiriisitu n'ɪ seu ra rɛɛ. Nku, n kɔn dɛ ka ci awarkaseladɛ kena. ⁹ Kɔhen, na ɪ calem dɛɛ-ɔna, Ase su-ra se riyuyũnempa. Sempe na, ar yeke se Yeesu ra tɛse-ra, n'Ase ñan dɛ kpan-dɛ? ¹⁰ Antaŋ dɛ ka ci Ase amurana, ɪ kpause tɛse na-ra, na ɪ Yo sem dɛɛ. Sempe na, nne ɪ kpause tɛse na-ra, ar yeke s'ɪ ra tɛse-ra, wonte rɛɛ na, ɪ Yo hom asedɛ taa? ¹¹ ɪ ta ci te-l dɛceel, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu rɛɛ-ɔna, ɪ kake ra t'ɔ ten-ɔ Ase rɛɛ. Kɔhen, ɪ kpause ra-n'Ase ñ'ɔ tɛse.

Atam, na Kiriisitu

¹² Na yer kuðem dɛɛ-ɔna, awarkɔ kan tete rɛɛ. Yer ñ'ɔɛ Atam*. N'awarkɔ nka rɛɛ-ɔna, yera seke. Semp'ɔna, yer se yer seke, wonte rɛɛ na, yer se yer lau awarkɔ. ¹³ Se fe n'Ase cel Moisi* ka ñasete na, n kɔn

awarko we tete ree-ɔ reyse. Ama, n nɔɔn Moiisi ñasete* nte ka ta tan wonte na, Ase pe ri yera awarkase na i taa. ¹⁴ Ama, su Atam aluate taa, n'u re n'u tal Moiisi na, sem ka we ni pe ku yer se yer. Pa wa ta lau awarko nka Atam ka lau-ka na, pe ku-wa.

Atam nusen woñi kaa s'l kan na. ¹⁵ A ra piise s'a mɔse haade nde Ase ha-ra-re fala na, na tansarteñente nte Atam lau-te na. Tufelem, yera seu Atam ñi kuɗem tansarteñente ree-ɔna. Ama, Ase haade kpɔl ten de kel. I lau sarte ka yera kpater ka fala, na Yeesu Kiriisitu* ñi kuɗem de. ¹⁶ Ase haade ñente we na te te. Te tan se yer ñi kuɗem awarko. Yer ñi kuɗem tansarteñente wara na, Ase nɔɔn yera ten tentente sepa. Ama, yera tansarteñente kpater wara na, Ase ha haade nde yeke s'l su yera se riyuyufiempa na. ¹⁷ Nne, na yer kuɗem tansarteñente ree-ɔna, yera seke, ar yeke se wompa Ase lau-wa sarte n'u kel n'l ha-wa haade nde yeke s'l su-wa se riyuyufiempa n'l ha-wa fiisu nku tam akperu na, wa kan wa ra tu wurti na Yeesu Kiriisitu kuɗem de?

¹⁸ N nɔɔn Atam tansarteñente kuɗemte ree-ɔna, Ase hu na yera ten. Kuɗemte nt'ɔna, na Yeesu Kiriisitu riyuyu lakerɔ kuɗemɔ ree-ɔna, Ase tel ñempu ka yera ten s'l su-wa se riyuyufiempa n'l ha-wa fiisu nku tam akperu na. ¹⁹ Yera kpater wuse awarkaselaɗa na yer kuɗem de, wonte ree na, i ta ñam Ase. Kuɗemte nt'ɔna, Ase kaa s'l su yera kpater se riyuyufiempa na Yeesu Kiriisitu* ree, wonte ree na, i ñam Ase.

²⁰ Moiisi ñasete kampa, se fe ni tansarteñente kunti te kpɔlɔ, te ten ten. Ama, awɔr nde taa awarkase ten ten na, den'ɔna, Ase lau yera ka sarte ka tempe n'u kel de. ²¹ Sempe na, se wonɔɔn'ɔ awarko ñasa, ni ka kan sem ka yera ree na, kuɗemte nt'ɔna, Ase lake yera ka sarte n'l tuku wurti ka wa ree, wonte ree na, i su-wa se riyuyufiempa n'l kan-wa fiisu nku tam akperu na, na r'Acii Sesee Yeesu Kiriisitu ree.

Ɖa-n'Yeesu Kiriisitu, de sepa

6 Sempe na, de kaa se re siir semɔ? U mɔna se re ruken awarkase lape fe n'Asɛ lau-ra sarte n'u kel ya? ² Al. U we se re sepa ni re lake senɔ se re tase awarkase lape? ³ U ta sem se wora ten a se-ra Ase leem se ra-n'Yeesu Kiriisitu*, de lau kuɗem na, u we se, ɗa-n'l, de kpinsa re seu kena ya? ⁴ A limsi-ra leem t'ɔ wonte na, u we se re sepa n'a yim-ɗa se Kiriisitu sepa n'a yim-l wo na, se fe ni ra Cii Ase ha-ra fiisu cefalu ni re walu sarte s'l wose Kiriisitu ka wo aseda taa na i hampate nte tan lape na, te ree na.

⁵ Nne re seu s'l seu wo na, de wuse yer kuɗem na-l, n'Asɛ kaa s'l wose-ra s'l wose-l wo na. ⁶ De sem se, Yeesu Kiriisitu kampa n'l seu wont'ɔ akantemer ree na, Ase hise r'antaɔŋ lakase, se fe ni r'antaɔŋ tansarte hɔya n'awarko ra tase reen hiiuu ni re ra wuse

awarkase kpankɔ*, ⁷ wonte ree na, woñi sepa na, awarko ra tase reen hiiuu ka i ree. ⁸ Nne ra-n'Kiriisitu, de sepa, de sem se ra-n'l, de kaa se re hiiu fiisu nku tam akperu na. ⁹ De sem de re se, Kiriisitu ñi hom aseda taa na, i ra tase sepe, wonte ree na, sem ɗa piise se pe lau-l nter. ¹⁰ I seu taman kuɗem n'nter tan ñi-n'awarkase wa heku taa. Ama, kɔhen, i we fiisu t'ɔ Ase ree. ¹¹ Na mi rere, kuɗemte nt'ɔna, i su mi te s'aseda n'nter ra lau mi-n'awarkase mi heku taa. Kɔhen u we fiisu t'ɔ Ase ree, wonte ree na, u we kuɗem na Yeesu Kiriisitu.

¹² Sempe na, iawarko ra tase ñasuu ka mi tenen ñi seke na, ñi taa, se fe n'u ra lau wonte ñi cii-te na. ¹³ I su ra su wonte we mi tenen de na, s'l lau n'awarkase, ni te ra wuse tandiyuyufiempa wonɗu nenkur. Ama, i su mi te-ɔ ten n'u cel Ase se yera mpa sepa ni wa wuse wa hom na, n'u su wonte we mi tenen de na, n'u cel Ase n'u lau wonte we riyuyu na, ¹⁴ wonte ree na, awarko ra tase mi ñasuu. U sem se Moiisi ñasete* pe tasu-mi ñasuu rere. Ama, u tunku ñempu nku yeke s'Asɛ lake-mi sarte na.

IƉe lake sarteñente ka tamtam

¹⁵ Nne ñasete nte pe tasu-re ñasuu ni re tunku ñempu nku yeke s'Asɛ lake-ra sarte na, u we ñempu se re lau awarkase na? Al. ¹⁶ U sem sarte se, nne u su mi te n'u cel yer n'u ñɔŋ-l, u wuse i kpankase* kena. Nne awarko ñasu na-mi, sempe na, u ci awarko nka kpankase, n'u kaa s'l seu. Ama, nne u ñɔŋ Ase, u ci i kpankase n'l kaa s'l yeu-mi n'u wuse riyuyufiempa. ¹⁷ Ama, i de wɔr Ase, wonte ree na, womi awarkase ka ñasu-mi na, kɔhen u ñɔŋ Ase na mi hɔya ka ya ten n'u rukun wonte a wul-mi-te na. ¹⁸ Kɔhen awarko pe ñasu-mi. Ase lese-mi ka taa, n'l wuse-mi wonte we riyuyu na, te kpankase. ¹⁹ Me wutu me tɔŋ na kpankase ñente semɔ? wonte ree na, u take tal s'l nɔw sarte k'Asɛ ñente. Antaɔŋ u ka su wonte we mi tenen de na, n'u lau n'asimañente na teñi, ni te ten yeu n'u ta ñam Ase. Kɔhen, kuɗemte nt'ɔna, i su wonte we mi tenen de na, n'u lau wonte we riyuyu na, n'u re n'u wuse Ase yera.

²⁰ Antaɔŋ awarkase ka ñasu-mi wonte na, nter ka ta tan ka te caru-mi s'l lau wonte we riyuyu na. ²¹ Wonte ha-mi fer ka kɔhen na, antaɔŋ u ka lake-te wonte na, u hiiu wɔ te taa? U ta hiiu wur. Lakase nse walun yera ka sem t'ɔna. ²² Ama, kɔhen awarko pe ñasu-mi. Ase lese-mi ka taa, n'u wuse i kpankase. Semp'ɔna, wonte, u hiiuku-te te taa na, nt'ɔle s'l wuse Ase yera, n'u kaa s'l hiiu fiisu nku tam akperu na. ²³ Nku, sem de ceel-ɔna awarko piise se ka rete-pe yer. Ama, haade nde Ase ha-re yera ka fala na, nd'ɔle fiisu nku tam akperu na, wonte ree na, ɗa-n'q'Acii Sesee Yeesu Kiriisitu*, de wuse yer kuɗem.

Ñasete tan ðeen ka ra rɛɛ rere

7 Me rɛɔ ñempa, u sem Moisi ñasete*. U sem sɛ ñasete nte ñasu woñu take sepa na, nñ'ɔna. ² Me kaa sɛ me cɛse-mi wonte me kuren-mi te siiruu rɛɛ na, me tɔŋ na yal ñi kɔ waal na. Nne yal nɛɛr waal take sepa, ñasete nte ruken-l. U mɔna s'l mise l waal ñi tɛ. Ama, ?l waal sepa, ðen'ɔna, l wɛ ñempu s'l kɔ nɛɛr. ³ Nne l waal wɛ fiisu taa n'l kura n'l hem waal nɛɛr, a yaa-l s'ayaɖe. Ama, ?l waal sepa, ñasete nte ra lau-l nter. l pisu s'l kɔ waal cefal n'a ra pise s'a yaa-l s'ayaɖe.

⁴ Me rɛɔ ñempa, mi rere, u wɛ kuðemte kena. Ñasete nte tan ðeen ka mi rɛɛ rere, n'lu wɛ s'lu sepa kena. Kiriisitu* seu wonte na, mi rere, u seu. Semp'ɔna, woñu Ase wose-l asedɔ taa na, nñi ti-na-mi, se fe ni re pise re lau Ase ka sarte lakase. ⁵ Antauŋ ðe ka lake wonte sel-ɖa na. Wonte ñasete nte siiru-ra sɛ te ci awarkɔ na, ðe ka cii ten sɛ re lau-te. Awarkɔ nka ka tisu-ra ñesa taa, ka walun-ɖa sem taa. ⁶ Ama, kɔhen, Ase lese-ra ñasete nte taa, wonte rɛɛ na, ðe wɛ s'asedɔ n'nter tan ɖa-n'ñasete nte, ðe hekɔ taa. Semp'ɔna, kɔhen ðe pisu sɛ re tenke ñempu cefalu n'Ase Fiisu sen-ɖa re lau l temer. U ta ci ñempu cepenu se ñasete nte, a maa-te na, te wɔsu wo na.

Moisi ñasete wulu-ra wonte ci awarkɔ na

⁷ ?U ta lau, ñempar kaa sɛ wa siir sɛ, Moisi ñasete ci awarkɔ ñente kena. Al. Ñasete nte wul-m wonte ci awarkɔ na, wonte rɛɛ na, nne a ka ta maa ñasete nte taa s'a ra lau ñesereu, me ka ta kaa sɛ me sem sɛ ñesereu ci awarkɔ kena. ⁸ Ama, awarkɔ hiiu ñempen ka ñi ten-ɔ wonte a maa-te ñasete nte taa na, ni ka tisi-m, me lau ñesereu ñente ka tempe. ?Ñasete tan, awarkɔ tan ñempu. ⁹ Antauŋ, me ka ta take sem ñasete nt'ɔ wonte na, n kɔkɔ me hɔkɔ ka wɛ rehɛɛ. Ama, me kan me niu wonte s'Ase pe cii s'a lau sen na, me paase me cii sɛ me lau awarkɔ nka, ¹⁰ ni me seu. Wonte a maa-te ñasete nte t'ɔ te ka kaa sɛ te wan yera ka fiisu taa na, te wan-ma sem t'ɔna, ¹¹ wonte rɛɛ na, me kampa me niu wonte a maa-te ñasete nte taa na, awarkɔ hiiu ñempen ka ñi ten-ɔ me hɔkɔ taa, ka teke-m na ñasete rɛɛ, ni ka yeu sɛ me seu na ñasete kuðemte nte rɛɛ.

¹² Sempe na, ñasete nte ci nter-ɔna te lii n'Ase cal ni te tɔŋ s'a lau wonte na, te lii n'Ase cal-ɔna, ni te ci Ase ñente kena riyuyu. ¹³ Wonte sara na, te kunta te ku-m ya? Al, awarkɔ su-na wonte sara na, ni ka ku-na-m. U wɛ sempe s'a sem s'awarkɔ ci tufelem awarkɔ. Wonte a maa-te ñasete nte taa na, nte rɛɛ-ɔna, a na reyamyam n'u kelen antauŋ s'awarkɔ ta sar asaru.

Awarkɔ ñase yera

¹⁴ ðe sem sɛ ñasete nte lii n'Ase cal-ɔna. Ama, me ci yer wan kena, n'u wɛ s'a wete-m n'awarkɔ se kpankɔ*. ¹⁵ Me pe niu wonte me lake-te na, wonte rɛɛ na, me pe lake wonte me ciiwa sɛ me lau-te na. Ama, me lake wonte me pe cii-te na. ¹⁶ Nne me lake wonte me pe cii-te na, me tisu sɛ ñasete sara. ¹⁷ Sempe na, u ta ci me teter, ma lake-na sempe. Awarkɔ nka wɛ me hɔkɔ taa na, nka lake-na. ¹⁸ Me sem sɛ sarteñente tan me taa. Te kutihuɖi keɛ sɛ, sarteñente tan me tɛnu taa, wonte rɛɛ na, me cii sɛ me lau sarteñente. Ama, me tam apisu sɛ me lau-te. ¹⁹ Me pe lake sarteñente nte me cii-te na. Ama, me lake tansarteñente nte me pe cii-te na. ²⁰ Nne me lake wonte me pe cii-te na, sempe, u ta ci ma lake-na. Ama, awarkɔ nka wɛ me taa na, nka lake-na.

²¹ Sempe na, me kunta me kɔkɔ s'u tɛɖen-m ka ?me cii sɛ me lau sarteñente, me yeke me lake tansarteñente receel-ɔna. ²² Te kutihuɖi keɛ sɛ, na me mɔsem taa hen na, u kɔ me taa sɛ me lau Ase ñasete ñente kena. ²³ Ama, me na ñasete nenter-ɔ me tɛnu t'ɔ te-l lukɔ na sarteñente nte me mɔsu-te na. Ñasete nenter nte wɛ me tɛnu taa na, te kpa-m sarka, te tisu-m sɛ me ci awarkɔ kpankɔ. ²⁴ Hal, me wɛ kuñuŋ t'ɔ paa. Anɔ kaa s'l lese-m, me tɛnu nku maase-m sem taa hen na, ku taa? ²⁵ Ase lesu-na-m na r'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu* rɛɛ, ni me wɔru-l.

Semp'ɔna, na me mɔsem taa, me cii sɛ me ñam Ase ñasete. Ama, me tɛnu cii sɛ me lau awarkɔ kena.

Ase Fiisu ha-ra fiisu nku tam akperu na

8 Semp'ɔna, kɔhen wompa lau kɔ kuðemɔ na Yeosu Kiriisitu* na, Ase ra tase wa ñente kuu, ² wonte rɛɛ na, Ase Fiisu nku ha-ra fiisu nku tam akperu na, na Yeosu Kiriisitu rɛɛ na, ku reen lɛɛ-m, n'awarkɔ nka walun yera ka sem taa na, ka tan ðeen ka me rɛɛ. ³ Ase pisa n'l lau wonte ñasete ta pise sɛ te lau-te na, wonte rɛɛ na, ðe ka ta tan ðeen sɛ re pise sɛ re ñam-te. Ase tir l Yo ka tete rɛɛ ni ka lau-te. Ka wuse yer, ni ka nusen-d'ɔ awarkaselaɖa, se fe ni ka seu r'awarkase rɛɛ, ni ka ku awarkɔ ñente. ⁴ Ase lau sempe se fe ni wonte ñasete nte cii s'a lau-te na, te lau ra hɔya taa, wora, ðe tunku Ase Fiisu ñempu ni re pe tunku ñempu nku kake tɛnu na, ⁵ wonte rɛɛ na, wompa tunku ñempu nku kake tɛnu na, wa mɔsu tamtam ka wonte kake-wa na. U kaase wompa tunku Ase Fiisu ñempu na, wa-l hen na, wa-l mɔsu tamtam ka wonte kake-ku na. ⁶ Wompa mɔsu sɛ wa lake wonte wa tenen cii-te na, wa maa sem taa. Ama, wompa mɔsu sɛ wa lake wonte kake Ase Fiisu na, Ase ha-wa fiisu nku tam akperu na, na rehɛser, ⁷ wonte rɛɛ na, wompa mɔsu tamtam ka wonte kake wa tenen na, wa ci Ase amurana kena. Wa pe ñɔŋ Ase ñasete. Wa ka ta pisu apisu kena sɛ wa ñam-te.

⁸ Wompa lake tamtam ka wonte kake wa tenen na, wa ra pise se wa lau wonte kake Ase na.

⁹ Mi hen na, u we n'u pe lake wonte kake mi tenen na. Ama, u lake wonte kake Ase Fiisu na, nt'ona, wonte rɛɛ na, Fiisu nku we mi hɔya taa. Nne nɛɛr tan Kiriisitu Fiisu nku, Kiriisitu ñi ra ti-na-ɩ rere. ¹⁰ ?Pa u lau awarkase n'u mɔna se mi tenen seu, nne Kiriisitu we mi hɔya taa, Ase suku-mi se riyuyuñempa, n'l Fiisu hamu fiisu nku tam akperu na. ¹¹ Nne Ase Fiisu nku wose Yeesu k'aseda taa na, ku we mi hɔya taa, woñi wose Kiriisitu k'aseda taa na, ɩ kaa s'l wose mi tenen ñi seke na, dɛɛ, na ɩ Fiisu nku we mi hɔya taa na, ku reen dɛɛ.

¹² Me rɛɔ ñempa, sempe na, u ta mɔna se re lau wonte kake re tenen na, ¹³ wonte rɛɛ na, nne u tunku ñempu nku kake mi tenen na, u kaa s'u seu. Ama, nne u tunku Ase Fiisu ñempu, n'u kisi tɛnu tansarte lakase ka se ten, u kaa s'u hiiu fiisu nku tam akperu na.

¹⁴ Wompa ten yeke n'Ase Fiisu wulu-wa ñempu na, wa ci ɩ wiisi. ¹⁵ Fiisu nku, Ase ha-mi-ku na, ku pe wusun-mi kpankase*. Ku pe yeke se nafate tase mi kpau rere. Ama, Fiisu nku rɛɛ-ɔna, u wusu Ase wiisi. Nku yeke-na ni re yaa Ase se: «Papa, Aci.» ¹⁶ Ase Fiisu teter yeke-na re suri dɛ hɔya taa se, dɛ ci ɩ wiisi. ¹⁷ Sempe na, dɛ kaa se re hiiu sarteñente nte ɩ si-ra-te na. Ða-n'Kiriisitu, dɛ kaa se re mu-te, wonte rɛɛ na, dɛ tuku kuñu s'ñi, se re hiiu ɩ hampate nte taa.

Ðe honku Ase hampate

¹⁸ Me sem se kuñu nku re tuku-ku kɔhen na, a ra pise s'a kpɛun-ku n'Ase hampate nte ɩ kaa s'l cel-ɔa-te na. ¹⁹ Wonte ten Ase lau-te na, te honku te cii ten s'ayuku nku Ase kaa s'l wul ɩ wiisi ka hulmɩn taa na, ku tal, ²⁰ wonte rɛɛ na, wonte ten Ase lau-te na, te wuse falañente kpankase, n'u ta ci te selem t'ona te wuse sempe, Ase ka cii-na se te wuse kpankase. Ama, ɩ we n'l honku nter, ²¹ nt'ɔle s'l kaa s'l lɛɛ wonte ten ɩ lau-te na. Te ten ñi kaa se te ra tase wusu ka sem kpankase se te rase, se fe te pise te hiiu Ase hampate s'l wiisi kaa se se hiiu-te wo na. ²² Nku, dɛ sem sarte se hal na sɛɣ hen na, wonte ten Ase lau-te na, te tuku kuñu, te tisu añemen se yal ñi cii s'l lel na. ²³ Ama, u ta ci wonte ten Ase lau-te na, nte receel tuku-na kuñu. Ða rere, wora Ase ha-ra ɩ Fiisu s'l kidinkidin haade na, dɛ tisu añemen dɛ tuku kuñu na re hɔya taa. Ðe honku s'Ase su-ra s'l wiisi n'l lɛɛ-ra kuñu taa. ²⁴ Tufelem, Ase telse-ra. Ama, dɛ take hiiu te ten, dɛ honku se re hiiu-te. Wonte re honku-te na, ?dɛ hiiu-te, dɛ ra tase honku. Anɔ kaa s'l honke wonte ɩ hiiu-te na? ²⁵ Ama, nne re honku wonte re pe na-te na, dɛ kaa se re we re ruken te honku.

²⁶ Ase Fiisu rere kɔɣ ku sun wora tan dɛen na, wonte rɛɛ na, dɛ ta sem Ase seɛu se wonɔn'ɔ u mɔna s'a seɛ-ɩ na. Ase Fiisu teter tisu añemen ku cɛru Ase ka ra rɛɛ

n'a ra pise s'a cɛse añemen ñi tisu kutihuɔi. ²⁷ Ama, Ase ñi na yera hɔya taa na, ɩ nu wonte ɩ Fiisu cii se ku siir-ɩ na, wonte rɛɛ na, ɩ Fiisu cɛru-ɩ ɩ yera rɛɛ ni ku wɔsu wonte kake-ɩ na.

²⁸ Yera mpa we Ase ka lu, ka ɩ kper ɩ taa s'l yaa-wa na, dɛ sem s'Ase yeke se wonte ten talu-wa na, te lau-wa sarte, ²⁹ wonte rɛɛ na, wompa Ase ka sem-wa antauɣ na, ɩ ka teem ɩ t'ɔ kperuu se wa nusen ɩ Yo, n'l cii se Ka wuse ɩ k-Asanuyo kena, ɩ wiisi kpater taa. ³⁰ Wompa Ase kper ɩ t'ɔ wa rɛɛ-ɔ antauɣ sempe na, ɩ yaa-wa. Wompa ɩ yaa-wa na, ɩ su-wa se riyuyuñempa, ni wompa ɩ su-wa se riyuyuñempa na, ɩ ha-wa ɩ hampate taa.

Ase lulape kpɔɩn

³¹ Sempe na, wonte re cii se re wul-mi-te na, nt'ɔle se, nne Ase we na ra rɛɛ, anɔ kaa s'l pise-ra? ³² ɩ ta kisi s'a ku ɩ teter ɩ Yo, n'l yeu se Ka seu ra ten dɛɛ. Nne ɩ yepa se Ka seu ra ten dɛɛ, taman mmɔ ɩ kaa s'l ra ha-ra te ten dɛɛ. ³³ Anɔ kaa s'l wɩn wompa Ase lese-wa yera taa na? Yer tan, wonte rɛɛ na, Ase teter su-na-wa se riyuyuñempa. ³⁴ Anɔ pɩsu s'l ku wa ñente? Yer tan, wonte rɛɛ na, Yeesu Kiriisitu* teter ci woñi seu ra rɛɛ na, ni wonte kela na, nt'ɔle s'Ase wose-ɩ aseda taa. ɩ we Ase mete niij dɛɛ n'l cɛru-ɩ ra rɛɛ. ³⁵ Anɔ pɩsu s'l tar ra-n'Kiriisitu, dɛ heku taa s'l ra tase ra lu lape? ?Pa re tuku kuñu, nawur u tɛɔu ra hɔya taa, nawur a naasu-ra, nawur ñuse ku-ra, nawur re ci ahusa, nawur re we kaade ñente taa, yaa re we sem ñempu taa, nter tan ka te kaa se te yeu ni Yeesu ra tase ra lu lape, ³⁶ s'a maa Ase tekara t'ɔ wo na se:

«Ase, ña rɛɛ-ɔna, dɛ we sem t'ɔ ayuku s'ayuku.

A lake-ra se mɛɛsiin ñi, a walun-ñi s'a ku-ñi na.»

(Ps. 44:22)

³⁷ Ama, na te ten ñi taa na, dɛ ñasu-te sarte ka ten, na woñi lau-ra lu na, ɩ reen dɛɛ, ³⁸ wonte rɛɛ na, me sem paa s'nter tan ka te pɩsu se te yeu n'l ra tase ra lu lape. ?Pa re sepa, yaa re we fiisu taa, u ra lau nter. Ase tirira, na wompa ten we reen k'aseta na, wa ra pise. Sɛɣ ñente na ceer ñente rere, te ra pise. ³⁹ Aseta reen na tete tɛɛ reen ɔa pise. Pa wonte ten we, k'Ase lau-te na, nter tan ka, te pɩsu se te yeu n'Ase ra tase ra lu lape. ɩ wul-ɔa wonɔn'ɔ ɩ we-ra lu na, na wonte r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu lau-te na, te rɛɛ.

Ase lese Suiifi ñempa

9 Wonte me siiru-te na, te we tufelem, wonte rɛɛ na, ma-n'Kiriisitu*, dɛ wuse yer kuɔem, me pe tɛku. Ase Fiisu yepa me sem se me tentente we tufelem, ni me hɔɔr pe caru-m te rɛɛ. ² Me hɔɔr taa kper tɛɔuu ka ten n'u tɛɔu me t'ɔ tamtam ³ ka me rɛafala mpa ci Suiifi ñempa na, wa rɛɛ. Nne ñempu ka we, s'Ase wɩ-m sem n'l lese-m Kiriisitu niij t'ɔ wa rɛɛ, u ka sara n'u ka kela. ⁴ Me tuɣ Iiserael* ñempa kena. Ase

su-wa s'l wiisi n'l wul-wa l hampate. l hɔu raante* na-wa n'l cel-wa l ñasete, n'l wul-wa wonɔn'ɔ wa laa-l laate na, na wonɔn'ɔ wa sɛɛ-l na, n'l yii-wa yiirti rere.

⁵ Wa ci antaun ɗa caasna yikiisi kena. Kiriisitu ñl wuse yer se ra na, l nantidji rɛɛ ñempa kele. Kiriisitu ñl wɛ na te ten ñun ɗɛɛ. Nñl ci-na Ase, n'u mɔna s'a wɔr-l wuse se wuse. !U lau sempe.

⁶ U ta ci sɛ wonte Ase yii-te na, l ta lau-te. Te kutihuɗi kele s'u ta ci Iiserael yikiisi ten ci-na Iiserael ñempa ka tufelem. ⁷ Aperaham* yikiisi ten ta ci l wiisi ka paa, wonte rɛɛ na, Ase siir-l sɛ: «Iisake yikiisi receel-ɔna, a kaa s'a su-se s'n yikiisi.» ⁸ Te kutihuɗi kele s'u ta ci wiisi nse ten Aperaham lel-se na, nse ci-na Ase wiisi. Wiisi nse Aperaham lel-se, s'Ase ka yii-te wo na na, nse receel ci-na l wiisi ka paa, ⁹ wonte rɛɛ na, Ase ka yii yiirti sɛ: «Aluate nte me rɩ-te na, te talu wonte na, me wuse me kan, n ɔɔn Sara lel apalayo.»

¹⁰ U ta ci ten-ɔɛ. Reepɛka rimpua ka wɛ cii ka kuɗem kena, nñ'ɔɛ, ɗa caase Iisake*. ^{11,12} Ase siir-l sɛ: «Cunku kaa s'l kelen sesɛɛ.» Ase siir-te semp'ɔ wonte na, n ɔɔn a take lel-se, sɛ se lau wonte sara na, na wonte ta sar na. Ase lau sempe s'l wul wonɔn'ɔ l lakewa n'l lake wonte l cii-te na. l lesu yer ka yera taa n'l yaa-l, u ta ci sɛ yer ñl sarte lakase rɛɛ-ɔna. ¹³ Te ten ñl lapa s'a maa-te Ase tekara t'ɔ wo na sɛ:

«M'ɔ Ase, me lau Sakɔpe* ka lu,
nɩ me ta lau-ku Eesau* k'alape.»

(Mal. 1:2,3)

¹⁴ Wonte re cii sɛ re wul-mɩ-te na, nt'ɔɛ sɛ, ɗɛ kaa sɛ re siir s'Ase tan ɗiyuyu na? Al, ¹⁵ wonte rɛɛ na, l siir Moisi* sɛ:

«Me kaa sɛ me na kuñun ɗa woñl me cii sɛ me na l kuñun na,
nɩ me lau sarte ka woñl me cii sɛ me lau-l sarte na.»

(Ex. 33:19)

¹⁶ Sempe na, u ta ci na yer sɛlem, na l temer rɛɛ-ɔna, Ase lese-l l raana taa s'l na-l kuñun. Ama, l na kuñun ka woñl l cii s'l na l kuñun na, nñ'ɔna. ¹⁷ A maa Eesipete wuroo ñente k'Ase tekara taa sɛ: «Me su-n se wuroo sɛ ña rɛɛ-ɔna, me kaa sɛ me wul me hampate rekpam, me lau nɩ yera ten sem me yeɗɛ ka tete ten ɗɛɛ.» ¹⁸ Semp'ɔna, Ase na woñl l cii na, l kuñun. Wompa Ase cii sɛ wa wuse kpaata na, l lake-wa sɛ wa wuse kpaata.

Ase wɛ ñempu s'l lau wonte l cii na

¹⁹ ?U ta lau, nɛɛr kaa s'l mɔse l taa sɛ: «Nne u wɛ sempe, Ase wun yera ka wontɔ? Anɔ pɩsu s'l ra lau wonte Ase ka rɩ-te s'l lau na?» ²⁰ Woña wutu sempe na, ñ'ɔ anɔ s'n fesen Ase? ɗisuñ wɛ ñempu sɛ ku wɔse ku mar sɛ: «Ar lapa n'n ma-m sen na?» ²¹ Ceema mar pɩsu s'l lau wonte l cii-te na, na cuñ nku. l pɩsu s'l su cuñ

kuɗemu nku n'l ma nter-ɔ te tan lape k'atam, n'l su-ku rere, n'l ma nter s'a lau-te na temer wande.

²² Nne Ase cii s'l lau se ceema mar lake wo na, u wɛ n cal ya? l ka ciwa s'l wul s'l ñan kpawa, n'l yeu n'a sem s'l wɛ hampate. Nte rɛɛ-ɔna, l hɛse l hɔɔr na wompa yepa n'l ñan kpa n'l kaa s'l hɔrse-wa na. ²³ Ase lau sempe rere sɛ yera sem s'l wɛ hampate ka ten, n'l taru-te na wompa l na ra kuñemen n'l lese-wa antaun sɛ wa kan wa hiiu l hampate nte taa na. ²⁴ ɗɛ ci wompa l yaa-wa na. l ta yaa Suiifi ñempa nɛmpar receel-ɔna, l yaa rere-ɔ nɛmpar-ɔ wa ta ci Suiifi ñempa, ²⁵ s'l siiru-te wo l tentente rɛser Osee tekara taa na sɛ:

«Wompa ka ta ci me yera na,
me kaa sɛ me yaa-wa sɛ me yera.
Kɔru nku me ka ta tan ku yera ka lu na,
me kaa sɛ me siir sɛ me wɛ-wa lu ka ten.

(Os. 2:23)

²⁶ Awɔr nɗɛ taa a ka siir-wa sɛ, wa ta ci me yera na, ɗɛnaa teter-ɔna, a kaa s'a siir-wa sɛ, wa ci Ase ñl wɛ fiisu taa na, l wiisi.»

(Os. 1:10)

²⁷ Ase tentente rɛser Eesal ka wute-te Iiserael* ñempa rɛɛ sɛ:

«?Pa Iiserael ñempa ta ten ten s'añinka k'apu leem no rɛɛ,
Ase kaa s'l tɛse wa t'ɔ yera ka cekeyɔ kena,
²⁸ wonte rɛɛ na, wonte Aci Sesɛ siir-te na,
l kaa s'l lau-te fɩfɩ ka te ten ɗɛfɩu ka tete rɛɛ.»

(Es. 10:22,23)

²⁹ Eesal ñl rere ka siir-te antaun sɛ:

«Nne Aci Sesɛ ñl ñasu ten na,
l ka ta yeu yera nɛmpar-ɔ ra taa,
ɗɛ ka sɛ re wuse se Sotɔm* na Komɔr* kɔren taa ñempa.»

(Es. 1:9)

Ase cii s'l tɛse Suiifi ñempa

³⁰ Sempe na, wonte re cii sɛ re wul-mɩ-te na, nt'ɔɛ sɛ, yera mpa ka ta ci Suiifi ñempa ka wa ka ta mɔsu sɛ wa wuse riyuyuñempa na, Ase su wompa tisi l rɛɛ na, se riyuyuñempa. ³¹ Nku, Suiifi ñempa mpa hen na, wa ka cii ñasete sɛ wa ñam-te n'Ase su-wa se riyuyuñempa. Ama, wa ta lau wonte ñasete nte wɔse-wa sɛ wa lau-te fɛ nɩ wa tal s'Ase su-wa se riyuyuñempa na. ³² Wa ta tal, wonte rɛɛ na, wa ta tisi Ase rɛɛ. Wa ka hu sɛ wa sarte lakase pɩsuwa sɛ se yeu n'l su-wa se riyuyuñempa. Semp'ɔna, wɛɛr nɗɛ tulu yera na, ɗɛ tul-wa, ³³ se wonɔn'ɔ Ase ka wute re ñente ka l tekara taa na sɛ:

«Me sɩ atulu wɛɛr ka Sɩɔŋ* kɔru taa.
ɗɛ ci wentenu nku lake sɛ yera feetu na.
Ama, woñl tisu l rɛɛ na,
fɛr kaa sɛ re ra kpa-l.»

(Es. 28:16)

10 Me rɛɔ ñempa, wonte me cii-te na me hɔɔr ka re ten me fa-te Ase na, nt'ɔle s'Ase telse Suiifi ñempa. ² Me sem se wa cii se wa lau Ase temer ka sarte na felem ka paa. Ama, wa ta sem tufelem ñempu, ³ wonte rɛɛ na, wa ta nu wonɔn'ɔ Ase suku yera se riyuyufiempa na. Wa cii se wa lau wa teter wa ñente kena. Semp'ɔna, wa kisi ñempu nku Ase tunku-ku n'l suku yera se riyuyufiempa na. ⁴ Moisi ñasete* ka we nu te honku se Kiriisitu* kan n'l lau wonte te wɔsuwa na, n'Ase kan n'l su wompa ten tisu ɪ rɛɛ na, se riyuyufiempa.

Ase tɛlsu wompa ten tisu Yeesu rɛɛ na

⁵ Antaurɔ, Moisi* ka maa wonɔn'ɔ ñasete pɪsuwa se te yeu yer wuse riyuyuti k'Ase ñesa taa na. Nt'ɔle se: «Woñi lake wonte ten ñasete wulu-te na, ɪ kaa s'l hiiu fiisu nku tam akperu na, na te rɛɛ.» ⁶ Ama, wonɔn'ɔ Ase suku wompa tisu ɪ rɛɛ na, se riyuyufiempa na, u we na utɛ. A maa Ase tekara t'ɔ te ñente se: «!Ða mɔse n ñuɔ taa s'anɔ kaa s'l kpa aseta.» Te kutihuɔji kele s'l kpa n'l tisi Kiriisitu ka tete rɛɛ. ⁷ !Ða siir rere se: «Anɔ kaa s'l tiu tete tɛɛ?» Te kutihuɔji kele s'l wal n'l lese Kiriisitu k'aseda taa n'l kan-ɪ. ⁸ Wonte a tɛsen te maau na, nt'ɔle se:

«Ase Tentente we n cal.

Te we n nɔ taa nu te we n hɔɔr taa.»

(De. 9:4 30:12-14)

Tentente nt'ɔle, ɔe hosu-te s'a tisi Ase rɛɛ. Nt'ɔle se, ⁹ nne n wute na n nɔ ka yer ten ñesa taa se Yeesu ci Acii Sesɛɛ n'n tisu na n hɔɔr taa s'Ase wose-ɪ aseda taa, Ase kaa s'l telse-n, ¹⁰ wonte rɛɛ na, ?yer tisu Ase rɛɛ-ɔ ɪ hɔɔr taa, Ase suku-ɪ se riyuyuti. ?Yer wutu na ɪ nɔ ka yer ten ñesa taa se Yeesu ci Acii Sesɛɛ, Ase kaa s'l telse-ɪ. ¹¹ A maa-te Ase tekara taa se: «Woñi tisu ɪ rɛɛ na, fer kaa se re ra kpa-ɪ.» ¹² Wompa ci Suiifi ñempa na, na wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa we kutaru kena, wonte rɛɛ na, wa we Acii Sesɛɛ ka kuɔem kena. Acii Sesɛɛ ñi lake sarte ka wompa wɔsu-ɪ s'l sen-wa na, ¹³ wonte rɛɛ na, a maa Ase tekara taa se: «Wompa ten ko wa yaa Acii Sesɛɛ na, ɪ kaa s'l telse-wa.»

¹⁴ Nne wa ta tisi ɪ rɛɛ, wa lake senɔ se wa ko wa yaa-ɪ? ?Wa ta nu ɪ tentente, wa kaa se wa lau senɔ wa tisi ɪ rɛɛ? Nne yer tan s'l hose ɪ tentente, wa kaa se wa nu-te senɔ? ¹⁵ Nne Ase ta tir yera se wa hose tentente nte, wa lake senɔ se wa hose-te. Nte rɛɛ-ɔna, a maa Ase tekara taa se: «Wompa kɔn ɔeheser na tentente sarteñente na, a na-wa n'u kake yer ten taa.» ¹⁶ Ama, yera ten ta tisi se wa mu tentente sarteñente nte. Semp'ɔna, Ase tentente reser Eesal teter siiru se: «Acii Sesɛɛ, anɔ tisi wonte re hose-te na, te rɛɛ?» ¹⁷ Semp'ɔna, nne yer tisu Ase rɛɛ, ɪ tisuu mpe lii na tentente nte ɪ nu-te na, nte t'ɔna, nu tentente nte ci Kiriisitu* tentente.

¹⁸ Ama, nte rɛɛ-ɔna, me wɔsu s'Iiserael* ñempa take nu Kiriisitu tentente nt'ɔ riil-ɔ anuu na? Wa nu-te tufelem, s'a maa-te wo Ase tekara taa na se:

«A nu wa wutɔ ka riinan ten-ɔ tete rɛɛ nu wa wutase nse tal kɔren t'ɔ calucalu taa.»

(Ps. 19:4)

¹⁹ Kɔhen me tasu wɔsu s'Iiserael ñempa mpa nu te kutihuɔji na? Wa nu te kutihuɔji. Ama, wa ta cii se wa co-te. Ase ka wute na Moisi* nɔ ka kidinkidjin se: «Me lake ten se me yera lau ñesesemer ka kɔru nku ta ci wur na.

Me kaa se me yeu nu me yera ñan kpan kɔru nku taa yera ta sem nter na.»

(De. 32:21)

²⁰ Moisi wara na, Ase tase wutu na Eesal nɔ se:

«Yera mpa ka ta cii-m na, mpa na-na-m.

Me wul me tɛ-ɔ yera mpa ka ta wɔse me rɛɛ se wa sem-m na.»

(Es. 65:1)

²¹ U kaase Iiserael ñempa hen na, Eesal ñi wute wa ñente s'Ase tam se:

«Ayuku ka ku ten, me wul me niij ka me yera se wa kan.

Ama, wa kisi. Wa ci kalemanɪ yera kena.»

(Es. 65:2)

Ase ta kisi Suiifi ñempa

11 Sempe na, me wɔsu se me na, newur taa, Ase kisi ɪ yera na? Aɪ, ɪ ta kisi-wa, wonte rɛɛ na, ma teter, me ci Iiserael* tɪ kena, me ci Aperaham* yikee, nu me ci Pensamerɔ nanɔ rɛɛ tɪ. ² Ase ta kisi yera mpa ɪ kidj wa lesu se wa ci ɪ yera na. ɪ ta sem wonte a maa-te Ase tekara taa na ya? Nt'ɔle s'Ase tentente reser Eelii* ñentu ɪ tɛ-ɔ Iiserael ñempa ñente k'Ase ñesa taa se: ³ «Acii Sesɛɛ, wa ku n tentente resera nu wa yuke n pempola. U kaase m'ɔna me kuɔem nu wa cii se wa tɛse-m.» ⁴ ɪ wute semp'ɔ wonte na, Ase wusen-ɪ senɔ? ɪ wusen-ɪ se: «Me teter me sɪ me tɛ-ɔ yera ka nawiisi leɔe nasenautisi (7 | #000) ka wa we wa tunku-m, wa ta kur kɔlmer nɔe a yaa-re se Paal* na, ɔe tɛɛ.»

⁵ Kɔhen ɔere, u kaase yera nɛmpar-ɔ Iiserael ñempa t'ɔ Ase lese-wa, wonte rɛɛ na, ɪ we n'l lake sarte ka yera. ⁶ Ama, nne ɪ lau-wa sarte n'l lese-wa, u ta ci wa sarte lakase rɛɛ-ɔna ɪ lese-wa. ?U ka ci wa sarte lakase rɛɛ-ɔna ɪ lese-wa, sempe na, wonte Ase lau-wa-te na, u kaa s'u ci reter kena. U ka ta kaa s'u ci s'Ase lau-wa sarte kena n'l ha-wa haɔe.

⁷ Te kutihuɔji kele s'Iiserael ñempa kpater ta hiiu wonte wa ka cii-te na. Wompa Ase lese-wa wa taa na, mpa receel hiiu-na-te. U kaase nɛmpar mpa hen na, Ase yeu-wa, wa ra tase nuu rere, ⁸ s'a maa Ase tekara t'ɔ wo na se: «Ase lau-wa, wa pe na nter-ɔ wa hɔya taa, wa tan len. ɪ yeemle wa ñesa se wa ra na n'l ru wa rena

se wa ra nlu n'u re n'u tal sem ayuku nku.»⁹ Wuroo Tafiiti* siiru rerε se:

«Ase, me cεru-n s'n yeu,
ni wa tute nte wa tuku-te na,
te wuse kparε te kpa-wa
ni wa feete n'u wu-wa, wa nlu.

¹⁰ !Yeu, wa ñesa husi ni wa ra tase nau.

!Yeu, wa mise wa sula taa, ni wa suya lii.»

(Ps. 69:22,23 35:8)

¹¹ Me wεsu se me na, newur taa, u tul Suiifi ñempa ka wonte wa feete na, wa feete naper feetuu kena ya? Al, wa ta feete ten feetuu. Ama, wa teñε rεε-εna Ase telse wumpa ta ci Suiifi ñempa na. Ase lau sempe se fe ni Suiifi ñempa lau ñesesemer ka wa rεε. ¹² Suiifi ñempa lau tansarteñente ka wonte na, Ase lau sarteñente ka yer ten. Suiifi ñempa feete Ase ñesa t'ε wonte na, u lau sarte ka wumpa ta ci Suiifi ñempa na. Semp'εna, u kaa s'l lau sarte ka ten n'u kel ka Suiifi ñempa kaa se wa wuse wa ten εεkelkel na u rεε-ε wonte na.

Wonεn'ε Ase tεsu wumpa ta ci Suiifi ñempa na

¹³ Kεhen me wutun womu ta ci Suiifi ñempa na. Me ci Yeesu tirir ñi, u tir-m se me hose u tentente ka wumpa ta ci Suiifi ñempa na. Semp'εna, u lake-m lelen ka temer nεε me lake-re na, εε rεε. ¹⁴ Me lake-re se fe ni me yera mpa ci Suiifi ñempa na, wa na-m sempe ni wa lau ñesesemer ka wumpa ta ci Suiifi ñempa na, wa rεε, n'Ase telse wa taa nεmpar. ¹⁵ Nne Ase kisi Suiifi ñempa s'l kpause tεse na wumpa ta ci Suiifi ñempa na, u kaa s'l tase Suiifi ñempa mpa muu ka wonte na, u wε sεno hen? U kaa s'u wε s'aseεa mpa hompa kena.

¹⁶ Nne a su kεεnu nku a kidin ku lape na, n'a cel Ase, kεεnu nku kaasa na, nñi rerε tu-na-ku. Nne a su tu tilila n'a cel Ase, nñi tu-na tu nku ahulasi rerε. ¹⁷ Iiserael* ñempa wε se tu nku a pel ku ahulasi nenser na. Womu ta ci Suiifi ñempa na, u wε se ñite taa teen ahulasi nse a pel-se na. A pel-mu n'a su-mu n'a se-mu tu ahulasi nse a pel-se na, se wεn taa. Kεhen, u mu sarteñente nte Suiifi ñempa ka mu-te na, se ñite taa tu ahulasi waan wo rεε tu nku tilila ni se kεεlu na. ¹⁸ Nte rεε-εna, u ta mεna s'u pe te tε-ε wumpa wε s'ahulasi nse a pel-se n'a wusen-mu se wεn taa na. u ra wul mu tε. u wε s'ahulasi kena, u ta ci ahulasi celu-na tilila ka leem. Tilila celu-n'ahulasi ka leem.

¹⁹ ?U ta lau, mu taa nεer kaa s'l siir-m se: «Ase pel-wa s'l se-m w'awεr t'εna. Yaa sεno?» ²⁰ Tufelem kena paa, Ase pel-wa, wonte rεε na, wa ta tisi Yeesu tentente rεε. Ña tisi-na Yeesu ñi rεε, n'n mu u tentente. Nte rεε-εna, a se-n w'awεr taa. Ama, !εa kpanε. !Ñam Ase kena, n'n see-ε, ²¹ wonte rεε na, nne Ase ta yeu, Suiifi ñempa mpa ka wε se tu nku tufelem ahulasi na, woña wε s'ahulo nka a se-ka tufelem ahulo awεr taa na, u kaa s'l ra yeu-n εere. ²² !u na wonεn'ε Ase wulu u sarteñente

na, na wonεn'ε u ñan kpa na. l ñan kpan wumpa kisa se wa ra tenke u ñempu na, n'u kaase-mu hen na, u lake-mu sarte. Ama, u mεna s'u wε n'u lake wonte u cii-te na. ?Ya sempe, u kaa s'l pel-mu ayuku nenkur se tu ahulasi. ²³ Nne Suiifi ñempa kisi w'awarkase, Ase kaa s'l wusen-wa n'l se-wa antauε w'awεr taa, wonte rεε na, u wε huku s'l wusen-wa w'awεr taa. ²⁴ Womu ta ci Suiifi ñempa na, u wε se ñite taa tu ahulasi nse a pel-se n'a rεn n'a se-se tu nku wε rεε, k'a se-ku sarte na. Nne Ase pεsu s'l lau-mu sempe, u pεsu rerε s'l wusen Suiifi ñempa ka w'antauε w'awεr taa. Suiifi ñempa mpa wε-na se rεε tu nku ahulasi ka paa, n'u tan kaεε k'atam s'a wuse n'a se-wa tu nku rεε wa ka wε na.

Suiifi ñempa kaa se wa kisi w'awarkase

²⁵ Me rεε ñempa, !u na wonte wε amεεε t'ε me cii s'u sem-te fe n'u ra yaa mu tε se lenciina na, nt'εε s'Ase yeu Iiserael ñempa nεmpar wa cii wa hεya rεε. Ama, u kaa s'u rε n'u tal aluεte nte, wumpa ten Ase lese-wa yera t'ε wa ta ci Suiifi ñempa na, ni wa tisi u rεε n'u kper wonte na, Suiifi ñempa kan wa tisi u rεε rerε.

²⁶ Semp'εna, Ase kaa s'l telse Iiserael ñempa ka wa ten s'a maa Ase tekara t'ε wo na se:

«Wofu tεsu yera na,

u kaa s'l kuren na Sεε* kεru taa.

u kaa s'l lese tanεyuyufente ka Sakεpe* yikiisi hεya taa.

²⁷ Nte ci-na raante* nte me kaa se me hεu-te ka, me kaa se me tisen-wa w'awarkase ka wonte na.»

(Es. 59:20,21)

²⁸ Suiifi ñempa kisi tentente sarteñente ka wonte na, wa wuse Ase amurana. Nte ñi hen lapa s'Ase telse womu ta ci Suiifi ñempa na. Ama, u lese-wa yera taa n'l wε-wa lu, ka wa caasuna rεε. ²⁹ Semp'εna, Ase ha wonte na, u pe mu-te n'l pe kεsu mεsem ka wumpa u teem wa yaau na, wa rεε. ³⁰ Antauε u ka ta ñam Ase. Kεhen Ase na mu kuñemen, wonte rεε na, Suiifi ñempa ta ñam-ε.

³¹ Kεhen εere, mpa pe ñεε-ε n'Ase lake-mu sarte ka wa rεε. Ama, u wε semp'εna se wa-ε εere, ?wa-ε kisi w'awarkase, Ase na wa kuñemen s'l na mu kuñemen ka wo na. ³² Semp'εna, Ase yepa se yera ten εa ñam-ε, se fe n'l pεse n'l na wa ten kuñemen.

Ase kεεlu ñi tan lape na

³³ Tufelem Ase wε len ka ten, n'l sem te ten lape ka paa.

Nεer tan ka u pεsu s'l cεse wonte Ase mεsu-te u ñuε taa na.

Nεer tan ka u kaa s'l nlu wonte Ase cii s'l lau-te na.

³⁴ Nte rεε-εna, a maa Ase tekara taa se:

«Anε sem wonte Aci Sesεε mεsu-te na?

Anε pεsu s'l ha-ε len?»

(Es. 40:13 Job 15:8 J'e. 23:18)

³⁵ «Anc ruku-leer Ase n' ha-ɩ wur s'ɩ kan n'ɩ lɔte-te mpeti? Yer tan.»

³⁶ Te ten lii na nñɩ cal-ɔna. Nñɩ rɛɛ-ɔna te ten te ten wɛ, n'nñɩ ñelu-na te ten dɛɛ. !Ðe wɔr Ase ka wuse se wuse. !U lau sempe.

Fiisu cefalu na Kiriisitu rɛɛ

12 Sempe na, me rɛɔ ñempa, Ase wul-ɔa s'ɩ wɛ-ra lu, n'ɩ na r'añemen. Nte rɛɛ-ɔna, me cɛru-mɩ s'ɩ su mɩ tɛ na mɩ ñesa, n'ɩ cel Ase se laate nte kake-ɩ nɩ nñɩ tu-na-te na. Laate nte, u mɔna s'ɩ laa-ɩ-te na, nt'ɔɩɩ. ² Mɩ waɔe taa, u ta mɔna s'ɩ tunku yera mpa wɛ tɛte rɛɛ na, wa naase taa. Ama, lu yeke n'Asɛ cɛlu mɩ mɔsem, se fɛ n'ɩ kisi mɩ awarkase ka se ten, n'ɩ pɩse n'ɩ sem wonte ɩ cii-te na. Nt'ɔɩɩ wonte sara ka te wɛ rekpelkpel na, na wonte kake-ɩ na.

³ Ase ha-m haɔe sɛ me pɩse me lau ɩ temer, nte rɛɛ-ɔna me siiru mɩ ten sɛ, lu ra ñel mɩ tɛ s'ɩ kel ten. !lu sem tufelem ka wonɔn'ɔ u wɛ na. !lu ñelu haɔe ndɛ Ase ha-mɩ-re s'ɩ pɩse n'ɩ tisi ɩ rɛɛ na, dɛ rɛɛ, fɛ n'ɩ sem wonɔn'ɔ u wɛ na. ⁴ Yer wɛ tɛnu ka kuɔemu kena, nɩ tɛnu nku wɛ te ten-ɔ tempe. Pa hɔlu nku na, ku wɛ na ku temer. ⁵ Ða rere, dɛ wɛ semp'ɔna, dɛ ten ten. Ama, dɛ kpɩrsu tɛnu ka kuɔemu, wonte rɛɛ na, dɛ wɛ kuɔem na Kiriisitu*. Ðe ten dɛ kpɩrsi kuɔem se te ten kpɩrsi tɛnu rɛɛ-ɔ wo na. ⁶ Ase ha-ra haya ka utɛ n'ute, s'ɩ teter ciwa s'ɩ ha-ra wo na. Sempe na, pa woñɩ na, u mɔna s'ɩ lake temer na haɔe ndɛ Ase ha-ɩ-re fala na. Nne Ase ha-n haɔe s'n dɛse ɩ tentente, u mɔna s'n dɛse-te se wonɔn'ɔ n tisi ɩ rɛɛ n'ɩ ha-n-dɛ na. ⁷ Nne Ase ha-n haɔe s'n sen n ɔaana, !sen-wa. Nne Ase ha-n haɔe s'n wul ɩ tentente ka n ɔaana, !wul-wa-te. ⁸ Nne Ase ha-n haɔe s'n ciisi n ɔaana nante, !ciisi wa nante. Nne Ase ha-n haɔe s'n ha ahusa, !ha-wa reñamla. Nne Ase ha-n haɔe s'n ñel n ɔaana rɛɛ, !lau n temer nd'ɔ sarte. Nne Ase ha-n haɔe s'n na ña raana kuñemen, !lau-te na hɔr lelen.

⁹ !lu lau mɩ raana ka leen na hɔr kuɔemer. !lu ra lau-wa leen na mɩ nese kena. !lu kisi kpakpa kisuu ka tansarteñente, n'ɩ wɔm mɩ ñiin ka sarteñente lakase taa. ¹⁰ !lu lau rem'ɔ leen s'ɩ mɔna sɛ kiriisitutina lau rem'ɔ leen ka wo na. !lu ha dɛm'ɔ ñamte. ¹¹ !lu lau tema na mɩ reen ka ñɩ ten, n'ɩ ra lau alempate ñente. !lu lau Aci Sesɛɛ temer na felem na mɩ hɔya ka ya ten. ¹² !U kɔ mɩ t'ɔ wonte u honku-te na, te rɛɛ. !lu hɛse mɩ hɔya ka mɩ kuñemen tuu taa. !lu rukɛn Ase sɛɛu k'ayukɛn ten. ¹³ !lu tar mɩ ñente n'Asɛ yera mpa ci ahusa na. !lu mu wompa kɔɩ mɩ tɛ na, ka sarte.

¹⁴ !lu fa Ase s'ɩ lau sarte ka wompa naasu-mɩ na, n'ɩ ra wɩ-wa sem. ¹⁵ !lu ñante na wompa ñantu na, n'ɩ wul

na wompa wulu na. ¹⁶ Mɩ-n'mɩ raana, !lu lau kɔ kuɔemɔ. !lu ra ñelu s'ɩ hiiu wonte kel ten na, nt'ɔna. Ama, lu yeu mɩ hɔya mu wonte wɛ cunkuti na. !lu ra ñelu mɩ tɛ se lenciina.

¹⁷ ?Yer lau mɩ teñɔ, !lu ra lɔte-ɩ-ka. !lu lake sarteñente nte yera ten pɩse sɛ wa sem sɛ te sara na. ¹⁸ Nne ñempu wɛ, !lu lau wonte yeke, se fɛ nɩ mɩ-n'mɩ raana, u ɔ rehɛser taa na. ¹⁹ Me rɛɔ ñempa, womɩ me wɛ-mɩ lu ka ten na, !lu ra lɔte teñɛse ka mɩ raana. Ama, !lu yeu n'Asɛ ñan kpa na-wa, wonte rɛɛ na, a maa Ase tekara taa sɛ: «M'ɔ Aci Sesɛɛ ma yee-na mɩ rɛɛ-ɔ yeeu. Ma kɔɩ-na sɛ me lɔte mɩ amurana ka teñɛse nse wa lake-mɩ-se na.»

²⁰ A maa rere-ɔ Ase tekara taa sɛ: «Nne ñuse ku n k-amura, !ha-ɩ tute n'ɩ tu. Nne lukute ku-ɩ, !ha-ɩ leem n'ɩ ñee, wonte rɛɛ na, nne n lake sempe, ɩ hɔr kaa sɛ re car-ɩ.» ²¹ !Ða yeu sɛ teñɔ ñase-n. Ama, !ñase teñɔ na sarte lakase.

!lu ñam komna

13 Pa yer ñɩ na, u mɔna s'ɩ ñam yera mpa wɛ kɔru ñuɩ dɛɛ na, wonte rɛɛ na, komna yera sesɛmpa mpar tan k'Asɛ ta sɩ-na-wa. Komna yera sesɛmpa mpa wɛ kɔru ñuɩ dɛɛ na, Ase sɩ-na-wa. ² Sempe na, woñɩ pe cii s'ɩ nɩ na wompa wɛ kɔru ñuɩ dɛɛ na, u wɛ s'ɩ cɛlu wonte Ase sɩ-te na, keɛ suur. Wompa lake sempe na, wa yeke s'Asɛ hu na-wa. ³ Yera mpa lake sarteñente na, nafate pe kpa-wa wompa wɛ kɔru ñuɩ dɛɛ na, wa rɛɛ. Ama, wompa lake teñɛse na, nafate kpa mp'ɔna sesɛmpa mpa rɛɛ. Nne n pe cii sɛ nafate kpa-n wa rɛɛ, !lau remm sarteñente, nɩ wa wɔr-n, ⁴ wonte rɛɛ na, Ase sɩ-na-wa sɛ wa wul-n ñempu, n'n lau sarte lakase. Wa lake Ase temer kena. Ama, nne n lake teñɔ, u mɔna sɛ nafate kpa-n wa rɛɛ, wonte rɛɛ na, dɛen ñɩ Ase ha-wa-ñɩ na, u ta ci fala. Wa wɛ Ase temer t'ɔna. Ase sɩ-na-wa sɛ wa wul ɩ ñan ka wompa lake teñɛse na, nɩ wa hɔm wa rena. ⁵ Nte rɛɛ-ɔna, u mɔna s'a ñam wompa wɛ kɔru ñuɩ dɛɛ na, ka paa. U ta ci s'a ra hɔm mɩ rena re-ceel-ɔna. !lu ñam-wa rere, wonte rɛɛ na, u sem mɩ hɔya taa sɛ te sara.

⁶ Nte rɛɛ-ɔna, u retu lampu rere, wonte rɛɛ na, Ase sɩ-na sesɛmpa mpa wɛ kɔru ñuɩ dɛɛ na, sɛ wa lau temer nd'ɔ sarte. ⁷ Pa woñ'ɔ yera mpa taa na, !lu cel-wa wonte u mɔna s'ɩ cel-wa-te na. !lu rɛte lampu ka ku mura, n'ɩ rɛte tikeeciina ka wa tikee warase. !lu ñam sarte ka wompa u mɔna s'a ñam-wa na, n'ɩ pu wompa u mɔna s'a pu-wa na.

!Ðe lau rem'ɔ leen

⁸ !lu ra tu yer-ɔ kumer. Ama, kumer ndɛ u mɔna s'ɩ rɛte-re remaɩ na, nd'ɔɩɩ s'ɩ lake rem'ɔna, leen, wonte rɛɛ na, woñɩ wɛ ɩ raana ka lu na, ɩ ñam Ase ñasete keɛ te ten dɛfu. ⁹ Ase siir-ra sɛ: «!Ða lau ayadeteñente. !Ða ku yer. !Ða mɩ. !Ða lau ñesereu.» Ñasete nte, na wonte

wε rere na, te ten kpirsi ñasete kuḍemte nte t'ɔna sε: «!Lau n ḍuntɪ ka lu s'n wε n tε-ɔ lu ka wo na.» ¹⁰ Woñɪ wε yera ka lu ka paa na, ɪ pe lake yer-ɔ teñɔ ka riila. Semp'ɔna, nne n wε yera ka lu, n ñam ñasete nt'ɔle te ten ḍefu.

Aluate ñuta, !u kur n'u honku Kiriisitu

¹¹ !u lau te ten ñɪ sempe, wonte rεε na, u sem aluate nte re wε te taa na. Te ci aluate nte, u mɔna s'u hom mɪ reem ḍεε na, wonte rεε na, aluate nte taa Ase kaa s'l telse-ra na, te ñuta. Te ta cal ḍere s'antaun ḍe kidin Yeosu Kiriisitu* rεε-ɔ tisuu, te cal wo na. ¹² Aho yii ten n'u ta kaase wur s'u yaal ate. Sempe na, !ḍe wεḍe tawunḍi taa ñente, nɪ re su hulmɪn taa yeeu wonte. ¹³ !ḍe walu sarte se yer ñɪ walu hulmɪn taa reyaya na. !ḍe ra kelu hiilin, ḍe ra ñee selem s'u ku-ra. !ḍe ra kelu re tenen ñɔsuu, ḍe ra kelu ñeeu sε re lake aseketefente, n'ayafetefente. !ḍe ra yee. !ḍe ra lake ñesesemer. ¹⁴ !u su Acii Sesεε Yeosu Kiriisitu ñente n'u wuse s'l teter ɪ wε wo na. !u ra tase yepe s'u lau tansartefente nte mɪ tenen cii-te na.

!u ra fesen ḍeman

14 Nne yer wε mɪ t'ɔ ɪ mɔsem take pɪ sarte k'Asε ñempu taa, !u mu-ɪ n'u ra fesen-ɪ wonte ɪ mɔsu-te na, te rεε. ² Nempar wε ka wa hu s'Asε ta kisi s'a ra tu tute nenter, n'a pɪsu s'a tu te ten. Ama, nempar wε ka wa mɔsem ta pɪ Ase ñempu taa, nɪ wa tuku riisi wanse receel-ɔna. ³ Woñɪ tuku te ten na, u ta mɔna s'l pε te tε-ɔ woñɪ pe tuku nante na. Woñɪ pe tuku nante na, u ta mɔna s'l fesen woñɪ tuku te ten na, wonte rεε na, Ase mu-ɪ. ⁴ Ña, n ci anɔ s'n fesen yer nεer wolalaḍe. ?ɪ lake ɪ temer ka sarte, nawur, ?ɪ pe lake-re sarte, u wε na ɪ cii kena. Ama, ?pa u ta lau wɔ, ɪ kaa s'l lau ɪ temer ka sarte, wonte rεε na, Acii Sesεε pɪsu s'l sen-ɪ.

⁵ Nempar wε ka wa hu s'ayuken neñer kelen ñɪ raana, nɪ nempar wε ka wa hu s'ayuku nkur tan ka ku kelen ku runtɪ. U mɔna sε, pa woñɪ na, ɪ sem sarte ka wonte ɪ hu sε te sara na. ⁶ Woñɪ hu s'ayuku nenkur kpɔla ku kel ku raana na, ɪ lake sempe s'u kɔ Acii Sesεε t'ɔna. Woñɪ tuku te ten na, !ε lake sempe s'u kɔ Acii Sesεε t'ɔna, wonte rεε na, ɪ wɔru Ase kena ɪ tute nte rεε. Woñɪ pe tuku nante na, !ε rere, !ε lake sempe s'u kɔ Acii Sesεε kena nɪ !ε wɔru Ase ñɪ-ɔna, ⁷ wonte rεε na, ḍa taa nεer tan ka, ɪ cake fiisu t'ɔ ɪ teter ɪ rεε, nɪ nεer tan ka, ɪ seke ɪ teter ɪ rεε. ⁸ Nne re wε tete nte rεε, ḍe wε Acii Sesεε rεε-ɔna. Nne re seke, ḍe seke ñɪ rεε-ɔna. Sempe na, ?pa re sepa, nawur re wε fiisu taa, Acii Sesεε ñɪ tu-na-ra, ⁹ wonte rεε na, Kiriisitu* sepa n'l wuse n'l hom asedɔa taa s'l wuse wompa sepa na, na wompa wε fiisu taa rere na, w'Acii Sesεε. ¹⁰ Ama mɪ, ar lapa n'u fεsun ḍeman, n'u pε rem'ɔ te tε? ḍe ten ñɪ re

kaa sε re sende Ase ñesa taa, fε n'l hu na-ra, ¹¹ wonte rεε na, a maa Ase tekara taa sε:

«Acii Sesεε wutu-na sε:

«Tufelem kena, yer se yer kaa s'l kur me tεε, nɪ pa woñɪ na, ɪ kaa s'l siir sε ma ci-na Ase.» »

(Es. 49:18 45:23)

¹² Sempe na, pa woñɪ na, ɪ kaa s'l siir Ase ka wonte ɪ lau-te ɪ teter na.

!ḍa yeu s'n ḍuntɪ feete

¹³ Sempe na, !ḍe ra fesen ḍeman. Wonte u mɔna s'u kper mɪ taa n'u ra lau-te na, nt'ɔle s'u ra lau nter-ɔ te pɪsu sε te yeu nɪ mɪ runtɪ nεer feete awarkɔ taa. ¹⁴ Acii Sesεε Yeosu yeu-na-m sε me sem sarte ka ten sε, tute tan k'Asε siiru sε te ta sar s'a tu-te. Ama, nne yer hu s'nter ta sar s'a tu-te, te ta sar ñɪ-ɔna. ¹⁵ Ama, nne n lapa n'n ḍuntɪ feete awarkɔ t'ɔ tute nte n tuku-te na, te rεε, sempe na, n tam-ɪ lu rere. !ḍa yeu sε wonte n tuku-te na, te yeu woñɪ Kiriisitu seu ɪ rεε na, n'l feete awarkɔ taa. ¹⁶ ?N sempa sε yera kaa sε wa wute tansartefente ka wonte n lake-te ka te sara na, te rεε, !ḍa tase te lape rere, ¹⁷ wonte rεε na, Ase wurti* ta ci tute na selem, wa ñente kena. Ama, te ci wonte ɪ Fiisu lake-te ra taa na. Ku sun-ḍa, ḍe lake wonte wε riyuyu na, ku ha-ra rehεser, na ñankete. ¹⁸ Woñɪ lake Kiriisitu* temer sempe na, u kake Ase t'ɔ ɪ rεε, nɪ yera tisu rere s'l lake sarteñente.

¹⁹ Sempe na, !ḍe car re tε, ḍe lau wonte pɪsu sε te yeu nɪ re cɔ rehεser taa na, na wonte pɪsu sε te yeu-ra re kpɔl Ase ñempu t'ɔ re ten na. ²⁰ Na wonte n tuku-te na, !ḍa su-te n'n hɔrse n'Asε temer. Tufelem wonte ten Ase lese-te na, a pɪsu s'a tu-te. Ama, u ta sar s'n tu nter-ɔ te pɪsu sε te yeu nεer feete awarkɔ taa. ²¹ U ka sara n'u mɔna s'a kisi nante tuu, na selem ñeeu na wonte ten pɪsu sε te yeu n'n ḍuntɪ feete awarkɔ taa na. ²² Wonte n teter, n tisi te rεε na, !ḍe-te na n hɔrɔ taa. Ña-n'Asε, mɪ naul, mɪ sem-na-te. Nne yer cii s'l lau nter n'l hɔrɔ taa pe caru-ɪ, mpetɪ nɪu lenen. ²³ Ama, woñɪ cii s'l tu nter n'u kaasɪ ɪ taa na, mpetɪ lake awarkɔ k'Asε ñesa taa, wonte rεε na, ɪ pe kperu ɪ hɔrɔ taa fε n'l lake-te. Wonte ten ḍe lake-te nɪ re taku re taa na, te ci awarkɔ kena.

!Lau wonte kake n ḍaana na

15 Wora wε reen k'Asε ñempu taa na, u mɔna sε re sen wompa tan ḍeen ka ku taa na. U ta mɔna sε re lau wonte kake ra taa na, nt'ɔna. ² U mɔna sε ra taa, pa woñɪ na, ɪ lake wonte kake ɪ runtɪ taa na, nt'ɔna, n'l pɪse n'l sen-ɪ n'l kpɔl Ase ñempu taa, ³ wonte rεε na, Kiriisitu* teter ta lau wonte kake ɪ taa na. Ama, te tal-ɪ s'a ka maa-te wo Ase tekara taa na sε:

«Turase nse yera tu-n-se na, se cɔ ma rεε-ɔna.»

(Ps. 69:9)

4 Nku, wonte ten a ka maa-te Ase tekara t'ɔ antaɔŋ na, a maa-te se te ha-ra len, ɔe hese re hɔya nɪ te ciisi re nante, fe nɪ re honke n'Ase rɛɛ. 5 Ða Cii Ase ñl hesu yera hɔya n'ɪ ciisu wa nante na, !l ha-mɪ reen, n'u pɪse n'ɪ nɪw na remaŋ, n'u hɔr Yeesu Kiriisitu naase taa, 6 se fe n'ɪ pɪse n'ɪ lau kɔ kuɔdemɔ ka ten n'ɪ wɔr Ase ñl ci r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu Cii na.

!l mu remaŋ se Kiriisitu mu-mɪ wo na

7 Sempe na, !l mu rem'ɔ sarte se Kiriisitu* ka mu-mɪ wo na, se fe nɪ yera wɔr Ase. 8 Wonte me siiru-mɪ-te na, nt'ɔlɛ se, Kiriisitu wuse Suiifi ñempa wolalade s'ɪ lau wonte Ase yii-te wa caasuna na. l kampa s'ɪ wul s'Ase we tufelem, n'ɪ siiru wonte na, ɪ lake-te. 9 l kampa rere, se fe nɪ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa wɔr Ase ka wa kuñemen ñl ɪ na-ñl n'ɪ lake-wa sarte na, s'a maa Ase tekara t'ɔ wo na se:

«Nte rɛɛ-ɔna, me kaa se me wɔr-n wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa heku taa.

Me kaa se me yii-n yeente me yaa yeemɔ nɪ me wɔr n yeɔe.»

(Ps. 18:49)

10 A maa rere se:

«Womɪ ta ci Suiifi ñempa na, !l ñante na yera mpa Ase lese-wa yera taa na.»

(De. 32:43)

11 A maa rere se:

«Womɪ ta ci Suiifi ñempa na, mɪ ten, !l wɔr Acii Sesɛɛ.

Yera ka wa ten, !wa wɔr-ɪ.»

(Ps. 117:1)

12 Ase tentente rɛser Eesal ka maa ɪ tekara taa rere se:

«!isal* yikee kaa se ka kan nɪ ka wuse wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa-l wuroo rere.

Wa kaa se wa honke na ɪ rɛɛ.»

(Es. 11:10)

13 Ase ñl yepa nɪ yera honku na ɪ rɛɛ na, !l yeu n'ɪ kɔ mɪ t'ɔ ten n'ɪ hese mɪ hɔya ka ten, wonte rɛɛ na, ɪ tisi ɪ rɛɛ, se fe n'ɪ honke na ɪ rɛɛ n'ɪ kel na ɪ Fiisu reen ɔeɛ.

Pɔl wutu ɪ temer ñente

14 Me rɛɔ ñempa, ma teter, me sempa s'ɪ lake sarteñente ka ten, n'ɪ sem ten-ɔ wonte ɪ mɔna s'a sem-te na, n'ɪ pɪsu s'ɪ ha ɔem'ɔ len. 15 Ama, me tekara ñl me we me maa-mɪ na, awɔl nɛnyar we ka me maa ya taa na reen ka ten se me tɛse-mɪ wonte ɪ teem te rɛɛ-ɔ tisuu na. Sarte nte Ase lau-m-te na, nte rɛɛ-ɔna, me maa-mɪ sempe. 16 Nt'ɔlɛ s'ɪ lese-m se me wuse Yeesu Kiriisitu wolalade nɪ me hose ɪ tentente ka wompa ta ci Suiifi ñempa na. Wonte me lake-te na, me lake-te n'Ase rɛɛ-ɔna s'ɪ laate laar, nɪ me hosu tentente sarteñente nte lii na ɪ cal na. Me hosu-te wompa ta ci

Suiifi ñempa na, se fe nɪ wa tisi ɪ rɛɛ, nɪ wa wuse se laate nte kake-ɪ ka ɪ Fiisu yepa se wa wuse ɪ yera na. 17 Semp'ɔna, me pɪsu se me wul me tɛ-ɔ Ase ñente taa, wonte rɛɛ na, ma-n'Kiriisitu, ɔe lau kuɔdem. 18 Me ra pɪse se me wute nter, n'ɪ tase ka ?u ta ci wonte Kiriisitu lau-te na me wutase, na me lakase rɛɛ na, n'ɪ yeu nɪ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa ñam-ɪ. 19 l lau rere-ɔ hampate lakase na wonte yusu yera na, n'Ase Fiisu wul ku reen ɔere. Semp'ɔna, me hose Kiriisitu tentente sarteñente ka riinan ten-ɔ Seerusalem kɔru taa, n'ɪ rɛ n'ɪ tal Iilirii ñenku taa. 20 U lake-m lelen se me hosu tentente sarteñente k'awɔl nya taa yera take nɪw k'a wutu Kiriisitu ñente na, se fe nɪ me ra ma nɛɛr akuɔj rɛɛ. 21 Me ciwa rere s'ɪ lau se wonkɔ'ɔ a maa Ase tekara taa na se:

«Wompa a ka ta wuten-wa ɪ ñente na, wa kaa se wa na-ɪ.

Wompa ka ta nɪw ɪ ñente wutuu na, wa kaa se wa nɪw-te.»

(Es. 52:15)

Pɔl cii s'ɪ wal Rom kɔru taa

22 Nte yeu-na n'ɪ lɔse-m kpater se me tare kan mɪ tɛ.

23 Ðeyase kena wuse ka tɛmpe ka me ka ciwa se me kan me rɛke-mɪ. Kɔhen, me tɛse me temer ka kɔren ñl taa, 24 nɪ me cii se me kan me na-mɪ albate nte taa me kaa se me walu na Esepafi kɔru taa na, nɪ me ɔ mɪ cal-ɔ cekɔ n'ɪ kɔ me taa se me kan mɪ tɛ, fe n'ɪw sɪ-m me ñempu waɔe taa.

25 Ama, se fe nɪ me na-mɪ na, kɔhen ñl me kaa se me wal Seerusalem kɔru taa, me sen Ase yera mpa we renaa na, 26 wonte rɛɛ na, Maseetewan n'Akai wa kɔren taa kiriisitutɪna kper wa taa wa ɔ warase wa yeeke-se Seerusalem k'Ase yera mpa ci ahusa nɪ wa we renaa na. 27 Na mpa teter selem t'ɔna, wa kper wa taa se wa lau-te. Ama, ɪ ka mɔna se wa lau-te, wonte rɛɛ na, Suiifi ñempa sen wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa hiiu wonte Ase ka yii-wa-te na. Semp'ɔna, ɪ sara se wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa sen-wa na wonte we tɛte rɛɛ na. 28 Me kaa se me tɛse wa celuu ka wonte ten a yeeke-wa-te na, me tenke na mɪ tɛ-ɔ me kaa se me walu Esepafi kɔru t'ɔ wonte na. 29 Me sem se me kaa se me kan wont'ɔ mɪ tɛ na, Kiriisitu* kaa s'ɪ lau-ra sarte ka tɛmpe ka me kandɛ rɛɛ.

30 Me rɛɔ ñempa, ɔe tisu r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu rɛɛ n'Ase Fiisu yeke nɪ re we rem'ɔ leen. Semp'ɔna, me ɔerɪ-mɪ se, ma-n'mɪ, !ɔe seɛ Ase. !l seɛ-ɪ me rɛɛ na mɪ hɔya ka ya ten, 31 se fe nɪ Suiifi ñempa mpa pe tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ na, wa ra lau-m nter, nɪ wonte me walun-te Seerusalem kɔru taa na, Ase yera mu-te sarte. 32 Semp'ɔna, nne Ase cii, me kaa se me kan mɪ tɛ na me hɔr t'ɔ ñankete ka ten nɪ me fiisi mɪ heku taa.

³³ Ase ñi ha yera ka rehëser na, !l cɔ na-mi mi ten. !U lau sempe.

Pɔl sɛɛ Rom ñempa

16 Me ri da kɔɔ Foeepɛ ñi sun kiriisutuna akpar ka Sɛnkɛrɛ kɔru taa na, ka mi niij taa. ² !l kaa s'ɔ tal wont'ɔ mi tɛ na, !l mu-ɩ sarte n'Acii Sɛsɛɛ ñiij dɛɛ, se wonɔn'ɔ u mɔna s'Asɛ yera lau na. ?l taatu wur, !l cel-ɩ, wonte rɛɛ na, n'ñi rɛɛ, ɩ sen yera ka kpater ka paa. l sen-ma rɛɛ.

³ !l sɛɛ-m Piriisiil na ɩ waal Akiilase mpa ma-n'wa, dɛ lake Yeesu Kiriisitu* temer na. ⁴ Antaun, n kɔn me lake kuñun ka wont'ɔ yera niij taa na, wa ta see sem ni wa kan wa telse-m. Me wɔru-wa sarte. U ta ci ma kuɖem kena, kiriisutuna mpa ten ta ci Suiifi ñempa na, wa-l dɛrɛ wɔru-wa.

⁵ !l sɛɛ-m dɛrɛ-ɔ kiriisutuna mpa kpolu wa rɛɔ taa na.

!l sɛɛ-m dɛrɛ-ɔ me raa Eepaɩnete ñi kidi Kiriisitu rɛɛ-ɔ tisuu k'Asii kɔru taa na.

⁶ !l sɛɛ-m dɛrɛ-ɔ Marɩ ñi lau-mi temer ka kpater ka ten na.

⁷ !l sɛɛ-m dɛrɛ-ɔ Anteroniikusi na Sunlase mpa ci me yera ni ma-n'wa, dɛ lau sarka na. Wa ci Yeesu tirira mpa yera ten wɔru-wa na. Wa tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ-ɔ ma nɛl.

⁸ !l sɛɛ-m Ampelatose ñi ci me raa na, wonte rɛɛ na, ma-n'ɩ, dɛ lau yer kuɖem na r'Acii Sɛsɛɛ.

⁹ !l sɛɛ-m Urpɛɩ ñi ra-n'ɩ, dɛ lake Kiriisitu temer na. !l sɛɛ na me raa Setakiise.

¹⁰ !l sɛɛ-m Apelɛse ñi wul tufelem s'ɩ tisu Kiriisitu rɛɛ na.

!l sɛɛ-m Ariisetopul dɛɔ taa yera ka wa ten.

¹¹ !l sɛɛ-m, me rɛafal Eerotɔɩ.

!l sɛɛ-m Narsiisi rɛɔ taa yera mpa, wa-n'Acii Sɛsɛɛ, wa lau yer kuɖem na.

¹² !l sɛɛ-m Tiriifɛn, na Tiriifosi mpa lake Acii Sɛsɛɛ temer na.

!l sɛɛ na ra kɔɔ Persiiti ñi lau Acii Sɛsɛɛ temer ka kpater ka paa na.

¹³ !l sɛɛ-m Rufusi ñi Acii Sɛsɛɛ lese-ɩ na. !l sɛɛ na ɩ rii rɛɛ. l ñel me rɛɛ s'ɩ teter yo kena.

¹⁴ !l sɛɛ-m Asenkiriiti, na Feleekɔɩ, na Ermese, na Pa-teropase, na Ermase, na wompa ten tisu Kiriisitu rɛɛ-ɔ wa wɛ renaa na.

¹⁵ !l sɛɛ-m Fiiloloke, na Sulii, na Neeree, na lɛ kɔɔ, na Olɛmpe, n'Asɛ yera mpa ten wɛ na-wa renaa na.

¹⁶ !l sɛɛ rem'ɔ sarte.

Kiriisutuna akpaya ka ya ten sɛɛ-mi.

!l kpa mi tɛ na wompa tɛku-mi na

¹⁷ Me rɛɔ ñempa, me cɛru-mi s'ɩ kpa mi tɛ na wompa taru kiriisutuna taa na, ni wa lake rɛɛ, wa raana feetu Ase ñempu taa na, wonte rɛɛ na, wa pe lake se wonɔn'ɔ a ka wul-mi antaun s'ɩ lake na. !l calen-wa,

¹⁸ wonte rɛɛ na, yera mpa lake sempe na, wa pe lake r'Acii Sɛsɛɛ Kiriisitu temer. Wa wɩ wa teter wa hiilin ñente kena. Wa tɛku yera mpa ta pi Ase ñempu taa na, na wa nulelen. ¹⁹ U kaase-mi hen na, yer ten sem wonɔn'ɔ ɩ ñɔɩ Acii Sɛsɛɛ na. Semp'ɔna, u kɔ me t'ɔ ten-ɔ mi rɛɛ. Ama, me cii s'ɩ mu lɛn ñi yeke s'ɩ lau sarteñente na. !l cɔ rekpesekpese n'ɩ ra lau teñɔ.

²⁰ Ase ñi ha yera ka rehëser na, u ra lul ka ɩ kaa s'ɩ horse aluacii Sataɩ, n'ɩ re-ɩ mi naase tɛɛ.

!D'Acii Sɛsɛɛ Yeesu lau-mi sarte.

²¹ Me temer raa Tiimotee sɛɛ-mi. Me yera Lusiusi, na Sasɔɩ, na Sosiipater, wa-l dɛrɛ sɛɛ-mi.

²² M'ɔ Tertiisi, woma me maa tekara ñi na, me sɛɛ-mi rɛɛ n'Acii Sɛsɛɛ yɛdɛ rɛɛ.

²³ Kayusi ñi me cake ɩ tɛ ni kiriisutuna ka wa ten, wa kɔɩ wa sɛɛ Ase ka ɩ tɛ na, ɩ sɛɛ-mi rɛɛ. Eerasete ñi rukun warase ka kɔru taa na, na re rɛafal Kartusi, wa sɛɛ-mi rɛɛ. ²⁴ !D'Acii Sɛsɛɛ Yeesu Kiriisitu lau-mi sarte n'ɩ cɔ na-mi. !U lau sempe.

!Dɛ wɔr Ase

²⁵ !Dɛ wɔr Ase ñi piɩ s'ɩ ciisi mi nante n'ɩ cɔ kparala ka ɩ ñempu taa na. Me siiru kuɖemte ka tamtam ka me hosu yera ka Yeesu Kiriisitu* tentente sarteñente ka wonte na. U lul ten-ɔ Ase ka mɛse-te yera. ²⁶ Ama, kɔhen ɩ wul-te na wonte ɩ tentente rɛsɛra ka maa-te Kiriisitu rɛɛ s'ɩ cii wo na na, n'a hosu-te kɔren ten taa yera, se fɛ ni wa nuw-te wa tisi te rɛɛ, ni wa ñam-ɩ.

²⁷ !Dɛ wɔr Ase ñi kuɖem wɛ lɛn na, na Yeesu Kiriisitu rɛɛ-ɔ wuse se wuse. !U lau sempe.

1 KƆRENTE ÑEMPA

PƆl sɛɛ KƆrente ñempa

1 M'ɔ PƆl, woma Ase lese-m na ɩ selem taa sɛ me wuse Yeesu Kiriisitu* tirir na, ma maa-na-mɩ tekara ñɩ. Ma-n'de rɛɔ tɩ Sosetɛn, de sɛɛ-mɩ.

² De sɛɛ womɩ ci kiriisitutɩna akpar ka KƆrente kɔru taa na. Ase tɩ-na-mɩ na Yeesu Kiriisitu* rɛɛ. Ase yaa-mɩ s'ɩ wuse ɩ yera. ɩ yaa rere-ɔ wompa wɛ riinan ten-ɔ, wa yaa Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu yeɖe na. ɩ ci ra ten, de Cii Sesɛɛ. ³ !Da Cii Ase, na Yeesu Kiriisitu lau-mɩ sarte, nɩ wa yeu nɩ mɩ hɔya hɛ.

Sarteñente nte Yeesu ha-mɩ-te na

⁴ Me wɔru m'Ase ka tamtam ka ɩ haade nde, ɩ ha-mɩ-re na Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na. ⁵ Tufelem, womɩ lau kuɖem na Yeesu Kiriisitu na, Ase ha-mɩ haya ka te ten taa. Semp'ɔna, ɩ sem ɩ tentente n'ɩ hosu-te, ⁶ wonte rɛɛ na, de hose-mɩ Kiriisitu tentente ka wonte na, ɩ mu-te n'ɩ rukun-te sarte recem. ⁷ Nte rɛɛ-ɔna, Ase Fi-isu haya nya ten ɩ ha-ya yera na, ya taa kuɖemer ta kaase-mɩ, k'aluate nte taa a honku s'Ase wul d'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu na. ⁸ Nñɩ kɔŋ-na s'ɩ yeu n'ɩ ruke-na n'ɩ lel, n'ɩ rɛ n'ɩ tal atesenu ayuku, se fe n'ɩ ra na nter-ɔ mɩ taa n'ɩ hu na-mɩ ayuku nku, Yeesu Kiriisitu kaa s'ɩ kan na. ⁹ Ase teter yaa-na-mɩ se mɩ-n'ɩ Yo Yeesu Kiriisitu ñɩ ci r'Acii Sesɛɛ na, ɩ lau kuɖem, n'ɩ ra ɩɔse.

KƆrente kiriisitutɩna tan nɔ kuɖemɔ

¹⁰ Me rɛɔ ñempa, me cɛru-mɩ, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* rɛɛ, s'ɩ nɩ na remaŋ, n'ɩ ra taru mɩ taa. Mɩ hɔya na mɩ mɔsem, !wa lau kuɖem. ¹¹ Me rɛɔ ñempa, me wutu sempe, wonte rɛɛ na, yera kuren na Kelowee tɛ, wa kan wa siir-m sɛ, yeeu wɛ mɩ heku taa, n'ɩ pe nɩ na remaŋ. ¹² Wonte me cii sɛ me siir-mɩ-te na, nt'ɔɩ sɛ me nɩ s'ɩ tar mɩ taa. Mɩ taa nɛmpar siiru sɛ wa tunku PƆl, nɛmpar sɛ wa-l tunku Apolose, nɛmpar sɛ Pɩɛr n'ɩ yeu nɛmpar sɛ wa-l tunku Kiriisitu kena. ¹³ ɩ mɔsu s'a tar Kiriisitu taa ke? A kam PƆl k'akantemer rɛɛ-ɔ mɩ rɛɛ ke? Yaa na PƆl yeɖe rɛɛ-ɔna, a sɛ-mɩ Ase leem?

¹⁴ Me wɔru Ase, wonte rɛɛ na, me ta sɛ mɩ taa nɛɛr-ɔ Ase leem, ka u ta ci Kiriisipusi, na Kayusi, wa receel.

¹⁵ Semp'ɔna, mɩ taa nɛɛr ra pɩse s'ɩ siir sɛ, me sɛ-mɩ Ase leem na me yeɖe rɛɛ. ¹⁶ Ahaŋ, me sɛ rere-ɔ Ase

leem ka Seteefanase, na ɩ yera. Me ta sem sɛ me sɛ nɛɛr-ɔ Ase leem deɛ ya, yaa me ta sɛ. ¹⁷ Kiriisitu ta tir-m sɛ me kan me sɛ yera k'Ase leem, ɩ tir-m sɛ me hose ɩ tentente sarteñente kena. Tentente nte, me pe hosu-te na yera len, se fe nɩ sem mpe, ɩ seu-pe akantemer rɛɛ na, pe ra wuse falañente.

Yeesu wulu Ase len

¹⁸ Wompa leeke na, mp'ɔɩ wompa hu sɛ tentente nte, me hosu-te sɛ Yeesu seu akantemer rɛɛ na, te ci falañente kena. Ama, wora, Ase tɛsu-ra na, de sem sɛ te wulu Ase hampate, ¹⁹ wonte rɛɛ na, a maa Ase tekara taa sɛ:

«Me kaa sɛ me hɔrse wompa wɛ len na, wa len.

Wompa wɛ semte na, me kaa sɛ me lese wa semte nte.»

(*Es. 29:14*)

²⁰ Tete rɛɛ lenciina wɛ ɩɔ? Suiifi ñempa ñasete wulɖa wɛ ɩɔ? Wompa fɛsun dem'ɔ aluate nte taa na, wa-l wɛ ɩɔ? Ase wul sɛ tete nte rɛɛ len ta ci nter.

²¹ N'Ase len deɛ-ɔna, ɩ yepa sɛ tete nte rɛɛ yera na wa len ka ñɩ ten, wa ra sem-ɩ. Nte rɛɛ-ɔna, Ase kper ɩ taa s'ɩ tɛlse wompa mu tentente nte de hosu-te na. Tete nte rɛɛ lenciina siiru sɛ wonte re hosu-te na, te ci wɔketeñente kena. ²² Suiifi ñempa cii sɛ wa na hampate lakase nse wulu nter na, nɩ Kerɛke ñempa cii sɛ wa hiiu ñeselen. ²³ Ama, ɖa hosu Kiriisitu ñɩ, a kam-ɩ akantemer rɛɛ na, ɩ ñente kena. Suiifi ñempa nɩ-te semp'ɔ wonte na, u pe kake wa taa, nɩ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa-l siiru sɛ wɔketeñente kena.

²⁴ Ama, yera mpa Ase yaa-wa sɛ wa ɔ ɩ cal na, ?wa ci Suiifi ñempa, ?wa ta ci Suiifi ñempa, wa sem sɛ Kiriisitu ci Ase hampate kena, n'nñɩ ci-na Ase len deɛ. ²⁵ Tete nte rɛɛ yera siiru s'Ase lake wonte na, te ci wɔkete kena. U mɔna sɛ wa sem s'Ase wɔkete nte kelen wa len. Wa rɩ wa taa s'Ase ci ahuse n'ɩ tan deen. U mɔna sɛ wa sem s'Ase ahusetee kelen wa reen.

²⁶ Me rɛɔ ñempa, !ɩ ñel n'ɩ na, womɩ Ase yaa-mɩ na, yera ta ten mɩ t'ɔ cee-ɔ wa wɛ tete rɛɛ len. Cepawa ta ten mɩ taa, nɩ sesɛmpa ta tɛna rere. ²⁷ Ama, Ase lese wompa tete rɛɛ yera tɩ-wa sɛ wa tan len na, s'ɩ ha fer ka wompa siiru sɛ wa wɛ len na. ɩ lese wompa, yera siiru sɛ wa tan deen na, s'ɩ ha fer ka wompa siiru sɛ wa wɛ reen na. ²⁸ ɩ lese yera mpa, a kpe-wa sɛla n'a siiru sɛ, wa ta tal nter taa na, s'ɩ hɔrse yera mpa hu sɛ wa

tan lape na, ²⁹ se fe ni neer ra kpante Ase ñesa taa. ³⁰ Ase kpirsi-na-ra, na Yeosu Kiriisitu. I lapa se Yeosu wul-qa len, n'l su-ra se riyuyüñempa, ni re wuse i yera, n'l yau ra ñiin, ³¹ se wonɔn'ɔ a maa Ase tekara taa na se: «Woñi cii s'l wul i te na, i wul i te-ɔ wonte Acii Sesee lau-te na, te receel dɛɛ-ɔna.»

Len ñi Pɔl su-ñi n'l hosu n'Asɛ tentente na

2 Me reɔ ñempa, antaun, me ka kan mi te-ɔ wonte na, me hose-mi wonte me mu-te Ase cal na. Me ta hose-mi-te, na nulelen wutase nse we kaade s'a nu se tɛɛ na, ni me ta wute na yera len. ² Se fe ni me kan mi te me ɔ mi heku taa na, me ri me taa se me kaa se me wute Yeosu Kiriisitu* ñente kena te receel, ni me ra mɔse nter rerɛ-ɔ me ñun taa. Me ka ciiwa se me wute i sem mpe i seu-pe akantemer reɛ na, pe ñente receel-ɔna. ³ Me ka we mi cal-ɔ wonte na, me tan deen, me we nafate ka ten, ni me nante make. ⁴ Me hosu-mi Ase tentente ka wonte na, me ta su na tete reɛ yera len se me ruken-mi rekpaŋkpaŋ, n'lu tisi wonte me siir-mi-te na. Ama, Ase Fiisu na i hampate wul-na-mi se wonte me hose-te na, te we tufelem, ⁵ se fe n'Asɛ hampate yeu n'lu tisi i reɛ, n'lu ra tisi i reɛ-ɔ yera len dɛɛ.

Ase len

⁶ Tufelem, de wulu wompa kpɔl Ase ñempu taa na, mp'ɔna len. Len ñi ta ci tete reɛ yera len, n'u ta ci reen ñi ñasu tete reɛ-ɔ a kaa s'a hɔrse-ñi na, ñi len. ⁷ Ama, len ñi, me wutu ñi ñente hen na, ñi ci Ase len kena. I ka mɛse-ñi, ni yera ka ta sem-ñi antaun. Ase lese len ñi, n nɔɔn i take lau tete, se fe ni re si i hampate taa. ⁸ ?Pa tete reɛ sesee kuɔem ka sesempa taa ta nu len ñi kuti-hudji. ?Wa ka nu-ñi, wa ka ta kaa se wa kam d'Acii Sesee Yeosu ñi we hampate na, k'akantemer reɛ. ⁹ A maa-te Ase tekara taa se: «Wonte Ase rɔn-te s'l kaa s'l cel wompa we-i lu na, te kelen te ten ñi yera take nu-te, wa take na-te, wa take mɔse-te rerɛ-ɔ wa ñiin taa na.» ¹⁰ Ase wul-d'ɔna, te ten ñi na i Fiisu reɛ. I Fiisu mɔsu ni ku sem wonte i wu-te i hɔɔr taa na. ¹¹ Wonte yer wu-te i hɔɔr taa na, yer ta sem-te. Nñi kuɔem sem-na-te. Ase cal hen na, kuɔemte kena, i Fiisu receel sem-na wonte i wu-te i hɔɔr taa na. ¹² Da hen na, Fiisu nku, Ase ha-ra-ku na, ku ta ci yera wampa fiisu. Ku ci Ase teter Fiisu kena, n'l yeeke-ra-ku, se fe ni re sem wonte i ha-ra-te na i sarte lape na. ¹³ De wutun yera ka te ten ñi ñente ka wonte na, u ta ci na yera len kena. Wonte re wulu-te na, Ase Fiisu wul-na-ra-te. Semp'ɔna, de wulu Ase tufelem mpe Fiisu nku wul-qa-pe na, ka yera mpa we Fiisu nk'ɔ wa hɔya taa na, mp'ɔna.

¹⁴ Woñi tan Ase Fiisu na, i ra piise s'l mu tufelem mpe Fiisu nku wulu-pe na. I hu se wɔketeñente kena, wonte reɛ na, wompa we Ase Fiisu na, mpa receel piisu-na se wa nu tufelem mpe tɛɛ. ¹⁵ Semp'ɔna, woñi we Ase Fi-

isu na, nñi piisu-na s'l nu te ten tɛɛ-ɔ tufelem, n'a ra piise s'a fesen-i te reɛ. ¹⁶ A maa Ase tekara taa se: «Anɔ sem wonte Acii Sesee mɔsu-te na, se fe n'l piise n'l ha-i len?»

(Es. 40:13)

Ama, da hen na, de mɔsu se Yeosu Kiriisitu* mɔsu wo na.

Ase wolalaɔa

3 Me reɔ ñempa, me ta piise se me wuten-mi se wompa pi Ase ñente taa na. Me wuten-mi se tete reɛ yera, wonte reɛ na, u we s'alise ka Kiriisitu* ñente taa. ² Wonte me ka wul-mi-te antaun na, te we se yelem mpe alɔ mesu-pe na. Hal na kohen dɛɛ, u ra piise s'lu tu tute wante, ³ wonte reɛ na, u we se tete nte reɛ yera kena. I ñelu rem'ɔ ñesesema n'lu yee. Nne u lake sempe, u pe lake nter-ɔ sarte n'u kelen tete reɛ yera. ⁴ Nne yer siiru s'l tunku Pɔl, ni neer siiru se le tunku Apolose, nne u lake te ten ñi sempe, u sem s'lu we se tete reɛ yera wampa kena paa.

⁵ Apolose ci wɔ? Pɔl ci wɔ? De naul, de ci Ase temer-laɔa kena. Na ra reɛ-ɔna, u tisi Yeosu Kiriisitu reɛ. Pa woñi ra taa na, i lake temer nde, Acii Sesee tam s'l lau-re na, nd'ɔna. ⁶ Me se tu k'ate, n'Apolose yɔte ku reɛ-ɔ leem. Ama, Ase yeu-na ni ku kpɔl. ⁷ Nte reɛ-ɔna, woñi se tu na, na woñi yɔtu ku reɛ-ɔ leem na, wa ta ci nter. Ase lake-na te ten, wonte reɛ na, nñi yeke-na ka ni ku kpɔl. ⁸ Woñi se tu na, na woñi yɔte ku reɛ-ɔ leem na, wa we kutaru kena. Ase kaa s'l rete-wa, se wa lau temer nd'ɔ wo na. ⁹ De naul, de lau kuɔem k'Asɛ temer taa.

Mi hen na, mi we s'Asɛ sɔu kena. I we rerɛ se reɔ nka Ase ma-ka na. ¹⁰ Ase ha-m haade se, me paase temer ka mi te. N nɔɔn me ka we se reɛse marte temer ñunji neer-ɔna, i sem akula sɔu ka sarte. Me si akuɔi ka sarte, neer kan n'l iɔl de reɛ. U mɔna se pa woñi na, i sem wonɔn'ɔ i ma akuɔi nde reɛ na. ¹¹ Ase ri Yeosu Kiriisitu s'l wuse reɔ akuɔi. Akuɔi nenɔel tan k'a piisu s'a si-re. ¹² Akuɔi nde reɛ hen na, nɛmpar ma re reɛ na sika, nɛmpar na narem, nɛmpar na weɛ nya sar ten-ɔ, ya we yawɔ ka ten na. Ama, nɛmpar hen na, wa-i ma re reɛ, na raase, nɛmpar n'añeso, nɛmpar n'ahuliiti.

¹³ Ayuku nku Ase kaa s'l hu na yera na, ayuku nk'ɔna, a kaa s'a na, pa woñi na, i lau i temer nde na, de sara ya, de ta sar, wonte reɛ na, ayuku nku, na min kena, Ase kaa s'l na haa, anɔ ma re reɛ, n'ahuliiti, n'anɔ ma re reɛ, na sika. ¹⁴ Woñi min kaa se ñi ra ñɔ wonte i ma-te na, Ase kaa s'l rete-i. ¹⁵ Ama, yer ñi min kaa se ñi ñɔ wonte i ma-te na, Ase kaa s'l ra rete-i. I kaa s'l tel. Ama, u we se woñi car i te n'l lii min t'ɔ i niinj i niinj na.

¹⁶ I ta sem s'lu ci Ase reɔ kena n'l Fiisu we mi hɔya taa ya? ¹⁷ Nne yer yepa n'Asɛ reɔ feeta, Ase kaa s'l yeu

n'u feete rere, wonte rere na, Ase reo ci reo sarteñenka kena. Mi ci-na reo nka.

¹⁸ !u ra teke mi te. Nne mi taa neer mosu s'u we len se tete rere yera wampa len, u muna s'mpetu wuse se woku ka yera ñesa taa, se fe n'u hiiu tufelem len, ¹⁹ wonte rere na, wonte tete nte rere yera mosu-te wa hu se wa we len na, te ci waketeñente kena Ase ñesa taa. A maa semp'u Ase tekara taa se:

«Ase kpa lenciina, na wa teter wa len.»

²⁰ A maa rere-ko Ase tekara taa se:

«Acii Sesee Ase sem se, wonte lenciina mosu-te na, te ci falañente kena.»

(Ps. 94:11)

²¹ Nte rere-ko, me siiru-mi, s'u ta muna se yer kpante wonte yera lake-te na, te rere, wonte rere na, mi ti-na te ten. ²² Mi ti-na m'ko Pol, n'Apolose, na Pler ka re ten. Mi ti-na tete nte, na fiisu, na sem, na kohen ñente, na ceer ñente. ²³ Mi hen na, Kiriisitu* ti-na-mi, n'Ase ti-na Kiriisitu.

!u ra wul mi te

4 Me cii se yera sem se, d'ko Yeesu tirira, de ci Yeesu Kiriisitu* temerlada kena. Ase ru u tufelem mpe ka we amesok t'ko antau na, ka re niij taa se re wul-pe yera. ² Wonte a mosu-te yer ñi a cel-u temer s'u lau na, nt'ole s'u lau-re sarte. ³ Ma hen na, wonte u mosu-te me rere na, te pe caru-m. ?Pa tete rere wursi ta hu na-m, u pe siiru-m nter. Me pe hu na me teter, me te. ⁴ Me hoko pe caru-m nter rere. Ama, u ta ci nte rere-ko Ase suku-m se riyuyuti. Acii Sesee teter kaa s'u hu na-m. ⁵ Nte rere-ko, u ta muna s'u ku mi raana ñente. Aluate nte, Acii Sesee ru-te na, !u honku nt'ona. Ayuku nku Acii Sesee Yeesu kaa s'u kan na, ñi teter nka kok-na s'u wul wonte we kohen ñi tawundji t'ko a pe na-te na, ka hulmun taa. Wonte yera wu-te wa ñiin taa na, u kaa s'u lese-te-l qere-ko hulmun taa. Ayuku nk'ona, Ase kaa s'u woko pa woñ na, se wonok'ko u muna s'u woko na.

⁶ Me reo ñempa, me wute ma-n'Apolose, de ñente kena, s'u sen-mi n'u pise n'u mu nter-ko taa. Nt'ole s'a ra lante wonte a maa-te na, te rere, n'u ta muna se yer kpante, n'u wul u te-ko, u raana rere, n'u pe nempar-ko te te. ⁷ Woña hu s'n kelen n qaana na, n ci woko? Wonte ten, n we-te na, Ase ha-na-n-te, n'u ta muna s'n kpantu na wonte Ase ha-n-te na, n'u kunti n'u we se, na n deen kena, n hiiu te ten ñi.

⁸ !u kowa n'u hu s'u teem te ten te ten hiiuu. !u hu s'u ci saua. Mi ten u hu s'u ci wursi. Nku, qa ta ci-se. ?u ka ci wursi k'Ase ñesa taa, u ka sar ten. D'ko Yeesu tirira, de kaa se re wuse wursi rere. ⁹ Wora ci Yeesu tirira na, u we s'Ase ru-ra yera ten war'ona. De we se yera mpa a teem wa tentente hu s'a ku-wa ni yer ten ñelu-wa na. De tuku kuñu ka yera, n'Ase tirira, wa ñesa taa. ¹⁰ De ci woken ka Kiriisitu rere-ko, ni mi, mi lau kudem na-u,

n'u hu s'u wuse lenciina ke? Da hen na, de tan deen. Ama, mi hu se mi we reen ke? Yera pe-ra te te. Ama, mi hu se wa ñok-mi ke? ¹¹ Hal na kohen ñi hen na, ñuse na lukute ku-ra, ni re sii afintin. A make-ra, de tan deo nenkar-ko rekpa se re cete. ¹² De lake temer ka reen na re niij se re tu. Yera tu-ra wonte na, de see Ase s'u lau-wa sarte. Wa naasu-ra wonte na, de cake rehee, ¹³ ni wa wutu tansarteñente ka ra rere-ko wonte na, de wutun-wa rehee na lelen. De we s'añamañama nya, a hasu-ya n'a wequ-ya huudi rere na. U re n'u tal sen, a suku-ra s'asima kena tete rere.

¹⁴ Wonte me maa-te hen na, u ta ci me cii se me hamu fer kena mi lakase taa. Ama, me maa-mi se me hamu len kena, wonte rere na, u ci me wiisi nse, me we-se lu ka ten na. ¹⁵ ?Pa u ta we yera ka wa ten ten-ko, wa wulu-mi Kiriisitu* ñempu, u we cii ka kudem kena. Ma ci-na mi cii ñi Yeesu Kiriisitu ñempu taa, wonte rere na, ma hose-na-mi tentente sarteñente fe n'u tisi Yeesu Kiriisitu rere. ¹⁶ Semp'ona, me ceru-mi, s'u taasen-m. ¹⁷ Me cii s'u lau semp'ona. Nte rere-ko, me tiru me yo Tiimotee ñi, me we-u lu ka ten n'u lake r'Acii Sesee temer ka sarte na. Me tiru-u mi te s'u tase-mi wonok'ko me tunku Yeesu Kiriisitu ñempu na. Wonte u kaa s'u tase-mi-te na, nt'ona, me wulu kiriisutuna akpaya ka riinan ten.

¹⁸ Yera nempar we mi akpar t'ko, wa kpantu wa lake kalepani. Wa hu se me ra tase kande ka mi te. ¹⁹ Ama, nne Acii Sesee tisa, me kaa se me kan mi te-ko kohen. Den'ona, me kaa se me na mi taa yera mpa kpantu na, wa huku, ²⁰ wonte rere na, Ase wurti* ta ci woko ñente, te ci hampate ñente kena. ²¹ !u siir-m me na, u cii woko? !u cii se me kan mi te na laku kena ni me mau-mi ya, yaa u cii s'u kisi mi awarkase ni me kan mi te na selem na hoko lelen?

Woñ kan u cii yal na

5 Me nu k'a wutu riinan ten s'u lake aseketenente nter-ko wompa ta sem Ase na, wa pe lake-te. Nt'ole se neer kan u cii yal. ² U ka muna s'u wul mi awarkase rere. Ama, u kunti n'u wulu mi te. Yer ñi lau tentente nte sempe na, u muna s'u run-u mi akpar taa. ³ ?Pa me calen-mi ten, me mossem we mi cal. Me teem tentente nte hu s'u we se, ma-n'mi, de we awoko kudemer. ⁴ Me hu tentente nte, na r'Acii Sesee Yeesu ñuñ qere-ko. ?u kpola, me mossem kaa se pe ko na-mi, ni r'Acii Sesee Yeesu hampate rere ko na-mi. ⁵ !u su yer ñi n'u maase-u aluacii Satan niij taa, n'u warke u tenu, n'Ase telse u leeso k'ayuku nku, Acii Sesee kaa s'u kan n'u hu na yera na.

⁶ Ar lapa n'u wul mi te sempe? U ta sar. !u ta sem ?s'a cii s'a lau kpoko, a re hoko ka cek ka milim taa, ni hoko nde lake-na, ni kpoko hondu tempe na? Awarko rere we semp'ona. Yer kudem awarko pise se ka warke Ase

yera ka tẽmpe. ⁷ U mɔna s'ũ wẽde awarkɔ ka ka ten. Ka nusen kpɔnɔ kɔɔr kena. Nne Ʃ wẽde awarkɔ nka, Ʃ kaa s'ũ wuse rekpesekpese se kpɔnɔ milim mpe, a ta re pe t'ɔ kɔɔr na. Ʃ teem wusuu ka rekpesekpese, wonte rɛɛ na, de wɛ na Kiriisitu* ñũ wɛ se siyo nka Suiifi ñempa laa-ka laate nũ wa tuku Pake* teenkar na. ⁸ U mɔna sɛ re wɛ se wompa tuku teenkar nde na, n'ũ ta mɔna se re tu-re na kpɔnɔ nku a rũ ku t'ɔ kɔɔr cepende na. Kɔɔr nde ci awarkase na ñanñiente. Ama, Ʃde tu-re na kpɔnɔ nku a ta re ku t'ɔ kɔɔr na. Tan kɔɔr kpɔnɔ nku ci rekpesekpese ñiente na tufelem ñiente.

⁹ Me ka maa-mũ tekara nɛɛr me siir-mũ Ʃ taa s'ũ ra cɔ na wompa lake tansarteñiente na. ¹⁰ Me pe wutu wompa ta sem Ase wa lake tansarteñiente, na ñeserɛu ñiente, nũ wa mlũ, nũ wa laa atetuna na, wa ñiente. Nne yer siir s'ũ ra pĩse s'ũ cɔ na yera mpa, Ʃ mɔna s'ũ kur tete nte rɛɛ. ¹¹ Kɔhen ñũ me maa-mũ wont'ɔ tekara ñũ taa na, nt'ɔlɛ s'ũ ra kpɛun woñũ siiru s'ũ ci kiriisitutu n'ũ lake tansarteñiente, na ñeserɛu ñiente, nawur Ʃ laa atetuna, nawur Ʃ tu yera, nawur Ʃ ñee selem nũ pe ku-Ʃ, nawur Ʃ mlũ na. Ʃ ta mɔna sɛ ml-n'ũ, Ʃ kpĩrsi n'ũ tu tute rere.

¹² Me ra pĩse sɛ me hu wompa ta ci kiriisitutuna na, wa tentente. Ʃ mɔna s'ũ hu wompa wɛ ml akpar taa na, wa tentente kena. ¹³ Ase kaa s'ũ hu na wompa pe tunku Ʃ ñempu na. «Ʃ run woñũ lake teñɔ na, ka ml akpar taa.»

Ʃlũ ra wũn demaŋ

6 Ʃ lau senɔ nũ, nne ml taa nɛɛr wɛ nter na Ʃ runti, Ʃ wan-Ʃ wompa ta ci kiriisitutuna na, wa cal sɛ wa hu na-Ʃ? Ʃ mɔna s'ũ hu-te Ase yera cal-ɔna. ² Ʃ ta sem s'Ase yera kaa sɛ wa hu na tete rɛɛ wurti na? Nne Ʃ kaa s'ũ hu na tete rɛɛ wurti, Ʃ lau senɔ n'ũ pe pĩsu s'ũ hu tentente cunkuti? ³ Ʃ ta sem dɛre sɛ, de kaa sɛ re hu n'Ase tirira na? Nne Ʃ kaa s'ũ hu n'Ase tirira, Ʃ pĩsu s'ũ hu tete rɛɛ tentente n'ũ kel. ⁴ Nku, nter lake ml hɛku t'ɔ wonte na, Ʃ walũ n'ũ yaa wompa ml akpar pe yaa-wa s'nter na, sɛ wa hu tentente nte. ⁵ Me siiru-mũ-te sɛ fer kpa-mũ kena. Pa yer kuɔdem tan ml t'ɔ, Ʃ wɛ len ka cekɔ s'ũ pĩse n'ũ hu womi ci rɛɔ kuɔdemɔ taa ñempa na, ml tentente na? ⁶ Ʃ ka mɔna sɛ kiriisitutu nɛɛr yee na Ʃ runti hal n'ũ lau-Ʃ sama ka wompa ta sem Ase na, wa cal ya?

⁷ Ʃ lake rem'ɔ sama, Ʃ wulu s'ũ teem feetuu k'Ase ñempu taa. Ar lapa n'ũ pe yeke s'a wũn-mũ, nawur a ml-mũ? ⁸ Ama, ml kunti-na n'ũ wũn demaŋ n'ũ mlũ ml raana mpa ci kiriisitutuna na, wa ñiente. ⁹ Ʃ ta sem sɛ wompa tan djiyuu na, wa kaa sɛ wa ra sũ Ase wurti* taa ya? Ʃlũ ra tɛke ml tɛ. Ʃ sem sɛ wompa lake tansarteñiente na, na wompa laa atetuna na, na wompa lake ayadete na, na wompa suku w'apalɔana se wa yalaa na, ¹⁰ na wompa mlũ na, na wompa lake ñe-

serɛu na, na wompa ñee selem n'ũ ku-wa na, na wompa tu yera na, na wompa kpɔru wa raana ñiente na reen na, wa ten ñũ, wa kaa sɛ wa ra sũ Ase wurti taa.

¹¹ Antaun, ml taa ñempar ka lake semp'ɔna. Ama, kɔhen, Ase Fiisu, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu*, wa yaal-mũ n'ũ kpese rekpesekpese, n'ũ wuse Ase yera, n'ũ su-mũ se riyuyunemba.

Ʃlũ ra lau wonte a pe lake-te na

¹² A ha-m ñempu sɛ me lau te ten. Ama, Ʃ ta ci te ten pĩsu-na sɛ te sen-m. A ha-m ñempu sɛ me lau te ten. Ama, me pe cii sɛ te ten ñũ wuse-m kpankɔ*. ¹³ Ase lau tute ka hiilu rɛɛ-ɔna, n'ũ lau hiilu rere-ɔ tute rɛɛ. Ama, Ase ñũ kaa s'ũ hɔrse tute na hiilu nk'ɔ, wa naul. A ta lau yer tɛnu k'ayadeteñiente rɛɛ, a lau-ku Acii Sesɛɛ rɛɛ, n'Acii Sesɛɛ ñelu ku rɛɛ. ¹⁴ Ase ñũ wose r'Acii Sesɛɛ k'aseda taa na, Ʃ kaa s'ũ wose-ra rere, na Ʃ hampate.

¹⁵ Ʃ ta sem sɛ ml tenen ci Kiriisitu* tɛnu kena ya? Ʃ sara sɛ me su Yeesu tɛnu nku, ma-n'ayade, de lau tɛnu kuɔdemu na? Ʃ ra pĩse s'ũ lau sempe. ¹⁶ Ʃ ta sem sɛ, nne yer n'ayade nɛɛr, wa na remaŋ, ñũ-n'ayade ñũ, wa wuse yer kuɔdem kena ya? A maa Ase tekara taa sɛ: «Yera mpa naul kaa sɛ wa wuse yer kuɔdem.» ¹⁷ Ama, woñũ su Ʃ tɛ n'ũ cel Acii Sesɛɛ Yeesu na, ñũ-n'ũ, wa wuse yer kuɔdem.

¹⁸ Sempe na, Ʃlũ see n'ũ ra lau ayadeteñiente k'alape. Awarkɔ nenkar wɛ ka, yera lake-ka ka pe warku wa tɛnen. Ama, woñũ lake ayadeteñiente na, Ʃ lake awarkɔ kena Ʃ teter Ʃ tɛnu. ¹⁹ Ʃ ta sem sɛ ml tenen ci Ase Fiisu rɛɔ kena ya? Ase ha-mũ Ʃ Fiisu nku sɛ ku pĩse ku cɔ ml hɔya taa. Ase tũ-na ml tenen. Ʃ ta ci ml tũ-na-ñũ. ²⁰ Ase yau-mũ yawɔ. Sempe na, Ʃlũ wɔr Ase na ml tenen.

Ʃal kanu tentente

7 Ʃ kaase wonte Ʃ ka maawa n'ũ wɔse-m-te ml tekara taa na, me mɔsu s'ũ sara sɛ yer ra teeken yal. ² Ama, se fe nũ nɛɛr ra lau ayadeteñiente na, Ʃ mɔna sɛ yer kan Ʃ teter Ʃ yal, nũ yal wɛ na Ʃ teter Ʃ waal dɛre. ³ Ʃ mɔna s'apal lau wonte Ʃ mɔna s'ũ lau-te Ʃ yal na, nũ yal dɛre lau wonte, Ʃ mɔna sɛ Ʃ lau-te Ʃ waal na. ⁴ Ʃal tan huku ka Ʃ tɛnu rɛɛ. Ama, Ʃ waal wɛ-na huku ka ku rɛɛ. Kuɔdemte kena rere, s'apal tan huku ka Ʃ tɛnu rɛɛ. Ama, Ʃ yal wɛ-na huku ka ku rɛɛ. ⁵ Sempe na, yal na Ʃ waal, Ʃwa ra cel dem'ɔ suya. Kuɔdemte nte yeke sɛ wa cel dem'ɔ suya ka cekɔ na, nt'ɔlɛ sɛ, wa nũ na remaŋ, se fe nũ wa mĩse Ase seerte taa. ?Wa sɛɛ Ase n'ũ kpɛra, Ʃwa wuse wa kpɛun demaŋ, se fe n'aluacii Sataŋ da pĩse s'ũ take-wa, na wonkɔ'ɔ wa ta sem wa tɛ-ɔ rukenu na.

⁶ Me pe kpa-mũ na nante taa reen s'ũ kan demaŋ. Ama, me ha-mũ ñempu n'ũ pe make me taa. ⁷ Ma hen na, me cii sɛ pa apal ñũ na, Ʃ cɔ se ma. Ama, pa woñũ-ɔ

ra taa na, Ase ha-l haade na ute, n'l ta ha ra ten-co haade kudemer.

⁸ Me siiru wompa take kan yalaa na, na leela, s'u sara se wa mise sempe, se ma mise wo na. ⁹ Ama, ?wa na se wa ra pise se wa ruken wa te, apala pisu se wa kan yalaa, ni yalaa tenke waala. Nne apal kan yal, ni yal tenke waal, u sara n'u kel s'u ra we n'u tuku wa nante t'c yalaa n'apala ree.

¹⁰ Wompa we yalaa na, u ta m'ona se yal kur l waal. U ta ci ma teter ma wutu-na, Aci Sesee Yeesu Kiriisitu* wutu-na. ¹¹ Nne yal kur l waal, !l ra tenke neer rere. !l co l kudem. Nne l tasu waal ciu, !l wuse antaun waal te, ñl-n'l, wa kpause tese. U ta m'ona rere s'apal dun l yal.

¹² Kohen, me teter, me kaa se me wuten nempar. U ta ci Aci Sesee Yeesu wutu-na. Ma siiru-na se, nne kiriisituti neer we yal ka l ta ci kiriisituti, ni yal ñl tisu s'l co-na-l, u ta m'ona se yer ñl run yal ñl. ¹³ Yal ñl ci kiriisituti na, u we kudemte kena rere. Nne l waal ta ci kiriisituti, ni waal ñl tisu s'l co na yal ñl, u ta m'ona se yal ñl kisi-l. ¹⁴ Me siiru-te, wonte ree na, ?pa waal ñl ta ci kiriisituti, Ase mu-l, l yal d'ee. Yal ñl ta ci kiriisituti na, u we kudemte kena rere. Nne l waal ci kiriisituti, Ase mu yal ñl-co l waal d'ee. ?Ya sempe, wa wiisi kaa se se wuse asima ñense. Nku, u ta ci semp'ona, Ase mu wiisi nse.

¹⁵ Woñl ta ci kiriisituti na, ?l cii s'l kur, woñl ci kiriisituti na, !l kur faa. Nne apal ñl ta ci kiriisituti na, nñl kisu-na l yal, nawur yal ñl ta ci kiriisituti na, nñl kisi-na l waal, !l kisi faa, wonte ree na, Ase yaa-mi s'lu hiiu rehser kena. ¹⁶ Yal ña, n lake senc s'n sem s'Ase kaa s'l telse n waal, na n d'ee? Apal ña, ña lake senc s'n sem d'ere s'Ase kaa s'l telse n yal, na n d'ee?

!Mise s'Ase ka yaa-n, n k'ona n we wo na

¹⁷ Wonte me wulu-te kiriisitutina akpaya ten taa na, nt'ole se, tufelem taa hen na, u m'ona se pa woñl na, l walu se wonk'ona Aci Sesee ha-l na, n'l mise se wonk'ona l ka we fe n'Ase yaa-l na. ¹⁸ Me siiru-mi-te, nne Ase yaa-n ka n k'ona a teem n k-aniko pelu*, !da kunti n'n tam s'n l'bu nter. Nne Ase yaa-n ka n k'ona a ta pel n k-aniko, !da kunti n'n siir s'n pelu n k-aniko nka. ¹⁹ ?A pel n k-aniko, nawur a ta pel n k-aniko, u pe tasu nter. Wonte kelen te ten na, nt'ole s'n ñam Ase ñasete. ²⁰ Pa woñl na, u m'ona s'l mise se wonk'ona l ka we fe n'Ase yaa-l na. ²¹ Aluate nte taa, Ase yaa-n na, ?n k'ona n ka ci kpanko*, !da ñente n tee. Nne ñempu we s'a le-n, !yeu n'a le-n. ²² Me siiru ?s'n ci kpanko, !da m'ose n t'c nter, wonte ree na, nne n ci kpanko n'Ase yaa-n, !sem s'Aci Sesee Yeesu Kiriisitu le-n. Woñl ka ta ci kpanko n'Ase yaa-l na, l wuse Yeesu Kiriisitu kpanko kena. ²³ Ase yau-mi yaw. Sempe na, !l ra wuse yera wampa kpankase. ²⁴ Me reo ñempa, me siiru-mi s'u m'ona se pa woñl na, l

mise se wonk'ona l ka we fe n'Ase yaa-l s'l tenke l ñempu na.

Wompa tan yalaa na

²⁵ U kaase wompa take kan yalaa na, na wompa take ko waala na, wonte me kaa se me wuten-mi-te na, me ta nu-te Aci Sesee co taa. Me kaa se me siir wonte me m'osu-te na, nt'ona, te receel. Ama, u m'ona s'lu co nam, wonte ree na, Aci Sesee na me kuñun ni me wuse tufelem yer.

²⁶ Me siiru s'u sara se wompa tan yalaa na, wa mise sempe, wonte ree na, kaade aluate ko. ²⁷ Nne n we yal, !da run-l. Nne n tan yal, !mise sempe, n'n da kan yal. ²⁸ ?Pa n kan yal, n ta lau awarko. Nne yalayo ko waal, ka-l d'ere ta lau awarko. Ama, u sem s'apala mpa we yalaa na, na yalaa mpa we waala na, wa tuku kuñun ka tete ree-co tempe. Ma pe cii s'lu tu kuñun nku raana.

²⁹ Me reo ñempa, te kutihuqi kele s'aluate nte Ase ha-ra-te na, te ta ko. Sempe na, u sun kohen, wompa we yalaa na, !wa lau se wa ka ta kan yalaa k'akanu.

³⁰ Wompa wulu na, !wa lau se wa ka ta wulu. Wompa u ko wa taa na, !wa lau s'u ta ko wa taa. Wompa yake na, !wa lau se wa ka ta tan wur. ³¹ Wompa hiiuku wa te na tete nte ree ñente na, u ta m'ona se wa h'u wa te na-te, wonte ree na, te kaa se te re.

³² Me cii s'lu fiisi ni m'osem mper ra car-mi. Yer ñl tan yal na, l m'osu Aci Sesee temer receel d'ee-co. L cii ten s'u ko Aci Sesee t'c l ree. ³³ Yer ñl we yal na, l ru l m'osem ka tete ree ñente ree, n'l cii s'lu ko l yal t'c l ree.

³⁴ Semp'ona, l tan m'osem ka kudempe. Yalaa rere, kudemte kena. Yal ñl tan waal na, na yalayo nka ta tenke waal na, wa ru wa m'osem k'Aci Sesee temer ree-co. Wa cii se wa cel Aci Sesee ka wa h'oya ka ya ten, na wa tenen ka ñl ten. Yal ñl we waal na, l ru l m'osem ka tete nte ree ñente ree, n'l cii s'lu lau wonte kake l waal na.

³⁵ Me siiru-mi te ten ñl s'u sen-mi kena. U ta ci se me siiru-mi se, me ru-mi ñempu kena. Ama, me cii s'lu wal ñempu sarte t'ona, n'lu tenke Aci Sesee, na mi h'oya ka ya ten, n'u ra kaase mi taa.

³⁶ Me wutu apalawiisi na yalawiisi, wa raante ñente kena. Nne afapee nenkar na ka raa, wa m'osu wa taa se wa cake sempe wa ra kpa reman, n'afapee nka kunta ka k'ona se wonte ka lake-te yalayo nka na, u ta m'ona se ka lau-te semp'ona wa ta kpa reman, ka ni ka pe rukun ka te, wa pisu se wa kpa reman n'u ta ci awarko.

³⁷ Ama, ?afapee nka m'ose ka taa ka tam se ka ra kan yalayo nka, ?nka wu-na ka taa semp'ona ka teter ka h'oc t'c yer ta kisi na-ka se ka ra kan yal, nne ka pisu se ka ruken ka te reh'ee sempe, u sara se ka ra kan yalayo nka. ³⁸ Sempe na, woñl ko l k-arantu yal na, l lake sarte kena. Woñl pe ko l k-arantu yal na, le rere, le lau sarte n'u kelen woñl kan l k-arantu yal na.

³⁹ Yal ñi waal take sepa na, u ta mɔna s'ɩ kɔ waal nɛɛr rɛɛ. Ama, ?ɩ waal sepa, ɩ pɩsu s'ɩ kɔ waal cefalu ñi, ɩ cii na. Ama, u mɔna sɛ waal cefalu ñi ci kiriisitutu. ⁴⁰ Ama, ma hen na, me mɔsu ?s'ɩ cɔ sempe n'ɩ ta tenke waal cefalu, ɩ kaa s'ɩ nuw lelen ka ten n'u kel. Me mɔsu sɛ wonte me siir-te na, te sara, wonte rɛɛ na, me mɔsu sɛ me wɛ Ase Fiisu.

Kpeena nya a laa-ya pempola rɛɛ na

8 U kaase kpeena nya, a laa-ya atetuna pempola rɛɛ na, de ten de sem te ten-ɔ te rɛɛ. Semte nte yeke re wulu re tɛ. Ama, nne re wɛ re raana ka leen, de kaa sɛ re lau ni wa kpɔɩ Ase ñiente taa. ² Nne yer kpantu s'ɩ sem nter, ɩ take sem wonte ten Ase cii s'ɩ sem-te na. ³ Ama, woñi wɛ Ase ka lu na, Ase sem nñ'ɔna.

⁴ U kaase kpeena nya a laa-ya atetuna na, ya nante turte hen na, de sem s'atetuna mpar tan tete rɛɛ. Ama, Ase wɛ-na ɩ kuɖem. ⁵ Tufelem, de sem sɛ yera siiru s'ɩ-nter wɛ kpater k'asete, na tete rɛɛ-ɔ te ci asena, n'aciina sesempa. ⁶ Da teter hen na, de sem s'ase kuɖem wɛ-na, n'ɩ ci ra Cii. Nñi lau-na te ten. Nñi tu-na ra fiisu. Ð'Acii Sesɛɛ wɛ kuɖem kena rere, nñ'ɔɩ Yeesu Kiriisitu*. Te ten lii na nñi niij t'ɔna. Nñi ha-na-ra fiisu.

⁷ Ama, nne re sem-te sempe, yera nɛmpar wɛ ka, wa ta sem-te. Kpeena nya, a laa-ya atetuna pempola rɛɛ na, nɛmpar tuku ya nante, wa hu s'ɩmpa rere laa laate nte, wonte rɛɛ na, atetuna ñiente tɛren-wa. Semp'ɔna, wa mɔsu, wa hɔya nya tan deen na, ya caru-wa sɛ nante nte warku wa hɔya k'ase ñesa taa. ⁸ Da hen na, da sem s'ɩ ta ci tute lake-na sɛ, da-n'ase, de kpɛun de-manj. ?Pa re tu nante nte, te ra tase-ra nter-ɔ ñuɔj taa. ?De ta tu-te, te ra lese-ra nter-ɔ ñuɔj taa.

⁹ Ama, !u kpa mi tɛ. Tufelem, ñempu wɛ s'ɩ tu wonte ɩ cii na. Ama, ?u tuku-te, ñemɔ ɩ lau ni wumpa hɔya tan deen k'ase ñiente taa na, wa feete awarkɔ taa, ¹⁰ wonte rɛɛ na, nne yer nɛɛr wɛ ka, ɩ take sem nter-ɔ sarte k'ase ñempu taa n'ɩ na woña sem Ase ñempu taa ñiente ka te ten na, ka n cɔ atetuna awɔr taa, n'n tuku wa laate nante, ?n'u ta kar, ɩ kaa s'ɩ mɔse sɛ, nñi rere, ɩ pɩsu s'ɩ tu-te. ¹¹ Semp'ɔna, wonte n lau-te na n semte rɛɛ na, te kpa n deɔ ti kiriisitutu ñi hɔɔr tan deen k'ase ñiente taa ni Kiriisitu seu ɩ rɛɛ na, te hɔɔse-ɩ. ¹² Nne n lake n deɔ ñempa kiriisitutuna ka teñɔ sempe, n'u caru wa hɔya nya tan deen na, n lake Kiriisitu* teter kena teñɔ. ¹³ Nte rɛɛ-ɔna, nne me rɛɔ ti feete awarkɔ t'ɔ me rɛɛ sɛ me tu nante, me kaa sɛ me ra tase nante tuu k'ayuku nenkur, se fɛ n'ɩ ra tase feetuu k'awarkɔ taa.

Yeesu tirir tuku ɩ niij taa temer rɛɛ-ɔna ya?

9 Me tan deyakela taa ya? Me ta ci Yeesu tirir na? Me ta na r'Acii Sesɛɛ Yeesu na me ñeser na? Yaa temer nde me lau-re n'Acii Sesɛɛ rɛɛ na, nde yeu-na n'ɩ wuse kiriisitutuna na? ² ?Pa yera nɛmpar pe tisu sɛ,

me ta ci Yeesu tirir, mi hen na, mi sempa. Wonte yepa n'ɩ ci kiriisitutuna na, te wulu sɛ me ci Yeesu tirir ka tufelem.

³ Wonte me wusun-te wumpa fesun-m na, nt'ɔɩ ⁴ s'ɩ ta mɔna s'a ñiel de rɛɛ n'a cel-da re tu ni re ñee temer nde, de lake-re na, de rɛɛ ya? ⁵ Pɩɛr na r'Acii Sesɛɛ Yeesu tirira nɛmpar, na ɩ ritafala, wa ruken wa yalaa, ni wa-n'wa, wa walu ñempen ka riinan ten. ɩ hu sɛ ra rere, de ra pɩse sɛ re lau se wa lake wo na ya? ⁶ ɩ hu s'ɩ mɔna sɛ ma-n'Parnapase, da receel, de lau-na temer na re teter, de niij, fɛ ni re tu ya? ⁷ ɩ ruku-na su-ca ka ɩ lake ɩ sucate temer na ɩ teter ɩ warase na? ɩ ruku-na haɖe ka ɩ har ɩ suu ni tute kan te pi wonte na, mpeti pe tuku tute nte ya? ɩ ruku-na nandjiir ka, de pe ñee re naan naleme na?

⁸ Wonte me kuren te wutu hen na, u ta ci yera receel mɔsu na sɛ te wɛ tufelem. Ama, a maa-te rere-ɔ Ase ñasete taa sempe. ⁹ A maa Moisi ñasete* taa sɛ: «Nne naa wɛ n'ɩ waa mela ka naase s'a make-ya wo na, !da hɔɩ ɩ nɔ rɛɛ s'ɩ ra tu.» ɩ cɔwa n'ɩ hu sɛ naan deɛ-ɔna, Ase wute sempe ya? ¹⁰ Da teter rɛɛ-ɔna, Ase wute sempe. Woñi haru suu na, ɩ mɔsu ɩ ñuɔj taa s'ɩ kaa s'ɩ tu, n'ɩ mɔna s'ɩ tu. Woñi teedɔ na, u mɔna sɛ le tu rere. ¹¹ Ðe hose-mi Ase tentente se wonɔn'ɔ a kpe woneriiti ka suu taa na. ɩ hu s'ɩ ha-ra mi niij taa ñiente sɛ re tu, u ta sar ya? ¹² Nne tufelem, ɩ ha nɛmpar-ɔ te ten sɛ wa tu, u mɔna rere s'ɩ ha-ra n'u kelen sempe. Ðe sem s'ɩ mɔna s'ɩ ha-ra. Ama, de ta wɔse-mi nter. Kuñuɔj nku ten de tuku-ku na, de tisu re caru re tɛ, se fɛ ni re ra lau nter-ɔ, te yeke sɛ yera ra mu Kiriisitu* tentente sarteñente.

¹³ ɩ sem sɛ wumpa lake temer k'ase rɛɔ taa na, wa hiiuku wa tute ka wonte a ha-te Ase na, nte t'ɔna. Wumpa ku Ase laate kpeena na, wa hiiuku wonte u ka mɔna sɛ wa hiiu-te ya nante taa na. ¹⁴ Wumpa hosu Ase tentente sarteñente na, u wɛ kuɖemte kena rere. Acii Sesɛɛ tam-na s'ɩ mɔna sɛ wa tu te rɛɛ.

¹⁵ Ama, ma hen na, me take mu wur-ɔ mi na. Wonte me maa-te cee ñi hen na, me pe maa-te sɛ me mu mi n'ɩ wur-ɔna. ?Me sepa, u sara n'ɩ kel sɛ me mu nter-ɔ mi na, n'ɩ lese lelen ñi wɛ me hɔɔr taa na. ¹⁶ Me ra wul me tɛ sɛ me hose Ase tentente sarteñente, wonte rɛɛ na, Ase siir-na-m sɛ me hose-te. Nne me pe hosu-te, me kaa sɛ me na wahala. ¹⁷ Nne me ka su-na temer nd'ɔ me teter, a ka kaa s'a rete-m deɛter. Ama, u ta ci ma teter, ma tam-na sɛ, me cii sɛ me lau temer nde. Me lake-re, wonte rɛɛ na, Ase rɩ-na-re me niij taa.

¹⁸ Kaa me reter? Me reter kele sɛ, me hose Ase tentente sarteñente ka fala, me ra wɔse reter. Me pɩsuwa sɛ me tam yera sɛ wa cel nter-ɔ Ase tentente sarteñente nte me hosu-te na, te rɛɛ. Ama, me pe wɔsu nter.

Me caru me tɛ s'Asɛ tentɛntɛ wal ñesa taa

¹⁹ Me ta ci kpankɔ*, yer pe ñasu-m. Ama, me selem t'ɔna, me wuse yer ten kpankɔ, se fɛ nɪ me sen yera kpater, wa tisi r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu tentɛntɛ rɛɛ. ²⁰ Me lake temer ka Suiifi ñempa hekɔ t'ɔ wonte na, me lake se Suiifi tu, se fɛ nɪ me pɪse me sen-wa, wa mu Kiriisitu tentɛntɛ. Moisi ñasete* pe lake-m nter. Ama, nne me wɛ yera mpa ñɔŋ ñasete nte na, wa hekɔ taa, me lake se wa lake wo na, se fɛ nɪ me pɪse me kan-wa na r'Acii Sesɛɛ rɛɛ. ²¹ Nne me walɔ na yera mpa ta sem Moisi ñasete na, wa rɛɛ, ma rerɛ, me lake kuɔdemte. Me lake se yera mpa, se fɛ nɪ me pɪse me kan wa-l ɔerɛ, na r'Acii Sesɛɛ rɛɛ. ?Me lake sempe, u ta ci sɛ me pe ñɔŋ Asɛ ñasete. Me ñɔŋ tufelem ka Kiriisitu ñasete. ²² Wompa tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ nɪ wa hɔya tan ɔeen ka ɪ ñente taa na, me talɔ wa tɛ-ɔ wonte na, me lake se wa lake wo na, se fɛ nɪ me pɪse nɪ me kan-wa na r'Acii Sesɛɛ rɛɛ. ?Pa wa ta wɛ wonkɔn'ɔna, me talɔ wa cal-ɔ wonte na, me cake wa leekase taa, se fɛ nɪ me na haa, me pɪsu sɛ me lau nɪ nɛmpar tɛl yaa. ²³ Wonte ten me lake-te na, me lake-te s'Asɛ tentɛntɛ sarteñente wal na ñesa taa, n'Asɛ lau-m sarte nɪ me hiiu nter-ɔ taa. ²⁴ ɪ sem sɛ yera walɔ seeu ka wonte na, yer ten see. Ama, woñɪ see n'ɪ kelen ɪ raana ka ten na, nñɪ hiiuku-na rɛter. Mɪ rerɛ, me siiru-mɪ s'ɪ car mɪ tɛ se wompa see na, fɛ n'ɪ hiiu rɛter rerɛ. ²⁵ Wompa rɔnu wa tɛ sɛ wa fɛɔe seeu taa na, wa rukun wa tɛ, wa ruku-kpankelu seeu, se fɛ nɪ wa kelen wa raana, nɪ wa hiiu rɛter. Nku, ɔeter nɔe pe lulu kpater. ɔa hen na, ɔe rukun ɔe tɛ, ɔe hiiu rɛter nɔe tam akperu ka re lulu ten na. ²⁶ Nte rɛɛ-ɔna, ma hen na, me pe see fala. Me wɛ se woñɪ make yer k'akumla n'ɔ ta ci s'ɪ katun-ɪ akatenu kena na. Me sem awɔr nɔe taa me make na. ²⁷ Me lake me tɛnu ka kuñɔŋ, se fɛ nɪ me ñase-ku, n'atesenu ayuku, Asɛ ra wɛɔe-m war'ɔ woma, me hose ɪ tentɛntɛ ka yera na.

!ɪ ra laa atetɪna

10 Me rɛɔ ñempa, me cii s'ɪ tɛse mɪ taa rerɛ-ɔ, wonte tal ɔa caasɪna ka, n nɔɔn Asɛ husi wa ten ɔɛɛ-ɔ tuŋ wonte nɪ wa wal wa tase Apu Leem Cesempe* na. ² U wɛ se wa sɛ Asɛ leem ka tuŋ wonte t'ɔ wa ten, n'Apu Leem Cesempe taa, se fɛ nɪ wa wuse yer kuɔdem na Moisi*. ³ Wa tu tute nte lii n'Asɛ cal na, ka wa ten. ⁴ Wa ñee wa ten ɔerɛ-ɔ, leem mpe lii n'Asɛ cal-ɔ wentɛnu tɛɛ na. Wentɛnu nku ka tunku-wa, nɪ ku ci Kiriisitu* kena. ⁵ Ama, wa taa kpater ta sar Asɛ ñesa taa. Nte rɛɛ-ɔna, wa seu awɔlɔŋ taa. ⁶ Nku, te ten ñɪ tal-wa, se fɛ nɪ re kpankel nter-ɔ te taa, nɪ re ra lau lu ka wonte ta sar na, s'mpa ka lau wonte ta sar na, ka lu ka wo na. ⁷ !ɪ ra laa atetɪna se wa taa nɛmpar ka lau wo na, s'a maa Asɛ tekara t'ɔ wo

na sɛ: «Yera ɔɔwa, sɛ wa tu, nɪ wa ñee, fɛ nɪ wa kur wa waa atetɪna ñesa taa.» ⁸ !ɔe ra lau aseketɛñente se wa taa nɛmpar lau wo n'Asɛ ku-wa ayuku kuɔdemu ka yera ka nawiisi hiin nul, na nasiisi na (23 | #000). ⁹ !ɔe ra take Acii Sesɛɛ se wa taa nɛmpar take-ɪ wo nɪ remna rem-wa, wa seu na. ¹⁰ !ɪ ra miinti n'Asɛ se wa taa nɛmpar miinti wo n'ɪ tirir ñɪ lake n'ɪ ku yera na, ɪ ku-wa na.

¹¹ Te ten ñɪ tal-wa, se fɛ nɪ re kpankel nter-ɔ te taa. A maa-te Asɛ tekara taa sɛ te wul wora wɛ kɔhen-ɔ atɛsenu aluate taa na.

¹² Sempe na, woñɪ mɔsu s'ɪ sendɛ sarte n'ɔ lel na, !ɪ rukun ɪ tɛ, ?ya sempe, ɪ feete. ¹³ Te ten ñɪ, aluacii taku-mɪ na-te na, na nt'ɔna, ɪ taku na yer ten. Asɛ ñɪ lake wonte ɪ siiru-te na, ɪ kaa s'ɪ sen-mɪ, n'ɪ ra yeu s'nter tal-mɪ ka, te kelen mɪ reen. Nne aluacii taku-mɪ na nter, Asɛ kaa s'ɪ ha-mɪ reen ñɪ, ɪ pɪsu s'ɪ rukun mɪ tɛ, n'ɪ lii te taa na.

¹⁴ Me rɛɔ ñempa, womɪ me wɛ-mɪ lu ka ten na, semp'ɔna, me siiru-mɪ !s'ɪ ra laa atetɪna. ¹⁵ Me sem sɛ womɪ me wutun-mɪ na, ɪ ci yera mpa pɪsu sɛ wa nu na. Mɪ teter, !ɪ mɔse mɪ taa, n'ɪ na sɛ, wonte me siiru-mɪ-te na, te wɛ tufelem na, te tan tufelem. ¹⁶ ɔe kpɪrsu wonte re ñee selem ka kɔnkɔ taa re sɛɛ Asɛ na, pe yeke ra-n'Kiriisitu, ɔe wusu yer kuɔdem ka ɪ calem ɔɛɛ, nɪ re kɔŋ ɔe taru kpɔnu ka wonte re tuku-ku na, ku yeke ra-n'Yeesu Kiriisitu, ɔe wusu yer kuɔdem ka ɪ tɛnu rɛɛ.

¹⁷ Kpɔnu wɛ kuɔdemu kena. U kaase-ra hen na, ɔe ten ten. Ama, ɔe tuku re ten-ɔ kpɔnu nku. Semp'ɔna, te wulu sɛ, ɔe kpɪrsi tɛnu kuɔdemu.

¹⁸ !ɪ mɔse Iiserael* ñempa rɛɛ. Wa laa Asɛ ka kpeena ka wonte wa tuku nante na, wa tan yer kuɔdem n'Asɛ ya? ¹⁹ Sempe na, te kutihuɔi cii s'ɔ siir semɔ? Me pe siiru sɛ laate nante, nawur ateti, wa wɛ reen ka tufelem. ²⁰ Wonte me siiru na, nt'ɔle sɛ, wompa laa laate na, wa laa-te alua kena, n'ɔ ta ci Asɛ. Me pe cii sɛ, mɪ-n'alua, ɪ lau yer kuɔdem. ²¹ ɪ ra pɪse s'ɪ ñee alua selem, fɛ n'ɪ wal ɔerɛ n'ɪ ñee Acii Sesɛɛ ñempe. ɪ ra pɪse rerɛ s'ɪ tu alua tute, fɛ n'ɪ kan n'ɪ tu rerɛ-ɔ Acii Sesɛɛ ñente. ²² !ɔe ra lau-te sempe. ?Ya sempe, Acii Sesɛɛ lau ñe-sesɛmer ka ra rɛɛ. ɪ mɔsu sɛ, ɔe wɛ reen, ɔe kelen-ɪ kɛ?

!Lau wonte pɪsu sɛ te sen n ɔuntɪ na

²³ Mɪ taa nɛmpar siiru s'ɔ ha-wa ñempu sɛ wa lau te ten. Tufelem kena. Ama, nɛnter wɛ ka, te ra pɪse sɛ te sen-wa. Wa siiru sɛ wa wɛ ñempu sɛ, wa lau te ten ñɪ, wa cii na. Tufelem kena. Ama, nɛnter wɛ ka te pe sun-wa sɛ wa kpɔl Asɛ ñempu taa. ²⁴ Pa woñɪ na, !ɪ lau wonte pɪsu sɛ te sen ɪ runtɪ na, n'ɪ ra mɔse ɪ teter, ɪ re-ceel ñente.

²⁵ Nante nte ten ɪ naken-te ayuku taa na, !ɪ yau-te n'ɪ tu, n'ɪ ra mɔse mɪ taa s'a lii te rɛɛ-ɔ ɔ, ²⁶ wonte rɛɛ

na, a maa Ase tekara taa se: «Wonte ten we tete ree na, Acii Sesee Ase ti-na-te.»

²⁷ Woñi ta sem Ase na, ?i yaa-n i reo taa s'n kan n'n tu wur, nne u ko n taa s'n wal, !wal. ?N tala, wonte a celu-n-te na, !tu-te, n'n da moose nter, n'n da wose nter.

²⁸ Ama, nne neer kampa n'l siir-n se: «Nante nte, n tuku-te hen na, a laa-te atetuna kena», !da tu-te rere.

?Ya sempe, n lake nter-ko, te kaa se te car yer ñi hoko taa. ²⁹ Me pe moosu s'n hoko kaa se re car-n. Ama, n duntu hoko caruu ree-ko me wutu sempe. Ar yepa n'a wosu-m se me lake me ñoñ wonte u ha-m ñempu se me lau-te na, s'u kaa s'u car me runt hoko taa? ³⁰ Nne me wosu Ase ka me tute ree fe ni me tuku-te, ar lau ni neer fesun-m wonte me wosu Ase ka te ree fe ni me tuku-te na?

³¹ Sempe na, nne u tuku kena, nawur u ñee, nawur pa wonte u lake-te na, !u lau-te n'a wor Ase yeqe.

³² ?Pa neer ci Suiifi ti, ?i ta ci Suiifi ti, nawur i ci kiriisitu ti, !u ra lau s'nter yeu n'l feete awarko taa. ³³ !u lau se me lake wo na. Wonte ten me lake-te na, me cii s'u ko yer ten t'kona. Me pe moosu wonte kaa se te sen-m na, te receel qee-ko. Me moosu yera kpater ree, se fe n'Ase telse-wa.

11 !u taasun-ma se me taasun Kiriisitu* ka wo na.

Apala, na yalaa k'Ase ñesa taa

² Me wosu-mi, wonte ree na, u moosu me ree-ko te ten qee, n'u lake te ten ñi, me wul-mi na. ³ Ama, me cii s'u sem nte ñi hen se, Kiriisitu* we apala ten ñiin qee, n'a-pal we i yal ñuñ qee, n'Ase we Kiriisitu ñuñ qee. ⁴ Nne apal see Ase, nawur i resu Ase tentente na yikir ka i ñuñ taa, te wulu s'l pe ha Kiriisitu ñi we i ñuñ qee na, ka ñamte. ⁵ U kaase yal ñi see Ase, nawur i resu Ase tentente, n'l ta teem kateka na, te wulu s'l pe ha i waal ñi we i ñuñ qee na, ka ñamte. Te ci nter-ko, te we se yal ñi ku i ñuñ ka ten na. ⁶ Nne yal pe toñ i ñuñ ka kateka, u moosa s'l pel i ñise. Nne yal pel i ñise, nawur i ku ten, qe sem se, te ci-na nter-ko, te we fer. Sempe na, u moosa s'l teem i ñuñ ka kateka.

⁷ ?Apal see Ase, u ta moosa s'l wom yikir ka i ñuñ taa, wonte ree na, Ase lau-i s'l wuse s'nñi-ko, n'l ha Ase ñi'ko ñamte. U kaase yal hen na, le ha apal kena ñamte. ⁸ U sem s'Ase ta su yal tenu kena, ka n'l lau n'apal. N'a-pal tenu kena, i lau yal. ⁹ Ase ta lau apal ka yal qee, i lau yal k'apal qee-ko. ¹⁰ Nte ree-ko, u moosa se yal teem kateka k'Ase tirira ree, n'l wul s'l ñoñ i waal.

¹¹ Me wute-te sempe, me tasu nter siiruu. Wora wuse kudem n'Acii Sesee na, qe sem se yal tam i teter i ree, i we apal niñ t'kona. Apal qere tan le teter le ree, le we yal niñ t'kona. ¹² Me cii se me siir s'Ase su apal muur kena, n'l lau na yal. Kohen na, yal lelu apal, ni te ten ñi lii n'Ase cal-ko.

¹³ !u moose, mi teter n'u na, s'u sara se yal see Ase ka i ta teem kateka na? ¹⁴ Yera sem diinan ten ?s'apal we na ñise ka se ko, te ci-na nter-ko, fer ñente. ¹⁵ U kaase yal hen na, nne i we na ñise ka cerose, te ci-na nter-ko, te sar ten, wonte ree na, Ase ha-na-i ñise cerose se se husi i ñuñ qee se kateka. ¹⁶ Nne yer siir s'l fesun nte ñi hen qee, !u sem sarte se, te we ra te-ko sempe, na Kiriisitutuna akpaya ten taa rere.

De lake senjo se re tu Acii Sesee tunjo?

¹⁷ Wonte me kaa se me siir-mi-te na, me ra wor-mi te ree, wonte ree na, u koñ n'u kpolu wonte s'u see Ase na, u pe lake nter-ko sarte. U lake wonte ta sar na kena. ¹⁸ Me nu kidinkidjin s'u kpolu wont'ko akpidi na, u pe nu na remañ n'u taru mi taa. Me moosu ?s'u ta lau, tufelem kena. ¹⁹ U moosa s'a na akpila ka mi taa, fe n'a na wompa ci tufelem ñempa na. ²⁰ Ama, u kpolu wonte na, u ta ci s'Acii Sesee tunjo kena, u cii s'u tu. ²¹ U tuku mi raana nela, ni pa woñi na, i tuku i teter i tunjo receel-ko. Nku, ñise ku nempar, selem ku nempar. ²² Nne u cii s'u lau sempe, ar lau n'u pe cake mi te s'u tu? Yaa u ñelu s'u horse Ase akpar kena? Yaa u cii se fer kpa wompa tan wur na kena? Me kaa se me siir-mi wonto? Me kaa se me wor-mi ya? Me ra wor-mi awoko.

²³ Wonte ten me wul-mi na, me nu-te n'Acii Sesee ko t'kona. Nt'ole, s'aho nya teter taa, a ka s'a maase Acii Sesee Yeosu ka yera niñ taa na, i su kponu, ²⁴ n'l wor Ase n'u kper wonte na, i pate-ku, n'l siir se: «Cee ñi hen ci-na me tenu nku, me celu-ku mi ree na. !u lake-te sempe n'u tesu me ree.» ²⁵ Wa tese tuu ka wonte n'u kper na, i su kono, na selem ka ka taa, n'l siir se: «Selem mpe wulu-na raante* cefate nte, Ase kaa s'l hoku-te na me calem na. !u ñee-pe tamtam, n'u tesu me ree.»

²⁶ Acii Sesee tentente nte wulu kele se, nne u we n'u tuku kponu nku, n'u ñee selem mpe, u hosu yera kele s'Acii Sesee sepa s'l telse-ra n'l wosu s'l kan.

²⁷ Nte ree-ko, woñi cii s'l tu Acii Sesee kponu n'l ñee i selem n'l pe ñoñ-i na, Ase kaa s'l hu na-i, wonte ree na, i horse Acii Sesee tenu na i calem. ²⁸ Semp'kona, pa woñi na, u moosa s'l feke i hoko taa, n'l na haa, wur tam i taa yaa. Den'ole i pusu s'l tu kponu nku n'l ñee selem mpe. ²⁹ Woñi tuku Acii Sesee kponu n'l ñee i selem na, nne i ta moose Acii Sesee tenu ree, i lau awarko, n'Ase kaa s'l kom i renqe. ³⁰ Nte ree-ko, mi taa kpater we ka u wu-wa, nempar wuse asankase, nempar seu. ³¹ Nne re feke re hoko taa, se fe ni re tu kponu nku, Ase ra kom da rena. ³² ?Ase kom da rena, i wulu-ra nter, se fe n'ayuku nku, i kaa s'l hu na yera na, qe ra feete huhur nqe taa, se tete ree ñempa.

³³ Me reo ñempa, sempe na, u koñ n'u kpolu wonte s'u tu Acii Sesee tunjo na, !u honku mi raana. ³⁴ Nne ñise ku neer, !u tu tute ka nanu ka i te, se fe n'u kampa n'u kpolu remañ cal, Ase ra hu na-mi.

U kaase nenter nte hen na, me kaa se me kan wont'ɔ mɪ tɛ na, me rɔn-te.

Haya nya Ase Fiisu ha-ya na

12 Me rɛɔ ñempa, u kaase haya nya Ase Fiisu ha-ya yera na, me pe cii s'ɔ mɪse tawundɪ t'ɔ ya ñente rɛɛ. ² U sem s'ɔ ka ci laate laara ka wonte na, u laa atetɪna mpa pe wutu na, n'ɔ tunku wa ñempu se mɛesiin. ³ Nte rɛɛ-ɔna, me cii se me siir-mɪ n'ɔ nɔ se, nne yer wutu n'Ase Fiisu reen dɛɛ, yer ñɪ ra pɪse s'ɔ tam s'Ase wɪ Yeesu ka sem. Nɛɛr ra pɪse s'ɔ tam dɛɛ se, Yeesu ci-na r'Acii Sesɛɛ ka, u ta ci Ase Fiisu yeu-na s'ɔ wutu sempe.

⁴ Ase Fiisu haya wɛ utɛ n'utɛ. Ama, Ase Fiisu kuɔɔmu nku ha-na-ya sempe. ⁵ Tema nya, Acii Sesɛɛ celu-ya yera na, ya wɛ utɛ n'utɛ rɛɛ. Ama, Acii Sesɛɛ kuɔɔm ñɪ celu-na-ya. ⁶ Ñempen hamɪhamɪ ñɪ yera tunku-ñɪ wa lake tema na, ñɪ wɛ kutɛkute. Ama, Ase kuɔɔm ñɪ ha-na yera ka haya. ⁷ Pa woñɪ na, Ase Fiisu ha-ɪ haadɛ s'ɔ lau nter n'ɔ pɪse n'ɔ sen yer ten. ⁸ Nɛɛr hen na, Ase Fiisu ha-ɪ haadɛ s'ɔ wute ñeselen wutase. U kaase nɛɛr hen na, Ase Fiisu ha-ɪ haadɛ s'ɔ pɪse n'ɔ wute tentente nte, ku wulu-ɪ-te na. Ama, Fiisu kuɔɔmu lake-na sempe. ⁹ Nɛɛr rɛɛ hen na, Ase Fiisu ha-ɪ haadɛ s'ɔ tisi Ase rɛɛ-ɔ kpater. U kaase nɛɛr na, Ase Fiisu ha-ɪ haadɛ s'ɔ kusu wɪsetɪna. Ase Fiisu nku lake-na te ten ñɪ sempe. ¹⁰ Ku ha nɛɛr-ɔ haadɛ s'ɔ lake hampate lakase. Ku ha nɛɛr-ɔ haadɛ s'ɔ rɛsu Ase tentente. Ku ha nɛɛr-ɔ haadɛ s'ɔ sem Ase Fiisu lakase, na wonte lii n'alua cal na. Nɛɛr hen na, ku ha-ɪ haadɛ se ɪ wutu wutase cefase. Ku ha nɛɛr-ɔ haadɛ se ɪ lesu wutase nse kutihula tɛɛ. ¹¹ Ase Fiisu kuɔɔmu nku ha-na te ten ñɪ, ku taru haya ny'ɔ utɛ n'utɛ se wonɔn'ɔ ku cii na.

Kiriisitutɪna akpar wɛ se yer tɛnu

¹² Dɛ sem se yer tɛnu wɛ kuɔɔmu kena. Ama, ku wɛ na hankpan, na naase, na ñuɔ, na rena, na te ten-ɔ kutɛkute. Te ten ñɪ wɛ yer rɛɛ na, te tɛna. Ama, te kpɪrsi tɛnu kuɔɔmu kena. U kaase Kiriisitu na, kuɔɔmte nt'ɔ-na rɛɛ. ¹³ Aluate nte taa, a kampa n'a limsi-ra Ase Fiisu t'ɔ wonte na, ?pa re ci Suiifi ñempa, ?dɛ ta ci Suiifi ñempa, ?pa re ci kpankase*, ?dɛ ta ci kpankase, dɛ ten dɛ wuse tɛnu kuɔɔmu kena. Ase ha-ra ɪ Fiisu kuɔɔmu nk'ɔna.

¹⁴ Wonte wɛ yer tɛnu rɛɛ na, u ta ci kuɔɔmte kena, te ten ten. ¹⁵ Nne nankpɔɔ siir se ka tan tɛnu rɛɛ, wonte rɛɛ na, ka ta ci niin, ka mɪsu semp'ɔna, tɛnu nku rɛɛ. ¹⁶ Nne rendɛ siir se, dɛ tan tɛnu rɛɛ, wonte rɛɛ na, dɛ ta ci ñeser, dɛ mɪsu semp'ɔna, tɛnu nku rɛɛ. ¹⁷ Nne yer tɛnu ka ku ten, ku ka ci ñeser kena, a ka s'a nɔ te ten na wɔ? Nne yer tɛnu ka ci rendɛ kena, a ka s'a nɔ wonte wɛ sen na, na wɔ? ¹⁸ Ama, Ase rɪ te ten-ɔ yera tɛ-nen dɛɛ se wonɔn'ɔ, ɪ cii na. ¹⁹ Nne Ase ka rɪ wonɔu

kuɔɔmu kena tɛnu rɛɛ, a ka ta yaa-ku se tɛnu. ²⁰ Ama, kɔhen ñɪ hen na, wonte wɛ tɛmpe ka tɛnu rɛɛ. Ama, tɛnu ci kuɔɔmu kena.

²¹ Nte rɛɛ-ɔna, yer ñeser ra pɪse se re siir niin se, dɛ pe cii ya ñente. Ñuɔ dɛɛ ra pɪse se ku siir naase se, ku pe cii se ñente. ²² N tɛnu kpeelɔ nka, n mɔsu se ka tan dɛen na, ka hen-n dɛɛ-ɔ paa. ²³ Dɛ tɛnu awɔɔ nya taa, dɛ ñelu se ya ta ci wur na, awɔɔ ny'ɔna, dɛ ñɔsu-ya sarte. Awɔɔ nya taa wɛ fer na, nya t'ɔna, dɛ rɔnu re mesu-ya sarte. ²⁴ Awɔɔ nya taa tan fer na, ya-ɪ mɪsu sempe, n'ɔ pe wɔsu s'a ñɔse-ya. Ase ñɪ teter kpɪrsi te ten ñ'ɔ yer tɛnu rɛɛ na, u wulu s'ɔ wɔru awɔɔ nya taa wɛ fer ka ten na, n'ɔ kelen awɔɔ nya taa tan fer na. ²⁵ ɪ rɪ-te te ten semp'ɔ awɔɔ kuɔɔmer se tɛnu ra tar ku taa, nɪ naase, na hankpan, na ñuɔ, na rena, na ñesa, wa sen dɛmanɔ. ²⁶ Nne yer hankparu wɪ, tɛnu ka ku ten, ku wɛ wɔsu taa. Nne a wɔru tɛnu kpeelɔ nkar, u kake tɛnu kpeelase ka se ten-ɔ ka rɛɛ.

²⁷ U kaase-mɪ hen na, u ci Kiriisitu* tɛnu kena. Pa woñɪ na, ɪ wɛ ɪ k-awɔɔ ka ku rɛɛ. ²⁸ Ase sɪ womp'ɔ kidinkidɪn ka ɪ k-akpar taa na, mp'ɔɪ, Yeesu tirira, wa-l wara na, ɪ tentente rɛsera, wa-l wara na, ɪ tentente wulɔa. ɪ lese nɛmpar rɛɛ se wa lake hampate lakase, nɛmpar se wa-l kusu wɪsetɪna. U kaase n'ɔ ha nɛmpar-ɔ haya se wa sun yera, nɛmpar se wa-l wuse ñiin dɛɛ ñempa. ɪ ha nɛmpar-ɔ haya rɛɛ se wa wutu wutase cefase ka utɛ n'utɛ.

²⁹ Wa ten ci-na Yeesu tirira na? Wa ten dɛsu-na Ase tentente na? Wa ten wulu-na yera k'Ase tentente na? Yaa wa ten lake-na hampate lakase? ³⁰ Wa ten ñɪ kusu-na, wɪsetɪna na? Wa ten ñɪ wutu-na wutase cefase na? Wa ten ñɪ lesu-na wutase cefase nse kutihula tɛɛ ya?

³¹ U mɔna s'ɔ cii ten-ɔ haya nya kelen ya raana na. Kɔhen, me kaa se me wul-mɪ ñempu nku kelen ku raana na.

!Dɛ lau re raana ka leen

13 Nne me pɪsu me wutu yera ten wutase, hal n'Ase tirira wutase rɛɛ, nne me tan me raana ka lu, sempe na, me wɛ se kanu nawur su nku a make-ku n'ɔ tamsu yera rena na. ² Nne me pɪsu me rɛsu Ase tentente, nɪ me sem te ten, nne me pɪsu me nɔ Ase amɛɔɔ taa ñente, nne me tisi Ase rɛɛ se me pɪse me tam wuu se: «!Kur cee, n'n wal lii», ku wala, nne me wɛ rɛɛ me tan me raana ka lu, me ta ci nter. ³ Nne me ha me sauti ka te ten-ɔ ahusa, ?me ta su me tɛnu me celu-ku s'a sɛu-ku min, nne me wɛ rɛɛ, me tan me raana ka lu, u pe sun-m nter-ɔ taa.

⁴ Nne yer wɛ ɪ raana ka lu, ɪ hesu ɪ hɔɔ n'ɔ sun ɪ raana ka te ten taa. ɪ pe kake ɪ raana ka ñeserɛmer, n'ɔ pe kpantu, n'ɔ pe wulu ɪ tɛ rɛɛ. ⁵ Nne yer wɛ ɪ raana ka lu, ɪ pe lake-wa wonte ta sar na, n'ɔ pe mɔsu wonte pɪsu se te sen-ɪ na, te receel dɛɛ-ɔna. U pe saa ɪ taa, n'ɔ

pe ri i raana na i taa. ⁶ Yer ñi we i raana ka lu na, u pe kake i t'ɔ tandiyuyufiente rɛɛ. Ama, u kake i t'ɔ wonte we tufelem na, nte rɛɛ-ɔna. ⁷ Yer ñi we i raana ka lu na, i sem i hɔɔ rukenu. I we n'i tisu Ase rɛɛ, n'i honku te ten, n'i rukena n'u lelu n'i pe yeke. ⁸ Lulape pe re areu. Ase tentente resuu kɔɔ ɔɔ, ni wutase cefase kɔɔ kperuu. Wonte ten ɔɔ sem-te na, te kɔɔ kperuu rere, ⁹ wonte rɛɛ na, ɔɔ ta sem te ten, ni re pe resu Ase tentente ka te ten. ¹⁰ Ama, ayuku nku Ase kaa s'u wul-ɔa te ten ɔɔfu na, ɔɔn'ɔɔ, wonte re sem-te kɔɔhen na, te kperu.

¹¹ Me ka ci yo ka wonte na, me wutu se yo, me mɔsu rere se yo, me ka nu te ten se yo. Kɔɔhen, me tal yer, me kisi wiisi ñiente. ¹² Kɔɔhen, ɔɔ na nter-ɔ, te we ripin-tilam. U kunti n'u we se re ñelu ñelma ka tawundji t'ɔna. Ayuku nenkur we ka, ɔɔ kaa se re na reyaya, ka re ñesa taa. Kɔɔhen na, nenter we ka, me take sem-te. Aluate nenter kɔɔ ka, me kaa se me sem te ten ɔɔkpelkpel, s'Ase sem-m wo rekpelkpel ɔɔre na.

¹³ Semp'ɔna, nenter we ka, te we taman nautisi ka, te pe kperu. Nt'ɔɔ Ase rɛɛ tisuu, na honkete ka i rɛɛ, na lulape. Ama, lulape kelen-na naul mpa.

A tasu Ase Fiisu haya ñiente wutuu

14 !lu car mi te, n'lu pi se n'lu lau rem'ɔ leen. !lu cii ten n'lu hiiu Ase Fiisu haya. Haade nde u mɔna s'u cii-re ten n'u kel na, nd'ɔɔ Ase tentente resuu.

² Nne nɛer wutu wutase cefase, i wutun Ase kena. I pe wutun yera, wonte rɛɛ na, wa pe nu wonte i wutu-te na. I wutu Ase amɛɔɔ taa ñiente kena, na i Fiisu reen ɔɔɛ. ³ Yer ñi resu Ase tentente na, i wutun yera kena, n'i yeu ni wa kpɔɔ Ase ñiente taa, n'i ha-wa reen, n'i hesu wa hɔya. ⁴ Woñi wutu wuto cefalɔ na, i yeke s'u receel kpɔɔ-na Ase ñiente taa. Woñi resu Ase tentente na, i yeke se kiriisitutuna akpar kpɔɔ-na Ase ñiente taa.

⁵ Me cii s'lu wute wutase cefase. Ama, wonte me cii-te n'u kel na, nt'ɔɔ s'lu rɛɛ Ase tentente. Woñi resu Ase tentente na, i kelen woñi wutu wuto cefalɔ na. Ama, nne i wusa n'i lese wuto cefalɔ nka kutihuɔji tɛɛ s'u sen kiriisitutuna akpar re kpɔɔ Ase ñiente taa, ɔɔn'ɔɔ, woñi rɛɛ Ase tentente na, i ta kelen-l.

⁶ Me rɛɔ ñempa, nne me kan mi te, me wutun-mi wuto cefalɔ, ka u pe nu ka tɛɛ, u lake senɔ s'u sen-mi? ?Me kampa, u mɔna se me wuten-mi tentente nte Ase wul-m-te na, nawur ñeselen wutase, nawur me rɛɛ-mi Ase tentente, nawur me wul-mi Ase tentente.

⁷ ɔɔ sem se yelɔ, na cencemu wa ci yeente wonte kena, a lau-wa na tu. Ama, nne a hulu yelɔ ka falafala, n'a make cencemu sempe rere, yer wo kaa s'lu nu wonte a lake-te na? ⁸ Nne a pe hulu yelu se wonɔɔn'ɔ a hulu yelu n'a walɔ yeeu na, anɔ pi su s'lu ñɔse i te n'i wal yeeu?

⁹ Mi hen na, u we semp'ɔna rere. Nne u wutu wutase cefase ka nɛer ta sem-se, wa lake senɔ se wa nu

wonte u siiru-te na? U kaa s'u we s'n wutu ahiilim t'ɔna. ¹⁰ Wutase we tempe ka tufelem ka tete rɛɛ. Se ten ñi siiru nter. ¹¹ Ama, nne ma pe nu nenkar, u sun-m wonto? Woñi wutun-m na, u we s'lu ci ankɔm kena me ñesa taa, ni ma we rere s'ankɔm kena i ñesa taa. ¹² U we kuɔemte kena, mi rere, se wonɔn'ɔ u cii ten s'lu mu Ase Fiisu haya na, u mɔna s'lu mu wonya pi su se ya sen kiriisitutuna akpar re kpɔɔ Ase ñiente taa n'u kel na.

¹³ Nte rɛɛ-ɔna, woñi wutu wuto cefalɔ na, u mɔna s'lu seɛ Ase, n'Ase Fiisu ha-i haade nde yeke s'lu lese wuto nka kutihuɔji tɛɛ n'i siir yera na. ¹⁴ Nne me seɛ Ase ka wuto cefalɔ taa, me hɔɔ we, ɔɔ se tufelem kena. Ama, ma pe nu nter. ¹⁵ Me lake senɔ hen? Me kaa se me seɛ na wuto cefalɔ taa, fe ni me seɛ rere na wuto nka taa me pi su se me nu na. ?Me yii yeente rere, me kaa se me yii-te na wuto cefalɔ taa, fe ni me yii-te rere na wuto nka taa me pi su se me nu na. ¹⁶ Nne n we n'n wɔru Ase na wuto cefalɔ taa, yera mpa take sem Ase ñiente ka sarte na, wa lake senɔ se wa tisi s'lu lau sempe, wonte rɛɛ na, wa pe nu wonte n siiru-te na? ¹⁷ N wɔru Ase ka sarte. Ama, u pe yeke s'n ɔɔnti kpɔɔ Ase ñiente taa.

¹⁸ Me wɔru Ase se me wutu wuto cefalɔ n'u kelen mi ten. ¹⁹ Ama, ?ma-n'kiriisitutuna akpar, ɔɔ kpɔɔna, me sela se me wute wutase nauna receel-ɔna, wa nu-se, n'u pi se n'u sen-wa, n'u kel se me wute wutase cefase ka tempe tempe.

²⁰ Me rɛɔ ñempa, !lu ra mɔsu se wiisi. !lu mɔsu s'akanɔa kena. Nne u ci teñɔ kena, !lu mi se se wiisi nse ta sem teñɔ lape na. ²¹ A maa Ase ñasete taa s'nñi wutu-na se:

«Yera mpa pe nu wa wuto na, na mpa rɛɛ-ɔna, me kaa se me wuten yera mpa.

N'ankɔma rɛɛ-ɔna, me kaa se me wuten-wa ni wa ra nu na-m.»

(Es. 28:11, 12 De. 28:49)

²² Semp'ɔna, wutase cefase nse, a wutu-se na, se ci nter-ɔna te wulu nter-ɔ wompa take sem Ase na. I pe yeke s'lu wul nter-ɔ wompa teem tisuu ka Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na. U kaase Ase tentente resuu hen na, te-l ci nter-ɔna te wulu nter-ɔ wompa teem tisuu ka Yeesu Kiriisitu rɛɛ na. Te pe wulu nter-ɔ wompa take tisi i rɛɛ na.

²³ ?Kiriisitutuna akpar kpɔɔ awɔr kuɔemer, ni mi ten, u wutu wutase cefase, ni wompa take tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ na, na wompa take sem Ase ñiente ka sarte na, wa tal ɔɔnaa, wa kaa se wa ra tam s'lu ci kpɔɔnseera kena ya? ²⁴ Ama, nne mi ten, u resu Ase tentente, nne wompa take tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ na, na wompa take sem Ase ñiente ka sarte na, wa kaa se wa nu wonte u siiru-te na, te wulu-wa se wa lake awarkase, ni wa sem s'Ase kaa s'lu hu na-wa. ²⁵ Wonte we amɛɔɔ t'ɔ, wa mɔsu te rɛɛ-ɔ wa hɔya taa na, te kaa se te lii hulmun

taa, wa feete wa wóm wa ñesa n'ate-ɔ Ase ñesa taa, wa seɛ-ɪ nɪ wa siir reyanta se tufelem, Ase we na-mɪ.

U mɔna s'a lau te ten-ɔ sarte

²⁶ Me rɛɔ ñempa, me kaa se me wul-mɪ wontɔ? Nne ɪ kpol awɔr kuɔemer, kuɔem we yeente s'ɪ yii, nawur nɛɛr we Ase tentente s'ɪ wul-te, nawur nɛɛr we nenter-ɔ Ase wul-ɪ-te s'ɪ siir, nawur nɛɛr we wutɔ cefalɔ s'ɪ wute, nawur nɛɛr we s'ɪ lese wutɔ nka kutihudjɪ tɛɛ, ɔ mɔna s'ɪ lake te ten n'u sen kiriisitutuna akpar re kpol Ase ñente taa. ²⁷ Nne ɪ wutu wutase cefase, ɔ mɔna se yera naul, yaa nautisi wute-na wa receel-ɔ kuɔem kuɔem, nɪ nɛɛr lesu se kutihula tɛɛ. ²⁸ Nne yer tan ka, ɪ lesu se kutihula tɛɛ, !wa ra wute-se kiriisitutuna akpar taa. !Wa wuten Ase ka wa hɔya taa. ²⁹ U kaase wompa rɛsu Ase tentente na, ɔ mɔna se yera naul, yaa yera nautisi receel wute, nɪ nɛmpar mpa cokɔ wonte wa si-iru-te na, wa na haa, te we tufelem na. ³⁰ Nne Ase wul mɪ taa nɛɛr-ɔ nter-ɔ cefate, n kɔkɔ nɛɛr we n'ɪ wutu, ɔ mɔna s'ɪ honke nɪ le tɛse wutuɔ fɛ n'ɪ wute, ³¹ wonte rɛɛ na, ñempu we se mɪ ten, ɪ rɛse Ase tentente ka kuɔem kuɔem, n'u pɪse n'u ciisi yera ten nante n'u sen-wa. ³² Woñɪ rɛsu Ase tentente na, ɪ we apɪsɔ s'ɪ sim n'ɪ ra wute, ³³ wonte rɛɛ na, Ase pe lake te ten-ɔ afatelu. Ama, ɪ ci woñɪ ha yera ka rehɛser na kena.

U mɔna se mɪ te yalaa lau s'Ase yera akpaya ten taa yalaa lake wo na. ³⁴ ɪ kpolu wont'ɔ kiriisitutuna akpar taa na, ɔ mɔna se wa sim. Wa tan ñempu se wa wute. U mɔna se wa tisu wa tɛ-ɔ wa waala tɛɛ se ñasete siiru wo rɛɛ na. ³⁵ Nne nter we ka, wa pe nɪw-te, nɪ wa cii se wa wɔse, ɔ mɔna se wa wɔse wa waala ka wa tɛ. U ta sar se yal wute kiriisitutuna akpar taa.

³⁶ ɪ mɔsu s'Ase tentente lii na mɪ cal-ɔna kidinkidɪn ya? Yaa ɪ mɔsu se, mɪ receel, mɪ mu-na Ase tentente nte?

³⁷ Nne yer mɔsu s'ɪ ci Ase tentente rɛser, yaa ɪ pɪ Ase ñente taa, !ɪ sem dɛpu se, wonte me maa-te cee na, te ci nter-ɔna, d'Acii Sesɛɛ siir-te. ³⁸ Nne yer ñɪ kisu s'ɪ ra mu wonte me maa-te na, Ase ra mu-ɪ rɛɛ.

³⁹ Sempe na, me rɛɔ ñempa, !ɪ cii ten s'ɪ rɛse Ase tentente, n'ɪ ra kisi na yera se wa ra wute wutase cefase. ⁴⁰ Ama, !ɪ lau te ten-ɔ sarte, n'ɪ ra lake-te falafala.

Yeesu Kiriisitu hom aseɔa taa

15 Me rɛɔ ñempa, kɔhen, me tɛsu-mɪ tentente sarteñente nte, me ka hose-mɪ-te n'ɪ mu-te mɪ hɔya taa n'ɪ rukun-te sarte rekpam na. ² Nne ɪ rukun tentente sarteñente nt'ɔ sarte se me ka hose-mɪ-te wo na, na nt'ɔna, ɪ kaa s'ɪ tɛl. Nne ɪ pe lake-te sempe, ɪ mu-te fal'ɔna.

³ Me wul-mɪ nanɪ ka wonte Kiriisitu* wul-m-te na. Nt'ɔle se, Kiriisitu seu r'awarkase rɛɛ s'a ka maa-te

wonɔn'ɔ Ase tekara taa na. ⁴ A yim-ɪ, n'ayuken niitisi ayuku rɛɛ, ɪ hom aseɔa taa, s'a ka maa-te wonɔn'ɔ Ase tekara taa na. ⁵ ɪ hom wont'ɔ aseɔa taa na, ɪ wul ɪ tɛ-ɔ Pɪɛr, fɛ n'ɪ wul ɪ tɛ-ɔ ɪ waratenkera mp'ɔ wa hiiu na wa naul ñɪ. ⁶ Aluate nenter ɪ wul ɪ tɛ-ɔ kiriisitutuna nɛmpar-ɔ wa-ɪ kel cakɔsiin nɪna (500), wa ten wa cee ɪ nau k'aluate kuɔemte taa. Wa taa nɛmpar teem sepe. Ama, wa taa kpater we ka wa take sepa. ⁷ Fɛ n'ɪ wul ɪ tɛ-ɔ Sake, fɛ n'ɪ wul ɪ tɛ rɛɛ-ɔ ɪ tirira ka wa ten.

⁸ Wa-ɪ wara na, ɪ tɛsen m'ɔle, ɪ tɛ-ɔ wuluɔ, n'n kɔkɔ me we s'alɔ nka a lel-ka ka ka ta pɪ na, ⁹ wonte rɛɛ na, Yeesu tirira ten taa hen na, ma ci-na yo. Me ta tal wur taa s'a yaa-m se Yeesu tirir, wonte rɛɛ na, me ka naasu kiriisitutuna akpaya ka ten. ¹⁰ Ama, Ase lau-m sarte, nɪ me wuse woñɪ me ci kɔhen na, nɪ haɔde nde ɪ ha-m-dɛ na, dɛ ta wuse fala. Me lau-re na temer ka tempe n'u kelen nɛmpar mpa. Ama, ɔ ka ta ci ma lau-na temer nde, Ase ha-m dɛen ñɪ na, n'ñɪ lau-na-re. ¹¹ Sempe na, nne ma hosu-na Ase tentente sarteñente, yaa Yeesu tirira nɛmpar hosu-na-te, dɛ hosu re ten-ɔ kuɔemte ke-na. Wonte re hosu-te na, nt'ɔle, ɪ tisu te rɛɛ.

Yera kaa se wa hom aseɔa taa senɔ?

¹² Nne a hosu se Kiriisitu hom aseɔa taa, nɛmpar lake senɔ, se wa siiru se, yera ra hom aseɔa taa? ¹³ Nne tufelem, yera ra hom aseɔa taa, sempe, Kiriisitu ta hom aseɔa taa rɛɛ. ¹⁴ Nne tufelem, ɪ ta hom aseɔa taa, sempe na, wonte re hosu-te na, te ci falañente ke-na, n'ɪ tisu te rɛɛ-ɔ fala kena.

¹⁵ Sempe na, te wulu kele se re siiru tentarɪr kena Ase rɛɛ, wonte rɛɛ na, dɛ siir yera s'Ase wose Kiriisitu k'aseɔa taa. Ama, nne yera pe hoj aseɔa taa, Ase ta wose Kiriisitu k'aseɔa t'ɔle, ¹⁶ wonte rɛɛ na, nne aseɔa pe hoj, Kiriisitu ta hom dɛɛ. ¹⁷ Nne Kiriisitu ta hom, sempe na, ɪ tisu ɪ rɛɛ-ɔ fala, n'ɪ we n'ɪ we mɪ awarkase taa, ¹⁸ nɪ wompa ka tisu Kiriisitu rɛɛ wa seu na, wa leeu naper leepe kena. ¹⁹ Nne re honku se Kiriisitu sen-dɔ dɔ fiisucɔw nku taa receel-ɔna, dɛ we kuñɔj taa, n'u kelen yera ten-ɔ tɛte rɛɛ.

²⁰ Ama, Ase wose Yeesu Kiriisitu k'aseɔa t'ɔ tufelem ka kidinkidɪn, n'ɪ wul se wompa teem sepe na, ɪ kaa s'ɪ wose-wa rɛɛ, ²¹ wonte rɛɛ na, yer kuɔem dɛɛ-ɔna, sem kan tɛte rɛɛ. Semp'ɔna ɔ tunku na yer kuɔem dɛɛ s'aseɔa hom. ²² Yera ten lau kuɔem n'Atam*. Semp'ɔna, wa seke s'n'ñɪ. Wompa ten lake kuɔem na Yeesu Kiriisitu* na, wa kaa se wa wuse wa hom dɛɛ s'n'ñɪ. ²³ Wa ten, pa woñɪ na, ɪ hoj ɪ k-aluate taa. Yeesu Kiriisitu hom na kidinkidɪn. Ayuku nku ɪ kɔj na, Ase kaa s'ɪ wose yera mpa ɪ tɪ-wa na. ²⁴ Te-ɪ dɛ wonte s'ɪ kper na, Yeesu Kiriisitu hɔrse wompa we hampate k'asete na, na wompa we huku na, na wompa ñasu na. ɪ kaa s'ɪ tɛse-wa hɔrsuɔ ka wonte na, tɛte kper n'ɪ su wurti n'ɪ cel Acii Ase. ²⁵ U mɔna se Kiriisitu ɔ wurti kpeede rɛɛ

kaka hal n'u rε n'u tal aluate nte taa, Ase kaa s'l re l k-
amurana ka l naase tεε na. ²⁶ Atesenu amura ñl Ase
kaa s'l hōrse-l na, nñl-ɔε sem. ²⁷ A maa Ase tekara taa
se: «Ase ri te ten-ɔ l Yo naase tεε.» A siir-te semp'ɔ
wonte na, de sem s'l tam l Yo naase tεε, wonte rεε na,
nñl ri-na te ten-ɔ ka naase tεε. ²⁸ Yo nka kaa se ka ñasu
te ten dεε-ɔ wonte na, ka ñam ka Cii ñl cel-ka te ten na,
fe n'ase ñl ñase te ten te ten dεε.

²⁹ Wompa yeke n'a se-wa Ase leem ka wompa teem
sepe na, w'awɔ taa na, wa mu Ase leem se wa lau-pe
na wɔ? Nne te we semp'ɔ tufelem se yera ra hom, yera
mpa se Ase leem semɔ na yera mpa sepa na wa rεε?

³⁰ Nne yera ra wuse se wa hom, ar lau ni re tuku waha-
la k'ayuku s'ayuku? ³¹ Me rεɔ ñempa, ayuken ka ñl ten,
me we sem nɔ kpo kena. Me siir-mi te ten ñl, wonte
rεε na, u kɔ me t'ɔ mi rεε na wonɔn'ɔ ma-n'mi, de ten,
de we Acii Sesεε Yeosu Kiriisitu niij taa na. ³² Nne tete
nte rεε ñente rεε-ɔna, me tuku wahala ka tempe ka
Eefese yera mpa we se turen na, wa niij taa, kaa
wonte me kaa se me hiiu-te wahala nya taa na? Nne u
ka ci yera ka ta kaa se wa hom asedɔ taa,

«!de tuku ni re ñee,

wonte rεε na, de kaa se re seu.»

se wutekpiso nenkar siiru wo na. ³³ !l ra teke mi teter
mi tε. l sem se, nne u walu na yera mpa lake
awarkase na, u ra lul ka mi rere, u kaa s'lu lau
awarkase s'mpa. ³⁴ !l lau ñeselen se wonɔn'ɔ u mɔna
na, n'lu ra lau awarkɔ. Mi taa nempar take sem Ase. Me
wutu sempe se fer kpa-mi kena.

**De tɛnu kaa se ku we senɔ ka re kaa se re hom wonte
na?**

³⁵ Nεer pɔsu s'l wɔse s'asedɔ kaa se wa hom senɔ? Na
tɛnu wonɔ wa kaa se wa hom na? ³⁶ Wɔku ña, wonteri-
iti nte, n dji-te na, u mɔna se te rase, fe ni hoor cefade
ñee. ³⁷ Wonteriiti nte, n dji-te na, te pɔsu se te ci mela
ya, pa wonte na, n dji wiir kena, n'u ta ci candu ñee na.
³⁸ N dji wiir nde semp'ɔ wonte na, Ase lake se, de ñee,
de kpɔl, de lii candu s'ase cii wo na. Pa wonteriiti nte
na, Ase celu-te te candu, nawur te cala ka utε n'utε.

³⁹ Wonte ten we ka, te we fiisu taa na, te nante we
kutεkutε. Yera nante we na utε, ni kpeena nante we na
utε. Asimasi nante we na utε, ni tuna nante rere we na
utε.

⁴⁰ Wonte we aseta, na wonte we tete rεε na, te we utε
n'utε. Wonte we aseta na, te metelu na utε, ni wonte
we tete rεε na, te-l metelu na utε rere. ⁴¹ Mɔse metelu
na utε. Honɔɔ metelu na utε rere. Terasε metelu na utε
rere, ni terase pe metelu se ten-ɔ ataru.

⁴² U we semp'ɔna rere-ɔ asedɔ hom ñente. Asedɔ ñl a
yimu-l na, l tɛnu kaa se ku rase se wonteriiti rasu wo
na. Tɛnu nku kaa se ku hom na, ku pe rasu ayuku
nenkur. ⁴³ Tɛnu nku a yimu-ku k'a pe-ku te tε ni ku tan

deen na, ku kaa se ku hom wonte na, ku sar ten ni ku
we reen. ⁴⁴ A yimu wonte na, te seke. Ama, te kaa se te
hom wonte na, te kaa se te hiiu tɛnu nenkur, ni te ra
seu rere. Nne tɛnu nenkur we ka ku seke, u sem dεre
se, nenkur we ka ku pe seke. ⁴⁵ A maa Ase tekara taa se:
«Kidinkidin yer ñl a yaa-l s'Atam* na, Ase ha-na-l fi-
isu.» U kaase Kiriisitu* ñl ci warawara Atam na, le ci-na
Fiisu nku celu yera ka fiisu cefalu na. ⁴⁶ Tɛnu nku Ase Fi-
isu lake ku t'ɔ temer na, ku ta ci wonku yera hiiuku-ku
kidinkidin na. A hiiuku wonku yer leesɔ lake ku t'ɔ
temer na, nk'ɔna kidinkidin, fe n'a hiiu wonku Ase Fiisu
lake ku t'ɔ temer na. ⁴⁷ Kidinkidin yer hen na, Ase su
tete ka n'l ma na-l, n'l ci tete rεε ti. Warawara yer hen
na, le tiu n'aset'ɔna. ⁴⁸ Tete rεε yera nusen woñl, Ase su
tete n'l ma na-l na. Aseta yera kaa se wa nusen woñl
tiu n'aseta rere na. ⁴⁹ Kohen na, de nusen woñl, Ase
ma-l na tete na. Ayuku nenkur, de kaa se re nusen
woñl tiu n'aseta na.

⁵⁰ Me rεɔ ñempa, wonte me siiru-mi-te na, nt'ɔε se,
yer ra pɔse s'l si na tɛnu nku seke na, k'ase wurti* taa,
ni wonte seke na, te ra pɔse se te hiiu wonte pe seke
na.

⁵¹ !l nɔ. Me kaa se me siir-mi wonte Ase ka mεse-te
antaun na. De ten, de ra seu. Ama, de tenen kaa se ñl
lɔse taman kuɔem kena, ⁵² se yer husu l ñeser rεε-ɔ wo
na. A kaa s'a hul kanter ka wonte na, de lɔse taman
kuɔem. A kaa s'a tesen atesenu kanter huluu ka wonte
na, wompa teem sepe na, wa hom na tɛnu nenkur-ɔ ku
tan dɔsuu. De ten de tenen kaa se ñl lɔse. ⁵³ Te kuti-
hudi kele se, de tenen ñl seke ni ñl rasu na, u mɔna se
ñl wuse tenen ñl pe seke, ni ñl pe rasu arasu na.

⁵⁴ De tenen kaa se ñl lɔse semp'ɔ wonte na, dɛn'ɔε,
wonte a maa-te Ase tekara taa na, te kaa se te lau.
Nt'ɔε se:

«Sem tam atam dεre. Ase ñase sem.

(Es. 25:8)

⁵⁵ Sem ña, kaa n huku we lɔ?

Sem ña, kaa n lake n'n ku yera na n k-añade nde na?»

(Os. 13:14)

⁵⁶ Sem añade kele awarkɔ, n'awarkɔ hiiuku reen ka
Moiisi ñasete* t'ɔna. ⁵⁷ Ama, !de wɔr Ase ñl yepa ni
r'Acii Sesεε Yeosu Kiriisitu* ñase awarkɔ na sem ka ra
rεε na.

⁵⁸ Sempe na, me rεɔ ñempa, womi me we-mi lu ka
ten na, !l ruken mi tε-ɔ sarte n'u lel n'lu ruken Acii
Sesεε Yeosu temer lape n'u rε na ñesa taa. l sem se,
temer nde, u lake-re Acii Sesεε rεε na, u ra lau-re fala.

A ɔ warase s'a cel kiriisitutna nempar

16 U kaase warase nse a cake-se s'a sen n'ase yera
ka Seerusalem kɔru taa na, u mɔna s'lu lau se
wonɔn'ɔ, me siir Kalate kɔru taa kiriisitutna se wa lau
na. ² Kɔsera kɔsera rεε, u mɔna se pa woñl na, l re

warase ka leekɔ ka ɩ tɛ se wonkɔn'ɔ ɩ pɩsu s'l hiiu na, n'a ra ɔ n'a honku sɛ me kan fɛ n'a paase warase nse ɔɔ.
³ Me kaa sɛ me kan mɩ tɛ-ɔ wonte na, me maa-mɩ tekara, s'u cel yera mpa, ɩ lese-wa na, sɛ wa pɩse wa wan mɩ haade ndɔ'ɔ Seerusalem kɔru taa. ⁴ Nne u mɔna sɛ me wal, ma-n'wa, de wal de ten.

Ñempu nku Pɔl cii s'l wal-ku na

⁵ Me cii sɛ me wal Masetewan kɔru taa. ?Me tase re-naa, n'u kpera, me kan me rɛke-mɩ. ⁶ ?U ta lau, me kaa sɛ me ɔ mɩ cal-ɔ cekɔ, nawur me ɔ na-mɩ yeelem ka pe ten. Me kaa sɛ me tal wonte nɩ me wusu na, !ɩ sɩ-m pa wundɩndɩ me walɩ na. ⁷ Me pe cii sɛ me tal mɩ tɛ, me tenke me rɛ. Nne Acii Sesɛɛ tisa, me ɔ na-mɩ tempe.

⁸ Me kaa sɛ me ɔ cee-ɔ Eefɛse kɔru taa, kaka Pantekote* teenkar tal, ⁹ wonte rɛɛ na, Ase tel-m ñempu sɛ me lau ɩ temer ka cee. Ama, amurana tɛna rerɛ.

¹⁰ Nne Tiimotee kan mɩ tɛ, !ɩ mu-ɩ sarte n'nter ra car-ɩ, wonte rɛɛ na, ɩ lake r'Acii Sesɛɛ temer kena se ma lake-re wo na. ¹¹ !Nɛɛr ra pɛ-ɩ te tɛ. !ɩ sen-ɩ kena, n'l pɩse n'l wal ñempu ka sarte, n'l wuse n'l kan na ma rɛɛ, wonte rɛɛ na, ma-n'dɛɔ ñempa mpa wɛ cee na, de honku-ɩ.

¹² U kaase re rɛɔ tɩ Apolose hen na, me ɔ-ɩ ten sɛ ñɩ-n'kiriisitutuna nɛmpar mpa, wa kan nɩ wa rɛke-mɩ. Ama, u ta kɔ ɩ taa s'l kan kɔhen. ɩ kaa s'l hiiu acaka ka wonte na, ɩ kan n'l rɛke-mɩ.

Atɛsenu tentente

¹³ !ɩ cake mɩ ñesa rɛɛ, n'u ruken tisuu k'Ase rɛɛ-ɔ sarte. !ɩ ciisi mɩ nante, nɩ mɩ hɔya lau reen. ¹⁴ !ɩ lau rem'ɔ leen n'u lake te ten-ɔ sarte.

¹⁵ Me rɛɔ ñempa, ɩ sem Seteefanase, na ɩ yera ka wa ten. Mpa ka ci-na kidinkidɩn yera mpa tisi Kiriisitu* rɛɛ-ɔ Akal kɔru taa na. Wa cel wa tɛ-ɔ Ase temer taa wa sun Ase yera. Me ɔ-ɩ ten ¹⁶ s'u ñam yera mpa raana, na wompa ten lake temer nde s'mpa na.

¹⁷ U kɔ me t'ɔ ten-ɔ wonkɔn'ɔ Seteefanase, na Fortuna-tusi, n'Akakusi, wa kan me cal na. Wa kampa wa lau mɩ awɔr t'ɔ wonte u ka mɔna s'u lau-te na. ¹⁸ Wa ciisi me hɔɔr se wa ciisi mɩ hɔya ka wo na. !ɩ wɔr sarte ka yera mpa raana.

¹⁹ Kiriisitutuna mpa akpaya wɛ cee-ɔ Asii kɔru taa na, wa sɛɛ-mɩ. Akiilase, na Piriisiil, na kiriisitutuna akpar nde lake re sɛɛ Ase ka yera mpa naul tɛ na, wa sɛɛ-mɩ sarte na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu yede rɛɛ. ²⁰ De rɛɔ ñempa mpa wɛ cee na, wa sɛɛ-mɩ.

!ɩ sɛɛ rem'ɔ sarte ka ten.

²¹ M'ɔ Pɔl, kɔhen, me peteru tekara ñ'ɔɩɛ, me sɛɛ-mɩ.

²² Woñɩ tam Acii Sesɛɛ Yeesu ka lu na, !Ase wɩ-ɩ sem. |iMarana ta |d. Te kutihuɔɔi kele sɛ, d'Acii Sesɛɛ, !kan.

²³ !D'Acii Sesɛɛ Yeesu lau-mɩ sarte.

²⁴ Womɩ Yeesu Kiriisitu tɩ-mɩ na, me wɛ mɩ ten-ɔ lu ka tamtam.

2 KŌRENTE ÑEMPA

Pɔl sɛɛ KŌrente ñempa

1 M'ɔ Pɔl, woma Ase lese-m na ɩ selem taa sɛ me wuse Yeesu Kiriisitu* tirir na, ma maa-na-mɩ tekara ñɩ, ma-n'de rɛɔ tɩ Tiimotee, de sɛɛ-mɩ.

De sɛɛ womɩ ci kiriisitutɩna akpar ka KŌrente kɔru taa na, n'Asɛ yera mpa ten wɛ Akai* kɔru t'ɔ ku ten na.

2 Da Cii Ase, n'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, !wa lau-mɩ sarte, nɩ wa ha-mɩ rehɛser.

Ase hɛsu ra hɔya

3 !De wɔr Ase ñɩ ci r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu Cii n'ɩ na yera kuñemen n'ɩ ci Ase ñɩ hɛsu yera hɔya ka te ten taa na. 4 ɩ hɛsu ra hɔya ka re kuñemen ten taa, se fɛ nɩ ra rɛrɛ, de pɩsɛ re hɛsɛ wompa ten wɛ kuñemen ñempu taa na, wa hɔya s'ɩ hɛsɛ ra hɔya ka wo na. 5 Kiriisitu tu kuñɔŋ ka tɛmpe, nɩ ra rɛrɛ, de tuku-ku tɛmpe ka ɩ ñempu taa. Semp'ɔna, Ase hɛsu ra hɔya ka ten na Kiriisitu* rɛɛ. 6 Nne re tuku kuñemen, !ɩ sem sɛ, de tuku-ñɩ s'ɩ tɛɩ, nɩ mɩ hɔya hɛ kena. Nne ɩ hɛsu re hɔya, !ɩ sem s'ɩ lau sempe sɛ mɩ hɔya hɛ rɛrɛ, n'ɩ pɩsɛ n'ɩ rukɛn mɩ tɛ-ɔ kuñemen kuɖɛmɛn ñɩ, da rɛrɛ, de tuku-ñɩ na, ñɩ taa. 7 De sem ten s'Asɛ hɛsu mɩ hɔya s'ɩ hɛsɛ ra hɔya ka wo na, wonte rɛɛ na, ɩ tuku kuñemen ñɩ, de tuku-ñɩ na.

8 De rɛɔ ñempa, de cii s'ɩ sem wonɔn'ɔ re tu kuñemen k'Asii kɔru taa na. Kuñemen ñɩ ka kelen da reen. De huwa sɛ re ka sɛ re seu ñɩ taa. 9 Tufɛlem, de ka mɔsu re taa sɛ, de sepa n'ɩ kper, se fɛ nɩ re ra taa, de teter, de reen deɛ. Ama, de taa Ase ñɩ wosu asɛda na, ɩ rɛɛ-ɔna. 10 Nñɩ lese-na-ra sem t'ɔ kaade awɔr taa, n'ɩ lesu-ra rɛrɛ. Aau, de honku s'ɩ kaa s'ɩ lese-ra rɛrɛ, 11 wonte rɛɛ na, mɩ rɛrɛ, ɩ sun-da na mɩ sɛɛrte, se fɛ nɩ yera kpater mpa sɛɛ Ase ka ra rɛɛ na, wa-n'kpater wa wɔr-ɩ sarteñiente nte ɩ lau-ra-te na, te rɛɛ.

Pɔl calse ñempu

12 Wonte lake-ra lɛlen nɩ re hɔya pe caru-ra na, nt'ɔɩɩ sɛ, de sem sɛ, wonte ten de lau-te na, de lau-te na hɔɔr nde kpesa nɩ re tam asima na, ka yera ten ñɛsa taa, nɩ re ta tɛke. De kpalse te lape ka mɩ ñɛsa t'ɔna. De lau wonte Ase cii-te na. U ta ci ra teter, da lɛn yeu-na re lau-te. Ama, Ase lau-na-ra sarte, n'ɩ sun-da sɛ re lau-te. 13,14 De maa-mɩ wonte ɩ pɩsu s'ɩ kal-te n'ɩ nɩ-te na,

te receel-ɔna. Me sem sɛ wonte ɩ take nɩ te tɛɛ-ɔ sarte na, ɩ kɔŋ s'ɩ nɩ te tɛɛ-ɔ te ten deɩɩ. Nt'ɔɩɩ s'ɩ kaa s'ɩ kɔ mɩ t'ɔ ra rɛɛ, s'ɩ kaa s'ɩ kɔ ra t'ɔ mɩ rɛɛ-ɔ wo ayuku nku r'Acii Sesɛɛ Yeesu kɔŋ na.

15 Me ka sem ten s'ɩ kaa s'ɩ nɩ-te. Semp'ɔna, me ka mɔsuwa sɛ, me rɛke-mɩ, se fɛ n'ɩ ka sen-mɩ taman naul deɛ.

16 Me ka ciiwa sɛ me rɛke-mɩ ka n naken me walɩ na Masetewan kɔru t'ɔ wonte na, nɩ me ka ka sɛ me kuren na ren'ɔ wonte na, me ka tase mɩ cal-ɔ senduɩ n'ɩ ka sɩ-m me ka wuse Sutee kɔru taa. 17 ɩ kaa s'ɩ wɔsɛ-m s'ar lapa me calse ñempu? Me ka wute areenanɖee kena kɛ, yaa me lake tɛte rɛɛ ñiente, ka nɩ me pɩsu sɛ me tam s'aaɩ, nɩ me yeu me tam s'ar ya?

18 Ase lake tufɛlem ka wonte ɩ siiru-te na, nɩ me ka siir-mɩ wonte s'aaɩ, me kɔŋ mɩ tɛ na, me ka ta mɔsu me taa s'ar. 19 Yeesu Kiriisitu* ñɩ teter ci Ase Yo na, ɩ ta ci yer ñɩ tɔŋ s'aaɩ, ka ɩ cii s'ɩ tam s'ar na. Ma-n'Tiimotee, na Siilase, de wuten-mɩ ɩ ñiente kena. Nñɩ rɛɛ-ɔna, Ase tɔŋ tamtam s'aaɩ. 20 Tufɛlem, na Kiriisitu rɛɛ-ɔna, wonte ten Ase yii-te na, ɩ tɔŋ sɛ: «Aau, me lake-te.» Semp'ɔna, na Kiriisitu rɛɛ-ɔna, da rɛrɛ, de tɔŋ s'ɩ lau sempe, nɩ re wɔru Ase. 21 Ase ñɩ ciisi ra-n'mɩ, de nante ka Kiriisitu ñempu taa na, nñɩ lese-na-ra sɛ re lau ɩ temer. 22 Nñɩ maa-na ra rɛɛ-ɔ marɔ s'ɩ wul s'nñɩ tɩ-na-ra, n'ɩ re ɩ Fiisu ka ra hɔya taa rɛrɛ sɛ ku wul-da s'ɩ kaa s'ɩ cel-da wonte ten ɩ ka yii-ra-te na.

23 Kɔhen ñɩ hen na, me suku Ase sɛ me warasɛnder. Nne me tekɩ, !ɩ ku-m. Wonte yepa me ta kan KŌrente kɔru taa na, nt'ɔɩɩ sɛ, ?me ka kampa, me ka hɔm mɩ re-na. 24 De pe cii sɛ re ñase-mɩ, wonte ɩ tisu-te na, te rɛɛ, wonte rɛɛ na, ɩ teem tisu ka Yeesu Kiriisitu rɛɛ n'ɩ lɛɩ. Ama, de cii sɛ ra-n'mɩ, de lau temer n'ɩ kɔ mɩ hɔya t'ɔ ten n'ɩ kel.

2 Semp'ɔna, me kper me taa sɛ me ra wuse mɩ tɛ, nɩ me ra yeu nɩ mɩ hɔya taa tase tɛɖuɩ, 2 wonte rɛɛ na, ?me yepa mɩ hɔya taa tɛda, anɔ pɩsu rɛrɛ s'ɩ lau n'ɩ kɔ me t'ɔ ?u ta ci woñɩ me yepa n'ɩ hɔɔr taa tɛde na? 3 Nte yeu-na nɩ me maa-mɩ m'atɛsenu tekara ñɩ. ?Me ka kan mɩ tɛ, ɩ ka yepa n'ɩ ka tɛde me taa. Ama, ɩ mɔn-mɩ-ɔna s'ɩ yeu n'ɩ kɔ me taa. Me sem-mɩ mɩ ten. Me sem sɛ wonte yeke s'ɩ kɔ me taa na, te yeke s'ɩ kɔ mɩ taa rɛrɛ. 4 Me ka maa-mɩ wonte na, n kɔn me hɔɔr taa caru-m nɩ nafate kpa-m s'ɩ ra leeu. Me maa-mɩ na ñɛseleem ka tɛmpe ka me ñɛsa taa. U ta ci sɛ, me

maa-mi s'u tēde mi t'ona. Me maa-mi s'u sem se, me we-mi lu ka ten.

Pɔl tusun woñi hɔrse nter na

⁵ Nne yer yepa n'u tēde yera taa, u ta ci s'l yepa n'u tēde ma t'ona. Me pɔsuwa se me tam s'u tēde mi ten t'ona. Ama, se me ra rese na, u tēde mi taa nempar t'ona. ⁶ Kɔhen, u cesa ka wonɔnɔ'ɔ mi taa kpater hɔm yer ñi renɔde na. ⁷ Sempe na, !u yeu n'u tɔsen-l, n'u hese l hɔɔr. ?Ya sempe, u kaa s'u kel l t'ɔ tēdɔ. ⁸ Sempe na, me cɛru-mi s'u lau yer ñi'ɔ nter-ɔ te wulu s'u we-l lu. ⁹ Me ciiwa se, me na s'u we n'u ñi'ɔ wonte ten me wulu-mi-te na ya. Nte rɛɛ-ɔna, me ka maa-mi. ¹⁰ ?! tɔsen yer-ɔ l hɔrse nter, ma rerɛ, me tɔsen-l. Tufelem, me tɔsen-l. Nne, nter ka we se me tɔsen-l, me tɔsen-l mi rɛɛ-ɔ Kiriisitu* ñesa taa, ¹¹ se fe n'alvaci Sataŋ ɔa pɔse-ra, wonte rɛɛ na, ɔe sem sarte ka wonte l cii s'l lau-ra-te na.

Pɔl ñentu l tɛ-ɔ Teroase kɔru taa

¹² Me tal Teroase kɔru t'ɔ wonte se me hose Kiriisitu tentente sarteñente na, me kɔn Acii Sesɛɛ tel-m ñempu se me hose-te. ¹³ Ama, me hɔɔr taa ta lau-m lelen, wonte rɛɛ na, me ta kɔn ɔe rɛafal Tiiti. Semp'ɔna, me kur wa cal, me rɛ na Maseetewan kɔru taa.

Kiriisitu sen-ɔa se re ñase te ten ɔɛɛ

¹⁴ !De wɔr Ase ñi yeke re ñasu na Kiriisitu* rɛɛ na. l walun-ɔa riinan ten se re hose Kiriisitu tentente, se fe ni yera ten sem Kiriisitu ñi. Tentente nte we se teraɔe nɔde sensemen piitu riinan ten na. ¹⁵ Da hen na, ɔe we se Kiriisitu sensemen ñi kake Ase na, ka wompa l tɛsu-wa na, na wompa leeke na, wa heku taa. ¹⁶ Wompa leeke na, sensemen ñi ta sar-wa, ni ñi kɔn-wa sem. Wompa Ase tɛsu-wa na, sensemen ñi sara ni ñi yeke wa hiiuku fiisu nku tam akperu na. Sempe na, anɔ tal ɔekpam s'l lau temer nɔde? ¹⁷ De ta ci wompa hosu Ase tentente se wa hiiu wa tɛ na. Wompa lake sempe na, wa we tempe. Ama, Ase tir-na-ra, ni re hosu l tentente na hɔɔr kuɔemer ka l ñesa taa, wonte rɛɛ na, ɔe lau nɔ kuɔemɔ na Kiriisitu.

De hosu yera s'Asɛ hɔu raante cefate na-wa

3 l kaa s'u siir se re tase re tɛ-ɔ wuluu ke? De kɔŋ mi tɛ-ɔ wonte na, u mɔna se re wul-mi tekara se tufelem ɔe ci Yeosu tirira ke? De pe wɔsu-mi rerɛ s'u maa-ra tekara se re wal ɔe wul-l nempar. Nempar lake sempe. U kaase-ra hen na, u ta hen-ɔa se re lau-te. ² Mi teter, mi ci-na ra tekara ñi, a maa-l ra hɔya taa, ni yer ten pɔsu s'l sem-l n'l kal-l na. ³ A na reyaya se, Kiriisitu* maa-na tekara ñi, n'l yeeke-l ra niij taa. A ta maa-l na lanker. Ase ñi we fiisu taa na, l maa-l na l Fiisu kena. A ta maa-l weɛ rɛɛ, a maa-l yera hɔya t'ona.

⁴ De maa-mi sempe, wonte rɛɛ na, Kiriisitu yeu-na ni re sem s'Asɛ tir-na-ra. ⁵ De pe mɔsu se, ɔe we huku se re lau nter-ɔ re teter. Ase receel yeu-na se re hiiu huku nku, ⁶ se re pɔse re hose yera s'l hɔu raante* cefate na-wa. Daante cefate nte ta wɔse-ra se re ñam ñasete nte a ka maa-te na. Ama, te wɔse-ra se re ñam Ase Fiisu kena. Ñasete nte a ka maa-te antaun na, te walun yera ka sem taa. Ama, Ase Fiisu ha yera ka fiisu nku tam akperu na.

⁷ Antaun, Ase ka maa l ñasete ka weɛ rɛɛ, n'l wul yera ka l hampate nte metelowa na, hal Iiserael* ñempa ta pɔsu se wa ñel Moisi* ñesa taa, wonte rɛɛ na, ya taa ka metelowa. Nku, meteluu mpe kɔŋwa se pe rɛ. Nne, Ase wul l hampate k'ayuku nku, l hɔu na Iiserael ñempa ka raante* nte yekewa se re hiiu sem na, te rɛɛ, ⁸ ar yeke se raante nte yeke se re hiiu l Fiisu na, te ra wul l hampate nte s'u kel? ⁹ Nne raante nte yekewa se re wal huhur taa na, te wulu-ra Ase hampate, ar yeke se raante cefate nte yeke s'l su-ra se riyuyunempa na, te ra wul-ɔa l hampate nte s'u kel? ¹⁰ Semp'ɔna, wonte ka wulu-ra Ase hampate na, u we se te pe metelu kɔhen ɔere, wonte rɛɛ na, ɔe na hampate cefate nte kelen antaun hampate na. ¹¹ Tufelem, nne wonte ka ta lulu na, te wul-ɔa l hampate, ar yeke se wonte pe rɛ areu na, te ra wul-ɔa l hampate s'u kel?

¹² De wutu reyanta ka yera ñesa taa, ni nafate pe kpa-ra, wonte rɛɛ na, ɔe sem se tentente nte we tufelem, ¹³ ni re pe lake se Moisi* ka suku akalala n'l husu l ñesa rɛɛ n'l pe cii se Iiserael* ñempa na meteluu mpe ka we l ñesa taa na, pe rɛu. ¹⁴ Iiserael ñempa mpa ñiin kper reen, wa pe niu nter. Hal n'u re n'u tal seŋ, u we kuɔemte. A kalu-wa antaun Ase raante hɔpe* tekara t'ɔ wonte na, wa pe niu. U we se Moisi ñesa taa akalala ñi husi-na wa len ñi rɛɛ. Kiriisitu* receel pɔsu-na s'l kuse akalala ñi'ɔ wompa tisi l rɛɛ na, wa len ɔɛɛ. ¹⁵ Tufelem, hal na seŋ, a kalu Moisi tekarna t'ɔ wonte na, wa pe niu. U we s'akalala ñi husi wa len ɔɛɛ. ¹⁶ Ama, yer ñi celu l tɛ n'Acii Sesɛɛ rɛɛ na, akalala ñi ka husi l len ɔɛɛ na, l fe. ¹⁷ Acii Sesɛɛ ñi ci-na Ase Fiisu, ni wunɔinɔi Acii Sesɛɛ Ase Fiisu we na, ɔen'ɔna, Ase yeke n'a fiisu. ¹⁸ Wora ten tan na rerɛ-ɔ akalala ka ra ñesa rɛɛ na, u we se re ñelu Acii Sesɛɛ hampate meteluu ka ñelma taa. Ayuku s'ayuku, l Fiisu lake temer ka ra hɔya taa, ku lɔsu-ra se re nusen-l n'u kelen antaun.

?Pa re tan ɔeen, Ase we reen

4 U pe tɛɔu ra taa, wonte rɛɛ na, Ase na ra kuñemen n'l cel-ɔa temer nɔde. ² De kisu amɛɔŋ taa ñente nte we fer na, ɔe pe cii se re teke yer. De pe hutu Ase tentente na tentaru. De siiru tufelem k'Asɛ ñesa taa. De cii se yera ten sem se re ci tufelem ñempa. ³ Nne tentente sarteñente nte re hosu-te na, te we

nempar-ɔ tawunɔi, te we wompa leeke na, mp'ɔna, tawunɔi. ⁴ Wa pe tisu tentente sarteñente rɛɛ, wonte rɛɛ na, aluacii ñi ci tete rɛɛ tansarte ase na, i husi wa len dɛɛ se wa ra na te hulmɩn. Nte wulu-na Kiriisitu* ñi nusen Ase rekpelkel na, i hampate. ⁵ De pe hosu re teter re ñente kena. Ama, de hosu se Yeosu Kiriisitu ci Acii Sesɛɛ. U kaase-ra hen na, de siiru se re ci mi wolalaɔa kena Yeosu rɛɛ. ⁶ Ase ñi tam se: «!Hulmɩn metel tawunɔi taa» na, ñi yeu-na rere ni hulmɩn metel ɔa hɔya taa. Hulmɩn ñi yeke-ra ni re na Kiriisitu ñesa taa meteluu n'Ase hampate.

⁷ De rukun sauti nt'ɔ re tenen ñi tan deen na, ñi taa, se fe n'a na s'Ase ti-na hampate cekpɔlte nte, n'u ra lau se ra ti-na-te. ⁸ U nu-ra na kuñemen ka ñi ten, ñi pe kelun-ɔa. U tɛɔu re taa. Ama, de we re honku. ⁹ A naasu-ra n'Ase pe yeke-ra. A yɔ-ra n'ate, ni re ta seu. ¹⁰ Ayuku s'ayuku a cii s'a ku-ra s'a ku Yeosu ka wo na. Ama, de we re we fiisu taa n'u wulu se Yeosu we n'l we fiisu taa. ¹¹ De we sem t'ɔna, de fiisucɔu t'ɔ Yeosu rɛɛ, se fe n'a na s'l ha-ra fiisu ka re tenen ñi tan deen na, ñi taa. ¹² Semp'ɔna, ɔa hen na, de we sem taa, ni mi we fiisu taa.

¹³ A maa Ase tekara taa se:

«Me tisi Ase rɛɛ.

Semp'ɔna, me wuta.»

(Ps. 116:10)

Da rere, de lau kuɔemte. De tisu Ase rɛɛ ni re hosu i tentente. ¹⁴ De sem s'Ase ñi wose Acii Sesɛɛ Yeosu k'aseɔa taa na, i kaa s'l wose-ra rere, s'l wose Yeosu ka wo na, n'l si ra-n'mi-ɔ i ñesa taa. ¹⁵ Ase ha-ra temer nd'ɔ re ten-ɔ mi rɛɛ, se fe n'l lau yera kpater ka sarte. Nte rɛɛ-ɔna, wompa seɛ-i ni wa wɔr-i na, wa kaa se wa ten ten n'u kel.

De tisu Ase rɛɛ ni re pe see sem

¹⁶ Semp'ɔna, u pe tɛɔu ra taa. ?Pa re pi re tan deen ka re tenen taa, Ase ciisu ra hɔya k'ayuku s'ayuku. ¹⁷ Wahala nya, de lake-ya cekɔ ka kɔhen na, ya kaa se ya kper. Ya kɔnu-ra se re si Ase wurti* taa, ni re ɔ i cal n'l ha-ra i hampate nte tam akperu na, ka tempe. ¹⁸ De ri re ñesa ka wonte a pe na-te na, te rɛɛ. De pe suku re ñesa, se re re na wonte, a na-te repɔri na, te rɛɛ, wonte rɛɛ na, wonte a na-te na, te lulu cekɔ kena. Ama, wonte a pe na-te na, te misu wuse se wuse.

5 De sem se tenen ñi, de we ñi t'ɔ tete nte rɛɛ se cukin na, ?ñi rama, Ase kaa s'l cel-ɔa rese nenser-ɔ aseta. U ta ci yer wan ma-na-se na i niij. Ase ma-na-ra-se ni se tan yukuu k'ayuku nenkur. ² De we re tisu añemen ka kɔhen, wonte rɛɛ na, de cii ten s'Ase sii-ra aseta tenen ñi, ³ se fe n'a ra kan n'a kɔn de leesase ɔ falala ka tan tenen. ⁴ Tufelem, wora we cuku nku taa na, u ta ci se re cii s'a lese ra tenen cepen ñi. U we se re sul sula, de tisu añemen s'a sii-ra tenen cefan ñi cepen

dɛɛ, se fe ni fiisu nku tam akperu na, ku lɔse ra tenen ñi seke na.

^{5,6} Ase teter rɔn-ɔa se re mu tenen cefan ñi. De sem se, nne re we re we tenen ñi t'ɔ cee, de calen n'Acii Sesɛɛ awɔr. ?De sem sempe, de nante ciwa, de we re honku, wonte rɛɛ na, i ha-ra i Fiisu se re sem se re kaa se re mu wonte ten i yii-ra-te na, ⁷ wonte rɛɛ na, de tisu Acii Sesɛɛ rɛɛ, ka ni re walu n'u ta ci se re we re na-te. ⁸ De nante ciwa, n'u sar-ra n'u kel se re yeu re tenen ñi cee, ni re wal de ɔ Acii Sesɛɛ cal. ⁹ ?Pa re ta mise tenen ñi taa, yaa re tan ñi taa, wonte re cii-te n'u kel ten na, nt'ɔle se re lau wonte kake-i na, ¹⁰ wonte rɛɛ na, u mɔna se re ten, de sende Kiriisitu* ñesa taa n'l hu na-ra, se fe ni wonte re lau-te tete nte rɛɛ na, i kan n'l rɛte-ra te rɛɛ. Nne re lau sarte, i rɛte-ra. Nne re lau tansarteñente, i kaa s'l hu na-ra.

Ase cii se ñi-n'yera ten, wa kpause tɛse

¹¹ Nte rɛɛ-ɔna, de ñɔɔ Acii Sesɛɛ, de caru re te se yera tisi se wonte re siiru-te na, te we tufelem. Ase sem wompa re ciwa na, ni me mɔsu se mi rere, u sem-ɔa tufelem na mi hɔya taa. ¹² De pe tasu re tɛ-ɔ wuluu ka mi cal. De cii kena se re wul-mi wonte kaa se te yeu n'u kɔ mi t'ɔ ra rɛɛ n'l ɔ ra leekase taa na. Sempe na, u kaa s'l sem wonɔn'ɔ u wusun wompa wulu wa te na wonte we areenandee na, ni wa pe wulu wa te na wonte we yer hɔr taa na. ¹³ Nne tufelem, de ci kpɔnseera, de ci-ya Ase rɛɛ-ɔna. Nne re mɔsu yera wampa mɔsem, de mɔsu se re sen-mi-ɔna, ¹⁴ wonte rɛɛ na, Kiriisitu we-ra lu, n'nte yeke-na-ra, ni re lake te ten ñi. De tisu se yer kuɔem seu-na yera ten dɛɛ. Te kuti-hudji kele se, yera ten sepa. ¹⁵ I seu yera ten dɛɛ-ɔna, se fe ni wompa ten we fiisu taa na, wa ra lau wonte kake wa teter na. Ama, wa lau wonte kake woñi sepa n'l wuse n'l hom wa rɛɛ na, i taa.

¹⁶ Semp'ɔna, u sun kɔhen, de ra sem yer n'a-reenandee. De na s'antaɔ de ka sem Kiriisitu n'a-reenandee. Ama, kɔhen, de pe suɔ-i sempe. ¹⁷ Nne yer lau yer kuɔem na Kiriisitu, i wuse yer cefalu. I k-antaɔ ñente rɛwa, ni te ten wuse cefate.

¹⁸ Te ten ñi lii n'Ase ñi kpause ra-n'l tɛ-ɔ tɛse na Kiriisitu rɛɛ na, i cal-ɔna, n'l lese-ra se re hose yera ten s'l cii s'l kpause tɛse rere na-wa. ¹⁹ Wonte re hosu-te na, nt'ɔle s'Ase ka we Kiriisitu taa, n'l kpause tɛse na tete rɛɛ ñempa. I pe rukun wa tansarteñente n'l tir-ra se re hose yera s'l cii s'l kpause tɛse na-wa.

²⁰ Nte rɛɛ-ɔna re ci Kiriisitu tentente hosera. U we s'Ase ñi teter ka yaa-na yera na ra nese rɛɛ. De ceru-wa na Kiriisitu rɛɛ se wa kpause tɛse n'Ase. ²¹ Kiriisitu ta lau awarkɔ nenkar-ɔ alape. Ama, Ase sul-i ra ten d'awarkase, se fe n'l pi se n'l su-ra se riyuyunempa, wonte rɛɛ na, ɔa-n'Kiriisitu, de kpirsi yer kuɔem.

Pɔl wul s'ɩ ci Ase wolalaɖe

6 Sempe na, wora lake temer n'Asɛ na, ɖe cɛru-mɩ s'u ra yeu sɛ haadɛ ndɛ u mu-re ɩ cal na, ɖe mɩsɛ fala. ² Ase siir sɛ:

«Me co na-n aluate nte tala sɛ me lau yera ka sarte na, te taa.
Me sen-n ayuku nku tala sɛ me tɛlse yera na, ku taa.»
(Es. 49:8)

!lu na, kɔhen ñɩ hen ci aluate nte Ase cii s'u lau yera ka sarte na. Sɛŋ ñɩ hen ci ayuku nku ɩ cii s'u tɛlse yera na.

³ Ɖe pe cii sɛ nɛɛr fɛsen-ɖa re temer ñɛnte. Semp'ɔ-na, ɖe pe cii sɛ, ɖe lau nter, nɩ yera kisi Kiriisitu*.

⁴ Ama, wonte ten ɖe lake-te na, te wulu sɛ re ci Ase wolalaɖa. Nt'ɔɛ sɛ, ɖe sulu wahala na kakase ka se ten, ɖe tuku kuñemen ka ñɩ ten. Ama, ɖe wɛ re hesu re hɔya ka halɩ. ⁵ A mau-ra, n'a re-ra sarka, n'a cii-ra tentente. Ɖe tisa re lau tema reen nɛnyar. Ɖe cɔ re ñesa rɛɛ, ɖe hɔu nɛse. ⁶ Ɖe hɔya taa humla, ɖe sem tufelem, ɖe hesɛ re hɔya, ɖe ci sarte yera, ɖe wɛ n'Asɛ Fiisu, ɖe wɛ yera ka leen na re hɔya ka ya ten. ⁷ Ɖe hose tufelem ka yera. Ase ha-ra ɩ hampate, ɖe ci riyuyunɛmpa, nɩ te wɛ se yeeu wonte nte, ɖe yee na-te, nɩ te ceentu ra rɛɛ na. Te ten te ten ñɩ wulu-na sɛ re ci Ase wolalaɖa.

⁸ Nɛmpar ñɔŋ-ɖa nɩ nɛmpar kpɛ-ra sela. Nɛmpar wɔru-ra, nɛmpar tu-ra. Wa ñɛlu-ra se re ci tentarura. Nku, ɖe siiru tufelem kena. ⁹ Wa ñɛlu-ra se nɛɛr ta sem-ɖa. Nku, yer ten sem-ɖa. Wa ñɛlu-ra s'aseda. Nku, ɖe wɛ re wɛ fiisu taa. Wa ru-ra wahala taa, nɩ re pe seke. ¹⁰ Wa yeke n'u tɛɖu ra taa. Ama, u wɛ n'u kake ra t'ɔ tamtam. Ɖe ci ahusa ka yera ñesa taa. Ama, ɖe sɩsu yera kpater ka sauti. U wɛ se re tan wur. Nku, tufelem, ɖe wɛ na te ten.

¹¹ Kɔrente kɔru taa yera mɩ, ɖe wuten-mɩ reñamla, ɖe ta mɛse-mɩ nter-ɔ ra hɔya taa. ¹² Ɖe ta kisi sɛ re ra lau-mɩ leen, mɩ kisi-na s'u ra lau-ra leen. ¹³ U wɛ s'u ci me wiisi kena. Me siiru-mɩ, mɩ rerɛ, !lu lau-ra lu se re wɛ-mɩ lu ka wo na.

!lu ra lau nɔ kuɖemɔ na tansarteñempa

¹⁴ !lu ra lau nɔ kuɖemɔ na wompa pe tisu Aci Sesɛɛ rɛɛ na. Ɖaante wonte pɩsu sɛ te lau na wonte wɛ riyuyu na, na teñɛse wa hɛku taa? Hulmun lake senɔ sɛ, ñɩ kpirsi na tawundɩ? ¹⁵ Kiriisitu lake senɔ sɛ ñɩ-n'aluacii Peeltal, wa lau nɔ kuɖemɔ? Yaa woñɩ tisu Aci Sesɛɛ rɛɛ na, ɩ lake senɔ s'u lau nɔ kuɖemɔ na woñɩ pe tisu ɩ rɛɛ na? ¹⁶ Ɖaante wonte pɩsu sɛ te lau Ase rɛɔ, n'atɛtɩna, wa hɛku taa? wonte rɛɛ na, ɖe ci Ase ñɩ wɛ fiisu taa na, ɩ rɛɔ. Nñɩ teter siir-na sɛ:

«Me kaa sɛ me cɔ wa hɛku taa,
nɩ me walu wa hɛku taa.
Me kaa sɛ me ci w'Asɛ, wa ci me yera.»

(L'e. 26:12)

¹⁷ Semp'ɔna, Aci Sesɛɛ tam sɛ:
«!lu kur, n'u lii wa hɛku taa,
n'u cɔ leekɔ.
!lu ra teeken asimañente,
fɛ nɩ me mu-mɩ.

(Es. 52:11)

¹⁸ Me kaa sɛ me ci mɩ Cii,
nɩ mɩ ci me wiisi.
Aci Sesɛɛ ñɩ ci reen ten cii na,
nñɩ siir na-te.»

(2S. 7:14 7:8)

7 Womɩ me wɛ-mɩ lu ka ten na, Ase yii-ra te ten ñɩ.
Sempe na, u mɔna sɛ re ñɔŋ-ɩ ten, fɛ nɩ re yaal tansarteñente nte wɛ re tɛnen ɖɛɛ na, nɩ re yeu nɩ re hɔya kpese ɩ ñesa taa. !Ɖe car re tɛ, ɖe lau wonte ten ɩ cii-te na.

U kɔ Pɔl taa

² !lu mu-ra mɩ hɔya taa. Ɖe ta lau nɛɛr-ɔ tɛñɔ. Ɖe ta hɔrse nɛɛr. Ɖe ta tɛke nɛɛr nɩ re mu-ɩ n'ɔ wur. ³ ?Me si-iru-mɩ-te, u ta ci sɛ, me ku mɩ ñente kena. Ama, me teem te siiruu sɛ, ɖe wɛ-mɩ leen ka ten. ?Pa ra-n'mɩ, ɖe wɛ fiisu taa, yaa ra-n'mɩ, ɖe sepa, nter tan sɛ te tar ra hɛku taa. ⁴ Me sem mɩ rɛɛ. U kɔ me t'ɔ ten-ɔ mɩ rɛɛ. Ɖe wahala t'ɔ ya ten, me nante cii ten, n'u wɛ n'u kake me t'ɔ ten.

⁵ U sɩn ayuku nku re tal Maseetewan kɔru taa na, ɖe ta hiiu ñempu sen sɛ re fiisi. Ɖe leekase ten t'ɔ riinan ten, yera cii-ra tentente nɩ re tuku wahala. Nafate sɩ ra hɔya taa. ⁶ Ama, Ase ñɩ ciisu wompa u tɛɖe wa nante taa na, ɩ yeu sɛ Tiiti kan ɖa cal, ɖa nante cii. ⁷ U ta ci ɩ kandɛ receel yeu-na n'Asɛ ciisi ra nante. Ama, Tiiti siir-ra rerɛ-ɔ, wonɔn'ɔ ɩ ciisi ɩ nante na. ɩ siir-ra wonɔn'ɔ ɩ cii s'u tase me nau, ka mɩ cal na, na wonɔn'ɔ ɩ ñentu mɩ tɛ na, na wonɔn'ɔ ɩ cii s'u sendɛ me wara na felem na. Me nɩw-te semp'ɔ wonte na, u kɔ me taa n'u kel.

⁸ Me sem sɛ, me yepa n'u tɛɖe mɩ taa na me tekara ñɩ, me ka maa-ɩ-mɩ na. Ama, u pe caru me taa. U ka car me t'ɔ antaɔŋ, wonte rɛɛ na, me sem sɛ, me yepa n'u tɛɖe mɩ t'ɔ aluate cekɔ kena. ⁹ Kɔhen u kɔ me taa, n'u ta ci sɛ me yepa n'u tɛɖe mɩ nante t'ɔ n'u kɔ me taa. U kɔ me t'ɔ, wonte rɛɛ na, u tɛɖe mɩ taa, n'u yeu n'u kisi mɩ awarkase. Ɖe yepa n'u tɛɖe mɩ taa, n'Asɛ yeu sɛ re ra hɔrse nter-ɔ mɩ cal. ¹⁰ Nne u tɛɖe yer taa s'Asɛ cii wo na, tɛɖu mpe yeke s'u kisi ɩ k-awarkase n'Asɛ tɛlse-ɩ. U pe caru yer-ɔ taa tɛɖu mpe rɛɛ. Nne u tɛɖe yer taa s'u tɛɖu tɛte nte rɛɛ yera t'ɔ wo na, mpe ku-na yer. ¹¹ U ka tɛɖe mɩ taa s'Asɛ cii wo na, kɔhen, ɩ ñɛla n'u na wonɔn'ɔ tentente nte ta ci fawii na. Kɔhen, ɩ kper mɩ taa n'u cii s'u lese mɩ niij ka te taa. Mɩ ñan kpawa, nafate kpa-mɩ. ɩ cii tɛmpe ka ten s'u mul n'u na-m. ɩ cii s'u lau wonte Ase cii-te na, n'u hɔm woñɩ lau awarkɔ na, ɩ rende. ɩ lau wonte ten, u ka mɔna s'a

lau-te na, se fe n'u wul s'u tam nter-ɔ tentente nte taa.

¹² Nne me ka maa-mi tekara neer ñi, me ta maa-ɩ woñi warka na, ɩ rɛɛ-ɔna, nawur woñi a warke-ɩ na, ɩ rɛɛ. Ama, me maa-ɩ wonte rɛɛ na, me ciwa s'u sem sarte k'Asɛ ñesa taa s'u kper mi t'ɔ ten n'u su mi te n'u hɔɔ na-ra. ¹³ Nte rɛɛ-ɔna, de hɔya hɛwa.

Tufelem de hɔya hɛwa, ɩ ta ci te-l deceel, nenter we ka te kelen-te. ɩ kɔ ra t'ɔ rere-ɔ tempe ka wonɔn'ɔ mi ten, ɩ hese Tiiti hɔɔ n'u kɔ ɩ t'ɔ ten na. ¹⁴ Se fe ni me tir-ɩ na, me ka wɔr-mi ɩ cal n'u ta lau se fer kpa-m. Wonte ten de ka siir-mi-te na, te we tufelem. Kudemte nt'ɔna rere se, sarteñente nte re siir-te mi rɛɛ-ɔ Tiiti cal na, a hɔɔ te tufelem. ¹⁵ ɩ we-mi lu ka ten-ɔ ɩ kɔɔ n'u tɛsu wonɔn'ɔ ɩ tal mi te mi hɔya lii ni mi nante mau, n'u car mi te n'u mu-ɩ sarte, n'u co na-ɩ n'u ñam-ɩ na. ¹⁶ ɩ kɔ me t'ɔ ten me sem se me taa mi-ɔna, s'u kaa s'u lau wonte ten ɩ mɔna s'u lau-te na.

Warase nse wa ha-se Sutee kiriisitutuna na

8 Me rɔɔ ñempa, de cii se re yeu n'u sem wonɔn'ɔ Ase lau sarte ka Masetewan kiriisitutuna akpaya na. ² Kiriisitutuna tisi na wa te-ɔ, tufelem ka, wahala nya, wa na-ya na. Ama, ɩ kɔ wa t'ɔ ten se wa ha tempe. Nku, wa ci ahusa kena. ³ Me siiru-mi, wa ha wonte wa piɔsuwa se wa ha na, hal n'u rɛ. ⁴ Neer ta wɔse-wa nter. Ama, wa cɛr ra ten se, de ha-wa ñempu, wa tase nɛmpar rɛɛ, wa sen Sutee kɔru taa Ase yera. ⁵ Wa lau wonte kelen wonte re ka mɔsuwa na. Wa su wa te, wa cel nanɩ k'Acii Sesɛɛ, fe ni wa cel wa te-ɔ ra rere, s'Asɛ cii wo na.

⁶ Semp'ɔna, de su Tiiti, de yeu-ɩ s'u wuse mi te, n'u tɛse temer nde ɩ ka paase re lape na, n'u tɛse haade nde ɩ we n'u kpolu-re na, de muu. ⁷ Ase ha-mi te ten-ɔ ɩ ñempu taa n'u kel. Nt'ɔɩ, ɩ tisu ɩ rɛɛ-ɔ tufelem. ɩ hosu ɩ tentente ka yera, n'u sem wonte ten ɩ wul-mi-te na, ɩ kper mi taa n'u lau te ten n'u we-ra leen ka hal. Semp'ɔna, de cii s'u ha haade nde n'u tɛna n'u kel.

⁸ ɩ ta ci se, me ñasu-mi kena. Ama, wonte nɛmpar mpa lapa na felem na, nte yeu-na-m ni me wuten-mi sempe. Me cii s'u wul s'u we yera ka leen. ⁹ ɩ sem wonɔn'ɔ r'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu* lau-ra sarte na. Woñi ka ci sau na, ɩ wuse ɩ te-ɔ ahusa ka mi rɛɛ, se fe n'u piɔse n'u wuse sau, na ɩ k-ahusetɛ rɛɛ.

¹⁰ Sempe na, me siiru-mi wonte me mɔse-te na. Wunti, mi ka mɔse-na kidinkidɩn s'u ha ni mi paase-na kidinkidɩn dɛrɛ. Kɔhen ñi hen na, ɩ sara s'u tɛse hau. ¹¹ ɩ lau mi t'ɔ lelen n'u tɛse re lape, s'u ka lau mi t'ɔ lelen, n'u paase kidinkidɩn ka wo na. ɩ ha wonɔn'ɔ ɩ we na na. ¹² Nne yer ha Ase ka wonte ɩ we na-te na, na hɔɔ lelen, ɩ kaa s'u mu-te. Ama, ɩ pe wɔsu yer ka wonte ɩ tan na-te na.

¹³ Me pe siiru-mi s'u re mi te-ɔ kuñɔɔ taa s'u sen mi raana. ɩ mɔna s'u lau ataru kena. ¹⁴ Kɔhen ñi taa na, ɩ

we na te ten-ɔɩ tempe, s'u piɔse n'u sen-wa. Aluate nte taa, ɩ kaa s'u tan na wur na, wa piɔsu se wa tar te ten ñi wa we na-te na, na-mi. Sempe na, ɩ kaa s'u lau ataru, ¹⁵ s'a maa Ase tekara t'ɔ wo na se:

«Woñi ka tɛse tempe na, ɩ ta kelen-ɩ.
Woñi tɛse cekɔ na, nter ta feete-ɩ.»

(Ex. 16:18)

Tiiti, na ɩ temer raana

¹⁶ De wɔru Ase s'u yepa ni Tiiti sen-mi na felem, se ra sun-mi wo na. ¹⁷ ɩ tisi wonte re wɔse-ɩ-te na, s'u tase waɔe ka, mi te. ɩ ta ci te-l deceel. Nñi teter, ɩ ciwa rere s'u wal, wonte rɛɛ na, ɩ cii na felem ka ten s'u sen-mi.

¹⁸ De tiru-ɩ mi cal, na yer neer-ɔ kiriisitutuna akpaya ka ya ten ya wɔru-ɩ wonɔn'ɔ ɩ hosu tentente sarteñente na. ¹⁹ Kiriisitutuna akpaya lese-na yer ñi se ra-n'u, de wal ñempu re wan haade nde kiriisitutuna mpa we Sutee kɔru taa na. Temer nde yeke s'a wɔr r'Acii Sesɛɛ, n'u wulu se re cii se re sen yera.

²⁰ De lake sempe se fe ni yera ra fɛsen-ɔa wonɔn'ɔ re ruken haade nde tempe tempe na, de rɛɛ. ²¹ De cii se re lau wonte sara na. ɩ ta ci se re lake-te Acii Sesɛɛ ñesa taa receel-ɔna. Ama, de cii se re lau-te yera ten ñesa taa rere.

²² De tiru-wa mi cal, na re rɔɔ ti neer rere. De ñel-ɩ repi, de hɔɔ s'u ci yer neer-ɔna, ɩ su ɩ te n'u cel Ase temer na felem. Kɔhen, ɩ su ɩ te n'u cel temer nde na felem n'u kel, wonte rɛɛ na, ɩ sem mi rɛɛ. ²³ Tiiti hen na, ɩ ci woñi ma-n'u, de lake temer ni re sun-mi na. ɩ kaase re rɔɔ ñempa kiriisitutuna mpa, de tiru-wa mi cal hen na, kiriisitutuna akpaya tir-na-wa s'a wɔr Kiriisitu* ka wa rɛɛ. ²⁴ ɩ wul-wa s'u we-wa leen ka tufelem, fe ni kiriisitutuna akpaya sem se, de we tufelem s'u kɔ ra t'ɔ, mi rɛɛ.

Ase we lu ka woñi ha na hɔɔ lelen na

9 ɩ ka ta hɛna se, me maa tekara, me yeeke-mi s'u sen Ase yera, ² wonte rɛɛ na, me sem wonɔn'ɔ ɩ cii s'u lau na. Akal* ñempa mi, semp'ɔna, me kpantu mi yela ka Masetewan kiriisitutuna ñesa t'ɔ wonte ɩ lake-te na, te rɛɛ. Me siir-wa se, kaka wunti kena, ɩ honkuwa na felem s'u yeeke haade nde. Te yepa ni wa taa kpater nɛmpar cii se wa lau sempe rere. ³ Ama, me tiru-mi re rɔɔ ñempa kiriisitutuna mpa, se fe ni wonɔn'ɔ re kpante mi yela na, ɩ ra wuse fala. Me cii s'u hɔɔ mi te n'u ha warase nse, se me siir-wa wonɔn'ɔna. ⁴ ?Ya sempe, ma-n'!Masetewan kiriisitutuna, de kampa, wa hɔɔ, ɩ ta hɔɔ mi te, fer kpa ma-n'mi, wonte rɛɛ na, me ka siira se me sem s'u hɔɔ mi te-ɔ reyase. ⁵ Semp'ɔna, me mɔse me taa, me hɔɔ ɩ hɛna se, me cɛr yera mpa se, wa kan mi te-ɔ, ma nɛla n'u hɔɔ n'u ñɔse haade nde, ɩ ka yii-re reyase na. Sempe na, me kaa se me kan wonte ni me hɔɔ ɩ kper hɔɔsu n'u honku na,

qen'kɛ, te kaa sɛ te wul s'u lau-te na hɔɔr lelen. U ta ci s'a kpa-mɪ na reen.

⁶!u sem sɛ, nne yer rii wonteriiti ka cekɔ, ɪ kaa s'u teede cekɔ ñɪ-ɔna. Ama, nne yer rii wonteriiti ka tempe, ɪ kaa s'u teede tempe. ⁷Sempe na, u mɔna sɛ pa woñɪ na, ɪ ha wonte, ɪ kper ɪ taa s'u ha-te na. ɪ ra ha na mɔsem. !Nɛɛr ra kpa-mɪ na reen s'u ha, wonte rɛɛ na, Ase wɛ lu ka woñɪ ha na hɔɔr lelen na. ⁸Ase wɛ n'apɪsɔ s'u lau-mɪ sarte n'u kel n'l ha-mɪ te ten-ɔ tempe k'ayuku s'ayuku n'u tal-mɪ, n'u kaase-mɪ tempe rɛɛ, n'l ha nɛmpar. ⁹U kaa s'u lau-mɪ s'a maa Ase tekara t'wo na sɛ:

«ɪ ha ahusa ka tempe,
n'l riyuyu lakase mɪsu wuse se wuse.»

(Ps. 112:9)

¹⁰Ase celu riira ka wonteriiti n'l celu-wa tute nɪ wa tuku. ɪ kaa s'u ha-mɪ te ten qɛrɛ n'l lake sɛ, te kpɔl. Sempe na, u pɪsɛ n'u lau nɛmpar-ɔ riyuyu lakase ka tempe. ¹¹ɪ kaa s'u wuse-mɪ sauwa ka te ten taa, se fɛ n'u pɪsɛ n'u ha nɛmpar-ɔ tempe. Ðen'ɔna, yera kpater kaa sɛ wa wɔr Ase ka mɪ haade nde, u cel-qɛ na re niij qɛɛ na. ¹²Haade nde, u ha-re na, qɛ pe ñɛlu Ase yera receel-ɔna. Ama, qɛ yeke sɛ yera kpater wɔr Ase. ¹³Haade nde u ha-re na, qɛ kaa sɛ re wul yera s'u ci tufelem ñempe, wa wɔr Ase, wonte rɛɛ na, wa na ka, u ñɔŋ Kiriisitu* tentente sarteñente, s'u siiru wo na, n'u sun-wa, na yera ten qɛrɛ. ¹⁴Wa sɛɛ Ase ka mɪ rɛɛ, wonte rɛɛ na, wa wɛ-mɪ leen ka tempe, nɪ wa wɔr-ɪ s'u lau-mɪ sarte ka ten. ¹⁵!Ðe wɔr Ase ka haade nde ɪ ha-ra k'a pe pɪsɛ s'a siir re nɔ na, qɛ rɛɛ.

Pɔl wutu ɪ temer ñente

10 M'ɔ Pɔl, woma yera siiru me rɛɛ sɛ, ?me wɛ wolen, me wɛ reen ka me tekarna taa nɪ, ?me kan mɪ cal, me see-mɪ nafate na. Me cii sɛ me wuten-mɪ rehɛɛ, na hɔɔr lelen, se Kiriisitu* ka wɛ, ɪ ka wuten-mɪ wo na. ²Me cɛru-mɪ ten, !u ra yeu sɛ me kan me wuten-mɪ reen, ka me kaa sɛ me kan mɪ tɛ-ɔ wonte na. Yera nɛmpar wɛ mɪ tɛ-ɔ wa siiru sɛ re lake temer se tɛte nte rɛɛ yera. Me sem qɛpɪpɪ ka wonɔn'ɔ, me kaa sɛ me wuten yera mp'ɔ reen na. ³Tufelem, qɛ sem sɛ, qɛ wɛ tɛte nte rɛɛ. Ama, qɛ pe yee yeeu se tɛte nte rɛɛ yera yee yeeu ka wo na. ⁴Yeeu wonte nte re yee na-te na, u ta ci tɛte rɛɛ yera yeeu wonte kena. Ða yeeu wonte nte lii n'Asɛ cal-ɔna. Te wɛ reen ka ten sɛ te hɔrse awɔɪ nya ɪ k-amurana mɛlu ya taa na. Ðe wulu sɛ tentariya nya yera tisu ya rɛɛ, nɪ wa mɔsu ya ñente na, ya tan tufelem. ⁵Ðe wɛqɔ atɛ-ɔ tentente nte ten ta sar ka kalempanɪ yera wutu-te, te ruku ñempu sɛ yera ra pɪsɛ wa sem Ase na. Ðe ñasɪ mɔsem mpe wɛ yera hɔya taa na, se fɛ nɪ wa ñam Kiriisitu. ⁶ɪ kaa s'u ñam-ɪ wont'ɔ ten n'u kper na, qɛ rɔn qɛ tɛ sɛ re hɔm wompa pe cii sɛ wa ñam-ɪ na, wa rena.

⁷ɪ ñɛlu te ten-ɔ areenanqɛɛ receel-ɔna. Nne yer mɔsu s'u ci kiriisitu, u mɔna s'u sem qɛrɛ sɛ, qɛ rɛɛ, qɛ ci kiriisutuna s'ñɪ. ⁸?Pa ma rɛsɛ kpantuu ka cekɔ ka huku nku Acii Sesɛɛ ha-m-ku na, ku rɛɛ, fɛr ra kpa-m, wonte rɛɛ na, n'ñɪ ha-na-m-ku sɛ me sen-mɪ n'u kpɔl ɪ ñente taa, n'u ta ci sɛ, me hɔrsu-mɪ kena. ⁹Ama, me pe cii s'u mɔsɛ sɛ me ha-mɪ nafate na me tekarna. ¹⁰Yera siiru sɛ, me tekarna wɛ reen nɪ wonte me maa-te na, te wɔsu s'a lau-te, nɪ me wɛ mɪ cal-ɔ wonte na, me tan qɛen, me ta sem wutuu. ¹¹Yera mpa siiru sempe na, me siiru-wa sɛ, wonte ten qɛ maa-te re tekarna taa na, nt'ɔna, qɛ kaa sɛ re lau-te, ka re kaa sɛ re kan mɪ cal-ɔ wonte na.

¹²Ðe pe katu sɛ re mɔsɛ re tɛ na wompa siiru sɛ wa tala sɛ wa lau temer nde na, wa taa nɛmpar. Wa ñɛlu remaŋ wa siiru sɛ wa kpɔla. Ama, wa tan len. ¹³U kaase-ra hen na, qɛ kpante wonte Ase ha-ra huku sɛ re lau-te na, te receel qɛɛ-ɔna. N'ñɪ yeu-na-ra rɛɛ sɛ re pɪsɛ re tenke re tal mɪ tɛ. ¹⁴Nne ɪ ka ta yeu-ra sɛ re tal mɪ tɛ, qɛ hose tentente sarteñente nte lii na Kiriisitu* cal na, u ka ta mɔna sɛ re wal. ¹⁵Ðe pe wulu re tɛ-ɔ nɛmpar temer rɛɛ. Ase ta cel-qɛ wa temer nde. Ða, qɛ honku s'u tisi Kiriisitu rɛɛ n'u kelen antaun, nɪ re pɪsɛ re lau temer cekpɔlde ka sarte ka mɪ hɛku taa, nɪ re mɪsɛ temer nde Ase yeu-ra-re na, qɛ taa. ¹⁶Ðen'ɔna, qɛ pɪsɛ sɛ re wan tentente sarteñente ka kɔren ñɪ wɛ na mɪ war'ɔ ñɪ cal ten na, ñɪ taa. Ðe ra wal kɔren ñɪ taa, a teem Ase tentente hosuu na, wonte rɛɛ na, qɛ pe cii s'a wɔr-ra nɛmpar temer rɛɛ.

¹⁷A maa Ase tekara taa sɛ: «Woñɪ cii s'u wul ɪ tɛ na, ɪ wul ɪ tɛ-ɔ wonte Acii Sesɛɛ lau-te na, te receel qɛɛ-ɔna,» ¹⁸wonte rɛɛ na, u ta ci woñɪ wɔru ɪ tɛ na, n'ñɪ-ɔna Acii Sesɛɛ mu. Ama, woñɪ Acii Sesɛɛ wɔru-ɪ na, n'ñɪ-ɔna, ɪ mu.

Pɔl mɔsu ɪ tɛ na wompa siiru sɛ wa ci Yeesu tirira na

11 Kɔhen, me cii s'u ñaase mɪ tɛ n'u co na-m cekɔ se woñɪ wutu ka ɪ tan feterem na. Me cɛru-mɪ, !u ñaase mɪ tɛ me wuten-mɪ sempe. ²Me wɛ ñe-sesɛmer ka mɪ rɛɛ s'Asɛ wɛ ñesɛsɛmer ka mɪ rɛɛ-ɔ wo na. Nte rɛɛ-ɔna, me su-mɪ me cel-mɪ Kiriisitu* s'asar ñɪ mɪsu asar fɛ n'l waal kpa-ɪ na. ³Nafate kpa-m sɛ mɪ mɔsem qɛ tɛke-mɪ n'u kisi mɪ tufelem ñempu na raante nte ka wɛ mɪ-n'Kiriisitu, mɪ hɛku taa na, se wonɔn'ɔ rem tɛke Efe* na ɪ tentarur na. ⁴Nafate kpa-m, wonte rɛɛ na, nne tantufelem yer nɛɛr kampa, u yeke-ɪ s'u wul-mɪ ɪ tentente. Yera mpa hosu-mɪ wonte tan tufelem ka Yeesu rɛɛ na, u ta ci tufelemñente nte re hosu-mɪ-te ɪ rɛɛ na, nt'ɔna. Wa wutu fiisu nenkur ñente kena, n'u ta ci wonku Ase ka ha-mɪ-ku na, ku ñente. Wa hosu tentente nenter-ɔ te ta ci tentente sarteñente nte, qɛ hose-mɪ-te na. Ama, u tisu te ten ñɪ rɛɛ.

⁵ Lu hu se yera mpa ci Kiriisitu tirira cekpɔlwa. Ama, me pe mɔsu se wa kelen-ma. ⁶ ?Pa me wutu n'u tan le-len, me sem wonte me wute-te na. Ðe wul-mi-te te ten-ɔ reyamyam k'aluate ten taa.

⁷ Me kampa me hosu-mi Ase tentente sarteñente ka wonte na, me ta mu-mi n'ɔ wur. Me tisi me te, fe me kpaase-mi. Me hɔrsa se me lau sempe ya? ⁸ Me ka we mi te-ɔ wonte na, me tisi se kiriisitutuna akpaya nenyar rete-m warase, u we se me lee-ya se me sen-mi-ɔna. ⁹ Me kampa me we mi te-ɔ wonte na, me ta wɔse-mi nter-ɔ n nɔn me lake warase talem ka wonte na, wonte ree na, kiriisitutuna mpa kuren na Maseetewan kɔru taa na, wa kan-m wonte ten me ka ta tan-te na. Me rukun me te-ɔ ten se, mi taa neer ra ñel me ree. ?Pa u ta kel se wɔ, me we se me ñelu me ree. ¹⁰ Na Kiriisitu* tufelem mpe we me taa na, Akai* kɔru ten taa yera ra ru-m ñempu se me kpante sempe. ¹¹ Ar yepa me wute sempe? Nawur me tam-mi lu kena ya? Ase sem se me we-mi lu.

¹² Wonte me lake-te na, me kaa se me rukun te lape sempe, se fe ni me ru ñempu ka wompa kpantu ten, ni wa cii se wa siir se wa ci Yeesu tirira se ra rere na.

¹³ Yera mpa ci tentarura kena, wompa teke-mi n'u tisi se wa ci Kiriisitu tirira na. ¹⁴ !Nte ñi ra yuse-mi. Aluacii Satanj ñi teter teku yera ni wa tisu s'i ci Ase tirir ñi metelu na. ¹⁵ Sempe na, !lu ra yeu s'u yuse-mi ka i wolalada mpa teku yera se wa ci wolalada mpa lake wonte we riyuyu na. Atesenu ayuku ree, wa kaa se wa peter se wa lau tansarte lakase ka wo na.

Wahala nya Pɔl lau-ya na, ya wulu s'i ci Yeesu tirir

¹⁶ Me mulu me siiru-mi, mi taa neer ra hu se me wute se woñi tan feterem na. Ama, nne u hu se me tan feterem, !u yeu-m, me kpante cekɔ se wonɔn'ɔ u yeke tanfeteremciina ni wa-l kpantu na. ¹⁷ Tufelem, wonte me siiru kɔhen na, u ta ci Acii Sesee tam na-m se me wul me te. Me wulu me te-ɔ wonte na, me wutu se woñi tan feterem na. ¹⁸ Kpater wulu wa te-ɔ wonte ten wa lake-te ni yera ten na-te na. Nte ree-ɔna, ma rere, me kaa se me wul me te sempe. ¹⁹ Lu lake te ten n'u ñaasu mi te n'u coku na tanfeteremciina, wonte ree na, u hu s'u sem te ten. ²⁰ Lu ñaasu mi te n'u yeke-wa se wa wusen-mi wa kpankase*, ni wa ku mi len wa teke-mi, ni wa mu mi ñente, ni wa pe-mi te te ni wa make-mi atase. ²¹ Lu hu se me tan deen se me lau-mi sempe ke? Me we reen. Ama, fer kpa-m se me lake sempe.

Kɔhen, me wutu sempe n'u we se me tan feterem. Nne neer kura s'i wul i te, ma rere, me kur me wul me te. ²² Wa wulu wa te se wa ci Suiifi ñempa kena. Ma rere, ma ci wa taa ti kena. Wa siiru se wa ci Iiserael* ñempa kena. Ma rere, ma we taa. Wa siiru rere se wa ci Aperaham* yikiisi kena. Ma rere, ma ci i yikee kena.

²³ Wa siiru se wa lake Kiriisitu* temer kena. Ma rere, ma lau-i temer ka tempe n'u kel. Kɔhen me feterem kper hɔrsuu se me wute. Me lau temer ka reen ka ten n'a re-m sarka n'u kelen-wa. A mau-m kpara n'u kelen-wa tempe, ni me nu sem sen k'ayuken ka kpater.

²⁴ Taman nauna taa, Suiifi ñempa mau-m kpara ka hiin niitisi na naku. ²⁵ Taman nautisi taa, a mau-m na kpan-telaken, ni taman kuɔem yera yɔ-m wee s'a ku-m. Taman nautisi taa, kpilu lim na-m. Taman kuɔem, me mɔse leem t'ɔ ntaun tɛe n'u re n'u hom-m. ²⁶ Me walu ñempen ka tamtam, me pɔsuwa se me tu kuñuɔ ka carase nse we kaade tasuu na, se taa. Me pɔsuwa se me tu kuñuɔ ka mɔla, na Suiifi ñempa, na wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa niij taa. Me pɔsuwa se me tu kuñuɔ ka kɔru nenkur taa, na ñite taa. Me pɔsuwa se me tu kuñuɔ k'apu leem taa. Me pɔsuwa se me tu kuñuɔ ka wompa teku se wa ci kiriisitutuna na, wa niij taa. ²⁷ Me nante ka ka ten me tu kuñuɔ. Ayuken neñer, me cake me ñesa ree. Ayuken neñer, ñuse ku-m, lukute ku-m, ni me hɔke nɔ ka tempe. Me tan wɔwen se me sii n'aniko ku-m tamtam. ²⁸ Na te ten ñi hen na, u we n'u caru-m na mɔsem ka kiriisitutuna akpaya ree. ²⁹ Nne yer tan deen k'Ase ñempu taa, u we se ma tan-na reen. Nne neer yepa n'i runtɔ feete awarkɔ taa, me hɔrɔ taa ñake min.

³⁰ Nne, u mɔna se me kpante, me kpantu wonte wulu se me tan deen na, te ree. ³¹ Ase ñi ci r'Acii Sesee Yeesu Cii na, i sem se me pe teku. !Ðe wɔr-i wuse se wuse.

³² Me ka we Tamase kɔru t'ɔ wonte na, wuroo Aree-tase* komna sese yera ka ku menɔɔ tɛe s'a kpa-m.

³³ Ama, a re-m kpancaku taa, a reese-m na teede, a tisi-m atɛ-ɔ kɔru wara, me lii i niij taa.

Wonte Acii Sesee wul Pɔl ka narte taa na

12 ?Pa kpantuu ta sar, u mɔna se me kpante. Kɔhen, me kaa se me wuten-mi wonte Acii Sesee wul-m-te narte taa na, na wonte i yeu-m, me sem-te narte taa na. ² Me sem kiriisituti neer-ɔ, u lake kɔhen-ɔ wuse ka hiiu na nnausa k'Ase su-i n'i kpaase-i kaka n'aset'ɔ i cal. Me ta sem s'i kpa-i narte taa ya, yaa tufelem i teter i kpa-na. Ase receel pɔsu-na s'i sem. ³⁴ Me sem s'Ase ka kpaase yer ñ'ɔ aseda sarteñempa awɔr* taa. Me ta sem s'i kpa i narte taa ya, yaa tufelem i teter i kpa-na. Ase receel pɔsu-na s'i sem. Ðen'ɔna, i nu wutase nse a pe pɔsu s'a wute-se, n'u ta mɔna se yer wan wute-se na. ⁵ Me kaa se me kpante yer ñi ree-ɔna. Ama, me ra kpante me teter, me ree-ɔ, ?u ta ci wonte ten wulu se me tan deen na, te ree. ⁶ ?Pa me ka ciiwa se me kpante, me ra see kɔnɔn. Me ka pɔsuwa se me kpante n'u ka we tufelem. Ama, me pe cii se me kpante, wonte ree na, me pe cii se yera kan ni wa hu se, me ci yer yer-ɔna me kpantite ree. Me cii se wa ñam-m wonte wa na-te, ka me lake-te na, ni wa

ñam-m ka wa nu tentente sarteñente nte me hosu-te na.

⁷ Se fe nu me ra kpante wonte Ase wul-m-te na, te rɛɛ na, ɪ yeu s'nter kan me nante taa te seke-m se koser. Te we s'aluacii Sataŋ tirir nɛɛɛ-ɔna ɪ make-m, se fe nu me ra kpante akpantu. ⁸ Taman nautisi taa, me sɛɛ Aci Sesɛɛ s'ɪ lese-te me nante taa. ⁹ Ama, ɪ wusen-m sɛ: «Sarteñente nte me lau-n-te na, te cɛse. Me reen lake temer ka wompa tan deen na, wa t'ɔna.» Semp'ɔna, ɔ kɔ me t'ɔ ten sɛ, me kpante wonte wulu sɛ me tan deen na, te rɛɛ, se fe nu Kiriisitu* hampate kan, te ɔ me taa. ¹⁰ Nte rɛɛ-ɔna, na Kiriisitu rɛɛ, ?me tan deen, ?a tu-m, ?a naasu-m, ?me taatu wur, ?me tuku wahala, ɔ kake me taa, wonte rɛɛ na, me kɔŋ me tan deen k'aluante nte taa na, nte t'ɔna ɪ ha-m ɪ reen.

Nafate kpa Pɔl ka Kɔrente ñempa rɛɛ sɛ wa ra leeu

¹¹ Me kuren wutu rɛɛ n'u kunti n'u we se me see kpɔɔ. Ama, mi lau-na-m sɛ, me wute. Mi ka kɔŋ-na s'ɪ wute na me rɛɛ, wonte rɛɛ na, me ta ci wur. Ama, yera mpa siiru sɛ wa ci Yeosu tirira cekpɔlwa na, wa ta kelen-m wur. ¹² Me ka we mi heku t'ɔ wonte na, me hese me kɔɔ, Ase yeu nu me lau hampate lakase, na wonte ten lau-mi reyau na. Te ten ñi me lau-te na, te wulu sɛ me ci Yeosu tirir. ¹³ Wonte ten me lau-te kiriisitutɪna akpaya nɛnyar taa na, me lau-te mi tɛ rere. Kuɔdemte nte me ta lau-mi-te na, nt'ɔle sɛ, ma ta tam-mi s'ɪ ñel me rɛɛ. ?ɪ hu sɛ me lau-mi nter-ɔna, te ta sar s'ɪ ra ñel me rɛɛ, !ɪ tɪsen-m.

¹⁴ Kɔhen, me ɔn me tɛ sɛ me kan mi tɛ-ɔ taman nautisi t'ɔle. Me ra wɔse-mi s'ɪ ñel me rɛɛ. Me pe cii mi warase, me cii mi-ɔna. ɔ ta ci wiisi cii-na warase sɛ se ñel na se leɔɔ rɛɛ. Ama, se leɔɔ cii-na warase sɛ wa ñel se rɛɛ. ¹⁵ ɔ kaase-ma hen na, ɔ lake me t'ɔ lelen sɛ me sɔ wonte ten me we na na, nu ma teter me ku me tɛ-ɔ mi rɛɛ, nu me sen-mi. Nne me lau-mi lu n'u kpɔlu n'u walɔ, ɔ lau senɔ nu mi kunti mi lau-ma-ku cekɔ?

¹⁶ Mi taa nɛmpar siiru sɛ, ?pa me ta wɔse-mi s'ɪ ñel me rɛɛ, me lau len, me tɛke-mi me hiiu wur-ɔ mi cal. ¹⁷ Me pa-mi na wompa ten me tir-wa mi cal na, wa taa nɛɛɛ ya? ¹⁸ Me cɛr Tiiti s'ɪ wal mi tɛ, nu me tir-ɪ na re rɛɔ tu ñi, ɪ sem-ɪ na. Tiiti kan mi cal-ɔ wonte na, ɪ pa-mi ke? Ma-n'ɪ, de we hɔɔr kuɔdemer, nu re tunku ñempu kuɔdemu.

¹⁹ De raana, womi re we-mi lu na, ñi hen, ɪ teem mi t'ɔ mɔsu sɛ, de cii sɛ, de ha re tɛ-ɔ tufelem kena, mi ñesa taa ke? ɔ ta ci sempe. De wutu Ase ñesa t'ɔna se Kiriisitu* cii wo na. Wonte ten de siiru-mi-te hen na, de cii s'ɪ kpɔl Ase ñente t'ɔna. ²⁰ Nafate kpa-m sɛ, me kaa sɛ me kan mi tɛ-ɔ wonte na, me kɔɔ wonte ɪ lake-te na, te ra kɔ-m. Nne ɔ we sempe, wonte me kaa sɛ me lau-te na, te ra kɔ-mi rere. Nafate kpa-m sɛ me ra tal,

nu me kɔɔ yeu, n'a sɛsu rem'ɔ ñesesɛma. Nafate kpa-m deɛ sɛ, me ra kɔɔ mi ñan kpan deɛmarɔ n'ɪ tu rem'ɔ falafala, n'ɪ hɔɔsu remaŋ yela k'afatelo, nu me ra kɔɔ nɛmpar-ɔ wa kpantu nu wa hɔɔsu te ten. ²¹ Nafate kpa-m sɛ me ra tal, m'Ase yeu fer kpa-m mi rɛɛ n'ɪ yeu me wul wompa lau awarkase, nu wa ta kisi w'awarkase sɛ wa kisi asimañente n'ayadeñente, na wonte ten ta sar ka, wa ka lau-te antaun na.

Atɛsenu wutu, na sɛerte

13 Taman nautisi t'ɔle, me kɔŋ mi tɛ. Tentente nte ten a kaa s'a kɔn-te na, ɔ mɔna s'a kan yera naul, yaa nautisi nu wa ci warasendɛra. ² N kɔɔ me kan wont'ɔ taman naul-ɔ mi tɛ na, me ka siir wompa ka lau awarkase k'antaun na, na mi ten deɛ s'ɪ kpa mi tɛ. Kɔhen, me tan mi cal, me mulu-mi te siiru s'ayuku nku, me kaa sɛ me kan me na-mi na, me kaa sɛ me ra ñente wa taa nɛɛ. ³ ?ɪ cii s'ɪ sem tufelem sɛ, me wutu na Kiriisitu* ñun deɛ, ɪ kaa s'ɪ sem-te. Kiriisitu ta ci yer-ɔ, ɪ tan deen ka mi ñesa taa. Ama, ɪ wulu ɪ hampate ka mi heku taa. ⁴ Tufelem, ɪ tisi ɪ tɛ s'ɪ wuse se woɪ tan deen na, n'a kam-ɪ akantemer rɛɛ. Ama, kɔhen, ɪ we na ɪ fiisu n'Ase hampate rɛɛ. De rere, da-n'ɪ, de lau yer kuɔdem. Semp'ɔna, de tisi re tɛ re wuse se wompa tan deen na. Ama, da-n'ɪ, de we na re fiisin n'Ase hampate rɛɛ, sɛ re sen-mi.

⁵ !ɪ mɔse mi t'ɔ sarte, n'ɪ feke n'ɪ na haa, ɪ we n'ɪ tisu tufelem ka Yeosu Kiriisitu rɛɛ ya. ɔ ta ci s'ɪ kɔɔ s'ɪ pe tisu ɪ rɛɛ, deɛnaa na, ɔ mɔna s'ɪ sem sarte sɛ tufelem, ɪ we mi heku taa. ⁶ Ama, me mɔsu s'ɪ kaa s'ɪ sem sɛ re ci tufelem Yeosu tirira. ⁷ De sɛɛ Ase s'ɪ ra tase awarkase lape rere. ɔ ta ci sɛ re cii sɛ re wul yera sɛ re ci ɪ tufelem tirira. ?Pa re ka ta ci nter, wonte re cii-te na, nt'ɔle !s'ɪ lau sarteñente, ⁸ wonte rɛɛ na, de ra piɛ sɛ re lau nter, te hɔɔse ɪ tufelem ñempu. Ama, de lake te ten sɛ yera tenke-ku. ⁹ ?Pa re tan deen, ɔ kɔ ra taa, ?ɔ ñente n'ɪ we reen kena Ase ñempu taa. De we re sɛɛ Ase s'ɪ yeu-mi, n'ɪ wal ñesa t'ɔ ɪ ñempu taa.

¹⁰ Wonte yepa, me maa-mi tekara ñ'ɔ me calen-mi na, nt'ɔle sɛ, me cii s'aluante nte taa, me kaa sɛ me tal-mi na, me ra hɔm mi rena na huku nku Aci Sesɛɛ ham-ku sɛ me sen-mi n'ɪ kpɔl ɪ ñempu taa na. ɪ ta cel-mi ku sɛ me hɔɔse-mi kena.

¹¹ Me rɛɔ ñempa, kɔhen ñi, !ɔ lake mi t'ɔ lelen. !ɪ wal ñesa t'ɔ ɪ ñempu taa. !ɪ ciisu remaŋ nante. !ɪ lake hɔɔr kuɔdemer n'ɪ ɔ rehɛser taa na remaŋ, n'Ase ñi we-ra lu n'ɪ yeke nu ra hɔya he na, !ɪ ɔ na-mi.

¹² !ɪ sɛ rem'ɔ sarte ka Kiriisitu taa.

Ase yera mpa we cee na, wa sɛɛ-mi.

¹³ !Aci Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu* lau mi ten-ɔ sarte, !Ase lulape ɔ na-mi, n'ɪ Fiisu kpɪrsi mi ten-ɔ yer kuɔdem.

KALATE ÑEMPA

Pɔl sɛɛ Kalate kiriisitutuna

1 M'ɔ Pɔl, woma ci Yeesu Kiriisitu* tirir na, ma maa-na-mɩ tekara ñɩ. U ta ci yera wampa lese na-m, n'u ta ci yer nɛɛr tir-na-m. Ama, Yeesu Kiriisitu na ra Cii Ase ñɩ wose-l asedɔa taa na, mpa tir-na-m. ² Ma-n'de rɛɔ ñempa mpa ten wɛ cee na, de sɛɛ womɩ ci kiriisitutuna akpaya nya wɛ Kalate kɔru taa na. ³ Ða Cii Ase na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, lwa lau-mɩ sarte, nɩ wa yeu nɩ mɩ hɔya hɛ. ⁴ Kiriisitu ñɩ cel ɩ tɛ s'ɩ seu ra rɛɛ, se fɛ n'Asɛ tɩsen-dɔa r'awarkase nɩ tete rɛɛ tansarteñente ra pɩse-ra, se wonɔn'ɔ ra Cii Ase ciiwa s'ɩ lau na. ⁵ Ðe wɔr Asɛ ka wuse se wuse. !U lau sempe.

Asɛ tentente sarteñente nenter tan dɛɛ

⁶ Te tɛɖen-m s'ɩ hom kisuu ka woñɩ yaa-mɩ na Kiriisitu sarte lape rɛɛ na, n'ɩ kunti n'ɩ tunku tentente nenter-ɔ te ta ci Asɛ tentente sarteñente. ⁷ Asɛ tentente sarteñente nenter tan dɛɛ. Ama, yera nɛmpar wɛ ka wa kpɩntilu-mɩ, wa cii sɛ wa kpa Kiriisitu* tentente sarteñente wa cɛl-te. ⁸ Nne yer hose-mɩ tentente sarteñente nter-ɔ ?u ta ci wonte re hose-mɩ-te na, ?pa u ci r'ɔna nawur Asɛ tirir nɛɛr-ɔ aseta, Asɛ wɩ-l sem. ⁹ Ðe teem-mɩ te siiruu nɩ kɔhen me mulu te siiruu kele sɛ, nne yer nɛɛr hose-mɩ tentente sarteñente nenter-ɔ te pe kpake na wonte u teem te nɩwɩ na, Asɛ wɩ-l sem. ¹⁰ Kɔhen ñɩ hen na, me cii sɛ yera wɔr-na-m ya, yaa me cii s'Asɛ wɔr-na-m? ɩ hu sɛ me lake s'ɩ kɔ yera t'ɔ-na kɛ? Al. ?Me ka ciiwa sɛ me lau n'ɩ kɔ yera taa, m'a ta kaa sɛ me ci Kiriisitu wolaladɛ.

Wonɔn'ɔ Pɔl wuse Yeesu tirir na

¹¹ Me rɛɔ ñempa, me siiru-mɩ sɛ tentente sarteñente nte me hose-mɩ-te na, te ta lii na yer wan cal-ɔna. ¹² U ta ci yer nɛɛr siir-na-m-te, n'u ta ci yer nɛɛr wul-na-m-te. Yeesu Kiriisitu* teter wul-na-m-te. ¹³ ɩ sem wonɔn'ɔ antaunɔ me ka tunku Suiifi ñempa kɔter me lake wo na. Aluate nte taa, me naasu kiriisitutuna ka tɛmpe ka ten, me ciiwa sɛ me hɔrse-wa. ¹⁴ Me ka tunku Suiifi ñempa kɔter n'ɩ kelen me wɔrana ka kpater, na me kɔru taa ñempa. Me ka wɔm me ñunɔ ka ten-ɔ wonte ra caasuna wul-dɔa-te na, te taa. ¹⁵ Ama, n kɔn me rii take lel-m wonte na, Asɛ lau-m sarte n'ɩ lese-m sɛ me lau ɩ temer. Aluate nte teter taa

u lau-ɩ lu s'ɩ yaa-m na, ɩ yaa-m ¹⁶ n'ɩ yeu nɩ me sem ɩ Yo, fɛ nɩ me wal me hose ɩ tentente sarteñente ka wompa ta ci Suiifi ñempa na. Me ta wal sɛ me na yer nɛɛr sɛ me wɔse-l nter. ¹⁷ Me ta wal dɛɛ-ɔ Seerusalem kɔru taa, sɛ me na Yeesu tirira mpa ɩ ka yaa-wa ma nɛla na. Ama, me tenka me wal Arapii kɔru taa, fɛ nɩ me kur me wuse Tamase ñenku taa. ¹⁸ Wuse nasiisi rɛ wonte na, me kur me wal Seerusalem sɛ me sem Pɩɛr. Me ɔ ɩ cal-ɔ ayuken ka hiiu na nuna. ¹⁹ Me ta na Yeesu tirir nɛɛr n'ɩ tase r'Acii Sesɛɛ ritafal Sake rɛɛ.

²⁰ Wonte me maa-mɩ-te hen na, te wɛ tufelem k'Asɛ ñesa taa, n'ɩ ta ci tentarɩ ñente kena me lake.

²¹ Me kuren na Seerusalem kɔru t'ɔ wonte na, me wal Siirii na Siiliisii, wa kɔren taa. ²² Kiriisitutuna akpaya nya n kɔn ya wɛ Sutee kɔru taa na, ya yera ka ta take sem-m. ²³ Wa nɩwɩ yera siiru kena sɛ: «Antaunɔ woñɩ ka naasu-ra na, n'ɩ hen, kɔhen ɩ kunta n'ɩ hosu Asɛ tentente sarteñente nte siiru s'a tisi Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na. Nku, ɩ ka caru ɩ tɛ s'ɩ hɔrse-te te ten-ɔna, nɩ yera ra tenke Yeesu Kiriisitu ñempu.» ²⁴ Wa nɩwɩ semp'ɔ wonte na, wa wɔru Asɛ ka me rɛɛ.

Pɔl dɛke Yeesu tirira nɛmpar

2 Wuse hiiu na nnausa rɛ wonte na, me tase wadɛ ka Seerusalem kɔru taa, ma-n'Parnapase, nɩ me kpɩɖɩn Tiiti rerɛ. ² Me wuse ren'ɔ wonte rɛɛ na, Asɛ ka siir-m s'ɩ mɔna sɛ me wal dɛnaa. Ma-n'wompa kiriisitutuna yaa-wa sɛ wa sesɛmpa na, de kpol de receel, nɩ me rɔn me cɛse-wa tentente sarteñente nte me hosu-te wompa ta ci Suiifi ñempa na. Me ka ta cii sɛ me temer ndɛ me lau-re na, na wonɖe me lake-re kɔhen na, de wuse fala. ³ Tiiti ñɩ ka wɛ me cal-ɔ ɩ ci Kerɛke tɩ na, wa ta lau-ɩ na reen s'ɩ pɛl ɩ k-aniko* fɛ n'ɩ wuse s'ɩmp'ɔ Suiifi ñempa. ⁴ Ama, wompa teku sɛ wa ci kiriisitutuna na, wa taa nɛmpar hute r'akpar taa nɩ wa siiru s'ɩ mɔna s'ɩ pɛl ɩ k-aniko. Yera mpa sɩ amɛsɔnɔ t'ɔna r'akpar taa sɛ wa na wonɔn'ɔ Moisi ñasete* tan dɛen ka ra rɛɛ na, wonte rɛɛ na, dɔa-n'Yeesu Kiriisitu*, de lau yer kuɖem. Wa cii sɛ Moisi ñasete tase re ñasuu. ⁵ Ðe ka ta yeu ayepe sɛ wa ñase-ra, wonte rɛɛ na, n kɔn de ka ta cii sɛ wa warke Asɛ tentente tufelem ñente. Ðe ci-ɩwa s'ɩ nɩwɩ-te se te wɛ wo na.

⁶ Ka nɩ ma hen na, u pe caru-m na wompa a yaa-wa sɛ sesɛmpa na. Yer se yer wɛ kutaru kena Asɛ ñesa taa. Me cɛse sesɛmpa mp'ɔ wonte me hosu-te yera nɩ wa

nu-te wonte na, wa ta tase nter wutuu ka te we cefate. ⁷ Ama, wa nu na-m s'Asé cel-na-m tentente sarteñente nte, n'l siir-m se me wal me hose-te wompa ta ci Suiifi ñempa na, s'l cel-te Pler ka wo se, le hose-te Suiifi ñempa na, ⁸ wonte rée na, Asé ñu ha Pler ka reen n'l tir-
 u na Suiifi ñempa rée na, nñu rere ha-na-ma reen n'l tir-
 m na wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa rée. ⁹ Sake na Pler na San, wompa kiriisitutuna yaa-wa se wa sesempa na, wa sem s'Asé lau-m sarte n'l re temer nd'ɔ tufelem ka me niij taa. Semp'ɔna, wa kpa ma-n'Parnapase, de niij, nu wa seé. Te kutihuɗi kele se, da-n'wa, de lau nɔ kudemɔ kele, se ra wal-na wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa-l tɛ, n'u yeu-mpa wa-l walu-na Suiifi ñempa tɛ. ¹⁰ Wa siir-ra kudemte nte na, nt'ɔle se, de sen w'akpar taa ahusa. Ma rere, me car me tɛ-ɔ ten nu me lau-te.

Pɔl yeen Pler k'Antɔse kɔru taa

¹¹ Ama, Pler kan wont'ɔ Antɔse kɔru taa na, me yeen-
 u yera kpater ñesa taa, wonte rée na, u ka lau nter-ɔ te ta sar. ¹² Se fe nu wompa Sake tir-wa wa tal na, n nɔnɔ antaɔɔ, ñu-n'wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa tukuwa. Ama, wa tal wonte na, Pler kunti n'l pe tasu tuu na-wa rere. Nafate ka kpa-u yera mpa siiru s'u mɔna se yer ten pel u k-aniko na, mpa rée-ɔna. ¹³ Kiriisitutuna mpa ci Suiifi ñempa na, wa lau se Pler lau wo na, hal Parnapase re n'l taasen-wa wa tekete lakase taa. ¹⁴ Me na se wa pe tunku tufelem tentente sarteñente ñempu riyuyu ka wonte na, me wuten Pler ka wa ten wa ñesa taa se: «Ña, n ci Suiifi tɔ kena. Ama, wonte n lake-te na, u we s'n ta ci Suiifi tɔ. ?N lake se wompa ta ci Suiifi ñempa na, kaa n caru wompa ta ci Suiifi ñempa na semɔ, se wa lau se Suiifi ñempa?»

Tentente sarteñente nte Pɔl hosu-te na

¹⁵ De ci Suiifi ñempa kena tufelem, wonte rée na, wompa lel-ɔa na, wa ci Suiifi ñempa. De ta ci wompa ta sem Asé ñempu ka wa lake awarkase na. ¹⁶ Ama, de sem se, yer ñu tisu Yeosu Kiriisitu rée na, Asé suku nñu-ɔna se riyuyutu, n'u ta ci woñu ñɔɔ Moisi ñasete na. Semp'ɔna, da teter, de tisi Yeosu Kiriisitu rée, n'Asé su-ra se riyuyuñempa, n'u ta ci se re ñɔɔ Moisi ñasete ke-na, wonte rée na, nɛer tan k'Asé kaa s'l su-u se riyuyutu s'l lau wonte u ñasete wɔsu-te na.

¹⁷ Ð'ɔ Suiifi ñempa, ?de cii s'Asé su-ra se riyuyuñempa, se re tisu Kiriisitu rée, a kaa s'a siir se re ci awarkaselada se wompa ta ci Suiifi ñempa na, n'u we se Kiriisitu walun-ɔa awarkɔ t'ɔna. Aɔ, u pe walun-ɔa awarkɔ t'ɔ awanu. ¹⁸ Nne me yeu Moisi ñasete ñempu se ku pe sun yer s'l wuse riyuyutu, ?me kunta me tase ñempu nku t'ɔ wusuu, me sem se me wuse me tɛ-ɔ awarkɔcii. ¹⁹ Ñasete ñempu tunkuu nku t'ɔna me sepa, nu te tan deen qere-ɔ me rée, nu me pɔse me hom se me lau Asé temer. Ma-n'Kiriisitu, de seu akantemer

rée. ²⁰ Ma teter, me tan fiisu taa na me reen deé. Na Kiriisitu reen deé-ɔna me we. Me we tete rée-ɔ cee, nu me we me tisu Asé Yo nka lau-m lu ka ten nu ka yeu se ka seu me rée na, ka rée. ²¹ Me ra weɔde sarteñente nte Asé lau-m-te na, se me wuse na Moisi ñasete rée, wonte rée na, nne ñasete nenter pɔsuwa se te yeu nu yer wuse riyuyutu, sempe na, Kiriisitu seu fala kele.

Asé suku woñu tisu u rée na, se riyuyutu

3 Kalate ñempa mɔ, ar lapa n'lu tan ñiin k'atam sen? Anɔ teke-mɔ? A cese-mɔ sarte ka wonɔn'ɔ Yeosu seu akantemer rée na. ² Me wɔsu-mɔ nte ñu hen. U cii s'lu siir s'lu tenke Moisi ñasete* ñempu ka n'Asé ha-mɔ u Fiisu na? Yaa u ha-mɔ-ku s'lu co tentente sarteñente n'lu tisi-na te rée-ɔna? ³ Ar lapa n'lu tan ñiin k'atam sen? U paase n'Asé Fiisu reen kena. U lau senɔ kɔhen, n'lu cii s'lu tɛse na mɔ teternka mɔ reen? ⁴ Kuñuɔ nku ten tal-mɔ na, ku tal-mɔ fala kena ya? Aɔ, me sem s'u ta ci falañente kena. ⁵ Asé ñu ha-mɔ u Fiisu n'lu lake hampate lakase cekpɔlse ka mɔ heku taa rere na, u cii s'lu siir s'lu tunku Moisi ñasete kena ka n'Asé ha-mɔ u Fiisu na? Asé ha-mɔ u Fiisu, wonte rée na, u co tentente sarteñente n'lu tisi te rée, ⁶ s'a maa Asé tekara t'ɔ Aperaham* deé-ɔ wo na se: «Aperaham tisi Asé rée. Nte rée-ɔna, Asé su-u se riyuyutu.» ⁷ Semp'ɔna, u mɔna s'lu sem se wompa tisu Asé rée na, wa ci Aperaham wiisi ka tufelem. ⁸ U lul ten-ɔ a ka maa Asé tekara taa se wompa ta ci Suiifi ñempa na, Asé kaa s'l su-wa se riyuyuñempa se wa tisu u rée. Nte rée-ɔna, Asé hose tentente sarteñente nt'ɔ Aperaham ka nɛla, n'l siir-u se: «Me kaa se me lau sarte ka kɔren ten taa yera na n deé.» ⁹ Semp'ɔna, wompa tisu Asé rée-ɔ kɔhen s'Aperaham tisi u rée-ɔ wo n'Asé lau-u sarte na, u kaa s'l lau-wa sarte rere.

¹⁰ Wompa hu s'Asé kaa s'l su-wa se riyuyuñempa, se wa ñɔɔ Moisi ñasete na, Asé kaa s'l wɔ-wa sem, wonte rée na, a maa Asé tekara taa se: «Yer ñu pe ñɔɔ ñasete nte ten, a maa-te Asé tekara taa na, Asé kaa s'l wɔ-u sem.» ¹¹ De sem s'Asé pe suku yer se riyuyutu s'l ñɔɔ ñasete nte, wonte rée na, a maa Asé tekara taa se: «Woñu tisu Asé rée na, Asé suku-u se riyuyutu, n'lu kaa s'l hiiu fiisu nku tam akperu na.» ¹² Moisi ñasete* ñente we na te tɛ, n'Asé rée tisuu ñente we na te-l tɛ. Ama ñasete nte siiru se «Woñu lake wonte ten ñasete wulu-te na, u kaa s'l hiiu fiisu nku tam akperu na, na te rée.»

¹³ Ama, Asé wɔ-ra sem se re ta ñam ñasete nt'ɔ te ten. Kiriisitu* kan n'lu mu sem mpe Asé ka wɔ-ra-pe na, n'lu yau ra ñiin, wonte rée na, a maa Asé tekara taa se: «!A wɔ sem ka woñu a wu-u rayo rée na.» ¹⁴ Kiriisitu mu r'awɔr, se fe nu wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa mu rere-ɔ sarteñente nte Asé ka yii-te Aperaham na. U lau sempe rere, se fe nu re pɔse re hiiu Asé Fiisu nku u ka yii-ra-ku na, wonte rée na, de tisi u rée.

Ñasete pe warku wonte Ase yii-te na

¹⁵ Me rɛɔ ñempa, me kaa sɛ me cɛse-mɪ nter n'u tam na wonte yera lake-te na. Nne yera naul lau nɔ kuɖemɔ wa hu nter nɪ wa ñu niir ka te rɛɛ, yer nɛɛr ra pɪse s'ɪ hɔrse-te n'ɪ ra pɪse s'ɪ tase nter-ɔ te rɛɛ. ¹⁶ Nku, Ase yii yiirti nt'ɔ Aperaham na ɪ yikee kena. A ta maa s'Ase yii-te Aperaham na ɪ yikiisi n'u kunti n'u wɛ se se ka tɛna. Ama, a maa sɛ yikee kuɖemɔ kena. Yikee kuɖemɔ nk'ɔlɛ Kiriisitu*. ¹⁷ !ɪ na wonte me cii sɛ me siir na, nt'ɔlɛ s'Ase ka hɔu raante* n'Aperaham n'ɪ rukun ɪ raante nte hɔpe kena. N nɔn wuse ka cakɔsiin nniisa na wuse ka hiin niitisi rɛwa, (430) fɛ n'Ase cel Moisi* ka ñasete. Ñasete nte ra pɪse sɛ te warke raante nte Ase ka teem te hɔpe n'Aperaham na, nɪ te ra pɪse sɛ te yuke wonte Ase ka yii-te rerɛ na. ¹⁸ Nne ñasete rɛɛ-ɔna Ase ha yera ka wonte ɪ ka yii-wa-te na, u wɛ s'ɪ ta ci yi-irti rɛɛ-ɔna ɪ ha ɪ haɔɔ. Nku, ɔɛ na sɛ wonte Ase yii-te Aperaham na, nte rɛɛ-ɔna, ɪ lau-ɪ sarte.

Ar lapa n'Ase cel-ɔa ñasete?

¹⁹ ?U wɛ sempe, ar lau n'Ase cel Suiifi ñempa ka ñasete? Ase cel-ɔa ñasete nte, se fɛ nɪ re sem wonte ta sar ɪ ñesa taa na. ɪ ruku-cel-ɔa-te kena, s'n nɔn u rɛwa n'u tal Aperaham yikee nka ɪ yii-ka yiirti nte na, ka kanɔɔ. Ase su ñasete n'ɪ cel-te ɪ tirira sɛ wa hose-te yera, na woɪɪ ñɔsu Ase na yera wa hɛku taa na, ɪ rɛɛ. Nku, ñɔser ra pɪse s'ɪ ñɔse yer kuɖem tentente, ɪ ñɔsu yera naul hɛku t'ɔna. Ama, Ase wɛ kuɖem kena. ²⁰ U lakewa nɪ ñɔser wɛ yera naul hɛku t'ɔna. Ama, Ase teter yii n'Aperaham, ka n nɔn ñɔser ta.

²¹ Te kutihuɔi keɛ sɛ ñasete nte pe ci wonte Ase yii-te na ya? Aɪ, ya sempe. Nne ñasete nenter ka wɛ ka te ha yera ka fiisu nku tam akperu na, te pɪsuwa rerɛ sɛ te lau-wa wa wuse riyuyunɛmpa rerɛ. Ama, ñasete nenter tan sempe. ²² A maa Ase tekara taa s'awarkase ñase tɛte rɛɛ yera ka wa ten, se fɛ n'Ase ha wonte ɪ yii-te wompa tisu Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na.

²³ N nɔn Ase ka ta take tel ñempu sɛ yera tisi Kiriisitu rɛɛ-ɔ wonte na, Moisi ñasete ka wuse-ra se sarkaciina kena, n'u rɛ n'u tal ayuku nku Ase wul-ɔa ñempu sɛ re tisi Kiriisitu rɛɛ na. ²⁴ Sempe na, n nɔn ñasete nte ka wɛ sɛ te wul-ɔa ñempu sarteñenku n'u rɛ n'u tal Kiriisitu ayuku, se fɛ n'Ase pɪse n'ɪ su-ra se riyuyunɛmpa, wonte rɛɛ na, ɔɛ tisu ɪ rɛɛ. ²⁵ Kɔhen ɔɛ hiiu ñempu sɛ re tisi Kiriisitu rɛɛ. ɔɛ pe cii sɛ ñasete nte tase ra ñempu wulɔu s'antaunɔ.

²⁶ ɪ ci Ase wiisi ka mɪ ten, wonte rɛɛ na, u tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ²⁷ Womɪ ten a sɛ-mɪ Ase leem na, mɪ-n'Kiriisitu, u lau yer kuɖem n'u su ɪ ñente n'u wuse s'ɪ teter ɪ wɛ wo na. ²⁸ ?N ci Suiifi tɪ, nawur ?n ta ci Suiifi tɪ, ?n ci kpankɔ*, nawur ?n ta ci kpankɔ, ?n ci apal, nawur ?n ci yal, u ta lau nter. ɪ wuse mɪ ten-ɔ yer kuɖem kena na

Yeesu Kiriisitu. ²⁹ Nne ɪ wuse yer kuɖem na Kiriisitu, ɪ ci Aperaham yikiisi keɛ n'ɪ kaa s'ɪ hiiu wonte ten ɪ ka yiiwa s'ɪ celu Aperaham yikiisi na.

4 Me cii sɛ me siir-mɪ nter. Yo nka kaa sɛ ka mu ka cii sauti na, ?ka take kpɔla, ka wɛ se kpankɔ* kena. Nku, a sem s'nka kɔn-na sɛ ka mu ka cii sauti ka te ten. ² ?Ka take kpɔla, yera wɛ wa ñelu ka rɛɛ, nɪ wa nɔn-ka s'n nɔn ka kpɔla, n'u rɛ n'u tal aluate nte ka cii ka rɪ-te s'ɪ cel-ka te ten na. ³ ɔɛ rɛɛ, u wɛ kuɖemte kena. ɔɛ ka wɛ wonte se wiisi na, tɛte rɛɛ kɔta ñasu-ra se kpankase. ⁴ U kampa n'u tal aluate nte Ase rɪ-te na, ɪ tir ɪ Yo ka tɛte rɛɛ nɪ yal nɛɛr lel-ka Suiifi ñempa ñasete aluate taa, ⁵ se fɛ nɪ ka yau wora n nɔn ɔɛ ñɔn ñasete nte na, ɔɛ ñiin, fɛ nɪ re wuse ɪ wiisi.

⁶ Wonte wul-mɪ s'ɪ ci Ase wiisi na, nt'ɔlɛ s'ɪ tir ɪ Yo Fiisu ka ra hɔya taa. Fiisu nku wɛ ku ko sɛ: «Papa, Acii.» ⁷ Semp'ɔna, u ta ci kpankase rerɛ, u ci Ase wiisi kena. Semp'ɔna, n'ɪ teter rɛɛ-ɔna, ɪ kaa s'ɪ cel-mɪ te ten ñɪ ɪ ka rɪwa s'ɪ cel ɪ wiisi na.

Pɔl nɔn lii Kalate kiriisutuna rɛɛ

⁸ Antaunɔ, u ka ta take sem Ase ka wonte na, u ka wɛ atetna mpa ta ci tufelem Ase na, n'ɪ ka ci wa kpankase. ⁹ Ama, kɔhen ñɪ, u sem Ase. Me ciiwa sɛ me siir s'Ase sem-mɪ. U lau senɔ n'ɪ tasu tunkuu k'ahusetɛ kɔta nya tan huku na, n'ɪ tasu ciiu rerɛ sɛ ya wuse-mɪ ya kpankase? ¹⁰ Te kutihuɔi keɛ s'ɪ siiru s'ayuken nɛñer wɛ na ñɪ-ɪ tɛ, nɪ honɔase nenser wɛ na se-ɪ tɛ, n'aluatɛ nenter wɛ na te-ɪ tɛ-ɔ wunɔ taa, nɪ wuse nenser wɛ na se-ɪ tɛ rerɛ. ¹¹ Wonte ɪ lake-te na, te ha-m nafate, u wɛ-m se temer nɔɔ me lake-re na, ɔɛ wuse fala kena.

¹² Me rɛɔ ñempa, me cɛru-mɪ s'ɪ wuse se ma, wonte rɛɛ na, ma rerɛ, me wɛ se mɪ. ɪ ta lau-m nter-ɔ te ta sar. ¹³ ɪ tɛsu sɛ me wɪɔ yeu-na me hose-mɪ tentente sarteñente ka kiɔinkidɪn. ¹⁴ N nɔn u wɪ-m wonte na, u ta pɛ-m te tɛ, n'u ta nɪ-m me rɛɛ. ɪ mu-m kena n'u kunti n'u wɛ s'Ase tirir, n'u kunti n'u wɛ se me ci Yeesu Kiriisitu* teter kena. ¹⁵ Aluate nte taa, u ka ñantu kpa-ter ka ten. Ar lapa n'ɪ pe tasu ñantuu ka kɔhen? Me sem sarte ka ten, s'aluatɛ nte taa, n nɔn ?u ka pɪsuwa, u ka s'ɪ laase mɪ ñesa n'ɪ ka cel-m-ya. ¹⁶ Kɔhen me kunti me wuse mɪ amura sɛ me siir-mɪ tufelem kɛ?

¹⁷ Yera mpa kpa Ase tentente wa celu-te hen na, wa lake-mɪ sarteñente na felem s'ɪ tenke wa ñempu kena. Ama, wa tɛku-mɪ na wonte ta sar na. Wa cii s'ɪ yeu-ma n'ɪ wuse-na mpa rɛɛ-ɔna.

¹⁸ Wonte sara na, nt'ɔlɛ sɛ, ?Yer lake-mɪ sarteñente na felem, !ɪ lau-mɪ-te tamtam na sarte mɔsem. Semp'ɔna ma wɛ ma lake-mɪ se me ka wɛ mɪ cal nɪ me lake-mɪ-te wo na. ¹⁹ Me wiisi, me tasu kuñunɔ tuu ka mɪ rɛɛ se yal ñɪ cii s'ɪ lel na, s'ɪ rɛ n'u tal aluate nte taa, ɪ

kaa s'lu wuse se Yeesu we wo na. ²⁰ Me ciiwa se me kan mi te-ɔ kohen ñ'ɔ paa, se fe ni me na wonɔn'ɔ me siiru-mi te ten ñi na, wonte ree na, u teɔde me hɔɔr t'ɔ ten-ɔ mi ree.

Akar, na Sara, wa ñente

²¹ !lu siir-m me na, womi siiru s'lu cii s'lu tenke Moisi ñasete* ñempu na, u pe nu wonte ñasete nte siiru-te na ya? ²² Te siiru s'Aperaham* ka we apalawiisi ka nasel. l lel kuɔdem na yal neer-ɔ u ci kpankɔ* n'lu lel nenkar na u yal ñi ta ci kpankɔ na. ²³ Aperaham lel yo na yal ñi ci kpankɔ na, s'a lelu wiisi ten-ɔ wo na. Ama, u lel yo na u yal ñi ta ci kpankɔ na, s'ase ka yii-ɔ wo na. ²⁴ Wonte lapa hen na, te wul-ɔa nter-ɔna. Nt'ɔle s'Akar na Sara, wa wulu-ra s'ase hɔu raante* ka taman naul. Akar ñi ka ci kpankɔ na, u wulu-ra raante* nte ase hɔu-te na Moisi* ka Siinal wuu ree na. Akar lel u wiisi ka se-ɔ ci kpankase. ²⁵ Akar we se Siinal wuu nku we Arapii kɔru taa na. l we rere se seŋ Seerusalem kɔru we wo na, wonte ree na, Seerusalem kɔru taa yera ka wa ten, Moisi ñasete kpacu-na-wa se kpankase. ²⁶ Ama, ase kɔru nku a yaa-ku se Seerusalem ka ku we tufelem k'aset'ɔ yer pe ñasu ku taa yera rekpaɔ na, ɔa kɔru kele. Nku we-na se ra rii, ²⁷ wonte ree na, a maa ase tekara taa se:

«Yal alelɔ ña, woña n take lel yo na, !ñante.
Woña n take renke arenku ka yo lelu kuñuɔ tuu na,
!mau apipisi,
wonte ree na, yal ñi waal kisi-ɔ na, u kaa s'lu hiiu wiisi
n'u kelen yal ñi we u waal te na.»

(Es. 54:1)

²⁸ Me reɔ ñempa, u ci wiisi nse ase yii-se na, se wonɔn'ɔ Iisake* ka ciwa na. ²⁹ Aluate nte taa, yo nka a lel-ka s'a lelu wiisi ten-ɔ wo na na, ka naasu wonka a lel-ka ase fiisu hampate taa na. Kohen ɔere, kuɔdemte kena. ³⁰ A maa ase tekara t'ɔ wontɔ? A maa u taa se: «!ɔun yal ñi ci kpankɔ na, na u yo, wonte ree na, yal ñi ci kpankɔ na, u ta mɔna s'lu yo tu ka cii sarteñente na yal ñi ta ci kpankɔ na, u yo.» ³¹ Semp'ɔna, me reɔ ñempa, me siiru-mi, ɔe ta ci yal ñi ci kpankɔ na, u wiisi. ɔe ci yal ñi ta ci kpankɔ na, u wiisi kena.

U ta mɔna se ñasete kpace kiriisitutuna

5 Kiriisitu* lese-ra ñasete niɔ taa, se fe ni te ra ñase-ra rere. Sempe na, !u car n'lu ruken mi te, n'lu ra yeu se neer tase mi wusuɔ ka kpankase*.

² !u co n'lu nu wonte m'ɔ Pɔl me siiru-mi-te na. Nne u su mi hɔya n'lu ru aniko peluu* t'ɔna, sempe na, u ra hiiu nter-ɔ Kiriisitu cal. ³ Me siiru-mi tufelem kena, woñi yeke s'a pel u k-aniko na, u mɔna s'lu ñam ñasete ka te ten ɔeflu. ⁴ Womi hu s'ase kaa s'lu su-mi se riyuyuñempa s'lu ñɔɔ ñasete na, u teku mi te-ɔna. l lese mi te-ɔ Kiriisitu niɔ taa, n'lu kisi sarteñente nte u

lau-mi-te na. ⁵ ɔa hen na, ɔa honku kena s'ase su-ra se riyuyuñempa, wonte ree na, ɔe tisu Kiriisitu ree. Wonte re honku-te n'ase fiisu hampate ree na, nt'ɔle. ⁶ ɔa- n'Kiriisitu, ɔe lau yer kuɔdem, ?a pel ɔ'anikasi, nawur ?a ta pel-se, u ta lau wur. Wonte hena na, nt'ɔle se, ɔe rukun tisuu ka u ree, ni tisuu mpe yeu ni re lau re raana ka leen.

⁷ Antauɔ, u ka tunku sarte ka tufelem ñempu. Anɔ kisi na-mi s'lu ra tenke tufelem ñempu ka kohen? ⁸ ase ñi yaa-mi na, u ta kisi na-mi s'lu ra tenke tufelem ñempu nku. ⁹ A ru kɔnu kɔɔr* ka cekɔ kena kɔnu milim t'ɔ fe ni pe kpa pe ten.

¹⁰ Me sem mi ree ni me sem s'lu mɔsu se m'ɔna, wonte ree na, ɔe ten ɔe lau yer kuɔdem na Yeesu Kiriisitu*. Me sempa rere se woñi pitu-mi ñempu na, ?pa u ta ci wɔ, ase kaa s'lu hu na-ɔ.

¹¹ Me reɔ ñempa, ?me ka hosuwa s'a pel yera anikasi, Suiifi ñempa ka ta kaa se wa naase-m, ni Kiriisitu akan-temer sem ñente ka ta kaa se te yeu n'u ra kɔ wa taa.

¹² Yera mpa pitu-mi hen na, me cii se wa lau n'u kel sempe, !wa he remaɔ wa wuse se yalaa.

¹³ Me reɔ ñempa, ase yaa-na-mi se ñasete ra tase mi ñasuu. Mi hen na, !u ra mɔse mi taa se, nne ñasete nte pe kpacu-mi, u pisu s'lu lau wonte u cii-te na. Ama, !u lau rem'ɔ leen kena, n'lu sen ɔemaɔ. ¹⁴ Ñasete ten kpir-si ñasete kuɔdemte t'ɔna se: «!Lau n ɔuntu ka lu s'n we n te-ɔ lu ka wo na.» ¹⁵ Nne u ruɔ ɔemaɔ, n'lu ha rem'ɔ seen, !u kpa mi te, n'lu ra hɔrse remaɔ.

!lu yeu n'ase fiisu wul-mi wonte we s'lu lau na

¹⁶ !lu na wonte me cii se me siir-mi na, nt'ɔle se, !u yeu n'ase fiisu wul na-mi, wonte we s'lu lau na, n'lu ra tenke tansarte ñempen ñi u cii-ñi ten na. ¹⁷ Wonte yer cii s'lu lau-te na, te ta kpau na wonte ase fiisu cii-te na. Wonte ase fiisu cii se re lau na, te pe kpake na wonte re cii-te na, ɔere. Te ten ñi celu rem'ɔ suya. Sempe na, !u ra lau wonte u cii-te na. ¹⁸ Nne ase fiisu wulu-mi ñempu, u sem se Moisi ñasete* ra piɔe se te kpace-mi.

¹⁹ A sem wonte yer tenu cii-te na, nt'ɔle se, yera cii se wa lake ayadete, n'aseeketeñente, n'asimañente.

²⁰ Wa laa atetuna, wa lake masiiki, wa kake rem'ɔ wana, wa yee, wa lake ñesesemer, wa ñan kpan ɔemaɔ, ni wa cii se wa feɔde na remaɔ. Wa taru wa taa, wa tan nɔ kuɔdem. ²¹ Wa lake ñesereu, wa ñee selem n'u ku-wa, wa resu tuu, wa lake nenter rere-ɔ te nusen sempe. Me hoɔ mi siiruu se me ka teem-mi te siiruu ka wo na. Wompa lake se yera mpa na, wa kaa se wa ra si ase wurti* t'ɔ asu.

²² Ama, wonte lii n'ase fiisu taa na, te we s'nte ñi hen: ase fiisu yeke-na ni yera lake rem'ɔ leen. Nku yeke-na n'u kake yera taa. Nku ha-na yera ka rehese. Nku yeke-na yera hesu wa hɔya. Nku yeke-na yera sem

nɪ wa lake sarte. Nku yeke-na yera n'a pɪsu s'a rɪ hɔɔr ka wa rɛɛ. ²³ Wa ci lenen yera, wa ruken wa tɛ. Ñasete nɛnter tan ka, te siiru s'a ra lau sarte lakase nse.

²⁴ Wompa Kiriisitu* tɪ-wa na, wa wɛɔɔ tansarteñente nte, wa cii-te na. U wɛ se wa kam-te akantemer rɛɛ-ɔɔɔ.

²⁵ Aɛɛ Fiisu ha-na-ra fiisu nku tam akperu na. Sempe na, u mɔna sɛ re walu se ku wulu-ra wo na. ²⁶ !Đe ra wulu re tɛ nɪ re ra cii re raana ka nampiisi. !Đe ra ñelu nɛmpar-ɔ ñesesɛma rɛɛ.

!lu sen dɛmanɔ

6 Me rɛɔ ñempa, nne a kper yer-ɔ ɪ lake tansarteñente, womɪ Aɛɛ Fiisu walun-mɪ na, !lu sen-ɪ n'ɪ wusen-ɪ ñempu sarte taa. !lu sen-ɪ na hɔɔr len, nɪ pa woñɪ na, !lu ruken ɪ tɛ sɛ ñɪ rɛrɛ ra yeu s'aluacii take-ɪ. ² !lu sun dɛm'ɔ mɪ kuñemen taa. Sem-p'ɔna, u kaa s'ɪ lau wonte Kiriisitu* ñasete cii-te na.

³ Nne yer ta ci nter n'ɪ hu s'ɪ pɪlsi yer ten, mpetɪ tɛku ɪ tɛ-ɔna. ⁴ Pa woñɪ na, !lu fɛke ɪ lakase taa, n'ɪ na haa ɪ wɛ senɔ, ɪ ñante lakase nse, nñɪ teter, ɪ lau-se na, se rɛɛ. !U ra kɔ ɪ taa s'ɪ kelen nɛɛr. ⁵ Pa woñɪ na, !lu kaa s'ɪ lau temer nɔɔ Aɛɛ cel-ɪ-re na, nɔ'ɔna.

⁶ Woñɪ a wulu-ɪ Aɛɛ tentente na, u mɔna s'mpetɪ tar wonte ɪ wɛ-te na, na woñɪ wulu-ɪ-te na.

⁷ !lu ra tɛke mɪ tɛ, a pe wonku Aɛɛ. Wonte yer rii-te na, nt'ɔna, ɪ kaa s'ɪ teɔɔ-te. ⁸ Woñɪ lake wonte ɪ tɛnu cii-te na, ɪ kaa s'ɪ hiiu sem. Ama, woñɪ lake wonte Aɛɛ Fiisu cii-te na, ɪ kaa s'ɪ hiiu fiisu nku tam akperu na.

⁹ Sempe na, !ɔɔ lake sarteñente ka tamtam, nɪ re ra yeu-te lape, wonte rɛɛ na, nne re pe yeke sarte lakase

lape, ɔɔ kaa sɛ re teɔɔ sarteñente k'aluate nte taa u mɔna na. ¹⁰ Sempe na, !ɔɔ lake sarte ka yer ten, k'aluate nte taa re pɪsu na, n'ɪ u mɔna sɛ re rɛsu te lape ka wompa tisu Aɛɛ rɛɛ na, mp'ɔna.

Atɛsenu tentente na sɛɛrte

¹¹ !lu na, wonte me maa-mɪ-te cee ñɪ hen-ɔ te kpɔɪ ten na me teter me niirɔ na. ¹² Wompa ten cii sɛ tɛte rɛɛ yera lau-wa leen na, mpa siiru-na-mɪ s'ɪ pel mɪ anikasi. Wa lake sempe sɛ yera ra naase-wa kena sem mpe Yeosu Kiriisitu* seu-pe akantemer rɛɛ na, pe tentente rɛɛ. ¹³ Yera mpa a pel w'anikasi na, wa teter, wa pe ñɔɔr Moisi ñasete*. Wa cii sɛ mɪ pel mɪ anikasi, se fɛ nɪ wa wul wa tɛ s'ɪ tisa n'ɪ u nu na-wa. ¹⁴ Ma hen na, me pe wulu me tɛ-ɔ falafala. Me wulu me tɛ-ɔ sem mpe r'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu seu-pe akantemer rɛɛ na, pe receel ɔɔɛ-ɔna. ɪ sem ɔɔɛ-ɔna, wonte wɛ tɛte nte rɛɛ na, te pe siiru-m nter. U wɛ s'a kam-te akantemer rɛɛ-ɔna, nɪ me wɛ se yer ñɪ sepa n'ɪ pe tasu tɛte rɛɛ ñente nau na. ¹⁵ ?A pel yer aniko*, nawur a ta pel-ɪ, u ta ci nte hen-na. Wonte hɛna na, nt'ɔɔ sɛ, ɔɔ wuse yera cefampa. ¹⁶ Yera mpa ten tunku ñempu cefalu nku na, na Iiserael* ñempa mpa ci Aɛɛ tufelem yera na, me cɛru Aɛɛ s'ɪ hɛse wa hɔɔya n'ɪ na wa kuñemen.

¹⁷ U sun sɛɔ, me pe cii sɛ yer lau-m kaɔɔ ñente, wonte rɛɛ na, me tɛnu rɛɛ ferte wulu sɛ me ci Yeosu yer.

¹⁸ Me rɛɔ ñempa, !ɔ'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu* lau-mɪ sarte ka mɪ hɔɔya taa. !U lau sempe.

EEFESE ÑEMPA

Pɔl sɛɛ Eefese ñempa

1 M'ɔ Pɔl, woma Ase lese-m na ɩ selem taa sɛ me wuse Yeesu Kiriisitu* tirir na, ma maa-na tekara ñ'ɔ womɩ ci Ase yera ka ɩ wɛ Eefese kɔru taa, n'u sem mɩ tɛ-ɔ rukenu s'l lau ɔ kɔdemɔ na Yeesu Kiriisitu na. ² Ða Cii Ase na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, ɩwa lau-mɩ sarte, nɩ wa yeu nɩ mɩ hɔya hɛ.

Ase lau-ra sarte ka ten

³ ɩÐe wɔr r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu Cii Ase ñɩ lau-ra sarte n'l ha-ra sarteñente ka tɛmpe k'asete na ɩ Fiisu rɛɛ, sɛ ra-n'Kiriisitu, dɛ lau yer kɔdem na. ⁴ Se fɛ n'Asɛ lau tɛte na, n kɔɔɩ ɩ ka lau-ra lu n'l kper ɩ taa s'l lese-ra yera t'ɔ Kiriisitu rɛɛ, nɩ re wuse ɩ yera mpa tam awarko ka ɩ ñesa taa na. ⁵ Ðeyase kena, Ase lau-ra lu n'l ciiwa s'l su-ra re wuse ɩ wiisi na Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ɔ ka kɔ ɩ taa s'l lau-te sempe, na ɩ selem taa. ⁶ ɩ lau-ra te ten ñɩ sempe, se fɛ n'a wɔr-ɩ s'l lau-ra sarte, n'l ha-ra haadɛ ndɛ, wonte rɛɛ na, dɛ lau ɔ kɔdemɔ na ɩ Yo nka, ɩ wɛ-ka lu ka ten na.

⁷ Na ɩ Yo nka calem dɛɛ-ɔna, ɩ yau ra ñiin, n'l tɩsen-dɔ ra tansarteñente, wonte rɛɛ na, dɔ-n'ka, dɛ kpirsi yer kɔdem. Nte rɛɛ-ɔna, ɩ wul-dɔ wonɔɩ'ɔ ɩ lau-ra sarte n'u kel ten na. ⁸ ɩ lau-ra sarte ka ten n'l ha-ra len ñɩ kel ten na, n'l yeu sɛ re sem wonte ɩ cii-te na. ⁹ ɩ yepa sɛ re sem ɩ k-amɛɔɩ taa ñente nte ɩ kper ɩ taa n'l ciiwa s'l lau-te reyakela ka reyase na. ¹⁰ Nt'ɔlɛ s'aluate nte kaa sɛ te tal wonte na, ɩ kper ɩ t'ɔ ten, n'l kpirsi wonte ten wɛ aseta na tɛte rɛɛ na, ka wuroo kɔdemɔ tɛɛ. Wuroo nk'ɔlɛ Kiriisitu.

¹¹ Ase kper ɩ t'ɔ ten, n'l lau wonte ten ɩ cii-te na. ɩ kper ɩ t'ɔ ten-ɔ reyase, n'l lese-ra rerɛ-ɔ yera taa, nɩ re hiiu sarteñente nte, ɩ ka sɩ-ra-te na Kiriisitu rɛɛ na, ¹² s'a wɔr ɩ hampate ka ra rɛɛ-ɔ wora ka honku kidɩnkidɩn ka wonte Kiriisitu kaa s'l lau-ra-te na.

¹³ Mɩ rerɛ, kɔdemte kena. ɩ nɩ tentente sarteñente nte wɛ tufelem na, n'l tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ, n'Asɛ tɛlse-mɩ. ɩ lau ɔ kɔdemɔ, na Yeesu, n'Asɛ maa mɩ rɛɛ-ɔ, marɔ nka wulɩ s'nñɩ tɩ-na-mɩ na. Nk'ɔlɛ, ɩ Fiisu nku, ɩ yii-mɩ-ku na. ¹⁴ Ase ha-ra-ku s'l wul-dɔ s'l kaa s'l ha-ra sarteñente nte ten ɩ ka yii-ra-te na, n'u rɛ n'u tal ayuku nku, ɩ kaa s'l tɛse ra ñiin yape ka ten dɛflu na, fɛ n'a wɔr ɩ hampate.

Pɔl sɛɛ Ase ka Eefese ñempa rɛɛ

¹⁵ Me nɩw s'l wɛ n'l tisu Acii Sesɛɛ Yeesu rɛɛ, n'l wɛ Ase yera ka wa ten-ɔ leen. ¹⁶ Semp'ɔna, me sɛɛ Ase ka wonte na, me pe yeke ayuku nenkur-ɔ ɩ wɔruu ka mɩ rɛɛ. ¹⁷ Me sɛɛ r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu Cii Ase ñɩ a wɔru-ɩ ten na, me fa-ɩ s'l ha-mɩ len, n'l yeu n'l sem-ɩ n'u kel. ¹⁸ Me fa-ɩ rerɛ s'l wul-mɩ ɩ hulmɩn ka mɩ hɔya taa, se fɛ n'l na wonte Ase yaa-mɩ, s'l honke-te na. Me fa-ɩ rerɛ s'l na wonɔɩ'ɔ, ɩ hampate sauti nte tan lape ka ɩ kaa s'l cel-te te ten-ɔ ɩ yera na. ¹⁹ Me fa-ɩ rerɛ s'l wul-mɩ ɩ hampate nte tan lape na, n'l yeu, n'l sem, ɩ reen ñɩ kel ten-ɔ, ɩ wul-ñɩ, wora re tisu ɩ rɛɛ na. ²⁰ Na ɩ cepate nte rɛɛ-ɔna, ɩ wose Kiriisitu k'asedɔ taa, n'l ɔɔse-ɩ, ɩ mete niij dɛɛ-ɔ Ase awɔr sarteñende t'ɔ aseta. ²¹ Ðen'ɔna, Kiriisitu ñɩ ɔ te ten ñuɩ dɛɛ, wonte ñasu na, na wompa wɛ huku na, na wompa ten wɛ reen k'asete na, n'l cel-ɩ yedɛ ndɛ kelen wompa ten ñasu kɔhen na, na wompa kaa sɛ wa ñase na, wa yela. ²² Ase rɩ te ten-ɔ, Kiriisitu naase tɛɛ, n'l re-ɩ te ñuɩ dɛɛ. Ase su-ɩ, n'l sɩ-ɩ se kiriisitutɩna akpar wuroo. ²³ Akpar ndɛ ci Kiriisitu tɛnu. Ase wɛ ɩ ten-ɔ, Kiriisitu taa, nɩ Kiriisitu ñɩ wɛ kiriisitutɩna akpar t'ɔ, ɩ ten-ɔ riinan ten.

Ase wose-ra, n'l ha-ra fiisu cefalu

2 Antauɩ, ɩ ka seu mɩ tansarteñente, na mɩ awarkase nse, ² ɩ ka walɩ se taa na, n'l ñelu tete rɛɛ ñente n'l ñɔɩ tansarte fiisu nku pe ñɔɩ Ase ka ku ñasu aseta na tɛte wa heku taa na. Ku lake temer ka wompa pe ñɔɩ Ase na, wa taa. ³ Antauɩ, dɛ ten, dɛ ka wɛ kɔdemte kena. Ðe ka lake tansarteñente nte, dɛ hɔya cii-te na kena, dɛ mɔsuwa sɛ re lake wonte ten kake-ra na, te receel. Wora a lel-dɔ te ten ñɩ taa sempe na, Ase ñan ka kpa ra rɛɛ, nɩ re ka kaa sɛ re tu kuɩɩɩ ka ɩ ñesa taa se re raana ten.

⁴⁵ Ama, n kɔɔɩ, wora ka seu r'awarkase taa na, Ase na r'añemen ka ten n'l lau-ra lu ka paa, n'l ha-ra fiisu nku tam akperu na, n'l yeu sɛ ra-n'Kiriisitu*, dɛ wɛ fiisu taa. Na te ten ñɩ taa hen na, ɩ lau-mɩ sarte kena, n'l tɛlse-mɩ. ⁶ Ða-n'Yeesu Kiriisitu, dɛ lau ɔ kɔdemɔ. Nte rɛɛ-ɔna, Ase wose ra-n'l asedɔ taa n'l ɔɔse-ra Kiriisitu cal-ɔ Ase awɔr sarteñende t'ɔ aseta. ⁷ ɩ lau-ra sempe s'l wul taman kɔdem ka wuse se wuse s'l lau-ra sarte n'u kel ten, n'l wɛ-ra lu sɛ re lau ɔ kɔdemɔ na Yeesu Kiriisitu. ⁸ Semp'ɔna, Ase lau-mɩ sarte n'l tɛlse-mɩ, wonte

rɛɛ na, u tisi u rɛɛ. U ta ci s'u tal wur ka n'l tɛlse-mɪ. l lau-mɪ sarte ka fala kena. ⁹ U ta ci mɪ sarte lakase rɛɛ-ɔna, Ase tɛlse-mɪ. l ha fala kena, se fɛ nɪ nɛɛr ra wul u tɛ. ¹⁰ Ase lau ra ten, n'l yeu sɛ ra-n'Yeesu Kiriisitu, dɛ lau nɔ kuɖemɔ se fɛ nɪ re lau lakase sarteñense. Lakase sarteñense nse, dɛ lake-se na, Ase ka sɪ-na-se reyase, se fɛ nɪ re lau-se.

De kpirsi yer kuɖem ka Yeesu Kiriisitu taa

¹¹ Semp'ɔna, !u tɛse s'antaun, mɪ-n'Suiifi ñempa, u ka ta kpirsi, wonte rɛɛ na, n nɔɔn a ta pel mɪ anikasi. Suiifi ñempa mpa n nɔɔn, a pel w'anikasi na, wa yaa-mɪ sɛ tapɛlemanikasiina. Nku, wa wutu wonte, yera lake-te wa tɛnen dɛɛ na, te receel-ɔna. ¹² !u tɛse s'antaun u ka calen Kiriisitu*, n'u ci ankɔma kena Iiserael* ñempa taa, n'u ta pɪsu s'u hiiu sarteñente nte u ka mɔna sɛ wa hiiu-te na. l ka ta tan dɛante nte Ase hɔu-te na Iiserael ñempa na, te taa, n'u ta honku nter-ɔ Ase cal. l ka ci tɛte nte rɛɛ ñempa kena, n'u ta sem Ase. ¹³ Antaun, u ka calen Ase ka ten. Ama, kɔhen womɪ lau nɔ kuɖemɔ na Yeesu Kiriisitu na, u kan-mɪ Ase cal, na u calem dɛɛ. ¹⁴ Nñɪ rɛɛ-ɔna, dɛheser kan dɛ hekɪ taa. Wompa ci Suiifi ñempa na, na wompa ta ci Suiifi ñempa na, u kpirsi-ra, nɪ re wuse kɔru kuɖemu taa yera. Wana nya ka taru ra hekɪ taa se wanker na, Kiriisitu sepa, n'l lese-ya. ¹⁵ l wɛdɛ Suiifi ñempa ñasete na wa kɔta, ka n'l kpirsi wa-n'wompa ta ci Suiifi ñempa na, k'akpar cɛfaɖɛ taa. Kɔhen, wa tam akpaya naal taa. Semp'ɔna, u kan dɛheser ka wa hekɪ taa. ¹⁶ l seu akan-temer rɛɛ-ɔ wonte na, u lese wa wana. l kpirsi Suiifi ñempa, na wompa ta ci Suiifi ñempa na, k'akpar kuɖemer taa, n'l kpause wa-n'ase ka tɛse. ¹⁷ Kiriisitu kampa s'l hose womɪ ta ci Suiifi ñempa ka u ka calen-u ten na, na wora ci Suiifi ñempa ka re ka kpeun-u na, sɛ re ten dɛ ɔ rehɛser taa, ¹⁸ wonte rɛɛ na, nñɪ rɛɛ-ɔna, dɛ-n'mɪ, dɛ pɪsu sɛ re tiisi re kpeun dɛ Cii ase na u Fiisu kuɖemu nku rɛɛ.

¹⁹ Kɔhen, u ta ci ankɔma, nawur mpar-ɔ wa kuren na wolen. l wuse yera mpa wɛ Ase yera kɔru taa na, n'u ci u rɛɔ taa ñempa. ²⁰ l wɛ se nampu nku a ma-ku ku kpa na, nɪ Yeesu tirira, n'ase tentente rɛsera ci-na nampu nku akudɪ, nɪ Yeesu Kiriisitu teter ci wentɛnu nku, a sɪ nampu nku akudɪ ka, ku rɛɛ na. ²¹ Nñɪ rɛɛ-ɔna, te ten ɔ remaŋ t'ɔ sarte nɪ nampu nku kpa aseta, nɪ ku wuse wundjindɪ ase sɪ na. ²² Mɪ-n'Yeesu Kiriisitu, u lau yer kuɖem. Nte rɛɛ-ɔna, mɪ rere, Ase Fiisu wɛ ku ma-mɪ s'l wuse se nampu nku, Ase sɪ ku taa na.

Pɔl lake temer s'ase tɛlse wompa ta ci Suiifi ñempa na

3 Nte rɛɛ-ɔna, m'ɔ Pɔl woma ci Yeesu Kiriisitu* sarkacii ka womɪ ta ci Suiifi ñempa na, mɪ rɛɛ na, me sɛɛ ase ka mɪ rɛɛ. ² Me nawa s'l teem nɪsu s'ase lau-m sarte n'l cel-m temer ka, mɪ rɛɛ. ³ l yepa sɛ me

sem, u k-amɛsɔŋ taa ñente nte me kuren-mɪ te maau ka cekɔ na. ⁴ Nne, u kalu wonte me teem mɪ te maau na, u pɪsu s'l na sɛ tufelem, me sem Kiriisitu amɛsɔŋ taa ñente nte. ⁵ Antaun, ase ka ta wul-te yera. Ama, kɔhen ñɪ, u yepa s'l Fiisu wul-te Yeesu tirira mpa, na u tentente rɛsera mpa u tɪ-wa na. ⁶ Amɛsɔŋ taa ñente nte, u wul-te na, nt'ɔlɛ sɛ wompa ta ci Suiifi ñempa na, wa-n'Suiifi ñempa, wa wuse akpar kuɖemer, nɪ wa-n'wa, wa hiiu wonte ase yii-te wompa Yeesu Kiriisitu tɪ-wa, nɪ wa tisi tentente sarteñente rɛɛ na.

⁷ Ase lau-m sarte n'l lese-m na u hampate sɛ me hose u tentente sarteñente nte. ⁸ Me ci atɛrɪ k'ase yera ten taa. Ama, u lau-m sarte sɛ me hose wompa ta ci Suiifi ñempa na, ka Kiriisitu sauti nte a ra pɪse s'a sem-te te ten dɛfɪu na. ⁹ Ase ñɪ lau te ten na, antaun, u mɛse wonte u ka kper u taa s'l lau-te na, n'u rɛ n'u tal sɛŋ. Kɔhen, u yeu-m sɛ me wul yera ka wonɔn'ɔ te lake na. ¹⁰ Kɔhen, na kiriisitutuna akpar rɛɛ-ɔna, u wul-te wompa ñasɪ na wompa wɛ huku k'aseta na, se fɛ nɪ wa sem u len ñɪ kpɔl ten, n'l tunku ñempen ka utɛ n'ute s'l wul-ñɪ na. ¹¹ Se fɛ n'l lau tɛte na, u ka kper u taa s'l lau-te. Kɔhen, u lau-te na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ¹² De sem sɛ re pɪsu sɛ re kpeun ase, nɪ ra hɔya ra mau, wonte rɛɛ na, dɛ tisu Kiriisitu ñɪ rɛɛ. ¹³ Semp'ɔna, me siiru-mɪ s'l ra yeu sɛ kuñemen ñɪ me tuku-ñɪ mɪ rɛɛ na, ñɪ tɛdɛ mɪ hɔya taa. Nñɪ yeke-na s'a wɔr-mɪ.

Pɔl sɛɛ ra Cii ase

¹⁴ Nte rɛɛ-ɔna, me kuru Acii ase tɛɛ. ¹⁵ Nñɪ rɛɛ-ɔna, dɛse nse wɛ aseta, na wonse wɛ tɛte rɛɛ na, se hiiuku se yela. ¹⁶ Me kuru ase ñɪ wɛ sauti n'l wɛ hampate na, u tɛɛ, se fɛ n'l Fiisu ha-mɪ reen n'u kel ten-ɔ mɪ hɔya taa, ¹⁷ nɪ Kiriisitu ɔ ya taa s'l tisu u rɛɛ, n'l yeu n'u lau rem'ɔ leen, n'u mɪse n'u lel dɛkpam ka lulape mpe taa, se tu tilila wɔŋ n'atɛ ku mɪsu wo na, ^{18,19} se fɛ nɪ mɪ-n'ase yera ka wa ten, u pɪse n'u na wonɔn'ɔ Kiriisitu wɛ-ra lu ka ten na. ?Pa u ta walɪ ɔ, ?u ta kpa n'ase-ta, nawur u ta tiki na tɛte tɛɛ, u wɛ n'l wɛ-mɪ lu. Me cɛru ase ñɪ rere s'l yeu n'u sem Kiriisitu lulape mpe kpɔl ten-ɔ, dɛ ra pɪse sɛ re sem-pe pe ten na, se fɛ n'ase ñente ten kante mɪ hɔya taa.

²⁰ Wonte re fa-te ase ñɪ yeke n'l hampate lake temer ka re taa na, na wonte re mɔsu-te re ñiin taa na, u pɪsu s'l lau-te tempe n'u kel ten. ²¹ !A wɔr-u kiriisitutuna akpar taa, na Yeesu Kiriisitu rɛɛ. !A wɔr-u tamtam ka wuse se wuse. !U lau sempe.

!De lau nɔ kuɖemɔ ka Kiriisitu tɛnu taa

4 Sempe na, m'ɔ Pɔl, woma a rɪ-m sarka k'Acii Sesɛɛ rɛɛ na, me cɛru-mɪ s'l tunku ñempu nku ase yaa-mɪ s'l tenke-ku na, se wonɔn'ɔ u mɔna na. ² Nt'ɔlɛ s'l tisi mɪ tɛ, nɪ mɪ hɔya taa lau lɛlen, n'u hesɛ-ya. Nt'ɔlɛ rere sɛ, ?pa nter ta sɪ mɪ hekɪ taa, !u lau

rem'ɔ leen n'u ruken ɔem'ɔ sarte. ³ !lɔ car mɪ tɛ rere n'u pɪse n'u ruken nɔ kuɔdemɔ nka Ase Fiisu ru-ka mɪ heku taa na, n'u tenke na rehɛser rɛɛ. ⁴ Kiriisitu tɛnu ci kuɔdemu kena, n'Ase Fiisu ci kuɔdemu kena rere. Wonte Ase yaa-mɪ s'u honke-te na, te ci kuɔdemte kena.

⁵ Ð'Acii Sesɛɛ ci kuɔdem kena, nɪ re ten ɔe tisu kuɔdemte nt'ɔna, n'a sɛ ra ten-ɔ Ase leem kuɔdempe. ⁶ Ase ci kuɔdem kena. Nñɪ ci-na yer ten Cii. l ñasu yer ten, n'l lake temer na yera ten, n'l cake wa ten wa taa.

⁷ Ama, Kiriisitu ha pa woñɪ ra taa na, ka haya ka ute n'utɛ s'l cii wo na, ⁸ s'a maa ɪ ñente k'Ase tekara t'ɔ wo na sɛ:

«l kpa aset'ɔ wonte na,
ɪ ñase ɪ k-amurana n'l hɔm-wa se sarkaciina,
n'l ha yera ka haya.»

(Ps. 68:18)

⁹ l kparte k'asetɔ kutihuɔɔi siiru semɔ? Te kutihuɔɔi kele sɛ, se fɛ n'l kpa asetɔ na, ɪ tiu tɛte rɛɛ. ¹⁰ Woñɪ tiu tɛte rɛɛ na, nñɪ wuse-na n'l kpa asetɔ, se fɛ n'l wɛ riinan ten-ɔ te ten taa. ¹¹ Nñɪ ha-na yera nɛmpar sɛ wa-l wuse ɪ tirira. l ha nɛmpar sɛ wa-l wuse Ase tentente rɛsɛra. l ha nɛmpar sɛ wa-l hose tentente sarteñente. l ha nɛmpar rere sɛ wa-l ñelo kiriisitutuna akpar rɛɛ, se nandjiira riiku mɛɛsiin ka wo na, n'l ha nɛmpar rere sɛ wa-l wulu-re Ase tentente. ¹² l ha haya nya sempe, se fɛ n'Ase yera pɪse wa lau ɪ temer ka sarte n'l tɛnu nku kpɔl Ase ñente taa, ¹³ n'u rɛ n'u tal ayuku nku, ɔe ten ɔe kaa sɛ re lau nɔ kuɔdemɔ nɪ re sem Ase Yo Yeesu na, wonte rɛɛ na, ɔe tisi ka rɛɛ. Ayuku nku n naken ɔe lɔm len ɔepɪɪ, nɪ re wuse se Kiriisitu ka ɪ ten, ¹⁴ se fɛ n'a ra tase nɛr tɛkuu s'a tɛku wiisi nse take lɔm len na, ka wo na. Wompa tɛku yera na wa wulte nte tan tufelem na, wa kaa sɛ wa ra pɪse sɛ wa tisi-ra riinan ten nɪ re leeu ñempu s'ahiilim na leem, wa tisu kpilu ka wo na.

¹⁵ Ama, ɔe kaa sɛ re lau rem'ɔ leen nɪ re siir rem'ɔ tufelem, nɪ re kpɔl te ten taa, ɔe rɛ re wuse se Kiriisitu ñɪ ci ɪ k-akpar ñunɔii na. ¹⁶ Nñɪ kpirsu-na yera ka wa ten, sɛ wa lau nɔ kuɔdemɔ, se hola kpirsu yer tɛnu ka wo recem na. Pa wonte wɛ tɛnu rɛɛ na, te wɛ na te temer nɪ ?te lake-re sarte, tɛnu nku kpɔl sarte ka ten. U wɛ semp'ɔna kiriisitutuna akpar taa. Nne, yera wɛ rem'ɔ leen ka sarte, akpar nɔe kpɔlu Ase ñente taa.

U mɔna s'u lɔse mɪ antaunɔ waɔe

¹⁷ !lɔ na wonte me siiru-mɪ-te n'Acii Sesɛɛ yeɔe rɛɛ na, nt'ɔlɛ s'u ta mɔna s'u tase waɔe se wompa ta sem Ase na, wa walɔ wo nɪ wa lake falañente nte wa mɔsu-te na. ¹⁸ Wa mɔsem wɛ tawunɔi t'ɔna, nɪ wa ta sem fiisu nku tam akperu k'Ase ha-ku na, wonte rɛɛ na, wa hɔya kper reen ka ten, nɪ wa teter wa ta sem nter. ¹⁹ Wa tare see fɛr, wa lake wonte ta sar na, na wa tenen. Wa lake asimañente kena, ayuku s'ayuku na felem, nɪ wa pe ñɔɔɔ ɔekpera.

²⁰ Ama, mɪ hen na, a ta wul-mɪ Kiriisitu ñente semp'ɔ-na. ²¹ Me sem s'u nɔ ɪ tan k'a wuten-mɪ ɪ ñente, n'a wul womɪ ci kiriisitutuna na, ka wonte wɛ tufelem ka Yeesu rɛɛ na. ²² U mɔna s'u lɔse mɪ antaunɔ waɔe nɔe warku-mɪ na, wonte rɛɛ na, ɪ tɛku mɪ tɛ, na tansarteñente nte, mɪ hɔya cii-te na. ²³ U mɔna s'u wuse yera cefampa, na mɪ hɔya taa, na mɪ mɔsem taa. ²⁴ !lɔ wal waɔe cefade, n'u nusen s'Ase walɔ wo na. Waɔe cefade nɔe kaa sɛ re yeu nɪ tufelem wuse-mɪ riyuyunɛmpa, n'Ase yera.

²⁵ Nte rɛɛ-ɔna, u mɔna s'u kisi tentarɪ. Pa woñɪ na, !lɔ siir tufelem ka ɪ runti, wonte rɛɛ na, ɔe kpɪrsi yer kuɔdem kena. ²⁶ ?Mɪ ñan kpawa, !lɔ rukun mɪ tɛ-ɔ sarte n'u ra feete awarkɔ taa, n'u ra yeu sɛ mɪse kan se lim ka n nɔn ñɪ take hɛwa. ²⁷ !lɔ ra wɛɔe mɪ tɛ s'alɔbaci ñase-mɪ. ²⁸ Woñɪ ka mlɔwa na, !lɔ kisi mɛlem, n'l lau temer na ɪ niin, n'l hiiu ɪ teter ɪ ñente, n'l pɪse n'l sen woñɪ tan wur na. ²⁹ !Tansarte wutɔ nkar ra lii na mɪ nɛse taa. Ama, !lɔ wutu wutase nse sara ka, se pɪsu sɛ se sen nɛmpar wa kpɔl Ase ñente taa na, nɪ se sen ɔere-ɔ wompa coku na-mɪ na. ³⁰ !lɔ ra yeu s'u tɛɔe Ase Fiisu taa. Fiisu nku ɪ ha-mɪ-ku na, ku wulu s'nñɪ tɪ-na-mɪ, n'l kaa s'l yau mɪ ñiin k'ayuku nenkur. ³¹ !Mɪ taa ra kper ñan. !Mɪ ñan ɔa kpa n'u ra saa mɪ taa. !lɔ kisi kukɔise na wonte ten ta sar na, n'u ra cuku mɪ raana. ³² !lɔ lake rem'ɔ sarte, n'u na remaɔ kuñemen, n'u tɪsun ɔem'ɔ mɪ awarkase s'Ase tɪsen-mɪ na Kiriisitu rɛɛ-ɔ wo na.

!lɔ walɔ hulmɪn taa

5 !lɔ taasen Ase, wonte rɛɛ na, ɪ ci wiisi nse ɪ wɛ-se lu ka ten na. ² !lɔ walɔ ɪ lulape taa se Kiriisitu* lau-ra lu ka wo n'l seu ra rɛɛ se kpeende nɔe a laa-re Ase n'u kake-ɪ na.

³ U ta mɔna s'a nɔ s'u cii mɪ raana yalaa, n'u lake asimañente na ñesereu ñente, wonte rɛɛ na, ɪ ci Ase yera, n'u ta mɔna s'u wute te ñente rere. ⁴ !Wutekɔren, na wɔketeñente, na tansarte fawii ra lii na mɪ nɛse taa. Ama, !lɔ wɔru Ase kena, ⁵ wonte rɛɛ na, !lɔ sem nte ñɪ hen-ɔ sarte sɛ, woñɪ cii ɪ raana yalaa na, na woñɪ hɔɔr taa wur asima na, na woñɪ lake ñesereu na, wa ra hiiu nter-ɔ Ase na Kiriisitu, wa wurti taa. Woñɪ lake ñesereu ka tɛte nte rɛɛ ñente rɛɛ na, ɪ rɪ-te Ase awɔr t'ɔ ɪ hɔɔr taa.

⁶ !lɔ ra yeu sɛ yer tɛke-mɪ na nulelen ka fala, wonte rɛɛ na, tansarte lakase nse rɛɛ-ɔna, Ase ñan kaa sɛ ñɪ kpan wompa pe ñɔɔɔ-ɪ na.

⁷ Sempe na, !lɔ ra re mɪ niin ka wa ñente taa. ⁸ Antaunɔ, ɪ ka wɛ tawunɔi t'ɔna. Ama, kɔhen ɪ wɛ hulmɪn taa, wonte rɛɛ na, Acii Sesɛɛ tɪ-na-mɪ. Sempe na, !lɔ walɔ se wompa wɛ hulmɪn taa na, wonte rɛɛ na, ⁹ hulmɪn ñɪ yeke-na n'u lake wonte ten wɛ sarte, na riyuyu, na tufelem na. ¹⁰ !lɔ car mɪ tɛ n'u fɛke n'u sem

wonte kake Acii Sesεε na. ¹¹ !lu ra re mi niij ka wompa lake tawunđi taa fala lakase na, wa ñente taa. U mɔna s'u wul-wa yera ten ñesa t'ɔna se wonte wa lake-te na, te ta sar, ¹² wonte rεε na, wonte yera mpa lake-te amεsɔŋ taa na, te kel fεr ka ten, n'u tan s'a ta wute te ñente. ¹³ ?A siir yera ten ñesa taa se, lakase nse yera mpa lake-se amεsɔŋ taa na, se ta sar, a na reyaya se, se wε sen-ɔna, ¹⁴ wonte rεε na, wonte ten lii-na hulmɔn taa na, te wuse hulmɔn. Nte rεε-ɔna, a siiru se:

«Wofa n dee hen na, !hom.

!Kur asedɔ taa,

nɔ Kiriisitu hulmɔn ñamle n dεε.»

¹⁵ Sempe na, !u kpa mi tε-ɔ sarte ka mi wađe taa, n'u ra walu se wɔken. Ama, !u walu se lenciina. ¹⁶ Mi hen na, !u ra hɔrse aluate nte. !u lake sarteñente ka tam-tam, n'u ra yeu ayuku nenkur, wonte rεε na, aluate nte taa, yera lake tansarteñente ka tεmpe. ¹⁷ Nte rεε-ɔna, !u ra lake se wɔken. Ama, !u car mi tε, n'u sem wonte, Acii Sesεε cii s'u lau-te na.

¹⁸ !lu ra ñee selem s'u ku-mi. Pe yeke n'a lake tansarteñente. Ama, !u yeke kena, n'Asε Fiisu siir-na mi hɔya taa, ¹⁹ n'u ciisu remaŋ nante na senti, n'Asε yeente nte ɔ Fiisu ha-mi-te na. !u yii n'u wɔr Acii Sesεε na mi hɔya ka ya ten. ²⁰ !u wɔru r'Acii Asε ka te ten dεε-ɔ ayuku s'ayuku, na r'Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu yedε rεε, ²¹ nɔ womi ñɔŋ Kiriisitu na, !u nɔ na remaŋ, n'u tisi mi tε-ɔ remaŋ tεε.

Yalaa na wa waala wa wađe taa

²² Yalaa mi, !u tisu mi tε-ɔ mi waala tεε, s'u tisu mi tε-ɔ Acii Sesεε tεε-ɔ wo na, ²³ wonte rεε na, apal ci-na ɔ yal ñuŋcii se Kiriisitu* ci kiriisitutina akpar ñuŋcii ka wo na. Kiriisitutina akpar ci-na Kiriisitu tɛnu n'u tɛlsu-re. ²⁴ Se wonɔn'ɔ kiriisitutina akpar tisu re tε-ɔ Kiriisitu tεε na, semp'ɔna ɔ mɔna se yalaa tisu wa tε-ɔ te ten t'ɔ wa waala tεε.

²⁵ Waala mi, !u lau mi yalaa ka leen se Kiriisitu wε kiriisitutina akpar ka lu ka wo n'u cel ɔ fiisu ka re rεε na. ²⁶ ɔ sepa se fε n'akpar ndε wuse Asε ñende, ka n ɔnɔn ɔ yaal-dε wonte rekpesekpese na leem na ɔ tentente na, ²⁷ se fε n'u pise n'u su Asε akpar ndε wε rekpesekpese nɔ re metelu na, n'u wul-dε ɔ teter ɔ ñesa t'ɔ re tam awarkɔ nɔ re tam nter-ɔ te ta sar asaru. ²⁸ U mɔn apala se wa lau wa yalaa ka leen semp'ɔna se wa teter, wa wε wa tenen ka leen ka wo na. Wofa wε ɔ yal ka lu na, ɔ wε ɔ teterka kena lu. ²⁹ Nku, yer nεer tan ka ɔ tam ɔ teter ɔ tɛnu ka lu. Ama, ɔ tuku n'u ɔnɔ-ku tamtam se Kiriisitu lake kiriisitutina akpar rεε-ɔ wo na, ³⁰ wonte rεε na, dε ci ɔ tɛnu kena, dε ten dεfu. ³¹ A maa Asε tekara taa se: «Nte rεε-ɔna, apal kaa s'u lii ɔ cii na ɔ rii wa cal, n'u hɔ ɔ tε na ɔ yal, nɔ wa naul ñɔ, wa wuse yer kuđem.» ³² Amεsɔŋ taa tentente nte wulu-ra nter-ɔna te kpɔl ten. Ma hen na, me sem se, te wulu Kiriisitu na

kiriisitutina akpar, wa ñente kena. ³³ Wonte me tεsu-mi te siiruu na, nt'ɔle s'u mɔna se pa wofa mi taa na, ɔ lau ɔ yal ka lu s'u teterka ɔ wε ɔ tε-ɔ lu ka wo na. U mɔna rere se yal ñam ɔ waal.

Wiisi na se lelda wa wađe taa

6 Wiisi mi, womi mi-n'Acii Sesεε, ɔ lau nɔ kuđem na, !u ñam mi lelda, wonte rεε na, te wε riyuyu sempe. ² Asε cel ñasete se: «!Ñam n cii na n dji.» Ñasete nte ci-na kiđinkidɔn ñasete nte ɔ yii-ra na nter na. ³ Wonte ɔ yii-te na, nt'ɔle se: «Nne n ñam n cii na n dji ya, n kaa s'n nɔ lelen, n'n ɔ tete rεε, n'u lɔl.»

⁴ Aciiina mi, !u ra lau se mi wiisi ñam kpa. Ama, !u ɔnɔ-se kena, n'u wul-se len s'Acii Sesεε cii wo na.

Kpankase na se ciina wa wađe taa

⁵ Kpankase mi, !u ñam wompa ñasu-mi tete nte rεε na, na nante mape, na mi hɔya ka ya ten s'u ñɔŋ Kiriisitu* ka wo na. ⁶ U ta ci mi ciina ñesa taa receel-ɔna, ɔ mɔna s'u lake temer n'u ɔ wa taa. Ama, !u lake-re s'Asε cii wo na, na mi hɔya ka ya ten, wonte rεε na, ɔ ci Kiriisitu wolalađa kena. ⁷ !u lau mi ciina temer, na hɔr lelen, se wur taa, ɔ lake Acii Sesεε temer kena. !u ra re mi taa s'u lake yera temer receel-ɔna, ⁸ wonte rεε na, ɔ sem se, pa wofa mi taa na, ? ɔ ci kpankɔ*, ? ɔ ta ci kpankɔ, Acii Sesεε kaa s'u rete-ɔ sarteñente nte ɔ lau-te na, te rεε.

⁹ Wa ciina mi, !u lau kuđemte. !u ra naase mi kpankase nse. !u lau-se sarte. Mi rere, !u sem se mi-n'mi kpankase nse, ɔ wε Acii Sesεε ka kuđem k'aset'ɔ ɔ pe hu asemte huhur.

Yeeu wonte nte kiriisituti yee na-te na

¹⁰ Wonte me tεsu-mi te siiruu na, nt'ɔle se, mi-n'Acii Sesεε, ɔ lau nɔ kuđem. Sempe na, !u yeu n'u tase-mi ɔ reen ñɔ kel ten na. ¹¹ !u mu Asε yeeu wonte ka te ten, n'u ɔnɔ mi tε, n'aluacii ra pise-mi na ɔ len, ¹² wonte rεε na, ɔ ta ci ra-n'yera wampa, dε yee-na yeeu. Ama, dε yee yeeu n'alua mpa ñasu na, na wompa wε huku na, na wompa wε reen ka tete nte rεε-ɔ tawunđi taa na, n'alua mpa wε ñam k'aseta na, mp'ɔna. ¹³ Nte rεε-ɔna, !u su Asε yeeu wonte nt'ɔ te ten, se fε n'ayuku nku yeeu kaa s'u saa min na, ɔ ra see, !u yee n'u rε n'u tel, n'u wε n'u rukun mi tε n'u lel.

¹⁴ !lu rukun mi tε remm n'u lel, n'u wuse tufelem yera, wonte rεε na, tufelem wε se kpεdu nku, a kpεku-ku temase taa na. !u wuse riyuyu yera, wonte rεε na, djiyuyufente wε se ñute wɔwu nku, ɔ sii-ku se ku ceente mi rεε na. ¹⁵ !lu hose Asε tentente sarteñente nte ha rehεser na, na felem. Nne, ɔ lake sempe, ɔ wε s'u rɔ nahentena kena, mi naase taa. ¹⁶ Na te ten ñɔ taa hen na, !u tisi Acii Sesεε rεε. Nne ɔ tisi ɔ rεε, ɔ wε s'u rukun kama kena mi niij taa, nɔ sete ñema nya aluacii

tε-mi-ya na, ya ra yɔ-mi. ¹⁷ ɩ teem sem s'Asε tεlse-mi. Tεlsuu mpe wε se ñute yikir ndε a wɔŋ-dε sε re ceente yera ñiin dεε na. ɩɩ wɔm-dε rεrε n'ɩ su Asε tentente se saaru nku, Asε Fiisu ha-mi-ku na. ¹⁸ ɩ sεε Asε k'ayuken ten na ɩ Fiisu rεε. ɩɩ cɔ mi ñesa rεε sempe n'ɩ ra yeu. ɩɩ sεε Asε ka ɩ yera ten dεε, ¹⁹ na me rεε rεrε, se fε ni nafate ra kpa-m, ni me piise me hose sarte k'amεsɔŋ taa tentente sarteñente nte Asε wul-dɔ-te, ²⁰ n'ɩ tir-m sε me hose-te yera na. Nte rεε-ɔna, a kpa-m sarka. ɩɩ sεε Asε ka me rεε, sε nafate ra kpa-m, ni me piise me hose-te reñamla, s'ɩ cii wo na.

Atεsenu sεerte

²¹ Tiisiiki ci woñɩ me wε-ɩ lu ka ten na, n'ɩ ci Asε wolaladε ñɩ sem ɩ tε-ɔ rukenu na. Nñɩ kɔŋ-na s'ɩ cεse-mi wonte me lake-te na, na wonɔn'ɔ me wε na, se fε ni mi rεrε, ɩ sem-te. ²² Me tiru-ɩ mi cal s'ɩ cεse-mi wonɔn'ɔ re wε cee na, n'ɩ ciisi mi nante.

²³ Ða Cii Asε, na r'Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu*, ɩwa yeu ni mi hɔya hε, n'ɩ lau rem'ɔ leen, n'ɩ ruken Kiriisitu rεε-ɔ tisuu. ²⁴ ɩAsε lau sarte ka wompa ten lau r'Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu ka lulape mpe pe ɩɔsu na.

FIILIIPI ÑEMPA

Pɔl sɛɛ Fiiliipi ñempa

1 M'ɔ Pɔl, na Tiimotee, wora ci Yeesu Kiriisitu* wolalaɗa na, ma maa-na-mi tekara ñi ni re sɛɛ womi ci Ase yera ka u we Fiiliipi kɔru t'ɔ mi-n'Yeesu Kiriisitu, u wuse yer kuɗem na. Ɖe sɛɛ rere-ɔ wompa ñelu kiriisitutuna akpar rɛɛ na, na wompa lake temer k'akpar nde taa na. 2 Ɖa Cii Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, !wa lau-mi sarte, ni wa yeu ni mi hɔya hɛ.

Pɔl sɛɛ Ase ka Fiiliipi kɔru taa kiriisitutuna rɛɛ

3 Me kɔŋ me tɛsu mi rɛɛ-ɔ wonte na, me wɔru m'Asɛ. 4 Me sɛɛ Ase ka mi rɛɛ-ɔ wonte na, u kake-m, 5 wonte rɛɛ na, u sun kidinkidɔn ayuku nku u wuse kiriisitutuna n'u rɛ n'u tal sɛŋ ñi hen na, u sen-m sɛ me hose Ase tentente sarteñente. 6 Me sem sarte s'Asɛ ñi kidi temer sarteñende nde lape ka mi hɔya taa na, u rukun ɗe lape semp'ɔna, s'ɩ tɛse-re ayuku nku Yeesu Kiriisitu* kɔŋ na. 7 U sara sɛ me we na mɔsem mp'ɔ, mi ten ɗɛɛ. Me we-mi lu ka ten, wonte rɛɛ na, u sen-m ka n kɔn me we sarka t'ɔ wonte na, n'u sen-m ɗere, me wul yera ka wonɔn'ɔ tentente sarteñente nte we tufelem na. Ase lau-m sarte n'ɩ ha-m ñempu sɛ me lau temer nde. Kɔhen u lau mi ten-ɔ sarte s'ɩ lau-m sarte ka wo na. 8 Ase sem sɛ, me siiru tufelem sɛ lulape mpe me we na-pe mi ten ɗɛɛ na, pe lii na Yeesu Kiriisitu teter t'ɔna. 9 Sɛerte nte me sɛɛ-te Ase ka mi rɛɛ na, nt'ɔle sɛ me wɔsu-ɩ s'ɩ yeu sɛ mi lulape kpɔl ayuku s'ayuku ni pe yeu-mi, n'u sem tufelem, n'u pise n'u sem ñempu nku we riyuyu na, 10 s'ɩ pise n'u sem wonte sara na, te kutihuɗi. Nte rɛɛ-ɔna, u kaa s'ɩ kpese rekpesekpese, n'a ra na nter-ɔ mi t'ɔ te ta sar k'ayuku nku Kiriisitu kɔŋ na. 11 Nte rɛɛ-ɔna rere, u kaa s'ɩ lake wonte we riyuyu ka te lii na Yeesu Kiriisitu cal na, ni yera na sarteñente nte u lake-te na, wa wɔr Ase ni wa sam-ɩ te rɛɛ.

Kiriisitu kelen te ten

12 Me rɛɔ ñempa, me cii s'ɩ sem sɛ wonte tal-m na, te tal-m sɛ yera kpater nu tentente sarteñente kena. 13 Nte rɛɛ-ɔna, sucana mpa ten ñelu wuroo rɛɔ rɛɛ na, na yera ka wa ten, wa sem s'a ru-m sarka ka Kiriisitu temer rɛɛ-ɔna. 14 A ru-m sarka ka wonte na, kiriisitutu-na kpater kunti wa nante cii sarte, wa we wa hosu yera k'Asɛ tentente n'u kelen antaun, nafate pe kpa-wa.

15 Tufelem, nɛmpar ñelu-m ñesesɛmer ni wa hosu Kiriisitu ñente, ni wa cii sɛ ma-n'wa, ɗe fɛɗɛ. U kaase nɛmpar hosu-te na mɔsem sarteñempe. 16 Wompa hosu-te sempe na, wa hosu-te, wa we-m lu. Wa sem s'Asɛ si-na-m sɛ me wul yera s'ɩ tentente sarteñente we tufelem. 17 Wompa hosu-te na ñesesɛmer na, wa hosu-te, wonte rɛɛ na, wa cii sɛ ma-n'wa, ɗe fɛɗɛ. Ama, wa mɔsem mpe ta sar. Wa hu sɛ wa tasu-m wahala ke-na sarka taa.

18 U ra lau nter. ?Pa wa hose na nansema naal, nawur wa hose-te tufelem, wa hosu Kiriisitu tentente n'u kɔ me taa. U we n'u kake me taa, 19 wonte rɛɛ na, me sem s'Asɛ kaa s'ɩ tɛse-m, s'ɩ sɛɛ-ɩ me rɛɛ ni Yeesu Kiriisitu Fiisu sun-m ɗere. 20 Tufelem, me kper me t'ɔ ten, me honku ni me sem s'nter ra lau sɛ fɛr kpa-m. Sempe na, ?pa me we fiisu taa, yaa me sepa, yera kaa sɛ wa wɔru Kiriisitu ka me rɛɛ, 21 wonte rɛɛ na, nne me we fiisu taa, me wɔru Kiriisitu kena. Nne me sepa, u sar-m n'u kel. 22 Ama, nne u hena sɛ me ɔ fiisu taa ni me lau me temer, me ta sem wonte u mɔna sɛ me lese-te na. 23 U lake-m sɛ me tenke ñempen nu. U kake-m sɛ me seu, me wal me ɔ na Kiriisitu. Me kaa sɛ me we lelen t'ɔ re-naa, n'u kelen cee. 24 Ama, me sem ɗere sɛ, ?me we fiisu taa, u saru-mi n'u kel. 25 Semp'ɔna, me sem sɛ, me cake mi cal-ɔ tete rɛɛ, se fɛ ni me sen-mi n'u tisi Ase tentente rɛɛ n'u kelen antaun n'u kɔ mi taa. 26 Sempe na, me kaa sɛ me wuse me kan mi cal-ɔ wonte na, u pɩsu s'ɩ wɔr Yeesu Kiriisitu ka tɛmpe ka me rɛɛ.

27 Kuɗemte s'ɩ rukun mi tɛ-ɔ wonte u lake-te na, sɛ te pise te nusen wonte Kiriisitu tentente sarteñente wulu na. Me cii sɛ, nne me kan mi cal, yaa me ta kan, me pise me sem sɛ, mi hɔya we awɔr kuɗemer n'u kpɩrsu mi ten-ɔ hɔr kuɗemer s'ɩ lau temer ka reen, fɛ ni nɛmpar tisi Kiriisitu tentente sarteñente rɛɛ. 28 Me cii sɛ me nu rere sɛ nafate pe kpa-mi, mi amurana rɛɛ. Te wulu-wa tufelem s'Asɛ kaa s'ɩ hɔrse-wa, ni te wulu rere s'Asɛ teter kɔŋ-na s'ɩ tɛse-mi. 29 Ase lau-mi sarte n'ɩ yeu s'ɩ tisi Kiriisitu rɛɛ. U ta ci s'ɩ tisi u rɛɛ receel-ɔna, u yeu rere s'ɩ tu kuñun ka u rɛɛ. 30 Kuñun nku hen na, ku we kuɗemte kena s'ɩ ka na-m antaun ka me tu-ku wo na, ni kɔhen ñi, u nu wonɔn'ɔ me tuku-ku na.

!u taasen Kiriisitu

2 Mi-n'Kiriisitu*, u lau yer kuɗem n'ɩ ha-mi reen na? U we-mi lu n'ɩ ciisi mi nante na? Mi-n'Asɛ Fiisu,

u we kɔ kuɔemɔ na? u we rem'ɔ leen, n'u na remaŋ kuñemen na? ² Sempe na, !u lau hɔɔr kuɔemer n'u lau rem'ɔ leen, se fe n'u kɔ me t'ɔ ten. !u kpol n'u lau temer na hɔɔr kuɔemer, na mɔsem ka kuɔempe. ³ !u ra cii s'u feɔe na remaŋ, n'u ra wulu mi te. !u mise rey-eemla ka mi raana ñesa taa, n'u re mi ñiin taa se, mi raana kelen-mi. ⁴ U ta mɔna se mi taa neer cii wonte sara na, ka u receel ɔee. Ama, u mɔna se pa woñi na, u cii wonte sara na, ka u raana ree. ⁵ !Mi hɔya taa mɔsem lau se Yeesu Kiriisitu mɔsu wo na.

⁶ Kiriisitu ñi we kuɔemte kena s'Asɛ ka te ten taa.

Ama, u ta mɔse u taa s'u mise s'Asɛ.

⁷ Ama, u yeu te ten ñ'ɔ leekɔ,

s'u wuse se kpankɔ*,

n'u nusen se yera we wo na,

ni yera sem-u s'u ci yer.

⁸ U ta wul u te, n'u ñam Asɛ

n'u re n'u tal u sem mpe

u seu-pe akantemer ree na.

⁹ Nte ree-ɔna, Asɛ kpaase-u rere-ɔ awɔr cekpɔɔde nde,

a pe piisu s'a mɔse-re na wur na, ɔe taa,

n'u cel-u yeɔe nde sar ten-ɔ re kelen yela ten na,

¹⁰ se fe na Yeesu yeɔe ree na, wompa we aseta na,

na wompa we tete ree na,

na wompa we tete tee na,

wa ten wa kur u tee, wa wɔr-u,

¹¹ ni wa siir yera ñesa taa se

Yeesu Kiriisitu* ci-na Aciɛ Sesɛɛ.

Te lau s'a wɔr Aciɛ Asɛ.

(Es. 45:23, Rom. 14:11)

Kiriisitutuna temer

¹² Me raana, me ka we mi cal-ɔ wonte na, u ñɔɔ Asɛ ka tamtam. U mɔna se kɔhen me tan mi cal hen na, u ñɔɔ-u n'u kelu. Asɛ telse-mi. Semp'ɔna, u mɔna se mi nante make n'u lake Asɛ temer, n'u ñam wonte u siiru-mi-te na, ¹³ wonte ree na, Asɛ we-na n'u lake temer ka mi hɔya taa, se wonkɔ'ɔ u cii na, n'u ha-mi reen ɔere s'u piise n'u lau-te.

¹⁴ Te ten ñi u lake na, !u ra miintu n'u ra yee neer ree, ¹⁵ se fe n'u wuse Asɛ wiisi nse tam awarkɔ na, n'a ra na mi ree-ɔ tansarteñente, n'u mise sarte rekpelkpel. Sempe na, !u metelu se min hulmin ka kɔhen tansarte yera mpa cal-ɔ tete ree. ¹⁶ U mɔna rere s'u wul-wa tentente nte kɔn fiisu nku tam akperu na, se fe n'ayuku nku Kiriisitu* kɔɔ na, u kɔ me taa, wonte ree na, me kaa se me na se reen temer nde, na wonte ten me lapa na, me ta lau-te fala.

¹⁷ U tisu Kiriisitu ree n'u we se laate nte u ha-te Asɛ na. ?Pa a ku-m, se me fiisu ci nter-ɔ me tasu-ku laate nte ree, u kaa s'u kɔ me taa, me ñante na-mi, mi ten.

¹⁸ Mi rere, u mɔna s'u kɔ mi taa n'u ñante na-m.

Tiimotee, na Eepaferotiite

¹⁹ Me mɔsu se, nne r'Acii Sesɛɛ Yeesu tisa, me tir Tiimotee ka kɔhen, n'u kan n'u na-mi, fe ni me piise me niu tentente nte, u kɔn-te na mi cal na, ni me nante cii. ²⁰ Nñi we-na, u kuɔem, ka u taru me mɔsem, n'nñi caru-na u te-ɔ mi ree, se fe n'u sen-mi. ²¹ U kaase nempar mpa hen na, wa mɔsu wa teter wa ñente ree-ɔna, n'u ta ci Yeesu Kiriisitu ñente ree. ²² Mi teter, u sem woñi Tiimotee ciwa na. U sem u ree, n'u sem wonkɔ'ɔ u sen-m ɔe lau temer re hose Asɛ tentente se yo sun ka cii ka wo na. ²³ Nñi ci-na woñi me cii se me tir-u na. Me mɔsu ?s'a kampa n'a hu me tentente me na wonkɔ'ɔ u we na, me tir-u n'u na-mi. ²⁴ Me sem n'Acii Sesɛɛ yeɔe ree, se ma rere me kaa se me kan me na-mi kɔhen.

²⁵ Me ñela me kɔn s'u sara se ra reɔ ti Eepaferotiite wuse n'u na-mi. Woñi, u tir-u na wonte ten me taatu-te na, u kɔ n'u sen-m se ma-n'u, ɔe lu se sucana, ɔe lau Asɛ temer. ²⁶ U cii ten s'u kan n'u na-mi. U teɔe u t'ɔ ten s'u ka niu s'u wu-l. ²⁷ Tufelem, n kɔn u wu-l, n'u ta kaase wur s'u seu, n'Asɛ na u kuñuɔ. U ta ci, u kuɔem u kuñuɔ kena Asɛ nawa, u na me kuñuɔ ɔere, se me ra tase kuñuɔ cekpɔɔ nenkur tuu. ²⁸ Nte ree-ɔna, me cii ten se me tir-u mi cal, se fe n'u kɔ mi t'ɔ u kaa s'u na-u wonte na, ni ma hɔɔr taa rere ra tase teɔuu. ²⁹ Sempe na, u kaa s'u tal-mi wonte na, !u mu-u na ñankete ka ten se yer ñi, mi-n'u, u lau yer kuɔem na Kiriisitu na. U mɔna s'u ha ñante ka sempe yera mpa, ³⁰ wonte ree na, u wu-l n'u kaase-u fiisu kuɔemu ka Kiriisitu temer ree-ɔna, s'u sen-m mi awɔr taa, wonte ree na, u ka ta piisu s'u kan mi teter.

Ñempu nku yeke se yer wuse riyuyutu na

3 Me reɔ ñempa, se fe me tese na, me siiru-mi !s'u kɔ mi taa n'Acii Sesɛɛ ree. Nter pe caru-m se me mul-mi wonte me ka teem te maau na, n'u sar-mi se me lau-te sempe, fe ni tansarteñente nter ra hiiu-mi. ² !u kpa mi te, na wompa lake teñese na. !u kpa mi te na tansarte temerlaɔa. !u kpa mi te na wompa ta ci tufelem anikasi peɔa na. ³ Asɛ pel ɔ'anikasi kena tufelem, n'u ta ci mpa. Wora seɛ Asɛ na u Fiisu reen ɔee na, ɔe suku re hɔya re ru wonte Yeesu Kiriisitu* lapa na, te ree-ɔna, ɔe pe ru re hɔya ka yera kɔta ree.

⁴ Ma rere, me piisuwa se me su me hɔɔr me re yera kɔta ree. Ama, me ra lau sempe. Nne yer suku u hɔɔr s'u re yera kɔta ree, ma rere, me piisuwa se me su me hɔɔr me re n'u kelen-u. ⁵ N kɔn me we ayuken leɔe niisinnisa ka wonte na, a pel m'aniko* (se Suiifi ñempa kɔter wɔsu wo na). Me cii na me rii, wa ci Iiserael* ñempa kena, me ci Pensameŋ nantiɔi ree ti. Me ci Suiifi ti kena paa. Ka n'u kaase Suiifi ñempa ñasete nte, wa lake-te na, me ka ci Fariisii akpar taa ti kena. ⁶ Aluate nte taa, me wɔm me ñuɔ ka Suiifi ñempa* ñasete ree-ɔna. Na

nte rɛɛ-ɔna, me naasu kiriisitutna. Nne ñasete nte pɪsuwa sɛ te lau yer ka riyuyu k'Asɛ ñesa taa, me ka wɛ riyuyu. ⁷ Te ten ñl, me lakewa na, me hu sɛ me kɔŋwa sɛ me hiiu wur-ɔ taa. Ama, kɔhen ñl, me ñelu-te na Kiriisitu* rɛɛ se falañente. ⁸ Ka n'u kaase nɪ wonte ten me wɛ na na, me ñelu-te rerɛ se fala kena, wonte rɛɛ na, me sem m'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu. Semte nte me sem-ɪ na, te kelen te ten. Nñl rɛɛ-ɔna, me yeu te ten-ɔ leekɔ. Me ñelu te ten ñl s'añamañama, se fɛ nɪ me pɪse me hiiu Kiriisitu, ⁹ nɪ me lau yer kuɔdem na-ɪ. Asɛ ta su-m se riyuyutu sɛ me ñɔŋ ɪ ñasete. Ama, ɪ su-m se riyuyutu, wonte rɛɛ na, me tisu Kiriisitu rɛɛ. ðiyuyuñente nte lii n'Asɛ cal-ɔna, n'l ha-te woñl tisu Kiriisitu rɛɛ na. ¹⁰ Kuɔdemte nte me cii-te na, nt'ɔlɛ sɛ, me pɪse me sem Kiriisitu, na reen ñl lii na ɪ homte taa na. Me cii rerɛ sɛ, ma-n'l, ɔɛ tar ɪ wahala, nɪ me pɪse me wuse s'nñ'ɔ ɪ seu wonte na, ¹¹ se fɛ nɪ, ?Asɛ cii, ɪ kan n'l wose-m asɛɔa taa.

Me see sɛ me hiiu wonte Yeesu kpa-m sɛ me hiiu-te na

¹² Me pe siiru sɛ me wɛ na reyasɛ ka te ten ñl me cii-te na, yaa me teem wusu ka sarte rekpelkpel. Me ka wɛ tansarte ñempu taa, Yeesu kpa-m. Kɔhen ñl me caru me tɛ sɛ me see me hiiu wonte Yeesu kpa-m sɛ me hiiu-te na. ¹³ Me rɛɔ ñempa, me pe mɔsu sɛ me teem te hiiuu. Ama, kuɔdemte nte me lake-te na, nt'ɔlɛ sɛ, me sɛɛ wonte wɛ na me wara na, te rɛɛ, nɪ me caru sɛ me hiiu wonte wɛ na me ñesa taa na. ¹⁴ Me caru me tɛ sɛ me walu na ñesa t'ɔ kaka, kiɔi rɛɛ, fɛ nɪ me hiiu wonte Asɛ yaa-ra na Yeesu Kiriisitu rɛɛ sɛ re mu-te asɛ-ta na.

¹⁵ U mɔna sɛ wora kpɔl Asɛ tentente taa na, ɔɛ mɔse sempe, ka nɪ, nne mɪ taa nɛmpar mɔsu na utɛ, Asɛ kaa s'l yeu nɪ wa sem wonte ci tufelem na. ¹⁶ Awɔr ndɛ taa re teem taɔɛ hen na, !ɔɛ caru re walu ñesa t'ɔ ñempu nku, ɔɛ tunku-ku na, ku taa.

¹⁷ Me rɛɔ ñempa, !u taasen-m mɪ ten, n'u re mɪ ñesa ka wompa walu se wonɔn'ɔ re walu na, wa rɛɛ. ¹⁸ Yera wɛ tɛmpɛ ka wa lake se wa wɛ Kiriisitu akantemer ka wana. Me ka siir-mɪ-te reyasɛ. Me mulu-mɪ te siiruu keɛ kɔhen na wulim. ¹⁹ Wonte wa lake-te na, te kaa sɛ te hɔrse-wa, wonte rɛɛ na, wa hiilin ci-na w'asɛ, n'u kake wa t'ɔ wonte u ka mɔna sɛ fɛr kpa-wa te rɛɛ na. Wa mɔsu wonte wɛ tete nte rɛɛ-ɔ cee na, te receel ɔɛɛ-ɔna. ²⁰ Ða hen na, ɔɛ ci aseta yera, ɔɛ honku relala k'ayuku nku r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu ñl tɛlse-ra na, ɪ kurun na renaa s'l kan na. ²¹ ɪ kaa s'l kan wonte na, ɪ su ɪ reen ñl yeke s'l ñase te ten na, n'l wuse ra tɛnen ñl tan ɔɛen na, s'nñl tɛnu sar paa ka wo na.

Pɔl ha kiriisitutna ka len

4 Me rɛɔ ñempa, womɪ me wɛ-mɪ lu n'u yeke n'u kake me taa n'u yeu me kaa sɛ me hiiu haɔɛ

k'Asɛ cal na, me cii halɪ ka ten sɛ me tase mɪ nau. U mɔna s'l cake rekpam na Kiriisitu*.

² Me wutun Eefotii na Sɛrɔtiisi, me cɛru-wa sɛ wa nɪu na rem'ɔ Acii Sesɛɛ rɛɛ. ³ Me raa, woña, ma-n'ña, ɔɛ lake temer na, me cɛru-n ɔɛrɛ s'n sen yalaa mpa naul, wonte rɛɛ na, wa lau temer na-ma, na Keleemanɔ, na wompa ma-n'wa, ɔɛ lake temer re hosu Asɛ tentente na. Asɛ teem wa yela maau ka tekara ñl a maa-ɪ t'ɔ, wompa wɛ na fiisu nku tam akperu na, wa yela na.

⁴ !U kake mɪ t'ɔ ayuku s'ayuku k'Acii Sesɛɛ rɛɛ. Me mulu-mɪ te siiruu !s'u kake mɪ taa.

⁵ U mɔna sɛ yera ten na s'l ci lelen yera. Acii Sesɛɛ ñute kandɛ. ⁶ !l ra wɪ mɪ t'ɔ nter rɛɛ. !l fa Asɛ kena wonte ɪ cii-te na, ka mɪ sɛerte taa, n'u cɛr-ɪ n'u wɔr-ɪ, ⁷ n'l ha-mɪ ɪ rehɛser ndɛ kelen wonte ten a pɪsu s'a mɔse te rɛɛ na, nɪ re ceente mɪ hɔya rɛɛ, na mɪ mɔsem ɔɛɛ, wonte rɛɛ na, mɪ-n'Yeesu Kiriisitu, ɪ lau yer kuɔdem.

⁸ Me rɛɔ ñempa, wonte me tɛsu-mɪ te siiruu na, nt'ɔlɛ s'l mɔse wonte wɛ sarte na, na wonte ten a pɪsu s'a ha-te ñamte na, te rɛɛ. !l mɔse wonte wɛ tufelem na, na wonte ta ci aseenti na, te rɛɛ. !l mɔse wonte wɛ riyuyu na, na wonte wɛ rekpesekpese na, te rɛɛ. !l mɔse wonte kake Asɛ na, na wonte ten yera wɔru-te na, te rɛɛ. ⁹ !l lake wonte me wul-mɪ-te n'u mu-te na. Wonte ɪ nɪu-te ka me wutɔ taa na, na wonte ten ɪ na-te ka me lapa na, !u lau-te n'Asɛ ñl yeke nɪ ra hɔya hɛ na, ɪ ɔ na-mɪ.

Pɔl wɔru Acii Sesɛɛ ka Fiiilipi ñempa haya rɛɛ

¹⁰ U kɔ me taa me wɔru Acii Sesɛɛ, wonte rɛɛ na, kɔhen ɪ pɪsa n'u mul n'u wul-m s'l mɔsu me rɛɛ s'l sen-m. Me sem s'antawɔ ɪ mɔse me rɛɛ n'u ta hiiu ñempu s'l sen-m. ¹¹ U ta ci sɛ me taatu wur ka me wutu sempe. ?Pa me wɛ wur, me tan wur, me kpankel wonɔn'ɔ me pɪsu sɛ me ñel me tɛ rɛɛ na. ¹² ?Me ci ahuse, me sem wonɔn'ɔ me walu na, ?me wɛ na wonte ka tɛmpɛ, me sem wonɔn'ɔ me lake na. ?Pa ñuse ku-m, yaa ñuse ta ku-m. ?me wɛ na wonte, yaa me tan na-te, ?u ta kpa n'u tiu, me sem wonɔn'ɔ u maken-m na.

¹³ Me pɪsu sɛ me rukun me tɛ-ɔ te ten ñl taa, na Yeesu Kiriisitu reen ɔɛɛ. ¹⁴ Ama, te ten ñl taa hen na, ɪ lau sarte n'u sen-m, ka n nɔn me wɛ wahala t'ɔ wonte na.

¹⁵ Fiiilipi ñempa mɪ, ɪ sem sarte s'alvate nte taa, me kur mɪ tɛ-ɔ Maseetewan kɔru t'ɔ n nɔn me paase tentente sarteñente husu ka ren'ɔ kiɔinkidɔin ka wonte na, mɪ akpar receel sen-na-m, nɪ me ka sen-mɪ rerɛ.

¹⁶ Me ka wɛ Teesaloniki kɔru t'ɔ wonte na, ɪ sen-m taman naul ɔɛɛ. ¹⁷ Me pe cii mɪ haya receel-ɔna. Ama, me cii s'Asɛ lau-mɪ sarte ka mɪ haya nya rɛɛ. ¹⁸ ɪ ha-m wonte me ka taatu-te na, hal n'u kel. Nter ta kaase-m ɔɛrɛ-ɔ ayuku nku me mu mɪ haya nya na Eepaferotiite niij ɔɛɛ na. Mɪ haya nya nusen laate nte a laa-te Asɛ

n'a wuɗu-te min, te we sensemen na. Ase mu laate nte n'u kake ɩ taa. ¹⁹ M'Asɛ kaa s'ɩ ha-mɩ wonte ten ɩ taatu na, wonte rɛɛ na, ɩ we sauti na hampate ka tɛmpe, ka ɩ ha-ra-te, na Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ²⁰ !Ɖɛ wɔr ra Cii Ase ka wuse se wuse. !U lau sempe.

Atɛsenu sɛɛrte

²¹ !ɩ sɛɛ-m wompa ten Yeesu Kiriisitu lese-wa sɛ wa wuse ɩ yera na. Ɖa rɛɔ ñempa mpa we na-m na, wa

sɛɛ-mɩ rerɛ. ²² Ase yera mpa ten we cee na, wa sɛɛ-mɩ, n'u kaase n'Asɛ yera mpa we Rom wuroo Seesar rɛɔ t'ɔ cee na, wa-l sɛɛ-mɩ n'u kel.

²³ !Ɖ'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu lau-mɩ sarte ka mɩ ten mɩ hɔya taa.

KOLJOSE ÑEMPA

Pɔl sɛɛ Koljose ñempa

1 M'ɔ Pɔl, woma Ase lese-m na ɩ selem taa sɛ me wuse Yeesu Kiriisitu* tirir na, ma-n'de rɛɔ tɩ Tiimotee, dɛ sɛɛ-mɩ.

² Me maa womi ci Ase yera ka ɩ wɛ Koljose kɔru t'ɔ, ɩ sem mi tɛ-ɔ rukenu s'ɩ lau nɔ kuɔdemɔ na Yeesu Kiriisitu na. !Da Cii Ase lau-mɩ sarte n'ɩ yeu mi hɔya hɛ.

Pɔl wɔru Ase ka wa rɛɛ

³ De wɔru Ase ñɩ ci r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu Cii na. De sɛɛ-ɩ tamtam ka mi rɛɛ, ⁴ wonte rɛɛ na, dɛ nɩ s'ɩ wɛ n'ɩ tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ, n'ɩ wɛ leen k'Ase yera ka wa ten. ⁵ ɩ lau-te sempe, wonte rɛɛ na, ɩ honku wonte Ase rɩ-te aseta s'ɩ kaa s'ɩ cel-mɩ-te na. A hose-mɩ tentente sarteñente nte wɛ tufelem ka wonte na, a siir-mɩ-te sempe. ⁶ Tentente nte tal mi tɛ se te tal diinan ten-ɔ wo na, ni te yeke yera lake sarte lakase n'ɩ kpɔlu n'ɩ walu se mi lake-se wo u sɩn ayuku nku ɩ nɩ s'ɩ Ase lau-mɩ sarte n'ɩ sem-te tufelem na. ⁷ De temer runti Eepaferase ñɩ re wɛ-ɩ lu ka ten na, ɩ lɔte ra wu taa se Yeesu Kiriisitu wolaladɛ ñɩ sem ɩ tɛ-ɔ rukenu na, ɩ wul-mɩ-te. ⁸ Nñɩ siir-na-ra wonɔn'ɔ ɩ lake rem'ɔ leen n'Asɛ Fiisu reen dɛɛ na.

⁹ Nte rɛɛ-ɔna, u sɩn ayuku nku re nɩ mi ñente na, dɛ wɛ re sɛɛ Ase ka mi rɛɛ, s'ɩ wul-mɩ wonte ɩ cii s'ɩ lau-te na. De sɛɛ-ɩ rerɛ s'ɩ Fiisu ha-mɩ len n'ɩ pɩse n'ɩ sem ɩ ñente, ¹⁰ se fɛ n'ɩ pɩse n'ɩ wal Ase ñempu t'ɔ sarte, n'ɩ lau wonte r'Acii Sesɛɛ cii-te na, ka te ten taa, n'ɩ lau sarte lakase, n'ɩ sem Ase n'ɩ kelen antaunɩ. ¹¹ De sɛɛ-ɩ rerɛ s'ɩ ciisi mi nante ka te ten taa, na ɩ hampate nte kelen te ten na, se fɛ n'ɩ rukena n'ɩ lel n'ɩ ra yeu, n'ɩ hese mi hɔya n'ɩ kɔ mi taa rerɛ. ¹² !ɩ wɔr ra Cii Ase ñɩ ha-mɩ ñempu s'ɩ pɩse n'ɩ hiiu wonte ɩ rɩ-te s'ɩ kaa s'ɩ cel ɩ yera ka hulmɩn taa na. ¹³ ɩ lese-ra albucii tawundji taa, n'ɩ sɩse-ra wundjiindji ɩ Yo nka ɩ wɛ-ka lu ka ten na, ka cake wurti kpeedɛ rɛɛ na. ¹⁴ Nka yau-na ra ñiin ni ka tɩsen-dɔ r'awarkase rerɛ.

Yeesu ci-na te ten ñunɔcii

¹⁵ Ka wɛ s'Asɛ ñɩ yer ra pɩse s'ɩ na-ɩ na ɩ ñeser na. Nka ci-na Ase Asanuyo, ni ka kpɔl ka kelen wonte ten Ase lau-te na. ¹⁶ Na nk'ɔna, Ase lau wonte wɛ tɛte rɛɛ n'aseta na, na wonte a na-te na, na wonte a pe na-te

na, n'aseta wurti, n'aseta sesempa, na wompa ñasu na, na wompa wɛ huku na. Te ten te ten ñɩ, Ase lau-te na ɩ Yo nka na, nka tɩ-na-te. ¹⁷ Se fɛ n'Asɛ lau tɛte na, n nɔnɔ ɩ Yo nka ka wɛ ɩ cal. Na nka cepate rɛɛ-ɔna, wonte ten Ase lau-te na, te miɩse t'awɔl taa. ¹⁸ Kiriisitutuna ten akpar ci-na Yeesu Kiriisitu tɛnu, n'nñɩ ci-na re ñunɔcii. ɩ ci akiɔinoti kena. Ase wose nñ'ɔna kiɔinkidjin k'asedɔ taa, se fɛ n'ɩ pɩse n'ɩ ci kiɔinkidjinti ka te ten taa. ¹⁹ Ase kper ɩ taa s'ɩ Yo wɛ s'nñɩ-ɔ ɩ ten, ²⁰ n'ɩ pɩse n'ɩ kpause tɛse na wonte ten wɛ aseta na tɛte rɛɛ na, na ka rɛɛ. Na ɩ Yo sem k'akantemer rɛɛ-ɔna, ɩ su ka calem n'ɩ kpause tɛse se rehɛser kan ñɩ-n'yera, wa hɛku taa.

²¹ Mi rerɛ, antaunɩ ɩ ka calen Ase ka ten. ɩ ka ci ɩ kamurana, wonte rɛɛ na, ɩ ka lake tɛnɔ n'ɩ mɔsu wonte ta sar na, ka mi hɔya taa. ²² Ama, kɔhen, ɩ Yo wuse yer ni ka seu. Semp'ɔna, Ase kpause tɛse na-mɩ, se fɛ n'ɩ kpeke rekpekepeke ka tam awarkɔ ka ɩ ñesa taa, n'ɩ ra pɩse s'ɩ na mi t'ɔ nter-ɔ te ta sar. ²³ Ama, u mɔna s'ɩ tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ, n'ɩ honku na tentente sarteñente nte a hose-mɩ-te ɩ rɛɛ na, k'ayuku s'ayuku, n'ɩ ra kisi-ɩ. A hose-te yera ka wa ten-ɔ tɛte rɛɛ. M'ɔ Pɔl dɛrɛ, me temer keɛ sɛ me hosu-te.

Temer ndɛ Pɔl lake-re sɛ kiriisitutuna akpaya wal ñesa taa na

²⁴ Kɔhen, u kake me t'ɔ kuñunɩ nku me tuku-ku mi rɛɛ na, wonte rɛɛ na, me tentu Yeesu Kiriisitu* kuñunɩ tuu nɔ t'ɔna, ɩ k-akpar ndɛ ci ɩ tɛnu na, dɛ rɛɛ. ²⁵ Me wuse ɩ k-akpar ndɛ wolaladɛ, se fɛ ni me lau temer ndɛ Ase cel-m-dɛ na. Temer nd'ɔɛ sɛ me hose ɩ tentente ka te ten dɛfɩ, ni me ra kaase nter. ²⁶ Antaunɩ, su ayuku nku Ase lau tɛte na, ɩ ka mɛse tentente nt'ɔ yera. Kɔhen, ɩ wul-te ɩ yera. ²⁷ ɩ ciiwa s'ɩ wul-wa s'ɩ tentente nte tan lape k'atam ka wompa ta ci Suiifi ñempana na, wa rɛɛ. Nt'ɔɛ sɛ, Yeesu Kiriisitu cake mi hɔya taa n'ɩ yeke s'ɩ honke s'Asɛ kaa s'ɩ ɔse-mɩ wundjiindji u metelu na. ²⁸ !ɩ na Yeesu Kiriisitu ñɩ tentente kena, dɛ hosu-te. De rɔnu yera ka wa ten dɛ wulu-wa-te na len ka ñɩ ten, se fɛ ni wa tɛse kpɔlu k'Asɛ ñempu taa na Kiriisitu rɛɛ ni re wul-wa Ase. ²⁹ Nte rɛɛ-ɔna, me caru me tɛ ni me tuku wahala sɛ me tɛse temer ndɛ na Yeesu Kiriisitu reen ñɩ lake temer ka me taa n'ɩ kel ten na, ñɩ rɛɛ.

2 Koljose ñempana mi, me cii s'ɩ sem wonɔn'ɔ me tuku wahala ka mi rɛɛ, na Laotiisee ñempana, na wompa ten ta sem-m na, ² se fɛ ni mi-n'wa, mi hɔya

cii, n'u lau rem'č leen, n'u lau yer kuđem. Me cii rere s'u sem đekpesekpese k'aməsoŋ taa ñente nte Ase wul-đa-te Kiriisitu* rəe na, n'u ruken-te sarte recem. ³ Kiriisitu ñi tel-na-ra ñempu, se fe ni re wuse lenciina ni re nu i ñente. Len ñi we se sauti cekpɔlte kena.

⁴ Me wutun-mi sempe, se fe ni yer ra teke-mi na nulelen. ⁵ Me tan mi cal, me mɔsu mi rəe-č ten. U ko me t'č ten, wonte rəe na, me nu s'u lake wonte u mɔna s'u lau-te na, n'u we n'u tisu Kiriisitu rəe-č sarte ka ten.

!lu ra yeu s'a teke-mi

⁶ U tisa n'u mu Yeesu Kiriisitu* se mi Aci Sesəe. Sempe na, mi-n'l, lu lau yer kuđem, n'u tunku i ñempu. ⁷ !lu ruken mi te hɔpe na-i recem se tu tilila wɔŋ n'atə-č wo na. !lu yeu ni mi fiisin kpɔl s'u tisu i rəe n'u ruken mi tə-č ayuku s'ayuku n'u tenke Kiriisitu ñempu s'a wul-mi-ku wo na, n'u ruken Ase wɔruu ka tempe rere.

⁸ !lu ruken mi te ni yer ra teke-mi na tete rəe len s'u kisi ñempu sarteñenku. Sempe len ñi lii na yera cal-ɔna, na tete nte rəe ñente taa. Ñi ta lii na Kiriisitu cal. !lu ra co na-wa. ⁹ !lu co na Kiriisitu kena, wonte rəe na, ?pa i wuse yer, i we i ten s'Ase kena. ¹⁰ Mi rere, u hiiu te ten-č i cal, wonte rəe na, mi-n'l, u lau yer kuđem. I ci wumpa ñasu na wumpa we huku na, wa ñuŋcii.

¹¹ Mi-n'l, u lau ɔ kuđem. Semp'ɔna, a ta pel mi anikasi s'a pelu yera anikasi ka wo na. Yeesu Kiriisitu ñi teter pel-na mi anikasi. Te kutihuđi kele s'u lese tansarteñente ka mi hɔya taa. ¹² A se-mi Ase leem n'a limsi-mi pe t'č wonte na, te wulu s'a yim-mi na Kiriisitu. U lii pe t'č wonte na, te wulu s'u hom na-i rere. Ase ñi wose Yeesu k'aseda taa na, i wose-mi rere, wonte rəe na, u tisi i cepate rəe. ¹³ Antauŋ womi, u ka seu mi awarkase taa, n'n ɔɔɔ, u ci ankɔma, n'u ta sem Ase ñasete na, kɔhen ñi hen na, Ase wose mi-n'Kiriisitu k'aseda taa. I tisen ɔa-n'mi, d'awarkase ka se ten. ¹⁴ Antauŋ mpe, Ase ɔɔɔ se ra tentente sepa, wonte rəe na, ɔe ka hɔrse i ñasete. Tekara ñi taa Ase ka ñu niir s'u mɔna s'a ku-ra na, i hɔse i niir ñurte nte, n'u su tekara ñi n'l kam ñi-n'Kiriisitu k'akantemer rəe. ¹⁵ Kiriisitu seu akantemer rəe-č wonte na, i kpɔr wumpa ñasu na, na wumpa we huku na, wa reen, n'l ha-wa fer, n'l wul ɔeyanta s'u kpalen-wa.

¹⁶ Sempe na, !lu ra yeu se yer fesen-mi, wonte u tuku-te na wonte u ñee na, te rəe. !lu ra yeu rere se yer fesen-mi s'u pe lake ayuken neñer teenkar, na honɔɔ cefalɔ, na Suiifi ñempa fiisiti ayuku*, wa teenkar. ¹⁷ Te ten ñi we se tufelem ñente nte kaa se te kan na, t'alemu kena. Kiriisitu ci tufelem ñente nt'ɔna. ¹⁸ !lu ra yeu se yera mpa tɔku wa tisu wa te na, wa hɔrse mi rəter. !lu ra tisi wumpa siiru s'u mɔna s'u lau mi tenen ka kuñuŋ na, wa rəe. Wa siiru rere s'u mɔna s'u se Ase

tirira. Wa wulu wa te s'Ase wul-na-wa te ten ñi narte taa. Wumpa we sempe na, wa kpantu wa wulu wa tə-č fala kena. Wa mɔsu tete rəe ñente receel ɔe-ɔna. ¹⁹ Wa pe cii se wa ruken kuđenu ka Yeesu. U we se kiriisitu-na ci tɔnu, n'nñi ci-na wa ñuŋ. Nñi ha-na-wa wonte wa taatu-te na. Nñi rəe-ɔna, wa lau yer kuđem ni wa kpɔlu s'Ase cii wo na. I kpɔrsu yera mpa na-i, se fe ni wa-n'l, wa ruken ɔemaŋ ɔecem, se hola, na muya, wa ruken ɔem'č wo yer tɔnu taa na.

Kiriisitu seu wonte na, mi rere, mi-n'l, u seu

²⁰ Kiriisitu* seu wonte na, mi rere, mi-n'l, u seu, ni tete nte rəe ñente ra puse se te lau-mi nter. Sempe na, ar yepa n'u kunti n'u wulu sen se tete nte rəe ti-na-mi? Me sem s'u tisu n'a ñasu-mi n'a siiru-mi se: ²¹ «!Đa su. !Đa renke. !Đa teekena.» ²² Ñasete nte wulu tete rəe ñente nte ra lul na, nt'ɔna. Yera wampa ri-na ñasete nte sempe, ni wa wulu-te. Te ta lii n'Ase cal. ²³ ?N na ñasete nte, n hu se len ñente kena, wonte rəe na, te siiru s'u mɔna s'a tisi yera te n'a se Ase, se wonɔɔɔ yera cii na, n'u mɔna s'a lau tɔnu ka kuñuŋ. Ama, te ten ñi, fala kena. Te yeke se wa lake tansarteñente nte wa tenen cii-te na, te receel-ɔna.

Ase wuse-mi yera cefampa

3 Nne mi-n Kiriisitu* u hompa, !lu cii wonte we aset'č wunđiindji Kiriisitu ɔ wurti kpeede rəe-č Ase mete niŋ ɔe na. ² !lu mɔsu aseta ñente nte rəe. !lu ra mɔse wonte we tete rəe na, te rəe, ³ wonte rəe na, u sepa, ni mi fiisin we na Kiriisitu k'Ase cal. ⁴ Mi tufelem fiisu kele Kiriisitu. A kaa s'a na-i wonte na i hampate na, mi rere, a na-mi na i hampate.

⁵ Sempe na, tete nte rəe ñente nte we mi taa na, !lu weɔe-te. Nt'ɔɔ: ayadeteñente, n'asimañente, na tansarte ciirti, na ñesereu, wonte rəe na, nne u lake ñesereu ka tete nte rəe ñente rəe, u ri-te Ase awɔr t'č mi hɔya taa. ⁶ Nte rəe-ɔna, Ase ñan kpawa. I kaa s'u hu na wumpa kisu se wa ra ñam-i na. ⁷ Antauŋ, u ka we yera mpa heku t'č wonte na, u lake semp'ɔna rere.

⁸ Kɔhen ñi hen na, !lu weɔe te ten ñi. !Mi ñan ɔa kpa n'u ra wu mi taa. !lu ra lau yera ka tansarteñente. !lu ra yeu se turo nenkar, nawur tansarte wuto nkar lii na mi nese taa. ⁹ !lu ra teke remaŋ, wonte rəe na, u kisi antauŋ mi hɔya nya u ka we na-ya na, n'u kisi antauŋ mi tansarte lakase, ¹⁰ n'u calse hɔya cefalu. Ase ha-na-mi hɔya cefalu nya. I ɔɔɔ-ya tamtam n'l yeke se ya nusen i ñende, fe n'u sem-i sarte.

¹¹ Semp'ɔna, woñi ta ci Suiifi ti, na woñi ci Suiifi ti na, wa we kutaru. Woñi a pel i k-aniko*, na woñi a ta pel le ñenka na, wa we kutaru. Woñi tan yera wampa lakase na, na woñi ci aweru na, na woñi ci kpankɔ* na, na woñi ta ci kpankɔ na, wa-l ɔere, wa-l we kutaru kena,

wonte rɛɛ na, wompa ci Kiriisitu yera na, ɪ ci ɪ kuɖem ka seseɛ ka wa hɛku taa, n'ɪ wɛ wa hɔya taa.

¹² Ase lese-mɪ s'u wuse ɪ yera n'ɪ lau-mɪ leen. Nte rɛɛ-ɔna, ɔ mɔna s'u na remaŋ kuñemen ka mɪ waɖe taa. !ɪ yeke sɛ mɪ hɔya taa wɛ lelen n'ɪ tisu mɪ tɛ. !ɪ wusu yera mpa hɔya taa sara na. !ɪ hɛsu mɪ hɔya. ¹³ ?Pa nter ta sɪ mɪ hɛku taa, !ɪ rukun ɖem'ɔ sarte. Nne nɛɛr lau-mɪ wur, !ɪ tɪsen-l. ɔ mɔna s'u tɪsun ɖem'ɔ mɪ awarkase se r'Acii Seseɛ tɪsen-mɪ, mɪ awarkase ka wo na. ¹⁴ Wonte kelen te ten na, nt'ɔlɛ s'u lake rem'ɔ leen ka kpater, wonte rɛɛ na, nne ɪ lake sempe, ɪ kaa s'u lau nɔ kuɖemɔ, na rem'ɔ naper lape. ¹⁵ !ɪ yeke sɛ re-hɛser ndɛ Kiriisitu* ha-mɪ-re na, ɖɛ rukun mɪ hɔya na remaŋ. Tufelem, Ase yaa-mɪ s'u lau yer kuɖem, n'ɪ mɪse na rehɛser ndɛ. !ɪ wɔr-ɪ s'u lapa. ¹⁶ !ɪ re Kiriisitu tentente ka mɪ hɔya taa. !ɪ mɔsu te rɛɛ-ɔ ayuku s'ayuku ka mɪ ñiin taa n'ɪ wulu-te remaŋ, n'ɪ ha rem'ɔ len, na len ñɪ Ase ha-mɪ-ñɪ na. !ɪ yii sɛnɪ n'Asɛ yeente nte ɪ Fiisu ha-mɪ-te na, n'ɪ wɔru-ɪ na mɪ hɔya t'ɔ ya ten. ¹⁷ Wonte ten, ɪ lake-te n'ɪ siiru-te na, !ɪ lake-te na r'Acii Seseɛ Yeosu yeɖe rɛɛ-ɔna. !ɪ wɔr ra Cii Ase na ɪ rɛɛ.

Wonɔn'ɔ ɔ mɔna sɛ kiriisitutuna ɔ na rem'ɔ wa rɛse taa na

¹⁸ Yalaa mɪ, !ɪ nɪɔ na mɪ waala, wonte rɛɛ na, wompa tunku r'Acii Seseɛ na, ɔ mɔna sɛ wa lau nt'ɔna.

¹⁹ Waala mɪ, !ɪ lau mɪ yalaa ka leen, nɪ mɪ ñan ɖa kpan-wa.

²⁰ Wiisi mɪ, !ɪ ñam mɪ lɛɖa ka te ten te ten taa, wonte rɛɛ na, te kake Acii Seseɛ ka ten.

²¹ Aciina mɪ, !ɪ ra car mɪ wiisi s'u kel. ?Ya sempe, se hɔya taa kaa s'u tɛɖe.

²² Womɪ ci kpankase na, !ɪ ñam mɪ ciina mpa wɛ tete nte rɛɛ-ɔ wa ñasɔ-mɪ na, ka te ten te ten taa. ɔ ta ci wa ñesa taa receel-ɔna ɪ ñɔŋ-wa s'u kɔ wa taa nɪ wa wɔr-mɪ. Ama, !ɪ ñam-wa tufelem na r'Acii Seseɛ ñuŋ ɖɛɛ.

²³ ?Pa wa ta cel-mɪ temer ndɛ na, !ɪ lau-re na hɔr lelen, wonte rɛɛ na, ɪ lake temer ndɛ'ɔ, ɖ'Acii Seseɛ ñuŋ ɖɛɛ-ɔna. ɔ ta ci s'u lake-re s'u kɔ yera t'ɔna. ²⁴ !ɪ sem s'Acii Seseɛ kaa s'u rɛte-mɪ temer ndɛ rɛɛ. ɪ kaa s'u rɛte-mɪ wonte ɪ rɪ-te aset'ɔ ɪ yera rɛɛ na. Kiriisitu ci mɪ Cii, nɪ temer ndɛ, ɪ lake-re na, ɪ temer kena. ²⁵ Wofɪ lake tɛñ na, ɪ kaa s'u hiiu ɪ tɛñ reter, wonte rɛɛ na, Ase pe hu asemte huhur.

4 Aciina mɪ, !ɪ ra pa mɪ kpankase*. !ɪ lau-se se wonɔn'ɔ ɔ mɔna s'u lau-se na. Mɪ rɛɛ, !ɪ sem s'u wɛ Acii nɛɛr-ɔ aset'ɔ ɪ kpɔla n'ɪ kel mɪ ten.

!ɪ sɛɛ Ase ka tamtam n'ɪ walu na len

² !ɪ sɛɛ Ase ka tamtam. !ɪ ɔ mɪ ñesa rɛɛ n'ɪ sɛɛ-ɪ n'ɪ wɔr-ɪ te ten te ten taa. ³ !ɪ fa Ase ka mɪ sɛɛrte taa, s'u

sen-ɖa, n'ɪ tel-ɖa ñempu, se fɛ nɪ re pɪse re hose yera ka tentente sarteñente nte Ase ka rɪ-te amɛsɔŋ t'ɔ te wulu Kiriisitu* ñente na. Tufelem tentente sarteñente nte rɛɛ-ɔna, a kpa-m n'a re-m sarka. ⁴ !ɪ fa Ase s'u ha-m len, nɪ me hose-te reyamyam se wonɔn'ɔ ɔ mɔna sɛ me lau-te na.

⁵ !ɪ walu na len ka wompa ta ci kiriisitutuna na, wa ñesa taa. Aluate sarte ɔŋ te talu wonte na, !ɪ ra horse-te. ⁶ !Mɪ wutase lau lelen se yase lake tute t'ɔ lelen ka wo na. !ɪ sem wonɔn'ɔ ?wa wuten-mɪ, ɪ wusen-wa na.

Atɛsenu sɛɛrte

⁷ Tiisiiki kaa s'u siir-mɪ me ñente ka te ten. ɪ ci re rɛɔ tɪ ñɪ me wɛ-ɪ lu ka ten na, n'ɪ ci Kiriisitu wolalaɖe ñɪ sem ɪ tɛ-ɔ rukenu na. Ma-n'ɪ, ɖɛ ci Acii Seseɛ wolalaɖa. ⁸ Me tiru-ɪ mɪ teter mɪ cal-ɔna s'u cɛse-mɪ wonɔn'ɔ re wɛ na, n'ɪ ciisi mɪ nante ka sarte. ⁹ Me tiru ñɪ n'Onesiiim ñɪ ci mɪ kɔru taa tɪ na. ɪ ci ra rɛɔ tɪ ñɪ, me wɛ-ɪ lu ka ten n'ɪ sem ɪ tɛ-ɔ rukenu na. Wa kaa sɛ wa siir-mɪ wonte ten lake cee na.

¹⁰ Ariisetarke ñɪ ma-n'ɪ, ɖɛ wɛ sarka t'ɔ cee na, ɪ sɛɛ mɪ ten. Marke ñɪ na Parnapase ñɪ, wa kpɪrsi caase kuɖem na, ɪ rɛɛ, ɪ sɛɛ-mɪ. ?Marke ñɪ kan mɪ tɛ, !ɪ mu-ɪ sarte na hɔr lelen, se me teem-mɪ te siiruu ka wo na. ¹¹ Yeosu ñɪ a yaa-ɪ sɛ Susitisi na, ɪ rɛɛ, ɪ sɛɛ-mɪ. Yera mpa ten lake temer na-r'ɔ Ase wurti* ñente rɛɛ na, mpa nautisi ñɪ ci-na Suiifi ñempa, nɪ wa ciisu me nante ka tɛmpe.

¹² Mɪ kɔru taa tɪ Eepaferase rɛɛ sɛɛ-mɪ. ɪ ci Yeosu Kiriisitu wolalaɖe rɛɛ. ɪ wɛ n'ɪ sɛɛ Ase k'ayuken ten-ɔ mɪ rɛɛ, se fɛ n'ɪ sem sarte ka wonte Ase cii-te na, n'ɪ rukun mɪ tɛ-ɔ sarte, n'ɪ kpɔl fiisu t'ɔ Ase ñempu taa, n'ɪ hɔru mɪ tɛ recem n'Asɛ. ¹³ Me na na me ñeser ka kuñuŋ nku, ɪ lake-ku mɪ-n'Laotiisee ñempa, na Yeer-apoliisi ñempa, mɪ rɛɛ na. ¹⁴ ɖa rakuta seseɛ Liiki ñɪ, ɖɛ wɛ-ɪ lu ka ten na, na Teemase, wa sɛɛ-mɪ rɛɛ.

¹⁵ !ɪ sɛɛ re rɛɔ ñempa mpa wɛ Laotiisee na. !ɪ sɛɛ-m ɖa kɔ Nɛmfase, na kiriisitutuna mpa kpɔlu ɪ rɛɔ taa na.

¹⁶ ɪ kaa s'u kal tekara ñɪ n'ɪ kper wonte na, !ɪ yeeke-ɪ Laotiisee kiriisitutuna nɪ wa-l kal-ɪ rɛɛ. Mɪ rɛɛ, ɔ mɔna s'u kal tekara ñɪ, me maa-ɪ-wa na. ¹⁷ !ɪ siir Ar-siipi s'u lau temer ndɛ, ɖ'Acii Seseɛ cel-ɪ-re s'u lau-re na, ka re ten ɖɛkpelkpel n'ɪ ra kaase nter.

¹⁸ Ma teter, m'ɔ Pɔl, ma tɛsu-na tekara ñɪ maau na me niij, nɪ me sɛɛ-mɪ. !ɪ tɛsu me rɛɛ, n'ɪ ra sɛɛ sɛ me wɛ sarka taa.

!Ase lau-mɪ sarte.

1 TEESALONIIKI ÑEMPA

Pɔl sɛɛ Teesaloniiki ñempa

1 M'ɔ Pɔl, ma maa-na-mɪ tekara ñɪ. Ma-n'Siilase, na Tiimotee, ɔ sɛɛ womɪ ci kiriisitutɪna akpar ka Teesaloniiki kɔru taa na, na womɪ ra Cii Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu*, wa tɪ-mɪ na. !Ase lau-mɪ sarte, n'ɪ yeu mɪ hɔya hɛ.

Pɔl wɔru Ase ka, Teesaloniiki kɔru taa kiriisitutɪna rɛɛ

2 Ɖe wɔru Ase ka mɪ ten ɔɛɛ-ɔ tamtam ɔ sɛɛ-ɪ wonte na, ɔ yaa mɪ yela ka taa. 3 Ɖe mɔsu mɪ temer nɔɔ ɪ lake-re na, ɔ rɛɛ, wonte rɛɛ na, ɪ tisi Yeesu Kiriisitu* rɛɛ. Ɖe mɔsu rerɛ-ɔ wonɔn'ɔ ɪ caru mɪ tɛ-ɔ temer nɔɔ rɛɛ na, wonte rɛɛ na, ɪ wɛ-ɪ lu. Ɖe mɔsu rerɛ-ɔ wonɔn'ɔ, ɪ wɛ n'ɪ honku na ɪ rɛɛ n'ɪ pe lɔsu na. 4 Ɖe rɛɔ ñempa mɪ Ase wɛ-mɪ lu ka ten na, ɔ sem s'ɪ lese-mɪ s'ɪ wuse ɪ yera, 5 wonte rɛɛ na, ɔ kampa re hose-mɪ wont'ɔ tentente sarteñente na, ɔ ka ta ci na re wutase receel-ɔna. Ɖe wute-se n'Ase Fiisu reen ɔɛɛ-ɔna. Ɖe sem sarte sɛ wonte ten ɔ wutu-te na, te ka wɛ tufelem. N nɔnɔ ɔ wɛ mɪ cal-ɔ wonte na, ɪ sem wonɔn'ɔ re waɔɔ taa wɛ na. Ɖe walu sempe sɛ re sen-mɪ-ɔna. 6 Ɖ kaase-mɪ hen na, ɪ taasen-ɔna na r'Acii Sesɛɛ Yeesu. ɪ mu Ase tentente ka mɪ hɔya taa n'ɪ tu kuñɔŋ ka te rɛɛ, n'Ase Fiisu sen-mɪ, n'ɪ kɔ mɪ t'ɔ te rɛɛ. 7 Sempe na, ɪ wuse yera mpa, Maseetewan n'Akaɪ* kɔren taa kiriisitutɪna pɪsa wa taasen-wa na. 8 Na mɪ rɛɛ-ɔna, yera kpater nɪu Acii Sesɛɛ tentente. Ɖ ta ci Maseetewan n'Akaɪ* kɔren taa receel-ɔna. Ɖiinan ten, a siiru wonɔn'ɔ ɪ tisi Ase rɛɛ na. Nter tan ɔɛɛ sɛ re tase wutu. 9 Wa teter, wa wutu na wa nɛse ka mɪ rɛɛ-ɔ wonɔn'ɔ ɪ mu-ra aluate nte, ɔ ka wɛ mɪ kɔru taa na, na wonɔn'ɔ ɪ kisi atetɪna n'ɪ ñɔŋ Ase kuɔɔm ñɪ wɛ fiisu taa, n'ɪ ci tufelemɪ na. 10 Kɔhen ɪ honku Ase ñɪ Yo, sɛ ka kur aseta nɪ ka kan. Nk'ɔɛ Yeesu ñɪ Ase wose-ɪ aseɔa taa n'ɪ tɛlsu-ra Ase wana nya kaa sɛ ya kan yera rɛɛ na, ya taa na.

Ase temer nɔɔ Pɔl lau-re Teesaloniiki kɔru taa na

2 Ɖe rɛɔ ñempa, mɪ teter, ɪ sempa s'aluate nte re ka wɛ mɪ tɛ na, ɔ ta ci fala. 2 ɪ sem ɔɛɛ s'a ka naase-ra Fiilipi kɔru taa, n'a tu-ra. Ɖe tal mɪ tɛ-ɔ wont'ɔ Teesaloniiki kɔru taa na, n nɔnɔ, ɔ'amurana wɛ rerɛ-ɔ tempe. Ama, Ase ciisi ra nante, nɪ re hose-mɪ ten-

tente sarteñente nte lii na ɪ cal na. 3 Ɖe hosu-te yera ka wonte na, ɔ pe siiru tentarɪ. Ɖe pe hosu-te n'asi-mañente nɪ re pe tɛku yer. 4 Ama, Ase ñela n'ɪ nɔnɔ sɛ re tala n'ɪ cel-ɔa tentente sarteñente sɛ re hose-te. Semp'ɔna, ɔ pe wutu s'ɪ kɔ yera taa. Ɖe wutu s'ɪ kɔ Ase ñɪ ñelu n'ɪ na ra hɔya taa na, n'ñɪ-ɔna. 5 ɪ sem sɛ, ɔ ta lau re nɛse t'ɔ tentarɪ nɛnɔɔ. Ase sem sɛ, ɔ ta hose-te sɛ re hiiu mɪ sarteñente nter. 6 ?Pa mɪ tɛ, nawur nɛmpar tɛ, ɔ ta cii sɛ nɛɛ wɔr-ra. 7 Ɖe pɪsuwa sɛ re wul ɔ tɛ sɛ re ci sesɛmpa ka mɪ heku taa, wonte rɛɛ na, ɔ ci Kiriisitu tirira. Ama, ɔ ta lau-te sempe. Ɖe kunta re wuse lelen yera ka rehɛɛ ka mɪ cal se yal ñɪ ñelu ɪ wiisi rɛɛ na. 8 Ɖe rɔn ɔ tɛ re honku sɛ re hose-mɪ Ase tentente sarteñente, n'ɪ ta ci te-ɪ ɔɛɛɛ. Ɖe rɔn ɔ tɛ re honku sɛ re seu mɪ rɛɛ rerɛ, wonte rɛɛ na, ɔ wɛ-mɪ lu ka ten.

9 Ɖe rɛɔ ñempa, aluate nte taa, n nɔnɔ ɔ wɛ mɪ tɛ re hosu Ase tentente sarteñente na, ɪ tɛsu wonɔn'ɔ re lake temer reen na. Aho na mɪse, ɔ lau temer, se fɛ nɪ mɪ taa nɛɛ ra ñel ɔa rɛɛ. 10 ɪ sende wonte re lapa na te wara, n'Ase sende te wara rerɛ. Ɖe ka wɛ mɪ heku t'ɔ wonte na, ɔ lake wonte wɛ rekpesekpese na, na wonte wɛ riyuyu na, n'a ta na nter-ɔ ra t'ɔ te ta sar. 11 ɪ sem ɔɛɛ sɛ re rukun mɪ taa pa woñɪ na, se wonɔn'ɔ yer rukun ɪ wiisi na. 12 Ɖe ka ciisu mɪ nante, ɔ hesu mɪ hɔya, ɔ ɔɛru-mɪ tamtam, s'ɪ sem wonɔn'ɔ, ɪ lake s'ɪ kɔ Ase ñɪ yaa-mɪ s'ɪ sɪ ɪ wurti na ɪ hampate, wa taa na.

13 Ɖe wɔru Ase rerɛ-ɔ tamtam, wonte rɛɛ na, ɔ hose-mɪ Ase tentente ka wonte na, ɪ nɪu-te, n'ɪ mu-te, n'ɪ re-te mɪ hɔya taa se wutu nka lii n'Ase cal-ɔ tufelem na. ɪ ta mu-te se yera wampa tentente. Womɪ tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ na, tentente nte lake temer ka mɪ hɔya taa. 14 Ɖe rɛɔ ñempa, wonte tal kiriisitutɪna akpaya ka Sutee kɔru taa na, te tal-mɪ rerɛ. Suiifi ñempa mpa ka wɛ Sutee kɔru taa na, wa naase kiriisitutɪna mpa ka wɛ renaa na. Mɪ rerɛ, mɪ kɔru taa yera naase-mɪ semp'ɔna. 15 Suiifi ñempa mpa ku-na r'Acii Sesɛɛ Yeesu, n'Ase tentente rɛsɛra, nɪ wa naase-ra, wa lake wonte Ase pe ciite aciiu na, wa ci yera ten amurana. 16 Wa ru-ra ñempu, nɪ wa kisu na-ra sɛ re ra hose Ase tentente ka wompa ta ci Suiifi ñempa na, se fɛ n'Ase ra tɛse-wa. Semp'ɔna, wa yepa w'awarkase tɛse kpɔlɔu n'Ase yeu n'ɪ ñan kpan-wa.

Pɔl cii s'ɔ tase waɗe n'l reke-wa

¹⁷ Ɖe reɔ ñempa, a run-ɗa wont'ɔ mi te n'u lul cekɔ na, ɗe mɔsem we n'u we mi ree. Semp'ɔna, ɗe car re te-ɔ ten se, ɗe wuse, ɗe tase mi nau ka taman kuɗem. ¹⁸ Ɖe ciwa se re wuse mi te. M'ɔ Pɔl, u hen m'ɔna, me ciwa se me kan me na-mi taman kuɗem, nawur taman naul. Ama, aluacii Sataŋ ɗu-ra ñempu. ¹⁹ Mi ci-na wompa re honku s'Asɛ kaa s'l rete-ra wa ree na. Mi yeke-na rere s'u kɔ ra taa, ni re kaa se re hiiu reter nɗe wulu se re lau temer ka sarte na. Aluate nte taa, d'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* kɔŋ na, u kaa s'u kɔ ra t'ɔ i ñesa t'ɔ mi ree. ²⁰ Tufelem mi ci-na wompa yeke n'u kake re taa ni re hɔya taa kper lelen na.

3 Ɖe ta piise se re ruken honkuu sempe. Semp'ɔna, ɗe kper ra taa se re cɔ Aten kɔru t'ɔ, ɗa receel. ² Ɖe tir Tiimotee ñi ci re reɔ ti ñi ra-n'l, ɗe lake Asɛ temer, ni re hosu tentente sarteñente ka Yeesu Kiriisitu* ree na, ka mi te, s'l piise n'l sen-mi, n'l ciisi mi nante, fe n'lu piise n'lu tisi Yeesu Kiriisitu ree, n'u kelen antaun. ³ Ɖe pe cii s'u teɗe mi taa neer t'ɔ wahala nya ree. U sem sarte se, ɗ'ɔ kiriisitutna, Asɛ si-ra se re tuku wahala ny'ɔ sempe. ⁴ Ɖe ka siir-mi antaun k'aluate nte n nɔɔn ɗe we na-mi na, se ra-n'mi, ɗe kaa se re tu wahala. Wonte re siir-mi-te na, te lau semp'ɔ tufelem, n'lu sem-te. ⁵ Nte ree-ɔna, n nɔɔn u pe make me taa, me tir se me na haa, u we n'lu tisu Asɛ ree ya, se fe ni woñi taku yera na, i ra take-mi n'u kunti n'u lau se re lau temer ka fala kena.

⁶ U ta lul ka Tiimotee wusa n'l kan ɗa cal, n'l siir-ra wonɔn'ɔ u we n'lu tisu Yeesu Kiriisitu tentente ree n'lu we rem'ɔ leen na. I siir rere s'lu mɔsu ra ree-ɔ tamtam, na hɔɔr lelen, n'lu cii s'lu tase ra nau se ra cii se ra tase mi nau ka wo na. ⁷ Ɖe reɔ ñempa, ɗe tu wahala ka tempe. Ama, Tiimotee kan wonte na, i siir-ra wonɔn'ɔ u we n'lu tisu Kiriisitu ree na, ɗe nante cii, ni re hɔya wuse y'awɔr taa. ⁸ Kɔhen, ɗe piise se re fiisi, wonte ree na, u ruken mi te-ɔ Asɛ ñempu taa. ⁹ U kɔ ra t'ɔ ten-ɔ mi ree, ni lelen ñi kelen-ɗa, ɗe ta sem se re wɔru Asɛ senɔ. ¹⁰ Aho na miise, ɗe seɛ-i s'l tel-ɗa ñempu, ɗe piise re kan ɗe na-mi, ni re wul-mi wonte u take sem-te na, n'lu piise n'lu tisi Kiriisitu ree-ɔ kpater.

¹¹ Ɖa Cii Asɛ teter, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu, lwa tel ñempu ka ra ñesa taa, fe ni re piise re kan mi cal. ¹² !Acii Sesɛɛ yeu n'lu lau rem'ɔ leen n'u kel, n'lu lau leen ka yera ka wa ten, se ra we-mi leen ka wo na, ¹³ se fe n'Asɛ ciisi mi nante n'l ra na tansarteñente ka mi ree, ni mi hɔya kpese, fe ni mi-n'wompa ci Asɛ yera na, u piise n'lu sende Asɛ ñesa t'ɔ sarte, k'ayuku nku r'Acii Sesɛɛ Yeesu kɔŋ na.

A lake senɔ s'u kɔ Asɛ taa

4 Ɖe reɔ ñempa, kɔhen ñi hen na, ɗe ka wul-mi wonɔn'ɔ, u mɔna s'lu walɔ, fe n'u kɔ Asɛ na. Ɖe sem s'lu tenke ñempu nk'ɔ, tufelem. Ama, kɔhen, ɗe cɛru-mi ten, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu yeɗe ree, s'lu tenke ñempu nku n'lu re na ñesa taa. ² U sem te ten ñi, ɗe wul-mi-te na r'Acii Sesɛɛ Yeesu reen ɗee na. ³ Wonte Asɛ cii na, nt'ɔle s'lu wuse i yera. Te kutihuɗi keɛ s'lu kpa mi te n'ayaɗeteñente. ⁴ Pa mi taa woñi na, !i sem i tenɔ nku Asɛ ti-ku na, ku rukenu ka sarte n'a ha-i ñamte. ⁵ !lu ra ñelu yalaa ka remrem s'lu lau wonte ta sar na, se wompa ta sem Asɛ na, wa lake wo na. ⁶ !Neer ra lau awarkɔ na i runti ka tentente nte taa, n'l ra teke i runti k'ateku. Ɖe teem-mi te siiruu ka reen s'lu cɔ mi ñesa ree, n'lu ruken mi te s'lu ra lau tansarte lakase nse, wonte ree na, Acii Sesɛɛ Yeesu kaa s'l hɔm wompa lake-se na, wa rena. ⁷ Asɛ ta yaa-ra se re lake asi-mañente. I yaa-ra se re wuse i yera. ⁸ Nte ree-ɔna, nne yer kisi tentente nte, u ta ci yera tentente kena i kisu. Ama, i kisu Asɛ ñi ha-mi i Fiisu na, i tentente kena.

⁹ Ɖe reɔ ñempa, kɔhen, nter tan se me maa-mi wonɔn'ɔ, u mɔna s'lu lau rem'ɔ leen na, wonte ree na, mi teter, Asɛ ka teem-mi te wulɔ. ¹⁰ Tufelem, u we re reɔ ñempa ka leen ka wa ten-ɔ Maseetewan kɔru taa. Ama, ɗe cɛru-mi s'lu lau n'u kel sempe. ¹¹ !lu car n'lu cɔ rehɛser taa, n'lu ra maa mi raana ñente taa. !lu lau temer n'lu hiiu n'lu ñel na mi ree, se re teem-mi te siiruu ka wo na, ¹² se fe ni wompa ta ci kiriisitutna na, wa ñam-mi n'lu ra fa wur rere.

Ayuku nku Yeesu kɔŋ na

¹³ Ɖe reɔ ñempa, ɗe cii s'lu sem wonte kaa se te lau yera mpa sepa na, wa ree na. Ɖe pe cii s'u teɗe mi taa s'u teɗu wompa pe honku se Yeesu wose-wa aseɗa taa ni wa mu fiisu nku tam akperu na. ¹⁴ ?Ɖe sem se Yeesu sepa n'l wusa n'l hom aseɗa taa, ɗe sem ɗere se, wompa tisi Yeesu ñi ree wa seu na, Asɛ kaa s'l wose-wa, wa piise wa cɔ na Yeesu.

¹⁵ Kɔhen, wonte re kaa se re siir-mi-te na, d'Acii Sesɛɛ Yeesu wul-na-ra-te. Nt'ɔle s'ayuku nku i kɔŋ na, wora we ka, ɗe take sepa na, ɗe kaa se re ra tal nel-ɔ i cal, se re yeu wompa teem sepe na. ¹⁶ Ayuku nku r'Acii Sesɛɛ kɔŋ n'asete na, a kaa s'a nu kukoyɔ ka reen, n'Asɛ tiri-ra cii wute reen, n'a nu Asɛ kanter hulɔ, n'l tiu n'asete. Yera mpa sepa ka wa ka tisi Kiriisitu* ree na, wa-l kaa se wa-l hom na kidjinkidj, ¹⁷ fe n'Asɛ su wora we re we fiisu taa na, ɗa-n'wa, ɗe kparsi re kpa tunj wonte taa, ni re ten ñi, ɗe wal ɗe katen d'Acii Sesɛɛ k'asete, ni re miise wuse se wuse ka wundjindj, d'Acii Sesɛɛ we na. ¹⁸ Sempe na, !lu ciisu remaŋ nante na tentente nte.

!lu cɔ mi ñesa rɛɛ n'lu honku Acii Sesɛɛ Yeesu kanɗe

5 De rɛɔ ñempa, u ta hɛna sɛ re pɪsɛ re maa re siir-mi, aluate nawur atɛlu nku taa te ten ñi kaa sɛ te lau na, ²wonte rɛɛ na, mi rɛrɛ, u sem sarte s'Acii Sesɛɛ ayuku talu taman kuɗem kena ritita, se mul kɔŋ wonɔn'ɔ, aho t'ɔ, n kɔn, yer pe honku-u na. ³Aluate nte taa, yera kaa sɛ wa tam sɛ, kɔru wɛ rehɛsɛr taa, n'nter pe ñamsu na, aluate nte t'ɔna u kaa s'u ñamse. Wa paase wahala nau, ka wa ka ta mɔsu, wa ra na ñempu sɛ, wa ta see. U kaa s'u wɛ se yal cii s'u lel yo ka wo ni wɪsase caru-u na. ⁴Ama, ɗe rɛɔ ñempa, u ta mɔna s'ayuku nku tal-mi ritita, se mul kɔŋ wo na, wonte rɛɛ na, u tan tawundj taa. ⁵U ci mi ten-ɔ, wompa walu mise t'ɔ, hulmin taa na. De ta ci, wompa walu aho t'ɔ, tawundj taa na. ⁶Sempe na, u ta mɔna sɛ, ɗe mise re ree, se nɛmpar mɪsu wa ree wo na. !De cɔ re ñesa rɛɛ, ni re rukun ɗe tɛ. ⁷Aho t'ɔna, yera lake wa hendu, ni wompa ñee n'u ku-wa na, wa lake-te aho t'ɔna rɛrɛ. ⁸Ama, ɗa hen na, ɗe walu mise t'ɔna, n'u mɔna sɛ, ɗe rukun ɗe tɛ, ɗe mɪsu re tisu Yeesu Kiriisitu* rɛɛ, ni re lau rem'ɔ leen, wonte rɛɛ na, ?ɗe lake-te sempe, u wɛ se re sii kɔr rɛɛ ñute wɔwu kelɛ. Nne re honku, ayuku nku, Acii Sesɛɛ kaa s'u tɛlse-ra na, u wɛ se re wɔm ɗe ñi-in t'ɔlɛ sucana ñute yikir. ⁹Ase ta lese-ra s'u wana kpanɗa. Ama, u lese-ra s'u tɛlse-ra kena, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ¹⁰Yeesu ñi seu ra ñiin ɗɛɛ-ɔna, sɛ ra-n'l, ɗe pɪsɛ re cɔ, ɗɛmanɗ cal. ?Pa re teem sepe, nawur re take sepa, ayuku nku, u kɔŋ na, ɗa-n'l, ɗe cɔ remanɗ cal. ¹¹Sempe na, !u ciisu remanɗ nante n'lu sen ɗɛmanɗ n'lu kpɔl Ase ñente taa, s'u wɛ n'lu lake wonɔn'ɔ kɔhen na.

Atɛsenu tentente na sɛɛrte

¹²De rɛɔ ñempa, ɗe cɛru-mi, s'u ñam wompa lake Ase temer ka mi hɛku taa na. Mp'ɔna, Acii Sesɛɛ ru-wa mi ñiin ɗɛɛ, sɛ wa wul-mi u ñempu. ¹³!u ñam-wa sarte, n'lu lau-wa leen ka ten ɗɛrɛ-ɔ temer nɗe, wa lake-re Ase rɛɛ na. Mi-n'mi raana, !u cɔ rɛrɛ-ɔ rehɛsɛr taa. ¹⁴De rɛɔ ñempa, ɗe cɛru-mi, !u kɔn alempateciina, n'lu ciisi nafatuna nante, n'lu sen wompa tan ɗeen na, n'lu hɛsɛ mi hɔya, na yera ten. ¹⁵Nne yer lau mi taa nɛɛr-ɔ teñɔ, !u ra yeu s'u lɔte-u teñɔ nka. Ama, !u caru mi tɛ-ɔ tamtam, n'lu lake sarte lakase na remanɗ, na yera ka wa ten. ¹⁶!u ñantu tamtam. ¹⁷!u sɛɛ Ase ka tamtam. ¹⁸!u wɔru Ase ka te ten taa, wonte rɛɛ na, womi tunku Yeesu Kiriisitu na, Ase cii s'u lau semp'ɔna. ¹⁹!u ra kisi s'Ase Fiisu cɔ mi hɔya taa ku lau ku temer. ²⁰Nne yer rɛsu Ase tentente nter, !u ra tenke s'u kisi-te. ²¹Ama, !u mɔse te rɛɛ n'lu rukun wonte sara na. ²²!u kpa mi tɛ n'lu ra lau wonte ten ci tansarteñente na. ²³Ase ñi ha yera ka rehɛsɛr na, !u yaal-mi u teter, n'lu kpɛsɛ ten-ɔ rekpesekpesɛ ka mi tenen ɗɛɛ, na mi fiisin taa, na mi leesase taa, se fɛ n'ayuku nku Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu kɔŋ na, u ra na nter-ɔ mi t'ɔ te ta sar. ²⁴Ase ñi yaa-mi na, u ci woñ lake wonte u siiru-te na, n'ñi kɔŋ-na s'u lau-te. ²⁵De rɛɔ ñempa, !u sɛɛ Ase ka ra rɛɛ. ²⁶!u sɛɛ wompa ten tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ na, ka sarte. ²⁷Me cɛru-mi, n'Acii Sesɛɛ yedɛ rɛɛ s'u kal tekara ñ'ɔ kiriisitutina ten ñesa taa. ²⁸!Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu lau mi sarte.

2 TEESALONIIKI ÑEMPA

Pɔl sɛɛ Teesaloniiki ñempa

1 M'ɔ Pɔl, ma maa-na-mɩ tekara ñɩ. Ma-n'Siilase, na Tiimotee, ɔɛ sɛɛ womɩ ci kiriisitutɩna akpar ka Teesaloniiki kɔru taa na, na womɩ ra Cii Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* wa tɩ-mɩ na. 2 ɔa Cii Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, !wa lau-mɩ sarte nɩ wa yeu nɩ mɩ hɔya hɛ.

Ase kaa s't hu na yera

3 ɔe rɛɔ ñempa, u mɔna sɛ re wɔru Ase ka mɩ rɛɛ-ɔ ayuken ten. U sara sɛ re wɔru-l, wonte rɛɛ na, u tisu ɩ rɛɛ n'ɔ kelu. Mɩ ten, u lake rem'ɔ leen, n'ɔ kelu n'ɔ walu. 4 ɔe wutu mɩ ñente na re hɔya t'ɔ lelen ka re wɛ kiriisitutɩna akpaya nɛnyar t'ɔ wonte na, wonte rɛɛ na, yera naasu-mɩ, wa rɩ-mɩ wahala, n'ɩ wɛ n'ɩ ruken tisu ka Yeesu Kiriisitu* rɛɛ.

5 Nte ñɩ wulu-na s'Asɛ kaa s't hu na yera mpa naasu-mɩ na, ka riyuyu. Wahala nya u tu-ya na, nya yeu-na s'ɩ wuse wompa tala sɛ wa sɩ Ase wurti* nte u toku wahala ka te rɛɛ na, te taa. 6 Tufelem, Ase lake wonte wɛ riyuyu na. ɩ kaa s't wusun wahala ka wompa rɩ-mɩ-ya na, 7 n'ɩ ɔɛse womɩ toku wahala ka kɔhen na, ɔa-n'mɩ-ɔ rehɛser taa. ɩ kaa s't lau-te aluate nte taa, ɔ'Acii Sesɛɛ Yeesu kaa s't tiu n'asete n'Asɛ tirira ka ɩ hampate taa na. 8 ɩ kaa s't kan min telu taa, n'ɩ re wahala ka wompa ta cii sɛ wa sem Ase na, na wompa kisu ɩ tentente sarteñente na. 9 Wa kaa sɛ wa tu wahala. Ase kaa s't rese-wa naper resuu. ɩ kaa s't ru wa ñempu, sɛ wa ra pɩse wa kan Acii Sesɛɛ cal-ɔ ɩ hampate reen taa. 10 Ayuku nku, ɔ'Acii Sesɛɛ Yeesu kɔɔ na, ɩ yera kaa sɛ wa wɔr-l. Mɩ-n'wompa ten tisi ɩ rɛɛ na, u kaa s'ɩ wɔr-l, wonte rɛɛ na, u tisi, ɩ tentente nte, ɔɛ hose-mɩ-te na.

11 Nte rɛɛ-ɔna, ɔɛ sɛɛ Ase ka tamtam ka, mɩ rɛɛ. ɔe sɛɛ-ɩ s'ɩ wuse-mɩ sarteñempa, se fɛ n'ɩ hiiu fiisu nku tam akperu ka, ɩ yaa-mɩ s'ɩ hiiu-ku na. ɔe ɔɛru-l s'ɩ sen-mɩ, n'ɩ lau sarteñente nte ɩ cii s'ɩ lau-te na. ɔe ɔɛru-l rere s'ɩ sen-mɩ n'ɩ tɛse temer ndɛ u lake-re na. Temer ndɛ wulu s'ɩ tisi ɩ rɛɛ. ɔe wɔse-l s'ɩ sen-mɩ na ɩ reen. 12 Semp'ɔna, yera kaa sɛ wa wɔr r'Acii Sesɛɛ Yeesu yeɔɔ ka mɩ rɛɛ. Mɩ rere, wa wɔru-mɩ Yeesu rɛɛ, ka wonɔn'ɔ ra Cii Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu, wa lau-mɩ sarte na.

Wonte kaa sɛ te lau fɛ nɩ Yeesu kan na

2 ɔe rɛɔ ñempa, u kaase wonɔn'ɔ, ɔ'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* kaa s'ɩ kan na, na wonɔn'ɔ u mɔna sɛ ra-n'mɩ, ɔɛ kpol ɩ cal na, ɔɛ ɔɛru-mɩ 2 s'ɩ ra yeu s'ɩ piti-mɩ, n'Asɛ tentente resuu, na te wuluu, nawur tekara nɛɛr-ɔ a wul-mɩ sɛ ra maa-na-l, nɩ te yeke n'ɩ hu s'Acii Sesɛɛ kande ayuku teem taɔɔ. 3 !ɩ ra yeu ayepɛ sɛ yera tɛke-mɩ, wonte rɛɛ na, ayuku nku pe talu fala. Se fɛ n'ayuku nku tal na, u mɔna sɛ yera tempe kisi Ase ka nanɩ, n'a na ñancii ñɩ Ase kaa s't wɛɔɔ-l min taa na. 4 Ñancii ñɩ kaa s't lii n'ɩ siir s't kelen Ase n'ɩ kelen wonte ten a suku-te n'a sɛɛ n'Asɛ na. Hal n'ɩ pɩse n'ɩ sɩ Ase rɛɔ taa n'ɩ siir s't ci Ase. 5 N kɔnɔ, ɔɛyasɛ me wɛ mɩ tɛ-ɔ wonte na, me siir-mɩ-te. ɩ pe tɛsu-te ya?

6 Kɔhen, nter ruku ñancii ñ'ɔ ñempu. ɩ sem wonte hon-ɩ na. Aluate nte taa, Ase rɩ-te na, a kaa s'a na-l. 7 Tufelem, ɔɛyasɛ kena, yera tempe kisu Ase. ɔe sem amɛɔɔ taa tansarte reen ñɩ, wonte rɛɛ na, Ase wul-ɔa-ñɩ. Ama, lakase nse ra ruku-tala. U mɔna sɛ yer ñɩ hon ñancii ñɩ na, ɩ rɛ, 8 fɛ nɩ ñancii ñɩ lii. ɔ'Acii Sesɛɛ Yeesu kaa s't kan wonte na ɩ cepate na, ɩ fete ahiilim ka ñancii ñɩ rɛɛ, n'ɩ hɔrse-l ten. 9 Ñancii ñɩ kaa s't kan na, ɩ kɔɔ n'aluacii Satan ɔɛn ɔɛɛ-ɔna, n'ɩ lau nter-ɔ, te yusu yera, n'ɩ tɛke-wa na-te. 10 ɩ kaa s't lau tansarte lakase ka falafala, n'ɩ tɛke wompa Ase kaa s't wɛɔɔ-wa min taa na, wonte rɛɛ na, wa ta yeu s'ɩ sen-wa nɩ wa lau tufelem ñente ka lu n'ɩ tɛse-wa. 11 Semp'ɔna, ɩ yeu sɛ wa mɔsem ɔɛl, nɩ wa tisi tentarɩ rɛɛ, 12 se fɛ nɩ wompa ten pe tisu tufelem, n'ɩ kake-wa sɛ wa lau tandiyuyu lakase na, ɩ hu na-wa.

Ase lese-mɩ

13 Me rɛɔ ñempa, u kaase womɩ Ase wɛ-mɩ lu ka ten na, u mɔna sɛ re wɔru Ase ka mɩ rɛɛ-ɔ ayuku s'ayuku, wonte rɛɛ na, se fɛ n'Asɛ lau tɛte na, ɩ lese-mɩ s'ɩ tɛse-mɩ na ɩ Fiisu reen ɔɛɛ. Wonku lake te ten s'ɩ wuse Ase yera na. ɩ tɛsu-mɩ, wonte rɛɛ na, u tisu tufelem ɔɛɛ.

14 Nte rɛɛ-ɔna, ɩ yaa-mɩ na tentente sarteñente nte re hose-mɩ-te na, te rɛɛ, s'ɩ mu r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu hampate.

15 Me rɛɔ ñempa, sempe na, !u ɔɔ sarte n'ɩ ruken wonte re wul-mɩ-te na re nɛse na, nawur re maa-te re tekara taa na, ka recem.

¹⁶ ð'Acii Sesεε Yeosu Kiriisitu teter, na ra Cii Ase ñu wε-ra lu n'u hesu ra hoya ka wuse se wuse na, ñu lake-na-ra sarte n'u yeke rere se re honku na lenen ka re hoya taa. ¹⁷ ðe fa-wa se wa hese mi hoya ni wa ha-mi reen n'u lake te ten-ɔ sarte n'u wutu na lenen.

!lu sεε Ase ka ra rεε

3 ðe rεɔ ñempa mi, me tεse mi siiruu s'u sεε Ase ka ra rεε, se fe n'Acii Sesεε tentente yase riinan ten, ni yera wɔr-te se mi lake wo na, ² se fe ni tansarte yera ra lau-ra wahala, wonte rεε na, yer ten pe tisu Kiriisitu* rεε.

³ Ama, d'Acii Sesεε ci woñu lake wonte u siiru-te na. u kaa s'u ha-mi reen, n'aluacii ra teeken-mi. ⁴ ðe sem mi rεε na r'Acii Sesεε rεε, s'u rukun lape ka wonte re siir-mi-te na n'u wε n'u lake-te semp'ɔ ayuku s'ayuku.

⁵ Acii Sesεε sen-mi, n'u wul-mi ñempu sarte, se fe n'u lau Ase ka lu, n'u kpɔlu n'u walu, n'u hese mi hoya se Kiriisitu hese u hɔɔr ka wo na.

U mɔna s'a lau temer

⁶ ðe rεɔ ñempa, ðe wɔsu-mi na r'Acii Sesεε Yeosu Kiriisitu* yeðe rεε, s'u ra ɔ na kiriisitutina mpa ci wolamula na, wonte rεε na, wa kisa wa ta lau wonte re wul-wa-te na. ⁷ Mi teter, mi sem wonɔn'ɔ u lake s'u taasen-ɔa na. ðe ka wε mi tε-ɔ wonte na, ðe ta ci wolamula. ⁸ ðe ta tu nεer tute ka fala. ðe ku re tε, ðe

lau temer k'aho na mise se re ñel ðe tε rεε, wonte rεε na, ðe ta cii se, ðe car-mi s'u ñel ɔa rεε. ⁹ ðe lau-te sempe, u ta ci se, ðe tan ñempu se re wɔse-mi s'u ñel ɔa rεε. Ama, ðe lau-te se, ðe wul-mi, wonte, u mɔna s'u lau-te na. ¹⁰ Antaɔ, ðe ka wε mi tε-ɔ wonte na, ðe siir-mi se, nne yer pe cii s'u lau temer, !u ra tu tɔnɔ rere.

¹¹ Nku, ðe niu k'a wutu se, yera nempar wε mi t'ɔ wa ci wolamula, wa pelsu wa raana tentente taa. ¹² ðe siiru yera mpa, ðe mulu wa siiruu n'Acii Sesεε Yeosu Kiriisitu yeðe rεε se, !wa lau temer na hɔɔr lenen, ni wa ñel wa tε rεε.

¹³ ðe rεɔ ñempa, u kaase-mi hen na, !u rukun sarteñente lape, n'u ra nu-mi. ¹⁴ Nne yer pe ñɔɔ wonte re maa-te tekara ñu taa na, !u ñel-u, n'u sem-u, mi-n'u, !u ra walu, se fe ni fer kpa-u. ¹⁵ Ama, !u ra su-u se mi amura. U mɔna s'u wul-u ñempu sarte, wonte rεε na, u ci mi rεɔ ti kena.

Atesenu tentente na sεerte

¹⁶ Acii Sesεε teter ñu yeke ni ra hoya hε na, !u yeu ni mi hoya hε te ten t'ɔ ayuku s'ayuku, n'u ɔ na-mi, mi ten.

¹⁷ M'ɔ Pɔl, ma maa-na, na me teter me niin, me sεε-mi. Me lake me maa me yeðe ka me tekariina rεε. Nte ñu hen ci me maarte.

¹⁸ !u ɔ r'Acii Sesεε Yeosu Kiriisitu rehεser t'ɔ mi ten.

1 TIIMOTEE

Pɔl sɛɛ Tiimote

1 M'ɔ Pɔl, woma ci Yeesu Kiriisitu* tirir na, ma maa-na-n tekara ñl. Ase ñl telsu yera na, ñl-n'l Yo Yeesu Kiriisitu ñl re honku-l na, mpa lese-na-m sɛ me wuse l tirir.

² Tiimotee, n wɛ se yo nka me lel-ka na, wonte rɛɛ na, n tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ. Ða Cii Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, !wa lau-n sarte, wa na n kuñuŋ, nɩ wa yeu n'n hɔɔr hɛ.

!Kpa n tɛ na wompa tekɩ na

³ Ayuku nku me rɛ Masetewan kɔru taa na, me siir-n s'n ɔ Eefese kɔru taa. Nɛmpar wɛ ren'ɔ wa wulu tentente nte tan tufelem na. Me tasu n siiruu sempe s'n siir-wa sɛ wa ra wul-te. ⁴ !Siir-wa rerɛ sɛ wa ra fɛsen dem'ɔ mera rɛɛ, nɩ wa ra car wa tɛ sɛ wa sese wa caasuna yela. Te ten ñl yeke n'u kɔn yeu, nɩ te pe sun yera sɛ wa lau wonte Ase cii-te na. Nne re tisu Kiriisitu* rɛɛ, de sem wonte l cii-te na. ⁵ Wonte me tam-n s'n lau-te hen na, me cii s'n yeu wa lau rem'ɔ leen ñl lii na hɔɔr nde kpesa na, de taa, nɩ wa hɔya ra car-wa, nɩ wa tisi tufelem k'Asɛ rɛɛ rerɛ. ⁶ Nɛmpar cel sarte ñempu nk'ɔ suya, nɩ wa wutu falañente. ⁷ Wa cii sɛ wa wuse Moisi ñasete* wuldɔ. Ama, wa pe nuu wa teter ka wonte wa wulu-te na, na wonte wa siiru-te na, te kuti-hudji.

⁸ Ðe sempa sɛ Moisi ñasete sara. Ama, u mɔna sɛ yer ñam-te se wonɔn'ɔ Ase cii s'a ñam-te na. ⁹ U mɔna sɛ re sem s'Asɛ ta lau ñasete nt'ɔ wompa wɛ riyuyu na, wa rɛɛ. Ama, l lau-te ñanciina, na wompa kisu Ase na, mpa rɛɛ-ɔna. Ase rɩ ñasete nt'ɔ wompa pe ñɔŋ-l na, na teñeseciina, na wompa lake wonte pe kake-l na, na wompa kisu l ñente na, wa rɛɛ. L rɩ-te rerɛ-ɔ wompa ku wa ciina, na wa riina, na wompa ku wa raana na, ¹⁰ na wompa cii wa raana yalaa na, na wompa suku apala nɛmpar se yalaa na, na wompa kpa yera se kpankase wa wetu-wa na, na tentarɩra, na wompa hɔke wa raana ka tentariya na, na wompa ten pe lake wonte u wɔsu kiriisitutɩna sɛ wa lau-te na. ¹¹ Wonte me siiru-te cee ñl hen na, te wɛ tentente sarteñente nte taa me wulu-te s'Asɛ tan lape na. Ase ñl cake l k-awɔr sarteñende t'ɔ wuse se wuse na, nñl cel-na-m-te me niij taa.

M'ɔ Pɔl me wɔru Ase s'l na me kuñuŋ

¹² Me wɔru r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* ñl ha-m deen sɛ me lau l temer na. Me wɔr-l, wonte rɛɛ na, l ñela n'l nɔnɔ sɛ me tala me sem me tɛ rukenu n'l cel-m l temer. ¹³ Antauŋ me ka hɔke tentariya ka l rɛɛ, me ka naasu l yera, me ka tu-wa rerɛ. Ama, q'Acii Sesɛɛ Yeesu na me kuñuŋ. L ka sem sɛ me ta sem wonte me lake-te na, wonte rɛɛ na, n nɔnɔ me pe tisu l rɛɛ.

¹⁴ Ð'Acii Sesɛɛ Yeesu lau-m sarte ka tempe, n'l yeu sɛ me tisi l rɛɛ, nɩ me lau-l lu. ¹⁵ Tentente nte wɛ tufelem, te tal sɛ yer mu-te na l hɔɔr ka re ten. Nt'ɔlɛ sɛ, Yeesu Kiriisitu kan tete rɛɛ s'l tɛlse awarkaselaɔa, nɩ ma ci-na awarkaselaɔe n'u kelen awarkaselaɔa ka wa ten.

¹⁶ Ama, woma ci kidinkidintu k'awarkaselaɔa taa na, Yeesu Kiriisitu na me kuñuŋ, se fɛ n'l piise n'l wul na me rɛɛ-ɔ wompa kaa sɛ wa tisi l rɛɛ wa hiiu fiisu nku tam akperu na, ka wonɔn'ɔ l hesu l hɔɔr na. ¹⁷ !Ðe wɔr Ase n'a ñam-l. Nñl ci-na wuroo nka cake wurti kpeede rɛɛ-ɔ wuse se wuse ka l wɛ ayuken ten, nɩ yer pe na-l na. Nñl ci-na Ase ka l kuɔdem. !Ðe wɔr-l wuse se wuse. !U lau sempe.

Pɔl ciisu Tiimotee nante

¹⁸ Me yo Tiimotee, me rɩ tentente nt'ɔ n niij taa se yera ka teem Ase tentente resuu ka n deɛ-ɔ wo na. !Tɛse wa wutase nse rɛɛ, se fɛ n'n piise n'n yee ña yeu ka sarte, ¹⁹ n'n duken l rɛɛ-ɔ tisuu, n'n sem n hɔɔr rukenu ka sarte, sɛ re ra car-n nter rɛɛ. Yera nɛmpar wɛ ka wa leese hɔɔr taa caruu mpe, wa pe tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ²⁰ Yera mpa taa nɛmpar-ɔlɛ, a yaa-wa sɛ iimeenee, n'Alekesanter. Me su-wa, me re-wa aluacii Satarɩ niij taa, se fɛ nɩ wa sem s'u ta mɔna sɛ wa hɔrse Ase yeɔe.

Wonɔn'ɔ u mɔna sɛ yer sɛɛ Ase na

2 Kohen, wonte kelen te ten nɩ me cii sɛ yera lau-te na, nt'ɔlɛ s'a cɛr Ase ka yera ten deɛ, n'a sɛɛ-l wa rɛɛ n'a re-wa l ñesa taa, n'a wɔr-l wa ten deɛ. ² U mɔna s'a lau kuɔdemte nt'ɔ wursi na wompa ñelu kɔren deɛ na, deɛ, se fɛ nɩ re ɔ rehɛɛ ka rehɛser taa, nɩ re ñam Ase re tenke sarte ñempu. ³ Wonte sara nɩ te kake Ase ñl telsu-ra na, nt'ɔlɛ. ⁴ L cii s'l tɛlse yera ka wa ten, nɩ wa sem tufelem, ⁵ wonte rɛɛ na, Ase wɛ kuɔdem kena,

ni woñi ñɔsu yera n'Ase, wa heku taa na, ɪ we kuɔdem kena rerɛ, nñ'ɔlɛ Yeesu Kiriisitu* ñi ci yer na. ⁶ Aluate nte Ase ri-te na, ɪ kampa n'l seu s'l yau yera ten ñiin. ɪ lau sempe s'l wul s'Ase cii s'l tɛlse yera ka wa ten. ⁷ Nte rɛɛ-ɔna, Ase yeu sɛ me wuse Yeesu tirir, me hose kuɔdemte. ɪ siir-m sɛ me wul ɪ tentente ka wompa ta ci Suiifi ñempa na, se fɛ ni wa tisi te rɛɛ wa sem tufelem. Me siiru tufelem kena, ɔ ta ci tentarɪ.

⁸ Semp'ɔna, me cii s'apala sɛɛ Ase ka riinan ten. !Wa ñan ɔa kpan ɔman, ni wa ra yee, fɛ ni wa sɛɛ-ɪ na wa hɔya nya taa kpese rekpesekpese na.

⁹ Me cii rerɛ sɛ yalaa sii wɔwen ka sarte s'a sii wo na. !Wa sii-ñi sarte sɛ wa ra cɛl apala mɔsem na wa rɛɛ. !Wa ra ɔ sɛ wa tusu wa ñise k'afate, ni wa ra lɛɛ sika wonte na lete, ni wa ra sii wɔwen ñi we yawɔ ka ten na. ¹⁰ Ama, wonte ha-wa afate na, nt'ɔlɛ sɛ wa lau sarte lakase kena, se yalaa mpa tunku Ase ñempu na, wa lake wo na. ¹¹ U mɔna sɛ yalaa ɔ rehɛɛ ni wa ɔ wonte a wulu-te na ka sarte, ni wa tisi wa tɛ-ɔ ten. ¹² Me pe ha-wa ñempu sɛ wa wul apala k'Ase tentente ni wa ra ñase-wa. U mɔna sɛ wa ɔ rehɛɛ, ¹³ wonte rɛɛ na, Ase kiɔin Atam* lape kena, fɛ n'l tenken Efe*. ¹⁴ Nenter-ɔlɛ rerɛ s'alvacii Sataɔ ta tɛke Atam. Ama, ɪ tɛke Atam yal Efe* kena, n'l hɔrse Ase ñasete. ¹⁵ Ama, nne yalaa we wa tisu Ase rɛɛ, wa we yera ka leen, wa lake s'Ase yera lake wo na, wa kpa wa tɛ-ɔ sarte sɛ wa ra cɛl apala mɔsem na wa rɛɛ, wa kaa sɛ wa hiiu wiisi ka wonte na, Ase tɛlse-wa.

Kiriisitutuna akpar taa sesɛmpa

3 Tentente nte we tufelem. Nt'ɔlɛ sɛ, woñi cii s'l ñel kiriisitutuna akpar rɛɛ na, mpeti cii s'l lau temer sarte kena. ² Woñi cii s'l ñel kiriisitutuna akpar rɛɛ na, ɔ ta mɔna s'l lau nter-ɔ te ta sar. U mɔna s'l kan yal ka kuɔdem kena, n'u ta mɔna s'l lau wɔketeñente, n'u mɔna s'l ci woñi we len n'l lake sarteñente n'u mɔna s'l mu ankɔma ka ɪ tɛ n'u mɔna rerɛ s'l sem wonɔn'ɔ a wulu Ase tentente na. ³ U ta mɔna s'l wuse selkur, n'l cii yera ka nampiisi. Ama, ɔ mɔna s'l ci lelenti kena. U ta mɔna sɛ ñi-n'yera, wa yee. U ta mɔna s'l su ɪ hɔɔ n'l re warase ñempu taa. ⁴ U mɔna s'l rɔɔ ɪ rɛɔ ñempa, na ɪ wiisi ka sarte. U mɔna s'l wiisi ñam-ɪ, se see-ɪ ten, ⁵ wonte rɛɛ na, nne yer ta sem ɪ rɛɔ ñempa rukenu, ɪ lake senɔ s'l ruken kiriisitutuna akpar?

⁶ Woñi cel ɪ hɔɔ ka Yeesu n'u take lula na, la ra sɪ-ɪ s'l ñel kiriisitutuna akpar rɛɛ. ?A lau sempe n'a su yer ñi kuren Kiriisitu* tentente muu rɛɛ na, ɪ kaa s'l kpante n'Ase hɔm ɪ rende s'l kaa s'l hɔm alvacii rende ka wo na. ⁷ Yer ñi kaa s'l ñel kiriisitutuna akpar rɛɛ na, ɔ mɔna sɛ yer ten ñam-ɪ, hal na wompa ta ci kiriisitutuna na. ?Ya sempe, ayuku nenkur fer kaa s'u kpa-ɪ wa ñesa taa n'l maa alvacii kparɔ taa.

Wompa lake temer ka kiriisitutuna akpar taa na

⁸ Wompa lake temer ka kiriisitutuna akpar taa na*, ɔ mɔna sɛ wa ɔ sarte ka wa fiisucɔu taa rerɛ. !Wa ra lau nɛse nasel. !Wa ra ñee selem cesempe ka kpater. !Wa ra cii warase na tansarte ñempen. ⁹ U mɔna sɛ wa tisi Ase amɛɔɔɔ taa tentente nte ɪ Fiisu wulu-ra-te na, te rɛɛ, ni wa lau wonte wa sem s'Ase cii-te na, ni wa hɔya ra car-wa. ¹⁰ ɪ cii s'l re yera, wa lake temer ka kiriisitutuna akpar t'ɔ wonte na, !ɪ mɔse-wa nel fɛ ni, ?ɪ rɔɔ wa tan teñi ñente, !ɪ re-wa, wa wuse kiriisitutuna akpar taa temerlaɔa*.

¹¹ U mɔna sɛ wa yalaa ɔ sarte ka wa fiisucɔu taa, ni wa ra wutu yera ñente. !Wa ra lau wɔketeñente. !Wa sem wa tɛ rukenu ka te ten t'ɔ sarte. ¹² U mɔna sɛ woñi lake temer ka kiriisitutuna akpar taa na, ɪ kan yal ka kuɔdem kena, n'u mɔna s'l rɔɔ ɪ wiisi, na ɪ rɛɔ ñempa ka sarte. ¹³ Nne kiriisitutuna akpar taa temerlaɔa lake wa temer ka sarte, a kaa s'a ñam-wa. Wa kaa sɛ wa wute Yeesu Kiriisitu tentente ka wonte na, nafate ra kpa-wa, wonte rɛɛ na, wa tisu ɪ rɛɛ.

Wonte Ase wul-te na

¹⁴ Me maa-n tekara ñi, me mɔsu s'u ra lul ka me kaa sɛ me kan me na-n. ¹⁵ Nne me pe kɔɔ lɛlɛ, n pɔse n'n sem wonɔn'ɔ ɔ mɔna s'n ɔuken n tɛ-ɔ Ase rɛɔ ñempa heku taa na. Ase ñi we fiisu taa na, ɪ rɛɔ ñempa mpa ci kiriisitutuna akpar. Akpar nɔe teemlu tufelem tentente se nampu taa rayo teemlu-ku wo na. ¹⁶ Tufelem kena, tentente nte Ase ka mɛse-te ni kɔhen ɪ wul-ɔa-te na, te kpɔl paa. Nt'ɔlɛ sɛ:

Woñi wuse yer wan n'a na-ɪ tufelem se yer kena na,
Ase Fiisu wul s'l ci riyuyuti.

Ase tirira na-ɪ.

A hose ɪ tentente ka kɔren ten taa.

Yera ka riinan ten, wa tisi ɪ rɛɛ.

Ase kpaase-ɪ asɛt'ɔ hampate awɔr taa.

Wompa wulu tansarteñente na

4 Ase Fiisu siiru reyanta s'atɛsenu aluate taa, yera nempar kaa sɛ wa lii Yeesu niin taa, ni wa ra tase tisuu ka ɪ tentente rɛɛ. Wa kaa sɛ wa tenke tansarteñente nte, tansarte fiisin wulu-te na, te ñempu. ² Yera mpa kaa sɛ wa yeu ni wompa ci tekera na, wa wul-wa tentariya ñente ni wa leese-wa. Alvacii he tuun ka wa hɔya taa sɛ yera na s'ñi tu-na-wa. Yera mpa hɔya taa pe caru-wa acarɔ ka nter rɛɛ. ³ Wa wulu s'u ta sar s'a kan yalaa, n'u ta sar rerɛ s'a tu tute nenter. Nku, Ase lau tute nte sɛ wompa ruken wa tɛ-ɔ sarte wa sem tufelem na, wa wɔru Ase ni wa tuku-te. ⁴ Wonte ten Ase lau-te na, te sara, nter tan k'a wɛɔu-te. U mɔna sɛ re mu wonte ten Ase lau-te na, ni re wɔru-ɪ, ⁵ wonte rɛɛ

na, Ase tentente, na seerte yepa te ten ñi wuse Ase ñiente rekpesekpese.

Yeesu Kiriisitu wolalade sartetu

⁶ Nne n wul te ten ñi re reo ñempa, lsem s'n kaa s'n ci Yeesu Kiriisitu* wolalade sartetu, n'n kpɔl n'n hiiu reen ka ten-ɔ Ase ñempu taa. N kaa s'n hiiu reen ka tentente nte n tisi te rɛɛ na, te rɛɛ, na rere sarteñiente nte a wul-n-te n tunku te ñempu na, te rɛɛ. ⁷ Ama, !da co na mera nya tan nter-ɔ te sara k'ase ñiente tan taa na. U mɔna s'n car n te rehɛɛ rehɛɛ, ka n fiisucɔu taa, n'n wuse s'ase we wo na. ⁸ Nne yer caru i te s'l teno lau reen, u sara, u sun-i cekɔ. Ama, nne yer caru i te s'l lau wonte ase cii-te na, u sun-i kpater n'u kelen te ten, wonte rɛɛ na, ase yii-i s'l kaa s'l hiiu fiisu cefalu ka kɔhen-ɔ tete nte rɛɛ, n'l hiiu rere-ɔ fiisu nku tam akperu na, k'asete. ⁹ Tentente nte we tufelem, te tal se yer mu-te na i hɔɔr ka re ten. ¹⁰ Nte rɛɛ-ɔna, de lake temer ka reen ka ten, ni re luku, wonte rɛɛ na, de honku ase ñi we fiisu taa n'l cii s'l telse yera ten na, i rɛɛ, n'l telsu wompa tisu Kiriisitu rɛɛ na, mp'ɔna.

Wonte u mɔna se Tiimotee lau-te na

¹¹ !Hosu tentente nte n'n wulu-te. ¹² !Da yeu s'a pe-n te te s'n ci afapee. Ama, !wul kiriisitutuna ka ñempu na n wutase taa, na n waɔde taa, na wonɔn'ɔ n we-wa lu na, na wonɔn'ɔ n tisu ase rɛɛ na, na wonɔn'ɔ n yeke n hɔɔr se re humlu rekpeelelee na. ¹³ !Kalu ase tentente k'ayuku s'ayuku ka yera ñesa taa, n'n wulu-wa-te, n'n ciisu wa nante n'u re n'u tal ayuku nku me kaa se me kan na. ¹⁴ !Da pe te te-ɔ haade nde n hiiu-re ase cal k'aluante nte taa yera rese ase tentente ka n deɛ, ni sesempa re wa niij ka n deɛ se wa si-n temer nde taa, ase cel-n-de na. ¹⁵ Temer nde, u mɔna s'n lau-re na, nd'ɔle. !Lau-re na n hɔɔr ka re ten, fe ni yera ten na s'n walu ase ñempu t'ɔ sarte. ¹⁶ !Duken n te-ɔ sarte ka n waɔde taa, n'n mɔse sarte ka wonte n wulu-te na, te rɛɛ, n'n da yeu te lape k'ayuku nenkur, se fe n'n telse n te, n'n telse rere-ɔ wompa coku na-n na.

Wonɔn'ɔ a rukun kiriisitutuna na

5 !Da yeen akande afal neer, !wuten-i rehɛɛ s'n cii. !Duken afapiisi s'n dɔtafala, ² n'akandeyalaa s'n dɔina, na yalfampa s'n kɔna ka te ten t'ɔ rekpesekpese. ³ !Pu leela mpa we wa kuɔempa ka wa tan yer na. ⁴ Nne leel neer we wiisi, nawur yikiisi, u mɔna s'n yeuse, se kpankel nel-ɔ wonɔn'ɔ u mɔna se se ñam se yera na. Te kutihudji kele s'u mɔna se se ñel se yera rɛɛ, s'antaɔ se ciina ka ñel se rɛɛ-ɔ wo na. Nte kake-na ase. ⁵ Leel ñi ci leel ka tufelem na, i we i kuɔem ka paa, ka i tan yer s'l ñel i rɛɛ na, i honku n'ase rɛɛ n'l seɛ-i tamtam k'aho na mise s'l sen-i. ⁶ Ama, leel ñi lake falafala na, u we s'l we fiisu taa. Nku, i teem sepe.

⁷ !Wul-wa sempe se wa ruken wa yera ka sarte, ni neer ra na wa t'ɔ nter-ɔ te ta sar. ⁸ Nne yer pe ñelu i yera rɛɛ n'l pe ñelu i teter i reɔ taa yera rɛɛ-ɔ kpater, mpeti sem s'l kisi ase ñempu. Mpeti lake wonte ta sar na n'l kelen woñi pe tisu Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na.

⁹ Se fe n'a maa leel neer yeɔde ka tekara taa na, u mɔna s'l tal wuse ka hiin lede n'l tenke waal kuɔem kena kaka i yalawiisi taa. ¹⁰ Leel ñi n maa i yeɔde na, u mɔna se yera ten sem se yal neer-ɔna, i ka ruken i wiisi ka sarte, n'l ka mu ankoma ka i te-ɔ sarte. U mɔna se yera sem s'l ka yaal ase yera naase, n'l sen yera mpa tuku kuñuɔ na, n'l lau sarteñiente.

¹¹ Ama, leela mpa take kpatera ka wa piisu se wa tenke waala nempar ni wa cel Kiriisitu ka suur na, !da maa wa yela ka tekara ñi taa. ¹² Ase kaa s'l hu na-wa ka wa lake sempe, wonte rɛɛ na, wa warke wonte wa ka yii-i-te se wa miisu i temer taa na. ¹³ U ta ci waala kɔu ñiente receel deɛ-ɔna u ta mɔna s'n maa wa yela. Nenter we rere, nt'ɔle se, wa wusu wolamɔla wa kaalu rese t'ɔ riinan ten. Wa pe wusu wolamɔla receel-ɔna, wa waturu, wa maa wa raana ñiente taa, ni wa wutu wonte u ta mɔna se wa wute-te na. ¹⁴ Nte rɛɛ-ɔna, me cii se leela mpa take kpatera na, wa tase waala kɔu wa lel wiisi, ni wa ñel wa rese rɛɛ-ɔ sarte fe ni r'amurana ra siir tansarteñiente ka ra rɛɛ, ¹⁵ wonte rɛɛ na, wa taa nempar teem Yeesu Kiriisitu ñempu kisuu wa tenke aluacii Sataɔ. ¹⁶ ?Yal neer we ka i tisu Yeesu rɛɛ n'l we na leel neer-ɔ i te, u mɔna s'n ñi sen-na leel ñi. U ta mɔna s'l yeu ni kiriisitutuna akpar ñel-na i rɛɛ. Nne i ñelu i reɔ taa leel ñi rɛɛ, kiriisitutuna akpar piisu se re ñel leela mpa we wa kuɔempa na, wa rɛɛ.

¹⁷ U mɔna s'l ñam sesempa mpa rukun kiriisitutuna akpar na, ka sarte. !i ñam wompa caru wa te ni wa hosu ni wa wulu ase tentente na, n'u kel, ¹⁸ wonte rɛɛ na, a maa ase tekara taa se: «Nne naa we n'l waa mela ka naase s'a make-ya wo na, !da hɔu i nɔ rɛɛ s'l ra tu.» A maa rere se: «Yer ñi lake temer na, u mɔna s'a retele.»

¹⁹ Nne yer neer siiru-n nter-ɔ kiriisitutuna akpar taa sesɛ neer rɛɛ, !da co na-i. !Yeu n'n nu-te yera naul, nawur yera nautisi nese t'ɔ nel, fe n'n nu na-i. ²⁰ Wompa lake awarkase na, !yeen-wa yera ten ñesa taa, fe ni nafate kpa wa raana.

²¹ Me ceɔu-n ase, na Yeesu Kiriisitu, wa ñesa taa, n'ase tirira mpa i lese-wa na, wa ñesa taa, s'n ñam wonte me siir-n-te na, n'n da lau asemte ñiente nter. ²² !Da fiiti n niij* dɔu ka yer rɛɛ s'n lese-i n'l lau kiriisitutuna akpar temer. U mɔna s'n sem-i sarte ka nel, se fe n'n da re n niij ka n daana awarkase taa. !Cɔ rekpesekpese.

²³ U we n'u wu-n tamtam hen na, !da tase leem ñeeu receel. !Ñee selem cesempe ka cekɔ n'u lau n liiti t'ɔ sarte.

²⁴ A na nempar awarkase ka repipi ka ten, fe n'a hu na-wa. Nempar na, a hu kena nani ka fe n'a na wa-l awarkase. ²⁵ A na sarte lakase rere semp'ona reyaya ka hulmun taa. ?Pa a pe na-se fufu, u ra lul, ayuku nenkur we k'a kaa s'a na-se.

6 Wompa a kpa-wa se kpankase* na, u mona se wa ñam wa ciina ka sarte, se fe ni yera ra wute tansarteñente k'Asɛ rɛɛ, na wonte re wulu-te na, te rɛɛ. ² Nne wa ciina tisu Yeesu Kiriisitu* rɛɛ, u ta mona se kpankase nse ra ñam-wa se wa ci kiriisitutna, ni wa si-ir se, wa we kutaru kena. Ama, u mona se wa lau wa temer ka kohen-ona n'u kel, wonte rɛɛ na, wa ciina mpa wa lake wa temer na, wa tisu Kiriisitu rɛɛ, ni wa we wa ciina mp'ɔ lu.

Tufelem sauti

!Wul te ten ñ'ɔ yera, n'n siir-wa se wa lau-te. ³ Nne yer wulu nter na ute, n'l yeu r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* tufelem tentente, n'l kisi rere-ɔ wonɔn'ɔ re wula s'a wal Asɛ ñesa taa na, ⁴ sempe, u ci kalemaniti kena, n'l kpanu fala. I sem fɛɔ receel-ɔna, n'l lake n'a yee tentente rɛɛ. Nte yeke-na yera kake rem'ɔ ñesa, wa yee, wa wutu reman ñente, wa mɔsu tansarteñente ka wa raana rɛɛ. ⁵ Wa fɛsun deman wa pe surj asim, wonte rɛɛ na, wa mɔsem ta sar asaru, ni wa ta sem tufelem dɛɛ. Wa hu s'Asɛ ñempu ci warase ñempu kena.

⁶ Tufelem, ?yer tunku Asɛ ñempu ka sarte, ni wonte u we-te na, te cɛsen-l, u ci sau, ⁷ wonte rɛɛ na, dɛ ta kan tete nte rɛɛ-ɔ wur. Dɛ kaa se re seu wonte na, dɛ ra ruken wur se re wuse. ⁸ Sempe na, nne re we tute na wɔwen, u cɛsa. ⁹ Wompa cii se wa wuse sau na, wa maa takete taa, na kparɔ taa, ni wa we falafala ñente nte warku yera na, ka lu, n'u kaa s'u hɔrse-wa ten, ¹⁰ wonte rɛɛ na, wompa we warase ka lu na, u maasu-wa tansarteñente ten taa. Nempar kisi Asɛ ñempu se wa cii warase ka tempe. Wa tuku kuñuŋ ka wa hɔya t'ɔ warase nse rɛɛ.

!Cii fiisu nku tam akperu na

¹¹ Ama, ñ'ɔ Asɛ yer, !dɛ re n niij ka wonte ten ta sar na, te taa. !Car n te n'n hɔu n te n'Asɛ n'n lau riyuyunente, n'n tisi u rɛɛ. !Su n hɔr ka re ten n'n cel-l, n'n lau n daana ka leen, n'n hesu n hɔr, n'n lau hɔr lelen. ¹² !Car n'n hiiu n te-ɔ Asɛ ñempu taa. !Duken fiisu nku tam akperu k'Asɛ yaa-n s'n mu-ku ayuku nku n wute yera kpater ñesa t'ɔ tentente sarteñente nte n tisu te rɛɛ na. ¹³ Asɛ ñi ha te ten-ɔ fiisu na, na u Yo Yeesu Kiriisitu* ñi wute tufelem ñente ka kɔru rɛɛ ñeldɛ Piilate* ñesa taa na, me siiru-n wa ñesa taa se, ¹⁴ !ñam wonte Asɛ siir-n-te na. !Dɛ warke-te. Su n'u re n'u tal d'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu kanɛ na, !dɛ lau nter-ɔ te ta sar. ¹⁵ I kaa s'l kan aluate nte Asɛ ri-te na, te taa. Asɛ ci-na cepa ka ten. Nñi kuɛm ci-na Asɛ n'l ci wursi ten taa wuru, na sesempa taa Sesɛɛ n'a wɔru-l. ¹⁶ Nñi kuɛm pe seke-na, n'l we awɔr ndɛ taa we hulmun dɛyaya na. Hulmun ñi metelu reen ka ten, ni yer ra piɛ s'l kpeun denaa. Yer ta na-l, ni yer ra piɛ s'l na-l rere. U mona se yera wɔr-l wa ñam-l. Nñi ñasu-na wuse se wuse. !U lau sempe.

¹⁷ Yera mpa we sauti ka tete nte rɛɛ-ɔ cee na, !siir-wa se wa ra kpante, ni wa ra su wa te wa hɔu na sauti nte, wonte rɛɛ na, tete rɛɛ sauti kaa se te kper n'u ra lul. !Siir-wa se wa hɔu wa te n'Asɛ kena. Nñi ha-na-ra te ten-ɔ tempe se re ñante. ¹⁸ !Siir-wa se wa lau sarte lakase, ni wa lau-se tempe. !Siir-wa s'u mona se wa tar wonte wa we na-te na, na wa raana, ni wa ra kpeku wa ñente rɛɛ, ¹⁹ se fe ni wa hiiu sauti ka ten-ɔ Asɛ awɔr sarteñende taa, ni wa mu tufelem fiisu.

²⁰ Tiimotee, Asɛ ri wont'ɔ n niij taa na, !ñel te ñente ka sarte. !Dɛ re n nɔ ka falafala wutase, na tantufelem semte taa, ²¹ wonte rɛɛ na, nempar siiruwa se, wa sem tufelem ni kohen, wa kunti wa leu Asɛ ñempu taa. Wonte re tisu te rɛɛ-ɔ kohen na, wa pe tisu te rɛɛ.

!Asɛ lau-mi sarte.

2 TIIMOTEE

Pɔl sɛɛ Tiimotee

1 M'ɔ Pɔl, ma maa-na-n tekara ñi. Ase lese-m na ɔ selem taa, sɛ me wuse Yeesu Kiriisitu* tirir, ni me hose tentente sarteñente ka yera ten. Nt'ɔlɛ sɛ, nne re hɔu re tɛ na Yeesu Kiriisitu, Ase kaa s'ɔ ha-ra fiisu nku tam akperu ka ɔ ka yii-ra-ku na.

²Tiimotee, n ci me yo nka me wɛ-ka lu ka ten na. Aci Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, !wa lau-n sarte, ni wa na n kuñɔŋ, ni wa yeu n'n hɔɔr hɛ.

!Đuken haadɛ ndɛ Ase ha-n-dɛ na

³Me wɛ me wɔɔru Ase ka me tɛsu n dɛɛ-ɔ wont'ɔ me sɛɛ-ɔ aho na mɔse na. Me lake Ase ñi temer se me caasuna ka lake-re wo na, ni me hɔɔr pe caru-m. ⁴Me tɛsu n ñeseleem dɛɛ-ɔ, dɛ kampa re yasu wonte na, me cii ten sɛ me na-n, fɛ n'ɔ kɔ me taa. ⁵Me tɛsu wonɔn'ɔ n tisu Kiriisitu* rɛɛ s'n nasii Loisi, na n dij Uniisi, wa ka tisi ɔ rɛɛ-ɔ wo sarte ka n nela na. Kɔhen me sem s'n wɛ n'n tisu ɔ rɛɛ. ⁶Semp'ɔna, me tɛsu-n s'n car n tɛ, n'n dɔkun haadɛ ndɛ, Ase ha-n-dɛ na, ka n kɔɔn, me ru me niij ka n dɛɛ-ɔ wonte na, ⁷wonte rɛɛ na, Ase Fiisu nku Ase ha-ra na, ku pe wusun-dɛ nafatuna. ɔ Fiisu nku ha-ra reen, ni ku yeke sɛ re lau yera ten-ɔ lu, ni ku yeke sɛ re sem dɛ tɛ rukenu.

⁸Sempe na, !fɛr ra kpa-n, s'n wute r'Acii Sesɛɛ tentente. ?Pa me wɛ sarka t'ɔ cee-ɔ r'Acii Sesɛɛ rɛɛ, !fɛr ra kpa-n dɛrɛ s'n siir s'n sem-m. !Tu kuñɔŋ se ma-n'kiriisitutuna, dɛ tuku-ku wo tentente sarteñente rɛɛ n'Asɛ reen dɛɛ na. ⁹Nñi tɛlse-na-ra, n'ɔ yaa-ra sɛ re wuse ɔ yera. ɔ ta yaa-ra re sarte lakase rɛɛ-ɔna. Ama, ɔ tɛlse-ra ɔ teter, wonte rɛɛ na, ɔ kper ɔ taa s'ɔ lau-ra sarte na Yeesu Kiriisitu rɛɛ, ka n kɔɔn ɔ take lau tɛtɛ. ¹⁰Yeesu Kiriisitu kan wonte na, ɔ wul-dɛ reyanta ka haadɛ ndɛ Ase cii s'ɔ ha-ra na. ɔ ñase sem ka ra rɛɛ, n'ɔ wul-dɛ sɛ, ?dɛ tisi ɔ tentente sarteñente rɛɛ, ɔ kaa s'ɔ tɛlse-ra, n'ɔ ha-ra fiisu nku tam akperu na.

¹¹Ase su-m se Yeesu tirir n'ɔ tir-m sɛ me hose tentente sarteñente nte, ni me wul-te yera. ¹²Nte rɛɛ-ɔna, me tuku kuñɔŋ nku. Ama, me ra see fɛr, wonte rɛɛ na, me sem Yeesu Kiriisitu ñi me su me tɛ, me cel-ɔ na. Me sem s'ɔ wɛ reen n'ɔ ñielu wonte me cel-ɔ-te na, kaka n'ɔ rɛ n'ɔ tal atɛsenu ayuku rɛɛ. ¹³!Đuken wutase teter ñense nse me siir-n-se na, n'n tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ, n'n lau yera ka lu, wonte rɛɛ na, ña-n'ɔ u lau nɔ

kuɔɛmɔ. ¹⁴!Đuken sarteñente nte Ase cel-n-te na, n'Asɛ Fiisu nku wɛ ra taa na, ku reen dɛɛ.

¹⁵N sem s'Asii kɔru taa yera ka wa ten, wa rɛwa, wa kisi-m. Fiisel na Ermosɛn, wa-l dɛrɛ kisi-m. ¹⁶Ama, !Acii Sesɛɛ na Oneesiifɔr yera kuñɛmen, wonte rɛɛ na, ɔ hɛse me hɔɔr ka tamtam, ni fɛr ta kpa-ɔ sɛ me wɛ sarka taa. ¹⁷ɔ kampa n'ɔ tal Rom kɔru t'ɔ wonte na, ɔ cii-m ten-ɔ riinan ten fɛ n'ɔ na-m. ¹⁸!Acii Sesɛɛ yeu n'Asɛ na ɔ kuñɔŋ k'atɛsenu ayuku rɛɛ. Ña rɛrɛ, n sem sarte ka temer ndɛ, ɔ lau-m-dɛ, Eefɛse kɔru taa na.

Yeesu Kiriisitu suca ñi wɛ rehɛɛ na

2 Me yo Tiimotee, !ciisi n nante na reen ñi Yeesu Kiriisitu* cel-n-ñi na. ²Wonte me wul-te, n'n niu-te yera kpater heku taa na, !wul-te wompa sem wa tɛ rukenu n'n sem sɛ wa-l dɛrɛ, wa piisu sɛ wa wul-te nɛmpar na.

³!Tu kuñɔŋ na-m se wora ci Yeesu Kiriisitu sucana na, dɛ tuku-ku wo na. ⁴Nne suca cii s'ɔ kɔ ɔ sesɛɛ ñi mu-ɔ na, ɔ taa, ɔ ra re ɔ ñeser ka wonte ta ci ɔ temer na, te rɛɛ. ⁵Nne yer walu luur, ?ɔ ta lu s'a cii s'ɔ lu wo na, yer ra wɔɔr-ɔ. ⁶U mɔna sɛ haadɛ har fɛ n'ɔ teeɔ tute. ⁷!Mɔse n t'ɔ wonte me siiru-n-te na, te rɛɛ, ni r'Acii Sesɛɛ kaa s'ɔ sen-n, n'n niu te kutihuɔi.

⁸!Tɛse Yeesu Kiriisitu ñi ka ci wuroo Tafiiti yikee* n'ɔ hom asɛɔa taa na, se tentente sarteñente nte me hosu-te na, te siiru wo na. ⁹Tentente sarteñente nte me wulu-te na, te rɛɛ-ɔna me tuku kuñɔŋ hal n'a re-m kpase se me ci kutafentɛtɛ. Ama, a ta re Ase tentente ka kpase. ¹⁰Semp'ɔna, me sulu te ten ñi, s'Asɛ lau sarte ka wompa ɔ lese-wa na, fɛ n'ɔ tɛlse-wa, na Yeesu Kiriisitu rɛɛ, ni wa hiiu wurti nte tam akperu na, wa ɔ Ase hampate taa. ¹¹Tentente nte wɛ tufelem. Nt'ɔlɛ sɛ:

«Nne re seu na Yeesu,
dɛ kaa sɛ re hom dɛ ɔ na-ɔ rɛrɛ.»

¹²«Nne re tuku kuñɔŋ, dɛ-n'ɔ,
dɛ kaa sɛ re ɔ wurti kpeelɔ rɛɛ rɛrɛ.
Nne re kisi-ɔ,

nñi rɛrɛ ɔ kaa s'ɔ kisi-ra.

¹³?Pa re pe lake wonte re siir-ɔ sɛ re kaa sɛ re lau na,
nñi kaa s'ɔ lau wonte ɔ siir s'ɔ lake na,
wonte rɛɛ na, ɔ ra piise s'ɔ fɛse ɔ teter ɔ rɛɛ.»

Temerlaḡe ñi tan fer na

¹⁴!Tese-wa-te wa ten, n'n siir-wa-te Ase ñesa taa se wa ra yee wutase rɛɛ, wonte rɛɛ na, yeeu nku pe kɔn nter. Ku yeke se yera mpa coku na, u hɔrse wa hɔya taa. ¹⁵!Lau emer ka reen ka ten, fe n'u kɔ Ase taa, fer ra kpa-n de rɛɛ-ɔ n naken Ase ñelu n emer lape ka wonte na. Te kutihuḡi kele se, !hose u tentente ka sarte na tufelem. ¹⁶!lu ra wutu falañente. Nte yeke-na n'a ra piḡe s'a wal ñesa t'ɔ Ase ñempu taa. ¹⁷Wompa wutu sempe na, wa hɔrsu yera hɔya s'akpanta hɔrsu yera tenen ka wo na. Iimeenee na Fiilete, wa we yera mpa taa. ¹⁸Wa kur tufelem ñempu, wa tenke tentarur ñempu, wa ce wa hosu tentarur ka yera s'aseḡa teem hom, wa pitu wompa tisu Ase tentente rɛɛ na, wa taa nempar kisi Ase ñempu. ¹⁹Ama, Ase tentente tufelem we reen se weer nḡe, a lese akuḡi ka re rɛɛ, ni wur ra piḡe se re cuti-re na. Nḡe rɛɛ-ɔna, a maa maarte nte se: «Aci Sesee sem wompa u ti-wa tufelem na», n'a maa rere se: «Woñi siiru s'Acii Sesee ti-na-u na, u mɔna s'l kisi teñese lape.»

²⁰De cekpɔkɔ taa hen na, u ta ci a naken sika tasa na narem tasa receel-ɔna. Nenyar we k'a lau-ya-l na cuḡ, na teen. Tasa nya ha ñamte na, a mesu-ya n'a honku teenkar ayuku. U kaase nenyar nya hen na, a suku-ya n'a lake na emer wande ka rɛɔ taa. ²¹Nte rɛɛ-ɔna, nne yer kisi u teñese ka se ten, u kaa s'l we se tasa nya ha ñamte na, n'l wuse Ase yer, n'l Cii su-u n'l lau-u na emer sarteñende. ²²Sempe na, !see te ten ñi piḡu se te kan-n tansarte mɔsem mpe afapiisi mɔsu-pe na, n'n cii riyuyufente, n'n tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ n lau yera ka lu. !Lau se rehɛser kan ña-n'wompa see r'Acii Sesee ka, wa hɔya kpesa na, mi heku taa. ²³!Da hute wompa fesu falafala ñente rɛɛ na, wa taa. Mpa yeke-na n'u pintilu yera n'u kɔn yeeu. ²⁴Ama, u ta mɔna se woñi lake r'Acii Sesee emer na, ñi-n'yera wa yee. U mɔna s'l lau sarte ka yera ten. U mɔna s'l piḡe n'l wul Ase tentente ka yera, n'u mɔna s'l hese u hɔr ka te ten taa. ²⁵U mɔna s'l rɔn wompa pe cii u ñente na, na hɔr lelen. ?U ta kar, Ase kaa s'l yeu wa kisi w'awarkase, ni wa sem tufelem tentente, ²⁶ni wa ñesa hul, ni wa ra maa aluacii kparɔ nka u ka yim-wa-ka na, ka taa, ni wa cel wa te n'Asɛ rɛɛ, ni wa lau wonte u cii na.

Atesenu ayuken

3 U mɔna s'n sem s'atesenu ayuken taa, u kaa s'u lau kaade ka paa, ²wonte rɛɛ na, yera kaa se wa cii wa teter wa ñente receel-ɔna, wa lake warase ka lu ka ten. Wa kaa se wa wulu wa te se wa tala, wa pe wa raana ka te te. Wa kaa se wa wute tansarteñente k'Asɛ rɛɛ, wa ra ñam wa lelḡa, wa ra sem wompa ka sun-wa na, wa ra ñam sarteñente. ³Wa hɔya kaa se ya kper reen ka ten, wa ra na yera kuñuḡ, wa wute

tansarteñente ka yera rɛɛ. Wa kaa se wa lake kalempanu kena, na ñanñente. Wa kaa se wa ci wompa lake sarte na, w'amurana. ⁴Wa kaa se wa lii wa raana wara, wa ci kpaata, wa kpantu. Wa kaa se wa cii lelen ñente kena, n'aseenti, n'u kelen Ase ñente. ⁵A kaa s'a ñelu-wa areenandee n'a hu se wa mu Ase tentente. Ama, wa kisi reen ñi tentente nte piḡuwa se te ha-wa-ñi na. !See yera mpa. !Da tenke wa ñempu. ⁶Wa taa nempar su rɛɛ taa, ni wa suku yalaa mpa tan deen ka wa kper awarkase ka ten-ɔ wa cii te ten na. ⁷Yalaa mpa cii se wa kpankel ayuken ten. Ama, wa pe piḡu se wa sem tufelem. ⁸Semp'ɔna, yera mpa we, wa pe cii tufelem ñente se Sanese na Samperese, wa ka ta cii Moisi* ñente ka wo na. Yera mpa mɔsem ta sar. Wa ta tisi Ase tentente rɛɛ-ɔ sarte. ⁹Ama, Ase tentente ra lu wa hɔya taa, wonte rɛɛ na, yer ten kaa s'l sem se wa tan ñiin, se wonɔn'ɔ wonte tal Sanese na Samperese na.

Atesenu ñasete

¹⁰Ama, ña hen na, n sem wonte me wulu-te na, n sem wonɔn'ɔ me walu me fiisucɔu taa na, na wonte me cii-te se me lau na me emer na, na wonɔn'ɔ me tisi Ase tentente rɛɛ na. N sem deɛ-ɔ wonɔn'ɔ me hesu me hɔr na, na wonɔn'ɔ me we yera ka lu na. N sem wonɔn'ɔ me rukun me te na. ¹¹N sem wonɔn'ɔ yera naase-m na, na kuñemen ñi, me tu-ñi na. N sem wonte ten a lau-m-te Antɔse kɔru taa, na Iikon na Liisitiñen taa na. Kuñuḡ wonko me ta tu-ku? Ama, d'Acii Sesee lese-m te ten ñi taa. ¹²Tufelem, wompa ten cii se wa tenke Yeesu Kiriisitu*, wa lau Ase emer ka sarte, na wa hɔya ka ya ten na, yera kaa se wa naase-wa. ¹³Ama, ñanciina, na tekera, wa ruken lape semp'ɔna, s'u kelo n'u walu. Wa kaa se wa teke nempar ni wa teke wa teter wa te rere. ¹⁴Ama, ña hen na, !kpa n te-ɔ wonte n kpankel-te n'n hiiu-te, n'n tisi te rɛɛ na n hɔr ka re ten na. N sem se te we tufelem, wonte rɛɛ na, n sem wompa wul-n-te na. ¹⁵N sem Ase tekara ka n wiisi t'ɔna. Tekara ñi piḡu s'l ha-n len, n'n piḡe n'n tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ, n'Asɛ telse-n. ¹⁶Wonte ten a maa-te Ase tekara ñi taa na, te lii n'Asɛ cal-ɔna. Te sar s'a su-te n'a wul-te yera, n'a rɔn na wonte ta sar na. Te sar rere s'a wul-te na yera ka wonɔn'ɔ a lake riyuyufente na, ¹⁷se fe n'Asɛ yer pi, n'l piḡe n'l lau sarte lakase.

¹²Nne aluate we kaade, yaa te tan kaade, me ceɔu-n Ase na Yeesu Kiriisitu* wa ñesa taa, s'n hose tentente sarteñente k'aluate ten taa, n'n ñu te rɛɛ-ɔ niir. Yeesu Kiriisitu ñi kɔḡ s'l hu na yera n'aseḡa. Me ceɔu-n, wonte rɛɛ na, Yeesu Kiriisitu kaa s'l kan se wuroo kena. Sempe na, !hose-te na hɔr lelen n'n tam yera wa tenke Yeesu ñempu. Nne yer lau nter-ɔ te ta sar, !n kisi na-u-te n'Asɛ tentente rɛɛ. !N ciisi yera nante n'Asɛ tentente nte rɛɛ, ³wonte rɛɛ na, aluate nenter we, ka yera kaa se wa ra co na wompa wulu tufelem tentente nte

na. Ama, wa kaa se wa tunku wa teter, wa ñempen kena. Wa kaa se wa kpol wulda ka wa cal. Wulda mpa kaa se wa ten ten ni wa siir-wa wonte wa we-te lu se wa nu-te na. ⁴ Wa kaa se wa rare co tufelem tentente. Ama, wa kaa se wa co-na tentariya kena. ⁵ Ama, ña hen na, !kpa n te. !Ñaase n te-ɔ n kuñuɔ tuu taa. !Hose Ase tentente sarteñente ka yera. !Lau n temer nde Ase cel-n-de na, ka re ten. Wonte we s'n lau-te na, nt'ɔle.

⁶ Ma hen na, me we se laate nte a kaa s'a laa-te Ase na, te kpeenɔ, ni me sem aluate tal. ⁷ Me lu luur sarteñende, me tase wonte ten Ase cel-m-te se me lau-te na, te lape. Me we me tisu Yeesu Kiriisitu ree-ɔ sarte ka ten. ⁸ Kohen na, Ase honku-m s'l rete-m. Ayuku nku r'Acii Sesee ñi kaa s'l kan n'l hu na yera riyuyu na, i kaa s'l cel-m dɛter nde wulu se me we tufelem dɛyuyu na, nd'ɔna. U ta ci ma receel-ɔna, i kaa s'l cel dɛter nde. Ama, wompa ten lake lu s'l kan na, i kaa s'l cel-wa-re rere.

Yera kpater kisi Pɔl

⁹ !Car n te, n'n kan lele-ɔ me cal, ¹⁰ wonte ree na, Teemase kisi-m n'l pe tasu me senu. I we tete ree ñente kena lu ka ten, n'l kur n'l re na Teesaloniiki kɔru taa. Keresanɔ wal na Kalate kɔru taa, ni Tiiti wal na Talmasii ñenku taa. ¹¹ U yeu ma-n'Liiki, de receel-ɔna. !Su Marke ni ña-n'l, !lu kan. I pisu s'l sen-m temer taa. ¹² Me tir Tiisiiki ka Eefese kɔru taa. ¹³ ?N kampa n'n kɔɔ,

!n kan na m'aniko wɔwu nku, me yeu-ku Teroase kɔru t'ɔ Karpusi te na. !Kan na tekaru na rere. Me cii tenen tekaru na mpa teter kena n'u kel ten.

¹⁴ Lidj Alekesanter lau-m teñɔ ka paa. D'Acii Sesee kaa s'l rete-i teñɔ nka i lau-m-ka na, ka ree. ¹⁵ Ña rere, !kpa n te sarte ka i ree, wonte ree na, i pe cii s'l nu wonte re siir-i-te na.

¹⁶ Kidinkidin a hu na-m wuroo te-ɔ wonte na, yer ta tenke me wara. Yer se yer seewa n'a yeu-m. !Ase ra rete i kɔɔ taa s'l lau-wa nter. ¹⁷ Ama, d'Acii Sesee sende me cal n'l ciisi me nante. Nte ree-ɔna, me pisu me hose tentente sarteñente, ni wompa ta ci Suiifi ñempa ka wa ten ten na, wa nu-te, n'Acii Sesee lese-m sem nɔ taa, s'a lesu yer ka wo kponta nɔ taa na. ¹⁸ Acii Sesee kaa s'l ceente me ree, ni teñɔ nkar ra lau-m, ni me su i wurti t'ɔ aseta. !De wɔr nñi-ɔna, wuse se wuse. !U lau sempe.

Atesenu seerte

¹⁹ !Sese-m Piriisiil n'Akiilase na Oneesiifɔr reɔ ñempa. ²⁰ Eerasete mise Kɔrente kɔru taa. Me yeu Terofiim ka Miilee kɔru t'ɔ u wu-l. ²¹ !Car n te n'n kan fe ni yeelem yel.

Upulusi na Putense, na Liinusi na Kelotia, na kiriisitutuna mpa we cee-ɔ wa ten na, wa sese-n.

²² !Acii Sesee ɔ na-n, n'l lau mi ten-ɔ sarte.

TIITI

Pɔl sɛɛ Tiiti

1 M'ɔ Pɔl, ma maa-na-n tekara ñu, woma lake Ase temer, nu me ci Yeesu Kiriisitu* tirir na. Ase tir-m sɛ me sen yera mpa, ɩ lese-wa na, sɛ wa pɩse wa tisi ɩ rɛɛ, wa sem ten dɛyamyam ka, tufelem ñempu nku wulu-ra wonɔn'ɔ re lake s'u ɔ Ase ka ra rɛɛ na, ² se fɛ nu yera sem sɛ wa kaa sɛ wa hiiu fiisu nku tam akperu na. Ase ñu pe lake tentarur na, ɩ yii yera s'ɩ ha-wa fiisu nk'ɔ n ɔnɔn ɩ take lau tɛte ka wonte na. ³ Aluate nte, ɩ ka ru-te na, ɩ yepa re nu tentente nte, n'Ase ñu tɛlsu-ra na, ɩ su tentente nte n'l re me niij taa, n'l siir-m sɛ me hose-te nɛmpar rɛɛ.

⁴ Tiiti, me maa ñ'ɔna. N wɛ se yo nka me lel-ka na, wonte rɛɛ na, ma-n'ña, dɛ tisu Yeesu Kiriisitu rɛɛ. Acii Ase, na Yeesu Kiriisitu ñu tɛlse-ra na, !wa lau-n sarte, nu wa yeu n'n hɔr hɛ.

Temer ndɛ Tiiti lake-re Kerɛte kɔru taa na

⁵ Me yeu-n Kerɛte kɔru taa s'n dɔn wonte kaasa k'a take ɔn-te na, n'n lese yera wa ñelu kiriisitutuna akpaya rɛɛ-ɔ kɔren taa kɔren taa, se me wul-n wo na. ⁶ Woñu n lesu-ɩ s'ɩ ñel kiriisitutuna akpar rɛɛ na, u mɔna sɛ, tansarteñente ra ɔ ɩ taa. U mɔna s'ɩ wɛ yal ka kuɔdem. U mɔna rere s'ɩ wiisi tisi Yeesu Kiriisitu* rɛɛ, nu se waɔ taa ɔ sarte. Fɛ nu yera pɩse wa sem sɛ se pe lake tansarteñente nu se ñɔn se cii. ⁷ Yer ñu ñelu kiriisitutuna akpar rɛɛ na, ɩ lake Ase temer kena. Sempe na, u ta mɔna s'ɩ wɛ na tansarteñente ka ɩ taa, n'u ta mɔna s'ɩ kpantu, n'l ñan kpa fɩfɩ. U ta mɔna s'ɩ ñee selem n'u ku-ɩ, n'u ta mɔna s'ɩ cii tentente, n'u ta mɔn dɛre s'ɩ cii warase na falafala ñempen. ⁸ Ama, u mɔna s'ɩ mu ankɔma ka sarte, n'u kake-ɩ s'a lake sarteñente. U mɔna s'ɩ ci woñu pe rɛsu te ten lape n'l lake riyuyufente, n'l misu rekpesekpese n'l sem ɩ tɛ rukenu na. ⁹ U mɔna s'ɩ re ɩ hɔr t'ɔ tufelem tentente nte, dɛ wulu-te yera na, se fɛ n'l pɩse n'l wul-te yera nɛmpar n'l ciisi wa nante na wulte tufelem ñente. ɩ kaa s'ɩ wul dɛre-ɔ reyaya ka, wompa pe cii sɛ wa ɔ ɩ ñente na, sɛ wa tan tufelem, ¹⁰ wonte rɛɛ na, yera wɛ tempe ka wa pe nu na yer. Wa wutu wutase ka falafala, wa teku yera. Wa taa kpater ci Suiifi ñempa mpa tunku Yeesu Kiriisitu wara na. ¹¹ U mɔna s'n kisi na-wa, te rɛɛ, wonte rɛɛ na, wa hɔrsu rɛse nɛnsɛr taa yera. Wonte wa wulu-te yera na, u ka ta mɔna sɛ wa wul-te. Wa wulu-te sɛ wa hiiu

warase kena. ¹² Kerɛte ñempa mpa taa tentente rɛser nɛr siir na ɩ ɔn sɛ: «Kerɛte ñempa ci tentarura. Wa wɛ se turen. Wa ci wolamula, wa mɔsu tute receel dɛɛ-ɔna.» ¹³ Tentente rɛser ñu siir tufelem kena. Nte rɛɛ-ɔna, me siiru-n s'n hɔse-wa sɛ wa ra lau tentariya, se fɛ nu wa pɩse wa tisi wonte wɛ ñempu na, te rɛɛ. ¹⁴ !ɔn-wa sɛ wa ra co-na falafala tentente nte Suiifi ñempa siiru-wa-te na, nu wa ra tase tunkuu ka wompa kisi tufelem ñempu na, wa tentente. ¹⁵ Nne yer kpese Ase ñesa taa, te ten ñu ɩ lake-te na, te kpesu. Ama, wompa ta kpese, nu wa pe tisu Ase ñente na, wonte ten wa lake-te na, te ta kpese rere. Wa mɔsu tamtam ka tansarteñente kena. ¹⁶ Wa siiru reyanta sɛ, wa sem Ase. Ama, tansarteñente nte, wa lake-te na, te wulu sɛ wa ta sem-ɩ, nu wa pe ñɔn-ɩ. Wa lake wonte ɩ ñan kpa te rɛɛ na, wa pe pɩsu sɛ wa lau sarteñente.

U mɔna sɛ yera lau senɔ, wa tenke Ase ñempu?

2 U kaase-ña hen na, !wul yera ka wonɔn'ɔ wa pɩsu sɛ wa tenke Ase ñempu na. ² !Siir akandɔ sɛ, wa ra lau wɔketeñente. U mɔna sɛ wa sem ñempen ñu wa tunku-ñu sɛ yera pɩse nu wa ñam-wa na. !Wa ra rɛsu te ten lape, nu wa tisu paa k'Ase rɛɛ. !Wa lake wa raana ka leen, nu wa hɛsu wa hɔya. ³ !Siir akandɛyalaa rere s'u mɔna sɛ wa hɔya kpese rekpesekpese, nu wa ra hɔrse wa raana yela, nu wa ra yeu sɛ selem wuse-wa pe kpankase*. Ama, u mɔna sɛ wa wul wa raana ka wonte sara na, ⁴ se fɛ nu wa wul yalaa cefampa ka wonɔn'ɔ u mɔna sɛ wa lau wa waala na wa wiisi ka leen na. ⁵ U mɔna sɛ wa wul-wa wonɔn'ɔ u wɛ se wa mɔsu sarte nu wa tunku ñempu kuɔdemu na. U mɔna sɛ wa hɔya kpese rekpesekpese, nu wa lau tema ka sarte ka rɛɔ taa, nu wa lau rem'ɔ leen nu wa ñam wa waala, fɛ nu yera ra pɩse sɛ wa wute tansarteñente k'Ase tentente rɛɛ.

⁶ !Siir-te rere-ɔ afapiisi s'u ta mɔna sɛ wa rɛse te ten lape ka falafala. ⁷ Ña rere, !lake sarteñente receel, se fɛ n'afapiisi na wonɔn'ɔ se pɩsu sɛ se taasen-n se lau na. N wulu-se nter-ɔ wonte na, !wul-se na hɔr kuɔdemer, n'n dɔ lau aseɛnti ñente. ⁸ !Wul wonte wɛ sarte na, n'amurana ra na tansarteñente ka ra rɛɛ-ɔ wonte sɛ wa wute na, fɛr kpa-wa.

⁹ U kaase kpankase na, !siir-se s'u mɔna sɛ se ñɔn ayuku s'ayuku ka se ciina. !Se lake wonte se ciina mpa cii-te na, nu se ra fɛsen-wa. ¹⁰ !Se ra mul wa wonte rere.

Ama, u mɔna sɛ se ruken temer lape ka sarte, se fɛ nɪ yera ha ñamte ka wonte re wulu-te Ase ñi tɛlsu-ra na, ɪ rɛɛ.

¹¹ U mɔna sɛ wompa tunku Ase ñempu na, wa lau wonte, me siira na, wonte rɛɛ na, Ase wul yera ka reyanta s'ɪ lau-wa sarte ka wa ten, s'ɪ tɛlse-wa. ¹² Te wulu-ra s'ɪ ta mɔna sɛ re tenke tansarte ñempu, n'ɪ ta mɔna sɛ re lau lu ka tansarteñente nte wɛ tɛte rɛɛ na. U mɔna s'aluate nte, qɛ wɛ tɛte rɛɛ na, qɛ ra rɛse te ten lape ka falafala, qɛ lake riyuyufɛnte, nɪ re tunku ñempu nku kake Ase rere na. ¹³ !De honku ayuku nku, Yeesu Kiriisitu* ñi tɛlsu-ra na, ɪ kaa s'ɪ wul-dɔ ɪ hulmɪn na. Nñi ci-na r'Asɛ. ¹⁴ ɪ cel ɪ tɛ n'a ku-ɪ ra rɛɛ, s'ɪ pɪse n'ɪ yau ra ñiin ka ra tɛñese taa, nɪ re kpese ɪ ñesa taa, qɛ car re tɛ re lau sarteñente k'ayuku s'ayuku.

¹⁵ !Wul yera ka wonte me maa-te hen na, ɪciisi wa nante, n'n yeen wompa pe cii sɛ wa co na-n na. !Wute na huku nku Ase ha-n-ku na. !Da yeu sɛ yera pɛ-n te tɛ.

Sarte ñempu nku walu n'Asɛ cal na

3 !Tɛse kiriisitutuna sɛ wa ñam komna, na ɪ calcɔra, nɪ wa lau wonte wa siiru-te na. !U kake-wa tam-tam, wa lake sarteñente kena. ² !Siir-wa sɛ, !wa ra wute tansarteñente ka nɛɛ rɛɛ. !Wa ra yee. Ama, u mɔna sɛ wa co na yera ka wa ten na hɔɔr lelen, ³ wonte rɛɛ na, antauŋ qɛ rere, qɛ ka ta tan len, qɛ ta ñam yera. Yera ka tekura nɪ re ciwa sɛ re lau wonte ta sar na, te re-ceel. De ka ta ci yera sarteñempa. De ka lake ñeserɛ. De ta tan dem'ɔ leen k'atam. ⁴ Ama, u kampa n'ɪ tal aluate nenter taa, Ase ñi tɛlse-ra na, ɪ wul-dɔ s'ɪ hɔɔr wɛ sarte na yera, n'ɪ wɛ-wa lu ka ten. ⁵ U ta ci, qɛ riyuyu lakase nse re lake-se na, nse rɛɛ-ɔna, ɪ tɛlse-ra.

Ama, ɪ na ra kuñemen kena, ka n'ɪ tɛlse-ra, n'ɪ lɔse ra hɔya k'a limsi-ra leem t'ɔ wonte na, nɪ re hiiu fiisu cefalu na ɪ Fiisu reen qɛɛ. ⁶ Ase ha-ra ɪ Fiisu, na Yeesu Kiriisitu* ñi tɛlse-ra na, ɪ ñuŋ qɛɛ. ɪ tir-ku sɛ, ku sɪ ra hɔya t'ɔ ten. ⁷ Ase lau-ra sarte, n'ɪ su-ra se riyuyufɛmpa, se fɛ re hiiu fiisu nku tam akperu ka, qɛ honku-ku na.

⁸ Tentente nte wɛ tufelem. Me cii s'n ñu te rɛɛ-ɔ niir k'ayuku s'ayuku, se fɛ nɪ wompa tisu Ase rɛɛ na, wa rukun sarteñente lape. Wonte sara nɪ te pɪsu sɛ te sen yera na, nt'ɔɛ. ⁹ Nne yera yee yeeu ka ku tan ñempu, !qɛ re n ɔɔ ka taa. Nne wa fɛsun dem'ɔ, antauŋ qɛ caasuna ñente, ña-n'wa, !u ra yee, n'n qɛ fɛsen-wa Moisi ñasete* rɛɛ. Te ten ñi ci fala, te pe sun yera. ¹⁰ Nne nɛɛr cii s'ɪ tar kiriisitutuna taa, n'n hɔse-ɪ taman naul n'ɪ ta nu, !lese-ɪ akpar taa. ¹¹ N sem sɛ, wompa lake sempe na, wa leeu ñempu sarte, wa tansarteñente wulu sɛ wa ci awarkaselaqɛ.

Atɛsenu tentente na sɛerte

¹² ?Me kampa me tir Arteemase, yaa Tiisiiki ka mɪ tɛ, !car n tɛ, n'n kan me cal-ɔ Niikopoliisi kɔru taa. Me kper me taa sɛ me co ren'ɔna yeelem taa. ¹³ !Car n tɛ, n'n sen Seenase ñi ci Moisi ñasete wulqɛ na, n'Apolose rere. !Sen-wa na wa ñempu nku, wa walu-ku na, se fɛ nɪ wa ra taate nter. ¹⁴ Me cii sɛ wompa tisu Yeesu rɛɛ se ra na, wa sem qɛre-ɔ wonɔn'ɔ wa lake sarteñente k'ayuku s'ayuku sɛ wa pɪse wa sen wompa wɛ kuñuŋ taa na, nɪ wa ra mɛse fala ka wa pe lake sarte lakase.

¹⁵ Wompa ten wɛ me cal na, wa sɛɛ-n. Me siiru s'n sɛɛ rere-ɔ kiriisitutuna mpa ten wɛ-ra lu na.

!Ase lau mɪ ten-ɔ sarte.

FIILEEMOŃ

Sɛerte

1 M'ɔ Pɔl, woma we sarka t'ɔ Yeesu Kiriisitu* rɛɛ na, ma maa-na-n tekara ñl. Me raa Fiileemɔŋ, ma-n'me rɛɔ tɩ Tiimotee, ɔe sɛɛ woña re we-n lu, nɩ ra-n'ña, ɔe lake temer kuɔemer na. ² Ɖe sɛɛ rere-ɔ, ɔe kɔɔ Afa, n'Arsiipi ñl, ɔa-n'l, ɔe luku se sucana re lake Yeesu Kiriisitu temer na, na kiriisitutna akpar nde kɔŋ tamtam ɔe sɛɛ Ase ka n te na. ³ Ɖa Cii Ase, n'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu, !wa lau-mɩ sarte, nɩ wa yeu nɩ mɩ hɔya he.

Fiileemɔŋ we kiriisitutna ka lu

⁴ Me raa Fiileemɔŋ, me sɛɛ Ase ka wonte na, me wɔru-ɩ n ɔɛɛ, ⁵ wonte rɛɛ na, me nɩ s'n tisu Yeesu Kiriisitu* rɛɛ, n'n we Ase yera ka wa ten-ɔ lu ka paa. ⁶ Me ɛɛru Ase rere s'l yeu nɩ yera ten sem sarteñente nte ɩ ha-te kiriisitutna ka Kiriisitu rɛɛ na, wonte rɛɛ na, wa na wonɔk'ɔ n tisu Kiriisitu rɛɛ n'n lake wonte ɩ wɔsu-te na, nɩ ña-n'wa, ɩ we n'ɩ we ɔ kuɔemɔ na. ⁷ Me rɛɔ tɩ, semp'ɔna, ɩ kake me t'ɔ tɛmpe ka ten, n'n ciisu me nante, wonte rɛɛ na, n we Ase yera mp'ɔ lu, n'n hesu wa hɔya.

Pɔl ɛɛru Fiileemɔŋ ka Oneesiim ɔɛɛ

⁸ Semp'ɔna, ?pa Yeesu Kiriisitu ha-m ñempu sɛ me pɩse me ñase-n s'n lau wonte sara na, me ra lau-te sempe. ⁹ Ama, me ɛɛru-n kena s'n lau sempe, wonte rɛɛ na, n we yera ka lu. M'ɔ Pɔl, kɔhen me ci akandɛ, nɩ me we sarka nka taa rere-ɔ Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ¹⁰ Semp'ɔna, me ɛɛru-n Oneesiim ñl tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ na me rɛɛ na, ɩ rɛɛ. ɩ we se me yo, me wuse s'l cii ka sarka nka t'ɔ cee. ¹¹ Antaɔŋ ɩ ka hɔse-n. Ama, kɔhen ñl, ɩ sun ma-n'ña.

¹² Me wusun-ɩ n cal. ɩ we se me hɔlu kuɔemu kena.

¹³ Me we sarka nka t'ɔ tentente sarteñente rɛɛ, me pɩsuwa sɛ me ɔɔse-ɩ me cal-ɔ cee n'l sen-m n ñuŋ ɔɛɛ, kaka na me sarka taa liiu. ¹⁴ Ama, me ta lau sempe ka re ta na remaŋ. Me pe cii sɛ me ñase-n s'n lau-m sarte. Me cii s'n lau-na n teter n hɔɔ.

¹⁵ ?U ta lau, Ase ka yeu Oneesiim n'l kur n cal n'l wal awɔɔ nendel t'ɔ cekɔ, se fe n'l wuse n'l kam n te, nɩ ña-n'l, ɩ pɩse n'ɩ ɔ wuse se wuse. ¹⁶ Kɔhen, ɩ ta ci kpankɔ* receel. ɩ kelen kpankɔ. ɩ ci re rɛɔ tɩ ñl, ɔe we-ɩ lu na. Ma, me we-ɩ lu ka tɛmpe. Ña, n kaa s'n lau-ɩ lu n'ɩ kelen-m, wonte rɛɛ na, ɩ sun-n, n'l ci kiriisituti se ña.

¹⁷ Nne me ci n ɔaa ka tufelem, !mu Oneesiim ka n te se me ka kampa, n ka mu-m wo na. ¹⁸ ?L hɔse-n nter, nawur ɩ tu-n kumer, !siir-m, me rete-n. ¹⁹ M'ɔ Pɔl, ma maa-na-te na me teter, me niŋ sɛ, me rɛtu-n. ?N cii, me rete-n, !ɔa sɛ sɛ, na ma rɛɛ-ɔna, n wuse kiriisituti. ²⁰ Sempe na, me rɛɔ tɩ, me ɛɛru-n ten na Kiriisitu yeɔe rɛɛ, s'n hɛse me hɔɔ, wonte rɛɛ na, ɔe naul, ɔe lau yer kuɔem na Yeesu Kiriisitu.

²¹ Me maa tekara ñl, me sem s'n lake wonte me wɔsu-n-te na. Me sem ɔere s'n lake s'u kelen wonte me wɔsa na. ²² N kaa s'n mu Oneesiim ka n te-ɔ wonte na, n ñɔse-m nampu rere, wonte rɛɛ na, me mɔsu s'Ase kaa s'l nɩ wonte ɩ sɛɛ-ɩ-te me rɛɛ na, n'l ha-m ñempu, me kan na mɩ rɛɛ.

Atɛsenu sɛerte

²³ Eepaferase ñl, ma-n'l, ɔe we sarka nka t'ɔ Kiriisitu rɛɛ na, ɩ sɛɛ-n. ²⁴ Marke, n'Ariisetarke, na Tamase, na Liiki, wompa lake Ase temer na-m na, wa-l sɛɛ-n ɔere.

²⁵ !Ɖ'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu lau-mɩ sarte.

EPPER ÑEMPA

Ase wuten-dá na ı Yo rée

1 Antaun Ase ka tir ra caasuna cal-ɔ ı tentente rɛsera sɛ wa wuten-wa ı tentente ka tamtam ka utɛ n'utɛ. ² Kɔhen, tete teem ayuken ñı rɛɛ, ı wuten-dá na ı Yo. Na Yo nk'ɔna ı lau tete, n'asetá, na wonte ten wɛ na, n'ı re-ka rere sɛ ka mu wonte ten ı lau-te na. ³ Na nk'ɔna, a na Ase hampate. Ka su ka Cii ka ı lakase t'ɔ se ten. Na ka cepate wutɔ rɛɛ-ɔna, ka rukun te ten. Nka hıse-na r'awarkase, se fɛ nı re wuse rekpe-sekpepe. Ka lau sempe n'u kper wonte na, ka kpa asɛ-ta, nı ka ɔ Ase ñı ñasu te ten na, ı mete niin dɛɛ-ɔ wur-ti kpeedɛ rɛɛ.

Yeesu kelen Ase tirira ka wa ten

⁴ Semp'ɔna, Ase lapa s'ı Yo kelen ı tirira ka wa ten, se yedɛ ndɛ, ı cel-ka-re na, dɛ wulu wo na. Yedɛ ndɛ kpɔla, dɛ kelen wa yela. ⁵ Ase tirir nɛɛr tan k'Ase siir-ı sɛ:

«Ña ci-na me Yo.

U sɔn sɛɲ, me wuse n Cii.»

Ase tirir nɛɛr tan ka ı wute ı ñente sɛ:

«Me kaa sɛ me ci ı Cii
n'ı ci me Yo.»

(Ps. 2:7 2 S. 7:14)

⁶ ı ciiwa s'ı tir ı k-Asanuyo nk'ɔ wont'ɔ tete rɛɛ na, ı tam dɛrɛ sɛ:

«U mɔna s'Ase tirira ka wa ten, wa sɛɛ-ka.»

(Ps. 97:7 De. 32:43)

⁷ ı yepa n'a maa ı tirira ñente ka ı tekara taa sɛ:

«ı tirira ci ı wolalaɗa,
n'ı lau-wa s'ahiilim kena,
na min telen.»

(Ps. 104:4)

⁸ ı Yo ñente hen na, ı yepa n'a maa-te ı tekara taa sɛ:

«Ñ'ɔ Ase,
n kaa s'n ɔ wurti kpeedɛ rɛɛ-ɔ wuse se wuse,
n'n ñelu n yera rɛɛ-ɔ sarte riyuyu.

⁹ N sɛl wonte wɛ riyuyu na,
n'n lau wana ka teñɔ.

Ase, nte rɛɛ-ɔna, n k-Ase lese-n n ɗaana taa,
n'ı kpaase-n n'u kelen-wa,
n'ı yeu s'n ñante ten.»

(Ps. 45:6,7)

¹⁰ Ase tase siiruu ka ı Yo ñente sɛ:

«Ñ'ɔ Aci Sesɛɛ, ña lese-na tete ka kiɗinkidjin.
N lau aseta rere, na n teter n niin.

¹¹ Wa kaa sɛ wa teem.

Ama, ña hen na, n kaa s'n mıse wuse se wuse.

Wa kaa sɛ wa pi se wɔwɔ pi wo na,

¹² n'n kuti-wa s'a kutu wɔwɔ ka wo na.

Wa kaa sɛ wa ıɔse.

Ama, ña hen na, n kaa s'n ɗa ıɔse,
n'n fiisu tam akperu.»

(Ps. 102:25-27)

¹³ Ase tirir nɛɛr tan k'Ase ñı wuten-ı sɛ:

«!ɔ me mete niin dɛɛ,

n'u rɛ n'u tal ayuku nku, me kaa sɛ me re n k-
amurana ka n naase tɛɛ na.»

(Ps. 110:1)

¹⁴ Ase tirira ci ı wolalaɗa kena, n'ı tiru mp'ɔna, sɛ wa sun yera mpa, ı kaa s'ı tɛlse-wa na.

!De ra kpese wonte Ase siiru-ra-te na

2 Nte rɛɛ-ɔna, u mɔna sɛ, dɛ ruken sarte ka wonte re nıw-te na, se fɛ n'nter ra leese-ra. ² De sem sɛ wonte Ase tir ı tirira sɛ wa siir-te na, te ta ıɔse. Wompa ta ɔ tentente nte, nı wa hɔrse-te na, ı hɔm wa rena se wonɔn'ɔ, u mɔna s'a lau-wa na. ³ De kpese wonte Aci Sesɛɛ teter siir-ra kiɗinkidjin ka wonɔn'ɔ Ase tɛlsu-ra na, dɛ lake senɔ s'Ase ra hɔm ɗa rena? Tɛlsete nte kpɔl ten, nı wompa nıw-te na, mpa siir-na-ra sɛ, te wɛ tufelem, ⁴ n'Ase rere ñu te rɛɛ-ɔ niir na ı hampate lakase nse wulu sɛ te wɛ tufelem, nı se yusu yera na, na haya nya ten ı Fiisu ha-ya ı yera na ı sɛlem taa na.

Yeesu tɛlse-na-ra na ı sem dɛɛ

⁵ U ta ci Ase tirira kena, ı rı-wa sɛ wa ñase ceer wara tete nte, dɛ wutu te ñente na, te rɛɛ. ⁶ A maa awɔr nɛndɛl t'ɔ Ase tekara taa sɛ:

«Ase, yer ci wɔ, s'n mɔsu ı rɛɛ?

ı ci wɔ, s'n ñelu ı rɛɛ?

⁷ N dı-ı n tirira tɛɛ-ɔ aluate ka cekɔ,

fɛ n'n kpaase-ı s'ı ɔ wurti taa,

n'n ha-ı hampate, n'n yeu s'a ha-ı ñamte.

⁸ N dı te ten-ɔ ı naase tɛɛ.»

(Ps. 8:5-7)

ı rı te ten ñ'ɔ ı naase tɛɛ-ɔ semp'ɔ wonte na, te kuti-hudji keɛ sɛ, nter tan ka, ı pe ñasu-te. Kɔhen, dɛ take na-ı ka, ı ñasu te ten ñı rɛɛ. ⁹ Ama, dɛ ñelu re na Yeesu

k'Asɛ kpaase-ɩ s'ɩ ɔ wurti taa, n'ɩ ha-ɩ hampate n'ɩ yeu s'a ha-ɩ ñamte, wonte rɛɛ na, ɩ tu kuñuɗ n'ɩ seu. Ase lau-ra sarte, n'ɩ re-ɩ ɩ tirira tɛɛ-ɔ aluata ka cekɔ, se fɛ n'ɩ seu yer ten dɛɛ, ¹⁰ wonte rɛɛ na, ɩ ka cɛsa s'Asɛ ñɩ lau te ten n'ɩ ti-te na, ɩ tɛse wonte ɩ ka ru ɩ taa s'ɩ lau-te woñɩ ci tɛsete ñuɗcii na, ɩ rɛɛ, na kuñemen ñɩ, ɩ tuku-ñɩ na, ñɩ rɛɛ, nɩ yera kpatɛr wuse ɩ wiisi, nɩ wa mu ɩ hampate.

¹¹ Woñɩ yeke sɛ yera wuse Ase yera na, na wompa, ɩ wusu-wa sempe na, wa ten, wa kpirsi Cii ka kuɗem. Nte rɛɛ-ɔna, fɛr pe kpa-ɩ s'ɩ yaa-wa s'ɩ rɛɔ ñempa. ¹² ɩ siiru Ase sɛ:

«Me kaa sɛ me hose n yeɗe ka me rɛɔ ñempa.
Me kaa sɛ me sende n yera akpar taa, me wɔr-n.»
(Ps. 22:22)

¹³ ɩ tase siiruu rerɛ sɛ:

«Me kaa sɛ me su me tɛ, me cel Ase.»
(Es. 8:17 2 S. 22:3 Es. 12:3)

ɩ tase siiruu sɛ:

«M'ɔ hen, na wiisi nse, Ase cel-m-se na.»
(Es. 8:18)

¹⁴ Semp'ɔna, ɩ wuse yer ñɩ nante taa wɛ calem na, se wiisi nse nante taa wɛ calem ka wo na, se fɛ n'ɩ hoɔse aluacii ñɩ ruken sem dɛɛn na, na ɩ sem dɛɛ. ¹⁵ Na ɩ sem mpe rɛɛ-ɔna, ɩ lese wompa ten ka ci sem kpankase*, nɩ nafate kpa-wa wa fiisucɔɔ t'ɔ ten-ɔ pe rɛɛ na. ¹⁶ U ta ci Ase tirira kena ɩ sun-na. Ama, Aperaham* yikiisi kena, ɩ sun-na. ¹⁷ Semp'ɔna, ɩ ka mɔna s'ɩ wuse pɛpɛpɛ s'ɩ rɛɔ ñempa wɛ wo na, se fɛ n'ɩ wuse Ase laate laar sesɛɛ* ñɩ na yera kuñemen n'ɩ lake ɩ temer ka sarte na. Ase tusen yera ka w'awarkase na laate nte ɩ laa-te na, te rɛɛ. ¹⁸ Kɔhen, ɩ pɩsu s'ɩ sen wompa aluacii taku-wa na, wonte rɛɛ na, antauɗ, ɩ ka tu kuñuɗ, k'aluacii take-ɩ wonte na.

Yeesu kelen ɗa caase Moisi

3 Sempe na, me rɛɔ ñempa, womɩ Ase yaa ra-n'mɩ sɛ re wuse ɩ yera na, ɩ re mɩ mɔsem ka Yeesu rɛɛ-ɔna. Nñ'ɔna, Ase tir-ɩ s'ɩ wuse r'Asɛ laate laar sesɛɛ*. Na ñɩ rɛɛ-ɔna, dɛ tisi Ase rɛɛ nɩ re hosu reyanta ka wonte re tisi te rɛɛ na. ² ɩ lau woñɩ sɩ-ɩ na, ɩ temer ka sarte, se Moisi* ka lake Ase rɛɔ taa temer ka wo na. ³ Nte rɛɛ-ɔna, Ase ñɛla n'ɩ nɔnɔ sɛ Yeesu tala s'a wɔr-ɩ, n'ɩ kelen Moisi, s'a ha ñamte ka rɛɔ cii n'ɩ kelen dɛɔ ka wo na. ⁴ Pa rɛɔ nka na, na ka mar. Ama, Ase ma-na te ten. ⁵ Moisi hen na, ɩ ka ci wolalaɗe ñɩ lau ɩ temer k'Asɛ rɛɔ t'ɔ sarte na. N nɔnɔ ɩ temer kele s'ɩ sende wonte Ase kaa s'ɩ siir-te na, te wara. ⁶ Kiriisitu* hen na, ɩ ci rɛɔ nka taa Yo, n'ɩ ci ka ñuɗcii. ɗa hen na, dɛ ci rɛɔ nka, ka nne re suɗ dɛ pe yeke sɛ wonte ten dɛ honku-te na, te kaa sɛ te lau, nɩ re wɛ re ñantu te rɛɛ,

Ase rɔn awɔr nendel s'a fiisi re taa

⁷ Nte rɛɛ-ɔna, Ase Fiisu siiru sɛ:
«Nne ɩ nɩw Ase wutɔ ka sɛɗ,
^{8,9} ɩ ra ru mɩ rena, se mɩ caasɩna ka ru wa rena ka wo, antauɗ, wa cii Ase ka nampee na.
Aluata nte taa, n nɔnɔ wa ka wɛ awulɔɗ t'ɔna.
Wa ta ñam Ase, nɩ wa take-ɩ.
Ase siiru sɛ: «Wa na wonte ten me lau-te wuse ka hiin nniisa na.
Ama, te ten ñɩ taa na,
wa take-m sɛ wa na haa, me lake senɔ.
¹⁰ Nte rɛɛ-ɔna, me ñan kpan-wa,
nɩ me tam s'nkar pe tiki wa rena taa.
Wa take nɩw me ñempu kutihuɗi.
¹¹ Semp'ɔna, me ñan kpa ten-ɔ wonte na,
me ree ten sɛ,
wa kaa sɛ wa ra sɩ asɩw k'awɔr nde taa,
me rɔna me sɩ s'a fiisi na.» »

(Ps. 95:7-11)

¹² Me rɛɔ ñempa, ɩ kpa mɩ tɛ, sɛ mɩ taa nɛɛr ra wɛ na nɔnɔ nde ta sar ka, ɩ pe tisu Ase rɛɛ na, n'ɩ kisi Ase ñɩ wɛ fiisu taa na. ¹³ Ayuku nku a pɩsu s'a yaa-ku sɛ sɛɗ na, ɩ ciisu remaɗ nante k'ayuku s'ayuku, se fɛ nɩ mɩ ñiin ɗa kper reen n'albuacii ra teke-mɩ, s'ɩ lau awarkɔ, ¹⁴ wonte rɛɛ na, ɗa-n'Kiriisitu, dɛ kpirsi yer kuɗem. Ama, ɩ mɔna sɛ, dɛ ruken sarte ka wonte re tisi te rɛɛ-ɔ kiɗinkiɗin na, s'ɩ rɛ n'ɩ tal atɛsenu ayuku. ¹⁵ ɗe teem nau k'a maa Ase tekara taa sɛ:

«Nne ɩ nɩw Ase wutɔ ka sɛɗ,
ɩ ra ru mɩ rena,
se mɩ caasɩna ka ru wa rena ka wo, antauɗ,
nɩ wa cii Ase ka nampee na.»

(Ps. 95:7,8)

¹⁶ Ampɔ ka nɩw Ase wutɔ nɩ wa cii-ɩ nampee? Mp'ɔɛ, wompa Moisi* lese-wa Eesiipete kɔru taa na. ¹⁷ Ampa rɛɛ rerɛ-ɔ Ase ñan kpa wuse ka hiin nniisa? Mp'ɔɛ, yera mpa lau awarkase nɩ wa seu awulɔɗ taa na. ¹⁸ Ampa rɛɛ-ɔ Ase ree-wa sɛ, wa ra sɩ asɩw k'awɔr nde taa, ɩ rɔna n'ɩ sɩ, s'a fiisi na? Mp'ɔɛ, yera mpa ta ñam-ɩ na. ¹⁹ ɗe na tufelem sɛ wa ta pɩse sɛ wa sɩ re taa, wonte rɛɛ na, wa ta tisi ɩ rɛɛ.

4 Antauɗ, Ase ka yii yera sɛ wa pɩsu sɛ wa sɩ awɔr nde taa, ɩ rɔna n'ɩ sɩ, s'a fiisi na. Wonte ɩ yii-te yera mpa na, te wɛ te wɛ. Sempe na, ɩ dɛ kpa re tɛ n'a ra nɔnɔ mɩ taa nɛɛr-ɔ ɩ mise wara, n'ɩ kunti n'ɩ ra sɩ awɔr nde taa. ² A hose-ra rerɛ-ɔ tentente sarteñente s'antaɗ, a ka hose-wa-te wo na. Tentente nte, a hose-wa-te na, te ta sen-wa, wonte rɛɛ na, wa nɩw-te wonte na, wa ta tisi te rɛɛ. ³ Wora mu tentente nte na, dɛ sɩ awɔr nde taa a fiisu na, s'Asɛ siir wo na sɛ:

«Me ñan kpa ten-ɔ wonte na, me ree ten sɛ,
wa kaa sɛ wa ra sɩ asɩw k'awɔr nde taa,

me rɔna me sɪ s'a fiisi na.»

(Ps. 95:11)

Nku, fiisiti nte ka wɛ reyase k'aluante nte taa Ase kper te ten lesuu na, ⁴wonte rɛɛ na, a maa ayuku lede niisinitisi ñunɔ ñiente k'awɔr nɛndɛl t'ɔ Ase tekara taa sɛ: «Ase fiisi ɪ tema nya ten t'ɔ ayuku lede niisinitisi ñunɔ dɛɛ.»

⁵ s'Ase siir wo kidinkidin na sɛ: «Wa kaa sɛ wa ra sɪ asu k'awɔr ndɛ taa, me rɔna me sɪ s'a fiisi na.» ⁶ Wompa ka nuu tentente sarteñente na, wa ta pɪsɛ sɛ wa sɪ re taa, wonte rɛɛ na, wa ka ta ñam-l. Dɛnaa na, ñempu wɛ ku wɛ sɛ, nɛmpar sɪ awɔr ndɛ taa. ⁷ Nte rɛɛ-ɔna, u fɛwa wuse rɛ tɛmpe ka wonte na, Ase wute na wuroo Tafiiti* nɔ rɛɛ n'l tase ayuku nɛnkur lesuu, n'l yaa-ku sɛ: «sɛɣ» s'a ka teem te wutu ka wo na sɛ:

«Nne u nuu Ase wutɔ ka sɛɣ,
!u ra ru mɪ rena.»

(Ps. 95:7,8)

⁸ Nne Sosuee ka yepa sɛ ra caasna sɪ awɔr ndɛ taa a fiisu na, Ase ka ta tase ayuku nɛnkur lesuu s'a pɪsɛ n'a fiisi ku rɛɛ. ⁹ Semp'ɔna, ñempu wɛ ku wɛ s'Ase yera sɪ fiisiti t'ɔ te nusen ɪ fiisiti ayuku* lede niisinitisi ñunɔ.

¹⁰ Woñɪ teem sɪw k'awɔr ndɛ taa, Ase rɔna n'l sɪ s'a fiisi na, nñɪ rɛɛ, ɪ fiisi ɪ tema taa, s'Ase fiisi lɛ ñɛnya t'ɔ wo na. ¹¹ Sempe na, !dɛ car re tɛ, dɛ sɪ awɔr ndɛ taa, a fiisu na, se fɛ nɪ re taa nɛɛr ra kisi s'l ra ñam Ase, se re caasna ka lau wo na, n'l mɪsɛ wara.

¹² Ase tentente wɛ na ɪ fiisu, nɪ te lake temer na reen. Te wɛ lɛn dɛfenkɛfenke, n'u kelen saaru nku wɛ lɛn ka ku leekase ten dɛɛ na. Te sɪ yera hɔya taa nɪ te wɛ se saaru nku taru muya, na ya taa nim na. Te mɔsu wonte wɛ yera hɔya t'ɔ wa cii sɛ wa lau-te na. ¹³ Wonte ten Ase lau-te na, te tam amɛsɔɣ t'ɔ ɪ ñɛsa taa, ɪ sem-te te ten dɛfɪ. Nñɪ ñɛsa t'ɔna, dɛ walu sɛ re yeedɛ wonte ten dɛ lau-te na, te rɛɛ.

Yeesu ci r'Ase laate laar sesɛɛ

¹⁴ Dɛ wɛ n'Ase laate laar sesɛɛ* nɛɛr-ɔ ɪ kelen ɪ raana ka wa ten-ɔ ɪ kpa asɛta. Nñɪwɛ, Ase Yo Yeesu. Sempe na, u mɔna sɛ re rukɛn wonte re tisi te rɛɛ na, ka sarte, nɪ re hose-te reyanta ka yera. ¹⁵ D'Ase laate laar sesɛɛ hen na, ɪ tuku kuñunɔ kudɛmu nk'ɔ wonte wɛ-ra kaaɛ na, te rɛɛ. Nñɪ rɛɛ, a take-ɪ te ten taa se ra. Ama, ɪ ta feete awarkɔ t'ɔ afeetu. ¹⁶ Sempe na, !dɛ tiisi re kɛɛun Ase ñɪ lake yera ka sarte k'ayuku s'ayuku na, na re hɔya ka ya ten, s'l na r'añɛmen, n'l lau-ra sarte n'l sɛndɔ, aluante nte taa, u kaa s'u hɛn-dɔ na.

5 Ase laate laara taa sesɛmpa mpa ten, a lese-wa yera taa na, a sɪ-wa sɛ wa lake Ase temer ka wa raana rɛɛ, wa wulu haya, nɪ wa laa laate ka yera awarkase rɛɛ. ² Ase laate laara taa sesɛmpa mpa sem wonk'ɔ wa pɪsu sɛ wa nuu na wompa ta sem Ase ñempu, na wompa hɛmu-ku na, wonte rɛɛ na, mpa rɛɛ, wa tan dɛɛn, se yera mpa. ³ Nte rɛɛ-ɔna, u mɔna sɛ wa laa

Ase ka laate ka wa teter, w'awarkase rɛɛ, se wa laa laate ka wa raana awarkase rɛɛ-ɔ wo na. ⁴ U ta ci yer teter kpaase-na ɪ tɛ s'l wuse Ase laate laar sesɛɛ*. U mɔna s'Ase yaa-na-ɪ, s'antaunɔ, ɪ ka yaa Arɔɣ* ka wo na.

⁵ U wɛ kudɛmte nt'ɔna na Kiriisitu* rɛɛ. U ta ci nñɪ teter kpaase-na ɪ tɛ, s'l wuse Ase laate laar sesɛɛ. Ase teter yaa-na-ɪ, n'l siir-ɪ sɛ:

«Ña ci-na me Yo.
Sɛɣ ñɪ hen, me wuse n Cii.»

(Ps. 2:7)

⁶ n'l tase siiruu sɛ:

«N ci Ase laate laar ka, wuse se wuse,
se Mɛlkiiseetɛke ka wɛ wo na.»

(Ps. 110:4)

⁷ Yeesu ka wɛ tɛte rɛɛ-ɔ wonte na, ɪ sɛɛ Ase ñɪ pɪsuwa s'l tɛlse-ɪ sem taa na, n'l cɛr-ɪ, n'l wul dɛɛn ka ten na ñeseleem. Ase ñɪ mu ɪ sɛɛrte, n'l wose-ɪ asɛɔa taa, wonte rɛɛ na, Yeesu ñɪ ka ñɔɣ-ɪ. ⁸ Pa ɪ ci Ase Yo, ɪ tu kuñunɔ, fɛ n'l sem wonk'ɔ, a ñɔɣ Ase na. ⁹ Ase tɛse wonte ɪ ka rɪ ɪ taa s'l lau-te Yeesu rɛɛ na, Yeesu ñɪ wuse woñɪ tɛlsu yera mpa ñɔɣ-ɪ na, sɛ wa hiiu fiisu nku tam akperu na. ¹⁰ Ase sɪ-ɪ ɪ laate laar sesɛɛ se Mɛlkiiseetɛke ka wɛ wo na.

!u rukɛn mɪ tɛ n'u ra kisi Ase ñempu

¹¹ Dɛ wɛ tentente ka tɛmpe sɛ re wute te rɛɛ. Ama, u wɛ kaaɛ s'u nuu wonte re siiru-te na, wonte rɛɛ na, ɪ pe nuu te tɛɛ resam. ¹² Mɪ teter, kɔhen, u ka lul ten-ɔ, ɪ ka kaa s'u wuse wulɔa. Ama, u mɔna s'a tase mɪ wulɔu ka wonte ɪ kidin te kpankeluu, k'Ase tentente rɛɛ na. ɪ take sem tute tuu s'akandɔ. ɪ wuse s'alɛse nse, u mɔna sɛ se mese yelem n'a ra pɪsɛ s'a cel-se yin tunc na. ¹³ Woñɪ rukɛn yelem mesuu na, ɪ wɛ s'alɔ kɛna, n'l take sem wonte wɛ riyuyu k'Ase ñɛsa taa na. ¹⁴ Akandɔ tuku-na yin tunc. Te kutihuɔɔi keɛ sɛ, wa sem te ten. Wa lɔm lɛn, nɪ wa sem wonte sara na, na wonte ta sar na.

6 Sempe na, !dɛ yeu nɪ re lɔmu lɛn ka Kiriisitu* ñɛnte taa. !Dɛ ra ɔ sɛ re rukɛn kpankeluu ka wonte re ka paase na-te na. Dɛ teem dɛɔ akudɔ sɪw, n'u ta mɔna sɛ re mul dɛ sɪw rɛɛ. Te kutihuɔɔi keɛ s'u ta mɔna sɛ re tase mɪ wulɔu ka wonk'ɔ u mɔna s'a kisu lakase nse walun yera ka sem taa na, na wonk'ɔ a tisu Ase rɛɛ na. ² U ta mɔna rɛɛ sɛ, dɛ tase mɪ wulɔu ka, wonk'ɔ, a sɛ Ase leem ka tufelem na, na wonk'ɔ, a rɪ niinɔ* ka yera rɛɛ n'Ase yeɛɛ rɛɛ na, na wonk'ɔ, Ase kaa s'l wose yera k'asɛɔa taa na, na wonk'ɔ, ɪ kaa s'l hu na-wa kpakpa na. ³ Nne Ase tisa, wonte re kaa sɛ re lau-te na, nt'ɔlɛ, ⁴ wonte rɛɛ na, wompa teem hulmun nau na, wa hiiu haadɛ ndɛ lii n'Ase cal na. Wa-n'wa raana, wa mu Ase Fiisu, ⁵ wa na s'Ase tentente sara, nɪ wa na wo n'ɔ Ase hampate nte kaa sɛ te kan wuse nɛnsɛr taa na. ⁶ Wa kunta wa cel Ase ka suur, n'u tam

apɪsɔ s'a wusen-wa, wa kisi w'awarkase, wonte rɛɛ na, wa tasu Ase Yo kamuu kena akantemer rɛɛ, nɪ wa tu-ka yera kpater ñesa taa.

⁷ U wɛ se sɪu nku tunɟ nu ku t'ɔ tamtam nɪ sarte tute ñee ku t'ɔ, wompa yeke n'a haru-ku na, wa rɛɛ, Ase lake-ku sarte. ⁸ Nne sɪu nku taa kunta n'u ñee kos-eseɟi, na tansarte ñite, Ase kaa s'ɪ wɪ-ku sem, n'a seɟ-ku min ka ku ten deɟamyam.

⁹ Me raana, womɪ me wɛ-mɪ lu ka ten na, ʔpa re wutu sempe, de sem sarte s'ɪu tunku sarte ñempu, n'Ase kaa s'ɪ tɛlse-mɪ, ¹⁰ wonte rɛɛ na, ɪ wɛ riyuyu n'ɪ ra sɛɛ lu-lape mpe ɪ lau-ɪ-pe na, na temer nde, ɪ lau-re n'ɪu sen Ase yera n'ɪu wɛ n'ɪu sun-wa na, de rɛɛ. ¹¹ De cii ten sɛ, mɪ taa pa woɲɪ na, ɪ ruken lape, na felem ka wonte ɪ paase te lape na, n'u rɛ n'u tal atɛsenu ayuku, fɛ n'ɪ hi-ɪu wonte ten, ɪ honku-te na. ¹² ɪ! ra wuse alempateci-ina, n'ɪu taasen wompa tisu Ase rɛɛ nɪ wa rukena n'ɪu lelu, wa hiiuku wonte Ase ka yii-te na.

Wonte Ase yii-te na, ɪ lake-te

¹³ Ase ka yii Aperaham* ka yiirti ka wonte na, ɪ ree na ɪ teter ɪ yeɟe, wonte rɛɛ na, ɪ ta na yer-ɔ, ɪ kelen-ɪ, s'ɪ ree na-ɪ. ¹⁴ ɪ ree sɛ: «Tufelem, me kaa sɛ me lau-n sarte, nɪ me yeu n'n yikiisi teese tempe.» ¹⁵ Nte rɛɛ-ɔna, Aperaham dɔkena n'u lel, n'ɪ hiiu wonte Ase yii-ɪ-te na. ¹⁶ Yera ree na woɲɪ kelen-wa na, nɪ reerte nte yeke-na sɛ fɛsɔ kper. ¹⁷ Ase rere ka ciiwa s'ɪ wul yera mpa, ɪ ka yii-wa nter na, s'ɪ kaa s'ɪ ra ɪbse wonte ɪ ka yii-wa-te na. Semp'ɔna, ɪ ree rere, ¹⁸ se fɛ nɪ re hiiu wonte pe ɪbsu ɪbsu ka te wɛ taman naul deɛ-ɔ Ase ra piɛ s'ɪ tɛke te taa na. Wora seewa re wal ɪ cal n'ɪ ceente ra rɛɛ na, te ciisu ra nante ka tempe, sɛ re ruken de tɛ, nɪ re honku wonte ɪ yii-ra-te na. ¹⁹ Wonte re honku-te na, te ruken de hɔya recem nɪ re ɔ, de ruken de tɛ-ɔ Ase ñesa taa. Honkete nte sɪ Ase awɔr sarteñde teter taa, na wɔwu nku ceente awɔr nde rɛɛ na. ²⁰ Yeesu sɪ ren'ɔ nɛla, wonte rɛɛ na, ɪ wuse Ase laate laar sesɛɛ* se Melkiiseetɛke ka wɛ wo na, n'ɪ mɪsu semp'ɔ wuse se wuse.

Ase laate laar Melkiiseetɛke

7 Melkiiseetɛke ñɪ ka ci Salem kɔru taa wuroo kena, n'ɪ ci rere-ɔ Ase cekpɔlu laate laar. Aluate nte taa, Aperaham* ka wal yeeu n'ɪ ku wursi ka tempe n'ɪ kɔɟ na, Melkiiseetɛke ñɪ katen-ɪ, n'ɪ sɛɛ Ase, s'ɪ lau-ɪ sarte. ² Wonte ten, n nɔɔn Aperaham ka ruken-te na, ɪ tar te t'ɔ taman hiiu, n'ɪ su kuɟemte n'ɪ cel Melkiiseetɛke. Melkiiseetɛke ñɪ yeɟe kutihuɟi keɛ sɛ, wuroo nka wɛ riyuyu na. ɪ ci rere-ɔ wuroo nka cii rehɛser na, wonte rɛɛ na, ɪ ka ci Salem kɔru taa wuroo kena, nɪ Salem kutihuɟi keɛ sɛ rehɛser. ³ ɪ ka ta tan cii, na rii, na caasuna rere. A ta lel-ɪ n'ɪ ta seu rere. ɪ wɛ s'Ase Yo kena, n'ɪ ci Ase laate laar ka wuse se wuse.

⁴ ɪ! na wonɔn'ɔ Melkiiseetɛke ñɪ ci sesɛɛ na. Aperaham ñɪ ci re caase na, ɪ su wonte ɪ hiiu-te yeeu taa na, n'ɪ tar te t'ɔ taman hiiu n'ɪ cel-ɪ kuɟemte. ⁵ ɪsɛraɛɪ* ñempa ka ci Aperaham yikiisi, nɪ wa ci Leefii* yikiisi rɛafala rere. Ama, Moisi ñasete* siiru Leefii yikiisi nse ci Ase laate laara na, s'ɪ mɔna sɛ se mu wa n'ɔ wonte wa hiiuku-te nɪ wa taru te t'ɔ taman hiiu na, ka kuɟemte. ⁶ Nku, Melkiiseetɛke hen na, ɪ ka ta ci Leefii yikee. Ama, Aperaham tar wonte ɪ ruken-te na, ka taman hiiu, n'ɪ cel-ɪ kuɟemte, n'ɪ waase Aperaham ñɪ, Ase yii-ɪ te ten na, ɪ rɛɛ. ⁷ De sem sarte sɛ, woɲɪ waasu yer rɛɛ na, n'ɪ kelen-na woɲɪ ɪ waasu ɪ rɛɛ na. ⁸ Wompa, ɪsɛraɛɪ ñempa taru wa ñente t'ɔ taman hiiu, wa celu-wa kuɟemte na, wa seke. Ama, Melkiiseetɛke ñɪ hen na, ɪ pe seke, s'Ase tentente siiru-ra-te wo na. ⁹ De pɪsu sɛ re tam sɛ Leefii ñɪ mu taman hiiu rɛɛ ñente na, ñɪ teter, ɪ ka cel Melkiiseetɛke ka taman hiiu rɛɛ ñente ka n nɔɔn ɪ caase Aperaham ka cel-ɪ-te wonte na. ¹⁰ Te kutihuɟi keɛ sɛ, Melkiiseetɛke katen Aperaham ka wonte na, n nɔɔn Leefii ka wɛ ɪ nante taa.

Ase laate laar nɛɛr-ɔ, ɪ wɛ se Melkiiseetɛke

¹¹ Ase ka cel wont'ɔ ɪ ñasete ka ɪsɛraɛɪ* ñempa na, ɪ cel-te rere-ɔ Leefii* ñempa rɛɛ sɛ, mpa kɔɟ-na sɛ wa ci ɪ laate laara. Nne Leefii rɛɔ taa Ase laate laara ka piɛsuwa sɛ wa tɛse wonte Ase cii-te na, te lape, Ase laate laara ka wa ten, wa ka sɛ wa lii na Leefii rɛɔ t'ɔna s'Arɔɟ* lii wo na, n'a ka ta kunti s'a cii Ase laate laar nɛɛr se Melkiiseetɛke. ¹² Nne Ase ɪbsu wonɔn'ɔ ɪ ka mɔna s'a lese ɪ laate laara na, de sem s'ɪ ɪbsu ñasete rere. ¹³ De'Acii Sesɛɛ Yeesu ñɪ, a wutu ɪ ñente ka cee hen na, ɪ nantiɟi wɛ na re tɛ. Nɛɛr ta lii na re rɛɛ-ɔ ɪ ci Ase laate laar. ¹⁴ De sem sɛ r'Acii Sesɛɛ hen na, ɪ ci Suta nantiɟi rɛɛ tɪ kena. Moisi* wute Ase laate laara ñente ka wonte na, ɪ ta wute nantiɟi nde rɛɛ ñente.

¹⁵ Wonte wulu-ra ten deɟamyam n'ɪ kel na, n'ɔɔɛ s'Ase laate laar nɛɛr liiwa ka, ɪ wɛ se Melkiiseetɛke, ¹⁶ n'ɪ ta ci ñasete nte wutu tɛte nte rɛɛ ñente na, te rɛɛ-ɔna, ɪ wuse Ase laate laar. ɪ ci Ase laate laar, wonte rɛɛ na, ɪ wɛ hampate n'ɪ pe seke asepe. ¹⁷ A maa ɪ ñente k'Ase tekara taa sɛ:

«N ci Ase laate laar ka, wuse se wuse, se Melkiiseetɛke ka wɛ wo na.»

(Ps. 110:4)

¹⁸ Ase yeu antaɟ ñasete, wonte rɛɛ na, te ka ta tan deen, nɪ te ka ta sun yera. ¹⁹ N nɔɔn ñasete ka ta piɛsɛ te tɛse lape ka wonte Ase ka rɪ ɪ taa s'ɪ lau-te na. Kɔhen, ɪ ha-ra nter-ɔ re honku-te ka te kelen ñasete nte, se fɛ nɪ re piɛsɛ re kpeun Ase.

²⁰ Nenter wɛ rere s'Ase rɪ Yeesu ka ɪ laate temer t'ɔ wonte na, ɪ reewa n'ɪ kper ɪ taa. N nɔɔn Leefii* rɛɔ taa yera wuse ɪ laate laara ka wonte na, ɪ ta ree sempe.

²¹ Yeesu ñente hen na, Ase ree ten n'ɪ siir-ɪ sɛ:

«M'ɔ Acii Sesεε Ase, me reewa
me ra wuse na me wara,
n ci me laate laar ka wuse se wuse.»

(Ps. 110:4)

²² Yeesu rεε-ɔna, Ase hɔu raante* na-ra, n'u sar n'u kelen antaun.

²³ Nenter we rere se, Leefii rεɔ taa Ase laate laara ka ten ten, wonte rεε na, wa ka sekewa, ni wa yeke wa tema. ²⁴ U kaase Yeesu hen na, i we wuse se wuse kena, i pe seke. Nεer kaa s'l ra mu i k-Ase laate temer k'amuu. ²⁵ Nte rεε-ɔna, i pisu s'l telse naper telsuu ka yera mpa kɔŋ n'Asε cal na i rεε na, wonte rεε na, i pe seke, n'l we n'l sεε Ase ka wa rεε.

²⁶ Yeesu ñi ci-na Ase laate laar sesεε* ñi, u ka hen-ɔa na. I we rekpesekpese, n'l pe lake yer ka teñɔ. I ta lau awarkɔ ka riil-ɔ alape, n'l tan s'awarkaselaɔa. I we na i te. Ase kpaase-i aset'ɔ i cal. ²⁷ I ka ta tan s'Asε laate laara taa sesεmpa mpa laa Ase ka laate k'ayuku s'ayuku na. Wa-l hen na, u mɔna se, wa laa wa teter w'awarkase rεε-ɔ nel, fe ni wa laa yera ten awarkase rεε. Yeesu hen na, i su i teter i te-ɔna, n'l laa Ase ka laate ka taman kudem n'u kper. ²⁸ Ase laate laara mpa Moisi ñasete* ka si-wa na, wa ka ta tan deen kena. Ama, Ase ree n'l kper i t'ɔ ten-ɔ wonte na, wuɔ nka lɔse ñasete nte n'l si i Yo s'l laate laar sesεε ñi i tese wonte i ka ri i taa s'l lau-te ka rεε na, ni ka kaa se ka mise semp'ɔna, wuse se wuse.

Yeesu yepa n'Asε hɔu raante cefate na-ra

8 Wonte re siiru-te na, te ñun kele s'nñ'ɔle, Ase laate laar sesεε* ñi, de hiiu-i na, i ɔ aset'ɔ Ase ñi ñasu te ten na, i wurti kpeede mete niin deε. ² Nñi ci-na Ase laate laar sesεε k'Asε awɔr sarteñende teter t'ɔ Acii Sesεε teter cuku taa. U ta ci yera wampa kaa-na-ku, Acii Sesεε ñi kaa-na-ku.

³ A si Ase laate laara sesεmpa se wa ha-i haya ni wa laa-i laate. Semp'ɔna, u mɔna se r'Asε laate laar sesεε ñi we na wur, s'l ha Ase rere. ⁴ ?l ka we tete rεε, i ka ta ci Ase laate laar, wonte rεε na, n kɔn Ase laate laara nempar we ka, wa ha Ase ka haya, se Moisi ñasete* ka wul wo na. ⁵ Ase laate laara mpa ka lake wa temer ka cuku nku ka ci Ase teter cuku alemu na, ku taa. Moisi* ka ciiwa s'l kaa cuku nk'ɔ wonte na, Ase siir-i se: «!Co sarte. !Kaa-ku se me wul-n-ku wuu rεε-ɔ wo na.» ⁶ Ama, kohen, de na Kiriisitu* temer kelen Ase laate laara mpa ñende ka tempe, wonte rεε na, i ñɔse yera n'Asε wa heku taa, n'l yeu n'Asε hɔu raante* na-ra. Daante nte kelen antaun daante, wonte rεε na, wonte Ase yii-te raante nte taa na, te kelen wonte i ka yii-te antaun na.

⁷ Nne antaun daante ka cesa, Ase ka ta kunti s'l lau cefate. ⁸ Ama, de na s'antaun daante ka ta cese, wonte rεε na, Ase yeen Iiserael* ñempa ka w'awarkase rεε, n'l siir-wa se:

«!li co, aluate nenter kaa se te kan ka,
me kaa se me hɔu raante* cefate na Iiserael ñempa,
na Suta ñempa.

⁹ Antaun, me ka kpa wa caasuna niin ka wonte se me lese-wa Eesiipete kɔru taa na, ma-n'wa, de hɔu raante.

Ama, daante cefate nte, me kaa se me hɔu-te na-wa na, te kaa se te ra nusen daante nte me ka hɔu-te na wa caasuna na, wonte rεε na, wa hɔse antaun daante nte.

Nte rεε-ɔna, me cel-wa suur.

M'ɔ w'Acii Sesεε, ma wute-na sempe.

¹⁰ Daante nte me kaa se me hɔu-te na Iiserael ñempa k'aluate nte taa na, nt'ɔle se:

me kaa se me yeu, wa sem me ñasete,
ni wa ruken-te wa hɔya taa.

Me kaa se me ci w'Asε, ni wa ci me yera.

¹¹ Yer tan wa t'ɔ i kaa s'l wul i kɔru taa ti, nawur i rεɔ ti s'u mɔna se wa sem Acii Sesεε, wonte rεε na, wa ten, wa kaa se wa sem-m.

Yer se yer, pa akande, pa yo, i kaa s'l sem-m.

¹² Me kaa se me tisen-wa wa teñese nse wa lau-se na, ni me ra tase tesuu ka w'awarkase rεε-ɔ atesu.»

(Je. 31:31-34)

¹³ Ase wute raante cefate ñente ka wonte na, i yeu kidinkidin daante se te wuse cepente. Nku, wonte wuse cepente ni te pi na, te cii se te rε.

Ase laate laara temer ka i cuku taa

9 Kidinkidin daante hope ka we rere-ɔ ñasete, te wulu yera ka wonɔn'ɔ a sεε Ase na. Awɔr nendel ka we rere-ɔ, yera ka lau-re ni wa sεε-i re taa. ² A ka kaa wɔwu cuku kena, n'a tar ku t'ɔ taman naul. Kidinkidin nampiti hen na, a ka yaa-te s'Asε awɔr sarteñende. A ka ri Ase awɔr sarteñende nde t'ɔ, tankpa ñi a si kamu ka i rεε na, na taaper, na kɔnɔn ñi, a ha-ñi Ase na, ka re rεε. ³ Nampiti nenter ka we cuku nku t'ɔ, taman naul wɔwu war'ɔ a yaa-te se, Ase awɔr sarteñende teter. ⁴ A ri ren'ɔ sika tankpa ñi, a seke sensemen nim ka i rεε na, n'araka nka wulu s'Asε hɔu raante* na Iiserael* ñempa na, k'a te ka ten deε-ɔ sika rere. Araka nka, a ri ka t'ɔ sika kɔnkeyɔ nenkar-ɔ ka taa we tute nte ka tiu n'aset'ɔ a yaa-te s'atɔwɔm*, n'Arɔŋ* kpaɔu nku lauta na, na weε nya Ase ka maa raante hope mpe ñasete ka ya rεε na. ⁵ A ka lu Ase tirira mpa a yaa-wa se seeruperɔna na, k'araka nka ñun taa. Wa wuluwa s'Asε teter ka we renaa. A ri-wa araka nka rεε na, wa ta wa ceen, wa ceentu awɔr nde taa, a lilsu calem s'Asε tisen yera ka w'awarkase na. Ama, u ta ci aluate ka hen, se me ɔ me wute, me lese te kutihuɔi tεε.

⁶ A ka tar cuku nku semp'ɔ wonte na, Ase laate laara ka walu kidinkidin nampiti nte t'ɔna. Wa ka lake wa

temer ka ren'ɔna, ayuken ten. ⁷ Ama, taman naul nampiti nte taa hen na, Ase laate laar sesee* receel ka si na ren'ɔ, wunɔ kuɔdem t'ɔ taman kuɔdem. I si wonte na, u mɔna s'l ruken kpeende calem, n'l sun-pe n'l hape Ase, se fe n'l tisen-ɩ ɩ k-awarkase na Iiserael ñempa awarkase nse wa lau-se ka wa ta sem na. ⁸ Na nt'ɔna, Ase Fiisu wul-ɔa s'a ta take tel ñempu, s'a si Ase awɔr sarteñende teter taa, wonte rɛɛ na, kidinkidinqin cuku ka we ku we. ⁹ Te wulu-ra, wonte lake kɔhen na, te kutihudji. Te wulu-ra rere se, haya nya a ha-ya Ase na, na laate nte a laa-ɩ-te na, wa ra pise se wa yeu, ni wompa lau-te na, wa hɔya kpepe rekpesekpese. ¹⁰ Ñasete nte wutu tete nte rɛɛ tute, na selem, na yera te yaaluu, wa ñente receel-ɔna, s'u re n'u tal aluate nte taa Ase rɔn te ten na.

Ɖ'Ase laate laar sesee Yeesu temer

¹¹ Kɔhen, Kiriisitu* kampa n'l ci Ase laate laar sesee* ñi kan sarteñente nte we kɔhen na. I lake ɩ temer ka cuku nku taa na, ku kelen antaury cuku nku, ni ku we rekpesekpese. Yera wampa ta kaa-na-ku. Te kutihudji kele s'u ta ci tete nte rɛɛ cuku. ¹² Kiriisitu si Ase awɔr sarteñende teter t'ɔ taman kuɔdem ka wonte na, u ta ci tilkpaken, na nawiisi, wa calem ɔɛɛ-ɔna, ɩ si re taa. Ama, na ɩ teter ɩ calem kena, ɩ si re taa n'l yau ra ñiin ka wuse se wuse. ¹³ A yɔtu tilkpaken, na nawun calem, na nafade telem ka wompa wursi wa te-ɔ asima k'Ase ñesa taa na, wa rɛɛ, se wa wuse ɩ yera ni wa tenen wusu rekpesekpese s'Ase cii wo na. ¹⁴ Ar yeke se Kiriisitu ñi ta lau awarkɔ n'l su ɩ teter ɩ te, n'l cel Ase n'Ase Fiisu nku tam akperu na, ku reen ɔɛɛ na, ɩ calem ɔa yaal ɔe hɔya rekpesekpese ka tansarteñente nte re ka laute, te walun yera ka sem taa na, se fe ni re lau Ase ñi we fiisu taa na, ɩ temer.

¹⁵ Nte rɛɛ-ɔna, Kiriisitu ci woñi ñɔsu yera n'Ase wa heku taa na. Nñi yeu-na n'Ase hɔu raante* cefate nawa. Semp'ɔna, wompa Ase ka yaa-wa na, wa kaa se wa mu sarteñente nte tam akperu ka ɩ yii-wa-te na. U kaa s'u lau sempe, wonte rɛɛ na, Kiriisitu sepa. Na ɩ sem mpe rɛɛ-ɔna, ɩ yau rere-ɔ wompa ka lau awarkase ka kidinkidinqin ɔaante hɔpe taa na, wa ñiin.

¹⁶ Nne yer neer maa tekara n'l wul wonɔn'ɔ, ?ɩ sepa, a lau ɩ ñem na, u mɔna s'a na se yer ñi seu nel, fe n'a laute. ¹⁷ ?ɩ we fiisu taa, a ra pise s'a lau wonte ɩ maa-te tekara ñi taa na. ?ɩ sepa, fe n'a pise n'a lau-te. ¹⁸ Nte rɛɛ-ɔna, se fe n'Ase paase kidinkidinqin ɔaante hɔpe na, u ka mɔna rere se calem kpeem. ¹⁹ Moisi* ka siir yera ten-ɔ ñasete nte ten, Ase ka cel-wa-te na, n'l su nawiisi, na tilkpaken calem n'l hute leem taa. I hute semp'ɔ wonte na, ɩ su tukir nde a yaa-re s/lisɔpe na, q'ahulyɔ, na mɛesiin fente k'a sese-te n'l limsi calem mpe taa, n'l yɔte tekara ñi, a maa ɩ t'ɔ ñasete nte na, ɩ rɛɛ, na yera rɛɛ rere. ²⁰ I yɔte wa rɛɛ-ɔ wonte na, ɩ siir-wa se: «Na

calem mpe rɛɛ-ɔna, Ase ñu niir s'l hɔu raante* na-mɩ.» ²¹ Moisi ñi yɔte cuku nku rɛɛ rere, na ku taa kɔter wonte ten ɔɛɛ. ²² Calem ɔɔnu-na kpater rekpesekpese, se ñasete wɔsu wo na. ?Calem ta kpeem, awarkase tisen u tan.

Kiriisitu calem hɩsu yera awarkase

²³ Semp'ɔna, u ka mɔna s'a rɔn ɔekpesekpese ka tufelem ñente nte we aɛeta na, t'alemɩ, na kpeena calem, n'u ka mɔna rere s'a rɔn tufelem ñente nte we aɛeta na, na laate nte kelen kpeena calem na. ²⁴ Kiriisitu* ta si Ase awɔr sarteñende teter nde yera wampa lau-re na, ɔe taa. Awɔr nde ci aɛeta tufelem ñente alemɩ kena. Ama, ɩ kpa aset'ɔna s'l wal Ase ñesa t'ɔ kɔhen n'l ɔer-ɩ ra rɛɛ. ²⁵ Ase laate laar sesee* suku kpeende calem n'l si Ase awɔr sarteñende teter taa n'l laa Ase ka laate ka wunɔ kuɔdem t'ɔ taman kuɔdem. Kiriisitu hen na, ɩ ta su ɩ te n'l laa Ase ka laate ka tamtam. ²⁶ ?U ka we sempe, ɩ ka kaa s'l tu kuñuɔ ɔere-ɔ tamtam ka tete paase wonte na. Tufelem, ɩ wul ɩ te-ɔ taman kuɔdem ɔeceel-ɔna, tete teem ayuken ñi taa, s'l su ɩ te n'l laa Ase ka laate n'l hise yera awarkase ka naper hɩsuu. ²⁷ U ri yer se yer s'l seu taman kuɔdem kena, ni sem mpe wara hen na, Ase kaa s'l hu na-ɩ. ²⁸ Kuɔdemte kena rere, Kiriisitu su ɩ te-ɔ taman kuɔdem n'l laa Ase ka laate ka yera kpater awarkase rɛɛ. I kaa s'l wul ɩ te-ɔ taman naul ɔɛɛ. U ta ci s'l kɔn s'l hise awarkase. Ama, ɩ kɔn s'l tɛse yera mpa honku-ɩ na kena.

10 Moisi ñasete* ci sarteñente nte kaa se te kan na, t'alemɩ kena, n'u ta ci te teter. Na laate kuɔdemte nte, wa laa-te pa wunɔ nka taa na, wompa cii se wa tenke ñasete nte ñempu na, te ka ta pɩsu se, te wuse-wa rekpesekpese ñempa. ² Nne laate nte ñasete wɔsu s'a laa-te na, te ka yaal w'awarkase ka taman kuɔdem ɔɛɛ, wa hɔya ta tasu-wa caruu ka se rɛɛ, ni wa ka teem laate nte laau yepe. ³ Ama, laate nte lake, ni wa tesu w'awarkase rɛɛ-ɔ wuse ka se ten, ⁴ wonte rɛɛ na, nawun, na tilkpaken calem ɔa pise apɩsu se pe hise yera awarkase.

⁵ Nte rɛɛ-ɔna, Kiriisitu* kɔn tete rɛɛ-ɔ wonte na, ɩ siir Ase se:

«N pe cii s'a laa-n kpeena laate, n'n ta sel s'a ha-n haade. Ama, n lau-m tenu.

⁶ U ta ci kpeena nya, a seke-ya min s'a ha-n na, na laate nte a laa-n-te s'n tisen awarkase na, mpa kake-na-n.

⁷ Ɖen'ɔle, me siir se, Ase, m'ɔ hen, me kampa se me lau n selem, s'a maa me ñente ka wo n tekara taa na.»

(Ps. 40:6-8)

⁸ Wonte a siir-te kiđinkidjin na, nt'ɔlɛ s'Asɛ pe cii, n'l ta sel laate, na haya, na kpeena nya a sɛke-ya min s'a ha-na, na laate nte a laa-te s'l tɪsen yera awarkase na, se wonɔn'ɔ Moiiisi ñasete wɔsu na. ⁹ Fɛ n'a tase siiruu sɛ: «M'ɔ hen, me kampa sɛ me lau n sɛlem.» Te wulu-ra s'Asɛ ku laate cepente nte, se fɛ n'l pɪsɛ n'l wusen laate cefate. ¹⁰ Yeesu Kiriisitu lau Asɛ sɛlem n'l su l teter l tɛ n'l laa Asɛ ka laate ka taman kuđem, n'l yeu n'l re wuse Asɛ yera.

¹¹ Pa Asɛ laate laar ñi na, l sendu l naase t'ɔna ayuku s'ayuku n'l lake l temer n'l laa laate kuđemte nt'ɔ tam-tam, n'l te pe pɪsu apɪsu sɛ te hɪsɛ yera awarkase.

¹² Yeesu Kiriisitu ñi hen na, l su l tɛ-ɔ taman kuđem n'l laa laate nte mɪsu wuse se wuse, n'l te pɪsu sɛ te hɪsɛ yera awarkase na, n'l ɔ Asɛ mete niij dɛɛ-ɔ wurti kpeede rɛɛ. ¹³ U sɪn dɛnaa na, l honku s'Asɛ ñase l k-amurana n'l re-wa l naase tɛɛ. ¹⁴ Na laate kuđemte nt'ɔna, l yepa s'l tɛsɛ wusuu rekpesekpese ka wompa ci Asɛ yera na, ka wuse se wuse.

¹⁵ Asɛ Fiisu rere sendu te wara ku wulu-ra sɛ, te wɛ tufelem. Kiđinkidjin ñente nte, ku wutun-ɔa na, nt'ɔlɛ sɛ: ¹⁶ Acii Sesɛɛ Asɛ siir sɛ:

«Daante nte me kaa sɛ me hɔu-te na-wa aluate nte taa na, nt'ɔlɛ sɛ:

«Me kaa sɛ me yeu, wa ruken me ñasete ka wa hɔya taa, n'l wa sem-te.» »

¹⁷ Fɛ n'l tase siiruu sɛ:

«Me kaa sɛ me ra tase tɛsuu ka w'awarkase rɛɛ-ɔ atɛsu, na teñese nse, wa lau-se na.»

(J'e. 31:33,34)

¹⁸ Asɛ tɪsen yera ka w'awarkase hen na, u ta mɔna sɛ wa tase laate nenter laau, s'l hɪsɛ w'awarkase.

!Đe tiisi re kpɛun Asɛ

¹⁹ Me rɛɔ ñempa, dɛ sem sɛ Yeesu tel-ɔa ñempu na l calem mpe kpeempa na, sɛ re pɪsɛ re sɪ Asɛ awɔr sarteñende teter taa. ²⁰ Ñempu cefalu nku, l tel-ɔa-ku na, dɛ hiiuku fiisu nku tam akperu na, ka ku taa. Wɔwɔ nku ka ceentu awɔr ndɛ nɔ na, na ku rɛɛ-ɔna l tel-ɔa ñempu nku. Wɔwɔ nku ci-na l tɛnu. ²¹ Đe wɛ Asɛ laate laar sesɛɛ* ka l ñelu Asɛ rɛɔ rɛɛ. ²² Sempe na, !dɛ su re hɔya ka ya ten, dɛ re-ya Yeesu Kiriisitu* rɛɛ, dɛ tisi l rɛɛ, n'l re tiisi re kpɛun Asɛ na hɔr kuđemer, wonte rɛɛ na, Yeesu calem yaal dɛ hɔya rekpelkpel, ya pe caru-ra, n'l sɛ-ra rere na leem mpe wɛ receelenceel na. ²³ !Đe ruken wutuu reñamla ka yera ñesa t'ɔ, wonte re honku-te na, wonte rɛɛ na, wonte Asɛ yii-ra-te na, l kaa s'l cel-ɔa-te. ²⁴ !Đe ñelu remaŋ dɛɛ, n'l re ciisu remaŋ nante, se re lau rem'ɔ leen n'u kel, n'l re lau sarte lakase n'u kel. ²⁵ !Đe ra kisu sɛ re kpolu na re raana se nempar lake wa lake wo na. Ama, !dɛ ciisu remaŋ nante, s'u na wonɔn'ɔ Yeesu Kiriisitu ñute kanɔe na.

²⁶ Nne, dɛ sem Asɛ tufelem ñempu, n'l re kunta re lake awarkase ka re sɛlem taa, sempe na, laate nenter tan dɛrɛ-ɔ te pɪsu se te hɪsɛ r'awarkase. ²⁷ Yer ñi lake sempe na, u yeu-l s'l honku na nafate kena, wonte rɛɛ na, Asɛ kaa s'l hu na-l n'l ku l ñente. Huhur ndɛ kaa se re wɛ, se min cepan ñi ñake wompa pe ñɔŋ Asɛ na.

²⁸ Yer se yer ñi ta yaa Moiiisi ñasete* sɛ wur na, nne, yera naul nawur nautisi sendɛ te wara, a ku-l kena n'l yeentu pe lake yer. ²⁹ Nne ñasete nte wɛ reen sempe, yer ñi kisi Asɛ Yo n'l ta yaa-ka sɛ wur na, n'l yaa calem mpe, Asɛ hɔu raante* na yera ka, pe wuse-l Asɛ yer na, sɛ fala calem, n'l tu Asɛ Fiisu nku lau-ra sarte na, l kaa s'l tu kuñuŋ ka paa ka tufelem. ³⁰ Đe sem Asɛ ñi siiru sɛ: «Me kaa sɛ me mu me yera yeeu, me kaa sɛ me lɔte-wa.» l siira rere sɛ: «Acii Sesɛɛ kaa s'l hu na l yera.» ³¹ U wɛ nafate s'a maa Asɛ ñi wɛ fiisu taa na, l niij taa.

³² !l tɛsɛ antauŋ aluate nte taa, mɪ ñesa kampa ya hul kiđinkidjin k'Asɛ tentente rɛɛ-ɔ wonte na. l tu kuñuŋ ka paa, n'l ruken mɪ tɛ. ³³ Aluate nte taa, a ka ha-mɪ fɛr ka yera ñesa taa n'a naasu-mɪ. Aluate nte taa rere, u ka ciiwa sɛ mɪ-n'mɪ raana, u tu kuñemen ñi wa tuku-ñi na. ³⁴ l sen wompa a ka kpa-wa sarka na. A kpɔr mɪ wonte ka wonte na, u kɔ mɪ t'ɔ ten, wonte rɛɛ na, n ɔɔn u sem s'u wɛ nter-ɔ te sara te kelen te ten-ɔ, te mɪsu wuse se wuse. ³⁵ Sempe na, mɪ hɔya nya, u su-ya n'u re-ya Asɛ rɛɛ na, !u ra yeu ya ru k'ayepe, wonte rɛɛ na, womɪ ruken te lape sempe na, Asɛ kaa s'l rɛte-mɪ rɛter cekpɔdɛ. ³⁶ U mɔna s'u rukena n'u lel, se fɛ n'u kampa n'u kper Asɛ sɛlem lape, u mu wonte l ka yii-mɪ-te na. ³⁷ Nte rɛɛ-ɔna, Asɛ tam sɛ:

«U kaase aluate cekute sɛ woñi kaa s'l kan na, l kan. l ra lul kanɔe.

³⁸ Woñi tisu me rɛɛ na, me suku-l se riyuyuti. Nñi kɔŋ-na s'l hiiu fiisu nku tam akperu na. Ama, nne l kunta n'l wusu kutukutu, u pe kake me t'ɔ l rɛɛ.»

(Ha. 2:3,4 'Es. 26:20)

³⁹ Đa hen na, ɔa tan wompa kuntu kutukutu, sɛ wa leeu na, wa taa. Đe wɛ yera mpa tisu Asɛ rɛɛ s'l ha-wa fiisu nku tam akperu na, mpa t'ɔna.

Antauŋ ñempa mpa ka tisi Asɛ rɛɛ na

11 Tisuu k'Asɛ rɛɛ kutihuđi kele s'a sem paa sɛ wonte a honku-te na, te kaa sɛ te lau. Wonte a pe na-te na yer ñeser na, a sem sɛ te wɛ paa. ² Antauŋ ñempa ka tisi sempe k'Asɛ rɛɛ. Semp'ɔna, l wute sarteñente ka wa rɛɛ.

³ Đe tisu Asɛ rɛɛ. Semp'ɔna, dɛ sem s'l lau te ten na l nɔ taa wutɔ. Semp'ɔna, wonte ten dɛ na-te tete nte rɛɛ-ɔ cee na, Asɛ lau-na-te na wonte, yer wan ñeser ra pɪsɛ se re na-te na.

⁴Apel* ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ laa-ɪ sarte laate ka te kelen laate nte Kaɛŋ* laa-ɪ-te na. Nte rɛɛ-ɔna, Ase mu Apel laate, n'ɪ wul s'ɪ su-ɪ se riyuyutu. Apel sepa. Ama, wonte ɪ tisi Ase rɛɛ n'ɪ lau-te na, te wulu-ra ñem-pu ka kɔhen.

⁵Eenɔke ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, Ase su-ɪ s'ɪ ra seu. Yer ta tase ɪ nau, wonte rɛɛ na, Ase su-ɪ. A maa ɪ ñente k'Asɛ tekara taa sɛ, nanɪ s'Asɛ su-ɪ na, n nɔnɔ u ka kake Ase t'ɔ ten-ɔ ɪ rɛɛ. ⁶Nku, ʔyer ta tisi Ase rɛɛ, u ra kɔ Ase ñɪ t'ɔ ɪ rɛɛ. Wompa kpekun Ase na, u mɔna sɛ wa sem paa s'Asɛ wɛ, n'Asɛ ñɪ retu na wompa cii-ɪ na.

⁷Noee* ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ ñam Ase n'ɪ lau kpilu cekpɔɪ* s'ɪ tɛlse ɪ yera. N nɔnɔ Ase ka hom ɪ si-iruu ka wonte kaa sɛ te lau k'a ka ta take na-te na. Wonte ɪ lau-te na, na nt'ɔna ɪ ku tɛte rɛɛ yera ñente. ɪ tisi Ase rɛɛ, n'Asɛ su-ɪ se riyuyutu.

⁸Aperaham* ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, Ase ka yaa-ɪ wonte na, ɪ ñam-ɪ, n'ɪ kur n'ɪ wal kɔru nku taa, Ase ka kaa s'ɪ cel-ɪ-ku na. ɪ kura n'ɪ rɛ n'ɪ ta sem wundjiindi ɪ walu na. ⁹ɪ tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ ɔ s'ankɔm ka kɔru nku Ase ka yii-ɪ-ku na, ku taa, n'ɪ sɪ wɔwen cukin taa, na Iisake*, na Sakɔpe* rere. Ase ka yii kɔru nk'ɔ ñɪ-n'wa. ¹⁰Aperaham ka honkuwa s'ɪ mu kɔru nku, Ase teter mɔsa n'ɪ ma-ku ka ku tan yukuu k'ayuku na.

¹¹Sara ka pɪ ten n'ɪ ka ta pɪsu s'ɪ lel. Ama, ɪ ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, Ase yepa n'ɪ hiiu yo, wonte rɛɛ na, ɪ ka sem sɛ woñɪ yii-ɪ-ka na, ɪ kaa s'ɪ cel-ɪ-ka. ¹²Nte rɛɛ-ɔna, Ase su akandɛ afal nɛɛ-ɔ ɪ kper kpateruu ka ten-ɔ, ɪ ka ta pɪsu s'ɪ lel wiisi, n'ɪ ha-ɪ yikiisi ka tɛmpe tɛmpe, se kelen asɛta terase, n'apu leem nɔ añinka, nɪ yer ra pɪse s'ɪ kal-se.

¹³Yera mpa ten, wa ka tisi Ase rɛɛ, n'ɪ rɛ n'ɪ tal ayuku nku, wa sepa na, nɪ wa ta hiiu wonte Ase yii-te na. Ama, wa na-te calucalu taa n'ɪ kɔ wa taa. Wa wute reñamla sɛ, wa ci ankɔma kena, nɪ wa cake cekɔ kena tɛte nte rɛɛ. ¹⁴Yera mpa wutu sempe na, wa wulu sɛ wa cii kɔru nku kaa sɛ ku wuse wa ñenku na. ¹⁵ʔWa ka mɔsu kɔru nku wa lii na ku taa na, ku rɛɛ, wa ka kaa sɛ wa wuse ku taa. ¹⁶Ama, wa ta lau sempe. Wa ka rɪ wa ñesa ka kɔru nku sara ku kelen te ten na, nku rɛɛ-ɔna. Te kutihudji keɛ sɛ, ku wɛ asɛta. Nte rɛɛ-ɔna, u kɔ Ase ka ten n'ɪ wute reñamla s'ɪ ci w'Asɛ. Semp'ɔna, ɪ kɔn kɔru ka wa rɛɛ.

¹⁷Aperaham ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ su ɪ yo kudɛmɔ Iisake s'ɪ laa laate k'Asɛ ka n nɔnɔ Ase ka mɔse-ɪ wonte na. Nku, Ase ka yii nñ'ɔna yiirti ¹⁸n'ɪ siir-ɪ se: «Iisake yikiisi receel-ɔna, a kaa s'a su-se s'n yikiisi.» ¹⁹ɪ ka sem s'Asɛ wɛ reen, hal, n'ɪ pɪsu s'ɪ wose Iisake k'aseda taa. Tufelem, u wɛ s'Iisake sepa, ka n'ɪ wuse n'ɪ hom.

²⁰Iisake ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ waase Sakɔpe na Eesau* wa rɛɛ. N nɔnɔ ɪ wutun-wa wonte kaa sɛ te lau-wa ayuku nɛnkur na, nt'ɔna.

²¹Sakɔpe ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ kampa n'ɪ tal sepe ka wonte na, ɪ waase Sosefe* wiisi nse nasel dɛɛ. ɪ kur n'ɪ ñɪ ɪ kpaɔu rɛɛ n'ɪ sɛɛ Ase.

²²Sosefe ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ seke wonte na, ɪ wuten Iiserael* ñempa n'ɪ siir-wa sɛ wa kaa sɛ wa lii Eesiipete kɔru t'ɔ ayuku nɛnkur, na wonkɔn'ɔ ɪ kaa s'ɪ seu n'a lau ɪ muya na.

²³Moiisi* lelɔa ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, a lel-ɪ wonte na, wa mese-ɪ honɔase nasiisi, wonte rɛɛ na, wa na sɛ ka sar ten, nɪ nafate ta kpa-wa Eesiipete wuroo ñasete rɛɛ.

²⁴Moiisi ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ kampa n'ɪ kpɔɪ wonte na, ɪ kisi s'a ra yaa-ɪ s'Eesiipete wuroo yalayo yo. ²⁵ɪ ka mɔsuwa s'ɪ sar-ɪ n'ɪ kel sɛ, ñɪ-n'Asɛ yera, wa tu kuñɔŋ ka wa ten, s'ɪ ñante aluate cekɔ k'awarkase taa. ²⁶Fɛr ndɛ, ɪ ka tuku-re Kiriisitu* ñɪ kaa s'ɪ kan na, ɪ rɛɛ na, ɪ ka ñelu-re se sauti nter-ɔna, te kelen Eesiipete kɔru taa sauti ka te ten, wonte rɛɛ na, ɪ rɪ ɪ ñesa ka rɛter ndɛ, Ase kaa s'ɪ rete-ɪ-re na, dɛ rɛɛ.

²⁷ɪ ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, nafate ta kpa-ɪ wuroo ñan dɛɛ, n'ɪ kur Eesiipete kɔru taa. ɪ ruken ɪ tɛ-ɔ sarte, n'ɪ kunti n'ɪ wɛ s'ɪ na Ase ñɪ, a pe na-ɪ na. ²⁸ɪ ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ sɪ Pake teenkar ayuku n'ɪ tam s'a mese calem ka nampin nese, se fɛ n'Asɛ tirir ñɪ ku asanuwiisi na, ɪ ra teeken Iiserael* ñempa ñense.

²⁹Iiserael ñempa ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, wa tase Apu Leem Cesempe*, se tɛte nte wula na, te rɛɛ. Ama, Eesiipete ñempa kur sɛ wa tasu wonte na, u kpeen-wa, wa ten dɛfu.

³⁰Iiserael ñempa ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, Seeriiko kɔru wanka kula ka n nɔnɔ wa kpete-ku ayuken ka ledɛ niisiniitisi ka wonte na.

³¹Rahape* ñɪ ka ci ayadɛ na, ɪɛ ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ ta seu na wompa ta ñam Ase na, wonte rɛɛ na, ɪ ka mu Iiserael yera mpa, kam amɛsɔŋ taa sɛ wa na wa kɔru wɛ wo na na.

³²Kaa me tasu wonte siiruu? Me tam aluate sɛ me wute Seeteɛɔŋ, na Parake, na Samsɔŋ, na Sɛfeteɛ, na Tafiiti*, na Samuel, n'Asɛ tentente rɛsera, wa ñente.

³³Wa-ɪ dɛrɛ ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, wa taa nɛmpar ka lake yeeu na kɔren nɛñer, wa ñasu-ñɪ. Wa taa nɛmpar yeu sɛ riyuyuñente kan kɔru taa. Wa taa nɛmpar hiiu wonte Ase yii-wa-te na. Wa taa nɛmpar ru kparen nese. ³⁴Wa taa nɛmpar hese min dɛen. A ciiwa s'a ku wa taa nɛmpar na saaren, n'a ta pɪse. Wa taa nɛmpar ka ta tan hukin n'Asɛ ha-wa reen. Wa taa nɛmpar wuse yeeu taa sesɛmpa mpa ñasu na. Wa taa nɛmpar ñase w'amurana mpa ci ankɔma na, nɪ wa-ɪ see-wa. ³⁵Wa taa yalaa nɛmpar hiiu wa yera mpa sepa na, ka wa hom asɛda taa.

Ama, a naase wa taa yera nɛmpar rere hal kaka, wa ta tisi s'a lese-wa kuñɔŋ nku taa, se fɛ n'Asɛ kan n'ɪ wose-wa, wa hiiu fiisu nku sara ku kelen tɛte rɛɛ ñenku na. ³⁶A wonke nɛmpar rere n'a mau-wa kpara hal n'a

re n'a hɔu-wa kpase n'a ru-wa sarka. ³⁷ A yɔ nɛmpar-ɔ wɛɛ nɪ wa seu, n'a liti nɛmpar rɛɛ-ɔ ñesa n'a hɛ nɛmpar taa na kpinhɛrɔ, n'a ku nɛmpar na saaren. Nɛmpar rɛrɛ ka ci ahusa, nɪ wa sii mɛɛsiin, na wunn tɛnen, nɪ wa kintilu riinan ten n'a naase-wa n'a lau-wa kuñɔŋ. ³⁸ Wa ka kaalu ñite taa, na wɔɔn dɛɛ, wa hendu wentɛ-nɛn tɛɛ, na wɔn taa. Tɛte nte ta tal wur sɛ yera mpa ɔ te taa.

³⁹ Yera mpa ten ka tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ wute sarteñente ka wa rɛɛ. Ama, wa ta mu wonte ɪ ka yii-wa-te na, ⁴⁰ wonte rɛɛ na, Ase ka rɔn nter-ɔ sarte n'u kel, ka ra rɛɛ. Semp'ɔna, ɪ ta cii s'l tɛse wonte ɪ ka rɪ ɪ taa s'l lau-wa-te na, ka ra nɛla, wonte rɛɛ na, ɪ ciiwa s'l lau ra-n'wa-te taman kuɔem.

!De ruken dɛ ñesa ru ka Yeesu rɛɛ

12 Sempe na, dɔ rɛrɛ, wora wɛ yera mpa tɛmpe heku t'ɔ wa wulu-ra wonɔn'ɔ u mɔna s'a tisi Ase rɛɛ na, !dɛ kisi wonte yeke nɪ re pe pɪsu sɛ re wal ñesa taa na, n'awarkɔ nka caru-ra tamtam na, !dɛ rukena n'u lelu, nɪ re see seewa nya Ase wul-dɔ-ya sɛ re see-ya na. ² !De ruken dɛ ñesa ru ka Yeesu rɛɛ-ɔna, wonte rɛɛ na, nñɪ yeu-na nɪ re tisi ɪ rɛɛ, n'l kaa s'l yeu nɪ re ruken tisuu sempe, n'u rɛ n'u tal tɛte teem ayuku. Nñɪ tisi-na n'a kam-l akantemer rɛɛ n'l seu. Fɛr ta kpa-l, wonte rɛɛ na, n kɔɔn ɪ sem s'l kaa s'l hiiu ñankete nte, Ase rɪ-l-te na. Kɔhen ɪ ɔ Ase wurti* kpeede mete niij dɛɛ.

³ !L mɔse mɪ t'ɔ Yeesu ñɪ tisa sɛ tɛñeseɛina wute tansarteñente ka tɛmpe ka ɪ rɛɛ, sɛ fɛ nɪ mɪ nante ra ho, n'u ra tɛdɛ mɪ taa na. ⁴ ɪ take lu n'awarkɔ s'u hiiu sem, ⁵ n'u teem sɛɛu ka len ñɪ Ase tase-m-ñɪ s'l wiisi na. ɪ tam sɛ:

«Me yo, !dɔ seente k'Acii Sesɛɛ rɔnu-n wonte na,
n'u ra tɛdɛ n t'ɔ ɪ yeen-n wonte na,
⁶ wonte rɛɛ na, woñɪ, Acii Sesɛɛ wɛ-l lu na,
nñ'ɔna ɪ rɔnu-l,
n'l make kpara ka woñɪ ɪ mu-l
s'l wuse ɪ yo na.»

(Pr. 3:11,12)

⁷ Semp'ɔna, u mɔna s'u tisi n'Ase rɔn-mɪ, wonte rɛɛ na, te wulu s'l mu-mɪ s'u wuse ɪ wiisi. Kaa yo wonka wɛ ka ka cii pe rɔnu-ka? ⁸ Ase lake semp'ɔna, ɪ wiisi ka se ten. Nne ɪ pe rɔnu-mɪ, sempe na, ɪ ta ci ɪ teter ɪ wiisi. Ama, ɪ ci wiisi nse ta sem se ciina na kena.

⁹ Nenter wɛ rɛrɛ. Dɛ ciina mpa lel-dɔ na, wa rɔn-dɔ nɪ re ñam-wa. Semp'ɔna, u sara n'u kel sɛ, dɛ ñam dɛ Cii ñɪ wɛ asɛta na, nɪ re hiiu fiisu nku tam akperu na. ¹⁰ Dɔ ciina ka rɔn-dɔ se wa cii wo na, k'aluatɛ ka cekɔ. Ama, Ase hen na, ɪ rɔnu-ra, s'l lau-ra ruŋ, nɪ re wuse sarteñempa s'l wɛ wo na. ¹¹ A rɔnu yera ka wonte na, wa mɔsem taa hɔrsu ten, n'u pe kake wa taa. Dɔnɔsu mpe kaa sɛ pe kper wonte na, n naken wompa hiiu len

ka pe taa na, wa kaa sɛ wa wuse riyuyunɛmpa, nɪ wa hiiu rehɛser ka wa hɔya taa.

Ñempu nku u mɔna sɛ re tunku-ku na

¹² Sempe na, !u ra tɛdɛ mɪ taa. !l ciisi mɪ nante n'u wal ñesa taa. ¹³ !l tenke ñempu nku wɛ riyuyu na, sɛ fɛ nɪ wompa tan dɛen k'Ase ñempu taa na, wa ra feete ñempu nku taa. Ama, wa hiiu wa tɛ.

¹⁴ !l car mɪ tɛ, nɪ mɪ-n'yera ten, ɪ ɔ rehɛser taa. !l car mɪ tɛ rɛrɛ, n'u wuse Ase yera. ?Ya sempe, ɪ ra pɪse s'u na Acii Sesɛɛ. ¹⁵ !l ruken mɪ tɛ, sɛ mɪ taa nɛɛr ra kisi sarte nte Ase lake-te yera na. !l ruken mɪ tɛ, sɛ mɪ taa nɛɛr hɔɔr ra kper ñan, sɛ tilidj ndɛ wɛ ñan, n'l re lii hoor ka wo na. Woñɪ wɛ sempe na, ɪ kaa s'l hɔrse nɛmpar-ɔ tɛmpe rɛrɛ. ¹⁶ !l ruken mɪ tɛ, sɛ mɪ taa nɛɛr ra wuse ayadɛ, nɪ mɪ taa nɛɛr ra pɛ Ase ñempu ka te tɛ, s'Eesau* ka lau wo na. ɪ ka su wonte ɪ ka s'l mu-te ɪ cii sem wara na, n'l lɔse-te na tuncu kuɔem. ¹⁷ ɪ sem s'l kampa n'l cii wonte s'l cii waase ɪ rɛɛ na, ɪ cii ta tisi. ɪ ka cii-te na wulim. Ama, ɪ hɔɔr* lɔsu mpe ta pɪsu sɛ pe lɔse nter.

¹⁸ ɪ ta kpeun wuu cal-ɔ, antaun awɔr ndɛ, Iiserael* ñempa ka kpeun-dɛ na. A ka pɪsuwa s'a teeken wuu nku na yera niij. Wa na min ka ku rɛɛ-ɔ ñɪ wu reen ka ten, n'u wɛ tawundj rekpatɛkpatɛ, n'ahiilim fetu reen ka ten. ¹⁹ Wa nu kanter huluu, n'Ase wutɔ rɛrɛ. Tentente nte, wa nu-te na, te lau-wa nafate. Wa sɛɛ Ase sɛ, wa pe cii sɛ wa tase tentente nte nuu, ²⁰ wonte rɛɛ na, Ase siir-wa sɛ: «Nne yer teeken wuu nku, nawur kpeendɛ teeken na, !u yɔ mpetɪ ka wɛɛ n'u ku-l.» Wonte ɪ siir-wa-te na, te kelen-wa. ²¹ Wonte wa na-te na, te ha-wa nafate ka paa. Moisi* teter tam sɛ: «Nafate kpa-m ten nɪ me nante make.»

²² Ama, ɪ kpeun wuu nku, a yaa-ku sɛ Sɔɔŋ* na kena. Ase ñɪ wɛ fiisu taa na, ɪ kɔru kelɛ. A yaa kɔru nku s'asɛta Seerusalem, n'Ase tirira kpol dɛn'ɔ tɛmpe tɛmpe ka, u tan lape. ²³ ɪ kpeun Ase asanuwiisi nse, ɪ maa se yela k'aset'ɔ tekara taa, nɪ se lake teenkar na. ɪ kpeun Ase ñɪ hu na yera ten na, na wompa Ase su-wa se riyuyunɛmpa, n'l tɛse wa rɔnuu ka rekpesɛkpesɛ na, wa cal. ²⁴ ɪ kpeun Yeesu ñɪ ñɔsu yera n'Ase, wa heku taa, n'l yeu n'Ase hɔu raante* cefate na-wa na, ɪ cal. ɪ kpeun dɛrɛ-ɔ Yeesu calem mpe, ɪ yɔte-pe yera rɛɛ n'l yaal w'awarkase na. ɪ calem mpe wulu-ra nter-ɔ, te sara te kelen wonte Apɛl* calem wulu-ra na.

²⁵ !l kpa mɪ tɛ remm, n'u ra kisi s'u co na woñɪ wutun-mɪ na. Antaun yera ka kisi sɛ wa ra co na woñɪ ka hom wa siiruu k'Ase ñente ka tɛte nte rɛɛ na. Semp'ɔna, wa sɪ kuñɔŋ taa. Wora nu woñɪ wutun-dɔ n'asɛta na, nne re kisi sɛ re ra co na-l, dɛ kaa sɛ re tu kuñɔŋ ka tufelem. ²⁶ Antaun, Ase wutɔ ka ñamse tɛte. Ama, kɔhen, ɪ yii yera sɛ: «U ta ci tɛte receel-ɔna, me kaa sɛ me tase ñamsuu, te-n'aset'ɔna, wa kaa sɛ wa

ñamse.»²⁷ I tam wonte se: «Me kaa se me tase» na, te kutihuđi kele se, wonte ten i lau-te na, te kaa se te ñamse, ni te yase, n'a ra na-te, se fe ni wonte ra piše se te ñamse na, te mise.

²⁸ Sempe na, !đe wɔr Ase, wonte rɛɛ na, i ha-ra kɔru nku ra piše se ku ñamse ka ra-n'i, đe kaa se re tu wurti ka ku taa na. !Đe seɛ Ase na re hɔya ka ya ten, !đe ñam-i, ni re wɔr-l s'l cii wo na, ²⁹ wonte rɛɛ na, d'Ase we rere se min ñi wu te ten ɔflu na.

Wonte lake Ase ka lelen na

13 !lu ruken ɔem'ɔ leen lape s'u mɔna kiriisitutina se wa lau wo na. ² !lu mu ankɔma ka sarte ka tamtam. Nempar lau sempe, wa mu Ase tirira ka wa te-ɔ n kɔn wa ta sem se, wa ka ci Ase tirira. ³ !lu mɔsu yera mpa we sarka taa na, wa rɛɛ se newur taa, mi-n'wa, u ka we sarka taa. !lu mɔsu rere-ɔ, wompa a naasu-wa na, wa rɛɛ, se newur taa, a naasu-mi-ɔna.

⁴ Mi ten, !u ñam tentente nte wutu waal, na i yal, wa ñiente na. Yal n'apal, !wa ra lau ayaɔeteñente. ?Pa n kan yal, ?n ta kan yal, ?n kɔ waal, ?n ta kɔ waal, u sem s'Ase kaa s'l hu na wompa ten lake sempe na.

⁵ !lu ra kel warase ciu. Wonte u we na-te kɔhen na, !te cesen-mi, wonte rɛɛ na, Ase tam se: «Me kaa se me ra yeu-mi ayepe, ni me ra kisi-mi akisu.» ⁶ Nte rɛɛ-ɔna, đe kperu re taa, đe siiru se:

«Aci Sesɛɛ sun-na-m.

Nafate kaa s'u ra kpa-m nter rɛɛ.

Yer wan pišu s'l lau-m wɔ?»

(Ps. 118:6)

⁷ !lu tɛse mi sesɛmpa mpa ka hose-mi Ase tentente na, wa rɛɛ. !lu mɔse mi t'ɔ wonkɔn'ɔ, wa tenke Ase ni wa re wa seu na. !lu taasen-wa n'u tisi Ase rɛɛ se wa ka tisi i rɛɛ-ɔ wo na. ⁸ Yeesu Kiriisitu* we kɔhen, s'l ka we antauɔ ka wo na, n'l kaa s'l mise semp'ɔ wuse se wuse. ⁹ !lu ra yeu se, wonte yera wulu-te cefate ka ute n'ute na, te lese-mi Ase ñempu taa, wonte rɛɛ na, u sara se mi hɔya cii-na sarteñente nte Ase lau-mi-te na, n'u kel se ya cii-na wonte wa wulu-mi-te tute rɛɛ na. Wompa tunku wulte nte wutu tute ñiente na, wa ta hiiu wur-ɔ te t'ɔ ahiiu.

¹⁰ Wompa laa laate ka wɔwen cuku taa na, wa tan ñempu se wa tu laate nte, a laa-te ra pempođe rɛɛ na.

¹¹ Kpeena nya, Ase laate laar sesɛɛ* laa-ya Ase, n'l sun ya calem k'Ase awɔr sarteñende teter taa s'Ase tisen yera ka w'awarkase na, a liin-ya awaren ɔɛɛ n'a seke-ya min ka ñute taa. ¹² Nte rɛɛ-ɔna, se fe ni Yeesu piše n'l yeu ni yera wuse Ase yera na i teter i calem na, a liin-i na kɔru wara n'a ku-i. ¹³ Sempe na, !đe lii n'awaren ɔɛɛ-ɔ Yeesu cal, ni re yeu n'a ha-ra fer, s'a ha-i fer ka wo na, ¹⁴ wonte rɛɛ na, đe tan kɔru ka tete nte rɛɛ-ɔ cee-ɔ, ku pišu se ku lul wuse se wuse. Ama, đe re re ñesa ka kɔru nku kɔɔ na, nku rɛɛ-ɔna. ¹⁵ Na Yeesu ñi rɛɛ-ɔna, !đe wɔru Ase k'ayuken ten. Wɔrte nte we se laate kena. Laate nt'ɔle wutase nse, đe wutu-se yera ñesa taa, ni re wɔru i yede k'ayuken ten na. ¹⁶ !lu lake mi raana ka sarte ka tamtam, n'u sun-wa na wonte u we na-te na, wonte rɛɛ na, laate nte Ase cii-te na, nt'ɔle.

¹⁷ !lu ñam mi sesɛmpa. !lu ha-wa ñamte, wonte rɛɛ na, wa honɔ mi rɛɛ, s'u lau wonte Ase cii-te na, se fe ni wa lau wa temer na ñankete, n'u ra tɛɔde wa taa. Wa lake temer nɔde ni wa sem s'Ase kaa s'l wɔse-wa wonkɔn'ɔ wa hom mi rɛɛ na. Nne wa hɔya taa tɛɔa, u ra piše s'u sen-mi.

Atɛsenu tentente, na seerte

¹⁸ !lu seɛ Ase ka ra rɛɛ. Đe sem se, ɔa hɔya pe caru-ra nter rɛɛ, đe cii se re lake sarteñente kena, te ten taa.

¹⁹ Me ɛɛru mi ten, s'u seɛ Ase n'u ha-m ñempu, ni me wuse mi cal-ɔ flf.

²⁰ Ase ñi yeke ni yera hɔya he na, i su r'Acii Sesɛɛ Yeesu ñi ci nandjir cekpɔlɔde na, i calem n'l hɔu raante* nte tam akperu na-ra na, n'l wose-i aseɔa taa. ²¹ !Ase ñi ha-mi reen n'u piše n'u lau wonte ten kake-i na. !Ase ñi lau i temer ka ra taa, na Yeesu Kiriisitu* reen, se fe ni re piše re lau wonte lake-i lelen na. !Đe wɔr Yeesu Kiriisitu ka wuse se wuse. !U lau sempe.

²² Me rɛɔ ñempu, me ɛɛru-mi, s'u hɛse mi hɔya n'u co tentente nte ciisu mi nante ka me maa-mi-te cekɔ na. ²³ !lu sem s'a lese re rɛɔ ti Tiimotee ka sarka taa. Nne i tal me cal-ɔ resam, me kaa se me kɔɔ mi rɛkuu ka wonte na, ma-n'l, đe kan.

²⁴ !lu seɛ mi sesɛmpa ka wa ten, n'Ase yera ka wa ten ɔɔere. Ase yera mpa we Iitalii kɔru taa na, wa seɛ-mi rere.

²⁵ !Ase lau mi ten-ɔ sarte. !U lau sempe.

SAKE

Sɛerte

1 M'ɔna Sake, me ci Ase, na r'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiri-
isitu*, wa wolalaɖe. Me sɛɛ womi wɛ nantilii hiiu
na naal-ɔ u yase riinan ten-ɔ tɛte rɛɛ na.

!u cel mi hɔya k'Asɛ ka kaade taa

2 Me rɛɔ ñempa, kuñemen ñi u katun-ñi na, !u kɔ-mi
n'u ra tɛɖe mi taa, **3** wonte rɛɛ na, u sem sɛ kuñuŋ nku
yeke-na s'u sem wonɔn'ɔ u tisi Ase rɛɛ na. Nku t'ɔna, u
pɔsu s'u hɛse mi hɔya ka sarte. **4** U mɔna s'u hɛse mi
hɔya ka sarte, se fɛ ni mi ñesa lom lɛn k'Asɛ ñente t'ɔ
rekpelkpel n'nter ra kpil s'u leeu mi cal.

!u sɛɛ Ase n'u ra taku mi taa

5 Nne mi taa nɛɛr tan ñeselen, u mɔna s'ɔmpɛti fa ñe-
selen ñ'ɔ Ase, wonte rɛɛ na, Ase wɛ n'u ha yera ka wa
ten-ɔ wonte wa fa-l-te na, na hɔɔr lelen. l pe felu ka fɛ
n'u ha. **6** Ama, nne yer fa Ase ka nter, u mɔna s'u kper u
taa, n'u tisi s'Asɛ kaa s'u ha-l-te, wonte rɛɛ na, woñi ta
kper u taa na, u nusen apu leem mpe ahiilim cutu-pe ri-
inan ten pe kusu-pe na. **7** !Sempe yer ñi ra re u taa
s'Acii Sesɛɛ kaa s'u ha-l wur. **8** Yer ñi ci yer yer-ɔna, u ta
kper u taa, n'u walu na ñesa taa n'u kuntu na u wara.

Ahuse, na sauti

9 Kiriisituti ñi ci ahuse na, u mɔna s'u kɔ u taa s'Asɛ
kaa s'u kpaase-u. **10** Kiriisituti ñi ci sau na, u mɔna s'u kɔ
u t'ɔ aluante nte Ase kaa s'u tisi-u na, wonte rɛɛ na, sau
pe lulu se ñuru hɛte pe lulu wo na. **11** Mɔse saa wont'ɔ
min ɖekatekate na, ñuru nku wul, ku hɛte rere wul te
tɛl atɛ, ni t'afate kper. U wɛ kuɖemte kena sau rɛɛ.
Ayuku nenkur, ku kaa sɛ ku wɛ ni ku lake ku temer n'a
ra na-ku ku temer nɖe heku taa.

Woñi hesu u hɔɔr ka kuñuŋ taa na, u nuw lelen

12 Woñi hesu u hɔɔr ka kuñuŋ taa na, u nuw lelen,
wonte rɛɛ na, u kuñuŋ kaa s'u kper wonte na, Ase rete-l
fiisu nku u yii-ku wompa wɛ-l lu na.

Ase pe taku yer s'u lau teñɔ

13 Nne yer mɔsem taku-u s'u lau teñɔ, u ta mɔna s'm-
petu ñi siir s'Asɛ taku-na-u, wonte rɛɛ na, a ra pɔse s'a
take Ase s'u lau teñɔ, n'u ra pɔse s'u take yer n'u wan-l na

teñɔ taa. **14** Ama, yer ñesereu hɔɔr na-u ni ku yeke
n'aluacii taku-u. **15** Nne yera wɛɖu wa tɛ-ɔ ñesereu
ñente taa, te maasu-wa awarkɔ taa. Awarkɔ nka kpɔl
wonte na, ka wan-wa sem taa.

!u co n'Asɛ tentente n'u lau-te na temer

16 Me rɛɔ ñempa, womi me wɛ-mi lu ka ten na, !u ra
teke mi tɛ. **17** Wonte ten ci sarteñente na, na haade nɖe
ten ci sarteñende na, Ase ha-na-te. Nñi lau-na hondɔ,
na mɔse, na terase, na wonte ten wulu-ra hulmun na.
Te ten ñi pɔsu sɛ te lɔse. Ama, nñi pe lɔsu ayuku
nenkur. **18** l selem t'ɔna, u lau-ra, na tufelem wutɔ, se fɛ
ni wonte ten u lau-te tɛte rɛɛ na, ɖe kelen-te.

Woñi ñan kpa na, u pe lake wonte kake Ase na

19 Me rɛɔ ñempa, womi me wɛ-mi lu ka ten na, u mɔ-
na s'u co nte ñi hen. Pa woñi na, u mɔna s'u co fɔfɔ. !l
ra wute fɔfɔ n'u ñan ɖa kpa fɔfɔ, **20** wonte rɛɛ na, yer ñi
ñan kpa na, u pe lake wonte wɛ riyuyu na, k'Asɛ ñesa
taa. **21** Sempe na, !u kisi asimañente ka te ten, na
ñanñente ka te ten, n'u mu tentente nte Ase rɔ-te mi
taa na, na hɔɔr lelen, wonte rɛɛ na, te pɔsu sɛ te tɛlse-
mi.

!u lake wonte Ase tentente siiru-te na

22 !u lake wonte Ase tentente siiru-te na, n'u ra mɔn
te cou receel-ɔna s'u waa. Nne u pe lake wonte te siiru
na, u tɛku mi tɛ-ɔna, **23** wonte rɛɛ na, woñi coku Ase
tentente n'u pe lake-te na, u nusen yer ñi ñelu u tɛ-ɔ ñel-
ma taa n'u na wonɔn'ɔ u wɛ na. **24** l yeu n'u rɛ wonte na,
u tenke n'u sɛɛ wonɔn'ɔ u wɛ na. **25** Ama, woñi coku Ase
ñasete nte wɛ sarte ni te lesu-ra tansarteñente taa, n'u
lake-te na temer k'ayuku s'ayuku na, u nuw lelen ka u
lakase taa, wonte rɛɛ na, u coku-te n'u pe sɛɛ-te.

26 Nne yer hu s'u tunku Ase ñempu ka sarte n'u pe ku-
tu u nansemer, u tɛku u tɛ-ɔna. l siiru s'u tunku Ase. Ama,
fala kena. **27** Nne re cii sɛ re tenke ra Cii Ase ni re lau
wonte kake-l na, n'u ra kaase nter, wonte wɛ sɛ re lau-
te na, nt'ɔlɛ sɛ, ɖe ñel añimpiisi, na leela mpa tuku
kuñemen na, wa rɛɛ. U mɔn-ɖa rere sɛ, ɖe rukɛn ɖe tɛ-
ɔ sarte, ni tɛte rɛɛ tansarteñente ra teke-ra sɛ re lau
awarkɔ.

!lu ra tar yera taa

2 Me rɛɔ ñempa, lu ra tar yera taa, wonte rɛɛ na, u tisi Yeesu Kiriisitu* ñi ci r'Acii Sesɛɛ ñi, a wɔru-ɩ ka ɩ kelen te ten na, ɩ rɛɛ. 2 Nne yer sɩ mɩ sɛɛrte akpar t'ɔ ɩ tu ɩ niinj ka kpamɩde ka re metelu ten, n'afate wɔwen ka sarte ka ten, n'ahuse tala ka le sii wɔwuceeken, 3 nne u ñiam woñi sii wonte ka sarte na, n'u wul-ɩ awɔr sɛ: «!Cɔ cee ñi hen-ɔ awɔr sarte taa», n'u tam ahuse sɛ: «Ña, Isende renaa», nawur «!Cɔ atɛ-ɔ cee», 4 u teem taruu kele yera taa. Nne u taru yera taa sempe, wonte u mɔsu-te mɩ ñiin taa na, te ta sar.

5 Me rɛɔ ñempa, womɩ me wɛ-mɩ lu ka ten na, !u co. Ase lese wompa ci ahusa ka tɛte rɛɛ na, mp'ɔna sɛ wa tisi ɩ tentente rɛɛ n'u kelen yera ka wa ten, n'l cel-wa ɩ wurti nte ɩ yii-te wompa wɛ-ɩ lu na. 6 Ama, mɩ hen na, mɩ kpesu ahusa n'u pe ñelu na wa cal. Ampa lake-mɩ kuñɔŋ? U ta ci sauwa kena ya? U ta ci mpa walun-na-mɩ huhur ka tentente hura ñesa taa ya? 7 Mpa wonku-na afate yeɖe nde, Ase cel-mɩ-re na. 8 A maa Ase tekara taa sɛ: «!Lau n dɔnti ka lu s'n wɛ n tɛ-ɔ lu ka wo na.»

Nne u ñɔŋ ñasete nte kelen te raana na, ka sempe, wonte u lake-te na, te sara. 9 Ama, nne u taru yera taa, u lake awarkɔ. Ase kaa s'l kpa-mɩ, wonte rɛɛ na, u hɔrsu ɩ ñasete. 10 Woñi ñɔŋ Ase ñasete n'u kaase kuɖemte ka ɩ pe ñɔŋ-te na, u kunta n'u wɛ s'ɩmpeti ka ta ñɔŋ nter-ɔ aŋam. U mɔna s'a ñam ñasete ka te ten, n'a ra kaase nter. 11 Woñi siir sɛ: «!ɗa lau ayadete» na, nñi siir-na rere sɛ: «!ɗa ku yer.» Nne n ta lau ayadete n'n ku yer, n hɔrse Ase ñasete kele te ten. 12 Nte rɛɛ-ɔna, !u wutu n'u lake se yera mpa, Ase kaa s'l hu na-wa na ɩ ñasete rɛɛ na. Ñasete nte lese yera ka tansarteñente taa. 13 Woñi pe na ɩ raana kuñemen na, Ase kaa s'l ra na ɩ kuñɔŋ ka huhur ayuku rɛɛ. Ama, woñi na ɩ raana kuñemen na, nafate kaa s'u ra kpa-ɩ Ase ñesa taa.

Tentente nte u mu-te na, !u lau-te

14 Me rɛɔ ñempa, nne yer siiru s'l tisu Ase rɛɛ, n'l pe lake sarte lakase, ɩ lake fala kena. ɩ tisu mpe pɩsu sɛ pe tɛse-ɩ ya? 15 Nne kiriisituti nɛɛr tan wɔwen n'l tan wur s'l tu, 16 nɩ mɩ taa nɛɛr siir-ɩ sɛ: «U lapa n'u tase. !Wal sarte, n'n wor min, n'n tu sarte.» ?U ta ha-ɩ wur s'l sii n'l tu n'l tɛl, fala kena. 17 Woñi tisu Ase rɛɛ na, u wɛ kuɖemte kena. Nne n siir s'n tisu Ase rɛɛ n'n pe lake sarte lakase, fala kena.

18 Nne nɛɛr siir sɛ: «Mpar tisu Ase rɛɛ, nɩ nɛmpar lake sarte lakase», me kaa sɛ me wusen-ɩ sɛ: «!Wul-m wonɔn'ɔ n tisu Ase rɛɛ n'n pe lake sarte lakase na, nɩ me wul-n me sarte lakase nse wulu-na sɛ me tisu Ase rɛɛ na.» 19 Ña, n tisu s'Asɛ wɛ kuɖem kena. N wɛ tufelem. Ama, alua rere tisu s'Asɛ wɛ kuɖem kena, nɩ nafate kpa-wa ɩ rɛɛ wa nante make. 20 Wɔku ña, !yeu nɩ

me wul-n sɛ yer ñi tisu Ase rɛɛ n'l pe lake sarte lakase na, ɩ tisu mpe wɛ fala kena. 21 !Tese ra caase Apera-ham* dɛɛ. ɩ su ɩ yo s'l laa laate k'Asɛ pempoɖe rɛɛ. Nte rɛɛ-ɔna, Ase su-ɩ se riyuyuti. 22 !N na, Apera-ham tisi Ase rɛɛ n'l lau lakase sarte rere. ɩ lakase tɛse wonte kaasa s'l lau-te na, nɩ nse wul-na s'l tisi Ase rɛɛ-ɔ tufelem.

23 Semp'ɔna, wonte a maa-te Ase tekara taa na, te lau tufelem. Nt'ɔle sɛ: «Apera-ham tisi Ase rɛɛ. Semp'ɔna, Ase su-ɩ se riyuyuti», n'Asɛ ñi yaa-ɩ s'l raa. 24 !u na, tufelem, yer lakase yeke-na s'Asɛ suku-ɩ se riyuyuti. U ta ci s'Asɛ rɛɛ tisuu receel-ɔna.

25 !u na, yal ñi a yaa-ɩ sɛ Rahape* ka ɩ ci ayadɛ na, ɩ mu Iiserael* ñempa mpa a ka tir-wa wa tal ɩ tɛ na, ka sarte, n'l sen-wa n'l wul-wa ñempu nenkur sɛ wa tenke-ku wa see wa tɛl. Nte rɛɛ-ɔna, Ase su yal ñi se riyuyuti. 26 Nne yer pe fiisu, ɩ sepa. U wɛ kuɖemte kena sɛ yer ñi tisu Ase rɛɛ n'l pe lake sarte lakase na, ɩ tisu mpe wɛ fala kena.

!lu kuti mɩ nansema

3 Me rɛɔ ñempa, !u ra tuku mɩ nante t'ɔ felem ka ten s'u wusu mɩ ten-ɔ Ase tentente wuldɔ. !u na, d'ɔ wuldɔ hen na, Ase kaa s'l hu na-ra na ñan n'u kelen yer ten. 2 ɗe ten, ɖe lake tansarteñente ka kpater. Nne yer wutu sarte nɩ tansarteñente ta hute taa, ɩ ci yer ñi tam awarkɔ na. Nne yer kutu ɩ nansemer, ɩ pɩsu rere s'l ruken ɩ tɛnu ka ku ten. 3 ɗe rɩ kpase ka kpɔnaan nese taa sɛ ñi ñam-ɖa, nɩ re ñasu-ñi, na ñi tenen ka ñi ten. 4 !u na kpilin ñi kpɔl ten-ɔ ahillim tisu-ñi ñi walu na. A melu-ñi na rafakɩɔ nenkar-ɔna. Awɔr nde taa melɖe cii na, ɖen'ɔna, ɩ walun kpilu nku. 5 Kuɖemte nt'ɔna sɛ, nansemer ci wur-ɔ re ta kɔr akɔru ka re wɛ tɛnu rɛɛ. Ama, ɖe leutu ten.

!u na, ?a seɔ min ka cekɔ, ñi wu lauŋ cepau ka ku ten ɖɛfu. 6 Nansemer rere wɛ se min kena. Nansemer nde wɛ tɛnu taa se tɛŋ wɛ kɔru t'ɔ wo na, nɩ re warku tɛnu ka ku ten. ɗe hɔrsu yer fiisucɔɔ ka ku ten ɖɛfu. Alvacii ñi wɛ min cepan taa na, nñi lake-na nɩ nansemer lake sempe. 7 Yera pɩsu wa lake kpeena nɩ ya ñɔŋ-wa. Ñite taa kpeena, n'asimasi, na tuna, na liteluten, a lake-wa, wa ñɔŋ yera. 8 Ama, nansemer hen na, yer ra pɩse s'l lau-re, ɖe ñam-ɩ. Tansarteñente nenter-ɔna a ra pɩse s'a ñase-te. Nansemer wɛ sete nte ku yera na, ka tempe. 9 Na nansemer nd'ɔna, ɖe wɔru r'Acii Sesɛɛ. Na nd'ɔna rere-ɔ re wɩ sem ka re raana mpa Ase lau-wa, wa nusen-ɩ na. 10 Wɔrte na tɛŋ, wa lii na nɔ kuɖemo nka t'ɔna. Me rɛɔ ñempa, u ta mɔna sɛ re lau sempe. 11 ɩ ruku-na hiilee kuɖemo ka, ka taa lii leem nɛmper-ɔ pe-ɩ wɛ lelen, na nɛmper-ɔ pe-ɩ wɛ ñan na? 12 Nawur kpɛra tu pɩsu sɛ ku lel akpañara na? Atekpɛra tu pɩsu sɛ ku lel kpesa na? Leem mpe wɛ yase na, pe taa ra pɩsu rere s'u lii nɛmper-ɔ pe wɛ lelen.

Sarte len lii n'Asɛ cal

¹³ Nne yer wɛ mi t'ɔ ɪ wɛ len n'l sem te ten, ɔ mɔna s'ɪ lau sarte lakase na hɔɔr lelen, se fɛ ni yera ka wa ten wa na s'ɪ wɛ len. ¹⁴ Ama, nne ɪ wɛ ñesesɛmer, n'ɪ cii mi teter mi ñente, !ɪ ra kpantu. !ɪ ra fɛsun wonte wɛ tufelem na. ¹⁵ Len ñɪ wɛ sempe na, ñɪ pe lii n'Asɛ cal-ɔna. Tete rɛɛ len kena. Ñɪ lii na yera cal-ɔna. Aluacii len kena. ¹⁶ Awɔr ndɛ taa, yera ñielu rem'ɔ ñesesɛma ni pa woñɪ na, ɪ cii ɪ teter ɪ ñente na, dɛ taa wɛ tansarteñente ka te ten dɛfɪ. ¹⁷ Ama, woñɪ wɛ len ñɪ lii n'Asɛ cal na, ɪ wɛ sarte ka ten. ɪ wɛ rekpesekpese. ɪ cii rehɛser ka yera hɛku taa. ɪ pe ruku ɪ rena, n'l pe wulu ɪ tɛ. ɪ na ɪ raana kuñemen n'l lake sarte lakase ka tam-tam. ɪ pe taru yera taa, n'l tan nɛse nasel. ¹⁸ Wompa hɔya wɛ rehɛɛ ka wa cii rehɛser ka yera hɛku taa na, wa kaa sɛ wa wuse riyuyunɛmpa ka wa temer ndɛ rɛɛ. ɔ wɛ se wa rii nter-ɔ na suu taa, n'ayuku nɛnkur wa kaa sɛ wa teɛdɛ-te.

Woñɪ hɔɔ raante na tete nte rɛɛ ñente na, ɪ ci Asɛ amura

4 Yeeu lii na ɪɔ? Ar lapa n'ɪ taru mi taa? Te ten ñɪ lii na mi tansarte mɔsem mpe caru mi hɔya taa na, mp'ɔna. ² ɪ wɛ ñeserɛu ka nter rɛɛ. Ama, ɪ pe hiiukute. Semp'ɔna, ɪ kuntu n'ɪ ku mi raana. ɪ wɛ ñeserɛmer. ɔ pe kake mi t'ɔ wonte nɛmpar wɛ-te na, te rɛɛ. ɪ ra pɪsɛ s'ɪ hiiu mi tɛ, semp'ɔna, ɪ yee n'ɪ make remaŋ. ɪ tan wur, wonte rɛɛ na, ɪ pe fa Asɛ ka nter. ³ ɪ fa Asɛ n'l pe ha-mi. Te kutihuɔi kelɛ s'ɪ pe fa-ɪ sarte. ɪ fa-ɪ s'ɪ lau wonte kake-mi na, nt'ɔna. ⁴ ɪ wɛ se yalaa ayada kena. Nne ɪ hɔɔ raante* na tete nte rɛɛ ñente, ɪ wuse Asɛ amura kelɛ. Woñɪ cii s'ɪ hɔɔ raante na tete nte rɛɛ ñente na, ɪ wuse Asɛ amura. ɪ ta sem-te sempe ya? ⁵ !ɪ ra hu sɛ fala kena, a maa Asɛ tekara taa sɛ: «Fisɪ nku Asɛ rɪ-ku ra taa na, ɪ rɪ ñeser ka ku rɛɛ sɛ re lau n'ɔna lu.» ⁶ Ama, Asɛ ñɪ tasu-ra haadɛ cepar nɛndɛl hau, wonte rɛɛ na, a maa Asɛ tekara taa sɛ:

«Asɛ cɛlu suur ka wompa kpantu na n'l lake sarte ka wompa tisu wa tɛ na.»

(Pr. 3:34)

⁷ Nte rɛɛ-ɔna, ɔ mɔna s'ɪ ñam Asɛ n'ɪ kisi aluacii, n'l see-mi. ⁸ !ɪ tiisi n'ɪ kpɛun Asɛ, n'Asɛ tiisi n'l kpɛun-mi rɛɛ. Awarkaselaɔa mi, !ɪ ra yeu s'awarkase tase mi teekenu. Nɛse nasel yera mi, !ɪ yaal mi hɔya ka rekpesekpese. ⁹ !ɪ sem s'ɪ ci kuñɔtina kena. !ɪ ñente mi tɛ n'ɪ wul. ɔ mɔna sɛ mi woma wuse ñeseleem. !ɔ ra kɔ mi taa. !ɔ tɛdɛ mi t'ɔna. ¹⁰ !ɪ tisi mi tɛ-ɔ Acii Sesɛɛ ñesa taa, fɛ n'l kpaase-mi.

!ɔa hu n duntɪ rɛɛ

¹¹ Me rɛɔ ñempa, !ɪ ra wute remaŋ ñente. Yer ñɪ wutu ɪ runtɪ ñente na, nawur ɪ hu na-ɪ na, mpetɪ wutu

tansarteñente ka Moisi ñasete* rɛɛ rɛɛ. Woñɪ siiru sɛ ñasete ta sar na, ɔ wɛ se mpetɪ pe ñɔŋ-te. ¹² Asɛ receel cɛlu-na ñasete ni ñɪ receel hu-na. Ñɪ pɪsu-na s'ɪ tɛlse yera. Ñɪ rɛɛ pɪsu-na s'ɪ lau n'a seu. Ka ni woña, n wutu n dɛana ñente, n'n hu na-wa na, n ci wɔ?

!ɪ ra kpantu

¹³ Womɪ siiru sɛ: «Sɛŋ, nawur ceer, dɛ kaa sɛ re wal kɔru nɛnkur taa re lau wunɔ kuɔɛmɔ ka renaa, ni re lau acarɔ re hiiu warase ka tɛmpe» na, !ɪ co n'ɪ niu wonte me cii sɛ me siir-mi-te na. ¹⁴ Womɪ siiru sempe na, ɪ ta sem s'ɪ na haa, ceer ɪ tɛlu ya, ɪ ra tɛl. ɪ nusen se mesu kena. A na-ku wonte na, ɔ tase cekɔ, ku yase. ¹⁵ ɔ ka mɔna s'ɪ tam sɛ: «Nne Acii Sesɛɛ cii, ɪ kaa s'ɪ ha-ra reen ni ceer re lau nte ñɪ hen, na nte ñɪ hen.» ¹⁶ Ama, ɪ pe tɔŋ sempe. ɪ lake kalempa n'ɪ kpantu. Sempe kpantuu mpe ta sar. ¹⁷ Semp'ɔna, yer ñɪ sem sarteñente s'ɪ mɔna s'ɪ lau-te ni mpetɪ pe lake-te na, ɔ ci awarkɔ kena.

Saua mi, ɪ kaa s'ɪ na wahala

5 Saua mi, !ɪ co kɔhen n'ɪ niu. !ɪ ko ñeseleem n'ɪ wul, wonte rɛɛ na, ɪ kaa s'ɪ tu wahala ka tɛmpe. ² Mi sauti rasa. Turase tu mi wɔwen. ³ Mi warase, na mi sika, wa ya calem. Wa calem yau mpe wulu-na sɛ, wonte ɪ lau-te na, te ta sar, ni mi tenen dɛrɛ kaa sɛ ñɪ warke s'a seu-ñɪ min. ɪ kaa sauti k'atesenu ayuken ñɪ taa.

⁴ !ɪ na, ɪ ta rɛte mi temerlaɔa mpa lau temer ka mi sun taa na, ka wa warase. !ɪ na, wa ñentu wa tɛ-ɔ mi lakase rɛɛ. Temerlaɔa mpa lau-mi temer ka mi sun taa na, wa kukoise rɛwa se tal Acii Sesɛɛ ñɪ ñielu te ten dɛɛ na, ɪ cal. ⁵ ɪ lau afalem ka tete rɛɛ, n'ɪ lau-mi lelen. ɪ tuwa n'ɪ fate n'ɪ honku ayuku nku a kaa s'a ku-mi na, se naankɔsɪna ku kpeena nya wɛ tɛna na, ka wo na. ⁶ ɪ kpa riyuyunɛmpa n'ɪ naase-wa, n'ɪ ku-wa rɛɛ, ni wa ta kakir.

!ɪ hɛse mi hɔya, Acii Sesɛɛ kɔŋ

⁷ Me rɛɔ ñempa, sempe na, !ɪ hɛse mi hɔya n'ɪ rɛ n'ɪ tal aluate nte, d'Acii Sesɛɛ Yeesu kɔŋ na. !ɪ na haɔa lake wo na. Wa hɛsu wa hɔya wa honku tute cefate, su tunfɛlsu, n'ɪ rɛ n'ɪ tal atɛsenu tun. ⁸ Mi rɛɛ, !ɪ hɛse mi hɔya, n'ɪ ciisi mi nante, wonte rɛɛ na, Acii Sesɛɛ kɔŋ kɔhen.

⁹ Me rɛɔ ñempa, !ɪ ra ñentu mi tɛ na mi raana, se fɛ n'Asɛ ra hu na-mi. !ɪ na, Asɛ ñɪ kaa s'ɪ hu na-ra na, ɪ ñute kandɛ. ¹⁰ Me rɛɔ ñempa, Asɛ tentɛte rɛsera mpa wute n'Acii Sesɛɛ yɛdɛ rɛɛ na, wa tu kuñɔŋ ka paa. Ama, wa hɛse wa hɔya. ɔ mɔna s'ɪ tenke wa ñempu.

¹¹ ɔ siiru sɛ yera mpa niu lelen, wonte rɛɛ na, wa ciisi wa nante. ɪ niu k'a wuten-mi kɔpe ñɪ hɛse ɪ hɔɔr na, ɪ

ñente. !lu na wonte ɪ tu kuñuŋ n'u kper n'Asɛ ha-l-te na. Tufelem Aciɪ Sesɛɛ sara. l na yera kuñemen.

¹² Me rɛɔ ñempa, wonte wɛ kuɖemte sɛ me siir-mɪ-te na, nt'ɔlɛ s'u ra ree areeɯ n'asɛta, nawur tɛte, nawur pa wonte na. Nne u tam s'Aau, !u ra tase nter. Nne u tam s'Al, !u ra tase nter, se fɛ n'Asɛ kan n'l ra hu namɪ.

!lu sɛɛ Asɛ

¹³ Nne mɪ taa yer wɛ kuñuŋ taa, ɯ mɔna s'mpetɪ ñɪ sɛɛ Asɛ. Nne mɪ taa nɛɛr wɛ lelen taa, ɯ mɔna s'l yii yeente n'l wɔr Asɛ. ¹⁴ Nne ɯ wɪ mɪ taa yer, ɯ mɔna s'l yaa kiriisitutɪna akpar taa sesɛmpa, wa kan wa taa nim ka ɪ rɛɛ n'Acii Sesɛɛ Yeesu yeɖɛ rɛɛ, nɪ wa sɛɛ Asɛ ka ɪ rɛɛ. ¹⁵ Nne wa tisu Asɛ rɛɛ wa sɛɛ-ɪ, ɪ kaa s'l kuse-ɪ ɪ

wɪɔ taa, n'l ha-l reen, n'n nɔnɔ ?ɪ ka lau awarkase, Asɛ ñɪ tɪsen-ɪ-se. ¹⁶ Nte rɛɛ-ɔna, me siiru-mɪ s'u yeedɯ mɪ awarkase rɛɛ-ɔ remaŋ cal, n'u sɛɛ Asɛ ka remaŋ ɖɛɛ, se fɛ n'Asɛ ha-mɪ alafɛ. Tufelem, yer ñɪ wɛ riyuyu na, ɪ sɛɛrte pɪsɯ sɛ te lau nter-ɔ cekpɔlte. ¹⁷ Eelii* ka ci yer wan kena se ra. l sɛɛ Asɛ na ɪ hɔr ka re ten sɛ tun ɖa nɪ. Semp'ɔna, tun ta nɪ tɛte rɛɛ-ɔ wuse nasiisi, na hɔɪ. ¹⁸ l tase Asɛ sɛɛɯ ka wonte sɛ tun nɪ na, ku nɪ tute lau sarte ka ten.

!lu kan wompa leepa na

¹⁹ Me rɛɔ ñempa, ɪ sem sɛ, nne mɪ taa nɛɛr feete awarkɔ taa n'l runtɪ nɛɛr yepa n'l cɛl ɪ tɛ n'Asɛ rɛɛ, ²⁰ mpetɪ tɛlsɯ-ɪ sem taa. Nne ɪ lau awarkase ka tɛmpɛ, Asɛ kaa s'l tɪsen-ɪ-se.

1 PLER

Sεerte

1 M'ɔ Yeesu Kiriisitu* tirir Pler, ma maa-na tekara ñ'ɔ womɩ Ase lese-mɩ ka, u ci akuserawa n'u yase na Pɔŋ kɔren taa, na Kalate, na Kapatɔse, n'Asii, na Pi-itiiinii, wa kɔren taa na. ² Ða Cii Ase lese-mɩ s'ɩ ka rɩ wo reyase na. I wuse-mɩ ɩ yera, na ɩ Fiisu kena, se fe n'u ñam Yeesu Kiriisitu n'ɩ calem yaal-mɩ rekpesekepese. !Ase lau-mɩ sarte n'ɩ yeu nɩ mɩ hɔya he n'u kelen antaɔŋ.

Ase ha-ra fiisu cefalu

³ !Ðe wɔr Ase ñɩ ci r'Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu* Cii na, wonte rεε na, ɩ na ra kuñemen, n'u lii na wonɔŋ'ɔ ɩ wose Yeesu Kiriisitu k'aseɖa taa na, n'ɩ ha-ra fiisu cefalu. Wonte Ase lau-te sempe na, nte yeu-na nɩ re honku paa. ⁴ Ðe sem s'Asε ha-ra sarteñente nte tam akperu ka te tan warkuu, nɩ te tam asima lape na. Ase rɩ-te aset'ɔ mɩ rεε-ɔna. ⁵ Ase ñelu mɩ rεε na ɩ hampate, wonte rεε na, u tisu ɩ rεε. Te ten kaa se te teem wonte na, a na reyamyam s'ɩ telse-mɩ.

⁶ Nte rεε-ɔna, ?pa kɔhen ñɩ, u tuku kuñemen ka kutεkute k'aluate cekɔ taa, !u kɔ mɩ taa. ⁷ Kuñemen ñɩ yeke-na s'a na s'ɩ tisi Ase rεε-ɔ tufelem. Tisuu mpe kelen sika. Nne a rɩ sika nka kaa se ka rε na, ka min taa s'a na ka we sarte na, u sem s'a kaa s'a mɔse mɩ tisuu mpe n'u kelen sempe rere, se fe n'ayuku nku Yeesu Kiriisitu kɔŋ na, a puse n'a wɔr-mɩ, n'a ha-mɩ hampate n'a kpaase-mɩ rere, wonte rεε na, u ruken Ase rεε-ɔ tisuu. ⁸ ɩ ta na Yeesu, n'ɩ we-ɩ lu. Kɔhen u pe na-ɩ n'ɩ tisu ɩ rεε, n'u kake mɩ taa, n'ɩ ñantu ñantuu nemper-ɔ pe tan cεsuu ka pe lii n'Asε cal, ⁹ wonte rεε na, Ase tel-su-mɩ s'ɩ tisu Kiriisitu rεε.

¹⁰ Antaɔŋ, Ase tentente rεsera mpa ka rεsu wonɔŋ'ɔ Ase kaa s'ɩ lau-mɩ sarte na, wa ka mɔsu wa ñiin taa, wa cii riinan ten se wa na Ase kaa s'ɩ telse-mɩ senɔ. ¹¹ Kiriisitu Fiisu nku ka we wa hɔya taa na, ku ka wulu-wa kuñuŋ nku Kiriisitu kaa s'ɩ tu-ku fe n'ɩ mu hampate na. Wa ceete tiimin se wa na haa, uyo na senɔ, kuñuŋ nku na hampate nte kaa se te lau. ¹² Ase wul-wa se tentente nte wa ka hosu-te na, u ka ta ci wa teter rεε-ɔna. Ama, mɩ rεε-ɔna. Kɔhen, wompa hosu tentente sarteñente na, wa hose-mɩ tentente kuɖemte nte. Ase Fiisu nku ɩ yeeke-wa-ku n'asete na, ku ha-wa reen nɩ wa hose tentente nte, n'Asε tirira rere cii se wa-ɩ sem tentente nte.

!u wuse sarteñempa ka mɩ fiisucɔu taa

¹³ Nte rεε-ɔna, !u kɔŋ mɩ te n'ɩ honku n'ɩ lau Ase temer. !u rukun mɩ te-ɔ sarte n'ɩ honku na mɩ hɔya ka ya ten-ɔ haade nde, Ase kaa s'ɩ ha-mɩ-re ka, Yeesu kaa s'ɩ kan ayuku nku na. ¹⁴ !u ñɔŋ Ase se wiisi nse ñɔŋ se ciina na, n'ɩ yeu tansarteñente nte, u ka cii-te antaɔŋ ka n kɔŋ u take sem Yeesu Kiriisitu na. ¹⁵ Ase ñɩ yaa-mɩ na, ɩ ci sartetɩ kena. Sempe na, mɩ rere, !u wuse sarteñempa, ka mɩ fiisucɔu t'ɩ ku ten, ¹⁶ wonte rεε na, a maa Ase tekara taa se: «!u wuse sarteñempa, wonte rεε na, m'ɔ Ase, me ci sartetɩ kena.»

¹⁷ Nne u seε Ase n'ɩ yaa-ɩ s'Acii, u mɔna s'ɩ ñam-ɩ n'ɩ lau sarte ka mɩ fiisucɔu taa, wonte rεε na, ɩ hu yera na wa lakase kena, n'ɩ pe hu n'asemte. ¹⁸ Mɩ teter, u sempa s'Asε yau mɩ ñiin s'ɩ ra lau se mɩ caasɩna ka lake falañente ka wo na. I ta yau mɩ ñiin na sika nka, na warase nse pe lulu na. ¹⁹ Ama, ɩ yau mɩ ñiin na Kiriisitu calem mpe tan lape k'atam na, mp'ɔna. Kiriisitu we se siiyo nka a laa-ka laate ka ka ta horse-ka riil nɩ ka ta matel na. ²⁰ Se fe n'Asε lau tete na, ɩ ka rɩwa s'ɩ lese Kiriisitu nɩ kɔhen, tete teem ayuken ñɩ taa, ɩ wul-ɩ reyanta ka mɩ rεε. ²¹ Nñɩ rεε-ɔna, u tisu Ase ñɩ wose-ɩ asedɔ taa n'ɩ ha-ɩ hampate na, ɩ rεε. Wonte ten Ase lau-te Kiriisitu na, te yeke s'ɩ tisi n'ɩ honke n'Asε ñɩ rεε.

²² ɩ yaal mɩ hɔya rekpesekepese na tufelem ñente nte u ñɔŋ-te na, se fe n'ɩ lau kiriisitutɩna ka leen ka tufelem. !u ruken ɖem'ɔ leen lape ka tamtam na mɩ hɔya ka ya ten. ²³ ɩ sem s'Asε ha-mɩ fiisu cefalu na ɩ tentente nte tam akperu na, te rεε. U ta ci yer wan neer ha-na-mɩ fiisu nku. Ama, Ase ñɩ pe seke asepe na, nñɩ ha-na-mɩ-ku. ²⁴ Tufelem, a maa Ase tekara taa se:

«Yera ten we se ñite nte wulu na,
nɩ w'afate we se ñite nte hete kena.
Te wulu wonte na, te hete telu ate.

²⁵ Ama, Ase tentente hen na,
te misu ayuku s'ayuku kena.»

(Es. 40:6-8)

Tentente nte ci tentente sarteñente nte a hose-mɩ-te na.

Ase lese-mɩ s'ɩ wuse ɩ yera

2 ¹³ Nne u renka n'ɩ kɔŋ s'Acii Sesεε we lelen, sempe na, !u ra tase ñanñente lape, n'ɩ ra tεku

yera, n'u ra ku mi raana len. !lu ra lake ñesesemer ka mi raana ñente rɛɛ, n'u ra wɔŋ yera rɛɛ rere. Ama, !u cii Ase tentente ka ten, s'alise cii yelem ka wo na, se fe n'u piise n'u kpɔl Ase ñempu taa, n'u re n'u tal ayuku nku i kaa s'l telse-mi na.

⁴!lu tiisi n'u kpɛun Acii Sesɛɛ ñi ci wɛer nde ha yera ka fiisu nku tam akperu na. Yera kisi-l. Ama, Ase lese-l n'l tan lape k'atam. ⁵Mi rere, u ci wɛɛ nya wɛ fiisu nku tam akperu na. Na mi-ɔna, Ase ma i reɔ na i Fiisu. Ase lese-mi s'u wuse i laate laara sarteñempa ka i reɔ nka taa, se fe n'u laa-l laate, s'l cii wo na. Ase tisu n'l mu laate nt'ɔ Yeesu Kiriisitu* rɛɛ-ɔna. ⁶A maa Ase tekara taa s'Ase siir se:

«!lu na, me ri akuɗi wɛer ka Sɔŋ* kɔru taa.
Me kaa se me ma me reɔ ka nde rɛɛ-ɔna.
Me lese-re, de tan lape k'atam.
Woñi tisu wɛer nde rɛɛ na,
fer kaa se re ra kpa-l.»

(*Es. 28:16*)

⁷Womi tisu wɛer nde rɛɛ na, u sem se, de kpɔla re kelen te ten. Ama, wompa pe tisu na, wa kisi-re.

«Wɛer nde nampu mara wɛde-re na,
de wuse wɛer nde kel ten-ɔ
nampu cake re rɛɛ na.»

(*Ps. 118:22*)

⁸«Wɛer nde tulu-wa,
Wentenu nku lake wa feetu.»

(*Es. 8:14*)

De tulu-wa, wonte rɛɛ na, wa pe tisu Ase tentente rɛɛ se wa mu-te. Wonte u mɔna s'u lau-wa-te na, nt'ɔle.

⁹Ama, mi hen na, u ci yera mpa Ase lese-wa yera taa na. U ci Ase laate laara akpar nde lake wuroo cekpɔɔ temer na. U ci yera mpa Ase ti-wa na. U ci Ase yera kena. I lese-mi tawundji taa, n'l re-mi i hulmin ñi metelu ka ñi kelen te ten na, ñi taa, se fe n'u hose i tanlape lakase nse i lau-se na. ¹⁰Antaun, u ka ta ci wau nenkur taa yera. Ama, kohen, u ci Ase yera. Antaun, Ase ta na mi kuñemen. Ama, kohen, i na mi kuñemen.

Ase wolalaɗa

¹¹Me raana, womi me wɛ-mi lu ka ten na, u ci ankɔma, na ñempen walɗa kena tete nte rɛɛ. Sempe na, me cɛru-mi s'u kisi tansarteñente nte mi tenen cii s'u laute ka te hɔrsu mi hɔya na. ¹²!lu rukun mi tɛ-ɔ sarte ka wompa ta sem Ase na, wa heku taa, se fe ni, ?pa wa wɔŋ mi rɛɛ se mi lakase ta sar, wa na mi lakase sarteñense ka wonte na, wa wɔr Ase k'ayuku nku i kaa s'l kan na.

¹³!lu ñam komna na r'Acii Sesɛɛ rɛɛ. !lu ñam kɔru ñunɗii, ¹⁴na i calcɔra mpa i tiru-wa se wa hɔm wompa lake tansarteñente na, wa rena na, ni wa wɔr wompa lake sarte na. ¹⁵Ase cii s'u lake sarteñente ni wɔken ñi ta sem nter-ɔ ñi wutu falafala na, ñi ra tase wutu.

¹⁶!lu walu n'u nusen se yera mpa mu wa tɛ na. Ama, !u ra mɔsu se, nne u mu mi tɛ, u piisu s'u lake ñanñente ka falafala. Ama, !u walu s'Ase wolalaɗa. ¹⁷!lu puku yer ten. !lu lau kiriisitutuna ka leen. !lu ñam Ase. !lu puku kɔru ñunɗii rere.

!lu tenke Yeesu wara

¹⁸Pɔuna mi, ?pa mi ciina hɔya taa sara, ?pa wa wɛ ñan, !u tisi mi tɛ-ɔ wa tɛɛ n'u ñam-wa. ¹⁹Nne yer ta hɔrse nter n'l tuku kuñunɗi ka fala k'Ase rɛɛ, u kake Ase ka sempe yer ñi rɛɛ. ²⁰Nne a make-mi mi tansarte lakase rɛɛ, !u ra re mi taa s'u kake Ase ka sempe rɛɛ. Ama, nne a make-mi n'u hesu mi hɔya ka mi sarte lakase rɛɛ, u kake Ase. ²¹Tufelem, nte rɛɛ-ɔna, Ase yaa-mi, wonte rɛɛ na, Kiriisitu tu kuñunɗi ka mi rɛɛ rere. I wul-mi ñempu kele s'u tenke i wara n'u lau s'l ka lau wo na. ²²Nñi hen na, i ta lau teñɔ nkar, n'l ta tɛke yer-ɔ ateku. ²³A ti-l wonte na, i ta lɔte. I tu kuñunɗi ka yera niij t'ɔ wonte na, i ta naase-wa. Ama, i su te ten n'l yeu na woñi hu riyuyu huhur na. ²⁴Kiriisitu ñi teter, i sul d'awarkase k'akantemer rɛɛ-ɔ i tɛnu taa, se fe ni re seu awarkase lape taa, ni re ɔ fiisu t'ɔ tufelem k'Ase ñempu taa, ni re lau wonte wɛ riyuyu na. Na i seen ñi, i hiiu-ñi i kuñunɗi tuu taa na, na ñi rɛɛ-ɔna, i kuse-ra ra kutemen taa. ²⁵Antaun, u ka wɛ se mɛesiin ñi leepa na. Ama, kohen, u wusa n'u tunku mi nandjiir nde ceente mi fiisin deɛ na, de wara.

Yalaa, na wa waala

¹²Yalaa mi, !u tisi mi tɛ-ɔ mi waala tɛɛ, se fe ni, ?mi waala taa nɛmpar wɛ ka wa pe tisu Ase tentente rɛɛ, wa na mi sarte waɗe taa, na wonɔn'ɔ u ñɔŋ Ase na, wa piise wa cel wa hɔya ni wa mu Ase tentente k'a ta wuten-wa te ñente. ³!lu ra caru mi tɛ na wonɔn'ɔ u hɔke mi ñiin demesemese na, na wonɔn'ɔ u tuku sika afate na, nawur wonɔn'ɔ u tulu ciika wɔwen s'u ñɔse mi tenen n'u sar na. ⁴Ama, !u yeu se mi hɔya taa sar. Hɔr taa sarte nte ci afate nte wɛ na yer t'ɔ te mɛla na. Nt'ɔle se mi hɔya taa lau lelen n'u ɔ rehɛɛ, wonte rɛɛ na, afate nte raana pe hɔrsu ni te kake Ase ka ten. ⁵Antaun yalaa sarteñempa mpa ka honku n'Ase rɛɛ na, wa ka wɛ afate nt'ɔ ten. Wa ka tisu wa tɛ-ɔ wa waala tɛɛ. ⁶Sara ka wɛ sempe, n'l ñɔŋ i waal Apera-ham* n'l yaa-l s'l cii sesɛɛ. Mi hen na, nne u lake sarteñente n'nter pe yeke se mi hɔya lii, u sem s'u ci Sara yalawiisi kele.

⁷Waala mi, mi rere, !u ɔ na mi yalaa ka sarte, wonte rɛɛ na, u sem se wa tan deen. !lu puku-wa, wonte rɛɛ na, Ase kaa s'l ha mi-n'wa fiisu nku tam akperu na. !lu lake sempe, se fe n'nter ra piti mi seerte.

!Ļ lau rem'č leen s'u mčna sē kiriisitutna lau rem'č leen ka wo na

⁸ Me cii sē me tēse keĻe, ka me siiru-mĻ s'u lau mčsem kuđempe na hčr kuđemer. !Ļ lau rem'č leen s'u mčna sē kiriisitutna lau rem'č leen ka wo na. !Ļ na remaŋ kuņemen. !Ļ tisi mĻ tē-č remaŋ tēē rerē. ⁹ !Ļ ra lbe woņĻ lake-mĻ tansarteņente, na woņĻ tu-mĻ na. Ama, !Ļ sēē Ase s'l lau-l sarte, wonte rēē na, Ase yaa-mĻ s'u lau sempe, se fē n'l pĻse n'l lau-mĻ sarte rerē. ¹⁰ A maa Ase tekara taa sē:

«WoņĻ cii s'l nĻu lelen ka Ļ fiisucčv taa n'l űante na, u ta mčna s'l wute tansarte wutase.

U ta mčna s'l teke yer rerē.

¹¹ U mčna s'l cel teņč ka suur, n'l lau sarteņente.

U mčna s'l cii rehēser űempu, n'l tenke-ku,

¹² wonte rēē na, Acii Sesēē rĻ Ļ űeser ka riyuyuņempa rēē, n'l coku wa sēerte.

Ama, Ļ űan kpan wompa lake teņč na.»

(Ps. 34:12-16)

Anč pĻsu s'l lau-mĻ teņč?

¹³ Nne Ļ cii s'u lau sarteņente na mĻ hčya ka ya ten, anč lau-mĻ teņč? ¹⁴ Me ka ta č me wutu, ?u kunta n'Ļ tuku kuņuŋ ka mĻ riyuyu lakase rēē, !Ļ sem s'Ase kaa s'l lau-mĻ sarte. !Nafate ra kpa-mĻ yera rēē, n'u ra pin-til-mĻ. ¹⁵ Ama, !Ļ re mĻ taa sē Kiriisitu* ci Acii Sesēē n'Ļ ha-Ļ űamte. !Ļ rčn mĻ tē n'Ļ honke s'Ļ wusen wompa wčsu-mĻ wonte Ļ honku-te na, te rēē. ¹⁶ Ama, !Ļ cese-wa-te na lelen, na űamte. !Ļ yeu mĻ hčya č rekpe-sekpepe, se fē nĻ, ?yera wčŋ mĻ rēē, fēr kpa-wa, wonte rēē na, wa tu-mĻ s'Ļ lau nč kuđemč na Kiriisitu n'Ļ lake sarteņente. ¹⁷ Nne Ase cii sē yer tu kuņuŋ ka Ļ sarte lakase rēē, u sara n'Ļ kel s'l tu-ku Ļ tansarte lakase rēē, ¹⁸ wonte rēē na, Kiriisitu teter seu taman kuđem ka r'awarkase rēē. WoņĻ ci riyuyutu na, Ļ seu wora tan dĻyuyu na, đa rēē, se fē n'l kan-đa Ase cal. A ka ku-Ļ n'l tēnu seu n'l fiisu űelĻ. ¹⁹ Na fiisu nku rēē na, Ļ wala n'l hose Ase tentente ka leesase nse wē sarka taa na. ²⁰ Ase ka hēse Ļ hčr n'l honku wonse ka ta űčŋ-Ļ ka Noee* ka saa kpĻlu cekpčĻ* ka wonte na. Yera mpa sĻ ku taa na, wa ta tēna. Ase tēse-wa leem mpe t'č yera ka leđe nasennausa kena. ²¹ Te ten űĻ ka nusen Ase leem mpe, a sē-mĻ-pe ka, pe tēsu-mĻ na. Ase leem serte nte, a sē-mĻ na, te ta ci wonte kpesu mĻ tēnen na. Ama, te ci wonte wulu s'Ļ cel mĻ tē-č Ase na mĻ hčya ka ya ten na. Te tēsu-mĻ, wonte rēē na, Yeesu Kiriisitu hom aseđa taa. ²² Ļ kpa aseta, n'l wē awčr cekpčĻde t'č Ase mete niŋ đēē, n'Ase tirira, na wompa wē huku na wompa wē hampate na, wa űčŋ-Ļ.

!Ļ lau wonte Ase cii-te na

⁴ Kiriisitu* tu kuņuŋ ka Ļ tēnu taa. Nte rēē-čna, u mčna sē mĻ rerē, Ļ rčn mĻ tē, n'Ļ tu kuņuŋ s'űĻ, wonte rēē na, yer űĻ tu kuņuŋ ka Ļ tēnu taa na, Ļ yepa n'l pe tasu teņč lape. ² Se fē nĻ wuse nse u kaase-Ļ-se s'l č tēnu nku taa na, Ļ kisi tansarteņente nte Ļ tēnu cii s'l lau-te na, n'l lau wonte Ase cii-te na. ³ Antauŋ, Ļ ka su aluate ka tēpe n'Ļ lau tansarteņente se wompa ta sem Ase na. Kčhen, u cēsa. Antauŋ, Ļ ta ruken mĻ tē. Ļ ka lau wonte mĻ tēnen cii-te na. Ļ ka ci selkura n'Ļ rēse hiilin. Ļ ka kpirsuwa n'Ļ cake n'Ļ űēē selem. Ļ ka laa laate nte Ase pe cii-te aciuu na. ⁴ Kčhen, wompa ta sem Ase na, wa lake wa tansarteņente nte kel ten na, n'Ļ pe taasun-wa. Wa na semp'č wonte na, u tēđun-wa, wa pē-mĻ te tē. ⁵ Ama, Ase kaa s'l sese-wa Ļ űesa taa, wa si-ir wonte wa lau-te na. Aluate nte ta cal ka Ļ kaa s'l hu n'aseđa na wompa take sepa na. ⁶ Aseđa mpa hen na, wa ka wē wont'č tēte nte rēē na, a hu na-wa s'a hu na yera ten-č wo na. Wa seu wonte na, Kiriisitu hose-wa tentente sarteņente, se fē n'Ase ha-wa fiisu nku tam akperu na.

!Ļ rukun Ase haade ka sarte

⁷ U kaase cekč sē te ten teem. Nte rēē-čna, !Ļ ruken mĻ tē n'Ļ č mĻ űesa rēē, fē n'Ļ pĻse n'Ļ sēē Ase. ⁸ Wonte kelen te ten na, nt'čĻe s'Ļ lau rem'č leen, wonte rēē na, nne Ļ wē yera ka leen, Ļ kaa s'Ļ tĻsen-wa w'awarkase ka tēpe. ⁹ !Ļ mu remaŋ n'Ļ ra miintu. ¹⁰ Ase ha-mĻ haya ka utē n'utē. !Ļ su-ya n'Ļ lau na temer n'Ļ sen đemaŋ s'Ase cii wo na. ¹¹ Nne Ase ha woņ'č huku s'l wute na, u mčna s'l wute Ase tentente. Nne Ase ha woņ'č huku s'l sen yera na, u mčna s'l sen-wa n'Ase reen, se fē nĻ yera wčr Ase ka te ten űĻ rēē na Yeesu Kiriisitu* rēē. NĻĻ tĻ-na hampate na cepate ka wuse se wuse. !U lau sempe.

!Ļ tu kuņuŋ se Kiriisitu ka tu-ku wo na

¹² Me raana, womĻ me wē-mĻ lu ka ten na, !u ra lau-mĻ reyau ka kuņuŋ nku Ļ tuku-ku tēpe na, ku rēē. Te ten űĻ wulu-na sē tufelem, Ļ tisi Ase rēē. !Ļ ra mčse s'n-ter-čna cefate. ¹³ !Ļ űante, wonte rēē na, Ļ tuku kuņuŋ se Kiriisitu* ka tu-ku wo na, se fē n'Ļ kaa s'Ļ na Ļ hampate ka wonte na, u kč mĻ taa n'Ļ űante n'Ļ kel. ¹⁴ Nne a tu-mĻ Kiriisitu yeđe rēē, Ļ nĻu lelen, wonte rēē na, Ase Fiisu nku wē hampate na, ku wē mĻ rēē. ¹⁵ !MĻ taa nēer ra tu kuņuŋ s'l ku yer, nawur s'l mĻla, nawur s'l lau tansarteņente, nawur s'l maa nēmpar tentente taa. ¹⁶ Ama, nne yer tuku kuņuŋ s'l ci kiriisitutu, u ta mčna sē fēr kpa-Ļ. U mčna s'l wčr Ase kena, wonte rēē na, yera yaa-Ļ sē kiriisitutu.

¹⁷ Aluate tala s'Ase paase na yera hu. Ama, Ļ kaa s'l paase na Ļ yera hu kena. Nne Ļ hu na-ra nēĻ, u kaa s'Ļ

tēsen na wɔ, wompa pe ñɔŋ tentente sarteñente na?

¹⁸ A maa Ase tekara taa se:

«Nne u we kaade se riyuyuñempa tel,
u kaa s'u teem na wɔ, wompa pe ñɔŋ Ase na,
na teñeseeciina.»

(Pr. 11:31)

¹⁹ Nte rɛɛ-ɔna, wompa tuku kuñuŋ se wonɔn'ɔ Ase cii na, u mɔna se wa rukun sarteñente lape, nɩ wa cel wa tɛ-ɔ Ase ñɩ lau-wa n'ɩ lake wonte ɩ yii-te na.

Kiriisitutɩna akpar

⁵ Mɩ-ɔ kiriisitutɩna akpar sesempa, kɔhen ñɩ, me wutun-mɩ. Ma rere, me ci re sesɛɛ se mɩ. Me na Kiriisitu* kuñuŋ tuu ka me ñesa taa. Ase kaa s'ɩ wul Kiriisitu hampate ka yera ñesa t'ɔ wonte na, me kaa se me hiiu me ñente na-ɩ. Nte rɛɛ-ɔna, me cɛru-mɩ ² s'ɩ ñelu Ase yera mpa ɩ rɩ-wa mɩ niiŋ taa na, wa rɛɛ, se nandjiir ñelu re mɛɛsiin dɛɛ-ɔ wo na. !ɩ ñelu wa rɛɛ na mɩ hɔya ka ya ten s'Ase cii wo na. !ɩ ra lake se newur taa, a caru-mɩ kena s'ɩ lau, n'ɩ ra lake mɩ temer nd'ɔ warase rɛɛ. Ama, !ɩ lake-re na felem. ³ !ɩ ra wuse wur-si ka reen dɛferfer ka wompa Ase cel-mɩ-wa na, wa rɛɛ. Ama, !ɩ wuse yera mpa Ase yera pɩsu se wa taasen-wa na, ⁴ se fe n'ayuku nku Yeesu Kiriisitu ñɩ kɔŋ ka ɩ ñelu ra ten dɛɛ na, ɩ ha-mɩ rɛter nde metelu ten nɩ re pe hɔrsu na.

⁵ Afapiisi mɩ, mɩ rere, !ɩ ñam mɩ akpar sesempa.

Mɩ ten, !ɩ tisi mɩ tɛ-ɔ ten-ɔ remaŋ tɛɛ, wonte rɛɛ na, a maa Ase tekara taa se:

«Ase celu suur ka wompa kpantu na,
n'ɩ lake sarte ka wompa tisu wa tɛ na.»

(Pr. 3:34)

⁶ Nte rɛɛ-ɔna, me cɛru-mɩ s'ɩ tisi mɩ tɛ-ɔ Ase cepate ñesa taa, se fe n'ɩ kpaase-mɩ aluate nte taa ɩ cii na.

⁷ Wonte ten caru-mɩ ka te we-mɩ kaade na, !ɩ re-te Ase niiŋ taa, wonte rɛɛ na, ɩ ñelu mɩ rɛɛ.

⁸ !ɩ rukun mɩ tɛ n'ɩ ɔ mɩ ñesa rɛɛ. Mɩ amura aluacii kaaku riinan ten n'ɩ cii yer s'ɩ kpa-ɩ. ɩ we se kpar ñɩ musu n'ɩ cii nter s'ɩ tu na. ⁹ !ɩ tisu Ase rɛɛ n'ɩ leɩ, ɩ hon aluacii ñɩ, wonte rɛɛ na, ɩ sem se mɩ raana nɛmpar rere tuku kuñemen ka kɔren ten taa s'ɩ tuku-ñɩ wo na. ¹⁰ Ase ñɩ lake yera ka sarte ka utɛ n'ute na, ɩ yaa-mɩ s'ɩ wuse yer kuɔem na Kiriisitu n'ɩ mu ɩ hampate nte tam akperu na. ɩ kaa s'ɩ tu kuñuŋ ka wont'ɔ aluate cekɔ na, ɩ yeu-mɩ ɩ teter n'ɩ tɛse mɩ rɔnɔɔ ka rekpesekpese n'ɩ ciisi mɩ nante n'ɩ ha-mɩ reen n'ɩ yeu n'ɩ ra feete afeetu. ¹¹ Nñɩ tɩ-na hampate ka wuse se wuse. !U lau sempe.

Atɛsenu sɛerte

¹² Siilase ñɩ, me suku-ɩ se me rɛafal ñɩ sem ɩ tɛ rukenu na, nñɩ sen-na-m nɩ me maa-mɩ tekara cunku ñɩ. Tekara ñɩ me maa-ɩ se me ciisi mɩ nante kena, nɩ me siir-mɩ s'Ase lau-ra sarte ka tufelem se me ka siir-mɩ-te wo na. !ɩ rukun wonte Ase lau-mɩ-te na, ka sarte.

¹³ Kiriisitutɩna akpar nde we Papiilon* kɔru t'ɔ cee-ɔ Ase lese-re se mɩ na, dɛ-l sɛɛ-mɩ. Me yo Marke sɛɛ-mɩ rere. ¹⁴ !ɩ sɛɛ rem'ɔ sarte na mɩ hɔya ka ya ten n'ɩ wul s'ɩ we rem'ɔ leen.

Womɩ ten wuse yer kuɔem na Kiriisitu na, !Ase yeu nɩ mɩ hɔya hɛ.

2 PLER

Sɛerte

1 M'ɔ Siimɔŋ Pler, woma ci Yeosu Kiriisitu* wolalade, na ɩ tirir na, ma maa-na-mɩ tekara ñ'ɔ womɩ Ase lau-mɩ sarte s'u tisi Yeosu Kiriisitu rɛɛ s'u lau-ra sarte ka wo re tisi ɩ rɛɛ na. ɩ lau semp'ɔ ra ten dɛɛ, wonte rɛɛ na, Yeosu Kiriisitu ñɩ ci r'Asɛ, n'u lese-ra r'awarkase taa na, ɩ wɛ riyuyu. 2 !Ase yeu n'u sem ñɩ-n'd'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu, n'u kelu n'u walu, se fɛ n'u pɩse n'u lau-mɩ sarte n'u yeu nɩ mɩ hɔya hɛ n'u kel.

!ɩ car mɩ tɛ n'u wul s'Asɛ yaa-mɩ n'u lese-mɩ

3 Ase ha-ra wonte ten u hɛn-dɔ sɛ re wal tufelem waɔe ka re fiisucɔw taa re hɔw re tɛ na-ɩ na. ɩ ha-ra-te na ɩ reen ñɩ ɩ wɛ-ñɩ s'u ci Ase na, ñɩ rɛɛ, na rɛɛ-ɔ wonɔn'ɔ re sem woñɩ yaa-ra na ɩ hampate na ɩ hɔwɩ le-lɛn dɛɛ na. 4 Semp'ɔna, ɩ ha-ra haya cekpɔɩ nya kelen te ten-ɔ ɩ ka yii-ra-ya na, se fɛ nɩ tansarteñente nte wɛ tɛte rɛɛ-ɔ yera lake te rɛɛ-ɔ ñesereu na, te ra hɔm-mɩ, n'u pɩse n'u nusen Ase. 5 ɩ teem tisuu ka Yeosu Kiriisitu* rɛɛ. Sempe na, !ɩ car mɩ tɛ n'u tase tisuu mpe rɛɛ-ɔ sarteñente nte u mɔna s'u lau-te na, na sarteñente nte rɛɛ-ɔ wonte u mɔna s'u sem-te Ase rɛɛ na. 6 !ɩ tase semte nte rɛɛ-ɔ mɩ tɛ rukenu, na mɩ tɛ rukenu mpe rɛɛ-ɔ hɔwɩ hɛsuu. !ɩ tase hɔwɩ hɛsuu mpe rɛɛ-ɔ mɩ tɛ hɔpe n'Asɛ, 7 na mɩ tɛ hɔpe mpe rɛɛ-ɔ remaŋ dɔkenu, na rukenu mpe rɛɛ-ɔ kiriisitutuna lulape, na kiriisitutuna lulape mpe rɛɛ-ɔ lulape. 8 Nne te ten ñɩ ɔ mɩ hɔya taa n'u kela, te yeke s'u sem d'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu ka kpater n'u kelen antaun, n'u lau sarte lakase nse ra ci falañense na. 9 Ama, yer ñɩ tan te ten ñ'ɔ ɩ hɔwɩ taa na, ɩ wɛ se yeelem ñɩ na recalala na. ɩ sɛɛwa s'Asɛ yaal-ɩ ɩ k-awarkase nse, ɩ ka lau-se antaun na.

10 Semp'ɔna, me rɛɔ ñempu, !ɩ car mɩ tɛ, n'u rukɛn sarte ka ñempu nku Ase yaa-mɩ n'u lese-mɩ s'u tunku-ku na. Nne ɩ lake sempe, ɩ kaa s'u ra feete ku t'ɔ afeetu. 11 Sempe na, ɩ kaa s'u ha-mɩ ñempu n'u sɩ tan kaade ka r'Acii Sesɛɛ Yeosu Kiriisitu ñɩ tɛlse-ra na, ɩ wurti nte pe kperu na, te taa.

12 Nte rɛɛ-ɔna, me kaa sɛ me tɛse-mɩ tamtam ka te ten ñɩ rɛɛ, ?pa ɩ teem te sem ka reyase nɩ nɛɛ ra pɩse s'u lese-mɩ tufelem ñempu nku ɩ tunku-ku na, ku taa, se wonɔn'ɔ a wul-mɩ-ku na. 13 Me sem s'u mɔna sɛ me hul mɩ ñesa kaka na me fiisucɔw taa s'u ra sɛɛ-te. 14 Me sem sɛ me kaa sɛ me seu rekpatata se r'Acii Sesɛɛ Yeosu

Kiriisitu ka siir-m wo antaun na. 15 Semp'ɔna, me caru me tɛ, se fɛ nɩ, ?me kampa, me sepa, ɩ hiiu ñempu sarte n'u tɛsu wonte me siir-mɩ-te na, te rɛɛ-ɔ tamtam.

Ase wul-dɔ sɛ Yeosu ci ɩ Yo

16 Antaun, dɛ ka cɛse-mɩ wonɔn'ɔ Yeosu Kiriisitu kaa s'u kan na ɩ hampate na. Wonte re siir-mɩ-te na, te ta ci mera nya yera meru-ya na wa len na. Dɛ na ɩ hampate na re ñesa 17 ka ɩ Cii Ase cel-ɩ-te n'u yeu s'a ha-ɩ ñamte. Ase ñɩ kel hampate na, ɩ wuta n'u siir se: «Yer ñɩ ci-na me Yo nka, me wɛ-ka lu ka ten na. U lake-m lɛlen ka ka rɛɛ.» 18 Dɛ teter, dɛ nɩ na re rena ka wutɔ nk'ɔ ka lii n'aset'ɔ n nɔnɔ dɔa-n'Acii Sesɛɛ Yeosu, dɛ ka wɛ Ase wuu rɛɛ-ɔ wonte na.

19 Nte rɛɛ-ɔna, dɛ tisu rere n'u kel antaun ka wonte Ase tentente rɛsera siir-te na. U mɔna s'u co wonte wa rɛse-te na, ka sarte, wonte rɛɛ na, wa tentente wɛ se kandɛ ndɛ metelu tawundj taa na. !ɩ coku-te sempe n'u rɛ n'u yaal atɛ n'ntaun tɛɛ terɔ nka a yaa-ka sɛ caru na, ka ya mɩ hɔya taa.

20 Wonte u ka sara n'u kel s'u sem-te na, nt'ɔlɛ sɛ, wonte antaun Ase tentente rɛsera rɛse-te nɩ wa maa-te ɩ tekara taa na, te ta lii na yera len t'ɔna. 21 Wonte Ase tentente rɛsera rɛse-te na, wa ta wute na wa selem t'ɔna. Ama, Ase Fiisu yeu-na-wa nɩ wa wute n'Asɛ rɛɛ.

Wompa tɛku sɛ wa wulu Ase ñente na

2 Antaun, yera ñempu ka hute Ase yera taa nɩ wa tɛku sɛ wa ci Ase tentente rɛsera. U kaa s'u lau semp'ɔna kɔhen ñɩ. Wompa wulu tentaru ñente na, wa kaa sɛ wa hute mɩ akpar taa, nɩ wa wul amɛɔŋ t'ɔ wonte ta sar asaru ka te hɔrsu yera na. Wa kaa sɛ wa kisi r'Acii Sesɛɛ ñɩ yau wa ñiin na. Wa lakase nse rɛɛ-ɔna, Ase kaa s'u horse-wa rekpatata. 2 Kpater kaa sɛ wa maa wa wara, nɩ wa-n'wa, wa lau tansarteñente nte wa cii-te ka te ha yera ka fer na. Mpa rɛɛ-ɔna, yera kaa sɛ wa wute tansarteñente ka tufelem ñempu rɛɛ. 3 Tentaru mpa kaa sɛ wa lau ñesereu ka mɩ ñente rɛɛ nɩ wa teke-mɩ na wa nulelen. Deyase kena, Ase honku-wa s'u hu na-wa. ɩ pe ree, ɩ kaa s'u horse-wa ten.

4 Ase ta sim ɩ nɔ s'u ñɛl ɩ tirira mpa ka lau awarkase k'antaun na. ɩ kpa-wa n'u wɛdɛ-wa min taa, nɩ wa ɔ ren'ɔna, tawundj t'ɔ rekpatatekpatate, s'u rɛ n'u tal ayuku nku ɩ kaa s'u hu na yera na. 5 Antaun, yera mpa ka lake awarkase na, Ase ta sim ɩ nɔ s'u ñɛl-wa rere. ɩ lapa sɛ

leem leente tete rēē, n'li ku wompa ka ta űűű-ű na. ű ta tēse wa taa nēer-ĳ ?u ta ci Noee* űű ka hosu yera s'ű mĳna sē wa lau riyuyufiente na, ű receel-ĳna, na yera ka lede nasenautisi. ⁶ Kĳren űű, a yaa-űű sē Sotĳm* na Komĳr* na, űű taa yera ka ta űűű Ase ka wonte na, ű ku wa űiente n'li yeu sē min űű-wa rekelkel n'ű yeu tēlem. ű wulu semp'ĳna rerē-ĳ, wompa pe űűű-ű na, s'ű kaa s'ű lau-wa kuđemte. ⁷ Aluante nte taa, ű tēse Lĳte* űű ka ci riyuyuti n'ű tēde ű hĳr t'ĳ ten-ĳ tansarte lakase nse yera mpa ka lake-se ka se ha yera ka fēr na, se rēē. ⁸ Điyuyuti űű ka wē wa hēku taa na, ű ka yekewa s'ű hĳr caru-ű ayuku s'ayuku ka tansarte lakase, na tansarteűiente nte, wa ka lake-te n'li na-te n'li nűu-te na, te rēē. ⁹ Te ten űű wulu s'Acii Sesēē sem wonĳű ű lake s'ű lese wompa űűű-ű na, ka wa wahala taa, n'li sem đere-ĳ wonĳű ű s'ű tansarteűempa sē wa tu wahala n'ű rē n'ű tal ű hűhur ayuku rēē na, ¹⁰ na wa taa wompa teter tunku wa tenen selem wa cii asimaűiente n'li wa pe cii s'ű tu wurti ka wa rēē na.

Yera mpa wulu tentarű űiente ka me ka wuten-mű wa űiente na, wa űiin kper reen n'li wa pe see Ase ka nafate. Wa pe űűű, n'li wa tu wompa ten wē hampate k'aseta na. ¹¹ Nku, Ase tirira mpa wē reen na hampate n'ű kelen-wa na, wa pe wutu tansarteűiente nter-ĳ wa rēē-ĳ Ase űesa taa. ¹² Ama, yera mpa lake falafala, wa wē wĳkete se kpeena nya, a kpa-ya n'a ku-ya na. Wa tu wonte wa pe nűu te kutihudű na. Wa lakase rēē-ĳna, wa kaa sē wa seu se kpeena seke wo na. ¹³ Ase kaa s'ű rēte-wa kuűűű se wa lau wa raana ka kuűűű ka wo na. ű kake wa taa sē wa lake teűese ka műse taa. Wa kĳű wa tuku na-mű wonte na, ű kake wa taa sē wa tēku-mű n'li wa ha-mű fēr na wa tansarte lakase. ¹⁴ Wa pe mĳsu nter rēē n'ű tase sē wa űelu yalaa n'ayađete űesa, n'ű tan se wa ta yeu awarkĳ. Nne wa na yera mpa hĳya ta cii sarte k'Asē űempu taa na, wa tēke-wa-l, sē wa-l feete awarkase taa rere. Ayuken ten, wa lake űesereu űiente kena, n'Asē teem wa sem wűu. ¹⁵ Wa kisi Ase űempu n'li wa lake teűese se Peer yo Palam* ka lake wo na. Palam űű ka ciiwa s'ű lau teűű kena n'li hiiu warase. ¹⁶ Ama, Ase yeen-ű te rēē n'li wonkĳ wuten-ű se yer, n'li ka ru-ű űempu s'ű ra tase ű wĳkete lape. Nku, kpeende nenđel-ĳna, đe pe wutu awutu.

¹⁷ Sempe yera mpa wē se hiisi nse taa leem sese ten đekpankepanke na. Wa nusen đere-ĳ tunű wonte nte, ahiilim fetu n'li te yasu na. Ase rĳn w'awĳr ka reyase ka tawundű t'ĳ rekpatēkpatē. ¹⁸ Wa kpantu na wutase nse pe siiru nter na, n'li wa tēku wompa kuren liiu ka wompa hiiti űempu na, wa taa, sē wa-n'wa, wa lau tansarteűiente nte wa cii-te ka te ha yera ka fēr na. ¹⁹ Wa yii-wa-l sē wa kaa sē wa hiiu wa tē n'li wa ĳ rehes-er taa. Nku, mpa teter, wa ci kpankase ka wonte tēeren-wa, n'li te walun-wa sem taa na. Wonte rēē na, wonte kelen yer na, te wusu-ű te kpankĳ*. ²⁰ Nne yera kisi tete rēē tansarteűiente nte hĳrsu yera na, n'li wa

sem đ'Acii Sesēē Kiriisitu* űű tēsu yera na, n'ű tase cekĳ, wa kunti wa wuse te wara, n'li te wuse-wa te kpankase, atēsenu űiente kĳsen wandē n'ű kelen kidĳkidĳű űiente. ²¹ ?Yera mpa ka ta sem űempu, ű ka sara n'ű ka kela sē wa sem điyuyu űempu nk'ĳ sarte, fē n'li wa kunti wa wusu kutukutu, n'li wa pe űűű Ase űasete nte a ka wul-wa-te na. ²² Wonte lake yera mpa na, te wulu-ra wutekpiso nka siiru tufelem sē: «Hĳű wusa ka tuku wonte ka tē-te na.» Nenkar-ĳű sē: «A kuren afa ka leem seu rēē, n'li kunti n'li tase wusu k'ahĳra taa n'li wutu ű tē.»

Yeesu Kiriisitu kaa s'ű kan s'ű ka yii-ra wo na

3 Me raana, womű me wē-mű lu ka ten na, me taman naul tekara űű me maa-ű-mű na, nűű-ĳű. Me tekarna mpa, me maa-mű-wa naul na, me tēs-mű wonte ű teem te sem na, se fē n'ű pűse n'ű mĳse te rēē-ĳ sarte. ² Me cii s'ű tēse wonte Ase tentente rēsera sarteűempa ka wute-te antaunű na, te rēē, na űasete nte ten, đ'Acii Sesēē Yeesu Kiriisitu* űű tēsu-ra na, ű si-ir-mű-te na ű tirira mpa ű tir-wa mű cal na. ³ Wonte ű ka sara n'ű kel s'ű sem-te na, nt'ĳű sē, tete teem atēsenu ayuken đēē na, yera kaa sē wa kan kpater, n'li wa wonke-mű, n'li wa lau tansarteűiente nte wa cii-te na. ⁴ Wa kaa sē wa siir sē: «ĳűse, Yeesu Kiriisitu yii s'ű wusu s'ű kan ya? ű wē ű hen? Đa ciina teem sepe, n'li te ten te ten műse s'antaunű, Ase kidű tete lape n'ű wē wo na.» ⁵ Yera mpa pe cii sē wa nűu kena s'ű űul ten-ĳ Ase lau aseta, n'li lese tete na leem tēē, n'li tar wa taa. ű lau te ten űű na ű ĳű taa wutĳ rēē-ĳna. ⁶ Na te ten űű-ĳna, Ase ku antaunű űempa ka n'ű leem leente tete rēē-ĳ ten-ĳ wonte na. ⁷ Ase űű ka siir rerē s'aseta, na tete nte, wa wē kĳhen na, wa kaa sē wa műse sempe, n'ű rē n'ű tal ayuku nku ű kaa s'ű hu na yera ka wa ten na. Ayuku nku, ű kaa s'ű űĳse aseta na tete nt'ĳ min đeyaya, n'li ku wompa ten pe űűű-ű na.

⁸ Me raana, womű me wē-mű lu ka ten na, nter wē ka ű ta mĳna s'ű sēē-te. Nt'ĳű s'Acii Sesēē űesa taa hen na, ayuku kuđemu wē se wuse ka nawuyo (1 | #000), n'li wuse ka nawuyo wē s'ayuku kuđemu. ⁹ Nempar wē ka wa siiru s'Asē kelo űsűu ka ten, n'li pe lake resam ka wonte ű yii-te na. ű ta ci semp'ĳna. ű hese ű hĳr kena mű rēē, wonte rēē na, ű pe cii sē mű taa nēer leeu. ű cii se yer se yer kisi ű k-awarkase kena.

¹⁰ Acii Sesēē ayuku kaa sē ku kan đitita se mű kĳű wo na. Ayuku nku, aseta kaa s'ű rē riwuu n'li wonte ten wē renaa na, te űű min te űende. Tete, na wonte ten wē te rēē na, min kaa s'ű wu-te-l đere n'a ra na-te.

¹¹ Nte rēē-ĳna, ű mĳna s'ű walu mű fiisucĳu taa s'Asē cii wo na, n'ű űam Ase ka mű wađe t'ĳ re ten, wonte rēē na, te ten űű kaa sē te rē. ¹² ű honku ayuku nku Ase kaa s'ű kan na, n'ű car mű tē rere, n'ű lau te ten űű pűsu sē te yeu-ű n'li kan lele na. Ayuku nku n'li naken aseta űű

min nɪ wonte ten wɛ taa na, te ñende. ¹³ Ama, ɔe honku aseta cefalu, na tete cefate nte, Ase yii-ra s'ɪ kaa s'ɪ lau-te na. Ðen'ɔna, yera kaa sɛ wa lake te ten-ɔ riyuyu.

¹⁴ Me raana, womɪ me wɛ-mɪ lu ka ten na, nte rɛɛ-ɔna, me siiru-mɪ, se wonɔn'ɔ u honku te ten ñɪ na, !u car mɪ tɛ, se fɛ nɪ r'Acii Sesɛɛ kaa s'ɪ kan wonte na, ɪ nɔnɔ u wɛ rekpesekpese ka tam awarkɔ, n'ɪ wɛ rehɛs-er taa. ¹⁵ !u sem sɛ r'Acii Sesɛɛ hɛsu ɪ hɔɔr n'ɪ pe wusu lɛlɛ, wonte rɛɛ na, ɪ cii sɛ yera kisi w'awarkase fɛ n'ɪ tɛlse-wa. Ðe rɛafal Pɔl ñɪ re wɛ-ɪ lu ka ten na, ɪ maa-mɪ na lɛn ñɪ Ase ha-ɪ-ñɪ na, n'ɪ wulu-mɪ kuðemte nt'ɔna. ¹⁶ ɪ maa te ñente ka wont'ɔ ɪ tekarɪna t'ɔ wa ten na, ɪ wutu kuðemte nt'ɔna. ɪ tekarɪna mpa taa, nɛnter wɛ

kaade k'a pe nɪu te tɛɛ-ɔ fɪfɪ. Wompa hɔya ta cii nɪ wa pe nɪu te kutihuɔji tɛɛ-ɔ sarte na, wa kpa-te wa cɛlu-te, se wa lau wo wonte ten a maa-te Ase tekara taa na. Wa lakase nse taa, wa ku wa teter wa tɛ-ɔna.

¹⁷ Me raana, womɪ me wɛ-mɪ lu ka ten na, a hom mɪ siiruu sɛ te ten ñɪ kaa sɛ te lau. Sempe na, !u rukun mɪ tɛ-ɔ sarte. ?Ya sempe, yera mpa pe ñɔɔ Ase na, wa kaa sɛ wa lau-mɪ n'ɪ maa wa tansarte ñempu taa n'ɪ ra ɔ Ase ñempu taa. ¹⁸ Ama, !u rukun tunkuu ka r'Acii Sesɛɛ Yeesu Kiriisitu* ñɪ tɛlsu-ra na, n'ñ'ɔna, se fɛ n'ɪ sem n'ɪ kel s'ɪ lau-mɪ sarte ka tɛmpe, n'ɪ pɪse n'ɪ sem-ɪ kpater n'ɪ kelu n'ɪ walu. !Ðe wɔr-ɪ kɔhen, na wuse se wuse. !U lau sempe.

1 SAN

Yeesu Kiriisitu ci wuto nka ha-ra fiisu nku tam akperu na

1 De maa-mi woñi ci Ase wuto ka i kon yera ka fiisu nku tam akperu na, i rɛɛ. I ka we reyase ka n kon, Ase take lau tete. Da rere, de nu ka, i ka wutu wonte na. De na-i na re ñesa, de ñelu-i, de teeken-i na re ni-ij. ² Ase kampa n'i wul-qa fiisu nk'ɔ wonte na, de naku, de sendu ku wara, ni re hosu-mi ku ñente. U lul ten-ɔ ku ka we ra Cii Ase cal. Kohen, Ase wul-qa-ku ra ñesa taa. ³ Wonte re na-te na re ñesa re nu-te na re re-na na, nt'ɔle re hosu-mi-te rere, se fe ni ra-n'mi, de lau no kudemɔ se re lau no kudemɔ na ra Cii Ase, na i Yo Yeesu Kiriisitu* ka wo na. ⁴ De maa-mi-te se fe n'u ko ra t'ɔ ten.

!De walu Ase hulmun taa

⁵ Wonte re nu-te Ase Yo Yeesu Kiriisitu no taa ni re si-iru-mi-te na, nt'ɔle s'Ase ci hulmun, ni tawundji tam i taa. ⁶ Nne re siiru se ra-n'Ase, de lau no kudemɔ, ni re we re walu tawundji taa, de teku, ni re tunku ñempu nku tan tufelem na. ⁷ Ama, nne re walu hulmun taa s'Ase we hulmun t'ɔ wo na, de lake no kudemɔ na reman, n'i Yo Yeesu calem lesu r'awarkase ka se ten, ni pe yeke se re kpese rekpesekpese.

⁸ Nne re siiru se re pe lake awarkase, de teku re teter re te, n'Ase tufelem tan qa hɔya taa. ⁹ Ama, nne re yeedu r'awarkase rɛɛ, Ase kaa s'i tisen-qa-se, n'i yeu-ra re kpese rekpesekpese ka ra teñese ten taa, wonte rɛɛ na, i ci Ase ñi we riyuyu na, n'i lake wonte i yii-te na. ¹⁰ Nne re siiru se re ta lau awarkase, u kunta n'u we se re suku Ase se tentar, n'i tentente tan de hɔya taa.

Kiriisitu ceru Ase ka ra rɛɛ

2 Me wiisi mi, me maa-mi tekara ñi, se fe n'u ra lau awarkase. Ama, nne yer lau awarko, de we yer neer-ɔ i kaa s'i cer ra Cii Ase ka ra rɛɛ, n'ñ'ɔle, Yeesu Kiriisitu* ñi we riyuyu na. ² Nñi yeu-na n'a ku-i s'a laa laate ka wo na, s'Ase tisen-qa r'awarkase. U ta ci ra receel dɛɛ-ɔna, Ase laa laate nte, i laa-te yer se yer rɛɛ-ɔna.

³ Nne re lake wonte Ase wɔsu-ra-te na, te wulu-ra kele se re sem-i tufelem. ⁴ Woñi siiru s'i sem Ase, n'i pe ñonj wonte Ase ñi siir-te na, i teku kena, n'Ase tufelem

tam i kon taa. ⁵ Ama, yer ñi ñonj wonte Ase siiru-te na, nñi we-na Ase ka lu ka ten. Nne re ñonj Ase, te wulu-ra se re kon re te na-i, de wuse yer kudem. ⁶ Nne yer siir s'i su i te n'i kon n'Ase, u kon s'i tunku ñempu nku Yeesu Kiriisitu ka tunku-ku na.

Ñasete cefate

⁷ Me raana, womi me we-mi lu na, me pe maa-mi nter-ɔ cefate ka u take nu-te, u teem te nuu. Te we te we kudemte nt'ɔna se, kiqinkiqin a hose-mi wo Ase tentente na. ⁸ U kunti n'u we se, wonte me maa-te na, te ci ñasete cefate kena, wonte rɛɛ na, wonte Yeesu Kiriisitu* lau-te na, na wonte mi rere mi lake-te na, te wulu se tufelem ñasete cefate kena. Da sempa se ñasete cefate kena, wonte rɛɛ na, tawundji we re yasu, n'u we n'u yaalu ate. Tufelem, hulmun we ñi na.

⁹ Woñi siiru s'i we hulmun taa, n'i we n'i tam i runti ka lu k'atam na, i we n'i walu tawundji t'ɔna, ¹⁰ ni yer ñi we i runti ka lu na, i cake hulmun taa, n'nter tam i kon t'ɔ, te yeke-i s'i feete awarko taa. ¹¹ Woñi tam i runti ka lu k'atam na, i we n'i we tawundji t'ɔna, n'i walu rere-ɔ tawundji taa. I pe surj wundjiindji i walu na, wonte rɛɛ na, tawundji husi i ñesa rɛɛ.

!lu ra lau ñesereu ka tete nte ñente rɛɛ

¹² Me wiisi mi, me maa-mi-te, wonte rɛɛ na, Ase teem mi awarkase tɛsenu na Yeesu Kiriisitu ñur dɛɛ.

¹³ Aciina mi, me maa-mi-te, wonte rɛɛ na, u sem woñi ka we ka, n kon Ase take lau tete na.

Afapiisi mi, me maa-mi-te, wonte rɛɛ na, u ñase aluacii.

¹⁴ Me wiisi mi, me maa-mi-te, wonte rɛɛ na, u sem qa Cii Ase.

Aciina mi, me maa-mi-te, wonte rɛɛ na, u sem woñi ka we kiqinkiqin ka n kon Ase take lau tete na.

Afapiisi mi, me maa-mi-te, wonte rɛɛ na, u we reen.

U mu Ase tentente, ni te mise mi hɔya taa.

U ñase rere-ɔ aluacii.

¹⁵ !lu ra lau tete rɛɛ ñente ka leen. !lu ra lau ñesereu ka tete nte rɛɛ ñente rɛɛ. Nne yer we tete rɛɛ ñente ka lu,

te wulu s'l tan da Cii Ase ka lu. ¹⁶ Tete nte rɛɛ ñente nt'ɔlɛ sɛ, yera cii sɛ wa lau tansarteñente receel-ɔna. Wa na nter-ɔ wonte na, wa cii s'u lau mpa ti-na. Wa kpantu na wonte ten wa wɛ-te na. Te ten te ten ñu lii na tete nte rɛɛ-ɔna. Te ta lii-na ra Cii Ase cal. ¹⁷ !u sem sɛ, tete nte wɛ te toŋ kena, ka nɪ wonte ten yera lake ñe-serɛu ka te rɛɛ na, te kperu. Ama, yer ñu lake wonte Ase cii-te na, lɛ wɛ-na fiisu nku tam akperu na.

!u kpa mɪ tɛ na wompa kisu Yeesu Kiriisitu na

¹⁸ Me wiisi mɪ, ayuken ñu ci atesenu ayuken. u ka nuu sɛ, Kiriisitu* amura kaa s'l kan atesenu ayuken ñu rɛɛ. Tufelem, kɔhen dɛ sem s'amurana kan tɛmpe. Semp'ɔna, dɛ sem s'ayuken ñu ci atesenu ayuken. ¹⁹ Antaun, wa ka wɛ r'akpar taa, wa lii wa rɛ. Ama, wa ta ci yera nɛmpar-ɔ, wa lau nɔ kuɔdemɔ na-ra. ?Wa ka lau nɔ kuɔdemɔ na-ra, wa ka mɪse ra cal. Te lau sempe, wonte rɛɛ na, u ka mɔna s'a sem sɛ wa ta ci r'akpar taa yera.

²⁰ U kaase-mɪ hen na, Kiriisitu ha-mɪ Ase Fiisu, n'u sem tufelem ka mɪ ten. ²¹ Me maa-mɪ, n'u ta ci sɛ me maa-mɪ sɛ me siir s'u take sem tufelem. Wonte yepa me maa-mɪ na, me maa-mɪ sɛ me siir-mɪ s'u sem tufelem. u sem dɛrɛ sɛ tentarɪr na tufelem wa pe cake na remaŋ.

²² Anɔ ci tentar? Tentar kelɛ, woñu kisu n'l siiru sɛ Yeesu ta ci Kiriisitu ñu Ase tir-ɪ s'l tɛlse yera na. Woñu kisu ra Cii Ase na ɪ Yo Yeesu Kiriisitu na, nñu ci-na Kiriisitu amura. ²³ Nne yer kisu Ase Yo, te kutihuɔɔi kelɛ s'l kisu ka Cii Ase rɛrɛ. Ama, nne yer tisu sɛ Yeesu ci Ase Yo kena, yer ñu cake na ka Cii Ase.

²⁴ Mɪ hen na, !u lau sɛ wonte u nuu-te kiɔinkidɔn na, nɪ te ɔ mɪ hɔya taa. Nne wonte u nuu-te kiɔinkidɔn na, te ɔ mɪ hɔya taa, mɪ rɛrɛ, u kaa s'u hɔ mɪ tɛ n'Ase Yo, na ra Cii Ase. ²⁵ Nne re lau sempe, ka kaa sɛ ka ha-ra fiisu nku tam akperu na, se ka ka yii-ra-ku wo na.

²⁶ Wonte me kuren mɪ te rɛɛ-ɔ maau na, me maa-mɪ wompa ñelu sɛ wa tɛke-mɪ na, mpa rɛɛ-ɔna. ²⁷ Mɪ hen na, !u ra cii nɛɛr-ɔ aciɪu, s'l wul-mɪ nter, wonte rɛɛ na, Ase Fiisu nku Yeesu Kiriisitu teem-mɪ ku hau na, ku cake mɪ hɔya taa, ku wulu-mɪ te ten. Te ten ñu, ku wulu-mɪ-te na, te wɛ tufelem. Tentarɪr tan taa. !u su mɪ tɛ n'u hɔ na Yeesu Kiriisitu se ku wul-mɪ wo na.

²⁸ Me wiisi mɪ, sempe na, !u su mɪ tɛ n'u hɔ na Yeesu Kiriisitu, se fɛ n'ayuku nku, ɪ kɔŋ na, da hɔya ra mau, nɪ fɛr ra kpa-ra ɪ ñesa taa. ²⁹ u sem sɛ Yeesu Kiriisitu ci riyuyutu kena. Sempe na, u mɔna s'u sem dɛrɛ sɛ woñu lake wonte wɛ riyuyu na, ɪ ci Ase yo rɛrɛ.

Ɖɛ ci Ase wiisi

3 !u na wonɔn'ɔ, da Cii Ase wɛ-ra lu ka tempe hal n'l yaa-ra s'l wiisi na. Tufelem kena rɛrɛ, dɛ ci ɪ wiisi. Wonte yepa tɛte rɛɛ ñempa ta sem-da na, nt'ɔlɛ sɛ wa ta sem da Cii Ase. ² Me raana, kɔhen dɛ ci Ase wiisi. Ɖɛ

take sem wonte, dɛ kaa sɛ re wuse na. Ama, wonte re sem-te na, nt'ɔlɛ sɛ Kiriisitu* kaa s'l kan wonte na, dɛ wuse s'nñu, wonte rɛɛ na, dɛ kaa sɛ re na-ɪ reyamyam s'l wɛ wo na. ³ Yer ñu honku tamtam s'l kaa n'l wuse se Kiriisitu wɛ wo na na, ɪ kpa ɪ tɛ s'l ra lau awarkɔ se Kiriisitu ta lau-ka wo na.

⁴ Yer ñu lake awarkase na, te wulu s'l kisu Ase ñasete, wonte rɛɛ na, wonte ten a ta ñam Ase ñasete n'a lake-te na, a yaa-te s'awarkase. ⁵ u sempa sɛ Yeesu Kiriisitu kan tɛte rɛɛ s'l lese-ra r'awarkase taa. Nñu hen na, ɪ tam awarkɔ k'atam. ⁶ Semp'ɔna, yer ñu su ɪ tɛ n'l hɔu na Yeesu Kiriisitu na, ɪ pe lake awarkase. Yer ñu lake awarkase na, te wulu s'l take na Yeesu Kiriisitu n'l ta sem-ɪ rɛrɛ.

⁷ Me wiisi mɪ, !u ra yeu sɛ yera tɛke-mɪ. Yer ñu lake riyuyufɛnte na, nñu rɛrɛ, ɪ wɛ riyuyu se Yeesu Kiriisitu wɛ riyuyu ka wo na. ⁸ Yer ñu lake awarkase na, ɪ ci-na aluacii yo, wonte rɛɛ na, aluacii paase tɛŋ lape ka tɛte akiɔino. Wonte yepa n'Ase Yo kan tɛte rɛɛ na, ka kampa sɛ ka hɔrse wonte ten aluacii lake-te na kena.

⁹ Yer ñu ci Ase yo na, ɪ pe lake awarkase, wonte rɛɛ na, fiisu nku Ase ha-ɪ-ku na, ku mɪse ɪ hɔr taa. l ra pɪse s'l lau awarkase, wonte rɛɛ na, ɪ ci Ase yo. ¹⁰ !u na wonɔn'ɔ a pɪse s'a sem Ase wiisi n'alucii wiisi na, nt'ɔlɛ sɛ, yer ñu pe lake wonte wɛ riyuyu n'l tam ɪ runtɪ ka lu na, ɪ ta ci Ase yo.

Ase siiru sɛ re lau rem'ɔ leen

¹¹ Tentente nte, u nuu-te kiɔinkidɔn na, nt'ɔlɛ sɛ, !dɛ lau rem'ɔ leen. ¹² U ta mɔna sɛ re lau se Kaɛŋ* ñu ka ci aluacii yo n'l ku ɪ teternkɔ, ɪ ritafal na. Ar lapa n'l ku-ɪ? l ku-ɪ, wonte rɛɛ na, nt'ɔlɛ sɛ, wonte ten Kaɛŋ ñu ka lake-te na, te ta sar. Nku, ɪ ritafal ñu lake wonte wɛ riyuyu na.

¹³ Me rɛɔ ñempa, !u ra lau-mɪ reyau sɛ tɛte rɛɛ ñempa tam-mɪ lu k'atam. ¹⁴ Ɖa, dɛ sem kɔhen sɛ re tare ci asɛɔa. Ɖɛ teem asɛɔa t'ɔ liɪu, dɛ wɛ re wɛ fiisu taa. Ɖɛ lau senɔ, dɛ sem? Ɖɛ sempa, wonte rɛɛ na, dɛ wɛ re raana ka leen. Yer ñu tam ɪ runtɪ ka lu na, ɪ wɛ se woñu teem sepe na. ¹⁵ Yer ñu tam ɪ runtɪ ka lu k'atam na, ɪ ci akur. !u sem sɛ woñu ci akur na, ɪ take hiiu fiisu nku tam akperu na. ¹⁶ Yeesu Kiriisitu* wɛ-ra lu. l kampa n'l seu ra rɛɛ-ɔna. Te wulu-ra wonɔn'ɔ u mɔna sɛ re lau re raana ka leen na. U mɔna sɛ, da rɛrɛ, dɛ rɔn dɛ tɛ re honku sɛ re seu wa rɛɛ. ¹⁷ Nne nɛɛr wɛ na wonte, n'l na ɪ runtɪ ka ɪ tan wur, n'l kisa n'l ta sen-ɪ, ɪ lake senɔ s'l siir s'l wɛ Ase ka lu? ¹⁸ Me wiisi mɪ, u ta mɔna sɛ re lake rem'ɔ leen ka re nɛse t'ɔna, nɪ lakase pe lake. U mɔna sɛ re lake lakase nse wulu sɛ re wɛ rem'ɔ leen ka tufelem na.

Ɖe hɔya wɛ rehɛɛ k'Asɛ ñesa taa

¹⁹Ɖe lake rem'ɔ leen, ɔen'ɔlɛ, ɔe kaa sɛ re sem sɛ re ɔ na tufelem, n'mpe tɪ-na-ra. Nne re sem sɛ re ɔ na tufelem, ɔen'ɔlɛ, ɔe hɔya kaa sɛ ya ɔ rehɛɛ k'Asɛ ñesa taa. ²⁰Ɖa re hɔya hu na-ra, u ra kel, wonte rɛɛ na, ɪ sem te ten n'l kpɔl n'l kelen-ya.

²¹Me raana, womɪ me wɛ-mɪ lu na, nne tufelem sɛ, ɔe hɔya pe hu na-ra, ɔe hɔya ra mau Asɛ ñesa taa, ²²nɪ re sem s'l ha-ra te ten ñɪ re wɔsu-ɪ na, wonte rɛɛ na, ɔe ñɔŋ ɪ ñasete nɪ re lake wonte kake-ɪ na. ²³ɪ ñasete nt'ɔlɛ s'u mɔna sɛ re tisi ɪ Yo Yeesu Kiriisitu rɛɛ. U mɔna rerɛ sɛ re lau rem'ɔ leen s'Asɛ siir wo na. ²⁴Wompa ñɔŋ ɪ ñasete na, wa su wa tɛ nɪ wa hɔu n'Asɛ. Asɛ rerɛ ɔ na-wa. Ɖe sem s'Asɛ ɔ na-ra, wonte rɛɛ na, ɪ Fiisu nku ɪ ha-ra-ku na, ku wulu-ra sempe.

A pɪsu s'a sem Asɛ Fiisu, na Kiriisitu amura fiisu

4 Me raana, womɪ me wɛ-mɪ lu na, nne yer kɔŋ na mɪ rɛɛ n'l siiru-mɪ s'l wutu n'Asɛ Fiisu reen ɔɛɛ, ɪ lu ra tenke s'lu nɔ na-ɪ. ɪ lu mɔse-ɪ n'lu na haa s'l wɛ n'Asɛ Fiisu ka tufelem na. Me siiru-mɪ-te sempe, wonte rɛɛ na, tentarura kpater lii tete rɛɛ, wa siiru sɛ wa rɛsu Asɛ tentente. ²ɪ lu na wonɔn'ɔ u kaa s'lu sem sɛ yer wɛ n'Asɛ Fiisu na. Yer ñɪ siiru reyanta sɛ Yeesu Kiriisitu wuse yer n'l kan tete rɛɛ na, nñɪ wɛ-na Fiisu nku kɔŋ n'Asɛ cal na. ³Ama, yer ñɪ kisu n'l siiru sɛ, Yeesu ta wuse yer na, yer ñɪ ci yer-ɔna, ɪ tan Fiisu nku lii n'Asɛ cal na. Fiisu nku hen na, ku ci-na Kiriisitu amura fiisu kena. Wonku, u ka nɔ sɛ ku kɔŋ na, kɔhen na, ku kampa, ku wɛ tete rɛɛ.

⁴Me wiisi mɪ, u kaase-mɪ hen na, u ci Asɛ wiisi kena. ɪ ñase wompa tɛku sɛ wa rɛsu Asɛ tentente na, wonte rɛɛ na, Fiisu nku wɛ mɪ taa na, ku kpɔla, ku kelen Kiriisitu amura fiisu nku wɛ tete rɛɛ na. ⁵Wompa tɛku sɛ wa rɛsu tentente nte na, wa-l hen na, wa-l ci tete rɛɛ ñempa kena. Nte rɛɛ-ɔna, wa wutu tete rɛɛ ñente, nɪ tete rɛɛ ñempa nɔ na-wa. ⁶U kaase-ra hen na, ɔe ci Asɛ ñempa kena. Yer ñɪ sem Asɛ na, ɪ nɔ na-ra, nɪ yer ñɪ ta ci ɪ yo na, ɪ pe nɔ na-ra. Ɖen'ɔlɛ, ɔe kaa sɛ re sem sɛ yer wɛ na tufelem Fiisu, yaa ɪ wɛ na tentarur fiisu.

Asɛ ci lulape cii

⁷Me raana, womɪ me wɛ-mɪ lu na, ɪ ɔe lake rem'ɔ leen, wonte rɛɛ na, lulape lii n'Asɛ cal-ɔna. Nne yer wɛ yera ka lu, te wulu s'l ci Asɛ yo n'l sem Asɛ. ⁸Nne yer tan yera ka lu, te wulu s'l ta sem Asɛ, wonte rɛɛ na, Asɛ ci lulape cii. ⁹Wonte wulu-ra reyanta s'Asɛ wɛ-ra lu na, nt'ɔlɛ s'l tir ɪ Yo kuɔemɔ nka ɪ wɛ-ka na, ka tete rɛɛ, se fɛ nɪ ka ha-ra fiisu nku tam akperu na. ¹⁰Lulape wɛ sen-ɔna. Ɖa ta lau-na Asɛ ka lu. Nñɪ lau-na-ra lu, n'l tir ɪ Yo kuɔemɔ nka ɪ wɛ-ka na, sɛ ka seu s'a laa laate ka wo na, fɛ n'l tɪsen-ɔa, ɔ'awarkase.

¹¹Me raana, womɪ me wɛ-mɪ lu na, nne Asɛ lau-ra lu sempe, u mɔna sɛ ra rerɛ, ɔe lau rem'ɔ leen. ¹²Nɛɛr take na Asɛ k'anau. Ama, nne re wɛ rem'ɔ leen, Asɛ cake na-ra. ɪ yeke sɛ re lake rem'ɔ leen s'l wɛ-ra lu ka wo na.

¹³ɪ ha-ra ɪ Fiisu. Na ren'ɔna, ɔe sem sɛ, ɔe su re tɛ re hɔu na-ɪ, n'l ɔ na-ra. ¹⁴Ɖa teternkɔ, ɔe na na re ñesa sɛ, ɔa Cii Asɛ tir ɪ Yo ka tete rɛɛ sɛ ka kan ka telse tete rɛɛ ñempa. Ɖe hosu yera sɛ te wɛ tufelem. ¹⁵Yer ñɪ tisu sɛ Yeesu ci Asɛ Yo na, Asɛ cake na-ɪ. Nñɪ rerɛ hɔu ɪ tɛ n'Asɛ. ¹⁶Ɖa teter, ɔe sem s'Asɛ wɛ-ra lu, nɪ re tisi-te rerɛ.

Asɛ ci lulape cii, nɪ yer ñɪ lake yera ka lu na, mpetɪ ñɪ hɔke ɪ tɛ n'Asɛ, n'Asɛ rerɛ ɔ na-ɪ. ¹⁷Asɛ yepa sɛ re lau rem'ɔ leen, se fɛ n'ayuku nku ɪ kaa s'l hu na-ra na, ɔe hɔya ra mau, wonte rɛɛ na, ɔe ɔ tete rɛɛ se Yeesu. ¹⁸Yer ñɪ wɛ Asɛ ka lu na, nafate pe kpa-ɪ. Nne re sem s'Asɛ wɛ-ra lu ka ten, nafate ra kpa-ra. Nafate sɪsu yer ka kuñɔŋ taa. Semp'ɔna, nne yer wɛ nafate, te wulu s'l tam Asɛ ka lu ka papa.

¹⁹Ɖa hen na, ɔe wɛ yera n'Asɛ ka lu, wonte rɛɛ na, Asɛ lau-na-ra kiɔinkidɪn ka lu. ²⁰Nne yer tam s'l wɛ Asɛ ka lu n'l tam ɪ runtɪ ka lu k'atam, ɪ lake tentarur, n'l tam Asɛ ka lu. Nne yer tam ɪ runtɪ ñɪ ɪ na-ɪ na, ka lu, ɪ ra pɪse s'l lau Asɛ ka lu ka ɪ pe na-ɪ. ²¹Ñasete nte Asɛ cel-ɔa-te sɛ re lau-te na, nt'ɔlɛ sɛ yer ñɪ wɛ Asɛ ka lu na, u mɔna s'l lau ɪ runtɪ ka lu rerɛ.

Ɖe tisi Kiriisitu rɛɛ re pɪse aluacii

5 Yer ñɪ tisu sɛ Yeesu ci Kiriisitu* ñɪ Asɛ tir-ɪ s'l telse yera na, ɪ ci Asɛ yo. Nne re wɛ yer ka lu, ɔe wɛ ɪ wiisi ka leen ɔerɛ. ²Nne re wɛ Asɛ ka lu, nɪ re lake wonte ɪ wɔsu-ra-te na, ɔe sem sɛ, ɔe wɛ ɪ wiisi ka leen. ³Nne re wɛ Asɛ ka lu ka tufelem, ɔe kaa sɛ re lau wonte ɪ wɔsu-ra-te na. Wonte ɪ wɔsu-ra sɛ re lau-te na, te tan kaaɔe, ⁴wonte rɛɛ na, Asɛ wiisi ka se ten, se pɪsu aluacii ñɪ wɛ reen ka tete rɛɛ-ɔ cee na. Wonte yepa re pɪsu na, ɔe tisi Yeesu Kiriisitu rɛɛ. ⁵?U ta ci woñɪ tisu sɛ Yeesu ci Asɛ Yo na, anɔ pɪsu s'l ñase aluacii ñɪ?

Wonte wulu-ra sɛ Yeesu ci Asɛ Yo na

⁶Yeesu Kiriisitu ñɪ teter kan tete rɛɛ, n'l yeu s'a limsi-ɪ leem taa, n'a ku-ɪ n'l calem kpeem. U ta ci sɛ leem ɔeceel. Leem na calem, wa naul wulu-na woñɪ ɪ ciwa na. Asɛ Fiisu rerɛ wulu-ra sɛ te ten ñɪ wɛ tufelem, wonte rɛɛ na, ku wɛ tufelem. ⁷Semp'ɔna, wonte wulu-ra sɛ Yeesu Kiriisitu ci Asɛ Yo na, te wɛ nautisi. ⁸Nt'ɔlɛ, Asɛ Fiisu, na leem, na calem. Wa ten ñɪ wulu-na kuɔemte. ⁹Yera kɔŋ wa siiru wonte wa na-te na, ɔe tisu wa tentente. Asɛ hen na, wonte ɪ siiru-te na, te kpɔla, te kelen wonte yera siiru-te na. Asɛ teter wul-na-te ɪ Yo rɛɛ. ¹⁰Yer ñɪ tisu Asɛ Yo rɛɛ na, ɪ kaa s'l sem na ɪ hɔr taa sɛ wonte ten Asɛ wulu-te na, te wɛ tufelem.

Yer ñi pe tisu Ase rɛɛ na, ɪ suku-ɪ se tentar, wonte rɛɛ na, ɪ ta tisi wonte ɪ siir-te ɪ Yo rɛɛ na. ¹¹ Wonte Ase wul-ɗa-te na, nt'ɔlɛ s'ɪ ha-ra fiisu nku tam akperu na. Na ɪ Yo rɛɛ-ɔna, ɗe hiiu-ku. ¹² Woñi wɛ n'Ase Yo na, ɪ wɛ na fiisu nku tam akperu na. Woñi tan na Yo nka na, ɪ tan na-ku.

Wonte re sem-te na

¹³ Womɪ tisu Ase Yo rɛɛ na, me maa-mɪ tekara ñi, se fe n'ɪ sem s'ɪ wɛ na fiisu nku tam akperu na.

¹⁴ Ɖe kɔŋ na ɪ ñesa t'ɔ wonte na, ɗe hɔya pe make, wonte rɛɛ na, ɗe sem ten sɛ, nne re wɔse wonte ɪ cii sɛ re wɔse-ɪ-te na, ɪ kaa s'ɪ nɪ na-ra ka wonte re fa-ɪ-te na. ¹⁵ Nne re sem s'ɪ nɪ te ten ñi re wɔsu-ɪ-te na, ɗe sem ɗerɛ s'ɪ ha-ra te ten ñi re wɔsu-ɪ-te na.

¹⁶ Nne yer na ɪ runtɪ ka ɪ lake awarkɔ, n'awarkɔ nka pe walun yera ka sem taa, !ɪ sɛɛ Ase ka ɪ rɛɛ, n'Ase ha-ɪ

fiisu n'ɪ ra seu. Me wutu wompa lau awarkɔ nka pe walun yera ka sem taa na, wa receel, wa ñente kena. Awarkɔ nenkar wɛ, ka kɔn yera ka sem. Me pe siiru s'ɪ sɛɛ Ase ka yera mpa lau awarkɔ nka na, wa rɛɛ. ¹⁷ Pa teñɔ nka na, ka ci awarkɔ kena Ase ñesa taa. Ama, awarkɔ nenkar wɛ, ka ka pe walun yera ka sem taa.

¹⁸ Ɖe sem s'Ase wiisi pe lake awarkase. Ase Yo ñelu se rɛɛ, n'aluacii pe piisu s'ɪ hɔrse-se.

¹⁹ Ɖe sem sɛ re ci Ase wiisi n'ɪ kaase wompa ten wɛ tɛte rɛɛ na, wa wɛ aluacii niij t'ɔna.

²⁰ Ɖe sem s'Ase Yo kan tɛte rɛɛ, ka ha-ra len sɛ re sem woñi wɛ tufelem na. Ɖe lau yer kuɗem nɪ re ɔ na woñi wɛ tufelem na, n'ɪ Yo Yeesu Kiriisitu* tɪ-na-ra. Lɛ ci-na tufelem Ase, na fiisu nku tam akperu na.

²¹ Me wiisi mɪ, !ɪ kpa mɪ tɛ n'ɪ ra yeu s'nter mu Ase awɔr ka mɪ hɔya taa.

2 SAN

Sεerte

1 Ɖa ƙƙ, woña Ase lese-n na, m'ɔ kiriisitutuna sesεε, me maa tekara ñi me sεε-n. Me sεε rerε-ɔ, n wiisi nse me wε-se lu ka u tan lape na. U ta ci ma kuɗem, ma wε-na-mi lu. Yera mpa ten sem tufelem na, wa-l ɗere, wa-l wε-mi-ku. ² Me wε-mi lu, wonte rεε na, tufelem mpe mise ra hɔya taa, ni pe kaa sε pe mise semp'ɔna, ayuken ka ñi ten.

³ Ɖa Cii Ase, na i Yo Yeesu Kiriisitu*, wa kaa sε wa lau-ra sarte. Wa kaa sε wa na ra kuñemen, ni wa yeu ra hɔya hε. Wa kaa sε wa lau semp'ɔ wora tunku tufelem ñempu ni re wε rem'ɔ leen na.

!Ɖe lau rem'ɔ leen

⁴ U ƙɔ me t'ɔ ten sε me nu s'n wiisi nenser tunku tufelem ñempu se ra Cii Ase siir-ra-te wo na. ⁵ Ɖa ƙƙ, semp'ɔna, me cεru-n sε, iɗe lau rem'ɔ leen. Ñasete nte, me maa-n-te na, te ta ci nter-ɔna cefate. Te ci-na ñasete nenter-ɔna, ɗe ka nu-te akidjino. ⁶ Nne re wε Ase ka lu, te kutihudji kele s'u mɔna sε re ñam i ñasete. Ñasete nte, u ka nu-te kidjinkidjin na, nt'ɔle s'u lake yera ka leen.

Kiriisitu amura

⁷ Tentarura kpater yase na tete, wa kisu sε Yeesu Kiriisitu* ta wuse yer n'i kan tete rεε. Woñi kisu-te sempe na, i ci tentar, n'i ci rerε-ɔ Kiriisitu amura. ⁸ Nne u ta kpa mi tε, wonte ten u lau-te na, te kaa sε te wuse fala. Sempe na, !u kpa mi tε, n'u mu reter nɗe Ase yii-mi-re na, ka re ten.

⁹ Ɖe sem sε yer ñi pe tunku ñempu nku Kiriisitu wul-ɗa-ku na, n'i hem na, i ta sem Ase. Ama, yer ñi tunku Kiriisitu ñempu nku i wul-ɗa-ku na, le hen na, le hɔu le tε na ra Cii Ase, na i Yo rerε. ¹⁰ Nte rεε-ɔna, nne yer kan mi tε, n'i wul-mi wonte Kiriisitu ta wul-te na, !u ra mu-i mi tε, n'u ra sεε-i s'l wal ñempu fε. ¹¹ Nne u sεε-i sempe na, tansarteñente nte i lake-te na, mi-n'i, u wε taa.

Atεsenu tentente

¹² Me wε na tentente ka kpater sε me siir-mi-te, ni me pe cii sε me maa-te tekara taa. Me cii sε me rεke-mi ni re wute na re nese, fε n'u ƙɔ ra t'ɔ sarte.

¹³ N ƙƙ ñi Ase lese-i na, i wiisi sεε-n sarte ka ten.

3 SAN

Sεerte

1 Me raa Kayusi, woña me wε-n lu ka tufelem na, m'ɔ kiriisitutuna sesεε, me maa-n tekara ñi, me sεε-n.

² Me raa, me sεε Ase se te ten ñi lau-n sarte n'n nante ɔ sarte s'n hɔɔɔ ɔ sarte ka wo Ase ñesa taa na.

Yera wɔru Kayusi

³ Me ñantu ten, wonte rεε na, kiriisitutuna mpa kɔɔ cee ñi hen na, wa siiru-m wonɔɔ'n n tunku tufelem ñempu na hɔɔɔ kuɔɔmer na. Me sempa s'n tunku tufelem ñempu. ⁴ Nter pe kake me taa n'u kel se me nu se me wiisi tunku tufelem ñempu.

⁵ Me raa, n lake ña temer ka sarte n'n sun kiriisitutuna mp'ɔ wa ten. Nku, wa taa nempar ci ankɔma. ⁶ Yera mpa ten n sen-wa na, wa kɔɔ wa wɔru-n kiriisitutuna heku t'ɔ cee, wa siiru s'n lake-wa sarte ka ten. Me cεru-n s'n sun-wa semp'ɔ tamtam, fe ni wa piise wa wal wa ñempu s'Ase cii wo na. ⁷ Ñempu nku, wa walɔ-ku na, wa cii se wa lau Yeesu Kiriisitu* temer kena. Wa pe mu wur-ɔ wompa ta ci kiriisitutuna na, wa na. ⁸ Nte rεε-ɔna, d'ɔ kiriisitutuna, u mɔna se re sen yera mpa, se fe ni ra-n'wa, de lau temer nd'ɔ tufelem ñempu nku taa.

Tentente nte a wutu-te Tloterefe, na Teemeeteriisi, wa rεε na

⁹ Me maa tekara ka kiriisitutuna akpar. Ama, Tloterefe pe cii s'l nu wonte me siir-te na, n'l cii s'l wuse akpar nde ñuɔɔii. ¹⁰ Me kaa se me kan wonte na, me cεse tansarte lakase nse, ɔ lake-se na. ɔ lake tentarɔ ka me rεε, n'l pe lake nte ñi hen deɔeel-ɔna. ɔ lau nenter-ɔ te kelen sen, ɔ pe mu kiriisitutuna mpa kɔɔ ɔ te na. ɔ kisu na wompa cii se wa-l mu-wa na, n'l runu-wa-l-ɔ akpar nde taa.

¹¹ Me raa, !ɔa taasen tansarte yera. Ama, !taasen sarte yera kena. Yer ñi lake sarte lakase na, ɔ ci Ase yo, ni yer ñi lake tansarte lakase na, ɔ take sem Ase.

¹² Ka n'u yeu Teemeeteriisi hen na, yer ten wutu s'l lau sarte. Ase tentente nte ɔ hosu-te na, te wulu s'l lake sarteñente. Da rere, ɔa tisu s'l lau sarte n'n sem se wonte ten de siiru-te na, te wε tufelem.

Atesenu sεerte

¹³ Me wε na tentente ka kpater se me siir-n-te, ni me pe cii se me maa-te tekara taa. ¹⁴ Me cii s'u tase cekɔ, me kam n te, de katen demar, de wute na re nese.

¹⁵ !ɔ rehεser taa.

N ɔaana ka wa ten-ɔ cee, wa sεε-n. !Sεε rere-ɔ ra raana mp'ɔ kuɔɔmer kuɔɔmer.

SUTI

1 M'ɔ Suti, woma ci Yeesu Kiriisitu* wolalaɗe, na Sake ritafal na, ma maa-na tekara ñ'ɔ womi ra Cii Ase yaa-mi n'l wε-mi lu ka ten ni Yeesu Kiriisitu ñelu mi rεε na.

²!Ase na mi kuñemen n'u kel, n'l yeu ni mi hɔya he n'u kel, n'l yeu n'lu lake rem'ɔ leen n'u kelu n'u walu.

Wompa wulu wonte tan tufelem na

³Me raana, me ka cii ten se me maa-mi tekara ni me siir-mi wonɔn'ɔ Ase telse ma-n'mi na. Ka ni me kunti me ɔɔn u mɔna se me maa-mi, ni me ciisi mi nante n'lu lu tentente sarteñente nte, u tisi te rεε-ɔ Ase cel-te l yera ka taman kuɗem ɗεε na, te rεε. ⁴Me maa-te sempe, wonte rεε na, wompa pe ñɔɗ Ase na, wa taa nɛmpar hute mi t'ɔ cee-ɔ relala. Wa kpa tentente nte wulu se r'Ase lau-ra sarte n'l tɔsun-ɗa r'awarkase na, wa celu-te, se fe ni wa pɔse wa lau tansarteñente nte wa cii-te ka te ha yera ka fer na. Wa kisi r'Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu, woñu receel ñasu-ra na. ɗeyase kena, a maa Ase tekara taa se, wompa lake sempe na, Ase kaa s'l hu na-wa n'l ku wa ñente.

⁵Me sem s'lu teem te sem ka sarte. Ama, me cii se me tεse-mi wonɔn'ɔ Ase telse Iiserael* ñempa n'l lese-wa Eesiipete kɔru taa n'l kunti n'l ku wa taa wompa kisa se wa ra tisi l rεε na. ⁶Me cii se me tεse-mi rere-ɔ Ase tirira mpa ta ɔ w'awɔ nya taa, Ase ka sɔ-wa ya taa na, wa rεε. Wa kur ya taa, n'Ase kpa-wa n'l hɔ-wa kpase n'l wεɗe-wa tawundji t'ɔ rekpatekpate ka wuse se wuse n'l honku ayuku nku l kaa s'l hu na yer ten na.

⁷Me cii se me tεse-mi rere-ɔ Sotɔm* na Komɔr* wa kɔren taa ñente, na kɔren ñu we wa leekase taa na, ñu-l ñente. Kɔren ñu taa yera lau se tirira mp'ɔna. Wa su wa te wa re ayadete ñempen taa, wa lau tansarteñente nte, u ka ta mɔna se wa lau-te na. Ase wεɗe-wa min nɛñer t'ɔ ñu wu n'u pe kperu akperu. Wonte lapa hen na, te wulu-ra se wompa taasun-wa na, u kaa s'lu lau-wa semp'ɔna.

⁸Yera mpa hute mi taa hen na, wa lake kuɗemte kena. Wa reesu reesi nya yeke se wa lau ayadeteñente, na wonte ten ta sar na. Wa kisu s'Ase ra tu wurti ka wa rεε, ni wa tu wompa ten we hampate k'aseta na. ⁹Nku, Miisel* ñu ci Ase tirira taa sesεε nɛer na, l ñam Ase n'l ta tu aluacii ka n ɔɔn wa yee wont'ɔ seɗe Moisi* rεε na. l tam-l kena se: «!Acii Sesεε hɔm n ɗende.» ¹⁰Ama, yera mpa hen na, wa tu wonte wa pe nu te kutihudji

tεε na. Wa we wɔkete se kpeena, ni wa lake tansarteñente ka falafala wa hɔrsu wa tε. ¹¹Wa kaa se wa na wahala, wonte rεε na, wa lau se Kaerj* ka lau wo na. Wa lau tansarteñente rere se wa hiiu warase se Palam* ka lau wo na. Wa seke, wonte rεε na, wa kisa se wa ra ñam Ase se Koree ka ta ñam-l wo na. ¹²Lu tuku mi akpar taa tute ka wonte na, wa ha-mi fer. Wa talu wa cake kena ni wa ñee wa mɔsu wa teter wa rεε, ni fer pe kpa-wa nter rεε. Wa nusen aseta tunj wonte nte ahiilim kusu-te, ni tunj pe nu na. Wa seu kpakpa sepe wa nusen teen ñu pe lelu wii ka pa ñu aluate tala, n'a kul-ñu ni ñu wuse rakpaken na. ¹³Wa nusen ɗere-ɔ acese nse, ahiilim fetu leem ɗεε ni pe tε-se na. Wa lakase we fer se ta sar asaru se hurhuru nku leem kponj n'u yeke-ku na. Wa we se terase nse kaalu aset'ɔ se tam awɔr ka kuɗemer na. Ase rɔn-wa awɔr ka tawundji t'ɔ rekpatekpate ka wuse se wuse.

¹⁴Su Atam* n'u rε n'u tal Eenɔke hen na, wakase we leɗe nasenautisi. Eenɔke ñu ka rεse Ase tentente ka yera mpa rεε s'Acii Sesεε kele l kɔɗ na l tirira ka tempe tempe, ¹⁵se fe n'l hu na tete rεε yera ka wa ten. l kaa s'l ku wompa kisa se wa ra ñam-l na, wa ñente ka wa tansarteñente nte wa lau-l-te na, te rεε, na ñan wutase nse ten, wa wute-se n'u tam na-l na, se rεε. ¹⁶Yera mpar-ɔna, wa miintu na wa mɔya tεε, ni wa ñentu wa tε. Wa lake wonte wa cii-te na. Wa kpantu wa tɛku yera na wa nulelen se wa hiiu wur-ɔ wa raana na.

Suti ciisu kiriisitutna nante

¹⁷Me raana, u kaase-mi hen na, lu ruken mi ñiin t'ɔ wonte r'Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu* tirira ka hose-mi-te na. ¹⁸Wa ka siiru-mi se: «Aluate nte taa, te ten kaa se te ñute teem na, yera mpa pe ñɔɗ Ase na, wa kaa se wa wonke wompa ñɔɗ-l na, ni wa lau tansarteñente nte wa cii-te na.» ¹⁹Mpa lake-na ni yera taru remanj taa. Yera mpa hen na, wa tam Ase Fiisu, ni wa lake wonte wa tenen wɔse-te na, nt'ɔna, ni wa walu.

²⁰Ama, me raana, u kaase-mi hen na, lu lau te ten n'lu tase rem'ɔ reen n'lu kpɔl tentente sarteñente nte, u tisi te rεε-ɔ, te lii n'Ase cal na, nte ñempu t'ɔna, n'lu seε Ase na l Fiisu reen ɗεε. ²¹!lu yeu n'Ase lulape ɔ mi hɛku taa. !lu honku aluate nte r'Acii Sesεε Yeesu Kiriisitu kaa s'l ha-ra fiisu nku tam akperu, na l kuñemen narte rεε na.

²² !li na, wompa ta kper wa taa na, w'añemen, ²³ n'li telse-wa, n'li ra yeu se wa feete min taa. !li na nempar kuñemen qere, n'li kpa mi te n'li ra yeu se, wa rese-mi wa lakase. !li ra teeken atekenu ka wa wowen ñi, w'awarkase wursi-ñi na.

!De wɔr Ase

²⁴ !De wɔr Ase ñi piɔu s'li ruken-mi n'li ra feete awarkase taa na. I piɔu s'li yeu-mi n'li kpese rekpe-

sekpese n'li wan-mi na ñankete ka i hampate awɔr taa. ²⁵ Nñi ci-na Ase cepa ka i kuɔem. I telse-ra na r'Acii Sesee Yeesu Kiriisitu ree. Nñi ti-na wɔrte, na wurti, na reen, na hampate. U ka we kidji ree, n'u we semp'ɔna kɔhen n'u kaa s'u lau semp'ɔna wuse se wuse. !U lau sempe.

SAN NARTE

1 A maa wonte Yeesu Kiriisitu* lese-te n'l wul Ase wolalaḡa na, ka tekara ñl taa. Ase cel-na-ɩ s'l wul-wa-te, se fe nɩ wa sem wonte kaa se te lau kohen na. Nte rɛɛ-ɔna, Yeesu Kiriisitu tir Ase tirir ka ɩ wolalaḡe San cal, s'l wul-ɩ-te. ²Wonte San na-te na, ɩ siir-te reyanta se te ci Ase tentente kena, nɩ Yeesu Kiriisitu sende te wara.

³Woñl kalu tentente nte a maa-te tekara ñl t'ɔ te lii n'Ase ɔ taa na, na wompa coku nɩ wa ñɔŋ-te na, wa nuw lelen, wonte rɛɛ na, aluate ñuta se te lau.

San sɛɛ Asii kɔru taa kiriisitutɩna akpaya

⁴M'ɔ San,
ma maa-na tekara ñl me sɛɛ kiriisitutɩna akpaya nya we leḡe nasenautisi k'Asii kɔru taa na.

Ḃa Cii Ase ñl we kohen n'l ka we antaun n'l kaa s'l kan na, ñl-n'l fiisin ñl we leḡe niisiniitisi ka ñl we ɩ wurti kpeede ñesa taa na, !wa lau-mɩ sarte, nɩ wa yeu mɩ hɔya he. ⁵Yeesu Kiriisitu ñl ci Ase warasender ka tufelem na, !ñl rere lau-mɩ sarte, n'l yeu mɩ hɔya he.

Nñl hom-na aseda t'ɔ kiḡinkidɩn, nɩ nñl ci-na tete rɛɛ wursi ten wuroo. ɩ we-ra lu n'l seu s'l kpɔr-ra r'awarkase taa na ɩ calem ḡɛɛ, ⁶n'l wuse-ra ɩ yera mpa ɩ sɩ-wa wurti taa na. ɩ wuse-ra rere-ɔ Ase laate laara akpar se re lau ɩ Cii Ase temer. Nñl tɩ-na wɔrte na ham-pate ka wuse se wuse. !U lau sempe.

⁷!lɩ na, ɩ kɔŋ na tuŋ wonte.

Pa yer se yer kaa s'l na-ɩ,

hal na wompa teter yɔ-ɩ wase na.

ɩ kanḡe nḡe kaa se re yeu nɩ tete rɛɛ yera ten wul.

(Da. 7:13)

Aau, !u lau sempe.

⁸Acii Sesɛɛ Ase ñl ci Reentencii ka ɩ ka we antaun, n'l we kohen n'l kaa s'l kan na, ɩ tam se: «Ma ci-na kiḡinkidɩntɩ, n'atesenutɩ.»

Yeesu wul ɩ tɛ-ɔ San ka narte taa

⁹M'ɔ mɩ rɛafal San, ma-n'mɩ, ḡe lau yer kuḡem na Yeesu, nɩ re tuku kuñemen kuḡemen, nɩ re we ɩ wurti taa, nɩ re rukena n'u lelu. Ma hen na, a su-m n'a wan-m kɔru nku we leem heku t'ɔ a yaa-ku se Patemose na, wonte rɛɛ na, me ka hose Ase tentente, nɩ Yeesu sende te wara. ¹⁰U cesen Accii Sesɛɛ ayuku rɛɛ, n'Ase Fiisu siir me taa, nɩ me na narte. Narte nte taa, me nuw na me war'ɔ wuɔ ka reen ka ten s'a hul kanter. ¹¹Wuɔ nk'ɔle

se: «!Maa tekara t'ɔ wonte ten n na-te na, n'n yeeke-ɩ kiriisitutɩna akpaya nya we Asii kɔru t'ɔ leḡe nahenatisi na. Ny'ɔle, Eefese, Simiirin, Perkam, Tɩatiir, Saarte, Fiilatelfii, na Laotiisee.»

¹²Me nuw semp'ɔ wonte na, me cel me ñesa se me na anɔ wutun-m, nɩ me na takena mpa a sɩ mincakase ka wa rɛɛ na, ka leḡe nasenautisi, k'a lu-wa na sika. ¹³Takena mpa heku taa, n kɔn yer nɛɛr we ren'ɔ ɩ nusen Yer Yo* ka paa. N kɔn yer ñl sii wɔwu ka cecɛku, na sika kpeḡu ka ɩ kpeun-ku ɩ kɔr taa. ¹⁴ɩ ñise ka we rekpeelelee se wɔte nawur reempii, n'l ñesa we se min telu. ¹⁵ɩ naase metelu melamela se ñute cesemte nte a rɩ-te min taa, n'a rɔn-te reseerseer na. ɩ wuɔ ka we reen ka ten se leem kpon woiwoii ka wo na. ¹⁶N kɔn ɩ ruken terase ka leḡe nasenautisi ka ɩ mete niij taa, nɩ saaru lii na ɩ ɔ t'ɔ reperper ka ku kper len ḡefenkefenke ka ku leekase ten ḡɛɛ. ɩ ñesa taa ka metelowa se mɩse sendu taase heken taa se waa yiryir ka wo na.

¹⁷Me na-ɩ wonte na, me tenke me feete atɛ-ɩ ɩ naase tɛɛ se me sepa. ɩ su ɩ mete niij n'l re me rɛɛ, n'l tam se: «!Nafate ra kpa-n. Me ci kiḡinkidɩntɩ n'atesenutɩ.

¹⁸Me ci woñl we fiisu taa na. Me ka sepa. Ama, kohen me we fiisu t'ɔ wuse se wuse. Ma ñasu-na sem n'aseda kɔru taa. ¹⁹Sempe na, !maa wonte n na-te ka te we kohen na, na wonte tu se te lau te-ɩ wara na. ²⁰U kaase terase nse n na-se me mete niij t'ɔ se we leḡe nasenautisi na, na sika takena mpa we leḡe nasenautisi, k'a sɩ mincakase ka wa rɛɛ na, me kaa se me lese-n w'amɛɔŋ taa ñente kutihuḡi. Terase leḡe nasenautisi nse ci-na kiriisitutɩna akpaya nya we leḡe nasenautisi na, y'Ase tirira, nɩ mincakase takena mpa hen na, wa ci kiriisitutɩna akpaya nya we leḡe nasenautisi na.»

Eefese kiriisitutɩna akpar tekara

2 Yer ñl siir-m se: «!Maa tekara ñ'ɔ Eefese kɔru taa kiriisitutɩna akpar Ase tirir. !Siir-ɩ se: Woñl ruken ɩ mete niij t'ɔ terase ka leḡe nasenautisi ka ɩ walu sika takena mpa heku t'ɔ wa leḡe nasenautisi, k'a sɩ mincakase ka wa rɛɛ na, nñl siiru-na se: ²«Me sem wonte ten ɩ lake-te na. Me sem s'ɩ lake temer ka reen ka paa, n'ɩ rukena n'u lelu. Me sem ten s'ɩ pe yeke ñanciina se wa ɔ mɩ akpar taa. ɩ ñel ḡepu ka wompa siiru se wa ci me tirira na, n'ɩ kɔn wa ci

tentarura kena. ³ Li rukena n'u lelu, n'u tuku kuñuŋ ka me rɛɛ n'u pe ka.

⁴ Ama, me na nter-ɔ mi hɛku t'ɔ te ta sar. Nt'ɔlɛ s'u tam-m lu ka kɔhen se kiɔinkidɔn u ka wɛ-m lu ka wo na. ⁵ Sempe na, !u mɔse mi taa, n'u na awɔr nɔde taa, u lii na n'u feete na. !u kisi mi awarkase, n'u lau sarteñente s'u ka lake-te kiɔinkidɔn ka wo na. Nne u ta kisi mi awarkase, me kaa sɛ me kan mi cal me kuse mi mincakɔ tankpa ka l k-awɔr taa. ⁶ Ama, nter wɛ ka u lake-te ka, te sara. li pe cii wonte, Niikola waratenkera* lake-te se me pe cii-te wo na.

⁷ Woñi wɛ rena na, !u co sarte n'l nu wonte Ase Fiisu siiru-te kiriisitutuna akpaya na.

Woñi kaa s'l ñase na, me kaa sɛ me ha-l ñempu, n'l tu tu nku ha yera ka fiisu nku tam akperu na, ka ku wɛ aseɔa sarteñempa awɔr* taa na, ku wii.>

Simiirin kiriisitutuna akpar tekara

⁸ «!Maa tekara ñ'ɔ Simiirin kɔru taa kiriisitutuna akpar Ase tirir. !Siir-l sɛ:

Woñi ci kiɔinkidɔnti n'atɛsenuti ka, l ka sepa n'l wuse n'l wɛ fiisu taa na, nñi siiru-na sɛ: ⁹ «Me sem mi kuñemen ñi, u tuku-ñi na, ni me sem mi ahɔsete rɛɛ. Nku, u ci saua. Me sem tansarteñente nte, yera siiru-te mi rɛɛ na. Yera mpa siiru-te semp'ɔ mi rɛɛ na, wa yaa wa tɛ sɛ Suiifi ñempa. Nku, wa ta ci teter Suiifi ñempa, wa ci aluacii Sataŋ akpar taa yera kena. ¹⁰ !Nafate ra kpa-mi kuñuŋ nku, u tu s'u tu-ku na, ku rɛɛ. Aluacii kaa s'l yeu n'a re mi taa nɛmpar-ɔ sarka s'l take-mi. li kaa s'u tu kuñuŋ k'ayuken ka hiiu. Ama, ?pa a ta ku-mi kena, !u ruken mi tɛ-ɔ sarte, ni me kaa me ha-mi fiisu nku tam akperu na, se reter.

¹¹ Woñi wɛ rena na, !u co sarte n'l nu wonte Ase Fiisu siiru-te kiriisitutuna akpaya na.

Woñi kaa s'l ñase na, taman naul sem ɔa lau-l nter.>

Pɛrkam kiriisitutuna akpar tekara

¹² «!Maa tekara ñ'ɔ Pɛrkam kɔru taa kiriisitutuna akpar Ase tirir. !Siir-l sɛ:

Woñi wɛ na saaru reperper ka ku wɛ lɛn ɔfenkefenke ka ku leekase ten ɔɛɛ na, nñi siiru-na sɛ: ¹³ «Me sem awɔr nɔde taa, u ɔ na. li wɛ awɔr nɔde taa, aluacii Sataŋ ɔ wurti kpeede rɛɛ na. Ama, u rukun me tentente n'u ta yeu tisuu ka me rɛɛ. Aluate nte taa teter a ku Anti-pase ñi ka ci me tufelem warasɛnɔer ka mi tɛ-ɔ wundjindj aluacii Sataŋ wɛ na, u ta wɛde-m.

¹⁴ Ama, me na nter-ɔ mi hɛku t'ɔ te ta sar. Nt'ɔlɛ sɛ, yera nɛmpar wɛ mi t'ɔ wa tunku Palam* ñempu. Palam ñi ka wul Palake* ka wonɔn'ɔ l lake s'Iiserael* ñempa feete awarkɔ taa, n'atɛtuna laate turte, n'ayaɔeteñente lape rɛɛ na. ¹⁵ Yera nɛmpar wɛ mi tɛ-ɔ wa lake kuɔdemte ni wa tunku wonte Niikola waratenkera* wulu-te na. ¹⁶ Sempe na, !u kisi mi

awarkase. ?Ya sempe, me kaa sɛ me kan mi tɛ-ɔ kɔhen ni me lau yera mp'ɔ yeu, na me nɔ taa saaru.

¹⁷ Woñi wɛ rena na, !u co sarte n'l nu wonte Ase Fiisu siiru-te kiriisitutuna akpaya na.

Woñi kaa s'l ñase na, me kaa sɛ me ha-l tute nte tiu n'aset'ɔ a yaa-te s'atɔwɔm* k'a mɛse-te na. Me kaa sɛ me ha-l rɛɛ-ɔ wɛɛr cehulemer nɛnɔel-ɔ a maa re rɛɛ-ɔ yeɔe cɛfaɔe ka yer ta sem-ɔe ka ?u ta ci woñi hiiu-re na.>

Tɔatiir kiriisitutuna akpar tekara

¹⁸ «!Maa tekara ñ'ɔ Tɔatiir kɔru taa kiriisitutuna akpar Ase tirir. !Siir-l sɛ:

Ase Yo nka ñesa wɛ se min telu ni ka naase metelu mɛlamɛla se ñute cesɛmte nte a ru-te min taa n'a rɔn-te reseerseer na, nka siiru-na sɛ: ¹⁹ «Me sem wonte ten u lake-te na. Me sem s'u wɛ rem'ɔ leen, n'u wɛ n'u tisuu me rɛɛ n'u wɛ n'u sun mi raana n'u rukena n'u lelu, ni wonte ten u lake-te kɔhen na, te tɛna te kelen antaunɔ.

²⁰ Ama, me na nter-ɔ mi hɛku t'ɔ te ta sar. Nt'ɔlɛ s'u yeke yal ñi, a yaa-l sɛ Seesapel* na, n'l tɛku-mi n'l siiru-mi s'l ci Ase tentente rɛser. li yeke-l n'l cake mi cal n'l pitu me wolalaɔa ka ñempu. li wulu-wa sɛ wa lau ayadeteñente ni wa tu atɛtuna laate. ²¹ Me yeu-l aluate ka cekɔ s'l kisi l k-awarkase. Ama, li pe cii s'l kisi l k-ayadeteñente. ²² Semp'ɔna, me kaa sɛ me yeu ni yal ñi tu kuñuŋ ka paa ka l kaɔu rɛɛ. Wompa ten, ñi-n'wa, wa lau ayadete na, nne wa ta kisi tansarteñente nte, ñi-n'wa, wa lau-te na, me kaa sɛ me yeu-wa, wa tu kuñuŋ ɔɛɛ. ²³ Me kaa sɛ me yeu n'l wiisi nu se te sen fɛ ni se seu. Nte kaa sɛ te yeu-na ni kiriisitutuna akpaya ka ya ten sem sɛ me ci woñi sem yera mɔsem mpe wɛ wa hɔya taa na, ni me sem wonte wa wɛ-te lu na. Me kaa sɛ me rɛte mi taa pa woñi na, ka l temer rɛɛ.

²⁴ U kaase-mi-ɔ Tɔatiir kiriisitutuna, womi ta tenke tansarte ñempu nku, n'u ta sem wonte yera yaa-te s'aluacii Sataŋ amɛɔnɔ taa ñente na, nter tan ɔɛɛ-ɔ, me siiru-mi s'u lau-te. ²⁵ Wonte me wɔsu-mi-te te re-ceel na, nt'ɔlɛ s'u ruken wonte u wɛ-te na, n'n kɔn me kampa.

²⁶ Woñi kaa s'l ñase n'l kaa s'l lau me temer n'u rɛ n'u tal l fiisu teem ayuku rɛɛ na, me kaa sɛ me ha-l huku ka kɔren ten taa yera rɛɛ. ²⁷ ɔɛn ñi me kaa sɛ me ha-l ñi na, nñ'ɔna, me teter me Cii ha-m-ñi rɛɛ. li kaa s'l ñasu wa rɛɛ na reen, n'l yuke tansarte yera s'a yuku risisi remurmur ka wo na. ²⁸ Me kaa sɛ me ha-l ntaun tɛɛ caru.

²⁹ Woñi wɛ rena na, !u co sarte n'l nu wonte Ase Fiisu siiru-te kiriisitutuna akpaya na.>

Saarte kiriisitutuna akpar tekara

3 «!Maa tekara ñ'ɔ Saarte kɔru taa kiriisitutuna akpar Ase tirir. !Siir-l sɛ:

Woñl wε Ase fiisin ka lede niisinitisi, na terase ka lede nasenautisi na, nñl siiru-na se: «Me sem wonte ten u lake-te na. Yera hu s'ul wε fiisu taa. Nku, u teem sepe. ²!u hom, n'ul ruken decem ka wonte kaasa na, fe ni te ra seu rekpelkpel, wonte rεε na, me nɔɔn mi lakase tan se m'Asε cii wo na. ³!u tεse mi t'ɔ wonte u nuw-te n'ul mu-te na, n'ul ruken-te sarte, n'ul kisi mi awarkase. Nne u ta hom, me kaa se me kan ayuku nenkur se mul kɔɔ wo na, n'ul ra sem aluate nte taa me kɔɔ na. ⁴Ama, nempar wε mi t'ɔ Saarte kɔɔ t'ɔ wa ta wursi wa wɔwen. Ma-n'wa, de kaa se re walu, na wɔwen ka wa rεε-ɔ rekpeelelee, wonte rεε na, tufelem wa tala. ⁵Woñl kaa s'ul ñase na, a kaa s'a sii-l semp'ɔna wɔwen cehulemen dekpeelelee. Me kaa se me ra hise u yeđe k'ahɔsu ka fiisu tekara taa. Me kaa se me wute me Cii, na u tirira, wa ñesa taa reñamla se ma ti-na yer ñl. ⁶Woñl wε rena na, !u co sarte n'ul nuw wonte Ase Fiisu siiru-te kiriisitutna akpaya na.»

Fiilatelfii kiriisitutna akpar tekara

⁷«!Maa tekara ñ'ɔ Fiilatelfii kɔɔ taa kiriisitutna akpar Ase tirir. !Siir-l se: Woñl ci sarteti na tufelemu n'ul ruken wuroo Tafiiti* safur na, nñl wutu-na. Nne u tela, nεer ra pise s'ul ru, ni nne u ruwa, nεer ra pise s'ul tel. Nñl siiru-na se: ⁸«Me sem wonte u lake-te na. Me sem s'ul tan hampate ka kpter. Ama, u rukun me tentente, n'ul ta kisi-m. Me tel kaɔu nenkur-ɔ mi ñesa t'ɔ nεer ra pise s'ul ru-ku. ⁹!u na, me kaa se me lau aluacii Satan akpar taa yera ka wo na. Wa siiru se wa ci Suiifi ñempa kena. Nku, wa ta ci teter Suiifi ñempa. Wa tekɔ kena. Me kaa se me yeu-wa wa kur mi naase tεε wa seε-mi, ni wa sem se me wε-mi lu, ¹⁰wonte rεε na, me ka wul-mi s'ul rukena n'ul lel, n'ul lau-te sempe. Nte rεε-ɔna, me kaa se me ruken-mi, n'ul ra si kuñuɔ nku kaa se ku kan tete taa ku take yera na. ¹¹Me kaa se me kan kɔhen ñl. !u ruken wonte u wε-te na, se fe ni yer ra pise s'ul kɔɔ mi rεter. ¹²Woñl kaa s'ul ñase na, me kaa se me si-l m'Asε rεɔ taa se rayo nka rukun deɔ na. Nter tan ka te pɔsu se te lese-l n'awaren deε. Me kaa se me maa u rεε-ɔ m'Asε yeđe, na u kɔɔ yeđe. Kɔɔ nk'ɔle, Seerusalem cefalu nku u kaa s'ul tisi-ku n'asete na. Me kaa se me maa u rεε rere-ɔ me yeđe cefade. ¹³Woñl wε rena na, !u co sarte n'ul nuw wonte Ase Fiisu siiru-te kiriisitutna akpaya na.»

Laotiisee kiriisitutna akpar tekara

¹⁴«!Maa tekara ñ'ɔ Laotiisee kɔɔ taa kiriisitutna akpar Ase tirir. !Siir-l se: Woñl ñu niir k'Asε tentente rεε na, nñl ci-na wonte ten Ase siir-te na, te tufelem warasender, ni tentarir tam u nɔ taa. Nñl ci-na wonte ten Ase lese-te na, te ñuɔcii.

Nñl siiru-na se: ¹⁵«Me sem wonte u lake-te na. Me sem s'ul pe tunku me war'ɔ minmin n'ul pe wεɔu-m deε. Me cii s'ul tenke me war'ɔ minmin, nawur u wεde-m naper wεɔu. ¹⁶Nte rεε-ɔna, me kaa se me tε-mi na me nɔ, wonte rεε na, u wε rekpakpakpa, n'ul pe tunku me war'ɔ minmin n'ul pe wεɔu-m deε. ¹⁷!u siiru s'ul ci saua n'ul wε te ten n'ul siiru s'ul pe taatu nter. Ama, u ta sem s'ul wε kuñuɔ t'ɔna paa, n'ul ci kuñuɔtina. U ci ahusa, na yeelempa n'ul wε atalempola kena. ¹⁸Me ham len s'ul yau me cal-ɔ sika nka, a ru-ka min taa s'a yeu-ka ka kpese na, fe n'ul wuse saua. !u yau wɔwen cehulemen deε, n'ul ceente mi atalempola nya rεε, ni fer ra kpa-mi. !u yau kɔɔ nendel n'ul taa mi ñesa, fe n'ul pise n'ul na.

¹⁹Me wε wompa ten-ɔ lu na, me fetu-wa ni me hɔɔ wa rena. Sempe na, !u kisi mi awarkase n'ul tenke me war'ɔ minmin. ²⁰!u na, me sende menɔɔ tεε ni me kɔɔ. Nne yer nuw me wuɔ n'ul tela, me kaa se me si u tε ni ma-n'ul, de tu.

²¹Woñl kaa s'ul ñase na, me kaa se me cɔse-l me cal-ɔ me wurti kpeede rεε se me ñase wo ni ma-n'ime Cii, de cɔ u wurti kpeede rεε na.

²²Woñl wε rena na, !u co sarte n'ul nuw wonte Ase Fiisu siiru-te kiriisitutna akpaya na.»

Wonɔɔn'ɔ a wɔɔ Ase k'asete na

⁴ Te wara na, me na kaɔu nenkur-ɔ ku tel aseta. Antauɔ wuɔ nka, me ka nuw-ka ka ka wε s'a hul kanter na, me tase ka nuw se: «!Kpa cee ñl hen, ni me wul-n wonte, u mɔna se te lau te-l wara na.»

² Me nuw wuɔ nka semp'ɔ wonte na, Ase Fiisu siir me taa, ni me na aset'ɔ wurti kpeede nendel-ɔ yer nεer cɔ re rεε. ³! ñesa taa ka wε se wεε nya metelu k'a yaa-ya se sasepe*, na sartewan* na. Tuɔ teenkaru koote kpeede nde, ni ku ka wε se wεer nde metelu k'a yaa-re s'eemerote* na. ⁴N nɔɔn wurti kpeeli nenyar wε hiin nul na nnasa, ka ya koote kpeede nde n'akanda hiin nul na nnausa cɔ ya rεε. Wa sii wɔwen ka cehulemen, ni wa wɔm sika wurti yika. ⁵Tuɔ meusu, na wutase, na tuɔ nasuu, wa lii na kpeede nde taa. Min mankihulasi ka wε lede nasenautisi ka kpeede nde ñesa t'ɔ se wu. Min mankihulasi nse ci Ase fiisin ñl wε lede niisinitisi na. ⁶Kpeede nde ñesa taa, n nɔɔn u wε s'apu leem mpe a na pe taa reyaya se ñelma na.

Me na rere-ɔ kpeena nenyar-ɔ nnasa ka ya sende kpeede nde cal-ɔ re leekase ten deε. Ya wara na ya ñesa taa wε ñesa ka ten. ⁷Kidinkidɔn kpeende ka nusen kpar, ni naul ñende nusen nawuyo, ni nautisi ñende ñesa taa nusen se yer ñesa taa, ni nnausa ñende nusen anim ka u kur aseta. ⁸Kpeena nya nnasa, ka wε ceen ka lede lede. Ñesa ka wε ya tenen deε-ɔ riinan ten, na ya tenen taa rere. Ayuku s'ayuku, aho na mise, ya ko se:

«Sarteñen, sarteñen,

Acii Sesεε Ase Reentencii ci-na sarteñen.

I ka we antauŋ, ni kohen i we n'l kaa s'l kan dεε.»

⁹ Kpeena nnasa nya wɔru woñi cɔ wurti kpeede nde rεε, n'l we wuse se wuse na, ya ha-l ñamte, ni ya sεε-l.

¹⁰ Ya lake semp'ɔ wonte na, akandɔ mp'ɔ wa hiin nul, na nnausa, wa tiki wa feetu woñi we wurti kpeede nde rεε n'l we wuse se wuse na, i naase tεε ni wa sεε-l. Wa weɖu wa wurti yika ka wurti kpeede nde ñesa taa, ni wa ko se:

¹¹ «Ð'Acii Sesεε, na r'Asε,

n tala s'n mu cepate na ñamte, na hampate, wonte rεε na, ña lau-na te ten te ten.

Ña selem t'ɔna, n lau-te ni te we.»

Wonɔn'ɔ a wɔru Ase Siiyo k'asetɔ na

5 Me na rεε-ɔ tekara ka woñi ka cɔ wurti kpeede nde rεε na, i mete niij t'ɔ a maa i taa na i wara, n'a kuti-l se kpekpalu, n'a tε i nese rεε-ɔ ceete ka taman lede nasenautisi rεε. ² Me na Ase tirir nεεr-ɔ i ci cepa ka ten-ɔ i hosu reen ka ten se: «Anɔ tala s'l hise ceete nte n'l yeede tekara ñi?»

³ Ama, n nɔn yer tan tete rεε, n'asetɔ, na tete tεε-ɔ i pisuwa s'l yeede n'l ñel tekara ñi taa. ⁴ Me wul tempe ka ten, wonte rεε na, n nɔn nεεr tan ka i tala s'l yeede tekara ñi n'l ñel i taa. ⁵ Ka n'akandɔ mpa taa nεεr siir-m se: «!Ða wul. !Ñel n'n na kpar ñi ci Suta nantiɖi rεε ti, n'l ci rεε-ɔ wuroo Tafiiti yikee* na, nñi ñase-na te ten. Semp'ɔna, i pisu s'l hise ceete nt'ɔ awɔi lede nase-nautisi nya taa, n'l yeede tekara ñi.»

⁶ Me na Siiyo ka ka sende wurti kpeede nde n'akandɔ mpa, na kpeena nnasa nya, wa heku taa, n'u we s'a ku-ka. Ka ka we yen ka lede niisiniitisi, na ñesa ka lede nasenautisi. Ñesa nya ci Ase fiisin ñi we lede niisiniitisi k'a tir-ñi tete ten taa na. ⁷ Siiyo nka wal ni ka mu tekara ka woñi ka cɔ wurti kpeede nde rεε na, i mete niij taa. ⁸ Ka mu tekara ñ'ɔ wonte na, kpeena nnasa nya, n'akandɔ hiin nul, na nnausa mpa, wa kur ka naase tεε. Pa woñi-ɔ wa taa na, i ka we na i cencemu, na i sika kɔnkase t'ɔ, sensemen nim mpe ci Ase yera seerte na. ⁹ Wa yii yeente cefate nenter se:

«N tala s'n su tekara ñi,

n'n hise ceete, n'n yeede-l,

wonte rεε na, a ku-n,

n yau yera ñiin na n calem ka nantilii ten dεε,

na wutase ten taa, na yera ten taa,

na kɔren ten taa,

n wusen-wa n'Asε rεε.

¹⁰ N wuse-wa n yera mpa n si wa wurti taa na.

N wuse-wa rεε-ɔ Ase laate laara akpar se wa lau ra Cii Ase temer.

Wa kaa se wa cɔ wurti kpeeli rεε-ɔ tete rεε.»

¹¹ Me ñel me na rεε-ɔ Ase tirira nεmpar-ɔ wa tan nɔ k'atam sen, ka wa senda wa kooote wurti kpeede nde, na kpeena nnasa nya, n'akandɔ mpa, ni me niu wa wuto. ¹² Wa wutu reen ka ten se:

«Siiyo nka u we s'a ku-ka na,

ka tala se ka mu cepate, na sauti, na len, na reen, na ñamte, na hampate, na wɔrte.»

¹³ Me niu wonte ten Ase lau-te ka te we aseta, na tete rεε, na te tεε, n'apu leem taa na, te wute se:

«!A wɔr woñi cɔ wurti kpeede nde rεε na, na Siiyo nka, n'a ha-wa ñamte.

Mpa ti-na hampate na reen ka wuse se wuse.»

¹⁴ Kpeena nnasa nya tisi s'u lau sempe, n'akandɔ mpa kur wa naase tεε, ni wa sεε-wa.

Siiyo nka husu ceete

6 Me ñel wonte na, me na Siiyo nk'ɔ, ka hise ceete ka kidinkidɔn awɔr taa, ni me niu kpeena nnasa nya taa kidinkidɔn kpeende siir se: «!Kan.» Ðe wuto nusen se tuŋ nasu wo na. ² Me ñel me na kpɔnaa ka cehulem, na yer-ɔ i rεε-ɔ i ruken tuŋ, n'a wɔm-l wurti yikir. I ci ñaser n'l wal s'l tase ñasuu.

³ Ka hise ceete ka taman naul awɔr t'ɔ wonte na, me niu kpeena nnasa nya taa taman naul kpeende siir se: «!Kan.» ⁴ Fe ni kpɔnaa cesem nεεr lii. Woñi cɔ i rεε na, a cel-l saaru ka cepau, n'a ha-l reen s'l lese rehεser ka tete rεε, ni yera ku remaŋ.

⁵ Ka hise ceete ka taman nautisi awɔr t'ɔ wonte na, me niu kpeena nnasa nya taa taman nautisi kpeende siir se: «!Kan.» Me ñel me na kpɔnaa nεεr-ɔ cipiin. Woñi cɔ i rεε na, i ruken kilu ka i niij taa. ⁶ Me niu ka, u we se wuto ka kpeena nnasa nya heku t'ɔ ka siiru se: «Ayuku kuɖemu temer warase nse yer hiiuku-se na, se yake maan pom ka kuɖem, nawur mela pomna ka nautisi. Ama, u kaase nim, na selem na, !ɖa hɔrse-wa.»

⁷ Ka hise ceete ka taman nnausa awɔr t'ɔ wonte na, me niu kpeena nnasa nya taa taman nnausa kpeende siir se: «!Kan.» ⁸ Me ñel me na kpɔnaa ka u we s'l lɔse sem tɛnu. Woñi cɔ i rεε na, a yaa-l se Sem, n'aseda kɔru tunku i wara. Tete hɔlen nniisa taa, a ha-wa huku ka kuɖemu rεε, se wa ku yera na saaru, na ñuse, na sem, na ñite taa turen.

⁹ Ka hise ceete ka taman nauna awɔr t'ɔ wonte na, me na yera mpa, a ka ku-wa se wa hose Ase tentente ni wa sende Yeesu Kiriisitu* wara na, wa leesase k'Asε pempoɖe tεε. ¹⁰ Yera mpa ko reen ka ten se: «Ð'Acii Sesεε, n ci sarteti, n'n we tufelem. Yera mpa ka we tete rεε-ɔ wa ka ku-ra na, n kaa s'n hu na-wa n'n lɔte-wa uyo kele?» ¹¹ A cel pa woñi na k'asiiu wɔwu cehulemu n'a tam-wa se wa ruku-fiisi cekɔ kaka n'u rε n'u tal ayuku nku a tɛsu wa rεɔ ñempa mpa lake Ase temer na, wa kuu se mpa, s'Asε ka ri-te wo na.

¹² Ka hıse ceete ka taman leđe awɔr t'ɔ wonte na, tete ñamse reen ka ten, nı mıse wur rekpatokpate se wɔwɔ cipiinu, honɔɔ wuse ka ten-ɔ cesemɔ recucu se calem. ¹³ Terase kpase se tiu n'aset'ɔ remanɔ dɛɛ s'ahiilim fetu reen, nı teen wii tiki wo, ya ta pi na. ¹⁴ Aseta yase s'a kutu kpekpalu ka wo na. Wɔɔɔ, na tete nte wɛ leem heken taa na, wa kur w'awɔi taa. ¹⁵ Tete rɛɛ wursi, na kɔren dɛɛ ñeldɔ, na sucana ciina, na wompa ci sau na, na wompa ci cepawa na, na wompa ci kpankase* na, na wompa ta ci kpankase na, wa ten wa mɛl wɔn taa, na wɔɔɔ wentenen tɛɛ. ¹⁶ Wa tam wɔɔɔ, na wentenen se: «!lı ram ɔa rɛɛ, se fe nı woɔi ɔ wurti kpeeɔe nde rɛɛ na, ı ra na-ra, nı Siiyo nka ñan ɔa kpan-ɔa, ¹⁷ wonte rɛɛ na, ayuku nku wa ñan kaa s'u kpan yera na, ku tala. Nɛɛr ra pi se s'l cantel wa niij taa.»

Ase tirir maa marɔ k'Asɛ yera rɛɛ

7 Te wara na, me na Ase tirira ka wa wɛ nnausa, ka wa sende tete kpeelase nnausa rɛɛ. Ase tirira mpa ruken tete rɛɛ ahiilim ka pe nnausa se pe ra fete tete rɛɛ, n'apu leem dɛɛ, na teen dɛɛ. ² Me na Ase tirir nɛɛr-ɔ ı kpa na mıse riliindɔi ka ı ruken ı niij t'ɔ Ase ñı wɛ fi-isu taa na, ı marɔ. Ase tirir ñı ko n'l yaa tirira mpa wɛ nnausa k'Asɛ ha-wa reen se wa hɔrse tete, n'apu leem na, ³ n'l siir-wa se: «!lı ra hɔrse tete, n'apu leem, na teen, kaka n wɔɔɔ de maa marase ka r'Asɛ wolalada tirañase rɛɛ.» ⁴ A wul-m wompa a maa Ase marase ka wa tirañase rɛɛ na, wa ɔ. N wɔɔɔ wa ka wɛ yera ka nawiisi ka cakɔisii, na nawiisi ka hiin nniisa, na nawiisi ka nnausa (144|#000). Wa ci Iiserael* nantilii ten dɛɛ ñempa kena.

⁵ Suta nantidɔi rɛɛ ñempa mpa, a ka maa wa rɛɛ-ɔ Ase marɔ na, wa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel (12|#000).

Rupanɔ nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Kate nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

⁶ Aser nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Nɛfetalii nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Manasee nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

⁷ Siimeeɔɔ nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Leefii* nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Iisakar nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

⁸ Sapulɔɔ nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Sosɛfe* nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Pensamɛɔ nantidɔi rɛɛ ñempa wɛ yera ka nawiisi hiiu na nasel.

Yera akpidi nde tan ɔ ka re sende Ase kpeeɔe ñesa taa na

⁹ Te wara na, me ñel nı me na yera akpidi ka re tan ɔ, ka yer ta pi su s'l kal-de. Yera mpa kuren na kɔren ten taa, na nantilii ten dɛɛ, na yera ten taa, na wutase ten taa. A sii-wa wɔwen ka cehulemen, na wa niij t'ɔ wahelte, nı wa sende Ase wurti* kpeeɔe, na Siiyo nka, ñesa taa. ¹⁰ Wa ko reen ka ten se:

«D'Asɛ ñı ɔ wurti kpeeɔe rɛɛ, ñı-n'Siiyo na, mpa tɛlsu-na-ra.»

¹¹ N wɔɔɔ Ase tirira ka wa ten, wa ka senda wa koote wurti kpeeɔe nde, n'akandɔ mpa, na kpeena nnausa nya, nı wa feete wurti kpeeɔe nde ñesa taa, wa wɔm wa ñesa n'atɛ, wa sɛɛ Ase, ¹² wa siir se:

«!U lau sempe.

!A wɔr r'Asɛ ñı wɛ hampate na len na.

!A sɛɛ-ı n'a ha-ı ñamte.

Nñı wɛ-na cepate, na reen, ka wuse se wuse.

!U lau sempe.»

¹³ Akandɔ mpa taa nɛɛr wɔse-m se: «Amɔ keɛ wompa a sii-wa wɔwen ka cehulemen hen na, nı wa lii na ı?»

¹⁴ Me wusen-ı se: «Me cii, ña sem-na.»

Ka n'l wusen-m se: «Wompa a naase-wa tempe ka tete teem ayuken dɛɛ, nı wa ruken wa tɛ-ɔ sarte na, mp'ɔna. Wa yaal wa wɔwen ka Siiyo nka calem taa, nı ñı wuse cehulemen dekpeelelee. ¹⁵ Nte rɛɛ-ɔna, wa wɛ Ase wurti kpeeɔe ñesa taa, nı wa lake ı temer k'aho na mıse, ka ı ɛɔ taa. Woɔi ɔ wurti kpeeɔe nde rɛɛ na, ı kaa s'l ceentu wa rɛɛ. ¹⁶ Ñuse, na lukute ra tase wa kuɔ. Mıse kaa se se ra tase wa ñɔɔ, nı tiimin nɛñer ra tase wa saau, ¹⁷ wonte rɛɛ na, Siiyo nka wɛ wurti kpeeɔe heku taa na, ka kaa se ka riiki-wa se nandjiir ri-iku re kpeena ka wo na, nı ka wan-wa, wa ñee leem mpe ha yera ka fiisu nku tam akperu na, n'Asɛ hıse wa ñeseleem ka pe ten.»

Siiyo nka hıse ceete ka taman leđe nasenautisi awɔr taa

8 Siiyo nka su tekara ñı nı ka hıse ceete ka taman leđe nasenautisi awɔr t'ɔ wonte na, ı sim n'aset'ɔ rekalkal ka, ?u ta kar, ı lake leɛr hɔɔ. ² Te wara na, me na Ase tirira ka leđe nasenautisi ka wa sende Ase ñesa taa, n'a cel-wa kantı ka leđe nasenautisi.

³ Ase tirir nɛɛr kan n'l sende Ase sika pempeɔe rɛɛ-ɔ ı ruken sika kɔkɔ nka, a seke ka t'ɔ sensemen nim na. A ha Ase tirir ñ'ɔ sensemen nim ka tempe s'l sɛu-pe n'l kpırsi n'Asɛ yera sɛɛrte, n'l sı pempeɔe nde n wɔɔɔ de

wε ɩ wurti kpeede ñesa taa na, de rεε. ⁴Nim mpe ñise, n'Asε yera sεerte, wa lii n'Asε tirir ñi niij taa, wa kpa Asε ñesa taa. ⁵Fε n'Asε tirir ñi su kɔnkɔ nka, n'l re ka t'ɔ min ñi wε Asε pempode rεε na, n'l wεde-ñi tete rεε. l lau semp'ɔ wonte na, a nuw tunj nasuu, na wutase, n'u mεuse, ni tete ñamse.

Asε tirira lede nasenautisi mpa hulu kantɩ

⁶Ka n'Asε tirira mpa wε lede nasenautisi ka wa ruken kantɩ ka lede nasenautisi na, wa rɔnu wa tε sε wa hul.

⁷Asε tirir kidinkidinti hul ɩ kanter ka wonte na, a na reempii, na min, k'a hute calem ka t'ɔ wa tiki tete rεε. Tete na teen hɔlen niitisi taa kuɔemu kuɔemu ñɔ min, na leem ñite ka te ten.

⁸Asε tirir naultɩ hul ɩ kanter n'a na wur se wuu cekpɔlu na ku rεε-ɔ min n'a maase-ɩ apu leem taa. Leem mpe hɔlen niitisi taa kuɔemu wuse calem.

⁹Wonte ten ka wε apu leem taa na, te hɔlen niitisi taa kuɔemu ñente seu. Kpilin ñi ka wε apu leem taa na, ñi hɔlen niitisi taa kuɔemu ñen hɔrse.

¹⁰Asε tirir nautisɩ hul ɩ kanter ni terɔ cekpɔlu kpase aseta, na ka rεε-ɔ min ka ñi wu halahala se mankihulo rεε min. Carase, na hiisi hɔlen niitisi taa, terɔ nka wal ka maa hɔlu kuɔemu kuɔemu taa. ¹¹Terɔ nka yeɔde kele se Ñan. Carase na hiisi hɔlen niitisi taa kuɔemu kuɔemu wuse ñan deqatekate ni yera seu tempe, wonte rεε na, wa ñee leem mpe wε ñan na.

¹²Asε tirir nnausatɩ hul ɩ kanter ni mɩse, na honɔɔ, na terase hɔlen niitisi taa kuɔemu kuɔemu wuse cipiinti. Aho na mɩse taa hɔlen niitisi taa kuɔemu kuɔemu leese ku hulmɩn.

¹³Me ñel me na anim nεer-ɔ aseta aset'ɔ ɩ wutu reen se: «Au, au, wahala wonyɔ tete rεε ñempa kaa sε wa tu-ya ka kantɩ nya, Asε tirira nautisi kaa sε wa hul-ya na.»

9 Asε tirir naunati hul ɩ kanter, ni me na terɔ ka ka kpase n'aseta ka teem maau k'ate, n'a cel-ka wu nku citi ten dɩcɩcɩ na, ku nɔ safɩr. ²Terɔ nka tel wu nku nɔ, ni ñise nenser pitilu ka se wε s'a seke ñite ni ñise pitilu wo na. Ñise nse wursi mɩse, n'aseta n'u wuse tawundji. ³Alaka nenyar lii ñise nse taa ya yase riinan ten-ɔ kɔren ten taa. A ha-ya reen se kpacase wε reen ka wo na, ⁴n'a siir-ya sε ya ra hɔrse teen, na ñite, na wonte ten ñee tete rεε na. Ama, ya lau yera mpa, a ta maa Asε marɔ ka wa tirañase rεε na, mpa receel-ɔna, wahala. ⁵A ta ha alaka ny'ɔ ñempu sε ya ku yera mpa. Ama, a ha-ya ñempu sε ya lau-wa wahala kena, honɔɔse ka nauna. Wahala nya tuu wε se kpacɔ runj yer n'l tuku wahala ka wo na. ⁶Aluate nte taa, yera kaa sε wa cii sem, wa ra na-pe. Wa kaa sε wa sɔl sem, pe see pe calen-wa ten.

⁷Alaka nya nusen kpɔnaan ñi a rɔn-ñi sε ñi wal yeeu na. Ya ñiin taa wε s'a wɔm-ya wurti sika yika, ni ya ñesa taa nusen yera. ⁸Ya ñise nusen yalaa ñise ni ya

ceela nusen kpɔren ceela. ⁹Ya sii wur-ɔ ya lɔya rεε se ñute wɔwen. Ya make ya ceen n'a nuw reen ka ten se teruken ñi kpɔnaan tempe see na-ñi yeeu taa na. ¹⁰Ya wε kutisiin na seelse se kpacase. Na wa kutisiin ñi-ɔna, wa pɩsu sε wa lau yera ka wahala ka honɔɔse nauna taa. ¹¹Wa wuroo kele aluu nku ñelu wu nku citi ricicɩ na, ku rεε. Eeper ñempa yaa-ku s'Apatoɔ, ni Kerεke ñempa yaa-ku s'Apoloɔ. Yeɔde nde kutihuɔji kele sε, Tete Yoker.

¹²Kidinkidɩn wahala rεwa n'u kaase wahala ka taman naul.

¹³Asε tirir leɔetɩ hul ɩ kanter. Me nuw wuto ka reen ka ten-ɔ ka lii na sika pempode nde wε Asε ñesa taa na, na re yen nniisa tεε. ¹⁴Wuto nka siir Asε tirir ñi kuren kanter huluu rεε na se: «!Lese alua nnausa mpa, a ru-wa kpase ka Eferate carɔ nɔ na.»

¹⁵Asε tirir ñi lese alua mpa, Asε ka rɔn-wa sε wa ku yera hɔlen niitisi taa hɔlu kuɔemu ka wunɔ nka t'ɔ, honɔɔ nka t'ɔ, ayuku nku rεε-ɔ, ɩεer nde rεε. ¹⁶A wul-m sucana mpa cake kpɔnaan deε na, wa nɔ ka miiltase ka cakɔsiin nul (200|#000|#000). ¹⁷!lu na wonɔn'ɔ me na kpɔnaan, na ñi rεε cɔra ka narte taa na. Wa ten wa ka sii ñute wɔwen, neñer wε cesemen se min, neñer wε cesemen se kuwiir tete, neñer wε se sete. N nɔnɔ kpɔnaan ñi ñiin wε se kpɔren ñiin kena. Wεer nde wε sete-sete k'a yaa-re s'akukolu kɔɔ* na, de min, na re ñise lii na kpɔnaan ñi nese taa. ¹⁸De min ñi, na re ñise nse lii na kpɔnaan nese taa na, wa ku yera hɔlen niitisi t'ɔ kuɔemu, ¹⁹wonte rεε na, kpɔnaan deen wε ñi nese t'ɔna, na ñi kutisiin taa. Ñi kutisiin ñi nusen deɔna, ni ñi wε ñiin. Na ñiin ñ'ɔna, kpɔnaan ñi lake na yera ka wahala.

²⁰U kaase yera mpa ta seu wahala nya taa na, wa ta kisi w'awarkase sε wa kisi alua, n'atetuna mpa wa teter, wa lau-wa na wa niij na, wa sεεu. Wa luku nempar na sika, nempar na narem, nempar na wεε, ni wa saa nempar na teen. Nku, wa takena mpa pe pɩsu sε wa na, ni wa nuw, ni wa wal wa tε. ²¹Yera mpa ta kisi w'awarkase sε wa kisi yera kuu, n'aturte ɩen, n'ayaɔeteñente lape, na mɩlem.

Asε tirir ruken tekara cunku ka ɩ niij taa

10 Me na Asε tirir cepa nεer-ɔ ɩ tiki n'aset'ɔ tunj wonte ceente ɩ rεε se wɔwɔ, n'l teem ɩ ñunj ka teenkaru. N nɔnɔ ɩ ñesa taa wε se mɩse n'l naase wε se min telu. ²N nɔnɔ ɩ ruken ɩ niij t'ɔ tekaryɔ k'a hul-ka. l su ɩ mete niij nankpɔnɔ n'l re apu leem deε, n'l su nawɩti ñɔnɔ n'l re-ka-l-ɔ tete rεε. ³l ko reen ka ten se kpar musu wo na. l ko sempe n'u kper wonte na, u nase n'aset'ɔ taman lede nasenautisi n'u wute. ⁴U nasa n'u kper wonte na, n nɔnɔ me tu sε me maa. Me kunti me nuw a siiru-m n'aseta se: «!Đa maa wonte tunj nasuu mpe siir-te na. !Đe-te na n taa sε yer ra nuw-te.»

⁵ Ase tirir ñi, me ka na ɩ sende leem dɛɛ, na tete rɛɛ na, ɩ kpaase ɩ mete niij n'asete ⁶ n'ɩ ree n'ase ñi we wuse se wuse ka ɩ lau aseta na te-l taa ñente, na tete na te-l taa ñente, na leem na pe-l taa ñente na, n'ɩ siir se: «Te kaa se te tɛse lape ka kɔhen ñi. ⁷ Ama, aluate nte Ase tirir lede nahenautisiti kaa s'ɩ tu s'ɩ hul ɩ kanter na, nte t'ɔna Ase kaa s'ɩ tɛse lape k'amɛsɔŋ taa ñente nte, ɩ ka siir-te ɩ wolalada mpa rɛse ɩ tentente ka yera na.»

⁸ Wuto nka, me ka nu-ka n'asete na, ka tase me wutenu se: «!Wal n'n mu tekariyo nka a hul-ka na, ka tirir ñi sende leem na tete rɛɛ hen na, ɩ niij taa.»

⁹ Ka nɩ me wal na tirir ñi rɛɛ nɩ me wɔse-ɩ s'ɩ cel-m tekariyo nka. ɩ tam-m se: «!Su-ka n'n tu-ka. N nɔ taa kaa s'ɩ we lenen dɛterr se tute. Ama, ka kaa se ka tal n liiti t'ɔ wonte na, ka mentelu.»

¹⁰ Me mu tekariyo nk'ɔ ɩ niij taa nɩ me tu-ka. Me nu me nɔ t'ɔ lenen dɛterr se tute. Ama, me liu-ka n'u kper wonte na, ka mentelu me liiti taa.

¹¹ Fe n'a siir-m se: «U mɔna s'n tase Ase tentente rɛsuu n'u tam na yera kpater mpa we kutekute na, na kɔren kpater taa yera, na wutase kpater taa yera, na wursi ka tempe.»

Warasendera naul

11 A cel-m cakenkpaɛ ka re nusen laku, n'a siir-m se: «!Kur n'n mɔse Ase rɛɔ, na ɩ laate pempoɛ, n'n kal wompa sɛɛ Ase ka rɛɔ nka taa na. ² Ama, ɩɔa mɔse Ase rɛɔ nka tɔŋ dɛɛ, wonte rɛɛ na, wompa ta sem Ase na, w'awɔr kele. Ase ha mp'ɔna renaa, se fe nɩ wa waa ɩ kɔru sarteñenku ka naase ka honɔase ka hiin nniisa na nasel. ³ Me kaa se me tir me warasendera ka naul, nɩ me ha-wa huku se wa rɛse Ase tentente ka wa sii acama wɔwen k'ayuken ka nawuyo n'ayuken ka cakɔsiin nul n'ayuken ka hiin lede (1 | #260).»

⁴ Warasendera mpa naul ci-na oliifi teen nul ñi we Acii Sesɛɛ ñi ñasu tete rɛɛ na, ɩ ñesa taa. Wa ci rere-ɔ takena naul mpa we ren'ɔ a sɩ kamɩ ka wa rɛɛ na. ⁵ Nneyer cii s'ɩ lau-wa teñɔ, min lii na wa nese taa n'u ku w'amurana mpa. U mɔna s'a ku-wa semp'ɔna. ⁶ Wa we huku se wa pise wa ru aseta nɩ tunɔ ɔa nu aluate nte taa wa rɛsu Ase tentente na. Wa we huku rere se wa wuse leem ka calem nɩ wa lau tete rɛɛ yera ka wahala ka kutekute se wa cii wo na.

⁷ Wa kaa se wa kper tentente rɛsuu ka wonte na, turu* nenkur lii na wu nku citi ricicici na, ku taa, nɩ ku lau-wa wahala, ku ñase-wa, nɩ ku ku-wa. ⁸ Wa tenen kaa se ñi mise yapar rɛɛ-ɔ kɔru cekpɔlu t'ɔ wundjiindji, a ka kam Acii Sesɛɛ k'akantemer rɛɛ na. A yaa kɔru nku n'a tɔŋ na Sotɔm*, nawur Eesiipete. ⁹ Yera kuren na yera ten taa, na nantilii ten dɛɛ, na wutase ten taa, na kɔren ten taa se wa ñel ayuken niitisi na hɔlu ka me warasendera mpa seu yapar rɛɛ, n'a ta tisu s'a yim-wa

na. ¹⁰ U kaa s'ɩ kɔ tete rɛɛ yera ka tempe k'ase tentente rɛsera naul mpa sem dɛɛ, nɩ wa ñante nɩ wa ha rem'ɔ te ten, wonte rɛɛ na, warasendera mpa ka lau tete rɛɛ yera ka wahala ka tempe. ¹¹ Ayuken ñi niitisi na hɔlu wara na, fiisu nenkur kuren n'ase cal, nɩ ku sɩ wa taa ku wose-wa nɩ wa kur wa sende, nafate kpa ten-ɔ wompa ten na-wa na. ¹² Wa nu wuto ka reen ka ten n'asete se: «!ɩ kpa cee ñi hen.» Wa kpa aset'ɔ tunɔ wonte taa, nɩ w'amurana sende nɩ wa ñelu-wa. ¹³ Aluate nte teter taa, tete ñamse ten nɩ kɔru cekpɔlu nku hɔlen hiiu t'ɔ hɔlu kuɔemu yuke, n'u ku ku taa yera ka nawiisi lede nasenautisi (7 | #000). Nafate kpa ten-ɔ wompa ta seu na, nɩ wa sɛɛ Ase ñi we aseta na.

¹⁴ Taman naul wahala rɛwa. !ɩ na, taman nautisi wahala kɔŋ kɔhen.

Ase tirir lede nahenautisiti hul ɩ kanter

¹⁵ Te wara na, Ase tirir lede nahenautisiti hul ɩ kanter. Me nu wutase ka reen ka ten-ɔ aseta se: «Kɔhen, tete nte rɛɛ wurti wuse r'Acii Sesɛɛ, na ɩ Kiri-
isitu*, wa niij taa.

ɩ kaa s'ɩ ɔ wurti kpeede rɛɛ-ɔ wuse se wuse.»

¹⁶ Akanɔa mpa we hiin nul na nnausa ka n nɔnɔ wa ɔ wa wurti kpeeli rɛɛ-ɔ Ase ñesa taa na, wa kur ɩ naase tɛɛ wa wɔm wa ñesa n'ate, wa sɛɛ-ɩ se:

¹⁷ «Acii Sesɛɛ Ase Reentencii,
n ka we antaun, kɔhen n we rere.

De sɛɛ-n, wonte rɛɛ na,
n ɔ wurti kpeede rɛɛ na n hampate cekpɔlte rɛɛ.

¹⁸ Kɔren ten taa yera ñan kpawa.

Ama, aluate tala s'n ñan kpan-wa,
n'n hu n'aseɔa.

Den'ɔna, n kaa s'n dɛte n wolalada mpa ci n tentente rɛsera na,

na n yera mpa ten ñɔŋ-n ka wa ci cunkuwa,
nawur sesempa na,
n'n hɔrse wompa hɔrsu tete na.»

¹⁹ Wa tɛse wutuu ka wonte na, Ase rɛɔ nka we aseta na, ka nɔ tel n'a na raante hɔpe* araka ka ɩ rɛɔ nka taa, n'u meuse, n'a nu wutase, na tunɔ nasuu, tete ñamse, nɩ reempii tiu tempe.

Yal nɛɛr, na turu nenkur-ɔ ku nusen kaasu

12 Te wara na, a na nter n'aset'ɔ te kpɔl ten-ɔ te wulu nter. Nt'ɔle s'a na yal nɛɛr-ɔ mise ceente ɩ rɛɛ se wɔwu, na honɔɔ ka ɩ naase tɛɛ, na terase ka hiiu na nasel-ɔ ɩ ñunɔ taa se wurti yikir. ² N nɔnɔ yal ñi we liiti nɩ lelte wɔsase caru-ɩ n'ɩ ko.

³ Nter tase lape n'aset'ɔ te wulu nter. A na turu* nenkur-ɔ cesemu ka ku nusen kaasu, na ñiin ka lede niisinitisi na yen ka hiiu, nɩ ku wɔm wurti yika ka ku ñiin ñi rɛɛ. ⁴ Ku kpase hɔlen niitisi t'ɔ hɔlu kuɔemu terase

na ku kutisunɔ nɩ ku wɛdɛ-se atɛ. Ku sendɛ yal ñɩ tu s'ɩ leɩ na, ɩ ñesa taa nɩ ku honku sɛ yo lii nɩ ku tu-ka.

⁵Yal ñɩ leɩ apalayo nɛnkar-ɔ ka kaa sɛ ka ñasɩ kɔren ten taa yera, na reen n'a kpan ɩ yo nka n'aset'ɔ Ase cal-ɔ ɩ wurti kpeedɛ cal. ⁶Yal ñɩ see n'ɩ wal na ñite t'ɔ awɔr ndɛ taa Ase ka rɔn-dɛ n'ɩ sɩ-ɩ s'a ñel ɩ rɛɛ-ɔ ayuken ka nawuyo n'ayuken ka cakɔsiin nɩɩ n'ayuken ka hiin ledɛ na (1 | #260).

⁷Ka nɩ yeeu lau aseta. Miisel* na ɩ k-Ase tirira, wa yee na turu nku. Turu nku na ku tirira yee na-wa. ⁸Wa run ku-n'ku tirira, wa ta tase awɔr nau k'aseta sɛ wa ɔ. ⁹A wɛdɛ turu nku ci rem cepen k'a yaa-ku s'aluacii Sataŋ na, k'awaren dɛɛ. Nku tɛku-na tɛte rɛɛ yera ka wa ten. A wɛdɛ-ku, ku-n'ku tirira ka tɛte rɛɛ.

¹⁰Me nɩ wutu ka reen ka ten n'aseta sɛ:
«Kɔhen, Ase tɛse-ra naper tɛsɩɩ n'ɩ wul ɩ hampate s'nɩɩ ci-na wuroo n'ɩ Kiriisitu* wul ɩ huku, wonte rɛɛ na, wa run woñɩ ka wutu re rɛɔ ñempa ñente k'aho na mise k'Asɛ cal na.

¹¹Ɖɛ rɛɔ ñempa ñase-ɩ na Siiyo nka calem dɛɛ. Wa ñase-ɩ rere, wonte rɛɛ na, wa sendɛ Ase tentɛte wara sɛ te wɛ tufelem. Wa ta cii sɛ wa tɛse wa fiisin kaka wa rɛ wa seu.

¹²Nte rɛɛ-ɔna, me siiru aseta, na womɩ wɛ renaa na, s'ɩ ñante. Ama, womɩ wɛ tɛte rɛɛ, na leem taa na, ɩ kaa s'ɩ na wahala, wonte rɛɛ na, a run aluacii n'ɩ tiu na mɩ rɛɛ-ɔ ɩ ñan kpa ten. ɩ ñan kpa, wonte rɛɛ na, ɩ sem s'ɩ ra lul.»

¹³Turu nku na wonte s'a wɛdɛ-ku tɛte rɛɛ na, ku rukɛn yal ñɩ leɩ yo na, sɛ ku kpa-ɩ. ¹⁴Ama, a cel yal ñ'ɔ anim ceen ka nɩɩ n'ɩ kur n'ɩ rɛ na ɩ k-awɔr t'ɔ ñite taa. Ɖɛn'ɔna, a kaa s'a ñel ɩ rɛɛ-ɔ wuse ka nasiisi na hɔku, nɩ rem ñɩ ra na-ɩ. ¹⁵Yal ñɩ kur semp'ɔ wonte na, dɛm ñɩ te leem ka ɩ wara se carɔ sɛ ka kpeen-ɩ. ¹⁶Ama, tɛte kan te sen yal ñɩ, te hul te nɔ te ñee leem mpe ku tɛ-pe na. ¹⁷Ku ñan kpan yal ñ'ɔ ten nɩ ku yeu ku wuse ku yee na yal ñɩ wiisi nenser nse kaasa na. Wiisi nse ci wompa ñɔŋ Ase ñasete nɩ wa tisu wonte Yeesu sendɛ te wara na. ¹⁸Ɖɛn'ɔna, turu nku wala ku sendɛ apu leem leeko rɛɛ.

Turu nku lii n'apu leem taa na

13 Te wara na, me na turu* nɛnkar-ɔ, ku lii n'apu leem taa. Ku wɛ yen ka hiiu na ñiin ka ledɛ ni-iniitisi. Ku wɔm ku yen dɛɛ-ɔ wurti yika, n'a maa yela nɛnyar-ɔ ku ñiin ñɩ rɛɛ-ɔ ya hɔrsu Ase yeɛdɛ. ²Turu nku me na-ku na, ku nusen kpii, nɩ ku naase nusen as-ese mu ñense, nɩ ku nɔ nusen kpar ñɔŋ. Turu nku nusen kaasɩ na, ku cel turu nku lii n'apu leem taa na, ka ku hampate, na ku wurti kpeedɛ, na ku huku nku

kel ten na. ³N nɔn turu nku lii n'apu leem taa na, ku ñunɔ nɛnkar wɛ s'a ha-ku seen, nɩ ku cii sɛ ku seu. Ama, ku seen ñɩ ciwa sɛ ñɩ ku-ku na, ñɩ case n'ɩ lau tɛte ten dɛɛ yera ka reyau nɩ wa kur wa tunku turu nku lii n'apu leem taa na, ku wara. ⁴Wa ten, wa sɛɛ turu nku nusen kaasɩ na, wonte rɛɛ na, ku cel ku huku ka turu nku lii n'apu leem taa na. Wa sɛɛ turu nku lii n'apu leem taa na, wa siiru sɛ: «Yer tan ka, ɩ nusen turu nku. Yer tan ka ñɩ-n'ku, wa pɩsu sɛ wa yee.»

⁵A cel turu nk'ɔ nɔ sɛ ku kpantu ku hɔrsu Ase yeɛdɛ, a ha-ku huku sɛ ku pɩse ku lau sempe ka honɔase ka hi-in nniisa na honɔase ka nasel. ⁶Ku ɔ ku hɔrsu Ase yeɛdɛ, n'awɔr ndɛ taa ɩ wɛ na, na yera mpa ten wɛ aseta na. ⁷A ha-ku ñempu sɛ ku yee n'Asɛ yera ku ñase-wa. A ha-ku huku sɛ ku ñase yera ka nantilii ten dɛɛ, na yera ten taa, na wutase ten taa, na kɔren ten taa. ⁸Tɛte rɛɛ yera mpa ten a ta maa wa yela ka fiisu tekara t'ɔ n nɔn Ase take lau tɛte na, wa kaa sɛ wa sɛɛ-ku. Siiyo nka a ka ku-ka na, nka tɩ-na tekara ñɩ.

⁹Woñɩ wɛ rena na, ɩ ɔ sarte. ¹⁰Woñɩ, ɩ ka rɩ-ɩ s'ɩ wal sarka taa na, dɛn'ɔna, ɩ walɩ. Woñɩ ɩ ka rɩ-ɩ s'a ku-ɩ na saaru na, ɩ mɔna s'a ku-ɩ na nk'ɔna. Nte rɛɛ-ɔna, ɩ mɔna s'Asɛ yera rukɛna n'ɩ leɩ, nɩ wa tisi ɩ tentɛte rɛɛ.

Turu nku lii na tɛte tɛɛ na

¹¹Te wara na, me na turu* nɛnkar-ɔ ku lii na tɛte tɛɛ-ɔ, ku wɛ yen ka nɩɩ, sɛ siiyo, nɩ ku wutu sɛ turu nku nusen kaasɩ na. ¹²N nɔn ku wɛ na turu nku lii n'apu leem taa na, ku huku ka ku ten, nɩ ku lake nter-ɔ te yusu yera ka turu nku ñesa taa. Ku yeu sɛ tɛte, na te yera, wa sɛɛ turu nku lii n'apu leem t'ɔ ku ñunɔ ka mu seen nɩ ku cii sɛ ku seu nɩ ñɩ case na. ¹³Turu nku lii na tɛte tɛɛ na, ku lake hampate lakase nse wulu nter na, ka se kpɔɩ ten, hal nɩ ku yeu nɩ min tiu n'aset'ɔ tɛte rɛɛ-ɔ, yera ñesa taa. ¹⁴Ku tɛku tɛte rɛɛ yera, na ku hampate lakase nse wulu nter na, ka ku ka lake-se turu nku lii n'apu leem taa na, ku ñesa taa. Ku ka siiru-wa sɛ wa saa tu n'ɩ nusen turu nku lii n'apu leem t'ɔ saaru ka ha-ku seen nɩ ku wɛ ku wɛ na. ¹⁵A ha turu nku lii na tɛte tɛɛ na, ka huku sɛ ku pɩse ku ha tu nku yera ka saa-ku na, ka fiisu nɩ ku pɩse ku wute nɩ ku yeu n'a ku yera mpa pe sɛɛ-ku na. ¹⁶Turu nku ka kpa yera ten na reen. Pa cunku, pa sesɛɛ, pa sau, pa ahuse, pa kpankɔ*, pa woñɩ ta ci kpankɔ na, sɛ wa yeu n'a maa-wa marɔ ka wa mete niinɔ dɛɛ, na wa tirañase rɛɛ. ¹⁷Woñɩ tan marɔ nka na, ɩ ra pɩse s'ɩ yau nter, n'ɩ ra pɩse s'ɩ wete nter. Marɔ nka ci-na turu nku lii n'apu leem taa na, ku yeɛdɛ, nawur lamaru nku nusen ku yeɛdɛ na.

¹⁸Nte rɛɛ-ɔna, ɩ mɔna sɛ yer lau len. Woñɩ ñunɔ taa lake temer na, ɩ sem wonte turu nku lamaru nku cii sɛ ku siir na, wonte rɛɛ na, ku wulu yer yeɛdɛ kena.

Lamaru nk'ɔlɛ cakɔsiin ka lede na hiin lede na lede (666).

Ase yau wompa ñiin na, wa yii yeente

14 Me ñel me na Siiyo nk'ɔ, ka sende Sɔŋ* wuu rɛɛ. Ka-n'yera mpa a maa wa tirañase rɛɛ-ɔ ka-n'ka Cii Ase, wa yela na, wa wɛ nawiisi ka cakɔsii na nawiisi ka hiin nniisa na nawiisi ka nnausa (144|#000).
² Me nu wuto n'asete se leem kpon wonɔn'ɔ woiwoii na, se tunj nasu wo na. Wuto nka me nu-ka na, ka nusen se cencemen maɗa make wa cencemen ka wo na.
³ Yera mpa sende Ase wurti* kpeede ñesa taa, na kpeena nnasa nya ñesa taa, n'akanɗa mpa ñesa taa ni wa yii yeente cefate. Yer ka ta pɔsu s'l kpankel-te. Wompa a yau wa ñiin ka tete rɛɛ-ɔ, wa wɛ nawiisi ka cakɔsii na nawiisi ka hiin nniisa, na nawiisi ka nnausa na (144|#000), mpa receel sem-na-te.

⁴ Yera mpa yii yeente nte na, wa ta wursi wa tɛ-ɔ asima na yalaa, wonte rɛɛ na, wa ci acenkɔya kena. Mpa tunku-na Siiyo nk'ɔ riinan ten-ɔ awɔ nya taa ka walu na. Ase yau wa ñiin ka yera taa, s'l sɔ-wa na wa tɛ-ɔ ñi-n'Siiyo, wa rɛɛ.
⁵ Wa ta lau tentarɔr k'alape ni wa tam awarko nenkar.

Ase tirira nautisi

⁶ Me na Ase tirir nɛɛr-ɔ ɔ kur aset'ɔ ripilili, n'l wɛ n'l rɛ na tentente sarteñente nte tam akperu na, s'l hose-te yera ka wa ten-ɔ tete rɛɛ, na kɔren ten taa, na nantilii ten dɛɛ, na wutase ten taa, na yera ten taa.
⁷ L hosu reen ka ten se: «!lu wɔr Ase, n'lu sɛɛ-l. Aluate nte ɔ kaa s'l hu na tete rɛɛ yera na, te tala keɛ. !lu sɛɛ woñu lau aseta na tete, n'apu leem, na hiisi na.»

⁸ Ase tirir naulti tenke kiɗinkiɗintu ñi wara, le hosu se: «Ku feeta. Papiilon* kɔru cekpɔlu feeta. Ku yepa ni kɔren ten taa yera lau ayadeñente se ku lau wo na. U wɛ se ku yeu-wa, wa ñee selem cesempe mpe wulu s'Ase ñan kpan-wa ten na.»

⁹ Ase tirir nautisiti tenke naulti ñi wara, n'l hosu reen ka ten se: «Woñu sɛɛ turu* nku lii n'apu leem taa na, na tu nku a saa-ku n'u nusen-ku na, n'a maa marɔ ka ɔ tirañ rɛɛ, nawur ɔ niij dɛɛ na,
¹⁰ ɔ teter, ɔ kaa s'l ñee selem cesempe mpe wulu s'Ase ñan kpan-ɔ na, ka kɔnkɔ nenkar t'ɔ a ta tamte pe taa. Wompa ten lake sempe na, ɔ kaa s'ɔ car-wa n'akukolu kɔr* min ka ɔ tirira, na Siiyo nka, wa ñesa taa.
¹¹ Min ñi ñise kaa sɛ se kpa wuse se wuse kena. Wompa sɛɛ turu nku lii n'apu leem taa na, na tu nku a saa-ku n'u nusen-ku na, n'a maa ku yeɗe ka wa rɛɛ na, ayuku nenkur tan, aho nenyar tan ka, wa kaa sɛ wa fiisi.»

¹² Nte rɛɛ-ɔna, ɔ mɔna s'Ase yera mpa ñɔŋ-ɔ ñasete ni wa tisu Yeesu rɛɛ na, wa rukena n'u lel.

¹³ Me nu n'aset'ɔ wuto ka ka siir-m se: «!Maa nte ñi hen s'ɔ sin kɔhen, wompa tisu Aci Sesɛɛ rɛɛ ni wa

seke na, wa nu lelen.» Ase Fiisu wusen se: «Aau, tufelem kena, !wa fiisi wa reen tema nya wa lau-ya na, ya taa, wonte rɛɛ na, tema nya ten wa lau-ya na, ya wulu se wa lau sarte.»

Tete rɛɛ teeduu

¹⁴ Me ñel me na tunj wonte ka cehulemte ka yer ɔ te rɛɛ-ɔ ɔ nusen yer yo. Yer ñi wɔm ɔ ñun t'ɔ sika wurti yikir n'l ruken ɔ niij t'ɔ cisiir ka len dɛfenkefenke.
¹⁵ Ase tirir nɛɛr lii n'Ase rɛɔ taa, n'l yaa woñu ka ɔ tunj wonte nte rɛɛ na, ka reen ka ten se: «Tute teeduu aluate tala. !Su n cisiir n'n teede, wonte rɛɛ na, tete rɛɛ tute pɔwa s'a teede-te.»
¹⁶ Fe ni woñu ka ɔ tunj wonte nte rɛɛ na, ɔ su ɔ cisiir n'l teede tute ka te ten-ɔ tete rɛɛ.

¹⁷ Te wara na, Ase tirir nɛɛr lii n'Ase rɛɔ nka wɛ aseta na, ka taa. Le rere, n nɔn le wɛ cisiir ka len dɛfenkefenke.

¹⁸ Ase tirir nɛɛr lii n'Ase laate pempoɗe tɛɛ-ɔ, le ci-na min ñaser. L ko reen ka ten n'l yaa woñu ka ruken cisiir ka len dɛfenkefenke na se: «!Su n cisiir nde, n'n wal tete ten taa, n'n he rɛsɛŋ* teen wii, wonte rɛɛ na, ya pɔwa.»
¹⁹ ðen'ɔna, Ase tirir ñi su ɔ cisiir n'l he rɛsɛŋ teen wii nya ten wɛ tete rɛɛ na, n'l re-ya awɔr nde taa a waa-ya naase na, ka kɔru wara. Te wulu s'Ase ñan kpa tempe.
²⁰ A waa wii ny'ɔ naase, ni calem lii n'awɔr nde taa, pe kpeem atɛ-ɔ akpaya cunkuii ka nawuyo na cakɔsiin lede (1|#600), se carɔ taa leem kpon wo tempe na. Nne kɔnɔna tiu pe taa, pe kaa sɛ pe limsi-ɔ, pe sin ɔ lu tɛɛ.

Wahala nya wɛ lede nasenautisi ka ya tɛsun lape na

15 Te wara na, me tase nter nau n'aset'ɔ te kpɔla te wulu nter. Nt'ɔlɛ sɛ, me na Ase tirira ka lede nasenautisi ka wa ruken wahala ka taman lede nasenautisi. Wahala nya kaa sɛ ya tɛsen lape na, ny'ɔlɛ, wonte rɛɛ na, nya yeke-na s'Ase ñan kper.

² Me na nter-ɔ me ñesa t'ɔ te nusen apu leem mpe a na pe taa reyaya se ñelma ka min hute pe taa na. Me na rere-ɔ wompa ka ñase turu* nku lii n'apu leem taa na, na tu nku a saa-ku n'u nusen-ku na. Wa ka kisi s'a ra maa wa rɛɛ-ɔ turu nku lamaru.

N nɔn wa ka sende wa naase t'ɔna apu leem mpe a na pe taa reyaya se ñelma na, pe rɛɛ, ni wa ruken cencemen ñi Ase ka ha-wa-ñi na.
³ Wa ka yii Ase wolalade Moisi* yeente, na Siiyo nka yeente se:

«Aci Sesɛɛ Ase Reentencii,

n lakase kpɔl ten se yusu yera.

Ña ci-na kɔren ten wuroo.

Wonte n mɔsu s'n lau-te na, te wɛ riyuyu na tufelem.

⁴ Yer ten kaa s'l ñam-n n'l wɔr-n,

wonte rɛɛ na, ña kuɗem ci-na sarteñen.

Yera ka kɔren ten taa, wa kaa sɛ wa kan,

wa kur n naase tɛɛ ni wa sɛɛ-n,

wonte rɛɛ na, wa na s'n hu na tufelem.»

⁵ Te wara na, me ñel me na Ase rɛɔ nka wɛ aseta na, ka ka nɔ tela. Ðɛɔ nka ci-na cuku nku wulu s'Ase cake yera heku taa na. ⁶ Tirira mpa wɛ leɖe nasenautisi ka wa ruken wahala ka taman leɖe nasenautisi na, wa lii na rɛɔ nka taa. N nɔn wa sii wɔwen cehulemen ka reyerr ka ñl metelu, na sika kpeɖen ka wa kpeun-ñl wa lɔya taa. ⁷ Kpeena nya wɛ nnasa na, ya taa kuɖemer cel tirira mpa wɛ leɖe nasenautisi na, ka sika kɔnkase ka leɖe nasenautisi. Ase ñl wɛ wuse se wuse na, ɪ ñan siir kɔnkase nse repaa. ⁸ ɪ hampate na ɪ cepate, wa lau se ñlse siir ɪ rɛɔ nka t'ɔ repetepete. Nɛɛr ka ta pɪsu s'ɪ sɪ Ase rɛɔ nka taa kaka s'n nɔn wahala leɖe nasenautisi nya, ɪ tirira leɖe nasenautisi mpa kan-ya na, ya kper.

Kɔnkase leɖe nasenautisi nse taa siir Ase ñan na

16 Te wara na, me nɔ wutɔ ka reen k'Ase rɛɔ t'ɔ, ka siiru Ase tirira mpa wɛ leɖe nasenautisi na sɛ: «!ɪɪ wan Ase ñan ñl wɛ kɔnkase t'ɔ leɖe nasenautisi na, n'ɪɪ wur ñl ten-ɔ tete rɛɛ.»

² Ase tirir kidɪnkidɪntɪ wan ɪ kɔnkɔ n'ɪɪ wur ñan ka tete rɛɛ, ka nɪ yera mpa a ka maa-wa turu* nku lii n'apu leem taa na, ku marɔ nɪ wa sɛɛ tu nku a saa-ku n'u nusen-ku na, seen nɛñer kpa-wa ka ñl ta sar asaru ka ñl wɪ ten.

³ Ase tirir naultɪ wan ɪ kɔnkɔ, ɪ wur ñan k'apu leem taa. Leem mpe wuse se seɖe calem mpe ciwa na, n'n nɔn wonte ten wɛ leem mpe taa na, te seu.

⁴ Ase tirir nautisitɪ wan ɪ kɔnkɔ, ɪ wur ñan ka carase taa, na hiɪsi taa, nɪ se taa leem wuse calem. ⁵ Me nɔ Ase tirir ñl ci leem ñaser na, ɪ sɛɛ Ase sɛ:

«Woña, n ka wɛ antauɲ nɪ kɔhen n wɛ na, ña ci-na sarteti.

N ci riyuyutu,

wonte rɛɛ na, n yepa wahala nya lau.

⁶ Wa ku n yera, na n tentente rɛsera, kɔhen n cel-wa calem sɛ wa ñee.

Wonte, ɔ mɔna s'a lau-wa-te na, nt'ɔɪɛ.»

⁷ Me nɔ Ase laate pempoɖe wutu sɛ:

«Tufelem Aci Sesɛɛ Ase Reentencii, n hu tentente ka riyuyu, na tufelem.»

⁸ Ase tirir nnausatɪ wan ɪ kɔnkɔ, ɪ wur ñan ka mɪse rɛɛ, n'a ha-se-l-ɔ huku sɛ se-l ñɔ yera se min. ⁹ Mɪse nse saa recucucu nɪ se ñɔ yera mpa, nɪ wa hɔrse Ase ñl wɛ huku n'ɪɪ yeu wa tuku wahala nya sempe na, ɪ yeɖe, nɪ wa ta kisi w'awarkase sɛ wa wɔr-l.

¹⁰ Ase tirir naunatu wan ɪ kɔnkɔ, ɪ wur ñan ka turu nku lii n'apu leem taa na, ku wurti kpeede rɛɛ, nɪ ku yera mpa ku ñasu wa rɛɛ na, wa wuse tawundɪ taa nɪ wa run wa nansema ka ceela ka wahala rɛɛ. ¹¹ Wa hɔrse aseta Ase yeɖe ka wahala nya, na seen ñl caru-wa na, wa rɛɛ. Wa ta kisi w'awarkase ka wa tansarte lakase rɛɛ.

¹² Ase tirir leɖetɪ wan ɪ kɔnkɔ, ɪ wur ñan ka Eferate carɔ leem ɖɛɛ, nɪ pe sɛse rekpankekpanke, n'u rɔn ñempu, wursi nse kuren na mɪse riliindɪ na, se tenke.

¹³ Me na alua ka nautisi ka wa nusen sarɪ. Kuɖemu lii na turu nku nusen kaasɔ na, ku nɔ taa, kuɖemu lii na turu nku lii n'apu leem taa na, ku nɔ taa, nɪ kuɖemu lii na woñɪ tɛku s'ɪ rɛsu Ase tentente na, ɪ nɔ taa. ¹⁴ Alua mpa lake-na hampate lakase nse wulu nter na, nɪ wa walɔ wursi tɛ-ɔ tete ten taa sɛ wa kpol-se wa lau yeu k'Ase Reentencii ayuku cekpɔɔ rɛɛ.

¹⁵ «!ɪɪ cɔ n'ɪɪ nɔ. Me kɔɲ se mɪɪ kɔɲ wo na. Woñɪ cake ɪ ñesa rɛɛ n'ɪɪ ruken ɪ wɔwen s'ɪ ra wal atalempoɖe nɪ fɛr ra kpa-ɪ yera ñesa taa na, ɪ nɔ lelen.»

¹⁶ Wa kpol-se awɔr nɛndɛɪ t'ɔ Eeper ñempa yaa-re sɛ Harmakeetɔɲ*.

¹⁷ Ase tirir leɖe nahenautisitɪ wan ɪ kɔnkɔ, ɪ wur ñan k'ahiilim taa, n'a nɔ wutɔ n'Ase rɛɔ t'ɔ reen ka ten-ɔ ka kuren na ɪ wurti kpeede tɛɛ, nɪ ka siiru sɛ: «U kpera kelɛ.» ¹⁸ U mɛuse n'a nɔ wutase, na tuɲ nasu, nɪ tete ñamse reen ka ten. Hal, ɔ su Ase lau tete ka wonte n'u rɛ n'u tal kɔhen na, tete take ñamse ñamsu mpe raana sen. ¹⁹ Kɔru cekpɔɔ tar ku t'ɔ taman nautisi, nɪ tete taa kɔren ka ñl ten, ñl yuke. Ase ñan kpan Papiilon* kɔru cekpɔɔ, n'ɪɪ tɛse ku rɛɛ n'ɪɪ cel-ku kɔnkɔ nka t'ɔ selem cesempe mpe wulu s'ɪ ñan kpa ten na. ²⁰ Tete nte wɛ leem heken taa na, te yase te ten n'a kunti n'a pe na wɔn. ²¹ Ðeempii tiu n'aset'ɔ yin ɖikitikiti se nama, ya yɔ yera rɛɛ. Yera mpa hɔrse Ase yeɖe ka reempii kan wahala nya na, ya rɛɛ, wonte rɛɛ na, wahala nya lau yera n'u ta mu atɛ.

Yal ayade cekpɔɔ nɛɛr

17 Te wara na, Ase tirira leɖe nasenautisi mpa ruken Ase kɔnkase nse na, wa taa kuɖem kan me cal n'ɪɪ siir-m sɛ: «!Kan, me wul-n wonɔn'ɔ a kaa s'a hu na yal ayade cekpɔɔ ñl ɔ carase kpater nese na. ² Ñl-n'tete rɛɛ wursi ten, wa lau ayadeñente nɪ tete ten ɖɛɛ yera ñee ɪ k-ayade selem cesempe nɪ pe ku-wa.»

³ Ase Fiisu siir me taa, n'Ase tirir ñl wan-m ñite taa, me na te t'ɔ yal nɛɛr-ɔ ɪ ɔ turu* nɛnkur rɛɛ-ɔ cesemu recucu k'a maa yela nya hɔrse Ase yeɖe na, ka ku rɛɛ-ɔ tɛmpe. Turu nku wɛ ñiin ka leɖe niisiniitisi, na yen ka hiiu. ⁴ Yal ñl sii wɔwen ka ñl wɛ se kpɔɲsim, na calem calem. ɪ tu afate ka te ten, sika, na wɛɛ nya wɛ yawɔ rekatekate na, na lete. ɪ ruken sika kɔnkɔ nɛnkar-ɔ ka taa siir ɪ k-ayade aseketɛñente, na t'asimañente. ⁵ N nɔn a maa ɪ tirañɔ rɛɛ-ɔ amɛɔɲ taa yeɖe nɛndɛɪ sɛ:

|scPAPIILON* KɔRU CEPAU NKU

|scCI-NA TETE Rɛɛ AYADA,

|scN'ASEEKETEÑENTE, WA RII |d.

⁶ Me na yal ñ'ɔ ɩ ñee Ase yera, na Yeesu warasendera calem pe ku-ɩ se selem. Me na-ɩ wonte na, u lau-m dɛyau ka ten. ⁷ Ase tirir ñɩ wɔse-m se: «U lake-n dɛyau sem? Me kaa se me siir-n yal ñɩ amɛsɔŋ taa ñente ku-tihuɗi, na turu nku ɩ ɔ ku rɛɛ-ɔ ku we ñiin ka leɗe ni-siniitisi, na yen ka hiiu na. ⁸ Turu nku n na-ku hen na, antaun ku ka we, ni kɔhen ku ta. Ku kaa se ku lii na wu nku citi ricicici na, ku taa, n'Ase hɔrse-ku ku ten dɛfɩ. Tete rɛɛ yera mpa ten a ta maa wa yela ka fiisu tekara t'ɔ n kɔn Ase take lau tete ka wonte na, wa kaa se wa na turu nku wonte na, u lau-wa reyau, wonte rɛɛ na, antaun ku ka we, ni kɔhen, ku ta, ni ku kaa se ku wuse ku kan.

⁹ Nte rɛɛ-ɔna, u mɔna se yer ñun taa lake temer n'ɩ lau len. Ñiin ñɩ n na-ñɩ leɗe ni-siniitisi na, ñɩ ci wɔn leɗe nasenautisi ñɩ yal ñɩ ɔ ñɩ rɛɛ na. Ñɩ ci wursi leɗe nasenautisi rere. ¹⁰ Se taa nauna wurti teem dɛu. Nenkar we kɔhen-ɔ ka ɔ kpeede rɛɛ. Nenkar we ka ka-l take kampa. Ka kaa se ka kan wonte na, ka ra lul alulu. ¹¹ Turu nku antaun, ku ka we ni kɔhen ku tan na, ku teter ku ci wuroo leɗe nasennasa ñɔŋ kena. Wuroo nka, na wonse we leɗe nasenautisi na, se we akpar ka kuɗemer, n'Ase kaa s'ɩ hɔrse-ka ten.

¹² Yen ñɩ n na-ñɩ hiiu na, ñɩ ci wursi hiiu nenser-ɔna se take ɔ wurti kpeede rɛɛ. Ama, se kaa se se hiiu huku k'aluate cekɔ se se-n'turu nku, wa ɔ kpeede rɛɛ. ¹³ Wursi ns'ɔ se hiiu, se mɔsem kaa se pe we kuɗempe. Se kaa se se lau turu nku temer na se hampate, na se huku ka ku ten. ¹⁴ Wa kaa se wa lau yeeu na Siiyo ni ka ñase-wa, wonte rɛɛ na, ka ci aciina taa Aci Sesɛɛ, ni ka ci wursi taa Wuroo. Ka-n'wompa ka yaa-wa, ka lese-wa, ni wa ruken wa tɛ-ɔ sarte, ni wa tunku-ka na, wa-l dɛɛ, wa-l kaa se wa-l ñase.»

¹⁵ Ase tirir ñɩ siir-m se: «Leem mpe n na-pe ka yal ayade ñɩ ɔ pe rɛɛ na, pe ci yera ten taa yera, na yera akpaya ten taa yera, na kɔren ten, na wutase ten taa yera. ¹⁶ Yen ñɩ n na-ñɩ hiiu na, ñɩ-n'turu nku, wa kaa se wa ra lau ayade cepa ñ'ɔ lu k'alape. Wa kaa se wa kpɔ ɩ n'ɔ wonte ten ɩ we na na, wa yeu-ɩ atalempode. Wa kaa se wa tu-ɩ, n'u kaase wa seɩ min, ¹⁷ wonte rɛɛ na, Ase ɩ wa hɔya taa se wa lau mɔsem kuɗempe, ni wa su wa wurti wa lau na turu nku temer s'ɩ ka ɩ-te wo na, n'u rɛ n'u tal aluate nte taa u kaa s'u lau wonte ɩ siir-te na.

¹⁸ Yal ñɩ n na-ɩ na, ɩ ci kɔru cekpɔlu nku tuku wurti ka tete rɛɛ wursi rɛɛ na.»

Papiilon feeta

18 Te wara na, me na Ase tirir nɛɛr-ɔ ɩ tiki n'aset'ɔ ɩ we huku ka ten, n'ɩ hampate kan hulmɩn ka tete ten dɛɛ. ² ɩ ko reen ka ten se:

«Ku feeta, Papiilon* kɔru cekpɔlu feeta.

Kɔhen, ku wuse alua mpa we kutekute na,

wa resɩnde, na wa recetende.

Asimasi nse ta sar s'a tu-se na, se cake kɔru nku t'ɔna,

³ wonte rɛɛ na, ku yepa ni kɔren ten taa yera lau ayadeteñente se ku lau wo na.

U we se ku yeu-wa wa ñee selem cesempe mpe wulu s'Ase ñan kpan-wa ten na.

Tete rɛɛ wursi lau ayadeteñente na-ku.

Tete rɛɛ wetera hiiu sauti k'afate nte we yawɔ ni te kake kɔru nku taa yera na.»

⁴ Me niu wuto nenkar n'asetɔ se:

«Me yera mi, ɩ lii kɔru nku taa, se fe n'ɩ ra lau awarkase nse

ku taa yera lake-se na,

fe n'ɩ ra tu wahala nya, ku kaa se ku tu-ya na.

⁵ ɩ lii, wonte rɛɛ na, kɔru nku taa awarkase tan nɔ.

Se kaa camu, se rɛ se tal asetɔ

n'Ase tɛse ku tansarteñente rɛɛ.

⁶ ɩA lau-ku se ku ka lau nɛmpar-ɔ wo na.

ɩA lɛte-ku taman naul se ku ka lau nɛmpar-ɔ taman kuɗem ka wo na.

ɩA wur-ku kɔnɔ t'ɔ taman naul-ɔ

ku cel taman kuɗem.

⁷ ɩA naase kɔru nku, n'a lau-ku wahala

se wonɔn'ɔ ku ka tuku afate ku kpantu na,

wonte rɛɛ na, ku ka siiru se:

«Me ɔ se wuroo ni me ta ci leel, ni sem nɛmper kaa se pe ra si-m asu.»

⁸ Nte rɛɛ-ɔna, wahala nya a ɩ-ya s'a lau-ku-ya na, ya kaa se ya tal-ku ayuku kuɗemu.

Ny'ɔle, sem, na kuñun, na ñuse,

n'a kaa s'a seɩ-ku min,

wonte rɛɛ na, Aci Sesɛɛ ñɩ hu na-ku na,

nñɩ ci-na Ase cepa.»

⁹ Tete rɛɛ wursi nse lau ayadeteñente na-ku, ni se tu afate na, se kaa se se na min ñake ku ñuse kpa wonte na, se ko, se wulu ku rɛɛ. ¹⁰ Nafate kaa s'u kpa-se wahala nya, kɔru nku kaa se ku lau-ya na, ya rɛɛ, ni se sende wolen, se ko se:

«Au, au, ar wahala kele,

Papiilon kɔru cekpɔlu nku we sauti ka ten na,

ku lake-ya sen.

Lɛɛr kuɗemer cɛsa s'Ase hu na-ku.»

¹¹ Tete rɛɛ wetera wulu ni wa ñentu wa tɛ-ɔ kɔru nku rɛɛ, wonte rɛɛ na, yer pe tasu wa wonte yape. ¹² A pe tasu wa sika, na wa narem yape, na wa weɛ nya metelu na, na wa lɛte yape. Yer pe tasu yape ka wa sarte wɔwen na wonñɩ nusen kpɔŋsim, na wonñɩ we calem calem na. Yer pe tasu yape ka teen ñɩ sar ten-ɔ ñɩ we sensemen na, na wonte ten a lu-te na tii ceela na. Yer pe tasu yape ka wonte a saa-te na teen ñɩ we yawɔ na. Yer pe tasu yape rere-ɔ wonte a lu-te na ñute cesemte na ñute wante na, na wonte a lu-te na weɛ nɛnyar-ɔ ya sar ten na. ¹³ Yera mpa wetu rere-ɔ terade ka ute n'ute,

na sensemen nim, na nim nemper-ɔ a yaa-pe-l se miir, n'a pe tasu te ten ñi yape. A pe tasu yape ka selem cesempe, na nim, na milim, na tute. A pe tasu yape ka naan, na meesiin, na kpɔnaan, na yeeu teruken. A pe tasu yape ka yera mpa we fiisu taa na, se kpankase*.

¹⁴ Wetera mpa siiru kɔru nku se: «Wonte ten, n ka cii-te na, te leepa. N sauti ka te ten, na n k-afate turte leepa. N kaa s'n ɔa na-te riil-ɔ anau.»

¹⁵ Wetera mpa hiiu sauti ka kɔru nku t'ɔ wa weter ree na, nafate kaa s'u kpa-wa, wahala nya kɔru nku kaa se ku tu-ya na, ya ree, ni wa sende wolen wa wul wa ñente wa te, ¹⁶ wa ko se:

«Au, au, ar wahala kele kɔru cekpɔlu nku lake-ya sen. Nku, ku ka sii sarte wɔwen.

Ku ka we wɔwen ñi nusen kpɔnsim,
na calem calem ñen na.

Ku ka tu afate ka te ten, sika,
na wee nya we yawɔ rekatekate na, na lete.

¹⁷ ?Pa ku sauti kel ten,

leer kuɔemer cese-na se te ten ñi leeu.»

Kpilin cekpɔlen ciina ka wa ten, na yera mpa ten melu-ñi na, na wompa ten cake ñi taa na, na wompa ten hiiuku wa te-ɔ ñi taa na, wa sende wolen ¹⁸ wa na kɔru nku ñake wonte ni ñise pitilu na, wa ko se: «A take na kɔru nenkur-ɔ ku we se kɔru cekpɔlu nku.»

¹⁹ Wa yake wa te n'ate, wa wulu wa ñentu wa te wa ko se:

«Au, au, ar wahala kele kɔru cekpɔlu nku lake-ya sen. Wompa we kpilin cekpɔlen taa na,
wa hiiu wa te-ɔ kɔru nku sauti ree,
ni leer kuɔemer cese-na se te ten ñi leeu.»

²⁰ Aseta ñempa, n'ase yera mi, na Yeesu tirira mi,
n'ase tentente resera mi,
!u ñante wonte a lau-te kɔru nku na, te ree,
wonte ree na, kɔru nku lau-mi teñɔ nka na,
ase hu ku ñente.

²¹ Te wara na, ase tirir cepa neer su weer ka re kpɔl ten se namer, n'u weɔde-re apu leem taa n'u tam se:

«A kaa s'a weɔde Papiilon kɔru cekpɔlu semp'ɔna,
na reen n'a ra tase ku nau ka riil-ɔ anau.

²² A kaa s'a ra nuw cencemen mape, na yeente yiuu,
na yese na kanti huluu ka ku taa.

A kaa s'a ra nɔɔn yer-ɔ i lake temer nenɔel-ɔ ku taa.
A kaa s'a ra tase namer tan nuw ka ku taa.

²³ A kaa s'a ra na kanɔe hulmɔn ka ku t'ɔ anau.
Yera kaa se wa ra tase yalaa kanu ka ku t'ɔ akanu.
Ku wetera ka ci na tete ree cepawa.

Ku teke kɔren ten taa yera na ku aturte len,

²⁴ ku ku ase tentente resera na i yera.

Yera mpa ten, a ku-wa tete ree na,
nku ci-na te ñunɔii.»

19 Te wara na, me nuw wuto ka reen ka ten n'aseta se yera akpar cekpɔlɔde wuto se:

«!A wɔr ase.

Ð'ase telsu-na yera, ñi tu-na hampate, na cepate,
² wonte ree na, i ci tufelemti,
n'i hu tentente ka riyuyu.

! hu n'ayaɔe ñi hɔrse yera ka tete t'ɔ te ten,
na i k-ayaɔeteñente na, n'i lɔte-i,
wonte ree na, i ku i wolalaɔa.»

³ Wa tase tam se:

«!A wɔr ase»,

ni kɔru nku taa min ñise kuru wuse se wuse.

⁴ Fe n'akanda mpa we hiin nul na nnausa na, na kpeena nya we nnasa na, wa feete ase ñi ɔ i wurti kpeede ree na, i naase tee, wa see-i se:

«!U lau sempe. !A see ase.»

Siiyo yal kanu teenkar

⁵ A nuw wuto n'ase wurti* kpeede cal se:

«Womɔ ci i wolalaɔa na, na womɔ ñɔŋ-i na, n'akanda,
na wiisi,

!u wɔr r'ase ka mi ten.»

⁶ Me tase wuto nuw ka u we se yera akpar cekpɔlɔde wuto n'u we se leem kpɔŋ wo na, n'u we se tuŋ nasu wo na, ka ka siiru se:

«!A wɔr ase,

wonte ree na, d'Acii Sesee ase Reentencii ɔ wurti kpeede ree.

⁷ !Ðe nuw lelen, ɔe ñante, ni re wɔr-i,

wonte ree na, aluate tala se Siiyo nka kpa ka yal,
ni ka yal ñi kɔn i te n'i honku.

⁸ A ha-i ñempu s'i sii sarte wɔwen ñi metelu, ni ñi we rekpesekpese na.»

Sarte wɔwen ñi wulu s'ase yera lakase we riyuyu.

⁹ ase tirira leɔe nasenautisi taa kuɔem ñi siir-m se:

«!Maa tekara taa se: Wompa a yaa-wa Siiyo nka yal kanu teenkar na, wa nuw lelen.»

! tase me siiruu se: «Wutase nse ci-na ase wutase tufelem ñense.»

¹⁰ Me kur i naase tee se me wɔr-i n'i siir-m se: «!Ða lau sempe. Ma rere, me ci ase wolalaɔe kena se ña-n'ɔ ɔe ñempa mpa ten ɔuken tentente nte Yeesu wul-te na. !See ase kena.»

Tentente nte, ase tentente resera ka rese-te na, te ñuŋ kele wonte Yeesu wul-te na.

Yeeu cekpɔlu

¹¹ Me na u tel n'asete ni kpɔnaa neer lii ka i we ce-hulem. Wofu ɔ i ree na, a yaa-i se Tufelem, na wofu lake wonte i siiru-te na. ! yee yeeu n'i hu tentente ka riyuyu. ¹² ! ñesa we se min telu, n'i wɔm wurti yika ka tempe ka i ñuŋ taa. N kɔn a maa yeɔe nenɔel-ɔ i ree-ɔ ñi receel sem-na-re. ¹³ N kɔn i sii wɔwu nenkur-ɔ a limsi-ku calem taa. A yaa-i se: «ase tentente.» ¹⁴ Aseta sucana ka ɔ kpɔnaan cehulemen ɔee, wa tunku i wara. Wa sii sarte wɔwen ka cehulemen ka rekpe-

sekpese. ¹⁵ Saaru nenkur lii na ɩ ɲɔ t'ɔ ku wɛ reperper s'ɩ ñase na kɔren ten taa yera. ɩ kaa s'ɩ ci wuroo nenkar-ɔ reen ka wa rɛɛ. ɩ kaa s'ɩ hɔr-wa naase se wii nya a hɔru-ya wɛɛ rɛɛ n'a saa selem cesempe na. ɩ kaa s'ɩ wul sempe s'u saa Ase Reentencii t'ɔ ten. ¹⁶ A ka maa yeɖe ka ɩ wɔwɔ rɛɛ, na ɩ yiidji rɛɛ se:

[scWURSI TAA WUROO, N'ACIINA TAA ACII SESEɛ.] d

¹⁷ Me na Ase tirir nɛɛr-ɔ ɩ sende mɩse rɛɛ. ɩ ko reen ka ten n'ɩ yaa asimasi nse kuru aɛta aɛta na se: «!ɩ kan n'ɩ kpol cee n'ɩ tu teenkar cekpɔɖe nde Ase yaa-re na. ¹⁸ !ɩ kan n'ɩ kpase seɖa wursi, na sucana na wa sesempa, na kpɔnaan, na ñɩ rɛɛ cɔra, na yera ten, pa ahusa pa cepawa pa wiisi pa akandɔ.»

¹⁹ Me na turu* nku lii n'apu leem taa na, na tete rɛɛ wursi, na se sucana, ka wa kpola se wa lau woñɩ ɔ kpɔnaa cehulem ñɩ rɛɛ na, na ɩ sucana ka yeeu. ²⁰ A kpa turu nku, na woñɩ ka tɛku yera s'ɩ ci Ase tentente reser n'ɩ lau hampate lakase ka ku ñesa taa na. Na ɩ hampate lakase nse rɛɛ-ɔna, ɩ teke wompa a ka maa-wa turu marɔ nɩ wa sɛɛ tu nku a saa-ku n'ɩ nusen-ku n'a wɛɖe wa-n'wa ñesa ka min cepan ñɩ wɛ se hiiɖi nde taa leem saa min ɖecucu nɩ mandetem ñake renaa na, ñɩ taa. ²¹ U kaase wompa na, woñɩ ɔ kpɔnaa cehulem ñɩ rɛɛ na, ɩ ku-wa, na saaru nku lii na ɩ ɲɔ taa na, n'asimasi ka se ten se kpase wa nante, se hɔ.

A ɩ aluacii ka kpase ka wuse ka nawuyo

20 Me na Ase tirir nɛɛr-ɔ ɩ tiu n'aset'ɔ ɩ ruken wu nku citi ricicici na, ku ɲɔ safr na yeenkpase ka ɩ niij t'ɔ se kpɔɩ sarte ka ten. ² ɩ kpa turu* nku nusen kaasu ka ku ci rem cepen nɩ ku ci aluacii Satarɩ na, n'ɩ re-ku kpase se ku lau wuse ka nawuyo (1 | #000). ³ ɩ wɛɖe-ku wu nku taa, n'ɩ ru n'ɩ kar n'ɩ tɛ ceete, se fɛ nɩ ku ra tase kɔren ten taa yera tɛkuu, hal na kaka wuse nse nawuyo rɛ se kper. Te wara na, u mɔna s'a yeu-ku aluate ka cekɔ.

⁴ Me na wurti kpeelɩ. Wompa ɔ ya rɛɛ na, a ha-wa ñempu se wa hu tentente. Wompa a ka pel-wa ñiin se wa tisi Yeosu Kiriisitu* tufelem tentente rɛɛ nɩ wa hose Ase tentente na, me na wa leesase, na wompa ka ta sɛɛ turu nku, na tu nku a saa-ku n'ɩ nusen-ku na, n'a ta maa turu nku marɔ ka wa tirañase, nawur wa niij ɖɛɛ na, me na wa leesase rerɛ. Wa hom wa-n'Yeesu Kiriisitu, wa ɔ ɩ wurti kpeede rɛɛ-ɔ wuse ka nawuyo (1 | #000). ⁵ Kidiinkidjin homte kelɛ. U kaase aɛɖa mpa na, wa kaa se wa ra hom kaka, wuse nawuyo nka rɛ. ⁶ Wompa hom kidiinkidjin na, wa nɩu lelen, nɩ wa ci Ase yera. Amulu sem ɖa piɛ se pe lau-wa nter. Wa kaa se wa wuse Ase na Kiriisitu, wa laate laara kena. Wa-n'Kiriisitu, wa kaa se wa ɔ wurti kpeede rɛɛ-ɔ wuse ka nawuyo.

A wɛɖe aluacii Satarɩ ka min taa

⁷ Wuse nawuyo nka kaa se ka rɛ wonte na (1 | #000), fɛ n'a yeu aluacii Satarɩ n'ɩ lii ɩ sarka nka taa, ⁸ n'ɩ wal n'ɩ teke kɔren ten taa yera ka tete rɛɛ. ɩ kaa s'ɩ teke Kɔke, na Makɔke kɔren taa yera. ɩ kaa s'ɩ kpol-wa, n'ɩ wan-wa yeeu ka wa ten ten s'añinka nka wɛ apu leem acankparu rɛɛ na. ⁹ Me na-wa ka wa lii acaleese, wa kante tete ten ɖɛɛ, nɩ wa koote Ase yera, na kɔru nku Ase wɛ-ku lu ka ten na. Ama, min tiu n'asetɔ n'ɩ wu-wa. ¹⁰ Aluacii ñɩ ka tɛku-wa na, a wɛɖe-ɩ min cepan ñɩ wɛ se hiiɖi nde taa leem saa min ɖecucu nɩ mandetem ñake renaa na, ñɩ taa. ɖen'ɔna, a ka wɛɖe turu* nku lii n'apu leem taa na, na woñɩ tɛku yera s'ɩ ci Ase tentente reser na, n'ɩ kaa s'ɩ caru-wa aho na mɩse, ka wuse se wuse.

Atesenu huhur

¹¹ Me na wurti kpeede cepar nɛndel-ɔ cehulemer na woñɩ ɔ re rɛɛ na. Tete n'asetɔ wa see wa fɛ ɩ ñesa taa n'a pe tasu-wa nau. ¹² Me na aɛɖa, pa wiisi, pa akandɔ, ka wa sende wurti kpeede nde ñesa taa. A hul tekarna n'a hul tekara nɛɛr-ɔ ɩ ci-na fiisu tekara. Ase hu n'asetɔ na wonte ten wa ka lau-te na, se wonɲɔna ɔ ka maa tekarna mpa taa na. ¹³ Apu leem, na sem, n'asetɔ kɔru, wa yeu aɛɖa mpa wa ka ruken-wa na, n'Asɛ hu na pa woñɩ na, se wonɲɔna ɩ ka lapa na. ¹⁴ A wɛɖe sem, n'asetɔ kɔru ka min cepan ñɩ wɛ se hiiɖi nde taa leem saa min ɖecucu na, ñɩ taa. Min cepan ñɩ ci-na yera amulu sem. ¹⁵ Wompa ten n ɲɔna a ta maa wa yela ka fiisu tekara ñɩ taa na, a wɛɖe-wa min cepan ñɩ taa.

Aseta cefalu, na tete cefate

21 Me na tete cefate k'apu leem tan te rɛɛ, nɩ me na aɛta cefalu, wonte rɛɛ na, kidiinkidjin tete, na kidiinkidjin aɛta, wa rɛwa. ² Me na Ase kɔru nku a yaa-ku se Seerusalem cefalu na, ka ku kuren n'Asɛ cal-ɔ aɛta, ku tiki k'a rɔn-ku, ku wɛ se yalayo nka tu afate se ka tenke ka waal na. ³ Me nɩu wuɔ ka reen na wurti kpeede nde cal se: «!ɩ na, Ase recɔndɛ wɛ yera heku taa. ɩ kaa s'ɩ ɔ na-wa, nɩ wa wuse ɩ yera n'Asɛ ñɩ teter kaa s'ɩ wɛ wa heku taa. ⁴ ɩ kaa s'ɩ hɩse wa ñeseleem ka pe ten. Sem kaa se pe ra tase su ka riil. A kaa s'a ra tase wulim, na kukoise wa nɩu, nɩ wɩsase ra tase lape ka riil, wonte rɛɛ na, kidiinkidjin ñente rɛwa.»

⁵ Ka nɩ woñɩ ɔ wurti kpeede nde rɛɛ na, ɩ tam se: «!ɩ na, kɔhen me lake te ten-ɔ cefate.» Fɛ n'ɩ siir-m se: «!Maa wonte me siir-n-te na, wonte rɛɛ na, tentente nte wɛ s'a tisi te rɛɛ nɩ te wɛ tufelem.»

⁶ ɩ tase me siiruu se: «U teem lape. Me ci Alfa na Omeeka*, te kutihuɖi kele se, me ci kidiirɛɛti, na nɔrɛɛti. Me kaa se me ha woñɩ lukute ku-ɩ na, ka hiiɖi

taa leem mpe ha yera ka fiisu nku tam akperu na, ka fala n'l ñee. ⁷ Woñl kaa s'l ñase na, nñl kɔŋ-na s'l mu te ten ñl. Me kaa se me ci l k-Ase n'l ci me yo. ⁸ Nafatuna, na wompa pe tisu me rɛɛ na, na wompa hɔya hɔrse ten na, na wompa ci akura na, na wompa lake ayadeteñente n'aturte ñente na, na wompa laa atetuna na, na tentarura, w'awɔr kele min cepan ñl we s'apu leem na. Wɛɛr nde we setesete k'a yaa-re s'akukolu kɔɔr* na, de wu renaa. Min cepan ñl ci-na yera amulu sem.»

Seerusalem cefalu

⁹ N nɔɔn Ase tirira mpa we lede nasenautisi ka wa ruken atesenu wahala kɔnkase ka lede nasenautisi na, wa taa nɛɛr kan me cal n'l siir-m se: «!Kan nɪ me wol-n Siyo nka raa ñl kaa s'l wuse ka yal na.»

¹⁰ Ase Fiisu siir me taa, n'Ase tirir ñl su-m n'l wan-m wuu cepau nku kur aseta aseta na, ku ñunɔ taa, n'l wul-m Seerusalem kɔru nku ci Ase kɔru na, ka ku kuren n'aset'ɔ Ase cal ku tiki. ¹¹ Ase hampate metelu ku rɛɛ-ɔ melamela. Kɔru nku metelu se sarte wɛɛr nde a yaa-re se sasepe* k'a na re taa reyaya se ñelma na. ¹² A ka ma wanker cekpɔlde k'aseta aseta n'a kooote kɔru nku. De we menese ka hiiu na nasel n'Ase tirira hiiu na naul ka we se nɛse. N nɔɔn a maa menese nse rɛɛ-ɔ Iiserael* nantilii nya we hiiu na naal na, ya yela. ¹³ Pa wanker kpɛlu nku na, ku ka we menese ka nasiisi. Menese ka we nasiisi na se riliindji. Nasiisi na se rekpeemende, nasiisi na mise riliindji nawutu rɛɛ, nasiisi na re mete ni-ij deɛ. ¹⁴ A ma wanker nd'ɔ akula rɛɛ-ɔ ya we hiiu na naal, n'a maa ya rɛɛ-ɔ Siyo tirira mpa we hiiu na naul na, wa yela.

¹⁵ Ase tirir ñl wutun-m na, n nɔɔn l ruken l niij t'ɔ si-ka kpaɔu s'l mɔse kɔru, na ku menese, na ku wanker. ¹⁶ Kɔru nku we kpɛlen ka nniisa ka, ñl we kutaru nɪ ku akutase we kutaru rere. Ase tirir ñl mɔse kɔru nku na kpaɔu nku, n'l nɔɔn ku we akpaya cunkuii ka nawiisi hiiu na nasel (12 | #000). Ku rɔln taa, na ku walun taa, na ku kurun taa we kuɔdemte. ¹⁷ Ase tirir ñl mɔse wanker na rɔln ñl we l ñunkunkɔ, n'u tal l niij nese na, n'l nɔɔn de-l we ñunkunkase ka cakɔsɪi na hiin nniisa na nnausa (144). l mɔse yera wampa mɔsuu. ¹⁸ A ma wanker nde na sarte wɛɛ nɛnyar-ɔna ya we se mɪhaaru k'a yaa-ya se sasepe. Kɔru nku teter, ku ci sika kɔru ke-na. Ku wɛɛ we rekpesekpese ka reyaya se ñelma. ¹⁹ A tuse wanker nde akula k'afate, na sarte wɛɛ ka kutɛkute,

kiɔjinkidjɪn akuɔɔi na wɛɛ nya a yaa-ya se sasepe* na, taman naul akuɔɔi na wɛɛ nya a yaa-ya se safiir* na, taman nautisi ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se akate na, taman nnausa ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se eemerote* na,

²⁰ taman nauna ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se oniik-isi* na, taman lede ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se sartewan* na, taman lede nasenautisi ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se kiriisoliite* na, taman nasennausa ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se peerul* na, taman naku ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se topase* na, taman hiiu ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se kiriisop-erese* na, taman hiiu na kuɔdem ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se turkiwasi na, na taman hiiu na naul ñende na wɛɛ nya a yaa-ya se ameeɪisete* na.

²¹ Menese nse kaɔen ñl hiiu na ñl nul ñl, ñl ci lete nte we hiiu na natel na, n'a lau pa kaɔu nku na, na lɛru ka kuɔdemu. Yapar nde we kɔru nku taa na, a hul-de na si-ka teter kena reyaya se ñelma.

²² Me ta na Ase rɛɔ ka kɔru nku taa, wonte rɛɛ na, Acii Sesɛɛ Ase Reentencii, na Siyo nka, wa teter wa we renaa, n'a sɛɛ-wa. ²³ U ka ta hen mise, na honɔɔ, se wa wul wa hulmun ka kɔru nku taa, wonte rɛɛ na, Ase hampate wulu-ku hulmun nɪ Siyo nka ci ku kanɔe.

²⁴ Kɔren ten taa yera kaa se wa kaalu na kɔru nku hulmun ñl rɛɛ-ɔna. De n'ɔna, tete rɛɛ wursi kaa se se sun se sauti. ²⁵ Kɔru nku nɔ kaɔen kaa se ñl misu tarum, wonte rɛɛ na, aho pe yii renaa. ²⁶ A kaa s'a kan kɔren taa cepate, na wonte ha ñamte na, ka ku taa. ²⁷ Ama, a kaa s'a ra sun tansarteñente ka kɔru nku taa. Wompa hɔya hɔrse ten na, na tentarura ra sɪ ku taa. Wompa a maa wa yela ka Siyo nka fiisu tekara taa na, mpa re- ceel kɔŋ-na se wa sɪ ku taa.

Tu nku ha yera ka fiisu nku tam akperu na

22 Ase tirir ñl wul-m carɔ leem mpe ha yera ka fiisu nku tam akperu na, ka pe we receelenceel n'a na pe taa se ñelma, nɪ pe lii n'Ase na Siyo nka, wa wurti kpeede taa. ² Pe kponɔ kɔru nku taa yapar leekɔ rɛɛ. Tu nku ha yera ka fiisu nku tam akperu na, ku ñee carɔ, na yapar nde, wa heku taa. Ku lelu wii ka hiiu na naal, nɪ pa honɔɔ nka taa na, ku lelu wiir kuɔdemer. Ku haate ci kɔɔr nde kusu kɔren ten taa yera na.

³ Sem wlu kaa se pe ra lau alape ka renaa. Ase na Siyo, wa wurti kpeede kaa se re we ku taa, n'l wolalaɔa kaa se wa sɛɛ-l. ⁴ Wa kaa se wa na l ñesa taa, n'a maa l yeɔe ka wa tirañase rɛɛ. ⁵ Aho kaa s'u ra yii, nɪ kanɔe, na mise wa hulmun ɔa hen-wa, wonte rɛɛ na, Acii Sesɛɛ Ase kaa s'l yase l hulmun ka wa rɛɛ, wa-n'l, wa cɔ wurti kpeeli rɛɛ-ɔ wuse se wuse.

Yeesu wusu s'l kan kohen

⁶ Ase tirir ñi siir-m se: «Tentente nte we tufelem s'a tisi te rεε. Aci Sesεε Ase ñi ha i Fiisu ka i tentente rεsera se wa hose i tentente na, i tir i tirir s'l wul i wolalada ka wonte u mɔna se te lau kohen na.»

⁷ Yeesu tam se: «!li co sarte n'u nu. Me kɔŋ kohen ñi. Woñi ñɔŋ tentente nte, a maa-te tekara ñi t'ɔ te lii n'Ase nɔ taa na, i nuw lelen.»

⁸ M'ɔ San, me nuw-te ni me na te ten ñi na me ñesa. Me nuw ni me na-te wonte na, me feete Ase tirir ñi wulu-m-te na, i naase tεε se me sεε-i, ⁹ n'l siir-m se: «!Da lau sempe, ma rere, me ci Ase wolalada kena se ña-n'n dεɔ ñempa mpa rεsu Ase tentente na, na wompa ten ñɔŋ tekara ñi taa wutase na. !Sεε Ase kena.»

¹⁰ i tase me siiruu se: «!Da re tentente nte lii n'Ase nɔ t'ɔ n maa-te tekara ñi taa na, na n taa, wonte rεε na, aluate ñuta. ¹¹ Woñi lake wonte tan djiyuyu na, !i ruken wonte tan djiyuyu na, te lape. Woñi lake tansarteñente na, !i ruken i tansarteñente lape. Woñi we riyuyu na, !i ruken i riyuyuñente lape. Woñi ci sarteti na, !i mise i sarteñente taa.»

¹² i tase me siiruu se: «!li co sarte n'u nu. Me kɔŋ kohen ñi. Me kɔŋ na me rεter se me rεte pa woñi na, ka i temer rεε. ¹³ Me ci Alfa na Omeeka*. Te kutihudji kele se, me ci kidjinkidjintu n'atεsenuti. Me ci kidjireti na nɔrεeti.

¹⁴ Wompa yaalu wa wɔwen, se fe n'a ha-wa ñempu se wa si na kɔru nku taa kaɗen ni wa tu tu nku ha yera ka fiisu nku tam akperu na, ku wii na, wa nuw lelen.

¹⁵ Ama, wompa we se haase na, na wompa lake aturte ñente, n'ayaɗeteñente na, n'akura, na wompa laa atetna na, na tentarura, na wompa ten we tentarur ka lu na, wa kaa se wa mise n'awaren dεε-ɔna.

¹⁶ M'ɔ Yeesu, me tir m'Ase tirir s'l siir-mi te ten ñi semp'ɔ kiriisitutina akpaya rεε. Me ci wuroo Tafiiti yi-kee*. Me ci ntauŋ tεε caru nku metelu na.»

¹⁷ Ase Fiisu, na siiyo yal, wa tɔŋ se: «!Kan.»

Woñi nuw-te na, !i tam dεre se: «!Kan.»

Woñi lukute ku-i na, !i kan. Woñi cii na, !i mu leem mpe ha yera ka fiisu nku tam akperu na, ka fala.

Atεseno tentente

¹⁸ Me siiru womi ten nuw tentente nte lii n'Ase nɔ t'ɔ me maa-te tekara ñi taa na se, nne yer tase nter-ɔ te rεε, Ase kaa s'l yeu n'l tu wahala nya me maa-ya tekara ñi taa na. ¹⁹ Nne yer lese nter-ɔ te taa, Ase kaa s'l ra yeu s'l renke tu nku ha yera ka fiisu nku tam akperu na, ku wii, n'l ra yeu s'l si kɔru sarteñenku nku a maa ku ñente ka tekara ñi taa na, ku taa.

²⁰ Woñi sende te wara se te we tufelem na, i siiru se: «Tufelem, me kɔŋ kohen.»

!U lau sempe, Aci Sesεε Yeesu, !kan.

²¹ !Aci Sesεε Yeesu lau mi ten-ɔ sarte.